Literaturii Universale

Clasicii

Coperta colecţiei :
Vasile Socoliuc

Clasicii

TOBIAS SMOLLETT
The Adventures of Peregrine
Pickle
Oxford University Press,
1964
Clasicii

UNIVERS

Tobias Smollett

Clasicii

AVENTURILE LUI

PEREGRINE PICKLE

în care sînt incluse

Clasicii

MEMORIILE UNEI DOAMNE DIN LUMEA BUNĂ

— voi. II —

Traducere, prefaţă şi note de VIRGIL STANCIU

Clasicii

Bucureşti, 1987

Editura Univers

Clasicii

Lector : DENIS COMANESCU
Tehnoredactor : VICTOR MAŞEK

Coli de tipar : 30,5. Bun de tipar : 12.09.1987

Comanda nr. 70 288 Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii** Piaţa Scînteii nr. 1,
Bucureşti Republica Socialistă România

CAPITOLUL' LXXVIII

Se încheie un tratat între Cad Wallader şi eroul nostru şi, ca urmare, se întîmplâ diferite aventuri plăcute, pînă cînd tînărul gentilom e rechemat la garnizoană, dintr-o pricină nespus de tristă

Ajuns în acest punct, mizantropul îşi curmă vorba, dornic de a cunoaşte sentimentele eroului nostru, car2 primi ;alianţa oferită cu adevărat transportat de bucurie şi surpriză. De cum încheiară pactul, domnul Crabtree începu să îndeplinească stipulaţiile ce-1 priveau, împărtăşindu-i mii de taine delicioase, a căror cunoaştere promitea să creeze nenumărate ocazii de vaselie .şi amuzament. îşi dădea seama că, datorită confederatului său — socotit la fel* de preţios ca inelul lui Gyges [1] — va putea pătrunde nu doar în odăile persoanelor de sex feminin, dar şi în gîn- durile lor cele mai intime. Pentru a se feri de orie 3 bănuială, căzură de acord să se insulte reciproc în public şi, din cînd în cînd, să se întîlnească pe ascuns, pentru a-şi comunica unul altuia ce mai aflaseră şi a pregăti operaţiile viitoare. Atît de nepreţuită era, pentru Peregrine, noua lui comoară, îneît nici fhăcar prietenului său Godfrey nu-i spuse nimic despre norocul ce dăduse peste el, deşi cînd se folosi pentru prima oară de el o făcu în folosul acelui tinar gentilom, ajutîndu-1 cu două prilejuri foarte neobişnuite.

I Gyges, rege al Lydiei (685—653 î.e.n.), ar fi găsit în interiorul unui cal de bronz un inel care-1 lâcea invizibil pe purtător (n. ed. engl.).

Soldatul era încurcaţ sentimental, la vremea aceea, cu două doamne, cara-i primeau în mod diferit atenţiile. Una dintre ele îl răsfăţa cu semnele unui deosebit interes, mă- gulindu-1 cu micuţe favoruri şi lăsîndu-1 să întrevadă un apropiat succes general; cealaltă, în schimb, îl trata cu

atîta rigiditate şi timiditate, încît Godfrey nu găsise niciodată

Profitînd de această descoperire, care-i fu comunicată prin intermediul prietenului său, domnul Gauntlet renunţă la cocheta interesată şi găsi calea potrivită psntru a învinge sfiala celeilalte. Intr-o manieră asemănătoare, însuşi Peregrine află adevărul, corectîndu-şi părerile despre înrîuri- rea avută de el asupra anumitor femei şi, fiindcă nimeni nu-1 jignise vreodată fără să-şi primească pedeapsa, ticlui un plan de răzbunare împotriva unşi doamne iubăreţe, ce prefera complimentelor sale pe acelea ale unui individ vin jos, care, din poziţia de soldat'de rînd la garda călare, fusese înaintat la rangul de locotenent, datorită intervenţiei unei văduve, mai tîrziu decedată. Domnişoara noastră îşi dădu o întîlnire cu favoritul ei, în prezenţa lui Cadwal- lader, care-1 înştiinţă p2 eroul nostru că femeia îşi va strecura iubitul în casă, pe întuneric, printr-o uşă ce dădea îatr-o grădină micuţă, al cărei zid era uşor de sărit, de îndată ce vor fi plecat slugile la culcare.

Profitînd de informaţie, Peregrine hotărî să i-o ia înainte rivalului ; prin intermediul tovarăşului său, angajă o pereche de hamali zdraveni care, postaţi la faţa locului, îl înhăţară pe amant pe cînd se căznea să încalece zidul şi-l închiseră undeva, sub cuvînt că intenţionase să jefuiască locuinţa. De cum îl văzu pus sub lacăt, Peregrine, hotărît să ducă pînă la capăt aventura, intră în grădină şi, jucînd rolul locotenentului, se duse la uşă, bătu semnalul convenit, fu lăsat să intre de un servitor şi condus la budoarul doamnei, cufundat în întuneric ; după ce-şi gustă din plin răzbunarea, satisfăcîndu-şi şi cea mai mică poftă, se retrase înainte să mijească zorii, fără a fi fost dascoperit şi primind în dar un valoros inel, dovadă a iubirii preaînal- tei doamne.

în timpul acesta, dezamăgitul prizonier, pomenin- du-se implicat într-o afacere buclucaşă, ce nu se putea termina decît prin dezonorarea sa, ori a iubitei, pe care onoarea îl împiedica s-o amestece în toată tevatura, îşi dădu toata silinţa să-i îmbuneze p? cei doi paznici ce pretindeau că-1 surprinseseră cînd trecuseră pe acolo din întîmplare ; ei refuzară însă să-şi plece urechea la ofertele făcute de el ca să-i dea drumul, pînă aproape de ziuă. Atunci abia îl lăsară să plece, după cum primiseră poruncă de la patronii lor, în schimbul sumei de cinci guinee, pe cara o împărţiră între ei. De cum fu eliberat, aşteptă nerăbdător să se facă ora micului dejun şi, cînd se apropie sorocul, se duse acasă la Dulcineea sa, pentru a-şi cere scuze că fusese împiedicat să se ţină de cuvînt.

Fu uluit de înfăţişarea mulţumită şi binevoitoare a doamnei sale dar, socotind că nu era decît o prefăcătorie prin care îşi ascundea neplăcerea şi neliniştea din suflet, făcu o mutră plouată şi, cu vorbe foarte umile, îi povesti despre blestematul accident ce-1 împiedicase să fculeagă fructele delicioase ale dorinţei. Nimfa, nesuferind cîtuşi de puţin de pe urma vulgarei boli a confuziei mintale, auzind o asemenea poveste, îşi pironi ochii pe obrazul soldatului şi, privindu-1 atent cîteva minute :

— Dacă declaraţia dumitale (spuse) este o încercare de a fi delicat, pe viitor poţi renunţa la timiditatea asta ridicolă. Cînd lucrurile au ajuns la un anumit punct, asem=- nea ceremonii sînt inutile şi dezagreabile. Poate că nutreşti, însă. vreun regret faţă de norocul ce-a dat peste dumneata, preferind, cu adevărat, să fi trăit acea păţanie pe care¯ ţi-ai dat atîta osteneală s-o născoceşti, decît să te bucuri de o cucerire atît de uşoară. Atît de nerăbdător ai fost să pleci înainte de a se face ziuă, încît păreai mai degrabă obosit de o şedere prea lungă, iar nu îngrijorat de reputaţia mea.

Uimit şi alarmat de cuvintele ei neaşteptate, ostaşul jură, cu multe sudalme vulgare, că fusese reţinut cu forţa între miezul nopţii şi ora şase dimineaţa şi o putea dovedi. Mai zise că începea să-şi dea seama că fusese tras frumos pe sfoară de cine ştie ce ticălos, care o vizitase în locul lui. îşi exprimă chiar bănuiala că întreaga afacere fusese pusă la cale cu acordul femeii, şi acuzaţiile-i deveniră tot mai nepoliticoase şi grosolane, aşa încît doamna — fire deţ ti- groaică, mai curînd decît de mieluşea —, exasperată de îndrăzneala cu careţi vorbea, îi porunci să plece şi (folosind expresia obişnuită) îi interzise să mai calce în casa ei. El o părăsi, aşadar, nu tără o puzderie de invective şi ameninţări, ţipate în gura mare pe cînd isşea, iar înfuriata amantă, convinsă şi ea acum că fusese victima unei stratageme, rămase într-o stare de nelinişte şi supărare greu de pus în cuvinte. Fiind, însă, binecuvîntată cu destulă minte, şi-o. puse numaidecît la lucru şi, după puţină gindire, ajunse la concluzia că înlocuitorul nu putuse fi decît Peregrine, care fi? că aflase amănuntele despre întîlnire de la subreta ei, fie că le obţinuse chiar de la amant, profitînd de vanitatea şi indiscreţia acestuia.

Acum că avusese prilejul de a aprecia din plin toate talentele tînărului nostru gentilom, nu regreta deloc *qui-* pro-quo-ul căruia-i căzuse pradă şi se hotărî să-şi transfere, fără rezerve, afecţiunea asupra lui Peregrine. în acest scop, îi făcu onoarea celor mai directe avansuri şi aluzii, pe care el se prefăcu a nu le înţelege ; din contră, îi trimise înapoi inelul într-o scrisoare, prefăcîndu-şi scrisul şi spunînd că, deoarece avea motive să creadă că altcuiva îi era destinată amintirea, nu-1 lăsa conştiinţa să şi-o însuşească. Apoi ca să pună vîrf şicanei, se îngriji să afle toată lumea amănuntele întîmplării, divulgînd totul, în afară de numele persoanei ce jucase rolul amantului.

Dar, pe cînd se distra atît de bine, eroul nostru fu rechemat acasă printr-o depeşă urgentă trimisă de prietenul Hatchway pentru a-1 înştiinţa că bătrînul comandor se

lupta cu moartea. La nici o oră după primirea tristei vesti, porni la drum

CAPITOLUL LXXIX

Peregrine soseşte la garnizoană, unde primeşte ultimele poveţe de la comandorul Trunnion, care-şi dă obştescul sfîrşit a doua zi,, fiind îngropat conform dorinţei sale. Cîţiva gentlemani din ţinut fac o încercare nereuşită de a-l împăca pe domnul Gămăliei Pickle cu fiul său.

Cam pe la ceasurile ţ>atru dimineaţa, eroul nostru ajunse la garnizoană şi-şi găsi generosul unchi la capătul puterilor, sprijinit în pat de o parte de Iulia, de cealaltă de locotenentul Hatchway, în timp ce domnul Jolter îi administra consolarea sufletească, alinîndo, între rugăciuni, şi pe doamna Trunnion, care şedea cu servitoarea ei lingă foc şi plîngea aşa cum cere cuviinţa. Doctorul tocmai îşi încasase ultimul onorariu şi se retrăsese, după ce rostise un diagnostic latal, exprimîndu-şi şi dorinţa de a se fi înşelat.

Deşi vorbirea-i era întreruptă de sughiţuri violente, comandorul îşi mai putea folosi simţurile, iar cînd se apropie Peregrine, îi întinse mîna, dînd semne clare de satisfacţie. Tînărul gentilom, cu inima preaplină de iubire şi recunoştinţă, nu putea privi un asemenea spectacol fără a se simţi adînc mişcat. încercă să-şi ascundă mîh- nirea, socotind, iîn nechibzuinţa tinereţii sale şi în mîn- dria lui exagerată, că nu-i un sentiment bărbătesc, dar, în ciuda străduinţelor. îi ţîşniră lacrimi din ochi cînd sărută mîna bătrînului şi durerea îl- descumpăni într-atîta, în-cît limba refuză să-l asculte cînd încercă să vorbească, astfel că unchiul său, văzîndu-i deruta, îşi adună ultimele puteri şi-l consolă cu următoarele cuvinte :

— Şterge spuma valurilor de pe bompres, băiete dragă, şi adună-ţi spiritul. Nu trebuie să-ţi laşi velele superioare ale inimii să zboare cu vîntul fiindcă mă vezi gata să mă dau la fund la anii mei ; mulţi bărbaţi mai zdraveni au eşuat înainte să fi străbătut jumătate distanţa navigată de mine ; acum cred că voi ajunge în siguranţa portului.

prin milostivirea Domnului, după cîteva răsturnări ale clepsidrei, şi voi fi ancorat zdravăn într-o binecuvântată raclă ; căci bunul meu prieten Jolter a citit jurnalul de bord al păcatelor mele şi, judecind după observaţiile pe care le-a făcut referitoare la starea sufletului meu, sper că o să-mi termin călătoria cu bine şi o să ajung la latitudinea cerească. A fost pe-aci un doctor care-a vrut să-mi umple cala cu leacuri, dar cînd i-a sosit omului ceasul, la ce bun să-şi înceapă călătoria cu un cargo de apoticar în cală ? Tipii ăştia vin la căpătîiul muribunzilor ca trimişii amiralităţii ce aduc ordinele de navigaţie, dar eu i-am spus că pot vira ancora şi fără ajutorul şi comenzile lui, aşa că a plecat supărat foc. Afurisitul ăsta de sughiţ (fire-ar blestemat) face valuri atît de puternice în curentul vorbirii mele, că poate nu-nţelegi ce-ţi spun. Acum, pînă se va rupe pistonul pompei de vînt, aş dori să spun cîteva lucruri pe care sper că le vei însemna în jurnalul de bord al amintirii tale cînd voi fi ţeapăn, mă-nţelegi. Acolo, lîngă foc, şade, scîncind, mătuşă-ta; doresc s-o ţii bine, la căldură şi confort, la anii ei bătrîni ; în felul ei, are inima bună şi,- deşi uneori e cam trăsnită şi caraghioasă, preaplină fiind de rachiu şi de religie, mi-a fost tovarăşă de drum credincioasă şi îndrăznesc a spune că niciodată nu s-a urcat în cuşeta altuia, de cînd navigăm împreună în aceeaşi carapace. Jack Hatchway, dumneata îi cunoşti greementul mai bine decît orice alt bărbat din Anglia şi cred că ea nutreşte o afecţiune pentru dumneata ; aşadar, dacă voi doi vă veţi aborda, după ce plec eu, căsătorindu-vă, sînt încredinţat că fiul meu, în numele iubirii oemi poartă, vă va lăsa să vă trăiţi restul zilelor în garnizoană.

Peregrine îl asigură că-i va îndeplini cu dragă inimă orice dorinţă privitoare la cele două persoane pe care le stima din tot sufletul, iar locotenentul, cu un mîrîit cara~ ghios, pe care nici măcar gravitatea momentului nu-1 putu împiedica, le mulţumi amîndorura pentru bunăvoinţă, spu- nîndu-i comandorului că-i rămine adînc îndatorat pentru prietenia cu care-i oferea comanda unui vas ce se uzase sub stăpînirea lui ; cu toate acestea, va fi mulţumit să aibă grijă de ea, deşi nu-şi putea înfrînge timiditatea,

ştiind că-i urmează la comandă unui navigator atît de destoinic şi priceput.

Deşi epuizat, Trunnion zîmbi, auzindu-i gluma şi, după

o pauză, îşi reluă, după cum urmează, îndemnurile :

— Despre Pipes nu-i nevoie să-ţi vorbesc, fiindcă ştiu că vei face totul pentru el şi fără recomandarea mea ; băiatul ăsta a înfruntat alături de mine multe furtuni şi-ţi garantez că-i printre cei mai cutezători marinari din cîţi şi-au întors vreodată faţa în vînt. Dar sper să ai grijă şi de restul echipajului şi să nu-i concediezi după moartea mea, în favoarea altora noi. Cit despre fata aia, fiica lui Ned Gauntlet, sînt informat că-i o copilă de treabă şi că te respectă ; aşadar, de-o vei aborda în vreun fel ne-legiuit, te blestem să n-ai noroc în călătoria vieţii, dar ştiu eu bine că eşti un om prea cinstit ca să ai năravuri piratereşti. Cu toată dragostea te rog să-ţi îngrijeşti sănătatea şi să te fereşti a te ciocni cu tîrfele, care nu-s cu nimic mai bune ded sirenele ce stau pe stinci, in mijlocul mării, şi-şi iau un chip frumos pentru a-i duce pe marinari la pieire, deşi în ce mă priveşte trebuie să recunosc că am străbătut mările vreme de treizeci de ani, dar niciodată n-am întîlnit dulcile cîntăreţe. în orice caz, ţine cursul departe de căţelele astea zămislite din pucioasa iadului, ocoleşte tribunalele, aşa cum l-ai ocoli pe diavol, iar pe avocaţi socoteşte-i nimic altceva decît rechini hrăpăreţi sau peşti rapace de pradă. De îndată ce mi-am dat duhlii, să trageţi o salvă din p*atereros* pînă voi fi acoperit cu ţărînă ; vreau, de asemenea, să mă îngropaţi în vestonul roşu pe care-1 purtam cînd am abordat şi cucerit vasul *Renummy*[1]. Pistoalele, jungherul şi busola de buzunar să mi le puneţi alături în cosciug. La groapă să mă ducă oamenii mei, purtînd beretele negre şi cămăşile albe pe care echipajul meu le arbora cu plăcere ; şi fiţi cu ochii in patru, ca nu cumva vreunul din găinarii ăia hoţomani să vină să mă scoată din mormînt, în nădejdea că vor găsi acolo ceva de jefuit, pînă nu-mi acoperiţi trupul cu piatră funerară. Cît despre epitaf, sau cum naiba-i zice, las asta în seama ta şi a domnului Jolter, că voi sînteţi cărturarii ;

I Mai multe nave franceze purtau numele Le R*enomm.6* (n. ed. engl.).

dar am dorinţa să nu fie gravat în idiomul grecesc sau latinesc, şi cu

atit mai puţin în cel franţuzesc, pe care nu-1 pot suferi, ci în engleză curată, aşa încît, atunci cînd va sosi ziua cînd arhanghelul va sufla în fluier comanda toţi *oamenii pe punte,* **să ştie că eu sînt un brit şi să-mi vorbească pe limba mea natală. Şi acum nu mai doresc să spun altceva, decît să-l rog pe Dumnezeu din ceruri să aibă milă de sufletul meu, iar vouă tuturor să vă dea vînt prielnic, oriunde v-aţi duce.**

După ce termină de vorbit, adresă fiecăruia din cei aflaţi lîngă pat cîte o privire plină de iubire şi, închizînd ochii, se sili să se odihnească, în vreme ce inimile tuturor (chiar şi a lui Pipes) se topeau de jale. Doamna Trunnion consimţi să plece din cameră, pentru a nu fi expusă insuportabilei dureri de a-1 vedea cum îşi dă duhul.

Dar clipele-i cele de pe urmă nu erau chiar atît de apropiate pe cît crezuseră ; începu să moţăie şi avu parte de scurte intervale fără dureri, pînă a doua zi după-amiaza. In timpul perioadelor cînd se simţea mai bine, fu auzit fă- cînd multe rugăciuni pioase şi exprimîndu-şi speranţa că, în ciuda cargoului mare de păcate, i se va permite să urce miai sus pe şarturile de gabie ale disperării, pentru a se înălţa pe crucetele milostiveniei divine. în cele din urmă, glasul îi slăbi tot mai mult, nemaiputînd fi înţeles şi, după ce zăcu aproximativ o oră fără a mai da vreun semn cît de mic de viaţă, îşi dădu sufletul cu un geamăt ce-i vestea petrecerea din lumea noastră.

De-ndată ce fu sigură că tristul eveniment se consumase, Iulia dădu fuga în odaia mătuşii, hohotind de plîns, iar buna văduvă şi însoţitoarele începură să bocească după cum cerea bună-cuviinţa. Peregrine şi Hatchway se retraseră pînă-1 spălau şi îmbrăcau pe mort, iar Pipes exami- nînd trupul, pe faţă cu o expresie de îndurerată atenţie :

— Drum bun sufletului tău, bătrîne Hawser Trunnion (spuse). Te-am cunoscut, cînd eram băieţandru şi bărbat tînăr, vreme de treizeci şi cinci de ani, şi sînt sigur că niciodată un om cu inima mai bună n-a trăit să frîngă un pesmet! Multe furtuni straşnice ai biruit, dar acuma-i gata cu încercările la care-ai fost supus, corabia ţi se odihneşte liniştită la cheu. Nu mi-am dorit niciodată să servesc un comandant mai bun, şi cine ştie dacă n-am să te ajut să-ţi ridici pînzele pe cealaltă lume ?

Pe toţi slujitorii casei îi îndureră adînc pierderea bă- trînului stăpîn, iar oamenii săraci din vecini se adunară la poartă şi-şi exprimară, prin tînguiri repetate, jalea că le murise generosul binefăcător. Deşi trăi toate simţămintele inspirate, cu un asemenea prilej, de iubire şi gratitudine, Peregrine nu se lăsă doborît de durere în aşa măsură încît să nu fie capabil să ia în mîinile sale treburile familiei. Dădu, cu multă judecată, instrucţiuni pentru înmor- mîntare şi, vizitîndu-şi mătuşa ca s-o consoleze, îi aduse alinare, asigurînd-o de stima şi afecţiunea lui nepieritoare. Porunci să se croiască haine de doliu pentru toţi locatarii garnizoanei şi-i invită la funeralii pe toţi gentilomii din vecini, chiar şi pe taică-său şi pe fratele Gam care, totuşi, nu onorară ceremonia cu prezenţa lor ; nici maică-sa nu se arătă destul de omenoasă pentru a-şi vizita cumnata în ceasurile acelea cernite.

Înmormîntarea se făcu ţinîndu-se seama de dorinţele comandorului, pînă la cea mai neînsemnată, iar cu această ocazie eroul nostru donă parohiei cincizeci de lire, binefacere pe care unchiu-său uitase s-o menţioneze în testament.

După ce-şi împlini, cu scrupuloasă exactitate, toate tristele îndatoriri, Peregrine examină testamentul, căruia nu i se aduseseră adăugiri de cînd fusese întocmit, se îngriji de plata tuturor daniilor şi, fiind unicul executor, inventarie averea ce-i succeda şi care, după toate scăză- mintele, se ridica la suma de treizeci de mii de lire. Faptul că se vedea în posesia unei asemenea sume, cu care putea face orice dorea, nu fu deloc de natură să-i potolească spiritul, ci-i vîrî în cap noi idei de grandoare şi magnificenţă, ridicîndu-i speranţele pe cele mai înalte culmi.

Cînd îşi termină treburile de familie, primi vizita aproape tuturor gentilomilor din ţinut, veniţi să-l compli- menteze şi să-l felicite cu prilejul moştenirii. Unii îşi oferiră serviciile pentru a mijloci o împăcare între Peregrine şi tatăl său, motivaţi fiind de antipatia generală nutrită de toţi pentru fratele său Gam, considerat acum de către vecini o adevărată culme a neobrăzării şi răutăţii. Tînărul nostru *squire* **le mulţumi, acceptîndu-le inimoasa propunere şi bătrînul Gămăliei, la insistentele lor, se arătă dispus să facă pace ; nu îndrăzni însă să ia nici o hotărîre fără a-şi consulta nevasta şi predispoziţia-i favorabilă fu spulberată de instigările implacabilei femei, aşa că eroul nostru renunţă la orice speranţă de a reintra în familia tatălui. Ca de obicei, frate-său se folosi de prilej pentru a-i vătăma^reputaţia, cu ponegriri şi zvonuri neadevărate ; nici măcar sora Iulia nu fu lăsată în pace, să-şi guste în ţihnă fericirea. Dac-ar fi fost persecutat în halul ăsta un om cu care n-avea nici o legătură de sînge, lumea întreagă ar fi aflat de răzbunarea lui ; dar, oricît de indignat era,** *t* **prea tare acţionau asupra lui prejudecăţile de familie pentru a ridica mîna împotriva fiului propriilor săi părinţi şi a-1 judeca ; împrejurarea aceasta îi scurtă şederea la garnizoană, unde-şi propusese să rămînă cîteva luni.**

CAPITOLUL LXXX

Rezolvîndu-şi treburile familiale, tinărul gentleman soseşte la Londra şi-şi achiziţionează un echipaj elegant. Se intilneşte cu Emilia şi e prezentat unchiului acesteia

Dînd ascultare rugăminţilor insistente ale Iuliei şi soţului acesteia, mătuşa lui Peregrine se mută in casa iubitoarei femei, care se sili din răsputeri s-o aline şi s-o înveselească pe neconsolata văduvă. Jolter, în aşteptarea prebendei[4], ce nu era încă liberă, rămase la garnizoană, în calitate de administrator al moşiei eroului nostru. Cît despre locotenent, tânărul gentilom discută cu el, foarte serios, propunerea comandorului de a o lua de nevastă pe doamna Trunnion. Jack, sătul pînă-n gît de viaţa de burlac singuratic, pe care nimic, în lipsa tovărăşiei comandantului său, nu-i mai putea da tăria de a o suporta, departe de a se arăta potrivnic ideii, observă cu uft zîm- bet şiret că nu pentru prima oară prelua de la Trunnion comanda unui vas şi că, de se va învoi văduva, era bucuros să-i devină timonier. Cum spera că misiunea nu va fi de lungă durată, avea sâ-şi facă datoria de a o cirmi, întreagă, în port, unde comandorul putea să vină la bord şi să-şi reia comanda.

Ca urmare a declaraţiei acesteia, se hotărî ca domnul Hatchway s-o ceară în căsătorie pe doamna Trunnion de îndată ce decenţa îi va permite femeii să-l primească, iar domnul Clover şi soţia făgăduiră să pună o vorbă bună pentru el. Pînă una alta, Jack fu rugat să locuiască în continuare la castel, ca şi pînă acum, primind toate asigurările ca va intra definitiv în posesia lui de-ndată ce va reuşi sâ-şi ducă la bun sfîrşit planurile matrimoniale.

De cum rezolvă toate aceste probleme domestice, în- tr-un mod satisfăcător, Peregrine îşi luă rămas bun de la amici şi, întorcîndu-se în marea metropolă, cumpără o nouă trăsură cu cai, îi îmbrăcă pe Pipes şi pe încă un lacheu în livrele somptuoase, se instala într-o -casă elegantă din Pali Mall şi-şi făcu intrarea triumfală în cercurile mondene. Datorită echipajului său şi comportării vesele şi degajate, faima, această veşnică mincinoasă, îi , făuri reputaţia unui tînăr gentilom ce tocmai moştenise o avere de cinci mii de lire per *annum,* **prin moartea unui unchi, cu dreptul la o moştenire la fel de mare la decesul tatălui, ca să nu mai vorbim de două părţi solide de avere ce-i vor reveni la stingerea mamei şi mătuşii. Peregrine nu avu inimă să contrazică zvonul (aşa fals şi ridicol cum era). Nu-1 supăra să ştie că i se făcea un portret atît de exagerat, iar orgoliul nu-1 lăsa să facă nici un pas ce i-ar fi putut micşora importanţa în ochii celor care, neîndoin- du-se că era chiar atît de bine situat pe cît se şoptea, îi căutau prietenia. De fapt, atît era de orbit de această slăbiciune, încît hotărî chiar să încurajeze înşelătoria, trăind la înălţimea zvonurilor ; prin urmare, se aruncă, trup şi suflet, în petrecerile cele mai costisitoare, crezînd că, înainte de a-şi fi epuizat posibilităţile financiare de acum, ■va reuşi să facă o avere considerabilă cu ajutorul înzestrărilor sale personale, pe care va avea ocazia să le arate în beau** *monde* **în timpul extravagantei lui vieţi. Intr-un cuvînt, vanitatea şi mîndria deveniră cusururile de seamă ale aventurierului nostru ; se socotea suficient de înzestrat pentru a-şi recupera averea, în diferite feluri, cu mult înainte de a începe să cunoască gustul greutăţilor şi lipsurilor. Se gîndea că-i stă oricînd în putere să pună mina pe o moştenitoare bogată sau.pe o văduvă opulentă ; ambiţia îi aspirase deja la inima unei tinere şi frumoase contese văduve, cu care găsise mijlocul de a face cunoştinţă ; iar dacă firea i s-ar fi dovedit nepotrivită pentru căsătorie, nu se îndoia că, prin influenţa ce-o va avea asupra nobilimii, i se va acorda o slujbă aducătoare de venit, fiind astfel despăgubit din plin pentru firea-i cheltuitoare. Există mulţi tineri ce întreţin speranţe asemănătoare şi nu au nici măcar jumătate din temeiurile lui Peregrine de a fi atît de încrezuţi.**

Iubirea pentru Emilia nu-i fu temperată de calculele lui himerice ; dimpotrivă, deveni a dorinţă atît de pătimaşă, înfcît chipul fetei se suprapunea peste orice alt gînd, făcîndu-1 absolut neputincios de a pune în practică măreţele planuri-ţesute de imaginaţie. De aceea luă cini stita hotărîre de a o vizita, înfăţişîndu-i-se în toată splendoarea vieţii sale de acum, pentru a-i înfrînge virtutea cu elocinţa şi învăluitoarea-i curtoazie şi a o cuceri cu bogăţia şi faima sa. Mai mult decît atît, pasiunea vinovată îi înghiţise în aşa măsură principiile de onoare, conştiinţă, omenie, ca şi respectul pentru ultimele cuvinte ale comandorului, încît fu îndeajuns de josnic pentru a se bucura de absenţa prietenului Godfrey, care, aflîndu-se atunci cu regimentul în Irlanda, nu se putea pune în calea planurilor lui, nici nu putea lua măsuri să-i zădărnicească nedemnele ambiţii.

Cu inima plină de simţămintele acestea eroice, hotărî să se ducă în Sussex cu trăsura cu şase cai, însoţit de Pipes şi doi valeţi ; fiindcă-şi dădea seama că la ultima încercare aplicase o tactică greşită, hotărî să-şi schimbe strategia şi să submineze fortăreaţa cu ajutorul celei mai supuse, delicate şi insinuante comportări.

In seara dinaintea plănuitei expediţii, se instală într-o lojă la teatru, ca de qbicei, pentru a se lăsa admirat de doamne şi scrutînd publicul printr-un monoclu (din simplul motiv că era la modă să fii miop) îşi văzu iubita, foarte simplu îmbrăcată, într-unul din locurile de deasupra scenei, vorbind cu o altă fată, destul de uriţică. Deşi inima bătu cu cea mai mare nerăbdare semnalul de alarmă la vederea Emiliei sale, timp de cîteva minute fu împiedicat să dea ascultare glasului iubirii de prezenţa în sală a unor preaînalte doamne care, se temu el, şi-ar fi făcut o părere proastă văzîndu-1 că vorbeşte, în public, cu o fiinţă atît de ştearsă. Năvalnicul sentiment de iubire n-ar fi reuşit să-i învingă mîndria şi să-l facă să se ducă la Emilia, dacă nu şi-ar fi spus că prietenele sus- puse o va socoti drept o frumoasă Abigail, cu care avusese o legătură galantă, dîndu-i prin urmare, credit în afacerile de acum.

încurajat de idee, ascultă porunca dragostei şi dădu fuga pînă acolo unde şedea aleasa inimii lui. înfăţişarea şi îmbrăcămintea îi erau atît de deosebite, încît nu **era cu** putinţă să treacă nevăzut de **un** observator curios, **mai** ales că-şi **alesese** un moment cînd intrarea sa nu putea să nu atragă atenţia spectatorilor, adică tocmai cînd sala întreagă amuţise, ca să urmărească spectacolul de pe scenă. Emilia, se înţelege, îl văzuse de departe ; după direcţia în care îi era orientată lorneta înţelesese că fusese descoperită şi, ghicindu-i intenţia, după plecarea abruptă din lojă, își chemă în ajutor tot curajul, pregătindu-se să-l primească. El se apropie cu un aer de bucurie și nerăbdare, femperate de modestie şi respect, şi-şi exprimă, cu destulă deferenţă, bucuria de a o revedea. Deși foarte plăcut surprinsă de neaşteptata-i comportare, fata își înăbuşi emoţia din suflet şi răspunse complimentelor cu prefăcută uşurinţă şi nepăsare, cum te-ai aştepta de la o persoană bine dispusă, care întîlneşte întîmplător o cunoştinţă fără importanţă. După ce primi asigurări că e sănătoasă, Peregrine se interesă cum le mai merge mamei ei şi domnişoarei Sophy şi-i spuse că avusese, de curînd, plăcerea de a primi o scrisoare de la Godfrey, dorind, de fapt, să pornească chiar a doua zi spre locuința doamnei Gauntlet, dar (acum că-i era dată fericirea de a o fi întîlnit) își va amîna .vizita pînă cînd îi va fi dată plăcerea de a o întîlni la ţară. Emilia, mulţumindu-i pentru politicoasa intenţie, îl informă că maică-sa trebuia să sosească la Londra peste cîteva zile şi că ea însăși se găsea acolo de mai multe săp- tămîni, velită să-şi îngrijească o mătuşă ce fusese tare bolnavă, **dar** se simţea acum destul de bine.

Deşi, cum era de aşteptat, pe timpul spectacolului **con**versaţia **abordă subiecte generale,** Peregrine **nu pierdu** nici o ocazie de a-i vorbi **in taină cu** ochii, făcîndu-i, în acest chip, zeci de declaraţii tandre. Văzînd cît de umil o priveşte, Emilia se bucură într-ascuns, dar, departe de a-1 răsplăti cu vreo ocheadă încurajatoare, evită cu grijă schimbul de priviri, preferind să flirteze cu un tînăr gentleman ce se uita galeş la ea din loja alăturată. Peregrine însă era destul de inteligent pentru **a** descoperi fără greu-

tate adevăratele sentimente ale fetei şi sî **simţi înviorat văzînd-o cum încearcă să le ascundă, ceea ce-1 încurajă în planurile-i nepermise ce o priveau. Persistă în a-i face curte cu neobosită perseverenţă, iar cînd se sfîrşi piîsa, le conduse, pe ea şi pe prietena ei, la o birjă, obţinînd destul de greu permisiunea de a le însoţi pînă acasă la unchiul Emiliei, căruia eroul nostru îi fu prezentat de tînăra fată drept un bun prieten al fratelui ei,- Godfrey.**

Bătrînul gentilom, cunoscînd adevărata legătură a lui Peregrine cu familia surorii sale, îl pofti să rămînă la masă şi fu deosebit de încîntat de conversaţia şi manierele tînă- rului pe care acesta, ajutat de inteligenţa-i înnăscută, le adaptă perfect la caracterul gazdei. După cină, cînd doamnele se retraseră, iar bătrînul ceru să i se aducă pipa, şiretul nostru aventurier îi urmă exemplul şi, deşi nu putea suferi buruiana, fumă cu un aer de infinită satisfacţie, conversînd despre meritele tutunului, ca şi cum ar fi deţinut acţiuni importante în cultivarea lui în Virginia. Ina- intînd în discuţie, Peregrine se informă despre părerile negustorului şi, venind pe tapet problema datoriei naţionale, ţinu un discurs despre buget ca un om de afaceri profesionist. Cînd consilierul se plînse de restricţiile ce descurajau comerţul, oaspetele tună şi fulgeră împotriva taxelor exorbitante, părînd la fel de familiarizat cu natura lor ca orice comis-vamal ; aşa că unchiul se minună de cunoştinţele lui vaste, eyprimîndu-şi surpriza că un tînăr gentilom ca el găsise vreme şi chef pentru a medita la subiecte atît de îndepărtate de distracţiile mondene ale celor de vîrsta lui.

Pickle profită de prilej pentru a-i spune că provenea dintr-o stirpe de negustori şi-şi impusese, încă din fragedă tinereţe, să se instruiască în felurite ramuri ale comerţului, studiindu-le nu doar fiindcă erau profesiunea familiei, ci şi ca sursă a bogăţiilor şi puterii naţionale. Pe urmă se lansă într-o laudă a comerţului şi a lucrătorilor lui, iar în contrast cu el se folosi de toată ştiinţa ridiculizării pentru' a caracteriza moravurile şi educaţia aşa-zisei lumi bune, cu atîta umor, încît şalele neguţătorului se cutremurară de rîs, punîndu-i în primejdie chiar şi viaţa, şi el îl socoti

pe aventurierul nostru un adevărat campion al cumpătării și

Intrîad astfel în graţiile unchiului, Peregrine îşi luă rămas bun, iar a doua zi veni în vizită, cu trăsura, la nepoată, după ce rubedenia ei o sfătuise să se poarte cu cea mai mare atenţie şi nu cumva să descurajeze sau să neglijeze curtea unui admirator atît de dotat.

CAPITOLUL LXXXI

Cu multă pricepere şi stăruinţă îşi pune în practică planul privitor la Emilia

Obţinînd, cu ajutorul ipocriziei, libertatea de a-şi vedea iubita, eroul nostru începu asediul prin-a se căi sincer pentru frivolitatea de mai demult şi o imploră atît de înfocat să-l ierte, încît fata, deşi-i cunoştea talentul de a linguşi şi se păzea de el, începu să dea crezare cuvintelor lui, însoţite adeseori de lacrimi, şi renunţă în mare parte la sscuritatea şi distanţa pe care-şi propusese să le menţină pe timpul întrevederii. Cu toate acestea, nu-i făcu plăcerea de a-i da nici cel mai mic semn că-i împărtăşeşte iubirea, şi asta deoarece în torentul de juruinţe privind eterna-i dragoste şi credinţă el nu făcu nici cu o silabă măcar aluzie la căsătorie, deşi ara acum stăpîn absolut pe destinul său. Acest lucru deşteptă în inima fetei o îndoială, ce-i dădu putere să reziste la toate atacurile ; dar ceea ce

o îndemna prudenţa să ascundă era trădat cu totul de ochi; în ciuda eforturilor, în priviri i se citeau plăcerea şi iubirea. înclinaţia pentru el era măgulită da propria-i în- gîmfare, care punea tăcerea admiratorului, în ceea ce privea căsătoria, pe seama grabei şi a spiritului lui tulburat, şoptindu-i că era imposibil ca el să nutrească pentru ea altceva decît cele mai onorabile .intenţii.

Vicleanul îndrăgostit înflorea sub privirile tandre ale fetei, anticipînd o victorie deplină, dar, ca să nu se dea de gol cu propria-i pripeală, nu-şi luă riscul de a face vreo declaraţie înainte ca inima Emiliei să fie prinsă în mreje atît de bine, încît nici măcar mîndria, prudenţa sau grija pentru castitatea ei.să n-o mai poată elibera. înarmat cu

această hotărîre, îşi struni nerăbdarea,' silind-o să nu întreacă limitele unei comportări civilizate şi, după ce-i solicită şi obţinu permisiunea de a merge cu ea la următoarea operă, îi luă mîna şi, apăsîndu-i-o pe buze, cu cel **mai** profund respect, plecă, lăsînd-o pradă unei nelinişti răscolitoare, străbătută cînd de speranţă, cînd de teamă.

în ziua fixată, îşi făcu din nou apariţia pe la cinci după-amiază şi văzu că farmecele naturale ale fetei erau atît de bine puse în evidenţă de îmbrăcăminte, încît îi trasări inima de încîntare şi admiraţie ; pe cînd o conducea la Haymarket, abia-şi putea înfrîna pasiunea năvalnică, pentru a respecta regulile de abstinenţă ce şi le impusese. Cînd intră în stal, Emilia putu să-şi hrănească din plin vanitatea, fiindcă într-o clipă le puse în umbră pe toate doamnele din sală, făcînd-o pe fiecare în parte să recunoască în adîncul sufletului său că, în afară de sine însăşi, necunoscuta era de departe femeia cea mai frumoasă din toată adunarea.

Eroul nostru înregistră o dublă victorie : fu bucuros **de** ocazia ivită de a-şi spori, printre doamnele din lumea bună, reputaţia de cuceritor şi mîndru de prilejul de a-i arăta Emiliei ce cunoştinţe înalte avea, ca ea să aprecieze şi mai mult faptul că-1 cucerise şi, înţelegîndu-i importanţa, să trateze cu .mai multă deferenţă curtea pe care avea să i-o facă de acum încolo. Pentru a profita din plin de situaţie, se duse să stea de vorbă cu toţi cei din stal pe careţi cunoştea cît de cît, şopti şi rîse cu un prefăcut aer de familiaritate, ba chiar se plecă de la distanţă în faţa cîtorva nobili, sub subţirele pretext-că se aflase în preajma lor la Curte sau le oferise tutun de prizat Rapee la cafeneaua White.

Ridicola-i împăunare, **deşi pusă acum în** slujba ducerii la bun sfîrşit **a** planului, **era o** slăbiciune ce îi afectă "într-o anumită măsură, întreaga comportare, fiindcă nimic nu-i făcea plăcere mai mare, în conversaţie, decît să dea de înţeles altora că se are bine cu persoane de caracter şi de rang înalt; remarca adesea (de exemplu), ca din întîmplare, că ducele de G... este unul dintre cei mai de treabă oameni din lume, şi-şi ilustra afirmaţia cu vreo mostră de

afabilitate în care era el însuşi implicat ; apoi, schimbînd brusc subiectul, repeta o remarcă a doamnei T..., sau menţiona un anumit bon mot[1] al contelui C.., rostit cînd era şi el da faţă.

[1] Vorbă de duh (fr.) (n. tr.).

Nenumăraţi tineri abuzează, în felul acesta, de numele altora, deşi n-au avut niciodată posibilitatea de a cunoaşte persoane din lumea nobilă ; nu aşa stătea însă cazul cu Peregrine. Mulţumită înfăţişării sale şi averii pe care se presupunea a o fi moştenit, ca şi faptului că fusese prezentat tuturor, era deja invitat foarte des la mesele celor mari.

La întoarcerea de la operă cu Emilia, deşi continuă să se poarte cu cea mai strictă politeţe, o copleşi cu înfocate declaraţii de iubire, îi strînse mîna în repetate rînduri, strigă că fiinţa ei îi înrobise tot sufletul şi că nici nu mai ' putea trăi măcar dacă nu se putea bucura de bunăvoinţă din partea fetei. Deşi foarts încîntată de complimentele-i înflăcărate şi patetice, precum şi de maniera respectuoasă în care o curta, Emilia era suficient de prudentă şi de ho- tărîtă pentru a-şi stăpîni iubirea ce stătea gata să se reverse şi rezistă asediului, zicîndu-şi că de avea intenţii onorabile, acum era momsntul să şi le declare. Din pricina asta, refuză să dea vreun răspuns serios dojenitoarelor lui rugăminţi, prefăcîndu-se că le priveşte drept efuziuni în- tîmplătoare de politeţe şi bună creştere.

Deşi i se spulberase speranţa de a obţine de la Emilia o declaraţia de care să poată profita fără întîrziere, prefăcuta veselie îl încurajă să observe (trecînd pe Ştrand cu trăsura) că se făcuse noapte de-a binelea şi nu vor reuşi să ajungă la unchiul ei înainte de a se fi sfîrşit cina; îi propuse deci să meargă cu el într-un loc ştiut, unde să ia o îmbucătură. Fata se supără pe invitaţia nepoliticoasă, tratînd-o totuşi ca pe o glumă ; îi mulţumi pentru curteni-- toarea-i ofertă, încredinţîndu-1 că atunci cînd va fi dis-pusă să patreacă la o tavernă, numai lui îi va reveni onoarea de a o însoţi.

Cum unchiul plecase în vizită, iar mătuşă-sa se dusese la culcare,
Peregrine avu nemaipomenitul noroc de a sta

In *tete-ă-tete* cu Emilia un ceas încheiat, întrebuinţîndu-1 cu atîta iscusinţă, încît prudenţa ei mai-mai să fie învinsă. Nu numai că o asedie cu artileria suspinelor, a jurăminte- lor, rugăciunilor şi lacrimilor, dar îşi amanetă chiar şi onoarea pe altarul iubirii. Se jură pe toţi sfinţii că şi de i-ar oferi ea necondiţionat inima, exista undeva în el un principiu ce nu i-ar fi îngăduit niciodată să facă rău unei fete frumoase şi neprihănite ; iar iureşul iubirii, de data asta, îi depăşi în aşa măsură intenţiile, încît dacă Emilia i-ar fi cerut o explicaţie, în momentele acelea de surescitare, el i s-ar fi supus făcînd jurăminte pe care i-ar fi fost imposibil să le calce fără a-şi primejdui reputaţia. Ea însă se abţinu de la orice comentariu, în parte din mîndrie, în parte de teamă că s-ar putea înşela în situaţia asta delicată. De aceea degustă fericirea oferită acum de soartă, se lăsă convinsă să accepte giuvaarurile cumpărate de Peregrine cu o parte din cîştigul de la Bath şi, cu cea mai fermecătoare îngăduinţă, se lăsă strînsă în braţe, cînd el îşi luă rămas bun, după ce obţinuse permisiunea de a o vizita ori de cîte ori simţea nevoia şi avea posibilitatea s-o facă.

Succesul făcuse să rodească speranţe nebuneşti în inima sa, aşa că, ajungînd acasă, sa felicită deja pentru, victoria asupra virtuţii Emiliei şi începu să plănuiască viitoare cuceriri printre cele mai maiestuoase făpturi de sex feminin. Deşartele aspiraţii nu-i acaparară însă toată puterea de concentrare. Se hotărî să-şi consacra toată forţa sufletească pentru ducerea la bun sfîrşit a planului de acum, renunţă, pentru moment, la toate celelalte plăceri, interese şi ambiţii şi'închirie o locuinţă în oraş, ca să-şi poată atinge mai uşor ţelul.

In timp ce imaginaţia eroului nostru se delecta cu astfel de visa, iubita lui nu se putea bucura fără îndoieli şi nelinişti de frumoasele-i speranţe. Tăcerea păstrată de Peregrine cu privire la scopul final al curţii ce i-o făcea rămînea o taină pe care se temea să încerce s-o dezlege, iar unchiul o tortura cu întrebări despre calităţile şi purtarea iubitului. Decît să-i dea rudeniei sale cel mai neînsemnat

motiv de bănuială, ceea ce ar fi rupt, desigur, orice legătură dintre ea şi admiratorul ei, Emilia preferă să spună numai lucruri ce puteau, după socoteala sa, satisface grija şi preocuparea unchiului pentru propriul ei bine. Ca urinara a modului cum îl zugrăvi, se putu bucura, fără rezervă, de compania aventurierului nostru, care-şi urmă planul cu surprinzătoare îndemînare şi perseverenţă.

CAPITOLUL LXXXII

O *înduplecă pe Emilia să meargă cu el la un bal mascat, face o încercare hoţească de a-i fura iubirea şi se alege cu un binemeritat refuz*

Nu trecea nici o seară fără ca Peregrine să nu-şi ducă iubita la vreo distracţie publică, iar cînd, ca rezultat al purtării lui insinuante, socoti că-i cîştigase pe deplin afecţiunea şi încrederea, aşteptă ivirea unui prilej potrivit şi. auzind-o pomenind într-o conversaţie de faptul că nu fusese niciodată la un bal mascat, îşi ceru umil voie s-o însoţească la prima mascaradă. Totodată o invită şi pe domnişoara în compania căreia o găsise pe Emilia la teatru, întrucît şi ea se afla acolo cînd începuseră să discute respectivul subiect. In **sinea lui sperase că buna fată va refuza, întrucît părea să fie o persoană timidă din fire, născută şi crescută la oraş, unde asemenea distracţii sînt socotite prilejuri de destrăbălare şi dezmăţ. De data asta însă îşi făcuse socoteala fără să ţină seama de cealaltă persoană : curiozitatea e la fel de vie în capitală ca şi în oricare orăşel. De cum îi primi Emilia propunerea, prietena ei, cu un aer satisfăcut, consimţi să intre şi ea în** *pârtie,* **aşa că se văzu obligat să-i mulţumească pentru bunăvoinţa, care-1 supără, de fapt, nemaipomenit. îşi puse numaidecît mintea la treabă pentru a descoperi o stratagemă şi a scăpa de amestecul ei nedorit. De i s-ar fi ivit ocazia, ar fi jucat rolul medicului fetei, administrîndu-i un medicament ce-ar fi silit-o să nu se îndepărteze de casă ; cum însă n-o cunoştea destul de bine pentru a găsi mijloacele de a pune în funcţiune un astfel de expediment, născoci altul, încununat cu un nesperat succes. Aflînd că bunica îi lăsase o sumă de bani de care nu se puteau atinge pă-. rinţii, îi scrise o epistolă mamei fetei, anunţînd-o că fiica ei iubită, sub cuvînt că merge la bal, intenţionează de fapt**

să se mărite cu o anumită* persoană. Adăugă că, peste cî- teva zile, va intra în posesia tuturor amănuntelor urzelii, cu condiţia ca ea să păstreze secretul şi să născocească un pretext pentru a o ţine acasă pe fată, fără să-i dea de înţeles că-i aflase intenţiile. Bileţelul, iscălit *Umilul şi binevoitorul dumneavoastră servitor necunoscut,* **avu efectul dorit asupra grijuliei matroane. în ziua balului, ea se prefăcu atît de bolnavă, încît domnişoara nu putu încălca regulile decenţei lăsîndu-şi mama singură acasă; ea-i trimise scuze Emiliei după-amiaza, îndată după sosirea lui Peregrine, care se prefăcu foarte dezamăgit, în timp ce inima-i bătea, de fapt, de bucurie şi satisfacţie.**

Cam pe la ora zece, îndrăgostiţii porniră spre Hay- market, el deghizat în costum de Pantalone, iar ea într-u- nul de Golombină ; de cum intrară în sală, orchestra se porni să cînte, şi se trase cortina, dezvăluind întreaga scenă, spre încîntarea Emiliei, ale cărei aşteptări fură cu mult depăşite de spectacol. După ce o purtă prin diferitele încăperi, explicîndu-i alcătuirea clădirii, cavalerul nostru o conduse în stal şi dansară şi ei cîteva minute ; apoi, mergînd la bufet, o îndemnă să guste nişte fursecuri şi să bea un pocal de şampanie. îi mai trecu o dată în revistă pe cei prezenţi şi apoi prinseră a dănţui ca la ţară, nemaioprindu-se pînă cînd nu socoti Peregrine că sîn- gele partenerei era destul de înfierbîntat ca să-şi poată executa planul. Pornind de la presupunerea aceasta — bazată pe propria afirmaţie a fetei că era însetată şi obosită —, o îndemnă să se odihnească şi să se răcorească ; în acest scop, coborî cu «a scările pînă în sufragerie unde, invitînd-o să se odihnească, îi aduse un pahar de vin îndoit cu apă şi, cum ea se plînse de slăbiciune, întări băutura cu nişte picături dintr-un anumit elixir, recoman- dîndu-1 drept un excelent tonic, deşi nu era altceva decît o tinctură excitantă, de care făcuse rost, pe ascuns, cu scopul acesta. înghiţind lichidul ea se simţi numaidecît re- montată, ronţăi o felie de şuncă şi o aripioară rece de pui şi-şi încheie gustarea cu un pahar de vin de Burgun- diâ, băut la îndemnul sincer al admiratorului. Neobişnuitele remedii, conlucrînd cu fermentul din sîngele înfierbîntat de mişcarea violentă, nu putură rămîne fără urmări asupra constituţiei unei fiinţe tinere, oricum vioaie şi zglobie din fire. în ochi începură să-i strălucească o flacără şi o vioiciune neobişnuite, de pe buzele ei îşi luară zborul sute de observaţii spirituale şi toate măştile ce-o acostară avură parte de cîte o replică usturătoare.

Bucurîndu-se foarte de efectul leacului administrat, Peregrine îi propuse să-şi reia locurile la dans, dorind să sporească şi mai mult eficacitatea elixirului, iar atunci cînd o socoti destul de bine dispusă pentru a accepta o discuţie, o copleşi cu declaraţii fierbinţi de iubire. Pentru a-şi ridica îndrăzneala pe culmile unde putea lua hotărî- reâ necesară planului său, bău pînă la fund două sticle de vin de Burgundia, care-1 înflăcărară atît de tare, încît era gata să născocească şi să traducă în fapt orice schemă pentru a-şi satisface patima.

Emilia, încălzită de aţîta stimulente aplicate toate, odată şi predispusă în favoarea bărbatului iubit, renunţă în mare parte la obişnuita-i rezervă, îi ascultă declaraţiile cu încîntare neprefăcută şi, cu încrederea dată de fericire, îl proclamă chiar stăpîn absolut al inimii ei. Cavalerul, nemaipomenit de bucuros de corlfesiunea fetei, consideră deja că venise momentul să culeagă roadele delicioase ale îndemînării şi perseverenţei; cum se crăpase de mult de ziuă, primi cu multă plăcere cea dintîi sugestie a Emiliei de a se întoarce acasă. Trase perdeluţele peste geamurile caleştii şi încercă să profite de pe urma stării favorabile a gîndurilor ei. Prefăcîndu-se cherchelit de vinul băut, o prinse în braţe, pecetluindu-i buzele bosumflate cu o mie de sărutări, îndrăzneală pe care ea o iertă, ca fiind un privilegiu al celor beţi. în timp ce el se desfătă astfel, nepedepsit, trăsura se opri, Pipes deschise uşa şi stăpînul lui

o conduse pe fată sub poartă, înainte să-şi poată da seama că nu se aflau în casa unchiului ei.

Cînd făcu descoperirea, destul de alarmată, dori să afle din ce motive o adusese el într-o casă străină la ora aceea, dar Peregrine nu rosti o vorbă pînă n-o conduse într-o încăpere, unde-i dădu a înţelege că familia unchiului ar fi fost, desigur, îngrijorată s-o vadă întorcîndu-se atît de tîrziu, că străzile de lîngă Temple Bar erau împînzite de nenumăraţi tîlhari şi apaşi, aşa că poruncise birjarului să oprească la casa lui, de care se îngrijea o rudă, o doamnă foarte de treabă, bucuroasă cînd i se dădea prilejul să primească o persoană faţă de care ştia că Peregrine are numai sentimente de iubire şi stimă.

Emilia era mult prea inteligentă ca să se lase păcălită de pretextul acesta, altfel destul de plauzibil. în ciuda simpatiei pentru Peregrine, niciodată mai puternică şi mai duioasă decît în momentul acela, îi înţelese numai- decît intenţiile şi-i mulţumi, deşi-i fierbea sîngele de indignare, pentru delicateţe, luîndu-şi o înfăţişare nepăsătoare şi spunînd că-i e foarte îndatorată şi verişoarei lui, care îngrijea de casă ; insistă însă, totodată, să fie dusă acasă, ca lipsa ei să nu-i sperie prea tare pe unchiul şi pe mătuşa, ştiind că nu se vor duce la culcare înaintea întoarcerii ei.

Peregrine îi adresă nenumărate rugăminţi, îndemnînd-o să se gîndească la confortul şi siguranţa ei proprie, promi- ţîndu-i să-l trimită pe Pipes în City ca să-i liniştească rudele ; văzînd însă că face urechea toacă la stăruinţele lui, o asigură că va proceda cum doreşte peste cîteva minute ; pînă atunci îi propuse să mai adune puteri pentru a înfrunta frigul, luînd încă un pahar de vin, pe care-1 şi turnă sub ochii ei. Ea însă (acum că devenise bănuitoare) nu voi să-l bea nici în ruptul capului. Atunci Peregrine îi căzu în genunchi, şi cu lacrimi ţîşnindu-i din ochi, jură că iubirea îl făcea să ardă de nerăbdare, că nu mai putea trăi nici măcar o clipă cu hrana frugală a speranţelor, iar dacă ea nu va binevoi să-l facă fericit, îşi va jertfi numaidecît viaţa pe altarul dispreţului ei. O declaraţie atît de neaşteptată, însoţită de toate semnele unei agitaţii sufleteşti neobişnuite, nu întîrzie s-o sperie şi s-o îndurereze pe blînda Emilia ; după o clipă de gindire, îi răspunse cu hotărîre în voce că nu înţelege ce motive are să se plîngă de purtarea ei rezervată, la care nu avea libertatea să renunţe, atîta vreme cît el nu-şi declara în mod formal intenţiile, obţinînd consimţămîntul celor pe care era de datoria ei să-i asculte.

— .Fiinţă divină! strigă Peregrine, luîndu-i mîna şi apăsîndu-şi-o pe buze) doar de la tine singură aştept îndurarea ce mă va face să gust fericirea cerească ! Simţămintele părinţilor sînt sordide, prosteşti şi egoiste — deci nu căuta să-mi înhami iubirea la jugul josnicelor restricţii calculate pentru ţelurile vieţii de rînd ’ Dragostea mea

e prea fină şi delicată pentru a suporta cătuşele vulgarităţii, bune doar să distrugă iubirea dezinteresată şi să-l mustre întruna pe bărbat, anunţîndu-i îndatoririle multe cărora trebuie să le facă faţă. Îngeraş scump ! Cruţă-mi ruşinea de a trebui să te iubesc cu sila, şi domneşte, ca o unică împărătească, peste viaţa şi averea mea. Nu te voi jigni, vorbindu-ţi de un contract — îţi pun la picioare tot ce am. Iată, în portofelul ăsta sînt bancnote în valoare de două mii de lire ; fă-mi plăcerea să le primeşti, iar mîine îţi voi pune în poală încă zece mii. într-un cuvînt, vei fi stăpîna întregii mele avuţii, şi mă voi considera fericit cînd traiul meu va depinde de generozitatea ta !

O, ceruri ! Ce fel de emoţii încerca inima virtuoasei, sensibilei, delicatei şi tandrei Emilia, auzind vorbe atît de obraznice din gura unui tînăr căruia-i acordase fără rezerve iubirea şi încrederea ei ? Ceea ce simţi, ca urmare a josnicei lui comportări, nu fu doar groază, durere sau indignare, ci chinurile reunite ale celor trei, care o făcură să izbucnească într-un rîs isteric, pe cînd îi spunea că nu are destule cuvinte ca să-i admire generozitatea.

înşelat de hohotul de rîs al Emiliei şi de complimentul ironic, îndrăgostitul socoti că ajunsese departe cu uneltirile şi că trebuia acum să cucerească frontul, printr-un atac viguros, ca s-o cruţe pe tînără de conştiinţa neplăcută că s-a predat fără a opune rezistenţă. împins de gîn- dul acesta orgolios. începu prin a o strînge în braţe, dînd ascultare îndemnurilor furioase ale egoistei şi neînfrîna- tei lui patimi, la care ea, cu o înfăţişare calmă şi hotărîtă, solicită un răgaz pentru a discuta, iar cînd, la repetatele-i insistenţe, el i-1 acordă, i se adresă cu următoarele cuvinte, în vreme ce ochii îi scăpărau de mînia demnităţii rănite.

— Domnule, n-am să mă înjosesc reproducînd toate rugăminţile şi declaraţiile dumitale de pînă acum, nici n-am să recapitulez micuţele înşelătorii de care te-ai folosit pentru a-mi cuceri inima, şi asta pentru că, deşi ai găsit întotdeauna, cu ajutorul celei mai perfide ipocrizii, mijloacele pentru a mă înşela, eforturile dumitale cele mai indîrjitp n-au reuşit niciodată să-mi adoarmă vigilenţa sau sa-mi solicite iubirea într-atîta, încît să-mi ia puterea de a mă lepăda de dumneata fără o lacrimă, oricît

mi-ar cere onoarea să fac acest sacrificiu. Domnule, te arăţi nedemn de grija şi regretele mele, iar suspinul ce se zbate acum să-mi iasă din piept provine din consternarea tristă că n-am fost îndeajuns de chibzuită. Cît despre încercarea de azi de a-mi întina castitatea, îţi dispreţuiesc forţa la fel de mult pe cît detest intenţia dumitale. Deşi, sub masca celui mai profund respect, m-ai momit departe de protecţia prietenilor, urzind si alte stratageme nereuşite pentru a-mi face praf liniştea sufletească şi reputaţia, am prea multă încredere în nevinovăţia mea şi în autoritatea legii pentru a recunoşte, fie şi pentru o clipă, că mi-e teamă, cu atît mai puţin pentru a mă lăsa copleşită de oroarea situaţiei şocante în care am fost atrasă fără voia mea. Comportarea dumitale, domnule, e în toate privinţele mîrşavă şi demnă de dispreţ, fiindcă, ticălos cum eşti, n-ai îndrăznit nici măcar să te gîndeşti să-ţi pul în aplicare mizerabilul conjplot, cîtă vreme ştiai că fraţe-meu e destul de aproape pentru a preîntîmpina, ba chiar pentru a răzbuna insulta, aşa că, sînt sigură, nu eşti doar un scelerat perfid, ci şi un laş cît se poate de abject!

Sfîrşindu-şi cuvîntarea. rostită cu o înfăţişare foarte severă şi maiestuoasă, Emilia deschise uşa şi coborî scările cu surprinzătoare hotărîre, dîndu-se în grija unui om din strajă, care-i făcu rost de o lectică, astfel că ajunse, fără nici un accident, acasă la unchiul ei.

înamoratul tînăr, între timp, rămase uluit şi copleşit de tăioasele învinuiri şi de vehementele cuvinte ale fetei şi îşi pierdu orice siguranţă, pomenindu-se nu doar că nu-i în stare să-i împiedice plecarea, dar şi că nu poate rosti nici o silabă pentru a-i potoli mînia sau a-şi uşura povara vinovăţiei. Natura dezamăgirii, ca şi marea re- muşcare ce-i sfîşia inima în timp ce reflecta la felul în care se dezonorase singur în ochii Emiliei, îi tulburară în aşa măsură minţile, încît după muţenie urmă o criză violentă de furie, în timpul căreia urlă ca un pensionar al balamucului şi făcu zeci de gesturi stranii, convingîndu-i pe locuitorii casei (un fel de tractir) că-şi pierduse cu adevărat o doagă. Pipes, extrem de îngrijorat, era de aceeaşi părere şi, ajutat de chelneri, îl opri cu forţa să dea fuga afară, pe urmele frumoasei evadate pe care, în delirul lui, cînd o blestema, cînd o ridica în slăvi, cu sudalme înfiorătoare sau laude deşănţate. Credinciosul valet — după ce aşteptase două ceasuri întregi în speranţa că vulcanul mîniei lui Peregrine se va epuiza — văzînd că, dimpotrivă, paroxismul creşte, trimise, prudent, după un doctor cunoscut stăpînului, iar acesta, cîntărind simptomele şi împrejurările ce provocaseră boala, porunci să i se ia fără întîrziere o cantitate mare de sînge şi-i prescrise un leac ce avea să-i liniştească spiritul. Sluga îi îndeplini întocmai instrucţiunile, Peregrine se mai linişti, devenind mai ascultător şi-şi recîştigă minţile îndeajuns pentru a se ruşina de isteriile sale. Fără un cuvînt, se lăsă dezbrăcat şi vîrît în pat, unde osteneala strînsă în timpul dansului la balul mascat se alie cu toropeala minţii pentru a-1 face să adoarmă adînc, ceea ce-1 ajută să nu-şi piardă minţile. Cînd se deşteptă, cam pe la amiază, nu era însă nici pe departe cu sufletul împăcat. Amintirea celor întîmplate îl făcea să moară de ruşine. Cuvintele grele ale Emiliei îi mai răsunau în urechi şi, dacă îl durea mult dispreţul fetei, nu putea să nu-i admire tăria de caracter, iar în adîn- cul sufletului îi înălţa în slavă frumuseţea.

3 — Aventurile Iul Peregrine PUV.lc, \.el. U

CAPITOLUL LXXXIII

Încearcă să se împace cu iubita, se ceartă cu unchiul, care-i interzice să mai calce în casa lui

Pradă acestor simţăminte contradictorii, ajunse la el acasă cu un *porte-chaise* [1] şi, în vreme ce dezbătea în sinea lui dacă era mai bine să renunţe la eforturile sale şi să se străduiască să-şi alunge chipul Emiliei din minte, sau să se ducă numaidecît şi să se umilească în faţa mînioasei iubite; cerîndu-i mîna, ca un fel de ispăşire a păcatului, un slujitor îi puse în mînă un pachet adus de un comisionar. De cum recunoscu scrisul Emiliei, ghici ce conţinea şi, riyjînd sigiliul **cu grabă** neîndemînatecă, găsi bijuteriile dăruite de **el, înfăşurate** intr-un bilet redactat în următorii termeni **:**

1Scaun închis, dus de doi purtători, lectică (fr.) (n. tr.).

„Ca să n-am nici o pricină să-mi reproşez a fi păstrat vreo amintire cîţ de mică de la un ticălos pe care-1 dispreţuiesc şi-l urăsc în egală măsură, mă folosesc de acest prilej pentru a-i înapoia instrumentele ineficace ale infamului său atentat la onoarea

EMILIEI"

Amarul şi dispreţuitorul mesaj îi zgîndări şi mai mult supărarea, sporind-o în asemenea hal, încît îşi roase degetele pînă porniră să i se prelingă picături de slnge peste unghii, ba chiar plinse de ciudă. Jură mai întîi că se va răzbuna pe virtutea ei trufaşă, dar, înainte de a concepe un plan închegat, se ocări pentru propria-i hotărîre ; apoi se gîndi cu respect şi reverenţă la purtarea fetei, închi- nîndu-se în faţa irezistibilei puteri de atracţie a frumuseţii ei. Pe scurt, sufletul îi era sfîşiat de patimi ce se ciocneau cap în cap : iubirea, ruşinea şi remuşcarea luptau cu vanitatea, ambiţia şi dorinţa de răzbunare ; înfruntarea era încă nedecisă, cînd dorinţa îndărătnică interveni, în-clinînd balanţa în favoarea unei încercări de reconciliere cu frumoasa ofensată.

Animat de astfel de intenţii, porni după-amiază înspre casa unchiului Emiliei, nu fără speranţa că se va putea bucura de un moment de tandră fericire, cum se întîmplă negreşit între doi îndrăgostiţi sensibili şi cu sufletele bune. Chiar dacă gîndul că făcuse o gafă îl împovăra, dîndu-i o înfăţişare stîngace şi derutată, era prea sigur pe proprii- le-i însuşiri şi pe elocinţa lui pentru a se îndoi că va fi iertat ; pînă să ajungă la poarta cetăţeanului respectiv, compusese un discurs isteţ şi patetic, cu intenţia de a-1 rosti întru disculparea sa, aruncînd vina pentru cele întîm- plate pe iubirea năvalnică, aţîţată încă şi mai mult de vinul burgund; din care se înfruptase fără măsură. Nu avu însă prilejul să-şi folosească meşteşugitele vorbe gata pregătite. Bănuind că va întreprinde ceva pentru a-i cîştiga bunăvoinţa, Emilia plecase de acasă, spunînd că merge în vizită, după ce-1 încunoştiriţase pe unchi de hotărîrea de a-1 ocoli pe Peregrine, din pricina unor cuvinte în doi peri, care (spunea ea) o supăraseră aseară, la balul mascat. Preferase să-şi arate prin astfel de aluzii suspiciunea, decît să-i povestească de-a fir-a-păr despre dezonoranta uneltire a tînărului, fiindcă rudele ei s-ar fi simţit atunci foarte jignite, dorinţa de răzbunare putînd lua proporţii îngrijorătoare.

Văzîndu-şi risipite speranţele de a da ochii cu iubita, aventurierul nostru întrebă despre bătrînul gentilom, socotind că are o înrîurire destul de mare asupra lui pentru a-1 face să-i primească scuzele, chiar dacă cele aflate de la domnişoara Emilia îl întărîtaseră împotriva sa. Il aştepta însă o nouă dezamăgire : unchiul ieşise să ia masa la ţară, iar mătuşa nu se simţea prea bine ; prin urmare n-avea nici un motiv să rămînă în casă pînă la întoarcerea adoratei. Cum însă nu-i lipsea inventivitatea, îşi con- cedie trăsura şi închirie o încăpere într-un han, cu geamurile spre poarta neguţătorului, propunîndu-şi să stea la pîndă pînă o va vedea pe Emilia venind. îşi puse planul

în aplicare cu nesfîrşită pacienţă, dar nu se bucură de succesul scontat.

Prevăzînd că ar putea cădea victimă imaginaţiei fertile a lui Peregrine, Emilia, acţionînd cu lăudabilă prudenţă şi fiind mereu cu ochii în patru, se întoarse acasă pe un drum ocolit, intrînd printr-o uşă dosnică, total necunoscută suspinătorului, iar unchiul nu veni decît tîrziu de tot, cînd ar fi fost lipsit de obraz să-i ceară o întrevedere.

Dimineaţa însă, nu întîrzie să se înfiinţeze la uşă şi cînd i se spuse — în urma poruncilor straşnice ale fetei — că nu poate fi primit, ceru să-l vadă pe stăpînul casei. Acesta îl întîmpină politicos dar rece, dîndu-i de înţeles că ştie totul despre purtarea-i faţă de nepoată-sa. Atunci Peregrine, cu un aer de candoare, îi spuse cetăţeanului că, judecind după purtarea lui, îşi dădea uşor seama că e confidentul domnişoarei Emilia, iar el venise tocmai pentru a-i cere iertare pentru jignirea adusă, neîndoin- du-se că, de i-ar fi îngăduit să-i vorbească, ar reuşi s-o convingă că în spatele greşelii comise nu se aâcundea nici un fel de răutate, sau cel puţin să-i propună o compensaţie îndestul de mare pentru a i se ierta păcatul.

La aceste cuvinte neguţătorul răspunse, neceremonios şi sec, că, deşi nu cunoştea natura jignirii, era foarte sigur de gravitatea ei, din moment ce nepoată-sa se supărase în aşa hal pe un om căruia îi arătase, pînă atunci, cel mai afectuos respect, li spuse pe şleau că Emilia îi anunţase intenţia de a renunţa pentru totdeauna la prietenia lui, adăugind că are, fără îndoială, motive temeinice pentru a proceda astfel. Nici prin gînd nu-i trecea să mijlocească

o împăcare, dacă Peregrine nu-i dădea, mai întîi, mînă liberă să pună problema căsătoriei, acesta fiind după el unicul mijloc de a-şi dovedi sinceritatea şi de a obţine iertarea fetei.

Orgoliul lui Peregrine scăpără la auzul tăioasei declaraţii, pe care nu se putu împiedica s-o interpreteze ca fiind rezultatul unui complot urzit împreună de Emilia şi de unchiul ei, pentru a profita de înflăcărata-i iubire. Aşadar, răspunse, arătînd deschis cît e de dezgustat, că nu vede de ce-ar fi nevoie de un intermediar pentru a-i împăca, pe el şi pe Emilia, şi că tot ce dorea era să i se dea prilejul de a-şi pleda singur cauza.

Cetăţeanul îi răspunse, răspicat, că, întrucît nepoata sa îşi

exprimase ferm dorinţa de a nu mai da ochii cu el, nu dorea să o silească să procedeze altminteri; apoi îl făcu să priceapă că are o mulţime de treburi pe cap.

Eroul nostru, clocotind de indignare din pricina tratamentului dispreţuitor ce i se aplica :

— Greşeam (spuse) căutînd bună-creştere atît de departe de Temple Bar ; permiteţi-mi însă să vă spun, domnule, că, de nu-mi veţi face onoarea unei întrevederi cu domnişoara Gauntlet, voi rămîne cu impresia că aţi silit-o, într-adevăr, să procedeze contrar voinţei sale, din cine ştie ce motive dubioase ce vă aparţin.

— Domnule (răspunse bătrînul gentilom), eşti liber să tragi orice concluzie pînă ce-ţi poţi satisface imaginaţia bogată, dar aibi, te rog, bunătatea să-mi acorzi privilegiul de a fi stăpîn în propria-mi casă.

Zicînd asta, îl conduse, ceremonios, spre ieşire şi îndrăgostitul nostru, temător de propria-i fire aprigă şi .speriat că ar putea fi supus unui tratament şi mai nedemn, într-un loc unde curajul n-ar fi făcut decît să-l acopere şi mai mult de ruşine, ieşi din casă în culmea furiei şi, ne- maiputîndu-se stăpîni, îi spuse proprietarului că, de nu l-ar apăra vîrsta înaintată, de mult i-ar fi tras o bătaie pentru trufaşa-i comportare.

CAPITOLUL LXXXIV

Născoceşte un plan cutezător, în urma căruia e antrenat într-o aventură neplăcută ce tinde să-i sporească mult tristeţea

Lipsit de posibilitatea de a comunica direct cu iubita, Peregrine încercă să-i reciştige favorurile prin scrisori dintre cele mai supuse şi patetice, pe care izbutea să

i le transmită pe diferite căi. Cum nu se alese însă cu nimic de pe urma strădaniilor, patima îl făcu să-şi piardă orice răbdare, lipsindu-i foarte puţin ca să-şi ia cîmpii, aşa că decise să înfrunte orice primejdie, riscîndu-şi viaţa, averea sau reputaţia, dar să nu renunţe la ţelul său neclintit. De data asta era vorba de amorul propriu, nu numai de iubire ; amîndouă pasiunile se cereau cu intensitate şi vehemenţă satisfăcute. Plăti fără contenire pîn- dari care să-l înştiinţeze de ieşirile Emiliei, cu speranţa de a găsi ocazia potrivită pentru a o răpi, dar vigilenţa fetei îi zădărnici planurile ; ea se aştepta la orice de la un temperament ca al lui Peregrine şi-şi calcula cu grijă mişcările în funcţie de asta.

Văzîndu-se învins de prudenţa şi inteligenţa Emiliei, îşi modifică planul şi, pretextînd că o afacere grabnică îi solicită prezenţa la conacul de la ţară, pl^că din Londra şi, închiriind o cameră la o fermă aflată chiar pe drumul pe care Emilia trebuia negreşit să-l străbată, înapoindu-se la maică-sa, se ascunse de ochii tuturor, în afară de ai valetului său şi ai lui Pipes, care primiră poruncă să scormonească întreg'ţinutul şi să cerceteze orice cal, trăsură sau căruţă ce apăreau pe şosea, ca s-o intercepteze pe Amanda sa, atunci cînd va trece.

Stătea deja la pîndă de o săptămînă, cînd valetul îi dădu ştirea că descoperise, împreună cu celălalt cercetaş,

o trăsură cu şase cai ce venea înspre ei cu toată viteza ; amîndoi îşi trăseseră pălăriile pe ochi, spre a nu fi recunoscuţi dacă-i vedea cineva şi se ascunseră după gardul viu, de unde văzură, in trăsura care trecea, un tînăr în haine obişnuite şi o doamnă mascată, cu statura, forma şi ţinuta Emiliei. Ii mai spuse că Pipes urma trăsura de la distanţă, iar el se întorsese în galop să aducă vestea.

Peregrine nu-i lăsă nici măcar răgazul de a termina ce avea de spus : dădu fuga la grajd, unde calul său era ţinut gata înşeuat şi, neîndoindu-se că doamna cu pricina era chiar Emilia, însoţită de unul dintre slujbaşii unchiului ei, încalecă zor-nevoie şi plecă la galop in urmărirea trăsurii, înţelegînd de la Pipes (după ce parcursese vreo două mile) că aceasta trăsese la un han apropiat. Inima îl îndemna să pătrundă fără întîrziere în odaia femeii, dar se lăsă convins să nu facă o mişcare atît de pripită de consilierul său particular, care observă cît ar fi de peste mină să-şi răpească iubita tocmai la un han aflat în mijlocul unui sat populat ce se va ridica, fără îndoială, în apărarea ei, sfătuindu-1 să pregătească o ambuscadă pentru trăsură într-o porţiune îndepărtată şi pustie a drumului, unde-şi puteau atinge ţelul fără riscuri şi fără greutăţi, în urma acestei poveţi, aventurierul nostru îi porunci lui Pipes să ţină hanul sub observaţie, ca fata să nu le scape pe altundeva, în timp ce el şi valetul, spre a nu fi surprinşi, ocoliră pe o potecă rar umblată şi se aşezară la pîndă într-un loc socotit numai bun pentru ceea ce aveau de gind să facă. Petrecură acolo un ceas încheiat, fără a vedea echipajul sau a primi veste de la spionul de la han, aşa că tinărul, nemaireuşind să-şi stăpînească nerăbdarea, îl lăsă pe franţuz la post şi călări înapoi, pînă la lacheul credincios, care-1 asigură că deocamdată călătorii nu viraseră ancora pentru a naviga mai departe.

în ciuda asigurărilor lui Pipes, Pickle fu cuprins de o nelinişte atît de mare, încît nu se putu abţine să nu se ducă la poarta hanului şi să se intereseze despre cei sosiţi de curînd, într-o trăsură cu şase cai. Hangiul, deloc satisfăcut de comportarea clienţilor respectivi, nu socoti necesar să respecte instrucţiunile primite ; dimpotrivă, îi spuse fără ocol că trăsura nu se oprise, ci intrase pe o

poartă şi ieşise pe cealaltă, pentru a-i păcăli pe urmăritori, după cum ghicise el din vorbele gentilomului, care dorise neapărat să nu i se divulge în ce direcţie apucase nici unei persoane ce s-ar interesa de asta.

— Cît mă priveşte pre mine, dom'le (continuă inimosul hangiu), io crez că nu-s mai buni decît s-ar cuveni să fie dacă li-i aşa frică să nu-i ajungă oarecine din urmă. Gîndesc (mi-am zis) văzîndu-i agitaţi tare să plece, ce mama dracului ! Aista-i vro calfă din Londra ce-o şterge cu fata meşterului, bag mîna-n foc de nu. O fi cine-o fi, da-i sigur că n-are nimic de jentleman, că mi-o cerut să-i fac serviciu, da nu şi-o pus mîna-n jeb, nici să zică : Băiete, bei ceva ? Da' asta poate nu-i din pricină că era grăbit şi orau poate cîteodată să se-nşele, nu-i aşa ?

Limbutul hangiu i-ar fi fost, mai mult ca sigur, de mult folos călăreţului nostru, da.că l-ar fi ascultat pînă la capăt ; dar nerăbdătorul tinăr, în loc să fie cu luare aminte la explicaţiile lui, i-o tăie scurt, cînd abia îşi începuse cu- vîntarea, întrebîndu-1 aspru pe ce drum o apucaseră. Primind lămuririle, dădu pinteni calului, ordonîndu-i lui Pipes să-i comunice şi valetului încotro se îndrepta, ca să-l ajungă amîndoi din urmă cu cea mai mare grabă.

Spusele hangiului privitor la purtarea călătorilor confirmaseră din plin părerea lui Peregrine. Scoase şi untul din bidiviul său, şi gîndurile îi erau în aşa măsură stă- pînite de ideea de a o avea pe Emilia în puterea lui, încît nu observă că drumul pe care călărea era altul decît cel ce ducea la casa doamnei Gauntlet. Valetul de cameră nu cunoştea deloc ţinutul; cît despre domnul Pipes, asemenea probleme erau cu totul străine de alcătuirea minţii lui.

Eroul nostru parcursese călare zece' mile lungi, cînd ochii i se bucurară văzînd trăsura care tocmai urca un deal, cam la o leghe depărtare. îşi dublă eforturile, apro- pijndu-se cu fiecare clipă de caleaşca fugară, pînă cînd ajunse atît de aproape, încît îi putu zări pe doamna cu pricina şi pe cavalerul ei privind înapoi, cu capetele scoase pe fereastră şi vorbindu-i, pe. rînd, vizitiului, ca şi cum l-ar fi îndemnat stăruitor să-şi mîne mai iute dobitoacele.

Tocmai cînd era — cum se spune — la intrarea în radă, trecînd de pe o parte a drumului pe cealaltă, calul îşi în-.

fipse, din întîmplare, piciorul într-un făgaş de roată, cu atîta violenţă, încît Peregrine zbură cîţiva iarzi peste capul animalului. Armăsarul îşi scrîntise umărul în cădere, aşa că tînărul nostru nu mai putea culege fructele aflate sub nasul lui, cît să întindă mîna, căci îşi lăsase servitorii în urmă, la o distanţă considerabilă ; dar chiar dacă s-ar fi găsit în spatele său şi i-ar fi dat un alt cal, gloabele lor erau atît de încete, încît Peregrine nu s-ar fi putut aştepta cu adevărat să-i ajungă din urmă pe fugari. Aceştia profitară de incident şi trăsura lor dispăru numaidecît din vedere.

Ne putem închipui uşor cum şi-a petrecut timpul un tînăr cu temperamentul lui focos într-o împrejurare ca aceea. înjură zdravăn, dar vorbele rostite nu izvorau din resemnare. Alergă înapoi, cu o viteză incredibilă, ca să-ţi întîlneaşcă valetul, îl dădu numaidecît jos de pe cal şi, urcat în şa, se folosi din plin de biciuşcă şi de pinteni, după ce-i poruncise elveţianului să-l urmeze pe celălalt jugan şi să dea armăsarul şchiop în grija lui Pipes.

După ce organizase în felul ăsta lucrurile, aventurierul nostru își reluă urmărirea cu toată încrîncenarea. Galopă ce galopă, apoi află de la un sătean că trăsura cotise pe un alt drum ; după socoteala lui, trebuia să fie cam cu trei mile în faţă, dar, după toate probabilităţile, caii n-aveau să mai reziste mult : arătaseră deja destul de obosiţi cînd trecuseră prin faţa casei unde stătuse la pîndă. îmbărbătat de gîndul acesta, Peregrine își continuă drumul cu viteză sporită, deși nu-i fu dat să mai dea cu ochii de obiectul mult dorit înainte de a se îngroșa negurile înserării și atunci văzu doar o imagine fugară, fiindcă trăsura, de cum apăru, fu imediat înghiţită de noapte. înfuriat pe ghinionul ce nu-1 slăbea, dar și ambiţionat, Peregrine își continuă cursa pînă cînd se făcu întuneric beznă, iar atunci, nemaifiind sigur ce caleașcă urmărește, intră într-un han singuratic să ceară niște lămuriri. Spre ma- rea-i bucurie, văzu trăsura oprită în mijlocul curţii, cu caii gîfîind. încredinţat că, în sfîrșit, i se vor îndeplini dorinţele, descălecă imediat și, alergînd spre vizitiu, cu un pistol în mînă, îi porunci, cu voce tăioasă, să-l conducă la camera doamnei, dacă nu vrea să-și piardă viaţa. înfricoșat de gesturile lui amenințătoare, bietul om îl încre- dinţă, cu toată umilinţa, că n-avea habar unde se duseseră clienţii săi, întrucît îl plătiseră și renunţaseră la serviciile sale, fiindcă nu voise să străbată cu ei, noaptea, întreg ţinutul, fără a se opri să-și odihnească telegarii. Promise însă să-l caute pe lacheu, care-1 putea conduce la apartamentul călătorilor. Imediat i se încredinţă această misiune, iar eroul nostru rămase de pază la poartă, pînă la sosirea valetului ; acesta, dînd peste el din întîmplare, înainte de întoarcerea vizitiului, preluă cartul, iar tînărul gentilom, enervat de întîrzierea mesagerului său, dădu buzna, >eu ochii fulgerîndu-i de mînie, din cameră în cameră, dar nu găsi nici un suflet creștin pînă nu întră în odaia de la mansardă, unde-i află, în pat, pe proprietar și pe soţia lui. Văzînd, la lumina unui opaiţ ce ardea pe vatră, un străin ce se repede în camera lor, cu o înfăţișare amenințătoare, perechea slabă de înger, cuprinsă de frică, se puse pe strigat : cu vocea gîtuită de frică, cei doi se rugară, invocîndu-1 pe Christos, să le cruţe vieţile și să le ia în schimb toată averea.

Peregrine, pricepînd din strigătele lor şi din faptul că se aflau în pat că-1 luau drept un tîlhar, neştiind ce-1 aducea cu adevărat acolo, îi linişti, spunîndu-le adevăratul motiv al vizitei şi-i ceru soţului să se scoale cît de repede şi să-i dea o mînă de ajutor la căutare.

Primind, aşadar, întăriri, scotoci toate colţişoarele hanului şi, în cele din urmă, spre marea-i disperare, află de la rîndaşul de la grajduri că doamna şi gentilomnul sosiţi în trăsură închiriaseră imediat cai pentru a pleca spre un sat aflat la cincizeci mile depărtare şi porniseră nu-

-maidecît mai departe, fără a zăbovi măcar la o gustare- Nebun de ciudă, aventurierul nostru sări numaidecît în şa şi, cu însoţitorul în spate, o apucă pe acelaşi drum, ho- tărît să moară mai bine decît să renunţe la urmărire. Parcursese călare, pînă în acel moment — de la ora trei după- amiază — mai bine de treizeci de mile, şi caii erau gata să-şi dea duhul, făcînd ultima etapă cu atîta încetineală, încît abia dimineaţa ajunseră la destinaţie. Acolo, departe de a-i prinde pe fugari, află că nu trecuse nici o persoană asemănătoare cu cele descrise, că, probabil, o apucaseră chiar în direcţia opusă, dîndu-i rîndaşului, pentru a-i zădărnici urmărirea, informaţii false. Presupunerea deveni certitudine cînd îşi dădu seama (pentru prima oară) că se îndepărtase destul de mult de şoseaua pe care ar fi tre- buit să călătorească pentru a ajunge acasă la mama Emiliei, iar gîndul ăsta îi spulberă pînă şi ultimele rămăşiţe de stăpînire de sine. îşi dădu ochii peste cap de ciudă şi mî- nie, făcu spume la gură, izbi violent pămîntul cu călcîiele, bolborosi ocări ininteligibile împotriva lui însuşi şi a întregii omeniri şi ar fi plecat din nou cine ştie unde, pe acelaşi bidiviu, deja aproape mort de oboseală, dacă slujitorul n-ar fi ştiut cum să-i potolească tumultul sufletesc şi să-l facă să-şi recîştige stăpînirea de sine. Izbuti aceasta arătîndu-i în ce stare disperată se află bietele dobitoace şi sfătuindu-1 să închirieze cai odihniţi şi să străbată ţinutul cu poştalionul, pînă la un sat din vecinătatea doamnei Gauntlet, unde o puteau intercepta fără greş pe fiica acesteia, dacă reuşeau s-o întreacă pe drum.

Lui Peregrine îi plăcu sfatul lui înţelept şi trecu îndată la punerea lui în aplicare. încredinţă caii hangiului, cu instrucţiuni pentru Pipes, în caz că va trece pe acolo în căutarea stăpînului. Fură înşeuaţi doi jugani solizi şi Peregrine şi valetul porniră din nou la drum, urmînd indicaţiile unui poştalion care se învoise să le fie călăuză. Parcurseseră aproape prima poştă, cînd văzură o trăsură oprindu-se la hanul unde îşi propuseseră să schimbe caii ; aventurierul nostru, surzind de nerăbdare, dădu pinteni bidiviului şi se apropie suficient de mult ca să vadă (cînd se dădeau jos călătorii din trăsură) că, în sfîrşit, izbutise să le ajungă din urmă pe persoanele de atîta vreme urmărite.

însufleţit de descoperirea făcută, intră în galop în curte, atît de brusc, încît doamna şi însoţitorul ei abia avjură timp să se închidă într-o odaie, unde intrară foarte grăbiţi, aşa încît urmăritorul era acum sigur că-şi prinsese prada în capcană. Ca să nu_ lase, totuşi, nimic în voia sorţii, se postă la picioarele scării pe care o urcaseră cei doi şi-i trimise complimente doamnei, solicitîndu-i favoarea unei întrevederi şi spunînd că, de va fi refuzat, va trebui să renunţe la orice politeţe şi să-şi ia cu forţa dreptul pe care nu i-1 acorda. Slujitorul transmise mesajul prin gaura cheii şi se întoarse cu răspunsul că tînăra doamnă îşi menţine hotărîrea luată, preferind să moară decît să se supună voinţei lui. Fără a mai pierde timp ca să comenteze răspunsul, tînărul nostru aventurier urcă scările în goană Şi, bătînd cu pumnii in uşă ca să i se deschidă, fu informat de către însoţitorul nimfei că-1 aştepta o espingolă[1] încărcată gata şi ar fi mai bine să-l cruţe de necesitatea de a vărsa sînge în apărarea unei doamne ce se pusese sub protecţia lui.

— Toate legile pămîntului (spuse el) nu vor putea desface legăturile ce ne unesc ; de aceea o voi apăra aşa cum mi-aş apăra propria avuţie : aţi face deci mai bine să renunţaţi la încercarea zadarnică şi să vă păziţi viaţa, căci, Dumnezeu mi-e martor, am să vă descarc puşcociul în faţă de cum vă veţi vîrî nasul pe uşă şi am să vă fac capul numai sînge.

Asemenea ameninţări, venite de la un subordonat, ar fi fost suficiente pentru a-1 face pe Peregrine să atace frontal fortăreaţa, chiar dacă n-ar fi fost însoţite de vestea că Emilia se dăruise, prin căsătorie, unui rival atît de vrednic de dispreţ. Gîndul acesta, singur, dădu aripi impetuozităţii tînărului. Izbi uşa cu piciorul, atît de puternic, încît sări, numaidecît, din ţîţîni şi se repezi înăuntru cu pistolul încărcat în mînă. Dar adversarul său, în locsă tragă cu espingolă, văzîndu-1 că vine, se dădu înapoi, surprins şi consternat, strigînd :

— Isuse Christoase! Domnule, nu dumneavoastră sînteţi acela ! Şi, fără îndoială, vă înşelaţi în privinţa noastră !

înainte să-i poată răspunde Peregrine la salut, doamna, auzind cele spuse, făcu un pas înainte şi, smulgîndu-şi masca, descoperi o faţă total necunoscută eroului nostru. Capul Gorgonei, cel despre care ni se povesteşte în fabulele antice, n-a avut niciodată un efect mai rapid şi mai înmărmuritor decît acela produs asupra uluitului tînăr de chipul doamnei necunoscute. Rămase cu ochii pironiţi asupra neaşteptatei arătări, ca şi cum o vrăjitoare i-âr fi luat glasul : picioarele-i păreau înşurubate în podea şi, după ce stătu cîteva minute nemişcat, se prăbuşi la pămînt, răpus de disperare şi deznădejde. Văzînd în ce hal îi ajunsese stăpînul, elveţianul, intrat pe urmele lui în încăpere, îl ridică şi, culcîndu-1 pe un pat din camera vecină,

1 Puşcă avînd ţeava scurtă şi răsfrîntă, ca o pilnie (n. ţr.).

îi luă numaidecît sînge, făsă să ezite ; avea totdeauna la îndemînă o cutiuţă cu lanţetă, ca măsură de prevedere pentru nenorocirile ce puteau surveni pe drum. După toate probabilităţile, eroul nostru scăpă cu viaţă datorită acestei înţelepte previziuni. Mulţumită unei sîngerări foarte abundente, îşi veni în simţire, dar oboseala datorită mai multor cauze şi violentele Crize **"cărora le căzuse pradă stîr- niră' în sîngele lui o febră periculoasă, iar doctorul chemat de urgenţă din tîrguşorul învecinat lăsă mai multe zile să se scurgă înainte de a-i garanta că va scăpa cu viaţă.**

CAPITOLUL LXXXV

Peregrine trimite un mesaj doamnei Ga- untlet, care-i respinge propunerea. Se întoarce la garnizoană

In cele din urmă totuşi, constituţia robustă a lui Peregrine învinse boala, nu înainte de a i se domoli mult furia şi de a medita cu seriozitate asupra comportării sale de pînă acum. Smerit, reflectă cu ruşine şi remuşcare la felul cum o trădase pe frumoasa, neprihănita Emilia, îşi aminti ce înălţătoare sentimente nutriss odinioară faţă de ea şi ce poveţe îi dăduse unchiul său pe patul de moarte ; se gîndi la prietenia cu fratele fetei, împotriva căreia păcă- tuise de asemenea în modul cel mai josnic şi, examinînd în amănunt comportarea Emiliei, o găsi atît de vrednică de laudă, de curajoasă şi de nobilă, încît o declară demnă de intenţiile sale cele mai onorabile, chiar dacă sentimentul datoriei nu-1 împingea înspre o astfel de hotărîre. Cum însă se simţea obligat să-şi răscumpere într-un fel greşelile faţă de familia respectabilă pe care o jignise adine, socoti că trebuie să le arate imediat că se pocăieşte şi, de cum fu în stare să ţină un condei în mînă, îi scrise doamnei Gauntlet o scrisoare prin care, 3xprimîndu-şi remuş- cările şi părerea de rău, recunoştea că avusese o purtare ce nu făcea cinste unui om de onoare şi declara că nu-şi va putea recîştiga liniştea sufletească pînă cînd ea nu-1 va fi iertat. Mai spuse că, deşi fericirea îi depindea în întregime de hotărîrea pe care o va lua Emilia, era gata să renunţe chiar şi la speranţa de a fi binecuvîntat cu prietenia ei, dacă-i putea indica o altă modalitate de a-şi răscumpăra păcatele faţă de blinda fată, decît pe aceea de a-şi pune inima şi avarea la picioarele ei şi de a o lăsa să dispună după pofta inimii de tot restul vieţii sale. O imploră aşadar, în cele mai patetice cuvinte, să-l ierte, întru- cît se căia sincer, şi să-şi folosească puterea de înrîurire pentru a-şi convinge fiica să primească din parte-i un inel de logodnă, de-ndată ce-i va permite sănătatea să pornească în călătorie.

După ce expedie lunga explicaţie prin Pipes — care, între timp, dăduse de urma stăpînului —, tînărul gentilom se interesă de perechea urmărită de el, din greşeală, cu atîta încăpăţînare şi află de la valet, care ştia povestea chiar din gurile protagoniştilor, că doamna era unica fiică a unui evreu bogat, iar însoţitorul ei, nimeni altul decît ucenicul acestuia. El o convertise la creştinism şi o luase de nevastă, dar bătrînul, israelit, aflîndu-le taina, urzise un plan pentru a-i despărţi pe vecie. Preveniţi de intenţiile tatălui, cei doi găsiseră o modalitate de a fugi împreună, dorind să se ascundă în Franţa pînă se vor aranja treburile. Cînd văzuseră trei bărbaţi galopînd pe urmele lor oj atîta hotărire şi iuţeală, nu se îndoiseră nici o clipă că erau urmăriţi de tatăl fetei, însoţit de prieteni sau serv- tori ; din pricina acestei presupuneri fugiseră în cea mai mare viteză, tremurînd de frică, pînă cînd aflaseră, fericiţi, că se înşelau, tocmai în clipa cînd nu se mai aşteptau decît la suferinţă şi nenorocire. La sfîrşit, elveţianul îi mai comunică lui Peregrine că, după ce-şi exprimaseră îngrijorarea pentru starea jalnică a sănătăţii lui şi luaseră o gustare uşoară, cei doi plecaseră spre Dover, iar acum erau, mai mult ca sigur, la Paris.

La douăzeci şi patru de ore după ce-i fusese încredinţat mesajul, Pipes se întoarse de la mama Emiliei cu un răspuns redactat în următorii termeni :

„Domnule,

Am primit misiva cu care m-aţi onorat şi mă bucur pentru dumneavoastră că aţi ajuns să vă daţi singur seama şi să fiţi convins că v-aţi purtat urît şi neomeneşte faţă de biata Emy. Mulţumesc lui Dumnezeu, nici unul din copiii mei n-au fost insultaţi atît de tare pînă acum ! îngăduiţi-mi să vă spun, domnule, că fiica mea nu-i o parvenită, fără prieteni şi fără educaţie, ci o domnişoară la fel de bine crescută ca majoritatea fetelor din regat, şi mai presus prin naştere decît multe ; de aceea, chiar dacă n-aţi nutrit pic de stimă pentru ea, aţi fi putut avea puţină consideraţie pentru o familie care (n-o spun ca să vă insult) e mai onorabilă decît a dumneavoastră. în ceea ce priveşte propunerea făcută, domnişoara Gauntlet nici nu vrea să audă de aşa ceva, socotind că onoarea nu-i îngăduie să-şi plece urechea la nici un fel de termeni de reconciliere ; şi nu-i încă destul de nevoiaşă ca să primească o ofertă faţă de care mai are reţineri, fie ele şi mici. Deocamdată e atît de indispusă, încît nu poate vedea pe nimenea ; aşa că, roguvă, nu vă daţi osteneala de a face un drum inutil pînă aici. Poate că Tn viitor vă veţi purta în aşa fel, încît să meritaţi iertarea Emiliei şi credeţi-mă că, voind să vă ştiu fericit, ceea ce (mă asiguraţi dumneavoastră) depinde de bunăvoinţa ei, aş dori din inimă să fie cu adevărat aşa. Sînt, în ciuda celor întîm- plate,

A dumneavoastră, sinceră şi binevoitoare,

CECILIA GAUNTLET"

Din epistola de mai sus ca şi din cele povestite de mie- sager, eroul nostru află că iubita lui profitase, într-ade- văr, de absurda lui urmărire pentru a se retrage, fără primejdie, acasă la maică-sa. Deşi-i părea rău să afle de boala fetei, era totodată jignit de neînduplecarea ei şi de unele pasaje arogante ale scrisorii, unde (socotea el) buna doamnă se lăsase călăuzită de orgoliul personal, iar nu de bunul simţ. Aceste motive de nemulţumire îi ajutară să-şi su- porte dezamăgirea ca un filosof, mai ales că îşi liniştise acum conştiinţa, propunîndu-şi să repare tot ce stricase; mai mult, găsi că se afla, în problema iubirii, într-o stare de resemnare nelipsită de speranţă.

O mică boală, sosită la momentul oportun, e un leac excelent împotriva patimilor turbulente. în aşa măsură îi

preschimbă febra cursul gîndurilor, încît Peregrine predica acum

ca un apostol şi chibzuia atent şi prevăzător cum să se poarte în viitor.

De îndată ce-şi recăpătă puterile după boală, făcu un drum pînă la garnizoană, ca să-şi viziteze prietenii şi află chiar din gura lui Hatchway că acesta spărsese gheaţa, începînd s-o curteze pe mătuşă-sa, iar acum înainta cu toate pînzele sus, deşi cînd îi făcuse văduvei prima declaraţie — după ce fusese pregătită cu grijă pantru această ocazie de nepoată şi prietenii acesteia — ea îi primise propunerea cu o cuvioasă reţinere şi vărsase lacrimi pioase în amintirea soţului, remarcînd că nu-i va fi dat niciodată să întîlnească un om la fel de bun ca el.

Peregrinne îşi puse toată puterea de înrîurire în slujba locotenentului şi, obiecţiile faţă da căsătorie ale doamnei Trunnion fiind una cîte una înlăturate, se hotărî ca ziua cununiei să fie fixată nu mai devreme de trei luni, ca reputaţia doamnei să nu aibă de suferit din pricina unui măritiş prea grăbit. Următoarea grijă a lui Peregrine fu să comande un monument simplu din marmură, în amintirea unchiului său, pe care apăru, încrustată cu litere aurite, următoarea inscripţie, compusă de viitorul mire *t*

l

4»

Aici odihneşte .

4»

Scufundată la adîncimea de un stînjcn jumate

4»

Coca

4»

lui

4»

HAWSER TRUNNION, Esq.

4»

Fost comandor de escadră In serviciul Majestăţii Sale,

4»

Căzut travers pe vînt la ora cinci după- amiaza, oct.
X,
. în anul vieţii sale
Şaptezeci și nouă.

El şi-a ţinut tunurile mereu încărcate Şi tachelajul bine mînuit

4»

Şi pupa n-a întors-o spre duşman Decît ca să-l ia la remorcă ; Dar, cheltuindu-şi toată muniţia, Arzîndu-i toate fitilele Şi stricîndu-i-se suprastructura A fost scufundat - De artileria superioară a Morţii.

Cu toate acestea,

4»

Va ridica din nou ancora In Ziua cea Mare Cu velatura împrospătată Şi coca reparată Şi, cu o salvă din bord, îşi va trimite adversarul La fund.

CAPITOLUL LXXXVI

Reîntors ***la Londra, se întâlneşte din nou cu Cadwallader, care-l amuză cu un interesant dialog***

După ce-şi îndeplini ultimele obligaţii faţă de binefăcătorul său decedat şi-i oferi domnului Jolter mult aşteptata parohie, devenită între timp vacantă, Peregrine se întoarse la Londra şi-şi reluă viaţa veselă ; fără a reuşi însă s-o alunge pe Emilia din gîndurile sale, sau măcar să-şi amintească da ea fără a cădea pradă unor devastatoare emoţii. Pe măsură ce-şi recăpăta vigoarea, îi revenea şi vechea nerăbdare, aşa că se decise să se arunce cu capul înainte într-o intrigă oarecare, care să-i solicite energiile şi să-i readucă buna dispoziţie.

Un om cu însuşirile deosebite ale lui Peregrine nu putea să nu găsească nenumărate prilejuri de a-şi pune în valoare comportarea galantă, iar abundenţa aceasta îi îngreuna alegerea ce era mereu influenţată de capricii şi toane. Am observat deja că, în intenţiile sale matrimoniale, ţintise atît de sus, încît curtase o doamnă de cea mai bună condiţie, foarte distinsă, iar acum că fusese refuzat de domnişoara Gauntlet şi se bucura de un scurt răgaz, cînd nu-1 mai chinuia flacăra pasiunii aprinsă în suflet de frumuseţea Emiliei,.îşi reînnoi eforturile de a-i intra în graţii. Deşi nu îndrăznea încă să rişte o explicaţie, gusta plăcerea de a se vedea primit atît de bine, în calitate de prieten intim, încît se flata cu presupunerea că făcuse progrese frumoase întru cucerirea inimii acelei femei : părerea asta încrezută îi fu confirmată de slujnica doamnei, pe care, răsplătind-o generos, o făcuse să treacă în solda lui, fiindcă ea reuşise să-l convingă că stăpîna i se confesa adesea. în ciuda acestei încurajări şi a tendinţelor violente ale propriei lui vanităţi, Peregrine se îngrozea la gîndul că ar fi putut deveni ţinfa batjocurii şi mîniei J doamnei respective, făcîndu-i o declaraţie prematură, şi j se hotărî s-o lase mai moale cu complimentele pînă va | putea fi mai sigur pe reuşită.

Pe cînd şovăia astfel, nesigur de ce se va întîmpla, într-o dimineaţă avu agreabila surpriză de a-1 revedea pe I **prietenul Crabtree care, cunoscîndu-1 bine pe Pipes, intrase, cu permisiunea acestuia, în camera lui, înainte de a se fi trezit şi, scuturîndu-1 tare de umăr, îl smulse din bra- ţels somnului. De cum schimbară între ei primele complimente, Cadwallader îl încunoştinţă că sosise în oraş aseară cu diligenţa de Bath, şi-l distră cu o descriere atît de caraghioasă a partenerilor de călătorie, încît Peregrine, pentru prima oară de cînd se despărţiseră, izbucni într-un rîs sănătos, gata-gata să se sufoce.**

Povestirea se referea la un ciudat dialog dintra un postăvar şi nevastă-sa, multă vreme unicii tovarăşi de călătorie ai lui Crabtree. Doamna era chinuită de diabet, din pricină că folosise apele fără măsură ca să se vindece de o altă boală şi, ca să nu devină o problemă pentru diligenţă, cerîndu-i să oprească ori de cîte ori avaa nevoie să se uşureze, îşi pregătise un obiect din piele, purtat de soţ în buzunarul mantalei; acesta i-1 dădea pe ascuns, cînd simţea că trebuie să-l folosească şi pîndea, după aceea, ocazia de a-1 deşerta pe gaam, cînd capul mizantropului era întors în direcţia opusă.

Deoarece soţii ce călătoreau cu Crabtree erau absolut convinşi că-i lipseşte cu desăvîrşire simţul auzului, nu se mai osteneau să-şi aleagă cuvintele, iar la urmă se şi certară zdravăn din pricină că bietul om nu-i înmînase destul de iute unsalta cînd nevoile jumătăţii sale fuseseră atît de urgente, încît i se deschiseseră zăgazurile înainte de a lua măsuri împotriva inundaţiei. Tremurînd din pricina neplăcutei întîmplări :

— Lua-te-ar ciuma 1 Zevzec ce eşti (strigase ea), atîta te-ai măcăit cu oala, că m-am udat leoarcă. Rău îmi pare că nu ţi-a intrat şuvoiul ţie în gură.

— îţi mulţumesc, dragă, pentru delicatsţea (răspunsese răbdătorul soţ) cu care mă promovezi la rangul de tucal.

— Sînt sigură (replicase tovarăşa-i de jug, smulgîn- du-i din mînă ustensila) că nu eşti bun pentru nimic altceva şi, din pricina asta, îi laşi pe toţi să se pişe pe tine. Vezi-ţi comportarea jalnică de la masa de E. O. *, cînd ofiţerul ăla te-a intimidat, luîndu-ţi douăzeci de guinee, fără să fi fost obligat să i le dai.
.

— Aici se-ntîmplă să fii departe de adevăr, răspunsese postăvarul. Toată lumea pariase contra mea, cinstit : şi apoi căpitanul ameninţa să-mi taie beregata şi n-am vrut să-i pricinuiesc atîta osteneală.

. — Să-ţi taie beregata ! (exclamase zgripţuroaica). S-o fi văzut şi pe asta ! îl aveai la mînă, fiindcă te-a ameninţat cu moartea. Dar eşti un laş, bun numai să cheltuieşti banii mei. De-ai fi avut destul curaj să-mi urmezi sfatul, poate c-ai fi fost acum ajutorul directorului închisorii. Dar altă grijă n-ai decît să şezi în mijlocul ortacilor în grădina hanului, cîntînd cîntece de bătălie pînă te îmbeţi şi lăsîndu-ţi afacerile în plata domnului, iar familia să se ducă de rîpă.

Soţul (paşnic cum era), zgîndărit de insinuările femeii, îi spusese pe şleau că afacerile nu-i puteau prospera din pricină că-1 silise ea să jure că executorul testamentar al unui individ îi era dator în cont, deşi decedatul îi plătise banii. La care, ochii femeii se aprinseră de mînie şi-l ocărise, spunîndu-i biet amărît cu mintea de găină, fiindcă o certa pe ea, femeie slabă, pentru ceea ce făcuse spre binele lui.

— Dom'le, (zise ea) presupun c-ai putea fi atît de josnic încît să depui împotriva mea, dac-ai socoti că poţi cîş- tiga ceva prin asta, deşi acela a fost singurul lucru pe car a l-ai făcut pentru familia ta sărmană. Cine să cîştige o pîine pentru copiii mei, dacă nu tatăl lor ?

— Aş vrea şi eu din inimă să se îngrijească tatăl lor de ei (mormăise soţul, iritat de epitetele cu care fusese blagoslovit).

— Dar nu le ești dumneata tată, dom'le Isteţilă ? (strigase agresoarea). Nu ţi-am născut eu cinci prunci la feL de faini ca oricare altul din parohie ?

— Ba da, ba da, (răspunse celălalt) mi-ai dăruit nişte copii pe cinste, trebuie să recunosc ; dar dacă eu i-am procreat ori ba, e-o

treabă ce nu mi-i tocmai limpede.

— Cum, individule, (răcnise nevasta) îmi pui la îndoială

cinstea ?

— Ba nu, eu nu, (spuseâe prăvăliaşul) în ceea ce mă pri- veşta,

n-am nici o îndoială. Demult m-a asigurat doctorul C... că le dă el de supt din degetul mare tuturor bebeluşilor zămisliţi de mine, şi am şi alte motive întemeiate să-l cred pe cuvînt.

Abia-i ieşiseră de pe buze vorbele acestea din urmă, că soaţa lui cu sînge dulce, lăsînd de-o parte obedienţele Şi datoria de nevastă şi uitînd că se expune vederii oricărui spectator nepăsător, ridicase unealta proaspăt umplută şi

o izbise atît de tare de fruntea bărbatului, încît cele două laturi fuseseră presate strîns şi conţinutul ţîşnise afară într-un şuvoi bogat ce dansase pe obrazul uluitului mizantrop. Naajungindu-i atîta răzbunare, femeia lăsase arma din mînă şi-l atacase numaidecît pe soţ cu ghearele şi cu dinţii, strigînd mereu :

— Ah, lepădătură josnică şi încornorată ce eşti, ai îndrăzneala să-mi spui în faţă că te-ai însurat cu o femeie nobilă ca mine cînd îţi cunoşteai infirmităţile ? Aveai planuri ticăloase cu avefea mea, sclav nenorocit, deşi ştiai prea bine că n-o meriţi. Da' las' că mă răzbun eu pe tine, cîtă vreme mai sînt bărbaţi cu care să mă culc din dragoste sau pe bani!

Astfel, departe de a încerca să se dezvinovăţească de acuzaţiile cuprinse în cuvintele bărbatului, ea îi interpretase declaraţia drept o dovadă că fusese trasă pe sfoară şi, în vreme ce-şi trîmbiţa cu voce tare nenorocirea, îşi folosise ghearele cu atîta agerime şi cruzime, că bietul postăvar începuse să urle-n gura mare după ajutor. Cadwallader, nedorind cu nici un preţ să se amestece, ar fi avut, probabil, soarta lui Orfeu, dacă zbieretele lui n-ar fi ajuns la urechile surugiului, care coborîse de pe capră şi, în parte prin ameninţări, în parte prin rugăminţi, pusese capăt conflictului.

CAPITOLUL LXXXVII

Crabtree o iscodeşte pe ducesă şi risipeşte iluziile lui Pickle care, printr-un accident neobişnuit, face cunoştinţă cu o altă doamnă de condiţie bună

După ce Crabtree sfîrşi de povestit aventura de mai sus, într-un chip atît de comic, încît toate detaliile părură nemaipomenit de ridicole, şi repetă absolut toate zvonurile scandaloase auzite la Bath după plecarea lui Peregrine, tînărul nostru îşi informă prietenul că are planuri mari cu o anumită ducesă şi că, din cîte se părea, deocam-dată nu avea motive să se plîngă de felul cum îi erau primite avansurile ; nu îndrăznea însă să-i facă o declaraţie fermă, pînă nu era mai sigur de simţămintele femeii. Solicita, prin urmare, sprijinul inteligenţei lui Cadwal- lader, ştiind că el putea s-o vadă oricînd, în orele de primire.

înainte de a-i promite ajutorul, mizantropul îl întrebă dacă-1 bate gîndul să se însoare cu ducesa, iar aventurierul nostru (ghicind cam unde bate) îi răspunse că nu. Atunci Cadwallader se prinse să iscodească intenţiile femeii, zicînd, în acelaşi timp, că pentru nimic în lume nu s-ar fi lăsat implicat în vreo intrigă ce n-ar înşela şi n-ar face de ocară întregul sex feminin. în aceşti termeni însă, era gata să apere interesele eroului nostru şi numaidecît ticluiră un plan ce le dădea posibilitatea de a se întîlni, întîmplător, la masa Luminăţiei Sale. După ce-şi petrecuse în salonul ducesei întreagă prima parte a serii, pînă cînd plecase toată lumea, în afara mizantropului şi a unei văduve oarecare, ştiută ca fiind confidenta amfitrioanei^ Pickle se retrase şi el, pretinzînd că are o întîlnire ce nu suferă amînare, dîndu-i lui Crabtree un bun prilej de a. deschide discuţia despre el.

Şi, intr-adevăr, de cum ieşi din încăpere, cinicul, în- soţindu-1 pînă la uşă, cu un aer de morocănos dispreţ :

— Dac-aş fi un prinţ cu puteri absolute (zise), iar individul ăsta unul din supuşii mei, aş da poruncă să fie îmbrăcat în pînză de sac şi să-mi mîne la adăpat măgarii, ca spiritul lui trufaş să coboare pînă la nivelul meritat. Mîndria unui păun nu-i decît smerenie curată, comparată cu vanitatea măscăriciului ăstuia, dintotdeauna arogant din fire, dar devenit de-a dreptul insuportabil, datorită reputaţiei pe care şi-a cîştigat-o la Bath, fiindcă a ciomăgit pe un bătăuş, a fost mai iute de minte decît o adunătură de borfaşi periculoşi şi a înfăptuit multe' alte farse, ajutat mai mult de noroc decît de înţelepciune. Nimic însă n-a contribuit în mai mare măsură la insolenţa şi înfumurarea dumnealui decît favorurile cu care l-au copleşit doamnele. Da, înălţimea Voastră, nu-mi pasă dacă se află, doamnele care (fie spus întru onoarea lor) încurajează nesmintit pe orice sclivisit şi pe orice cretin, cu condiţia să le solicite încurajarea. Şi totuşi, căţelul acesta nu era în situaţia animalelor alea hermafrodite, uşor de găsit printre domnişoarele ce aşteaptă să se mărite, şi care vă scot rufăria la aer, vă piaptănă căţeii de budoar, vă privesc nasul cu lupa pentru a stoarce viermii din el, vă curăţă periile de dinţi, vă parfumează batistele şi înmoaie hîrtia de şters pentru nevoile dumneavoastră ! Pe individul ăsta, Pickle, îl ţineau pe palme din motive mult mai importante : nu-i venea rîndul să-şi facă datoria decît după ce toate păsările se retrăgeau în coteţe ; abia atunci se căţăra el pe ferestre, sărea peste ziduri de grădină, iar doamna Betty îi dădea drumul, pe întuneric, în odaie. Ba chiar mai marii oraşului Bath i-au oferit titlul de cetăţean de onoare, pur şi simplu fiindcă, datorită lui, apele şi-au cîştigat o faimă extraordinară : toate femeile cu o înfăţişare cît de cît acceptabilă venite acolo pentru că erau sterpe, s-au lecuit de boală în vremea cînd era el la Bath, iar acum individul socoteşte că nici o doamnă nu-i mai poate rezista. în nici trei minute după ce-a venit aici mi-aş fi putut da seama cu ochii închişi că şi-a pus în gînd s-o cucerească pe Luminăţia Voastră, vreau să spun, de o manieră onorabilă, deşi ticălosul e destul de neobrăzat ca să încerce orice.

Zicînd asta, îşi pironi ochii asupra ducesei, care (aprinsă la faţă de indignare) se întoarse spre confidenta ei şi vorbi după cum urmează :

— Pe cinstea mea, cred că spusele bătrînului nemernic nu-s' cu totul lipsite de adevăr ; eu însămi l-am văzut pe tînărul ăla aruncîndu-mi ocheade pline de tilc.

— Nu e cazul să ne mirăm (observă prietena ei) că un tînăr arătos ca el e sensibil la farmecul înălţimii Voastre ; după părerea mea, n-ar îndrăzni să nutrească pentru înălţimea Voastră decît sentimentele cele mai onorabile şi respectuoase.

— Sentimente respectuoase ! (strigă doamna mea, cu un dispreţ desăvîrşit întipărit pe chip). Dacă aş crede că bă- ieţandrul ăsta e destul de înfipt ca să se gîndească la mine, sub orice formă, vă asigur că nu l-aş mai primi în casă. Pe onoarea mea, exemple de îndrăzneală ca acesta ar trebui să-i determine pe oamenii de bună condiţie să ţină cît mai departe nobilimea mică, fiindcă una-două devin obraznici, la cel mai mic semn de bunăvoinţă sau încurajare.

Satisfăcut de cele auzite, Cadwallader schimbă subiectul discuţiei, iar a doua zi îi comunică ce descoperise prietenului său Pickle care, dureros rănit în amorul său propriu, se hotărî să renunţe cu eleganţă la proiect. Aplicarea hotăririi potrivnice lui nu-1 costă nici măcar o clipă de îndoială, întrucît inima nu-i fusese cu adevărat prinsă în joc, iar vanitatea lui triumfă, gîndindu-se cît de indiferent are să se arate. Aşadar, la prima vizită făcută ducesei, Peregrine îşi impuse o comportare degajată, vioaie şi ne- păs&toare, iar cînd văduva, căreia i se ceruse să vadă în ce ape se sdaldă, introduse în conversaţie, cu multă şiretenie, tema iubirii, el luă în delîdere patima aceasta, cu dezinvoltură şi severitate şi nu se feri să spună că nici o femeie nu-i putuse înrobi inima.

Deşi supărată pe presupusa lui pasiune, ducesa se simţi ofensată de atîta nepăsare, ba îşi exprimă chiar dezgustul, observînd că, fără îndoială, era atît de absorbit de propriile-i însuşiri, încît alte persoane îl lăsaseră indiferent.

în timp ce Peregrine se delecta cu sarcasmul femeii, înţelegîndu-i perfect cauza, grupul spori cu un anumit maestru, care-şi cîştîgase simpatia şi ospitalitatea tuturor familiilor înstărite din ţinut, datorită unui remarcabil talent pentru birfă şi clovnerie. Se afla în al şaptezeci şi cincilea an al vieţii ; naşterea îi fusese atît de îndoielnică, încît abia dacă ştia numele tatălui ; primise o educaţie co-respunzătoare preanobilei sale obîrşii, fusese acuzat public de omucidere, desfrînare, abuz de încredere ; şi totuşi omul acesta, prin faptul că moştenise o neruşinare fără margini şi-şi terfelise toate principiile, punîndu-se în slujba poftelor celor de sus, reuşise să strîngă destui bani ca să nu depindă de nimeni şi să fie atît de bine protejat de oamenii de seamă, încît, deşi se ştia bine că făcuse pe codoşul pentru trei generaţii de nobili, nu exista doamnă sus-pusă în regat care să nu-1 primească în budoarul ei, sau să nu se lase escortată de el în localurile publice de distracţii. Destul de des, înţeleptul acesta le aducea foloase semenilor, mulţumită legăturilor cu oameni bine situaţi ; se prindea adesea să ceară pomană în numele unor nenorociţi, pentru a băga în buzunar jumătate din beneficiu.

O misiune asemănătoare îl adusese acum în saloanele ducesei.

Şezu cîteva minute, tăcut, apoi le spuse celor de faţă că le va da o

ocazie extrem de favorabilă de a-şi arăta generozitatea, dînd o mînă de ajutor unei femei amărîte ce ajunsese să se zbată în ghearele celei mai crunte mizerii, din pricina morţii soţului ; doamna cu pricina tocmai născuse doi băieţi minunaţi. Mai mult, oaspeţii ducesei deduseră, din informaţiile furnizate de individ, că persoana în cauză era progenitura unor oameni de vază, care, însă, renunţaseră la ea, fiindcă se căsătorise cu uiv sublocotenent lipsit de avere, punîndu-şi, chiar, la bătaie toată influenţa şi averea pentru a-1 împiedica pe ofiţer să avanseze — exemplu de comportare barbară ce-1 tulburase atît de profund pe ginere, încît îşi pierduse minţile şi se lăsase copleşit de disperare, din care pricină îşi curmase viaţa, lăsîndu-şi soţia însărcinată, pradă durerii şi lipsurilor de tot soiul.

Numeroase accente critice însoţiră imaginea aceasta patetică, foarte sugestiv creionată de bătrîn. Ducesa trase concluzia că, de vreme ce putuse supravieţui unei nenorociri atît de grele, femeia era, fără îndoială, o persoană cu totul insensibilă şi lipsită de bun simţ, nemeritînd deci o

altă soartă decît pe aceea a unei cerşetoare de rînd. Cu multă generozitate se oferi să-i dea o scrisoare de recomandare, ca să fie primită la o infirmerie căreia înălţimea Sa îi dona bani, sfătuindu-1, în acelaşi timp, pe solicitant să trimită gemenii la casa pentru copii găsiţi, unde puteau fi hrăniţi şi crescuţi cu grijă, pentru a deveni membri utili ai societăţii. O altă doamnă, exprimîndu-şi tot respectul cuvenit faţă de părerea ducesei, îşi permise totuşi să critice generozitatea înălţimii Sale, ce nu putea decît să încurajeze obrăznicia copiilor faţă de părinţi şi ar fi devenit, probabil, nu numai mijlocul de a prelungi nefericirea sărmanei creaturi, ci şi de a ruina viitorul cine ştie cărui tînăr moştenitor, odraslă de familie bună, fiindcă n-avea nici o îndoială că madama, de cum va scăpa de plozi, îşi va face din nou publice farmecele (de i se va da ocazia să profite de pe urma lor) şi, ca de obicei, va parcurge regulat distanţa de la Saint James la Drury Lane *. Din această cauză, socotea că cel mai folositor mod de a-şi arăta compasiunea era s-o lase să piară sub povara nevoilor ; ar fi fost, zicea, de neiertat din partea bătrînului domn să persiste în eforturile de a-i uşura femeii soarta. A treia membră a preamiloasei adunări, după ce puse întrebarea dacă tînăra cu pricina avea pe vino-ncoace şi primise un răspuns negativ, recunoscu marea îndreptăţire a celor spuse de doamna ce vorbise înainte, considerînd totuşi, cu modestie, că aspra condamnare ar putea fi puţintel îndulcită. '

— Pe ţînci — spuse ea — să-i trimitem la orfelinat, aşa cum propunea Înălţimea Sa, şi să facem o chetă pentru a o ajuta pe mamă, iat după ce-şi va recăpăta sănătatea am s-o iau eu la mine acasă, în calitate de servitoare mai răsărită, să facă legătura dintre mine şi slujnicuţa mea, fiindcă, pe Dumnezeul meu, nu pot suporta să muştruluiesc sau să poruncesc unei creaturi care, prin naştere şi educaţie, nu-i decît cu un deget mai sus de restul vulgului!

Propunerea fu aprobată, călduros, de toată lumea. Ducesa (spre veşnica-i cinste) deschise cheta, donînd o coroană, astfel că ceilalţi se văzură obligaţi, ca să n-o jignească pe înălţimea Sa, să-şi limiteze generozitatea la jumătate din această sumă, iar cînd viitoarea stăpînă ceru numele şi domiciliul bietei femei, bătrînul intermediar nu putu să nu-i dea doamnei nişte indicaţii verbale, deşi era împietrit (din mai multe considerente) de modul cum îi fusese rezolvată cererea.

Peregrine, care, *deşi capricios ca iarna, putea vărsa o lacrimă de milă* **şi** *era deschis, ca ziua, pentru caritatea ce-ţi topeşte sufletul* ***, fu revoltat de cinismul cu care ţinuseră sfat doamnele, precum şi de soluţia propusă. Donă Şi el o jumătate de coroană şi, luîndu-şi rămas bun, se duse la domiciliul femeii abandonate la nenorocire, urmind indicaţiile auzite. Se interesă şi află că tocmai se afla în vizită la sărmana fiinţă o doamnă miloasă, care trimisese după o soră medicală şi aştepta întoarcerea mesagerului. Peregrine îi transmise complimentele sale şi ceru să i se acorde o întrevedere, pretextînd că-1 cunoscuse pe soţul femeii. •**

Biata străină, deşi nu auzise de el niciodată, nu socoti c-ar fi fost cuminte să-l alunge, aşa că fu condus pînă la o cameră sărăcăcioasă de la etajul al doilea, unde o găsi pe suferinda văduvă şezînd în capul oaselor pe un divan Şi alăptîndu-1 pe unul din bebeluşi; trăsăturile feţei armonioase şi dulci de la natură, erau deformate, exprimînd o teamă ce-ţi stîmea mila. Celălalt sugar se bucura de dezmierdări pe genunchiul altei femei, atît de concentrată asupra micuţei poveri, încît, pentru moment, nu lua aminte la nimic altceva. Abia după ce întristata mamă şi aventurierul nostru schimbară cîteva complimente îi fu dat lui Peregrine să vadă chipul străinei, care-i inspiră neţărmurită admiraţie şi stimă. Recunoscu toate însemnele eleganţei şi frumuseţii, respirînd graţie şi mărinimie şi înmuiate de compasiune pînă la a iradia o încîntătoare tandreţe. Cînd îşi anunţă scopul vizitei — dorinţa de a deveni prietenul doamnei nefericite, căreia-i înmînă o bancnotă de douăzeci de lire — fu răsplătit cu o privire atît de recunoscătoare de către binevoitoarea fantomă, ce ar fi putut fi, pe bună dreptate, luată drept un înger ce se îngrijea de nevoile muritorilor, încît îşi simţi întreg sufletul cuprins de iubire şi veneraţie. înflăcărarea nu i se potoli cîtuşi de puţin cînd văduva, după ce-şi manifestase recunoştinţa printr-un potop de lacrimi, îi spuse că necunoscutul obiect al adoraţiei sale era o persoană cu suflet mare, care, aflînd întîmplător în ce situaţie grea se zbatea, făcuse imediat ceea ce-i poruncise vocea omeniei, venind ea însăşi să o salveze din mizerie. Nu numai că-i dăduse, cu generozitate, bani pentru a' nu muri de foame, dar se angajase să găsească o doică pentru copilaşi, ba chiar îi promisese s-o ia sub aripa ei, dacă va scăpa cu viaţă din trista încercare prin care trecea. Mai adăugă

— după toate informaţiile acestea — că binefăcătoarea ei era vestita doamnă —[1], a cărei reputaţie îi era cunoscută eroului nostru, deşi niciodată n-o văzuse în carne şi oase. Tăişul ucigaş al farmecelor ei era acum întrucîtva tocit de accidentele timpului şi ale sorţii, dar nici un bărbat cu gust şi imaginaţie, dacă nu-i erau nervii îngheţaţi complet de iarna bătrineţii, n-ar fi putut-o privi fără a fi profund tulburat. Cum devenea şi mai atrăgătoare pentru Peregrine în lumina blîndului rol pe care-1 îndeplinea, fu lăsat fără grai de frumuseţea ei şi atît de mişcat de compasiunea arătată, încît nu-şi putu înfrîna emoţia şi-i lăudă, cu însufleţit entuziasm, generozitatea.

I Lady Vane (n. ed. engl.).

Domnia Sa îi primi complimentele cu multă politeţe şi bunăvoinţă şi, cum ocazia cu care se întîlniseră era la fel de interesantă pentru amîndoi, între ei se înfiripă o relaţie trainică şi luară împreună măsuri pentru binele văduvei şi a celcr doi copii, eroul nostru dorind ca unul dintre ei să-i fie cîndva fin. Pickle nu era, de fapt, necunoscut în *beau monde,* **ba faima îi ajunsese chiar şi la urechile acestei doamne care, prin urmare, nu-i descurajă eforturile de a-i cîştiga stima şi prietenia.**

După ee puseră la punct toate amănuntele privitoare la văduva pentru care îşi luaseră răspunderea, Peregrine o conduse pe Domnia Sa acasă şi, stînd de vorbă cu ea, avu plăcerea să constate că era tot atît de înţelegătoare, pe cît de fermecătoare era. Nici ea nu avu motive să constate că bîrfele auzite ar fi exagerat calităţile eroului nostru.

Unul dintre copiii adoptaţi muri înainte de a fi botezat, astfel că îşi concentrară afecţiunea asupra celuilalt, devenind tutorii lui şi, aflînd că

bătrînul intermediar se purta din ce în ce mai rău cînd o vizita pe mamă şi înje- puse să-i dea sfaturi ce atentau la delicata ei virtute, o mutară într-o altă locuinţă, unde să nu mai fie expusă ma- şinaţiunilor acestuia. După nici o lună, eroul nostru ailă de la un gentleman cunoscut că venerabilul codoş mersese pînă acolo, încît se prinsese să i-o aducă plocon în pat pe biata femeie nefericită, dar văzîndu-şi intenţia dejucată, o înlocuise cu o nimfă din cartierul Covent Garden, care-1 pusese pe respectivul lord să-i plătească favorurile cu o sumă usturătoare.

în acest timp Peregrine îşi cultiva noua cunoştinţă cu toată priceperea şi asiduitatea. Judecind după reputaţia şi soarta ei şi bazîndu-se pe propriile merite, spera că va putea, cu timpul, să-şi hrănească dorul ce începuse să-i ardă în piept.

Întrucît Domnia Sa trecuse prin cele mai felurite aventuri şi întorsături ale sorţii, pe care le auzise povestite încîlcit, cu numeroase erori şi interpretări greşite, de cum se simţi îndreptăţit, prin adîncirea prieteniei dintre ei, să ceară o asemenea favoare, Peregrine o rugă stăruitor să-i spună povestea vieţii. Cu multe insistenţe, o convinse în cele din urmă să-i satisfacă (în timpul unei întrevederi de taină) curiozitatea, după cum urmează.

CAPITOLUL LXXXVIII Memoriile unei doamne din lumea bună[I]

I Frances Anne Hawes, n. cca. 1715, fiica lui Francis Hawes, Esq. din Parley Hali, lingă Reading, în Berkshire. A murit la Londra în 1788. Cronologia memoriilor ei poate fi stabilită cu ajutorul comentariilor altor persoane (n. ed. engl.).

Amănuntele istoriei pe care o voi povesti vă vor convinge că sînt sinceră, dîndu-vă totodată o idee despre firea mea nechibzuită : .vă vor oferi, sper, şi posibilitatea de a vedea că, oricît de rău am greșit cu capul, inima mi-a rămas de-a pururi curată, că am fost nefericită *fiindcă am iubit şi am fost femeie.*

Cred că nu-i nevoie să mai fac precizarea că am fost unica fiică a unui om foarte bogat care, în copilăria mea, m-a răsfăţat cu întreaga căldură a iubirii părinteşti, iar cînd am împlinit şase ani m-a trimis la o şcoală particulară, unde am rămas pînă mi-am dublat vîrsta, ajungînd preferata tuturor, în aşa măsură încît (chiar şi la vîrsta aceea necoaptă) mă duceau în toate locurile de distracţie publică, pînă şi la curte, ceea ce mi-a încurajat dorinţa de a trăi în mijlocul plăcerilor (dorinţă sădită dealtfel în mine de natură), alimentînd totodată ideile vanitoase şi ambiţioase ce încolţesc atît de devreme în mintea oricărui om.

Eram vioaie şi bine dispusă, cu o imaginaţie gata s-o ia razna în orice moment, cu sufletul generos şi dezinteresat, deşi ţineam cu atîta înverşunare la ideile mele, încît nu suportam nici o contradicţie ; în mare, caracterul meu de atunci semăna cu al lui Henric al V-lea, descris de Shakespear.

La treisprezece ani am plecat la Bath, unde mi-am făcut debutul în lume ca femeie ; aveam dreptul să-mi spun astfel fiindcă eram neobişnuit de înaltă pentru vîrsta mea. Acolo, închipuirea mi-a fost cucerită de un mare număr de distracţii cărora mă dăruiam fără contenire ; petrecerile nu erau un lucru cu totul nou pentru mine, dar mă duceam la toate, fiindcă mă vedeam tratată drept o persoană importantă, înconjurată de un cerc numeros de admiratori ce-mi căutau prietenia şi-mi hrăneau vanitatea cu laudele şi adulaţia lor. Pe scurt, las lumea să judece dacă meritam sau nu atîtea omagii, dar eram întruna acoperită cu laude şi graţia cu care dansam stîrnea admiraţia tuturor. Nu este deci de mirare că totul i se părea minunat unei fiinţe tinere, atît de lipsită de experienţă şi de ştiinţa disimulării, încît socotea că toată lumea are sufletul deschis, aidoma ei, şi că tot ce se vede e ce pare a fi.

Printre flăcăii ce suspinau (sau se prefăceau că suspină) de dragul meu, se găseau doi cărora le acordam atenţie în egală măsură (era un sentiment mult prea superficial ca să-l numesc dragoste). Unul dintre ei era un tînăr îndrăzneţ de vreo şaisprezece ani, foarte chipeş, vioi şi obraznic, care o însoţea pretutindeni, în calitate de paj. pe prinţesa Amelia [1], aflată la Bath pentru toată durata acestui sezon. Celălalt era un nobil scoţian, trecut de treizeci de ani, purtător al panglicii roşii - şi minunat dansator, avea deci două calităţi ce trăgeau greu în cumpănă pentru o fată ca mine, a cărei inimă nu se prinsese prea tare în joc. Cu toate acestea, pajul triumfă asupra formidabilului său rival, deşi amorul nostru n-a depăşit stadiul unui inocent flirt şi s-a stins cu totul la plecarea mea din oraş.

I **A doua fiică a regelui George II (n. ed. engl.).**

* Panglica Ordinului Bath (n. tr.).

în anul următor însă, am vizitat din nou plăcutele locuri, ocupîndu-mi timpul cu aceeaşi rundă de amuzamente prin care, de fapt, fiecare sezon la Bath seamănă perfect cu precedentul ; doar cercul cunoştinţelor era, desigur, mereu şi mereu altul. Iarăşi am fost purtată pretutindeni pe palme şi iarăşi mi-am găsit un favorit, un sco-ţian,. căpitan de infanterie, bătînd pe patruzeci şi uşor şchiop, defect pe care nu l-am descoperit pînă nu mi l-au arătat alţi cavaleri, luîndu-mă peste picior pentru alegerea făcută. Era mereu vesel şi foarte îndrăgostit, avea un

qhip frumos şi multă înţelegere, se pricepea la toate şi m-ar fi convins, în cele din urmă, să mă mărit cu el, dacă nu m-ar fi împiedicat autoritatea tatei, al cărui consimţă- mînt n-aş fi putut să-l obţin pentru un om cu o avere atît de modestă.

Părinţii mei primeau, între timp, nenumărate cereri pentru mîna mea dar, fiind făcute de bărbaţi care nu-mi plăceau, le-am respins una cîte una, hotărîtă să refuz pe oricine nu-mi adresa mie, personal, propunerea, întrucît nici prin gînd nu-mi trecea să mă căsătoresc altfel decît din dragoste.

Printre cei ce mă ceruseră oficial se număra un conte scoţian, ale cărui insistenţe încetară brusc, din pricina neînţelegerilor privitoare la dotă, şi fiul unui baron englez, cu care tatăl meu ducea tratative cînd m-a dus la oraş, ca s-o vizitez pe o tînără doamnă, o veche cunoştinţă din copilărie. Ea tocmai născuse un fiu şi noi l-am năşit, aşa că am rămas la Londra, cu ocazia aceasta, o lună încheiată; ne-am dus şi la balul Curţii, de ziua de naştere a reginei şi acolo, pentru prima oară, am înţeles şi eu ce însemna iubirea şi frumuseţea.

Al doilea fiu al ducelui — *, proaspăt întors din călătorie, dansa cu prinţesa moştenitoare, cînd o femeie tînără veni să mă roage să merg şi să văd un străin, admirat de toată lumea. Am urmat-o la balcon şi am dat cu ochii de obiectul admiraţiei. Era îmbrăcat într-un veston din stofă albă, căptuşit cu satin albastru brodat cu argint, la fel cu jiletca ; părul frumos îi cădea pe spate, cîrlion- ţat, pînă mai jos de mijloc, iar pălăria avea horbotă de argint, iar ca podoabă, o pană albă. Orice descriere a persoanei lui, însă, ar fi pălit pe lingă original. înalt şi graţios, nici corpolent, nici slab, cu membrele perfect proporţio- nate, chipul sincer dar maiestuos, ochii plini de vioiciune şi bunătate, dinţii regulaţi, buzele pline de culoarea trandafirului de Damasc. Pe scurt, era făcut pentru iubire şi o inspira oriunde apărea ; nu era meschin cu însuşirile sale, ci dăruia, generos, toi atît cît primea ; cel puţin, dăruia ceva ce trecea drept iubire, fiindcă era foarte curte-

1 **Lord William Hamilton, al doilea fiu al lui James Douglas, al patrulea duce de Hamilton. Prinţesa regală era Anne (1709— 1759), căsătorită în 1734 cu Prinţul de Orania (n. ed. engl.)**

nitor din fire, lucru pe care multe doamne din regat îl pot confirma din propria lor experienţă, dar se împotrivea cu hotărîre căsătoriei, întrucît nu întîlnise încă femeia pentru ai cărei nuri ar fi renunţat la libertate, deşi se vorbea că o prinţesă a Franţei şi o doamnă din —, de acelaşi rang ales, ar fi fost îndrăgostite de el în acelaşi timp.

[1] Charles Colyear, al doilea conte de Portmore (n. ed. engl.).

M-am dus acasă, fără să mai pot alunga din minte imaginea lui, minţindu-mă că mă măsurase cu oarecare atenţie : eram tînără şi nouă şi avusesem marele noroc de a fi remarcată, aprobativ, de însuşi Maiestatea Sa.

A doua zi, la operă, am fost plăcut surprinsă de apariţia frumosului necunoscut, care, de cum mă văzu, se apropie atît de mult de locul unde

şedeam, încît am putut auzi ce le spunea tovarăşilor săi şi am tremurat de fericire, aflînd că eu eram subiectul conversaţiei, ce abunda în expresii extaziate de iubire şi admiraţie.

Nu puteam asculta mişcătoarele cuvinte fără să mă emoţionez ; m-am schimbat la faţă, inima a început să-mi bată neobişnuit de puternic, iar ochii îmi trădară sentimentele, aruncîndu-i priviri încurajatoare, pe care el

le interpretă, pare-se, corect, deşi în momentul acela n-a putut să-şi exploateze succesul, comunicîndu-şi simţămintele prin viu grai, deoarece nu fusesem încă prezentaţi.

Mi-am petrecut noaptea pradă celor mai mari nelinişti, şi au trecut mai multe zile înainte de a-1 putea revedea. In cele din urmă totuşi, aflîndu-mă la curte, într-o seară la bal, hotărîtă să nu dansez, l-am zărit în mulţime ;

spre marea mea bucurie l-am văzut că vine spre mine, cu lordul P. *, care făcu prezentările. Necunoscutul ştiu imediat cum să-mi schimbe hotărîrea şi am primit să-i fiu parteneră toată seara, timp în care el îşi declară iubirea cu cele mai tandre şi mai convingătoare cuvinte pe care ţi le poate aduce pe buze dragostea adevărată sau le poate născoci o imaginaţie bogată.

Am crezut în declaraţiile lui, fiindcă doream prea mult să fie adevărate şi nu eram decît o fată de cincisprezece ani, fără pic de experienţă. La dorinţa lui insistentă, i-am acordat permisiunea de a mă vizita, ba chiar l-am invitat la micul dejun a doua zi dimineaţa ; vă puteţi imagina, deci (mă adresez celor cu sufletele simţitoare) că în noaptea aceea n-am avut parte de prea multă odihnă. Atît de agitată şi nerăbdătoare eram, încît m-am sculat la şase, ca să fiu gata să-l primesc la ora zece. M-am îmbrăcat într-o rochie nouă de atlaz roz şi mi-am pus dantelăriile cele mai frumoase. Evenimentul mă însufleţea atît de tare, încît, dacă vreodată am meritat un compliment pentru felul cum arătam, atunci sînt sigură că mi s-a cuvenit cu prilejul acelei întîlniri.

Sosi şi momentul mult visat, cînd dădui cu ochii de iubitul meu. Am fost copleşită de bucurie, modestie şi o teamă nedefinită. Ne-am aşezat la masă, dar nu ne-am atins de nimic. Cu o elocinţă irezistibilă, el şi-a reînnoit declaraţiile, cerîndu-mi să-i acord mîna fără să mai ezit; eu însă m-am împotrivit unei acţiuni atît de pripite, con- siderînd-o contrară decenţei şi datoriei de a mă supune tatii, pe care îl iubeam mult.

Dacă i-am refuzat propunerea grăbită, n-am încercat deloc să-mi ascund adevăratele sentimente şi astfel s-a înfiripat între noi o legătură tandră, menţinută prin scrisori în vremea cînd mă aflam la ţară, iar cînd eram la Londra, hrănită prin întrevederi tainice, de două sau de trei ori pe săptămînă, în casa modistei mele, unde ne dez- mierdam aşa cum ştiu s-o facă îndrăgostiţii rafinaţi şi fericiţi, iar ceilalţi pot doar să ghicească. Eu mă caracterizam prin francheţe şi neprihănire, în timp ce inima lui gemea sub povara sincerităţii şi a iubirii. întâlnirile foarte dese erau o intimitate pe care am început s-o socotesc periculoasă, aşa că în cele din urmă am cedat dorinţei lui, mereu repetate, de a fi uniţi pentru veşnicie, hotărîndu-mă chiar să nu-1 mai văd pînă se va hotărî data cununiei. Cu toată inocenţa (dar fără pic de înţelepciune) i-am spus din ce motiv luasem această hotărîre, nu altul decît cunoştinţa faptului că nu-i puteam refuza nimic din ce mi-ar fi cerut ca dovadă a iubirii ce i-o purtam.

Prin urmare a fost hotărită o dată, peste cîteva_zile, în care timp intenţionam să obţin, prin rugăminţi, consim- ţămîntul tatii, deşi n-aveam prea mari speranţe să-l primesc. El însă, într-un fel sau altul, află de planurile noastre înainte de a-mi lua eu inima în dinţi să-i spun ce aveam de gînd. Cu o seară înainte, dansasem cu iubitul meu la Ridotto [I] şi acolo, poate, privirile noastre ne-au trădat. Sigur este că mai multe rude ale lordului W-m, care dezaprobau cununia, veniră spre noi şi-şi bătură joc de iubirea lui; lordul S-k [II], mai ales, a folosit remarcabilele cuvinte.

IDeși balurile mascate de la opera din Haymarket fuseseră interzise prin dispoziție regala, ele se mai țineau, sub denumirea de Ridotto, sau de Baluri, iar Heidegger, directorul, a fost numit de George II maestru de ceremonii (n. ed. engl.).
IICharles, Conte de Selkirk, fratele celui de al patrulea duce de Hamilton, deci unchiul lui William (n. ed. engl.).

— Cîtă dragoste pofteşti, nepoate, dar nu căsătorie.

A doua zi, cînd preotul era gata pregătit, iar mirele mă aştepta la locul stabilit, pradă unei chinuitoare nerăb- dări, am fost fără veste luată pe sus şi dusă la ţară de tata, care, nedînd nici o atenţie ştirilor primite, mă ademeni să mă urc în trăsură, pretinzînd că iese să ia aer, iar cînd eram deja departe, la Tumham Green, mi-a dat de ştire că vom lua masa acolo.

Charles Colyear, al doilea conte de Portmore (n. ed. engl.).

Nu era nimic de făcut. Am fost obligată să-mi ascund dezamăgirea, cu inima îndurerată şi să urc în urma lui scările pînă la o odaie de sus, unde mi-a spus că fusese informat de-a fir-a-păr despre planurile mele de căsătorie. N-am încercat să-i ascund adevărul, dar l-am asigurat, cu lacrimile şiroindu-mi din ochi, că numai lipsa de curaj mă împiedicase să-l înştiinţez despre iubirea mea, deşi am recunoscut că m-aş fi măritat cu lordul W-m chiar dacă el s-ar fi opus partidei. I-am amintit de viaţa nefericită pe care o trăiam acasă, spunîndu-i pe şleau că-l iubeam pe admiratorul meu mult prea mult pentru a mai putea vieţui fără el deşi, dacă îmi dădea consimţămîntul, puteam'să mai amîn cununia şi să respect orice dată ar fi socotit el de cuviinţă să fixeze. Pînă una altă, i-am cerut permisiunea să-i trimit un mesaj lordului W-m, care mă aştepta să sosesc şi, fără o înştiinţare oarecare, ar fi socotit că-l trăsesem pe sfoară. Această rugăminte'mi-a în- deplinit-o, aşa că i-am trimis iubitului o scrisoare. Primind-o, el fu cît pe-aci să leşine, crezînd că fusesem încuiată în casă, la ţară, şi smulsă pentru totdeauna din braţele lui. Chinuit de astfel de temeri, îşi schimbă numai-

[1] Charles Colyear, al doilea conte de Portmore (n. ed. engl.).

decît îmbrăcămintea şi, sărind în şa, hotărî să mă urmeze oriunde m-aş fi dus.

După piinz am călătorit pînă la Brentford, unde am rămas peste noapte, urmînd să ajungem la reşedinţa de la ţară a tatii a doua *zi* spre seară. Admiratorul meu trase la acelaşi han şi se folosi de toate procedeele ce-i trecură prin minte pentru a ajunge să-mi vorbească, dar toate încercările fură zadarnice fiindcă eu, nici măcar visînd că ar putea fi atît de aproape, mă dusesem la culcare de cum sosisem, epuizată de atîta suferinţă şi atîtea lacrimi.

Dimineaţa m-am aruncat la picioarele tatii, făcînd un stăruitor apel la iubirea lui părintească pentru a-mi da voie să-mi mai văd iubitul o dată, înainte de a fi dusă departe de el.

Tristeţea cu care mi-am rostit rugămintea a înmuiat inima bună a tatii : a cedat implorărilor mele şi m-a dus înapoi la Londra, spre a-mi îndeplini dorinţa.

Lordul W-m, care ne urmărise îndeaproape toate mişcările, ajungînd la reşedinţa sa înainte de a sosi noi la domiciliul tatii, răspunse imediat chemării şi se înfăţişă înaintea mea ca un arhanghel. Cîteva minute n-am putut rosti nici unul o vorbă, din pricina bătăliei ce se dădea în sufletele noastre între întristare şt bucurie. în cele din urmă mi-am recăpătat darul vorbirii şi i-am comunicat că mă întorsesem la Londra ca să-mi iau rămas bun de la el, cu permisiunea tatii, căruia îi promisesem, înainte de a se fi învoit cu întoarcerea mea, că voi pleca la moşie chiar a doua zi. Principalul scop şi motiv al revenirii mele era dorinţa arzătoare de a-1 convinge că nu eu eram vinovată de marea lui tristeţe şi că-1 voi revedea peste o lună cînd, în pofida tuturor împotrivirilor, nodul nupţial va fi legat.

Iubitul meu, mai bun cunoscător al treburilor lumeşti decît mine, îşi pierdu aproape minţile auzind ce-i spun. Se jurui că nu se va îndepărta de mine pînă nu-i promit că mă voi întilni cu el, ca să ne căsătorim chiar a doua zi, iar dacă refuzam să-i îndeplinesc dorinţa, va părăsi numaidecât regatul, pentru a nu se mai întoarce niciodată; dar, înainte de plecare, îl va ucide pe lordul H.B. — fiul ducelui de S. A. — acesta fiind unica persoană din lume care ne-ar fi putut trăda tatii, fiindcă numai lui îi încre-dințase secretul viitoarei noastre căsătorii, iar el chiar se angajase să-mi fie nun, dar mai apoi refuzase această cinste. Lordul W-m mai afirmă că tata mă momise să merg la moşie cu intenţia de a mă închide în casă şi a-mi tăia orice posibilitate^ de a-1 mai vedea sau de a menţine legătura cu el.

In zadar am încercat să pledez în favoarea binecunoscutei bunătăţi a tatii, în zadar am folosit toate argumentele ce mi-au venit în minte, ca să-l fac să" renunţe la răzbunarea împotriva lordului H. Era surd la toate pledoariile mele şi mi-am dat seama că nimic nu-1 putea convinge să-şi domine furia, decît făgăduiala precisă că îi voi face întocmai pe plac. I-am spus că aş risca orice pentru a-i -dărui fericirea, dar că nu pot să-mi uit cu totul datoria și să fac un asemenea pas fără ştirea părintelui meu ; chiar de-aş fi fost dispusă la una' ca asta, ar fi fost imposibil să-i înșel vigilenţa şi suspiciunea. El însă recurse la rugăminţi atît de patetice, avînd ca aliat, chiar în pieptul meu, un avocat atît de convingător, încit l-am asigurat, înainte de a ne despărţi, că-mi voi da toată silinţa să-i îndeplinesc dorinţa, iar el' îmi împărtăşi hotărîrea de a rămîne treaz toată noaptea, aşteptîndu-mă să vin la locuinţa lui.

După plecarea lui m-am dus în camera vecină şi i-am cerut tatii să decidă ziua căsătoriei, în care caz aveam să-l însoţesc cu dragă inimă la moşie, zicîndu-mi că, dacă mă va refuza, sub pretextul că aşteaptă consimţămîntul familiei logodnicului meu, care era foarte nesigur, mă voi folosi de primul prilej pentru a mă mărita cu lordul W-m, orice s-ar întîmpla. El se arătă de acord cu măritişul, dar nu voi să stabilească ziua ceremoniei, propunîndu-şi să o amîne pînă cînd vor fi căzut de acord ambele părţi, ceea ce, mă temeam eu, n-avea să se întîmple niciodată.

De aceea am luat în sinea mea hotărîrea de a-i face pe plac iubitului, fugind de acasă, dacă era posibil, chiar în noaptea aceea, deşi era extrem de greu să-mi pun planul- în aplicare, fiindcă tata era mereu cu ochii-n patru, iar subreta mea, care se culca în același pat-cu mine,' era în solda lui. In ciuda tuturor greutăţilor, am descoperit cum să o atrag de partea mea pe una dintre servitoare, care angajă o trăsură de piaţă să aştepte toată noaptea, şi m-am dus la culcare cu Abigail a mea, pe care (neînchi-zînd nici măcar un ochi între timp) am sculat-o la cinci dimineaţa şi am trimis-o să pregătească bagajele pentru călătoria ce urma s-o facem.

Pe cînd ea se îndeletnicea cu treaba asta, m-am sculat şi mi-am pus repede hainele pe mine, cu perna sub picioare, ca tata, aflat în camera de dedesubt, să nu audă paşi şi să bănuiască ce lucram.

După ce m-am îmbrăcat, în mare grabă şi anapoda, am coborît scările, călcînd cît puteam de greu, ca să mă ia drept una din slujnice. Aliata mea îmi deschise uşa şi am ieşit în uliţă, fără să ştiu în ce direcţie s-o iau, şi,

spre marea-mi disperare, nu apăru nici o trăsură, nici o lectică.

Am străbătut, pe jos, o bună parte de drum, sperînd să găsesc un vehicol, dar, văzînd că n-am nici o şansă să aflu unul şi nemaiştiind pe unde mă aflu, am început să fiu din ce în ce mai îngrijorată că aş putea da peste vreo persoană cunoscută ; în cazul ăsta, planul meu ar fi fost dat în vileag numaidecît de felul cum arătam la ora aceea timpurie, fiindcă

îmbrăcasem exact hainele scoase de pe mine de cu seară, aşa că veşmintele îmi erau neobişnuite' şi bătătoare la ochi, pantofii mult prea fini, iar peste cri-‘ nolina largă purtam o fustă matlasată de atlaz roz, tivită cu argint, în parte ascunsă de o capă din stofă albă, dungată, cu un sfert de iard prea scurtă ; năframa şi şorţul le azvîrlisem pe mine fără a le prinde cu ace ; scufia de noapte nu-mi acoperea tot părul, care-mi cădea în laţe dezordonate pe lîngă urechi, iar pe chipul meu puteai citi un amestec de speranţă şi teamă, de bucurie şi ruşine.

In zăpăceala mea, m-am adresat unui lustragiu — membru onorabil al societăţii — rugîndu-1 fierbinte să-mi facă rost de o trăsură sau o lectică şi promiţîndu-i o răsplată generoasă pentru osteneală ; el însă, fiind, din nefericire, şchiop, nu putu ţine pasul cu mine, aşa că, urmîn- du-i sfatul şi indicaţiile, am intrat m^nsaul birt deschis, unde am rămas o vreme, într-o stare de mare consternare,

Printre niște ființe nefericite pe care am găsit cu cale să le răsplătesc cu bani pentru comportarea lor onorabilă, nu • fără teamă că voi fi jefuită. In cele din urmă totuşi, trimisul meu apăru cu un porte *ckaise,* în care m-am instalat imediat şi, de teamă că între timp familia mea se alarmase Şi pornise direct spre casa lordului W-m, am poruncit să mă ducă acolo pe căi dosnice, pentru a trece neobservată.

Stratagema îmi reuşi întocmai cum dorisem. Tremu- rînd de nerăbdare am dat fuga sus, la iubitul meu credincios : el trimise după un cupeu, cu care am plecat la biserică şi ne-am cununat.

Cu asta, temerile iubitului au fost curmate, dar ale mele mă chinuiau de două ori mai tare : mi-era frică să dau ochii cu tata şi-i împărtăşeam supărarea provocată de neascultătoarea-mi comportare, fiindcă-l iubeam

cu dragoste atît de fierbinte, încît mai bucuroasă ăş fi îndurat orice neplăceri, decît să-i prilejuiesc o cît de mică îngrijorare. Iubirea însă (atunci cînd are o putere absolută) ᵉste irezistibilă, învinge orice obstacol și înghite orice alte ginduri și preocupări. Așa se întîmplase şi cu mine, iar acum, că făcusem pasul irevocabil, prima mea grijă era să-l ocolesc pe tata. In acest scop l-am rugat pe lordul W-m să se gîhdească la un loc ferit, la ţară, unde să ne Putem retrage pe moment, iar el m-a dus numaidecât într-o casă de pe Blackheath unde am fost bine primiţi de o damă iubitoare de veselie, care părea să mă ia drept una din femeile de teapa ei.

înţelegînd ce gîndeşte, l-am rugat pe lordul W-m să-i spună adevărul, aşa că -femeia fu pusa de-ndată lă curent cu soarta mea şi ne conduse într-o odaie ferită, unde am cerut toc şi hîrtie şi i-am scris tatei, cerîndu-i scuze pentru faptul că trecusem peste voinţa sa într-o problemă atît de importantă.

După ce mi-am îndeplinit îndatorirea aceasta, gbţul meu îmi spuse pe

ocolite că trebuia neapărat să ne culcăm imediat, pentru a consuma căsătoria, ca nu cumva tata să'ne descopere şi să ne despartă înainte de a fi cu adevărat uniţi pe viaţă. Am cerut stăruitor o amînare pînă seara, arătînd că-i indecent să te culci înainte de amiază, dar el a reuşit să-mi respingă toate argumentele şi să mă convingă că era acum ae datoria mea să mă supun. Decît să

risc a fi acuzată de încăpăţînare şi reavoinţă în prima zi a carierei mele de soaţă, m-am lăsat condusă într-o încăpere ce fusese întunecată, la cererea mea expresă, ca să-mi ascund mai bine încurcătura şi ruşinea, şi m-am dăruit scumpului meu soţ, care m-a iubit pînă la adoraţie.

[1] Lady Susan Hamilton (m. 1755) (n. ed. engl.).

Cam pe la ora cinci după-amiază am fost chemaţi la masă, pe care o poruncisem pentru patru, uîtînd însă cu totul de ea — o problemă foarte banală— în extazul fericirii noastre comune. Ne-am sculat totuşi din pat, iar cînd am coborît mi-a fost ruşine de lumina zilei şi de ochii iubitului meu stăpîn. Am mîncat puţin, şi mai puţin am vorbit, dar eram fericită, deşi peste măsură de încurcată ; mă cutreierau fel de fel de emoţii, unele dureroase, dar cele mai multe dintre ele ţineau de extaz şi încîntare ; împlinirea dorinţelor noastre reciproce ne strămutase in paradis şi trăiam tot ce poate dărui dragostea, toate plăcerile ce delectează un suflet simţitor.

în amurg ne-am întors în oraş, la reşedinţa lordului W-m, unde am primit de la tata o misivă, dîndu-mi de ştire că nu doreşte să mă mai vadă niciodată. Un mic amănunt din felul cum o redactase, însă, mă lăsa să presupun ca, din fericire, se va arăta ceva mai indulgent în viitor. Începuse cu adresarea obişnuită, *Dragă Fanny* şi, deşi ultimul cuvînt fusese şters şi înlocuit cu *doamnă,* asta m-a încurajat să sper că iubirea lui părintească nu se stinsese cu totul.

La cină ne-a vizitat sora lordului W-m care a rîs pe socoteala nechibzuitei noastre căsătorii, recunoscînd totuşi Că ne invidiază fericirea şi oferindu-mi garderoba ei spre folosinţă, pînă mi-o recăpătăm pe a mea. Era o femeie cu mult umor, nu prea arătoasă, dar blîndă, politicoasă, prietenoasă, de o perfectă bună-creştere. Ne-a făcut onoarea de a sta cu noi pînă noaptea tîrziu şi nu şi-a luat rămas bun decît atunci cînd ne-am retras spre apartamentul nostru.

Cum nu aveam o. locuinţă spaţioasă, sau elegantă, atn hotăfît să nu primim prea multă lume, decizie cu neputinţă de fespedtăt, din pricina numeroaselor cunoştinţe ale lordului W-m. El primi în ospeţie jumătate din oraş, așa câ o săptămînă încheiată am fost nevoită să înfrunt un grup de oameni de spirit, gata oricînd să tachineze o femeie tînără, cît de cît cunoscută, cînd se întîmplă să se mărite ca mine, pe furiş. Printre vizitatorii noştri cu această ocazie era fratele mai tînăr al soţului meu, care se ţinea pe vremea aceea cu o 'moştenitoare bogată, bărbătoasă la chip, şi se folosea de orice prilej pentru a face paradă cu echipajul lui, într-adevăr magnific, dar ignorat cu desăvârşire de noi, cărora numai opulenţa dragostei ne aducea fericire.

După ce am isprăvit ceremonia primirii musafirilor, ne-am dus noi în vizită la mama lui, ducesa H., care, aflînd că eram moştenitoarea unei averi considerabile, îşi iertă repede fiul că se însurase fără a-i da de ştire şi a-i cere consimţămîntul şi ne primi cu multă prietenie, astfel încît, cîteva luni încheiate, am prînzit numai la masa ei şi trebuie să recunosc aici că nu puteam observa nici cea mai mică schimbare în afecţiunea şi curtenia ei, în pofida faptului că era, de obicei, arogantă şi capricioasă din fire. Nu încape vorbă, era o femeie cu multă minte şi destul de înţelegătoare, însă de o infirmitate care micşorează valoarea tuturor calităţilor, ba chiar le face să treacă neobservate.

Cam la trei săptămîni după căsătorie am avut fericirea să fiu iertată de tata şi am pornit spre locuinţa lui, pentru a-i arăta că-1 respectam cu supunere. Cînd m-a văzut s-a pornit pe plîns, şi nici eu n-am putut să-i privesc neimpresionată lacrimile ; sufletul îmi era plin să se spargă de duioşie şi de tristeţea de a fi supărat un părinte atît de bun, aşa că mi-am amestecat lacrimile cu ale lui, în timp ce soţul meu iubit, cu un suflet dintre cele mai blînde şi mai simţitoare, se topea de simpatie, văzînd duioasa scenă.

împăcaţi, așadar, cu tata, ne-am dus cu el la ţară, fiind primiţi de mama, o femeie bună, sensibilă, dar mai puţin Înclinată spre iubire şi din pricina asta mai puţin capabilă să ierte o slăbiciune ce-i era cu desăvîrşire străină. La fel s*a întâmplat cu un unchi, în care îmi pusesem multe speranţe. Era un om simplu, cu sufletul mare, şi m^a tratat cu multă curtoazie, dar ideile sale în ceea ce priveşte iubirea nu se prea potriveau cu ale noastre. Eu însă păream

(şi eram) atît de fericită în alegerea făcută, încît rudele mele nu numai că se arătau mulţumite de partidă, dar îl îndrăgiră foarte tare pe lordul W-m.

După o şedere scurtă cu ei, la ţară, ne-am întors la Londra, pentru a fi prezentaţi la curte, iar apoi am pornit spre nord, să-l vizităm pe cumnatul meu, ducele H., care ne invitase la el acasă printr-o scrisoare trimisă lordului W-m. Tata ne-a pus la dispoziţie cai şi bani, pentru că fondurile

noastre erau extrem de limitate, constînd doar din- tr-o mică pensie acordată de înălţimea Sa, de care fraţii depindeau în întregime, fiindcă tatăl murise pe neaşteptate, înainte de a-i putea căpătui pe copiii mai tineri.

Cînd mi-am luat rămas bun de la familia mea, spunînd adio casei unde mă născusem, şi m-am pomenit aruncată într-o lume a necazurilor şi grijilor, deşi mă angajasem de bună voie la călătoria aceasta, iar partener

îmi era persoana îndrăgită la nebunie, n-am putut să-mi alung gîn- durile triste care, totuși, după scurtă vreme, cedară locul unor sentimente mai plăcute. La Londra ne-au vizitat aproape toate doamnele de lume şi am putut vedea limpede că multe mă invidiau fiindcă pusesem stăpînire pe inima unui bărbat ce le răvăşise multora sufletele ; iar unele cunoşteau prea bine cît valora atenţia lui. Mai ales una s-a străduit să-mi cultive prietenia cu numeroase semne de respect ; eu însă am socotit că se cuvine să-i descurajez avansurile, rămînînd între limitele unei politeţi reci ; de fapt, nu-mi cheltuiam cu nesăbuinţă afecţiunea pentru nici una din ele, dedicîndu-mi tot timpul celui iubit, care-mi stăpînea în așa măsură gîndurile, încît, deşi nu am fost niciodată geloasă (neavînd nici cel mai neînsemnat motiv), invidiam fericirea oricărei femei căreia se întîm- pla, cînd şi cînd, să-i întindă el mîna pentru a o ajuta să urce în trăsură.

Ducesa de - -, proaspăt căsătorită cu contele P----------------------*,

prieten intim al lordului W-m, m-a dus la curte şi m-a prezentat reginei, care şi-a exprimat aprobarea faţă de persoana mea în cuvinte bine alese şi a observat admirativ satisfacţia ce mi se putea citi pe chip, cerîndu-le doamnelor de companie să ia seama cît de puţin depinde fericirea de bogăţie ; era mai multă bucurie pe chipul meu, spuse, decît pe feţele

tuturor curtenilor luaţi împreună.

0 astfel de declaraţie nu putu decît să mă facă să roşesc puternic, ceea ce păru pe placul Majestăţii Sale, fiindcă repetă observaţia de vreo cîteva ori şi mă prezentă tuturor demnitarilor străini, cu alese cuvinte d^ preţuire. Ii ură lordului W-m fericire în loc de bucurie şi-i făcu plăcere să promită că va avea grijă de drăgălaşii ei cerşetori — noi fiind cu

adevărat săraci în toate, afară doar de iubire. N-am simţit însă povara nevoilor, şi ne-am petrecut vara cu plăceri şi amuzamente de tot soiul, cea mai mare parte aranjate de sora lordului W-m şi de o altă doamnă, pe vremea aceea amanta primului ministru*. Cea dintîi avea un spirit ascuţit, dar nu era, fizic, prea atrăgătoare, a doua era o femeie foarte frumoasă, cu înţelepciune aproape bărbătească, şi între ele se cimentase o prietenie trainică, deşi iubeau amîndouă puterea şi adulaţia.

Doamna aceea, în mîinile căreia stătea timona ţării, era nemaipomenit de elegantă şi risipea bani frumoşi cu distracţiile, la multe dintre acestea participînd şi noi, mai ales la petrecerile de pe apă, pregătite cu cel mai desă- vîrşit bun gust. în timpul acestor amuzamente a avut loc un incident minor, pe care-1 voi povesti, ca exemplu al irascibilităţii geloase ce caracteriza firea lordului W-m' Ne înţelesesem — un grup mare de doamne şi domni — să prînzim la Vauxhall şi să supăm la Marblehall, unde ne propuneam să ne încheiem seara cu un dans ; cum o singură barcă nu era suficient de încăpătoare pentru toţi, am tras la sorţi locurile şi s-a întîmplat să fiu despărţită de soţul meu. Separarea era la fel de neplăcută pentru amîndoi fiindcă, deşi căsătoriţi, eram încă îndrăgostiţi unul de celălalt, şi supărarea mea crescu, văzînd că sînt condamnată să şed alături de Sir W-Y-[I], un cunoscut afemeiat ; ştiam foarte bine că lordul W-m nu putea suferi ca altcineva să-i facă ochi dulci nevesti-sii, cu toate că şi

I Sir William Yonge, secretar de război în 1735 (n. ed. engl.).

el, înainte de căsătorie, curtase toate femeile întîlnite în cale.

Deci, ca să nu-1 supăr stînd de vorbă cu acest cavaler galant, am conversat cu un nobil scoţian, despre care bîrfa spunea că se numărase înainte printre cei ce suspinau de dragul meu. Aşa se face că, încercînd să evit o gafă, m-am aruncat, fără să vreau, într-una şi mai gravă, supărîndu-1 atît de tare pe lordul W-m, încît nici nu-şi mai putu ascunde neplăcerea. De fapt, purtarea mea îl jignise atît de profund, încît seara, cînd începu balul, abia de catadicsi să-mi ia mîna în timpul dansului, şi-mi aruncă priviri rele, ce-mi străpungeau sufletul. Ceea ce-mi sporea îngrijorarea era faptul că nu ştiam ce fel de crimă comisesem. Mă chinuiam, singură, cu sute de presupuneri ; începeam să mă tem că-i judecasem greşit caracterul şi că-mi dăruisem inima unui bărbat plictisit deja de ea. dar am hotărît să suport fără a crîcni nefericirea pe care singură mi-o adusesem pe cap.

[1] Hamilton. lîngă Glasgow (n. ed. engl.).

De cum s-a ivit prilejul să-i vorbesc, am descoperit cauza întristării sale ; nefiind însă timp pentru explicaţii, el a persistat în înțelegerea greşită a faptelor, dînd semne evidente de neplăcere, astfel că toţi membrii grupului veniră la mine pe rînd şi mă întrebară de ce e supărat, iar eu am fost nevoită să le alung îngrijorarea, zicînd că fusese cam bolnav în ziua precedentă și prea multă zbîn- țuială nu-i făcea bine la sănătate. Atîta era de mîniat din pricina nefericitei mele gafe — lipsită de orice intenţie de a-1 supăra —, încît se hotărî să se răzbune pe nechibzuinţa mea şi la cină, întîmplîndu-se să șadă între două doamne frumoase (dintre care una a murit nu de mult, iar cealaltă e acum vecina mea de moşie), îşi luă un aer prefăcut de veselie şi cochetă pe faţă cu amîndouă.

[1] Hamilton. lîngă Glasgow (n. ed. engl.).

Iar aceasta n-a fost singura pedeapsă hărăzită de el nevinovatei lui soţii. La un moment dat, în cursul serii, m-am angajat într-un joc simplu, la sfîrşitul căruia domnii trebuia să le salute pe doamne, iar lordul W-m, îndepli- nindu-şi datoria, m-a ocolit cu răutate cînd mi-a venit rîndul, şi a trebuit să fac apel la ţot tactul şi orgoliul meu pentru a ascunde de ceilalţi suferinţa pricinuită de această dovadă de indiferenţă şi mojicie. Am reuşit să mă stăpî- nesc şi să mă prefac a rîde de comportarea lui tipică pentru un soţ, deşi aveam lacrimi în ochi şi inima-mi era gata-gata să se frîngă de durere.

[1] Hamilton. lîngă Glasgow (n. ed. engl.).

Petrecerea s-a spart cam pe la cinci, după cea mai obositoare noapte din cîte-mi fusese dat să trăiesc, iar soţul supărat s-a dus la culcare tăcut, posomorit şi dezgustat. Deşi doream mult să ajungem la o explicaţie, atitudinea lui nerezonabilăi mă îndurera în aşa măsură, încît nu m-am putut hotărî să-l provoc la discuţie, decît după primul somn, cînd, mîndria mea lăsîndu-se învinsă de tandreţe, l-am îmbrăţişat strîns, deşi se prefăcea că descurajează aceste semne de iubire. L-am întrebat cum de putea fi atît de nedrept, încît să se supere fiindcă mă purtasem civilizat cu un bărbat pe care, ştia doar bine, il refuzasem de dragul său. L-am dojenit pentru modul barbar în care se străduise să-mi stîmească gelozia, folosind întru apărarea mea argumente atît de irezistibile, incît se lăsă convins de nevinovăţia mea, pecetlui iertarea cu o îmbrăţişare tandră şi ne-am bucurat amîndoi de deliciile blînde ale unei dulci împăcări.

[1] Hamilton. lîngă Glasgow (n. ed. engl.).

N-a existat vreodată pasiune mai mare, mai delicată, mai năvalnică decît cea care ne umplea atunci pieptul. Nu numai că nu ne mai săturam unul de celălalt, dar desfătarea noastră părea că sporeşte odată cu timpul petrecut împreună. Cînd necesităţile vieţii ne despărţeau, fie şi numai pentru cîteva ore, eram foarte nefericiţi şi ne reîntâlneam ca îndrăgostiţii care nu cunosc altă bucurie decît de a fi împreună. Cîte seri minunate n-am petrecut în micul nostru apartament, după ce porunciserăm să se îndepărteze luminările, ca să ne bucurăm de plăcutele raze ale lunii, într-o noapte frumoasă, de vară ! Un cadru atît de paşnic şi solemn predispune, fireşte, sufletul la pace şi înţelegere ;_cînd însă e îmbogăţit de glasul omului iubit, umple sufletul de sentimentul unei inefabile desfătări. Pot să spun despre mine, fără teamă de a greşi, că eram în aşa măsură devotată soţului, încît nu-mi făcea plăcere nici o distracţie la care nu lua şi el parte ; nici nu m-am făcut vreodată vinovată fie şi de un singur gînd potrivnic datoriei şi iubirii mele.

[1] Hamilton. lîngă Glasgow (n. ed. engl.).

Toamna am pornit spre nord şi am fost întîmpinaţi, pe drum, de duce şi de douăzeci de gentilomi, care m-au

condus la H-m *, unde am trăit într-o splendoare inimaginabilă. Pe vremea aceea, înălţimea Sa ţinea peste o sută de servitori şi un grup de muzicanţi, care cîntau întotdeauna cînd ne aşezam la masă ; casa-i era mereu deschisă şi-l vizitau foarte mulţi oameni. Treburile gospodăriei le conducea sora lui

[1] Hamilton, lîngă Glasgow (n. ed. engl.)

mai mare, o tînără frumoasă, cu firea blîndă, cu care m-am împrietenit imediat. Ducele şi ea mă tachinau din pricina iubirii mele pentru lordul W-m ; acesta, capricios din fire, cînd îl apucau toanele ne părăsea şi se ducea la culcare la ora şapte seara. In astfel de cazuri dispăream întotdeauna şi eu, renun- ţînd la orice pentru a-i fi pe plac soţului meu, în ciuda glumelor rubedeniilor, care mă învinuiau că-1 stricasem cu prea mult răsfăţ. Cum puteam însă să arăt prea multă iubire şi atenţie unui bărbat ce-mi era atît de devotat, încît atunci cînd îl sileau afacerile să mă lase singură, se folosea întotdeauna de primul prilej pentru a se întoarce, călărind adesea prin furtuni, neguri şi vijelii pînă în braţele mele ?

[1] Hamilton. lîngă Glasgow (n. ed. engl.).

După vreo şapte luni de şedere în locul acela, am descoperit că nu peste multă vreme voi deveni mamă şi, pentru a fi aproape de familia mea, în situaţia delicată în care mă aflam, am plecat, nu fără mare părere de rău, din H-m, împreună cu iubitul meu tovarăş de drum. în general îmi plăceau scoţienii, fiindcă mă tratau cu multă consideraţie şi respect şi pînă şi astăzi îmi fac un mare compliment, zicînd că am fost cea mai bună nevastă din ţara lor, pe drept vestită pentru femeile ei deosebite.

[1] Hamilton. lîngă Glasgow (n. ed. engl.).

După ce m-a însoţit pînă la locuinţa tatei, lordul W-m a trebuit să se întoarcă în Scoţia, pentru a-şi pregăti alegerea în parlament ; aşa că şi-a luat rămas bun, hotărît să . mă vadă din nou înainte de a naşte. în absenţa lui cea mai mare mîngîiere mi-o dădea citirea scrisorilor sale, care soseau punctual, împreună cu ale surorii lui ; ea mă asigura, din cînd în cînd, de devoţiunea şi iubirea ei. Mărturiile acestea erau, într-adevăr, necesare unei femei aflate în situaţia mea, eu nefiind dintre acelea ce se mulţumesc cu jumătăţi de măsură. Nu puteam suporta nici să privească admirativ o altă femeie, ci pretindeam omagiul neştirbit al întregii lui iubiri, De-aş fi fost înşelată în aşteptările mele, deşi eram soţie, m-aş fi revoltat sau aş fi murit.

[1] Hamilton. lîngă Glasgow (n. ed. engl.).

In acest timp, părinţii se purtau cu mine foarte duios, hotărînd ca lordul W-m să se instaleze în casa lui prqprie şi să i se pună la dispoziţie averea mea. Nutrea speranţe mari că va fi ajutat de regină. Brusc însă, eu m-am îmbolnăvit şi am născut un copil mort, ceea ce m-a zguduit atît de tare, încît, de cum am înţeles ce nenorocire se abătuse asupră-mi, inima mi se porni să bată atît de puternic, că părea gata să-mi sară din piept; îngrijorarea, agravată de lipsa stăpînului, mi-a creat o teribilă fierbinţeală ; înştiinţat, prin scrisoare, de asta, el veni din Scoţia cu poştalionul, dar pînă să ajungă, îmi recăpătasem sănătatea.

[1] Hamilton. lîngă Glasgow (n. ed. engl.).

în timpul călătoriei fusese torturat de îngrozitoarea nelinişte ce ia în stăpînire minţile celor aflaţi în pericol să-şi piardă fiinţele cele mai dragi, iar cînd intră în casă, era atît de gîtuit de îngrijorare, încît nici măcar nu îndrăzni să se intereseze de starea sănătăţii mele.

Cît despre mine, nu închisesem un ochi din momentul cînd am început să-l aştept şi, auzindu-â vocea, am tras draperiile şi m-am ridicat

Hamilton. lîngă Glasgow (n. ed. engl.).

în- capul oaselor în pat pentru a-1 primi, deşi îmi primejduiam viaţa. Alergă spre mine cu toată nerăbdarea dragostei şi mă strînse tare în braţe; îngenunche lîngă pat, îmi sărută de o sută de ori mîinile şi plînse de iubire şi de bucurie. Pe scurt, întîlnirea noastră a fost atît de însufleţită, încît făcu rău constituţiei mele slăbite şi a trebuit să fim despărţiţi de cei'mai înţelepţi decît noi, care ştiau că aveam neapărată nevoie de odihnă.

[1] Hamilton. lîngă Glasgow (n. ed. engl.).

Dar cum aş putea povesti, oare, trista trecere de la o fericire invidiată la cea mai cruntă mizerie, pe care mi-era dat s-o îndur ? Abia trecuse o lună de cînd boleam şi soţul meu drag se îmbolnăvi şi el ; poate că oboseala trupului şi a minţii, îndurată din cauza mea, provocase o fermentaţie fatală a sîngelui, şi sănătatea îi fusese sacrificată pe altarul iubirii. Au fost chemaţi, doctori de la Londra — dar, vai ! — n-au .adus cu ei speranţe de însănătoşire. La recomandarea lor, l-am transportat în oraş, pentru a fi mai bine îngrijit. Fiecare clipă era prea preţioasă pentru

[1] Hamilton. lîngă Glasgow (n. ed. engl.).

a o pierde — aşa că l-am urcat numaidecît în trăsură, deşi ziua era pe sfîrşite, iar eu, oricît de sfirşită de puteri eram, l-am însoţit în călătorie, care se desfăşură la lumina făcliilor şi fu nespus de greu de suportat, din pricina fricii că-1 puteam pierde în orice clipă.

în cele din urmă am ajuns la casa noastră din Pali Mall, unde m-am culcat pe podea, lîngă patul lui, aştep- tînd, pradă fricii şi disperării, să văd cum se va isprăvi cu boala. Nu trecu mult pînă să i se instaleze maladia pe creier şi, delirînd, strigă atît de tare, încît şi cea mai nesimţită inimă s-ar fi înduioşat. Vă daţi seama ce efect au avut strigătele asupra sufletului meu, împovărat de toată gama simţămintelor de iubire. Nu durerea obişnuită îmi strîngea inima ; simţeam toată neputinţa unei disperări acute. Din minut în minut trimiteam după doctori; plictiseam cerurile cu implorări; chiar şi azi mă doare inima cînd îmi amintesc suferinţa de atunci şi nu pot să-mi continui trista povestire fără să tremur toată.

După ce a zăcut în nesimţire cîteva zile, şi-a recăpătat darul vorbirii şi m-a strigat pe nume, pe care-1 repetase de cîteva sute ori cît timp fusese lipsit de raţiune. Nu mai exista nici o speranţă să rămînă în viaţă şi m-au condus la căpătîiul lui, să-şi ia rămas bun, spu- nîndu-mi să-mi strîng toate puterile şi să-mi reprim durerea, ca să nu-1 tulbur cu agitaţia mea. Mi-am adunat tot curajul, pentru a putea suporta scena şi l-am văzut pe stăpînul meu iubit în pragul nefiinţei. Frumoasele trăsături ale tinereţii se degradaseră toate, dar ochii, deşi împăienjeniţi, păstrau o expresie extrem de dulce şi de grăitoare. Simţind că i se apropie sfîrşitul, întinse mîna şi, cu privirea încărcată de bunătate şi iubire, rosti vorbe atît de drăgăstoase... O, ceruri! Ce făcusem eu să merit atîta durere dintr-o dată ! Simpla amintire mă face să izbucnesc în lacrimi. Firea omenească nu poate suporta ceea ce am îndurat atunci, fără să simtă din plin tăişul durerii! L-am luat în braţe şi l-am sărutat de o mie de ori, cu cele mai violente emoţii născute din suferinţă, dar m-au smuls din îmbrăţişare şi în curînd a fost răpit pentru vecie privirilor mele !

In cernita dimineaţă ce a pus capăt vieţii lui, am văzut-o apropiindu-se de patul meu pe ducesa de L— [1] şi, din înfăţişarea ei, am înţeles că el nu mai există. Am rugat-o, totuşi, să nu-mi confirme nenorocirea, anunţîn-du-mi moartea şi ea îmi făcu pe plac, păstrînd o tăcere foarte grăitoare. M-am ridicat şi am păşit uşor peste capul lui, ca şi cum mă temeam să-i tulbur somnul. Vai ! Nu mai era sensibil la astfel de deranjuri ! Dinţr-o dată m-a năpădit un val de jale. Am deschis fereastra şi privind afară, mi s-a părut că soarele are o strălucire lugubră, că toate lucrurile sînt însingurate, triste şi copleşite de spaimă.

în această condiție am fost dusă, la porunca prietenei mele, acasă la ea, unde minţile mi-au cedat sub povara dureroasă ce mă apăsa, aşa încît nu ştiu ce s-a întîmplat în primele zile ale nefericitei mele văduvii ; ştiu doar că buna ducesă s-a purtat faţă de'mine cu cea mai desăvîrşită grijă şi compasiune şi m-a dus la conacul de la ţară, unde am rămas cîteva luni, în timpul cărora s-a străduit să mă aline cu ce distracţii putea născoci, îndatorîndu-mă în aşa măsură, încît niciodată n-am să pot s-o uit. In ciuda grijii și atenției ei însă, am intrat, datorită nepotolitei dureri, într-o apatie letargică, împotriva căreia medicii m-au sfătuit să beau apă de Bath.

Urmîndu-le sfatul, am plecat acolo spre sfîrşitul verii şi m-am întremat puţin ascultîndu-le prescripţiile, deși nu ieșeam mai deloc din casă, decît spre a face vizite cumnatei, aflată şi ea în staţiune cu prinţesa. De cîte ori puneam piciorul afară, atrăgeam privirile oamenilor, uimiţi de apariţia unei persoane atît de tinere, în haine de doliu. Nu scăpăm nici de persecuţiile galanţilor de profesie dar, cum toate bucuriile muriseră în mine, glasurile ce mă linguşeau îmi găseau urechea surdă.

Cam pe la Crăciun m-am întors acasă la tata, unde tristeţea îmi reînvia ori de cîte ori vedeam un obiect ce-mi amintea de scumpul meu stăpîn amarnic regretat. Eram însă obligată să îndur gîndurile acelea melancolice, fiindcă alt cămin sau altă locuinţă nu aveam ; rămînînd —»

[1] **Leeds (n. ed. engl.).**

văduvă lipsită de mijloace, depindeam întru totul de iubirea celor din familia mea.

Peste iarnă, tata primi felurite propuneri de la bărbaţi care mă cereau în căsătorie, dar inima nu mi se vindecase încă de pătimaşa iubire din trecut, ca să vrea să se gin- dească la un nou stăpîn. Printre pretendenţi se găsea

un nobil tînăr [I] care, aflînd despre moartea lordului W-m, veni numaidecît de la Paris, cu poştalionul, ca să-mi declare iubire. Prima dată a sosit într-o caretă închiriată, cu şase cai, însoţit de un individ mare şi gras pe care (am aflat mai tîrziu) îl angajase ca să-i cînte osanale, pro- miţîndu-i o mie de lire, dar plătindu-i în cele din urmă doar patruzeci. Nu ştiu din ce pricină — ca să se apere de frig, sau să-şi pregătească o pernă moale dacă s-ar fi răsturnat trăsura şi ar fi căzut sub greul lui tovarăş — careta era îndesată cu paie, în aşa măsură încît, la sosire, slugile au avut destul de lucru, răscolindu-le şi îndepjirtîndu-le ca să ajungă la stăpîn şi să-l ajute să coboare. Cînd fu scos din trăsură, lumea putu să vadă o fiinţă nemaipomenit de caraghioasă : era o creatură slabă, prăpădită, prinsă de tremurici, mică de statură, cu ochii mărunţi şi negri, nasul lung, tenul oacheş, ciupit de vărsat. Purta o haină . de postav gros, brun deschis, căptuşită cu stofă păroasă de culoare roz, un solitar şi o valiză şi (dacă memoria nu mă înşală) o pereche de botfori uriaşi. Intr-un cuvînF, întreaga-i înfăţişare era atît de puţin calculată pentru a inspira iubire, încît eu (care-1 mai văzusem o dată la Oxford) l-am socotit ultimul bărbat din lume cu care mi-aş fi dorit să mă căsătoresc. îndrăznesc să afirm că era, din toate punctele de vedere, exact opusul decedatului meu soţ.

I William Holles, al doilea viconte Vane (1714—1789) (n. ed. engl.).

Tata nefiind acasă, a rămas la noi doar o seară şi a vorbit cu mama, căreia-i era la fel de antipatic ca şi mie, aşa că propunerea îi fu refuzată cu hotărîre şi n-am mai auzit nimic despre el vreme de trei luni încheiate. La încheierea acestei perioade, m-am întors la Londra, unde îngrozitoarea fiinţă s-a prezentat din nou, reînnoindu-şi curtea şi oferind un contract de căsătorie atît de avantajos, încît tatei începu să-i placă partida şi-mi recomandă călduros să mă gîndesc bine la ea.

Rudele lordului W-m mă sfătuiră să profit de ocazie pentru a-mi cîştiga independenţa ; toate cunoştinţele m-au bombardat cu argumente asemănătoare. Acasă nu mă simţeam în largul meu şi omenirea întreagă îmi devenise indiferentă. Am pus în balanţă avantajele şi dezavantajele şi, fără nici o plăcere, am cedat îndemnurilor prietenilor mei.

Ca urmare a hotărîrii mele, micuţul gentilom primi permisiunea să
8

mă viziteze, iar felul în care îmi făcea curte nu-mi schimbă deloc părerea deja formată despre firea şi inteligenţa Jui. Eram chiar scandalizată de perspectiva căsătoriei cu un bărbat pe care nu-1 puteam iubi şi pentru a avea conştiinţa curată m-am folosit de ocazie într-o seară, cînd şedeam amîndoi faţă-n faţă, pentru a-i spune că nu puteam să poruncesc sentimentelor şi, prin urmare, n-avea rost să spere că va deveni stăpînul inimii mele, întrucît lordul W-m mă răsfăţase prea tare ca să mai fiu bună de soţie. Aveam să mă străduiesc, totuşi, să-i devin prietenă, ceea ce depindea numai şi numai de felul cum se va purta.

El răspunse (spre marea mea surpriză) că nu pretinde să-l iubesc, ci îi ajunge prieteV.ia mea, iar a doua zi îşi reafirmă pretenţiile modeste într-o scrisoare, pe care i-am arătat-o surorii mele. Ea rîse din toată inima şi mă convinse că, de vreme ce nu puteam iubi pe nimeni, era persoana cea mai indicată pentru a-mi deveni soţ.

Prin urmare s-au pregătit hainele de nuntă şi echipajul şi ziua, *ziua fatală a fost stabilită !* In dimineaţa respectivă m-am dus acasă la cumnatul meu, ducele H., care mă iubea mult, şi mi-am luat rămas bun de la familie, o familie de care-mi voi aminti întotdeauna cu dragoste, prietenie şi respect. înălţimea Sa m-a primit cu multă afecţiune, iar la despărţire mi-a spus :

— Lady W-m, dacă nu se va purta bine cu dumneata, am să te iau înapoi.

M-am întîlnit cu mirele la capela Ox- [1], unde ceremonia a fost oficiată

I In original „queen of hearts" și 8

de episcopul de W- [1], în prezenţa mampj lui, a tatălui meu şi încă a upei doamne. Legat fiind legă- mîntul nupţial, am pornit spre casa de la ţară a tatii şi parcursesem mai bine de douăzeci de mile din drum pînă să-şi deschidă noul meu stăpîn gura. Gîndurile mele fuseseră tot timpul preocupate de altceva, nu de evenimentul zilei, fiindcă nu eram decît o fetiţă fluşturatică de Optsprezece ani. în cele din urmă, tata rupse liniştea şi, lovindu-1 prieteneşte pe lord pe umăr, îi spuse că era un mire cam posomorit ; la care stăpînul meu îi răspunse că n-avea chef de nimic. Continuă să fie abătut toată ziua, în ciuda unei mese copioase luate pe drum, iar seara am ajuns la destinaţie, unde ne-a primit, cu bucurie, mama, deşi nu-i plăcea deloc partida. După cină, ne-am retras în odaia noastră.

„queen of diamonds", respectiv „damă de cupă" și „damă de caro‟ (n. tr.).
IEpiscopul de Winchester sau de Worchester (n. ed. engl).
8

Abia aici mi-a fost dat să observ o foarte neplăcută deosebire între soţul meu de acum şi fostul meu stăpîn. În loc să dea fuga în braţele mele, cu toată nerăbdarea iubirii şi dorinţei, acest reprezentant al sexului tare şedea deprimat într-un colţ, ca un criminal în ziua execuţiei, mărturisind că se ruşinează să se culce cu o femeie căreia abia de-i atinsese mîna.

Ar fi fost imposibil ca purtarea lui laşă să nu-mi facă o impresie

8

proastă : contemplînd ființa din fața mea, mi-am amintit de lordul W-m, iar comparația m-a umplut de scîrbă și dezgust, ba mai mult, aversiunea față de strigoiul de lîngă mine luă proporții atît de mari, încît am început să transpir de teamă că voi deveni obiectul plăcerii lui și cînd, după o îndelungată șovăială, se hotărî să se apropie de mine, tremuram de parcă urma să se-ncolâ- cească pe trupul meu un șarpe cu clopoței. încercarea lui de-a face dragoste nu-mi micșoră antipatia ; atingerile lui erau parcă contacte cu labele unui diavol trimis din infern pentru a necăji și chinui o mizerabilă păcătoasă, așa cum poți vedea în unele spectacole dramatice, pe care nu le pot urmări pe scenă fără să mă ducă gîndul la noaptea nunții mele. Am fost, așadar, torturată și împiedicată să mă odihnesc de comportarea lui ursuză, nehotărîtă și jignitoare, iar dimineața m-am trezit foarte devreme, nutrind cel mai suveran dispreț față de partenerul meu de pat.

El rămase să lenevească între cearceafuri pînă la ora unsprezece.

După cîteva zile petrecute în locul acela, am plecat cu soţul meu la Twickenham, unde îşi avea casa. Curînd după aceea am fost prezentaţi la curte, iar reginei i-a făcut plăcere să-i spună mamei stăpînului meu că vom fi, neîndoios, o pereche fericită, întrucît fusesem o soaţă foarte bună pentru fostul meu bărbat.

Oricîte deficienţe îi puteam găsi noului meu tovarăş de viaţă, generozitatea nu-i lipsea : mi-a făcut cadou o frumoasă caleaşcă, bătută în cuie de argint şi giuvaeruri atît de multe, încît unele cunoştinţe avură ocazia să glumească, spunînd că din regina inimilor, devenisem regina diamantelor*. Neobişnuita splendoare ce mă înconjura atrase admiraţia şi invidia rivalelor mele, a căror ură era cu atît med neînfrînată cu cît, în ciuda faptului că eram măritată, eram curtată, la fel ca şi pînă atunci, de toţi gentilomii galanţi şi vînătorii de plăceri, al căror principiu este că nici o femeie nu-şi lipseşte soţul de afecţiune fără a dori să o dăruiască unui alt bărbat. Niciodată nu mi-am făcut apariţia în lume fără o suită de admiratori, iar reşedinţa mea de la ţară era plină în orice clipă de tineri veseli, de familie bună.

Printre cei ce mă curtau cu înfocare şi multă pricepere se aflau contele C- şi domnul S-, fratele lordului F-. Primul dintre aceştia, străduindu-se să-mi intre în graţii, mi-a oferit o petrecere de o generozitate surprinzătoare, constînd dintr-un prînz, un supeu şi un bal la care — conform dorinţei sale — am invitat unsprezece doamne, împerecheate de el cu acelaşi număr de invitaţi de sex masculin, aşa că am fost, cu toţii, douăzeci şi patru. Furăm regalaţi cu o masă extrem de elegantă, într-un apartament cu totul şi cu totul superb, serviţi fiind numai de gentlemani : nici unui servitor în livrea nu-i era permis să treacă pragul încăperii. După-amiază ne-am îmbarcat în două splendide bărci, însoţiţi, într-o altă ambarcaţiune, de o orchestră şi am petrecut o seară minunată pe fluviu, pînă la scăpăratul soarelui, cînd ne-am întors să începem balul, condus cu atîta tact şi bun gust, încît tot timpul au domnit veselia şi buna dispoziţie, neapărînd nici umbră de supărare, afară doar de mofturile unei fecioare bătrîne — căsătorită între timp cu un fiu al contelui — care, deşi nu refuzase să participe la o petrecere atît de plăcută, îşi ieşea din pepeni la gîndul că avusese onoarea s-o invit. O, hidoasă invidie, demon al chinuirii de sine ! Cum domneşti tu peste toate adunările omeneşti, de la marea gală a unei curţi regale pînă la întrunirile săteşti pentru praznicul recoltei ! Şi nici nu trebuie să ne mire universala prezenţă a acestei mîrşave patimi, cînd ne gîn- dim la slăbiciunea, aroganţa şi vanitatea sexului nostru. Prezenţa unui bărbat favorit poate otrăvi plăcerea unui ciopor întreg de femei, stîrnind duşmănia cea mai aprigă între prietenele cele mai bune.

Am dansat cu patronul balului, care s-a folosit de toată artileria elocinței pentru a-mi face curte. Nu mi-am plecat totuşi urechea la complimentele lui, nefiind un om pe gustul meu, deşi avea o înfăţişare plăcută şi foarte multă răbdare şi înţelegere. Ignora însă cu desăvîrşire arta aceea dulce a persuasiunii pe care aveam s-o întîlnesc mai tîr- ziu la domnul S., unica metodă de care s-ar fi putut sluji cu folos pentru a seduce o femeie tînără ca mine, născută cu sentimentul onoarei şi îndreptată de mică pe cărările virtuţii şi religiei. Era, desigur, un maestru absolut al complimentelor insinuante, cărora puţine femei sensibile şi înflăcărate le pot rezista ; şi pregătit din toate punctele de vedere să tragă foloase de pe urma vicleniei lui. Cunoştea bine inima omenească, era conştient de propria-i putere şi abilitate şi-şi exersa aceste daruri cu neabătută perseverenţă. Era înalt şi slab — perfect pe gustul meu deci — cu ochii mari, albaştri, grăitori, dantură bună şi faţa lungă, înclinată spre intrigi galante. Se purta cu o politeţe desăvîrşită şi te flata cu cele mai respectuoase complimente, ceea ce, de fapt, e cea mai eficace tactică pe care o pot folosi împotrivă-ne bărbaţii, dacă reuşesc să ne convingă că respectul provine din abundenţa şi delicateţea iubirii. Nu e altceva decît un tribut tăcut, prin care ne sînt linguşite mereu calităţile şi care place, direct proporţional cu presupusa înţelegere a celui ce-1 plăteşte.

Folosindu-se de astfelrde calităţi şi subterfugii, desă- vîrşitul politician al iubirii începu să macine fundaţiile devotamentului meu conjugal, încetul cu încetul; imperceptibil, mi-a cîştigat, ca un fur, dragostea şi, folosindu-se de fiecare ocazie, pe care ştia cum s-o exploateze, triumfă, în cele din urmă, asupra tuturor rivalilor săi.

Iar el nu era singura persoană care-şi disputa inima mea cu contele C-.

8

Printre rivalii acestuia se mai afla lordul C-h, un scoţian ce fusese rudă şi bun prieten cu fostul meu bărbat. Pe acest gentleman l-aş fi preferat tuturor celorlalţi competitori, şi o vreme am cochetat cu el, dar idila ne-a fost întreruptă de plecarea lui în Irlanda ; atunci, înţelegînd că nu stătea prea bine cu banii, i-am dăruit o tabacheră de aur, punînd în ea şi o bancnotă, un modest semn al stimei ce i-o purtam şi pe care avea s-o onoreze mai tîrziu printr-o purtare foarte prietenească, recunoscătoare şi delicată. Deoarece păstram legătura prin scrisori, l-am informat sincer de apariţia domnului S., care cucerise cununa de lauri, învingîndu-i pe ceilalţi admiratori ai mei.

Mama şi surorile noului favorit, locuind în apropiere, îmi deveniră tovarăşe nedespărţite, şi, profitînd de intimitatea noastră, el nu lăsa să treacă nici o singură zi fără să-mi prezinte personal omagiile ; ba mai mult, dovedea atîta ingeniozitate în felul cum îmi făcea curte, încît, fie că plecam călare sau pe jos, ieşeam la plimbare sau rămâneam acasă, el izbutea să facă parte din anturaj, aşa că s-ar fi zis că-şi urmărea scopul cu deosebită atenţie şi vigilenţă. Reuşea astfel să-mi .studieze firea şi, în acelaşi timp, să-mi cîştige bunăvoinţa. Descoperi că aveam inima sensibilă la sentimentele tandre şi că nu duceam lipsă de vanitatea tinereţii; îmi cucerise deja prietenia şi stima de la care — ştiu — nu era decît un drum scurt pînă la iubire. Alegînd cu perspicacitate momentele cele mai potrivite, folosea, pentru a mi-o cîştiga, jurăminte patetice şi linguşiri iscusite, ce puteau captivă uşor o femeie lipsită de experienţă, cu o fire ca a mea şi în plus stînjenită de un soţ pe care aveam toate motivele să-l dispreţuiesc.

Deşi punea astfel stăpînire, pas cu pas, pe inima mea, n-a reuşit să-mi înfrîngă uşor virtutea. Eu însămi nu-mi dădeam seama ce poziţii avansate deţinea în sufletul meu, pînă într-o zi, cînd simţind o tresărire de gelozie, cînd l-am văzut adîncit în discuţie cu o altă femeie, am recunoscut imediat simptomul iubirii, cîndva atît de familiar mie, şi m-am înfiorat, înţelegînd cît sînt de slabă. Numaidecît m-a cuprins o agitaţie stranie şi am căzut pradă unui amestec de sentimente contradictorii: îmi făcea plăcere să iubesc, dar mi-era ruşine s-o recunosc, fie chiar şi în adîn- cul inimii. Drepturile soţului (deşi al meu era soţ doar cu numele) îmi apăsau cugetul şi virtutea, modestia şi cinstea mă împiedicau să mă răsfăţ în pasiunea vinovată.

în vreme ce încurajam aceste scrupule lăudabile, ho- tărînd să-mi sacrific dragostea pe altarul datoriei şi bunului renume, atăpînul meu îşi petrecea aproape fiecare zi mergînd la tata cu poştalionul şi plîngîndu-se de purtarea mea, pînă atunci ireproşabilă ; deşi cea mai mare sufe- .rinţă pe care pretindea că i-o provocasem era refuzul de a da curs dorinţei lui de a sta întinsă cîte o oră întreagă, în fiecare dimineaţă, cu gîtul gol, ca, privindu-mă, el să-şi poată linişti agitaţia spiritului. Pornind de la această dorinţă, veţi putea judeca uşor omul, precum şi părerea pe care mi-o putusem forma despre caracterul şi firea lui.

Tdâtă vara m-a asediat iscusitul meu seducător, iar toamna, cu soţul meu, am* plecat la Bath unde, datorită prieteniei intime dintre cele două familii, am locuit în aceeaşi casă cu iubitul meu şi sora lui care, împreună cu o altă domnişoară foarte plăcută, ne-a însoţit în călătorie, întrte timp, domnul S. îmi smulsese mărturisirea că-i împărtăşeam iubirea, deşi i-am dat toate asigurările că niciodată nu mă Va face să renunţ la avantajele preţioase ale unei reputaţii nepătate şi ale unei conştiinţe nestfivite de povara păcatului. I-am oferit toată fericirea pe care o putea culege dintr-o perfectă comuniune sufletească, lipsită de orice dimensiune senzuală, iar el a acceptat, nerăbdător, platonica propunere, avind destulă minte să prevadă ce rezultat putea avea un contact atît de himeric şi cunoscîndu-mă prea bine pentru a-şi închipui că şi-ar putea realiza scopul fără a se preface că acceptă condiţiile impuse de mine şi fără a-tni cultiva iubirea sub acest pretext ipocrit.

Ca urmare a înţelegerii stabilite între noi, am folosit toate prilejurile de a rămîne singuri, umplînd *tete-ă-tete*- urile noastre cu jurăminte reciproce de iubire dezinteresată. Legătura noastră, deşi periculoasă, era (din partea mea) pe cît de afectuoasă, pe atît de nevinovată, şi am petrecut multe ore fericite înainte ca simţămintele să-mi devină cunoscute şi altora. In cele din urmă, iubitul meu se îmbolnăvi şi atunci dragostea mea izbucni, nemaipu- tînd fi ascunsă. Durerea şi neliniştea mi se puteau citi atît de limpede pe faţă, comportarea îmi deveni atît de indiscretă, încît toţi din casă înţeleseră adevărata natură a gîndurilor mele, învinovăţindu-mă în consecinţă.

Dădeam, desigur, dovadă de multă imprudenţă, deşi aveam intenţii cu totul şi cu totul nevinovate. Nopţi întregi stăteam întinsă lingă soţul meu (care mă chinuia şi' mă necăjea pentru ceea ce nu-i puteam oferi, iar el nu putea lua), gîndindu-mă la consecinţele fatale ale nefericitei mele iubiri', pînă cînd m-a cuprins febra neliniştii. Atunci am înţeles că singura siguranţă se afla în fugă şi de mai multe ori am luat hotărîrea să dispar pentru totdeauna din ochii periculosului seducător. La ivirea zilei, hotărîrea mi se risipea însă întotdeauna şi dorinţa de a-1 revedea reînvia cu tot atîta regularitate. Eram atît de departe de, a persista în lăudabila mea decizie, încît, în ajunul plecării din Bath, am simţit împunsăturile dureroase ale tristeţii provocate de iminenta despărţire şi, în- trucît nu ne puteam vedea pe ascuns în casa mea din Londra, i-am promis că-1 voi vizita în apartamentele sale, după ce jurase pe tot ce avea mai sfînt că nu va încerca să profite în mod josnic de bunătatea mea şi rtu va interpreta greşit ocaziile ce se vor ivi.

Se ţinu de cuvînt, văzînd că mă încred în jurămintele sale cu frică şi nelinişte şi simţind că teama nu mi-e prefăcută, ci e îngrijorarea firească a oricărei fiinţe tinere ce oscilează între dragoste şi datorie ; odată speriată, n-ar mai fi văzut-o niciodată în odaia lui. In loc să mă asalteze cu rugăminţi întru consumarea pasiunii sale, fu mai respectuos şi mai atent decît oricînd, aşa că am renunţat curînd la orice reţineri, mi-am scurtat sau repetat vizitele,

după cum îmi cădea bine, devenind, în cele din urmă, atît de obişnuită cu aceste întîlniri, încît casa lui îmi ajunse la fel de bine cunoscută ca a mea.

După ce-mi cîştigă încrederea, în felul povestit mai sus, își reluă subiectul favorit, al dragostei și, înflăcărîn- du-mi imaginaţia cu glosări tot mai îndrăzneţe asupra temei, îmi făcu inima să palpite ; văzîndu-mă în această condiţie, se folosi de ocazia prielnică pentru a da frîu liber elocinţei şi artei sale. N-am putut rezista acestei energii, nici măcar n-am putut să fug de ispita ce rină lua cu asalt şi în cele din urmă el îmi smulse promisiunea că la viitoarea întîlnire îl voi lăsa să culeagă fructele îndelun-gatei aşteptări. Cu această condiţie mi-a îngăduit să plec şi am mulţumit cerurilor că scăpasem, hotărîtă fiind să merg înainte pe drumul virtuţii, pe care căicasem pînă atunci și să înăbuş flacăra criminală ce-mi primejduia reputaţia şi liniştea sufletească. însă imaginea lui ce-mi domnea în inimă, fără a o putea controla, zădărnici curînd toate îndemnurile la prudenţă.

[1] Prinţul de Wales (n. ed. engl.).

L-am revăzut, iar el mi-a amintit de promisiunea făcută, pe care m-am străduit să o evit, cu afectată veselie ; ca urmare, el îşi arătă marea neplăcere şi durere, vărsînd cîteva lacrimi de crocodil şi reproşîndu-mi căs uşuratică şi indiferentă. Remarcă apoi că-mi cerşise favoarea timp de zece luni lungi, fără încetare, şi că-şi închipuise că rezistasem atîta numai din motive de virtute, dar acum vedea limpede că insuccesul se datora faptului că nu-l iubeam şi că toate declaraţiile mele fuseseră ne- sincere. Pe scurt, reuşi să mă convingă de temeinicia şi îndreptăţirea protestelor lui. Nu puteam să-l văd îndurerat pe bărbatul iubit, ştiind că stă în puterea mea să-l alin şi, decît să-l las să creadă că nu sînt capabilă de sinceritate şi de iubire, am consimţit să-i îndeplinesc dorinţa. Şi acum îmi bate inima cînd îmi amintesc de acea scumpă, dar fatală indiscreţie ; reflectez totuşi la ea fără remuşcare, ba chiar mi-o amintesc cu plăcere.

[1] Prinţul de Wales (n. ed. engl.).

Dacă n-aveam cum să scap de acuzaţiile semenilor mei, eram hotărîtă să le rabd fără crîcneală ; fără îndoială că vina (dacă exista vreo vină în comportarea mea) era scuzabilă, fiindcă mă consideram absolvită de îndatoririle matrimoniale, din pricina neînsemnătăţii lordului — acesta, deşi soţ cu numele, nu era, de fapt, decît' o non-entitate. De aceea am încheiat o nouă Înţelegere cu amantul meu, hotărînd să o respect cu scrupuloasă fidelitate, fără nici cea mai mică intenţie de a aduce prejudicii stăpînului meu sau rudelor sale ; dacă iubirea noastră ar fi avut un rezul tat palpabil, aş fi renunţat imediat la soţul meu, părăsin- du-1 pentru totdeauna, ca fructului dragostei mele cu domnul S. să nu-i revină averea, în defavoarea moştenitorului îndrituit. Ace asta-mi era hotărîrea şi o consideram dreaptă, dacă nu prudentă. Din cauza ei mi-am atras acu zaţia de nebunie din partea onestei şi preaînţeleptei noastre generaţii, ale cărei pilde şi sfaturi m-au făcut, de atunci, să fiu ceva mai cumpătată, deşi mă simt şi acum îndemnată să revin la felul meu primitiv de a gîndi.

[1] Prinţul de Wales (n. ed. engl.).

Se poate presupune că n-am avut somnul liniştit cînd m-am despărţit de domnul S., după jertfa făcută şi m-am întors în patul conjugal. Aşa şi e ; dar ceea ce m-a ţinut trează era vesela nerăbdare de a-mi revedea amantul. N-am lăsat să-mi scape nici un prilej de a-i zbura la piept: cînd lordul era plecat la ţară, ne delectam neîntrerupt unul cu prezenţa celuilalt, dar cînd rămînea la Londra, relaţiile noastre se limitau la întrevederi furişe, neşpus de delicioase, fiindcă plăcerea de a fi împreună izvora din cea mai pură iubire.

[1] Prinţul de Wales (n. ed. engl.).

Atît de fericită eram, în timpul întîlnirilor noastre, încît şi azi mi le amintesc cu plăcere, deşi m-au costat mult prin consecinţe şi chiar atunci plăteam scump ca să mă pot bucura de ele : mă devotam atît de complet amantului meu, dornic de a-mi stăpîni toate gîndurile şi toate clipele, încît cunoştinţele mele — foarte numeroase — mă acuzară, pe drept cuvînt, că le neglijez ; ca urmare, îşi mai temperară prietenia. Eu însă eram trup *suflet pentru iubire, iau lumea putea să piară.* De mi s-ar mai oferi o dată prilejul, aş proceda şi acum întocmai ca atunci.

[1] Prinţul de Wales (n. ed. engl.).

Poate se întreabă unii cum de am putut iubi de două ori cu aceeaşi dăruire şi nebunie — dar toţi observatorii ăştia sînt necunoscători ai sufletului omenesc. Al meu era din născare făcut pentru pasiuni tandre şi fusese atît de fericit, atît de dezmierdat de prima iubire, încît simţi cu bucurie cum se nasc aceleaşi senzaţii, sub influenţa aceloraşi duioase împrejurări. Sigur este că a doua oară iubirea

[1] Prinţul de Wales (n. ed. engl.).

mi-a fost tot atît de înfocată ca şi prima — mai mult nu se putea. De ambele dăţi am renunţat la toate : pentru primul la avere şi la protecţia tatei; pentru al doilea, la reputaţie, prieteni şi bunăstare. In ciuda acestei probleme intime însă, n-am renunţat dintr-o dată la societate ; dimpotrivă, continuam să-mi fac apariţia la curte, fiind remarcată şi încurajată de patroana mea regală ; am dansat eu p. de W - [4], împrejurare ce-1 supără atît de tare pe domnul S., aflat acolo, încît, pentru a-mi arăta cît de jignit se simte, îşi alese ca parteneră pe cea mai urîtă femeie din tot balul, iar eu, de cum l-am văzut neliniştit, am renunţat la dans ca să-i alung supărarea.

[1] Prinţul de Wales (n. ed. engl.).

Ajunge să spun, fără a mă mai lega de amănunte, câ iubirea noastră reciprocă era copia fidelă a celei trăite de mine şi iubitul meu lord W-m. Se caracteriza prin gelozie, delicateţe şi abandon, era presărată cu mici incidente ce-i întreţineau şi sporeau flacăra, în extazul primului avînt Cînd iubitul mi s-a îmbolnăvit, am stat la căpătîiul lui şi l-am îngrijit cu neobosită atenţie şi duioşie, iar el, în timpul unei indispoziţii pe care o contractasem în timp ce-mi făcuseih această dulce datorie, îşi îndeplini, la rîn- du-i, Obligaţiile cu toată căldura simpatiei şi a iubirii.

[1] Prinţul de Wales (n. ed. engl.).

Doctorii însă socotiră că, pentru a-mi recăpăta sănătatea, aveam nevoie de o cură de ape de Bath, aşa că am pornit într-acolo, bucuroasă că mi se dă un prilej de a mă despărţi de lordul —, cu care convieţuiam în termeni nu tocmai prietenoşi. Cam la numai două luni după cununie, el îşi exprimase dorinţa să dormim în paturi separate, juâtificîndu-şi propunerea într-un mod foarte curios. Spusese că iubirea ce mi-o purta era prea nemărginită pentru a se bucura de ea şi că o legătură amoroasă cu o femeie ce nu-i âtăpînea inima l-ar fi putut ajuta, temperîndu-i ' puţin înflăcărarea, să-şi refacă nervii şi să se poată bucura de roadele marelui său noroc.

[1] Prinţul de Wales (n. ed. engl.).

Puteţi fi Sigur că n-am ridicat nici o obiecţie împotriva planului său, care fu numaidecît tradus în faptă. Ii făcu avansuri unei nimfete din Drury Lane, numită (mi-a spuâ-o chiar el) doamna Rock. Femeia s-a străduit să scoată ceva bani de la noul client, dar infirmitatea bărbatului era mult mai îndărătnică decit puterea artei femeii.

[1] Prinţul de Wales (n. ed. engl.).

A încercat însă şi să ne învrăjbească, iar eu i-am împărtăşit bănuielile

mele ducelui de H-. Ducele intenţiona să stea de vorbă cu ea pe această temă, dar femeia prinse de veste şi-i cruţă osteneala, făcîndu-se, deodată, nevăzută.

După întoarcerea de la Bath — unde dusesem o viaţă fericită cu domnul S., până ne-a întrerupt sosirea soţului meu —/înălţimea Sa lordul[1] îşi manifestă dorinţa de a se culca din nou cu mine ; de data asta am dorit

[1] Prinţul de Wales (n. t.).

eu să fiu lăsată în pace. N-aş fi făcut niciodată primul pas, pro- punînd o separare care, deşi practicată în alte ţări, e străină obiceiurilor englezeşti, nedorind să ofer nici cea mai mică ocazie de bîrfă, fiindcă reputaţia îmi era, deocamdată, nepătată ; dar, cum propunerea venise chiar de la el, m-am socotit îndreptăţită să refuz reunirea şi, în consecinţă, m-am opus.

[1] Prinţul de Wales (n. ed. engl.).

Refuzul a stîrnit o ceartă, transformată într-o stare de animozitate

perpetuă, aşa că începurăm să vorbim de despărţire. Bărbatului meu îi convenea soluţia şi se arătă gata să adauge trei sute de lire pe an banilor mei de buzunar, care (pînă la urmă) nu mi-au fost plătiţi, iar eu am renunţat la pompă şi grandoare, trăind într-o căsuţă închiriată în Casehorton, unde-am petrecut două luni, într-o foarte plăcută recluziune, cu iubitul meu, pînă cînd am fost deranjaţi de apariţia soţului,.care m-a bătut la cap cu vizitele lui şi cu implorările să mă întorc, zicînd că s-a răzgîndit şi insistînd să-i îndeplinesc dorinţa.

[1] Prinţul de Wales (n. ed. engl.).

în strădania de a găsi motive să-i ignorez rugămintea, m-am folosit de tot ce-am putut născoci, dar el nu mă slăbea o clipă, aşa că a trebuit să capitulez în cele din urmă, punînd însă condiţia că vom pleca de îndată spre Franţa şi că el nu va îndrăzni să se apropie de patul meu pînă nu ajungem la Calais. Aşa că am pornit spre acel regat, iar lordul, departe de a încălca ultimul articol al convenţiei, n-a insistat să primească ce i se cuvenea pînă n-am pus piciorul în capitala Franţei.

[1] Prinţul de Wales (n. ed. engl.).

Intre timp, am început să simt un rezultat foarte interesant al pasiunii mele şi i-am comunicat descoperirea autorului care, nedorind să mă lase singură într-o situaţie

[1] Prinţul de Wales (n. ed. engl.).

atît de delicată, veni cu primul prilej în Franţa, pe urmele noastre.

In drum spre Paris, ne-am oprit să vizităm Chantilly, un *Chateau* magnific, aparţinînd prinţului de Conde [1] ; acolo am întîlnit, din întîmplare, nişte nobili englezi cunoscuţi. Prinţul şi surorile sale m-au invitat, foarte politicos,. în galeria unde erau aşezaţi. Mi-au făcut complimente pentru felul cum arătam şi păreau că-mi admiră îmbrăcă-mintea, cu totul nouă pentru ei, constînd dintr-un costum albastru englezesc de călărie tivit cu aur şi o pălărie cu pană. în mod deosebit le-a plăcut părul, care-mi cădea pe spate pînă la mijloc, şi insistară să rămîn la ei două săp- tămîni, invitaţie pe care am fost nevoită, cu tot regretul, s-o refuz, deoarece stăpînul meu nu înţelegea nici boabă de franceză. M-au încîntat castelul şi locatarii lui, căci femeile erau amabile, iar bărbaţii politicoşi, iar numele şi povestea mea nu le erau necunoscute ; domnul S., sosind în acelaşi loc după cîteva zile, fu tachinat zdravăn pe socoteala mea.

I Este, probabil, vorba de Louis Henri de Condă (1692—1740), primul ministru al lui Ludovic al XV-lea (n. tr.).

La sosirea la Paris, primul lucru pe care l-am făcut a fost să mă metamorfozez într-o franţuzoaică. Mi-am tăiat părul, mi-am acoperit cu *rouge* tenul de o frumuseţe perfectă, am încheiat un armistiţiu cu pudra, pe care n-o folosisem niciodată, mi-am pus o rochie cu poale largi şi am plecat la Thuilleries, bucuroasă şi bine dispusă, căci în acel moment totul conspira pentru a mă face fericită : eram sănătoasă, tînără şi frumoasă, aveam parte de iubire, răsfăţ şi belşug şi mă înconjurau plăceri noi, vesele, agreabile. Apărînd, atrăgeam asupra mea privirile tuturor celor prezenţi, care mă socoteau necunoscută, dar nu venetică, atît de bună cunoscătoare a manierelor franceze eram ; iar cînd înţelegeau cine sînt, mă omagiau cu laudele cele mai generoase, în conformitate cu binecunoscutul lor cod de maniere.

După ce-am făcut turul complet al tuturor locurilor de petrecere din Paris, am fost prezentată în societate de o familie de englezi, locuitori ai oraşului; printre alţii, am făcut cunoştinţă cu o doamnă franţuzoaică, foarte atră-

gătoare şi plăcută. Ducele de K — era admiratorul ei, dar îşi păzea bine reputaţia, locuind cu mama ei şi o foarte drăguţă surioară, curtată de

prinţul C- (aproape orice franţuzoaică are un amant).

Cu doamna aceasta încîntătoare, numită Madame De la T-, organizam adesea petreceri plăcute. Ducele, domnul S., ea şi cu mine ne întîlneam în Bois de Boulogne,

o pădurice plăcută aflată nu departe de Paris, unde luţnea \ se duce, în sezonul estival, să profite de aer ; şi, după ce ne amuzam prin crînguri, ne urcam în echipajul înălţimii Sale, extrem de elegant, o caleaşca trasă de şase cai suri cu coada lungă, împodobiţi cu panglici, după gustul francez ; şi ajungeam astfel la un mic palat fermecat, sau cel puţin fermecător, posedat de duce la marginea oraşului. Apartamentul de la catul de jos, repartizat mie, era mobilat numai în auriu şi argintiu, patul avea oglinzi de jur împrejur, iar uşa dădea spre o grădină împărţită în două de o alee şi cu straturi de trandafiri şi alte flori în mijlocul gazonului. La etaj era locuinţa însoţitoarei mele, o cameră îmbrăcată în creton. Supam cu toţii împreună, în salonul care, deşi mic, era de o eleganţă desăvîrşită. Toată lumea era inereu în toane bune, conversaţia curgea veselă şi sprintenă, iar scena — deşi repetată de multe ori — rămînea distractivă şi amuzantă.

Alteori, domnul S. și cu mine ne petreceam serile în palatul prinţului de C-, împrumutat nouă de către înălţimea Sa, ca să ne simţim bine. Apartamentele se deschideau spre grădinile Luxembourg fiind, în ceea ce priveşte măreţia, pe măsura proprietarului. Obişnuiam să-mi fac apariţia într-un echipaj flamboiant, sub pretextul că vin în vizită, şi-mi petreceam cea mai mare parte a nopţii cu el, mai drag mie decît toţi prinţii din lume.

In timp ce mă dăruiam, fericită, acestor fermecătoare îndeletniciri, micul meu lord era nemaipomenit de ocupat cu încercările de a-şi redobîndi sănătatea cu ajutorul leacurilor întăritoare şi al mai ştiu eu cui. Se plîngea şi acum de slăbiciunea provocată de iubire, tînguindu-se că mă adoră mai mult ca pe un înger, decît ca pe o femeie, deşi făcea tot ce putea pentru a-şi domina patima, aşa cum cerea dogma religiei creştine, fiindcă îşi organiza viaţa potrivit maximelor regelui Carol al XII-lea al Suediei.

Niciodată n-am reuşit să aflu adevăratul sens al acestei afirmaţii; de fapt, am fost adeseori tentată să cred că nu avea absolut nici un sens.

Oricum ar fi fost, eu dobîndeam, văzînd cu ochii, dimensiuni tot mai mari și situaţia îmi devenea extrem de neplăcută, din cauza ciondănelii perpetue cu soţul meu, ca urmare a insistenţelor lui de a se culca din nou cu mine, după ce ne despărţiserăm a doua oară culcuşurile. Pentru a scăpa

de nesuferitele-i persecuţii, am hotărît să-l părăsesc, deşi îmi riscam astfel viaţa.

Odată luată hotărîrea, m-am dus la ambasadorul britanic, într-un cupeu de piaţă ; pentru a nu-mi trăda tinereţea, care l-ar fi putut predispune împotriva mea, m-am ascuns sub o glugă neagră ; dar asta (după cum mi-a spus el), în loc să dea înfăţişării mele un aer grav, adăugă

farmecelor mele o notă picantă, ceea ce era departe de a fi neplăcut. în tinereţe, ambasadorul fusese un curtezan şi, deşi înaintat acum în vîrstă, nu rămînea insensibil la puterea frumuseţii. Poate că firea lui l-a îndemnat să se poarte mai binevoitor cu mine, deşi la început m-a sfătuit să mă întorc la soţul meu ; văzînd însă că o ţin una şi bună, se angajă să mă servească aşa cum doream şi să procure de la regele Franţei o protecţie specială, care-mi dădea posibilitatea de a locui la Paris nemolestată de bărbat. M-a sfătuit, cu toate acestea (în caz că eram absolut hotărîtă să-l părăsesc) să ajung cît mai repede în Anglia şi să deschid acţiune de divorţ.

Sfatul mi-a convenit şi, vreme de trei zile, am stat ascunsă la Paris, timp în care am împrumutat nişte rufă- rie de schimb, deoarece, fiindu-mi imposibil să scot ceva din casă fără a da naştere la bănuieli, nu aveam nici haine, nici servitoare care să mă slujească.

Şi aşa, de una singură, am luat drumul Flandrei, după ce mi-am pus soţul pe o pistă greşită, scriindu-i o epistolă datată la Calais. Am călătorit printr-o ţară necunoscută, fără alt însoţitor decît surugiul poştalionului, ameninţată, potrivit legilor Franţei, nemiloase în această privinţă, de primejdia de a duce la moarte sigură pe orice bărbat ce-ar fi fost surprins în preajma mea, deoarece ar fi fost acuzat că fugise cu soţia altuia — deşi oricine se poate culca cu

aceeaşi femeie, fără teama de a-şi atrage pedeapsa capitală.

Am călătorit zi şi noapte, fără oprire, ca să ajung mai repede în Flandra, unde ştiam că voi fi în siguranţă. Nopţile fiind foare reci, am fost obligată să mă învelesc într-o flanelă, cumpărată anume în acest scop,

[1] Oxford (n. ed. engl.).

fiindcă n-aveam vestminte călduroase şi călătoream într-o trăsură deschisă. Trecînd prin păduri lugubre, departe de orice aşezare omenească, am trăit spaima că voi fi jefuită şi omo- rîtă de surugiu ; după toate aparenţele am scăpat tea- fără datorită înfăţişării mele mizerabile, care m-a apărat şi în cele două locuri sinistre unde a trebuit să dorm, înainte de a părăsi teritoriile franceze : întrucît nu am putut ajunge în oraşele mari, unde intenţionasem să poposesc, am fost silită să trag la nişte amărîte de hanuri păduchioase, unde nu primeai altceva de mîncare decît pîine neagră acră şi brînză şi mai acră, şi totul în jur îţi sugera un bîrlog al disperării şi al nelegiuirii.

Am izbutit totuşi să supravieţuiesc cu aceste merinde, jalnice cum erau, încredinţată că sărăcia în care călătoream îmi garanta siguranţa şi, în cele din urmă, sosind la Bruxelles, mi-am stabilit domiciliul la Hotel de Flandre (atît de bine cunoscut englezilor acum), considerîndu-mă extrem de fericită că-mi izbutise fuga.

Nici nu petrecusem două zile întregi în acel loc, cînd ochii îmi fură

binecuvîntaţi de apariţia iubitului. După ce am pus împreună la cale planul călătoriei spre Anglia, am angajat ca subretă o fată înaltă şi mlădie din Liege. Am pornit spre Ostand şi ne-am îmbarcat pe un vas arvunit de domnul S. — pentru traversare. Călătoria a fost scurtă și fără evenimente ; timpul a trecut foarte plăcut, în compania scumpului meu partener, un bărbat absolut fermecător, în toate privinţele, după cum lady O-[1], îndrăznesc să cred, şi-a dat deja seama.

Mi-am luat nume de împrumut, am închiriat o casă în Poland Street, am angajat avocaţi şi am pornit acţiunea pentru a mă despărţi de soţul meu. I-am comunicat motivul fugii de acasă tatii, care, surprins şi revoltat de comportarea mea, o condamnă cu vorbe aspre şi indig-

nate. Pasul fusese, însă, făcut şi nu regretam nimic altceva, decît că-1 mîhnisem.

Dimineaţa, după sosirea la Londra, m-am dus în audienţă la lordul Preşedinte al înaltei Curţi de Justiţie şi m-am plîns despre felul în care mă tratase soţul meu, un om cu firea arţăgoasă, obositoare şi intolerabil de capricioasă. Purtarea lui era un amestec ciudat de nebunie şi prostie, asezonată cu mici picături de bun simţ; nu era deci de mirare că eu, iute şi nerăbdătoare din fire, ajunsesem la capătul puterilor din pricina persecuţiei acestui pervers caraghios, care mă băga în sperieţi şi mă certa toată noaptea, fără răgaz, trăgîndu-mi din cînd în cînd perna de sub cap, ca să nu dorm, în timp ce mă chinuia cu nesuferitele-i reproşuri. Nu o dată mă speriasem, mai-mai să-mi ies din minţi, văzîndu-1 apucat de convulsiile unei patimi neaşteptate; - şi mă întristasem pînă la dezgustul total, înţelegînd (după repetate observaţii) că avea o fire atît de aiurită, încît satisfacţia' sau neplăcerea nu depindeau niciodată de motivul pe care-1 avea de a fi mulţumit sau dezamăgit ci, dimpotrivă, cînd existau cele mai multe temeiuri de mulţumire, era, fără greş, negru de supărare, dar se afla în toane bune cînd avea pricini de întristare.

Cîtă vreme am trăit în casa din Poland Street, am fost mereu ocupată cu avocaţii, iar tata venea atît de des la mine, încît nu mi-am putut consacra tot timpul iubitului, ca de obicei. Nici nu era bine ca el să fie văzut în compania mea, aşa că a închiriat o căsuţă la Camberwell, unde mă duceam ori de cîte ori era cu putinţă, păstrînd contactul cu atîta zel şi grijă, încît, deşi eram în a şasea lună de sarcină, plecam deseori de una singură înspre locuinţa lui, într-o trăsură de piaţă, noaptea pe la unsprezece şi mă întorceam la şase dimineaţa, ca să fiu în pat cînd venea tata în vizită — fiindcă îmi tăinuiam de el iubirea, precum şi fructele ei şi deseori, ca să-mi ascund mişcările, mă prefăceam că aduc apă de la pod. Nimic altceva decît iubirea cea mai pătimaşă n-ar fi izbutit să-mi ţină sus moralul în situaţia obositoare în care mă aflam, nici nu i-ar fi putut da admiratorului meu curajul de a petrece zile întregi de unul singur, ca un pustnic, rupt de j lume.

Intre timp, soţul meu sosise în Anglia şi se străduia să-mi descopere refugiul, aşa că trăiam într-o alarmă continuă şi mi-am făcut rost de un *haut parleur*[1] ce stătea gata pregătit lîngă patul meu, pentru a fi folosit cînd voiam să strig după ajutor, tn caz c& urmăritorul îmi lua cu asalt locuinţa.

I Pilnie pentru simplificarea vocii (fi.) (n. tr.)-

Situaţia aceasta fiind greu de suportat, de cum a început procesul m-am pus numaidecît sub protecţia domnului S., care m-a dus la locuinţa unui amic de-al său, la ţară, unde eram ferită de uneltirile soţului.

Societatea, acum, mă uitase, iar eu renunţasem la lume cu cea mai senină resemnare. In adîncul inimii am pus în balanţă ceea ce aveam să pierd din reputaţie, cu primejdia ce-mi ameninţa liniştea de acasă,

descoperind că era cu neputinţă să-mi păstrez reputaţia dacă nu-mi sacrificam liniştea, căci lordul nu era dispus să mă lase să scap ieftin, dacă nu mă purtam foarte discret. De aceea am hotărît să renunţ la vizitele de curtoazie Şi la distracţiile fără miez, în favoarea bucuriilor mai substanţiale ale vieţii.

Ne-am petrecut timpul foarte plăcut, cu felurite amuzamente, împreună

cu prietenul domnului S., pînă cînd zilele socotite de mine pînă la naştere trecură aproape toate. Atunci m-am întors la Londra şi m-am instalat în Southampton Street, pregătindu-mă pentru apropiatul eveniment. îmi propusesem să trăiesc aici în cea mai mare taină. Mi-am schimbat numele, nu primeam pe nimeni, în afara avocatului şi iubitului meu, şi nici măcar nu mă apropiam de fereastră, ca să nu fiu descoperită din în- tîmplare.

In ciuda tuturor precauţiilor, slujnica mea franţuzoaică, pe care o trimisesem după nişte haine, fu urmărită la întoarcere, iar a doua zi dimineaţa soţul meu îmi luă cu asalt locuinţa. Dac-ar fi întreprins raidul de unul singur, nu mă-ndoiesc că ar fi fost silit să bată în retragere de înverşunata opoziţie a femeii din Li&ge, care-i opuse o rezistenţă îndîrjită, dar fu obligată să cedeze din cauza numărului mare al inamicilor.

In momentul acela mă aflam în pat şi, auzind groaznicul tărăboi de jos, am tras clopoţelul, ca să aflu care era cauza agitaţiei. Totodată am dat la o parte draperia, şi pe cine-am văzut intrînd în odaie, dacă nu chiar pe stăpînul meu, însoţit de un ofiţer de poliţie şi de lacheul care-mi descoperise ascunzătoarea.

O vizită atît de neaşteptată nu putea să nu mă surprindă şi să nu mă

umple de consternare ; totuşi, mi-am chemat în ajutor toată puterea sufletească şi, văzînd că indivizii erau gata să desferece obloanele, i-am cerut patronului lor să-i trimită jos. Dădu imediat curs dorinţei mele şi, aşezîndu-se lîngă mine pe pat, mă informă, cu un aer triumf ător,. că, în sfîrşit, mă găsise, iar eu am recunoscut sincer că succesul său mă mîhnea peste măsură. In loc de a mă certa că fugisem de la el, începu să-mi povestească tot ce se întîmplase la Londra după despărţirea noastră ; printre alte noutăţi, mi-a dat de înţeles că-1 provocase la duel pe domnul S., care refuzase să lupte cu el şi din cauza asta pierduse prietenia prinţului de W-.

Aici însă înălţimea Sa lordul nu spunea adevărul adevărat ; într-adevăr, înainte de plecarea noastră la ţară, se dusese la iubitul meu, insistînd să-i dea satisfacţie în Hyde Park, la două zile după provocare, la ora trei după-amiaza. S-, crezînd că vorbeşte serios, acceptase invitaţia, observînd totuşi că nu era niciodată prea devreme să reglezi astfel de afaceri şi dorind ca întîlnirea să aibă loc la o oră mai timpurie. Lordul însă n-a vrut să schimbe termenii propunerii iniţiale şi la plecare i-a repetat că-1 va aştepta la locul şi ora stabilite, dacă n-o să plouă.

Adversarul său mi-a reprodus de-a fir-a-păr conversaţia, iar eu l-am asigurat că nu se va alege nimic din toată afacerea. Aşa a şi fost; luni soţul meu i-a trimis o scrisoare, cerînd ca duelul să se amîne pe joi, ca să aibă timp să-şi pună treburile în ordine şi să-i trimită lui S- o sută de lire, împrumutate cîndva de la el. Joi avu parte de o nouă epistolă, care-1 anunţa că cel ofensat se răzgîn- dise şi va căuta satisfacţie prin lege. Aşa se terminase eroica faptă, cu care lordul se lăuda acum, denaturînd-o cu aroganţă.

In timp ce mă regala cu aceste amănunte interesante, eu încercam să descopăr calea prin care să-i zădărnicesc planurile, aşa că nu i-am contrazis spusele, zicîndu-i doar că, dacă ar binevoi să coboare, m-aş îmbrăca pentru micul dejun. El primi propunerea cu multă plăcere şi, mărturisesc, am fost destul de surprinsă să-l văd atît de jovial la prima întîlnire, ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic care să rupă fericirea unirii noastre matrimoniale.

Cum nu mai era decît o săptămînă pînă la așteptatul eveniment, mi-a trebuit multă ingeniozitate ca să-mi ascund de ochii lui adevărata condiţie. Ştiam însă că am de-a face cu un om de o inteligenţă mediocră, prin urmare, am izbutit. Am luat micul dejun în perfectă armonie şi l-am invitat la prînz, convingîndu-1 mai întîi să-şi concedieze ajutoarele, cărora, totuşi, el le porunci să se întoarcă la unsprezece noaptea. Am stat de vorbă cu plăcere şi voioşie ; cînd l-am certat că venise în vizită atît de sumar îmbrăcat, s-a dus în vîrful picioarelor să se privească în oglindă şi, recunoscînd că am dreptate, zise că va merge să se îmbrace pentru masa de prînz.

Prin urmare plecă, poruncindu-i servitoarei să-i dea drumul în casă cînd se va întoarce. De-abia ieşise pe uşă, că i-am şi scris domnului S-, informîndu-1 despre cele întimplate ; pe urmă, fără să mă fi hotărît asupra vreunui plan anume, mi-am strîns repede hainele, m-am încotoşmănat în pelerină şi, chemînd un *porte-chaise,* m-am dus la taverna cea mai apropiată, unde n-am rămas decît timpul necesar pentru a schimba vehicolul şi, spre uimirea purtătorilor, care nu înţelegeau de ce sînt atît de tulburată, m-am dus la o prăvălie din vecinătate, am concediat a doua lectică şi mi-am procurat o trăsură de piaţă, cu care m-am dus acasă la avocatul meu, un om de încredere. După ce l-am pus la curent cu nefericitele evenimente survenite şi l-am consultat cu privire la un loc potrivit pentru a mă ascunde, el se gîndi puţin şi mă trimise la o căsuţă din apropierea unui tribunal, unde, cu ajutorul iubitului, veni în aceeaşi seară slujnica, aducîn- du-mi hainele.

Soţul meu însă se prezentă la masă, potrivit invitaţiei, şi nu fu deloc descumpănit cînd fata îl informă că plecasem, ci se duse la avocatul meu, să afle dacă socotea că mă voi întoarce ; cînd acesta îi dădu un răspuns afirmativ şi-l sfătui ca, pînă una alta, să se ducă înapoi şi să mă- nînce prînzul pregătit de mine, el îi urmă foarte calm sfatul, se îndopă pe cinste, bău o sticlă de vin şi, văzînd că nu mă întorsesem, aşa cum se aşteptase, se retrase pentru a-şi consulta asociaţii.

Această mişcare îi dădu femeii mele posibilitatea de a dispărea, şi cînd lordul ţeveni seara, casa era pustie; nu mai găsi în toată locuinţa decît un argat, rămas să aibă grijă de mobilă. Se mînie atît de tare, văzîndu-şi spulberate planurile, încît făcu o tevatură grozavă, deş- teptînd întreg cartierul ; îşi întări rîndurile cu autoritatea unui judecător de pace, bătu străzile pînă la trei dimineaţa, renunţă la o locuinţă închiriată în prăvălia unui bărbier, peste dtum de casa din care fugisem şi pleca la culcare cu gîndul alinător că făcuse tot ce stătea în puterea unui om pentru a mă recîştiga.

Agitaţia spiritului şi şocul trăit în timp ce fugeam din nou de el mă tulburaseră atît de adine, încît mă temeam că voi naşte înainte de a mi se putea aduce cele necesare într-o asemenea ocazie, l-am împărtăşit temerea mea domnului S-, iar el, cu infinită grijă şi atenţie, se strădui să-mi găsească un locşor mai potrivit. După toate căutările, fu nevoit să se oprească la un apartament sărăcăcios din City, deşi iubirea îi fu pusă la grea încercare de necesitatea de a-l închiria. Nu exista însă nici- o altă posibilitate şi nu aveam timp de pierdut, așa că m-a dus, cu o birjă de piaţă, la mizerabila-mi locuinţă. Deşi mă simţeam foarte rău, mi-am suportat soarta cu demnitate și resemnare, dovedindu-mi astfel ataşamentul sincer şi de nezdruncinat faţă de iubitul meu, de dragul şi pentru plăcerea căruia aş fi fost gata să îndur orice necazuri, ba chiar să-mi dau viaţa.

Imediat după ce am intrat în posesia mizerabilului apartament, starea precară a sănătăţii mele m-a constrîns să mă urc în pat şi să trimit după ajutorul trebuincios, iar după cîteva ceasuri văzu lumina zilei o dovadă vie a iubirii şi nesăbuinţei mele, deşi teroarea şi oboseala de care avusesem parte în ultima vreme o afectaseră atît de sever pe micuţa fiinţă inocentă, încît nu dădea aproape nici un semn de viaţă.

De nepus în cuvinte a fost durerea pe care mi-a- pro- vocat-o nenorocirea aceasta. Am trimis iute vorbă iubitu-

lui şi îngrijoratului tată, iar el veni numaidecît să mi se arunce în braţe, împărtăşindu-mi durerea cu toată tandreţea iubirii şi dragostei părinteşti. Din fericire însă, temerile noastre fură împrăştiate de revenirea la viaţă a micuţei noastre fiice, pe care am dat-o în grija unei doici din vecini, în aşa

fel încît să mă pot interesa zilnic de sănătatea ei. Am trăit astfel două săptămîni încheiate, într-o stare de linişte şi mulţumire, bucurîndu-mă de conversaţia şi îngrijirile drăgăstoase ale admiratorului meu, ale cărui atenţie şi iubire se concentrau asupra mea.

Plăcuta odihnă fu însă întreruptă într-o bună zi de un accident periculos, care-mi puse imediat viaţa în pericol, în camera de sub

dormitorul meu izbucni un incendiu ; l-am mirosit imediat şi am văzut cum oamenii din jurul meu erau cuprinşi de consternare şi zăpăceală, deşi refuzau să spună din ce cauză se speriaseră, ca spaima să' nu-mi facă rău la sănătate. Am pus însă întrebările cu atîta calm, încît s-au încumetat pînă la urmă să-mi spună că bănuielile îmi erau îndreptăţite; atunci am poruncit să se ia măsurile prin care puteam fi apărată de răceală, în caz că trebuia să ies de acolo. Din fericire însă, focul a fost stins şi n-a trebuit să mă supun acelei ceremonii ce-m-ar fi putut costa viaţa. Surprinzător a fost faptul că agitaţia n-a avut nici un efect fatal asupra sănătăţii mele. Am interpretat izbăvirea drept un semn că pronia cerească mă luase sub aripa-i proteguitoare.

Deşi scăpasem de riscul de a fi scoasă de acolo pe braţe, mi-am dat curînd seama că era cazul să-mi schimb locuinţa, fiindcă vecinii ce se năpustiseră în casă, alarmaţi de incendiu, descoperiseră în ce situaţie mă aflam, chiar dacă nu-mi cunoşteau numele, nu mă consideram la adă- . post cîtă vreme eram subiectul speculaţiilor lor. De aceea, domnul S- mi-a făcut rost de un alt apartament, mult mai confortabil, unde m-am dus de îndată ce sănătatea mi-a permis să mă mut. Curînd după aceea, lordul mi-a scris, prin intermediul avocatului, rugîndu-mâ să renunţ la acţiunea de divorţ şi să mă întorc acasă. N-am vrut să-i fac pe plac; nimic nu era mai străin de intenţiile mele decît ideea de a accepta favoruri din parte-i.

Văzîndu-se refuzat, organiză o vînătoare pe scară mare a persoanei mele, în cursul căreia, se spune, descoperi cî-

teva tinere doamne şi fete ce aveau toate motivele să dorească să rămînă incognito, aşa că fu tratat cu multă severitate pentru impertinenta-i curiozitate. Nereuşindu-i încercările, intră în cîrdăşie cu un anumit sir R-H-, o persoană cu caracter dubios, care-i promise o metodă infailibilă de a-

mi descoperi ascunzătoarea, în schimbul unei scrisori de bancă în valoare de o mie de lire ; îndată ce o primi, vrednicul cavaler publică în toate ziarele un anunţ privitor la mine şi subreta mea, oferind recompensa de o sută de lire persoanei ce-i putea indica locul unde mă aflam.

Dn îndată ce mi-a căzut în miini ziarul, mi-am dat seama că sînt iarăși la ananghie. Mă temeam să mai rămîn la Londra, așa că am hotărît, avînd

tot sprijinul iubitului, să accept o invitaţie a ducelui de K-, sosit între timp în Anglia, cu una dintre doamnele despre care spuneam că se aflau în anturajul nostru la Paris. După ce mi-am văzut bebeluşul, am pornit a doua zi spre reşedinţa de la ţară a ducelui, un c*hateau* foarte elegant, ridicat în mijlo-, cui unui încîntător colţişor al naturii. Domnul S- m-a urmat după cîteva ale. Ni s-a făcut o primire foarte cordială. înălţimea Sa era un om politicos şi bun la suflet, trăia pe picior mare şi iubea plăcerile. Madame la T- era făcută să placă. Casa gemea întotdeauna de oaspeţi, aşa că timpul trecea în mod agreabil, cu biliard şi jocuri de cărţi, vînătoare, plimbări, lecturi şi conversaţii.

Perioadele fericite ale vieţii mele însă durează de obicei foarte puţin. In mijlocul acestui trai fără griji am avut parte de o zguduitoare nenorocire: moartea scumpei, neajutoratei mele copile, care se bucurase de dragostea mea în mai mare măsură, poate, decît ar fi putut-o face o odraslă născută dintr-o legătură legitimă, fiindcă ştiam că împrejurările naşterii vor constitui, pentru ea, o povară de care nu va scăpa toată viaţa, făcînd-o să depindă cu totul de iubirea şi protecţia mea.

In timp ce deplîngeam nemiloasa soartă a frumoasei mele flori, sosi lordul — şi mă ceru, spunînd că eram nevasta lui, dar acţiunea împotriva lui, pe care o menţinusem, îl priva, deocamdată, de drepturile matrimoniale, iar duceie refuză să mă predea.

Șase luni mai tîrziu, îşi repetă vizita şi cererea şi se ajunse la o înţelegere, conform căreia consimţeam să locuiesc cu el în acfeeaşi casă,

cu condiţia să nu-mi ceară niciodată să mă culc cu el sau să-mi tulbure liniştea în orice fel; dacă o făcea, aveam dreptul să-l părăsesc din nou şi să primesc bani pentru a trăi separat. La sfatul avocaţilor, m-am declarat de acord cu articolele acestea, cu scopul de a intra în posesia banilor de buzunar pe care nu-i mai primisem de la despărţire, subzistînd doar prin vînzarea bijuteriilor ; aveam multe şi puteam dispune de ele după bunul meu plac. Cît despre iubitul meu, nu era îndeajuns de bogat ca să mă întreţină şi din această cauză aveam mare grijă să nu-i sporesc cheltuielile.

Trecuseră deja trei ani de cînd ne aveam unul pe celălalt, iar iubirea noastră împărtăşită nu se răcise cîtuşi de puţin, nici fericirea mea nu cunoscuse vreo piedică serioasă, în afara trăsnetului din senin despre care v-am povestit deja, şi de gîndul la mîhnirea provocată de comportarea mea tatii, pe care-1 iubeam cum nu se poate spune în cuvinte şi pe care nimic nu m-ar fi putut face să-l supăr, decît flacăra aceea a unei patimi şi mai puternice, ce nu ţinea cont de nici un argument. Deoarece eram acum nevoită să rup încîntătoarea noastră legătură, nu e de mirare că despărţirea ne-a adus amîndurora durere multă şi nefericire. Dar altă ieşire nu exista ; m-am smuls din braţele lui, mi-am luat rămas bun de la familie, după ce i-am mulţumit ducelui, spunîndu-i că-i rămîn obligată, şi am pornit spre locul fixat pentru întîlnire, unde mă aştepta lordul meu, însoţit de un valet proaspăt angajat, una dintre cauzele importante ale viitoarelor noastre despărţiri. Cum îşi zăvorise casele din oraş, soţul meu m-a condus la locuinţa din Pali Mall şi a insistat să doarmă cu mine în prima noapte ; eu însă, înarmîndu-mă cu autoritatea înţelegerii încheiate, am refuzat să-i satisfac do- dinţa.

Discuţia duse la ceartă ; ca urmare, am vrut să părăsesc locuinţa, dar el s-a străduit să-mi împiedice plecarea. Atunci l-am Încuiat pur şi simplu în cameră, am dat fuga jos şi, chemînd o birjă, am făcut cu ea aproape tot drumul pînă în City, la casa tatii, unde m-am odihnit, fiindcă familia era în oraş, cu toate că el se găsea la ţară.

I-am scris numaidecît şi la sosirea la Londra i-am dsela- rat intenţia de a

mă despărţi de soţul meu. Văzînd cît Sînt de hotărîtă şi încăpăţînată, şi-a dat, în cele din urmă, încuviinţarea şi avu loc imediat o separare oficială, socotită de mine atunci drept finală şi irevocabilă.

Acum eram la adăpost, sub aripa unui tată indulgent, care-mi acordase din nou bunăvoinţa, presupunînd că legătura mea cu domnul S- încetase pentru totdeauna. Dar, deşi ne separasem, în aparenţă definitiv, ne

înţelesesem dinainte să continuăm să ne vedem pe ascuns, scăpînd astfel de gura lumii, de care eram acum obligată să ţin cont.

Despărţirea noastră, în casa de la ţară a ducelui K-, se făcuse cu toate semnele neprefăcute ale afecţiunii sincere şi reciproce, iar eu trăiam cu speranţa dulce de a-l revedea însufleţit de aceeaşi pasiune de altădată, cînd avocatul (care-mi primea corespondenţa) îmi aduse o scrisoare într-o

seară, tocmai cînd ihă pregăteam de culcare. Recunoscînd scrisul lui S-, am deschis-o cu toată graba unei îndrăgostite frustrate ; dar cum să descriu uimirea şi consternarea cărora le-am căzut pradă cînd am citit conţinutul ! în loc de tandre jurăminte şi declaraţii dulci, fatala epistolă începea cu *Doamnă, cel rriai bun lucru* pe *care-l poţi jace* e *să te întorci* Ia *tatăl dumitale,* sau o altă frază rece şi ucigătoare cu acelaşi sens.

Dumnezeule sfinte ! Ce mi-a fost dat să simt în situaţia aceea grea ! Ochii mi se împăienjenîră, pieizînd lumina, mîinile şi picioarele mi se acoperiră de transpiraţii reci şi mă copleşi un torent de tristeţe şi supărare atît de puternic, încît toţi cei de faţă crezură că am să mor din cauza agitaţiei violente ce mă cuprinsese. S-au străduit să mă îmbărbăteze cu înghiţituri repetate de rachiu tare, care nu avu asupra mea nici un efect vizibil, deşi vreme de opt ani nu băusem nici o băutură mai tare decît apa. Fără îndoială că aş fi pierit în prima criză, dacă durerea n-ar fi ţîşnit afară din mine într-o explozie de lacrimi şi exclamaţii ce nu încetă toată noaptea, spre uimirea familiei, speriată şi stîmită din culcuş de starea In care mă aflam. Numai tata a reuşit să ghicească pricina nefericirii mele ; era sigur — spuse — că primisem o veste rea

printr-o scrisoare sau un mesaj de la ticălosul de S- (aşa l-a numit, în

furia lui amară).

La auzul numelui, durerea s-a întors şi mai sfîşietoare şi toţi cei prezenţi izbucniră în lacrimi, văzînd în ce stare jalnică sînt. Bietul tata hohoti de plîns şi-mi ceru să-i dezvălui cauza mâhnirii ; iar eu, în loc să-i spun adevărul, i-am risipit îngrijorarea, zicînd că iubitul meu e bolnav, întreaga familie rămase cu mine pînă mi-am venit puţin în fire, apoi mă lăsară în grija servitoarei, care mă puse în pat pe la şase dimineaţa. Dar n-am putut să dorm ; mi-am depănat în minte toate amănuntele purtării mele, străduindu-mă să pricep cauza fatalei schimbări a atitudinii lui S-. Cum nu mi-am putut aminti de nimic ce să-l fi putut jigni, am tras concluzia că persoane răuvoitoare îi împuiaseră urechile cu născociri împotriva mea.

M-am sculat cu această idee în cap şi mi-am trimis avocatul la el cu o scrisoare, insistînd să-l văd, ca să mă pot disculpa personal, sarcină pe care o puteam îndeplini uşor, deoarece nu mă ştiam vinovată de altă jignire decît o prea năvalnică iubire. Am aşteptat, tremurînd de ne-răbdare, întoarcerea mesagerului; îmi aduse un răspuns redactat în cuvintele cele mai reci de politeţe pe care le poate dicta indiferenţa. Recunoştea totuşi că nu'mă poate învinui de nimic, spunînd însă că era spre binele amîn- durora să ne despărţim. Ar fi trebuit să reflecteze la asta mai înainte, nu după ce sacrificasem totul pentru dragostea lui I Confirmarea inconstanţei iubitului m-a scos aproape din minţi, aşa că şi azi mă mir că mi-am păstrat uzul raţiunii In acele clipe de groază şi disperare ! In durerea mea, am renunţat la orice reţineri, la orice con-venţii. I-am spus tatii că S- este pe moarte şi că vreau să-l vizitez cît de curînd.

Luat prin surprindere, grijuliul meu părinte îmi de- monstră consecinţele fatale ale unui pas atît de nechibzuit, amintindu-mi cu cîtă greutate izbutise să-i convingă pe mama şi pe unchiul să-mi ierte prima imprudenţă. îmi spuse că intenţiona să mă ducă la ţară chiar a doua zi, pentru a pecetlui împăcarea. Acum însă eram pe punctul de a renunţa cu totul la stima şi înţelegerea lor, comiţînd o nouă greşeală fatală, care nu va mai putea fi îndreptată.

In ceea ce-1 privea, oricît de mult va suferi, era hotărit să nu mai dea ochii cu mine cît o mai trăi.

în timp ce-şi rostea sentinţa, îi curgeau lacrimile pe obraji şi părea copleşit de tristeţe şi de cea mai aprigă durere, aşa că vă puteţi imagina uşor prin ce chinuri treceam, îndoite cum erau de suferinţa unui tată adorat şi de conştiinţa că eram unica pricină a nefericirii sale. Remuşcarea şi mîhnirea mă lăsară fără grai, dar cînd mi-am recăpătat darul vorbirii i-am spus cît de mult mă impresionează mare-i bunătate şi omenie, recunoscîndu-mă nevrednică de iubirea şi grija sa. I-am spus că tocmai conştiinţa acestei nevrednicii era una din cauzele supărării mele ; soarta îmi luase o asemenea întorsătură, încît trebuia neapărat să-l văd pe S- sau să mor. Am spus că, deşi nu-i puteam pretinde să mă ierte, meritam, fără îndoială, mila lui ; că, de la bun început, nimic altceva decît cea mai irezistibilă patimă nu m-ar fi putut îndepărta de la datorie şi nu m-ar fi putut sili să-mi atrag, din partea lui, nemulţumirea ; că aceeaşi putere fatală mai lucra încă şi, după toate probabilităţile, va continua să lucreze pînă la mormînt, unicul loc unde puteam spera să cunosc împăcarea.

în timp ce mă justificam astfel, scumpul meu tată plîngea cu mila cea mai adîncă şi, spunîndu-mi că pot să fac ce vreau, întrucît el nu mai voia să ştie de mine, plecă din cameră, lăsîndu-mă singură cu chinurile crude ale inimii, care era gata să plesnească de durere şi mă dojenea pentru uri păcat pe care nu puteam să nu-1 comit.

Numaidecît am închiriat o trăsură cu şase cai şi aş fi plecat de una singură, dacă iubirea tatei, cu neputinţă de stins, oricîte greşeli aş fi făcut, nu mi-ar fi pus Ia dispoziţie un însoţitor. Văzînd că delirez şi sînt disperată, rugă o rubedenie să meargă cu mine şi să mă păzească în nebuneasca expediţie.

Cele două zile cît dură călătoria nu-mi potoliră deloc durerea şi neliniştea, ci-mi întreţinură tristeţea insuportabilă, făcîndu-mă să mă perpelesc. In cele din urmă am ajuns la o căscioară, numită Coliba, în cîmpia Salisbury, undo, pradă agitaţiei cele mai frenetice, i-am scris lui S-o epistolă, descriindu-i condiţia mizerabilă în care mfi adusese indiferenţa lui şi exprimîndu-mi, în termenii cei mai rugători cu putinţă, dorinţa de a-1 vedea.

Am dat biletul însoţitorului, cu rugămintea fierbinte de a-i spune domnului S- că suferem atît de amarnic şi eram victima unei atît de violente disperări, încît, dacă nu voia să mă onoreze cu o vizită, aveam să merg eu să-l văd, chiar şi acasă la sora sa, unde se afla acum.

El primi mesajul cu foarte multă răceală, spunîndu-i prietenului meu că dacă mă voi întoarce la Londra, fără să insist asupra întrevederii cerute, după scurtă vreme mă va căuta în oraş şi toate problemele vor putea fi rezolvate în mod prietenesc. Cînd însă mesagerul îl asigură că eram prea înnebunită de durere ca să accept o asemenea propunere, consimţi să ne întîlnim în mijlocul cîm- piei Salisbury, unde nu ne putea vedea nimeni. Deşi abia puteam merge, am pornit pe jos spre locul stabilit, tovarăşul meu urmîndu-mă de aproape.

Cînd l-am văzut coborînd dealul, cu calul de dîrlogi, mi-am făcut curaj şi am păşit spre el cît puteam de repede ; dar, de-ndată ce m-am sforţat să-i vorbesc, limba refuză să-şi îndeplinească misiunea ; atît de viu zugrăvită era însă pe faţa mea inexprimabila tristeţe, încît inima lui (dură cum era) se topi la vederea suferinţei care

— înţelegea limpede acum — provenea din iubirea sinceră pentru el. In cele din urmă, mi-am redobîndit darul vorbirii, în suficientă măsură pentru a-i spune că venisem să-mi iau rămas bun ; cînd am vrut să continui, vocea mi-a pierit din nou, dar, după o lungă pauză, am avut puterea să-i arăt, cu mare greutate, cît mă supără propria-mi incapacitate de a-i recîştiga iubirea şi să-i declar că doream (dacă se putea) să-i păstrez măcar stima ; dacă mă putea asigura de atîta lucru, aveam să mă străduiesc să mă liniştesc. I-am mai comunicat hotărîrea de a pleca din ţară, întrucît nu mai puteam suporta să văd locurile unde fuseserăm atît de fericiţi cît timp ne-am iubit; speram că mă va mai vizita uneori, pînă la plecare, ca să mă dezobişnuiesc treptat de prezenţa lui, căci nu aş fi putut supravieţui şocului unei despărţiri brutale.

Unui observator imparţial, cuvîntarea mea i s-^ar părea poate prea umilă, dar dragostea ştie să îmblînzească mîndria cea mai trufaşă, după cum arăta foarte limpede

cazul meu — natura îmi dăruise la fel de mulţi demnitate — ba chiar mai multă — ca şi majorităţii oamenilor. Domnul S- fu atît de uluit de comportarea mea, încît nu se pricepu să-mi răspundă, fiindcă (după cum avea să recunoască mai tîrziu) se aşteptase să-i aduc reproşuri amarnice. Nu rămase indiferent la cuvintele mele tandre. După o scurtă ezitare, îmi spuse că nu intenţionase să mă părăseaseă de tot, că iubirea îi era neştirbită şi că mă va urma imediat la Londra. M-am silit să-i cred spusele, în- trucît nu puteam suporta gîndul unei despărţiri finale şi drumul de întoarcere l-am parcurs cu mai multă linişte în suflet decît atunci cînd plecasem de la tata, deşi inima-mi era departe de a se linişti : iscoditoarele temeri ce mă rodeau prevedeau că nu-i voi mai putea învinge niciodată indiferenţa.

Mi-am stabilit domiciliul în Mount Street; cum subreta mea se căsătorise, am angajat alta, care o înlocuia pe prima în mod satisfăcător : era o fată bună, devotată mie cu trup şi suflet şi timp de mulţi ani, cît a stat în serviciul meu, a muncit neobosită pentru a-mi uşura viaţa sau, mai degrabă, pentru a-mi uşura durerea, căci, deşi S- a venit în oraş, aşa cum promisese, reînnoind legătura noastră într-un fel, pe o perioadă de cinci luni, bunăvoinţa lui n-a mers mai departe de atît. Mi-a dat de înţeles că hotărîse să se ducă în străinătate cu domnul V-, pe care l-a şi însoţit în misiunea lui diplomatică la D-n.

Am înţeles cauza adevărată a acestei călătorii, inter- pretînd-o — în ciuda jurămintelor şi declaraţiilor lui de iubire statornică şi stimă — drept o dovadă jalnică a faptului că nu mă iubea şi nu mă respecta ; nici asigurările repetate din scrisorile lui n-au putut alunga chinul şi dis-perarea ce-mi rodeau sufletul. Prin urmare, am renunţat la orice speranţă de a-mi redştiga fericirea pierdută. In ajunul plecării, i-am declarat că va trebui, probabil, să facă ochi dulci multor femei, pînă-mi va întîlni egala în dragoste şi sinceritate, fiindcă preferam să fiu slujnică în casa lui, cu posibilitatea de a-1 vedea uneori, decît regina Angliei lipsită de această fericire.

Cînd şi-a luat rămas bun şi a început să coboare scările, m-am strîns tot mai mult în mine, cu fiecare pas, de parcă mi se deschisese o rană nouă, iar cînd am auzit uşa închizîndu-se în urmă-i, mi-a murit inima în piept. (După aceea am avut satisfacţia să aud cît de amarnic s-a căit că mă pierduse, spunînd că niciodată n-a fost mai fericit decît în momentele petrecute cu mine.) M-am aşezat să-i scriu o scrisoare, în care îi iertam indiferenţa, ştiind că sentimentele nu ascultă de nimeni, şi-i doream toată fericirea pe care o merita. Apoi am păşit în sus şi-n jos prin cameră, pradă unei nestăpînite nelinişti, am fost dusă la culcare de subreta mea, m-am sculat la şase, m-am urcat pe cal şi am călărit patruzeci de mile, ca să obosesc zdravăn şi să mă pot odihni în noaptea următoare. Exerciţiul ăsta l-am făcut zi de zi, timp de cîteva luni; cînd nu dădea rezultate, obişnuiam să mă plimb seara prin Hyde- Park, cînd locul era pustiu, nevizitat de nici o altă creatură.

în cursul melancolicelor plimbări, într-o zi am fost acostată de o persoană foarte importantă care, după salutul de rigoare, m-a întrebat dacă legătura mea cu S- luase sfîrşit sau nu, şi dacă primeam vreo pensie de la soţul meu. Primei întrebări i-am dat un răspuns afirmativ, iar la a doua am spus că lordul nu-mi trimitea bani prea mulţi; de fapt, adevărul era că nu-mi trimitea deloc, dar eram prea mîndră ca să-mi recunosc sărăcia. El îşi exprimă atunci uimirea că una ca mine, obişnuită din leagăn cu luxul şi bogăţia, putea trăi în condiţiile aspre de acum, iar la răspunsul meu că reuşeam foarte bine s-o fac, ca să fiu lăsată în pace, îmi deplînse soarta şi, foarte amabil, mă invită să cinez la el acasă, cu soţia sa. Am acceptat invitaţia, fără să mă tem de urmări, iar cînd am ajuns la el am fost dusă într-un apartament iluminat magnific, anume pentru mine, cred.

După ce am rămas o vreme singură in misterioasa casă, fără să văd ţipenie de om, gazda îşi făcu apariţia şi-şi exprimă speranţa că nu mă voi supăra dacă o să iau masa numai cu el, fiindcă dorea să-mi spună ceva ce nu putea fi rostit în prezenţa tuturor servitorilor. In clipa aceea, spre marea mea surpriză şi indignare, am înţeles încotro bate şi, manifestîndu-mi din plin dezaprobarea, i-am spus că mă-ndoiam că ar putea să-mi facă o propunere agreabilă şi eram gata să plec numaidecît, la care el mi-a dat de înţeles că n-am cum să plec, întrucît îmi

concediase *porte-chaise-ul,* iar servitorii nu vor pregeta să-i îndeplinească întocmai poruncile.

Mîniată de cuvintele lui, o adevărată insultă, i-am răspuns, hotărîtă, că n-avea nici o importanţă, îl dispreţuiam pentru înşelătorie şi nu-mi era teamă de nimeni. El, vă- zîndu-mă atît de alarmată, mă asigură că n-am motive de teamă ; îmi spuse că eră de multă vreme îndrăgostit de mine şi nu putuse găsi alt prilej de a-mi declara iubirea. Adăugă că ştia de la regină că lordul C- începuse din nou să-mi facă curte şi că, auzind chiar din gura mea că povestea cu S- se isprăvise, se considera la fel de îndrep-tăţit ca şi oricare ailtul să încerce să mă cucerească. La sfîrşit mi-a zis că pot dispune de buzunarul lui după bunul meu plac şi că are destulă putere pentru a mă reintroduce în societate cu *eclat*[1].

I Strălucire (fr.) (n. tr.).

Acestor oferte le-am răspuns spunîndu-i că-mi judeca foarte greşit caracterul, dacă-şi imagina că pot fi cucerită cu promisiuni materiale şi i-am declarat pe şleau că mai degrabă m-aş fi oferit unui valet decît să mă vînd unui prinţ.

Cina fu servită şi ne-am aşezat la masă, dar nu m-am atins de altă mîncare sau băutură decît o bucată de pîine şi apă. Eram o fată ciudată şi capricioasă şi-mi intrase în cap ideea că poate pusese ceva în bucate sau în vin, ca să mă facă să-mi schimb gîndurile. Pe scurt, văzîndu-şi zădărnicite toate strădaniile, pe la miezul nopţii renunţă la a-mi face curte, înţelegînd că e inutil, şi-mi îngădui să plec acasă.

Douăsprezece luni încheiate am dus o viaţă tristă, nereuşind să ies deloc din melancolie. Văzînd că ajunsesem numai pielea şi oase, mi-am reluat vechea hotărîre de a încerca să profit de pe urma unei schimbări de decor şi chiar am plecat peste hotare, însoţită numai de femeia mea şi cu cea măi mare indiferenţă faţă de viaţă. Intenţionasem să mă duc în sudul Franţei, socotind că acolo voi reuşi să trăiesc mai uşor din puţinii bani rămaşi, cam cinci sute de lire, pînă se dădea sentinţa, prin care speram să mai obţin ceva fonduri de la bărbatul meu. Aşteptările mi-ar fi fost răsplătite, fără îndoială, dacă mi-aş fi

pus în aplicare planul. Cînd eram însă la Paris, urmînd să plec mai departe peste cîteva zile, i-am trimis o scrisoare domnului K-, un bun prieten de pe vremuri al tatii, care se purtase foarte civilizat cu mine la prima mea şedere în Franţa.

Gentilomul acesta mi-a făcut onoarea de a mă vizita şi, cînd l-am pus la curent cu intenţia mea, m-a determinat să mă răzgîndesc, spunîndu-mi că mi-ar fi mult prea greu. M-a sfătuit să rămîn la Paris, unde, cu economie, puteam trăi la fel de ieftin ca în oricare altă parte, bucurîndu-mă, în plus, de conversaţia şi prezenţa prietenilor, între care el se socotea unul dintre cei mai credincioşi. Mă asigură că voi fi oricînd binevenită la masa lui şi nu voi duce lipsă de nimic. Promise că mă va recomanda să-i fiu chiriaşă unei prietene a lui, în a cărei casă voi putea duce o viaţă decentă. Femeia fiind binecunoscută în cercurile engleze din Paris, nu exista măsură mai bună pentru a-mi întări reputaţia (luînd aminte la tinereţea şi condiţia mea) decît aceea de a locui la o persoană de încredere, ce putea garanta pentru purtarea mea. Convinsă, i-am urmat pur şi simplu sfatul; pur şi simplu, spun fiindcă, în ciuda asigurărilor lui, am văzut curînd cum mi se topesc banii; fără nici o perspectivă de a primi alţii în loc. în schimb, îmi treceam vremea foarte plăcut, vizitînd cîteva familii engleze şi vreo două-trei franceze, unde în scurt timp am devenit de-a casei, am cunoscut multă lume şi am fost tratată cu politeţe şi respect. Şi totuşi, înconjurată de atîtea plăceri, nu puteam să nu suspin, întristată, cînd îmi aduceam aminte de scumpul meu S-, al cărui chip, timp de cîţiva ani, nu l-am reînviat. în minte fără adîncă emoţie. Timpul, tovărăşia oamenilor, distracţiile, schimbarea de decor reuşiră însă, în mare măsură, să-mi alunge gîndurile triste şi să-mi dea puterea de a-mi suporta destinul cu resemnare şi răbdare.

De la sosirea la Paris, eram înconjurată de o mulţime de admiratori declaraţi, care suspinau şi mă linguşeau, aşa cum se obişnuieşte ; dar, pe lîngă neputinţa de a-mi dărui inima din nou, eram pornită împotriva tuturor, presupu- nînd că mizează pe faptul că avusesem o aventură cu S- : de aceea le respingeam complimentele cu dispreţ şi ură. După cum am spus deja, singura modalitate de a mă cu-

ceri era stima şi purtarea cea mai plină de respect; deşi, datorită unui pas greşit, îmi pierdusem dreptul la cea dinţii, eram hotărîtă să descurajez avansurile oricărui bărbat ce părea deficient la al doilea capitol.

Admiratorii mei au fost respinși astfel unul cîte unul, de-ndată ce se prezentau, iar eu mi-am păstrat inima liberă, pînă cînd am făcut cunoştinţă cu o persoană văzută adesea în casa doamnei P-, o englezoaică ce locuia pe .atunci la Paris. Tînărul nobil despre care e vorba se declară îndrăgostit nebuneşte de mine, dar o făcu într-un stil atît de diferit de al celorlalţi suspinători, încît am reuşit să-i ascult declaraţiile fără dezgust. Deşi eram încă înclinată să-mi păstrez independenţa, nu m-a lăsat inima să-i descurajez complimentele, adresate cu cea mai cuceritoare modestie, cu cel mai reverenţios şi mai dezinteresat respect.

Cu aceste arme ce nu dau greş îmi învinse, încetul cu încetul, indiferenţa şi deveni preferatul meu, punîndu-i în umbră pe lordul C- şi prinţul de C-, care erau, în acel moment, rivalii săi. Ceea ce i-a asigurat însă (mai mult decît oricare altă consideraţie) succesul, a fost afirmaţia deschisă că mă va lua în căsătorie, fără să stea pe gînduri, de-ndată ce voi fi obţinut divorţul de actualul meu soţ. După toate probabilităţile, aceasta nu era o problemă prea dificilă, ţinînd seama că, înainte de plecarea mea din Anglia, lordul — îmi oferise cinci mii de lire dacă mă arătam de acord să ne recîştigăm amîndoi libertatea, ca să se poată căsători cu o domnişoară W- din Kent, căreia-i făcuse, în mod onorabil, curte ; eu însă fusesem destul de toantă ca să refuz, la sfatul domnului S-. Nu ştiu dacă lordul, văzîndu-se în imposibilitatea de a se însura cu noua iubită, începuse să facă dragoste cu ea într-un alt chip, dar e sigur că mama fetei îi interzisese să mai pună piciorul în casă, împrejurare ce-1 înfuriase în aşa măsură, încît se destăinuise lumii, printr-un anunţ publicat în ziar, care începea : *lntrucît, de o vreme încoace, o iubesc din inimă pe domnişoara* W- şi *fiindcă, neacceptînd propunerile mamei, am fost dat afară din casă, doresc să justific prin prezenta etc. _etc.*

*♦

Această declaraţie, cu semnătura lui, a fost într-ade- văr tipărită într-un număr oarecare de anunţuri detaşabile, distribuite publicului la porunca sa. Mai tîrziu, lămurit de nişte prieteni că făcuse o prostie cît el de mare, le-a răscumpărat cu o jumătate de guinee bucata. Un

exemplar mi-a parvenit la Paris şi cred că tata mai are şi acum în posesiunea sa unul dintre anunţurile originale. După această justificare înţeleaptă a comportării sale, lordul făcuse o încercare de a o fura pe tînără doamnă din biserică, cu forţa braţelor, dar fu salvată de vecinii conduşi de fratele ei care, avocat fiind, probabil că l-a făcut pe lord să plătească scump această aventură.

între timp, noul meu admirator reuşise să-mi cîştige într-o oarecare măsură inima, dar, terminîndu-mi-se banii, eram pusă în situaţia să aleg între a mă reîntoarce la lordul — sau a accepta iubirea contelui B-. Cînd sosi clipa decisivă, n-am şovăit deloc, preferind să mă pun sub protecţia unui om de onoare, pe care-1 stimam, decît să îndur, umilinţe de tot felul din partea unei persoane asupra căreia se revărsau dezgustul şi dispreţul meu. Din mîndrie rău înţeleasă, am ales să locuiesc în casa lordului B-k, şi nu să ocup o altă locuinţă, pe cheltuiala lui. Am petrecut cîteva luni plăcute, cu baluri şi alte distracţii, l-am vizitat pe lordul B-k, care locuia la cîteva leghe distanţă de Paris şi am rămas două-trei zile la reşedinţa lui, unde distracţiile erau, oricum le-ai fi privit, încîntătoare, elegante şi rafinate. Locuinţa lui era punctul de întîlnire a celor mai aleşi oameni din Franţa, iar lady B-k era superioară tuturor persoanelor de sexul ei, la fel cum lordul era cel mai distins dintre bărbaţi.

* Cam pe la Crăciun am plecat spre Anglia, însoţiţi de un mic scoţian ce locuia cu lordul B-, în calitate de prieten, nefiind deloc încîntat de legătura noastră, poate din prietenie adevărată pentru patronul său, poate de teamă că aveam să-i uzurp, cu timpul, puterea de a-1 influenţa pe lordul meu — n-am cum să-mi dau seama. In orice caz, gerul era atît de aspru, că am fost reţinuţi zece zile la Calais, pînă să putem ieşi din port. In tot acest timp m-am gîndit serios la propunerea noului meu iubit. In- trucît era foarte tînăr şi neumblat prin lume, se prea putea să nu-mi fi' aflat povestea, aşa că am hotărît să-i spun

totul întocmai cum se întîmplase, ca să nu-mi poată reproşa nimic în viitor. Mai apoi, nu credeam că ar fi cinstit să-l pun să facă pentru mine mai mult decît ar fi considerat, el, mai tîrziu, că meritasem. Prin urmare, i-am povestit viaţa mea de-a fir-a-păr, iar istorisirea, departe de a-l face să-şi schimbe sentimentele, îi consolidă părerea bună, fiind cea mai bună dovadă a francheţii şi sincerităţii mele. Pe scurt, dădu dovadă de atîta mărinimie, încît îmi cuceri definitiv inima. Iubirea asta însă era de un alt soi decît cea ce-mi stăpînise înainte sufletul, rezemîndu-se pe cea mai caldă gratitudine şi stimă, dar nimip mai mult, deşi iubitul avea înfăţişarea agreabilă şi vorba fermecătoare.

La sosirea în Anglia, m-am dus direct la reşedinţa lui de la ţară, cam la douăsprezece mile de Londra, unde el a venit curînd să mă întîlnească şi am petrecut cîteva zile într-o singurătate desăvîrşită, rudele lui tremurînd de teamă că lordul — ar putea să-l dea în judecată, deşi lui nimic nu i-ar fi plăcut mai mult şi trăia atît de fericit sub ameninţarea cu pricina, încît şi ele încetară să se mai teamă pentru el.

Ne-au vizitat domnul H-B-, rudă cu lordul B-, şi un anume domn R-, din regimentul de gardă ; formau un grup foarte plăcut împreună cu gentilomul scoţian şi cu iubitul meu. îmi plăcea să merg în compania lor la vînă- toare şi să mă bucur de alte amuzamente campestre. Cît despre domnul H-B-, dacă a existat vreodată un bărbat perfect, el era acela, sau, cel puţin, dintre toţi cunoscuţii mei el se apropia cel mai mult de idealul de perfecţiune pe care mi-1 făcusem. Era şi bun, şi deosebit de chipeş, fusese dăruit cu o minte fără egal şi cu cea mai simţitoare dintre inimi. Domnul R- era un bun om de societate, plăcut ca fire şi foarte înţelegător ; iar bunul meu lord avea o fire extrem de luminoasă — aşa că, într-o asemenea companie, nici un loc nu-mi părea plicticos sau insipid. Eu eram gospodina casei şi, fiindcă mă străduiam să fiu plăcută şi să fac pe toată lumea fericită, am avut norocul de a mă descurca destul de bine. Domnul R- .îmi spuse că, înainte de a mă cunoaşte, auzise că sînt o proastă, dar văzînd (cum îi plăcea să spună) dt de grosolan fusese dezinformat, îmi căută prietenia şi între noi se stabili o legătură trainică — era, într-adevăr, imposibil pentru oricine îl cunoştea să nu aibă cea mai mare stimă şi veneraţie pentru virtuţile sale.

După ce am trăit o vreme în această ascunzătoare plăcută, soţul meu începu din nou să facă tărăboi. Trimise o misivă, cerîndu-i lordului B- să mă predea, apoi se înfăţişă în persoană, cu tichia de noapte în buzunar — fiindcă intenţiona să rămînă pînă dimineaţa, dacă va fi invitat — şi însoţit de o rubedenie, pe care o asigurase că îl iubeam mult şi eram împiedicată cu forţa să-i alerg în braţe.

Văzîndu-şi speranţele zădărnicite, porni un proces împotriva lordului B-, neurmărind însă divorţul, cum ne-ar fi convenit nouă, ci dorind să fiu recunoscută drept soţia lui legitimă. Avocaţii lui însă încercară să dovedească existenţa unui pact nelegitim între mine şi lordul B-, spe- rînd să scoată, în felul acesta, ceva bani de la iubitul meu, dar strădaniile le fură în zadar, fiindcă nici un servitor al lordului B- sau al meu nu putea afirma cu cugetul curat că ne văzuse vreodată încălcînd regulile modestiei şi ale bunului simţ, aşa că reclamantul îşi retrase plângerea.

Pînă să se isprăvească procesul, toţi prietenii iubitului meu îşi exprimară îngrijorarea pentru sentinţa ce avea să se dea, dar purtarea lui fu cît se poate de hotărîtă. îmi oferi cele mai convingătoare dovezi ale trăiniciei şi temeiniciei sentimentelor sale, sporindu-mi recunoştinţa şi întărindu-mi afecţiunea pentru el, care era, oricum, nepătată, cinstită şi sinceră.

Curînd după acest eveniment, am căzut grav bolnavă. In timpul boUi a venit să mă vadă tata şi m-au îngrijit doi medici ; unul nu mi-a dat nici o şansă de viaţă şi s-a retras imediat. Celălalt, însă, doctorul S- [1], a insistat cu tratamentul şi, după cît poate judeca un om, mi-a salvat viaţa, fapt pentru care şi-a câştigat o frumoasă reputaţie, în ciuda ajutorului său însă, a trebuit să stau zece săptâmîni în pat, timp în care durerea lordului B- a fost fără margini, îngrijorarea şi generozitatea lui necunoscînd limite. In timp ce zăceam, răpusă de boală, domnul S-, impresionat de trista-mi soartă, care-i redeşteptase tandre-

ţea, ceru voie să mă vadă, iar lordul B- i-ar fi îndeplinit dorinţa, dacă nu s-ar fi considerat că sînt prea slăbită pentru a suporta emoţia unei asemenea întrevederi. Constituţia mea robustă le risipi, din fericire, temerile şi, de cum îmi scăzu febra, m-au transportat la o cabană de vî- nătoare, aparţinînd iubitului meu, de unde, de-ndată ce-am fost iarăşi în puteri, am plecat la Castelul B-, unde am ţinut casa deschisă. Mă mai aflam acolo, cînd lordul B- a primit o epistolă de la lordul —, datată din noiembrie, prin care îl provoca la duel în mai, la frontiera dintre Franţa şi Flandra. Provocarea fusese trimisă ca urmare a ceea ce se întîmplase între ei cu mult înainte de boala mea, cînd se întîlniseră şi se certaseră zdravăn într-o tavernă, iar iubitul meu, în fierbinţeala gîlcevei, îşi aruncase potrivnicul sub masă. L-am sfătuit să nu dea atenţie fanfaronadei, ştiind că e lipsită de intenţia finalizării, iar el avu destulă minte să-mi urmeze sfatul; hotărî totuşi să ia drept serioasă provocarea, dacă va fi întărită printr-un nou mesaj.

După ce am locuit cîtva timp în locul acesta, ne-am întors la conacul de unde plecasem, iar lordul B- se devotă cu atîta ardoare vînătorii şi altor îndeletniciri masculine, încît începeam să mă socotesc neglijată. L-am înștiințat de bănuiala mea, asigurîndu-1 că-1 voi părăsi de îndată ce mi se va confirma.

Cuvintele mele nu avură nici un efect asupra comportării sale* care se răci atît de puternic, încît pînă şi domnul R-, aflat la noi în casă, consideră că iubirea îi.scăzuse considerabil. In plimbările la oraş, eram de obicei însoţită de verişorul lui, sau de un gentilom sau altul, dar el îmi făcea rareori onoarea de a mă acompania ; mai mult, cînd m-am dus la Bath pentru a-mi reface sănătatea, m-a lăsat să plec de una singură, convingîndu-mă pe deplin de indiferenţa lui. Și totuși mă înșelam, dar judecata îmi era influențată de purtarea primului meu soţ şi a domnului S-, care nu mă părăsiseră niciodată, căutînd să mă distreze, şi rezistaseră adeseori chemărilor celor mai urgente treburi, ca să nu se despartă de mine nici pentru cîteva ceasuri. Socoteam că orice bărbat ce mă iubea cu adevărat trebuia să se poarte la fel şi las în seama unor judecători mai înţelepţi să hotărască dacă aveam sau nu

dreptate. Sigur este că un astfel de sacrificiu, o asemenea devoţiune sînt dovezile cele mai plăcute ale iubirii unui admirator, şi *Voyez moi plus souvent, & ne me donnez rien*[1] e maxima mea favorită. Uri bărbat poate dărui bani fiindcă e risipitor; poate fi violent în

dragoste, pentru Gă are un temperament sangvin, dar dacă îmi dăruieşte tim- • pul său, îmi dă o dovadă indiscutabilă a faptului că sînt stăpînă deplină pe inima lui.

Apariţia mea la Bath, neînsoţită de lordul B-, stîrni surpriza

generală, încurajîndu-i pe bărbaţi să mă plictisească făcîndu-mi complimente. Fiecare nou admirator se străduia să-şi promoveze cauza demonstrîndu-mi cît de josnic şi nerespectuos se purtase lordul B-, Aceasta, în- tr-adevăr, era coarda cea mai sensibilă pe care o puteau atinge : îmi stîrniră trufia şi supărarea, şi am fost înde-. ajuns de slabă de înger ca să dau ascultare unui bărbat care ţinea mult să-mi cîştige bunăvoinţa. înalt şi cu oasele mari, avea părul blond, înclinînd spre ceea ce se numeşte roşcat şi-i mersese buhul că ar fi chipeş, deşi nu cred că merita cu adevărat epitetul. Bani avea din belşug, iubea intriga şi nu se lăsa împiedecat de nimic ca să-şi atingă ţelurile ; una dintre plăcerile sale era să-i învrăjbească între ei pe îndrăgostiţi. îmi făcu o curte asiduă, ştiind perfect de bine cum să-mi exploateze supărarea, iar mie îmi căzu bine purtarea lui; i-am ascultat jurămintele fără dezgust — într-un cuvînt, i-am promis că voi medita la propunerile lui şi-i voi scrie de cum voi ajunge la o concluzie.

Cu această hotirîre am plecat în Wiltshire, la lordul B-, unde a venit şi noul pretendent la inima mea şi ne-a făcut o vizită, dîndu-se drept o cunoştinţă. Gîndindu-mă însă mai bine la ceea ce făcusem, mi-am condamnat propria purtare ca fiind neruşinată, deşi nu se întîmplase nimic ireparabil între noi, şi am început să-l urăsc propor- ţional cu înverşunarea cu care mă osîndeam, înţelegînd că-mi creasem o situaţie dificilă, din care n-avea să-mi fie uşor să scap. Pentru moment totuşi, am născocit pretexte ca să amîn luarea unei hotărîri. El mi-a primit scu-

' „Veniţi să mă vedeţi mai des şi nu-mi dăruiţi nimic “ (fr.) <n. tr.).

zele şi s-a întors la Londra, împreună cu lordul B-, pe care vechiul adversar îl provocase din nou la duel.

H-d-n-, intendentul, sfătuitorul şi vătaful micului erou, venise la lordul B- cu un mesaj verbal, spunînd că înălţimea Sa lordul nu mai

dorea să meargă în Flandra şi îl va aştepta, în cutare zi şi la ora cutare, în cimitirul de lîngă piaţa Leul Roşu. Lordul B- primi provocarea şi-mi povesti ce se întîmplase; i-o luase însă înainte mesagerul, care se străduise să-mi stîmească teama faţă de urmările acelei înfruntări, ca eu să iau măsuri şi să împiedic duelul. Inţelegînd însă ce urmăreşte, i-am spus în faţă că lordul nu are nici cea mai mică intenţie de a-şi primejdui viaţa, deşi el se trudea din toate puterile să-mi demonstreze că patronul său e disperat şi hotărît. îmi cunoşteam bărbăţelul prea bine ca să cred că va împinge lucrurile pînă la un deznodămînt sîngeros şi nu mă aşteptam la nimic mai rău decît la vreo josnicie urzită de H-n, în ticăloşia lui ce-mi era, de asemenea, foarte bine cunoscută. I-am împărtăşit îndoielile mele în această privinţă domnului B-, care ar fi fost gata să-şi însoţească ruda pe rimpul de bătaie, dacă nu s-ar fi gîndit că va fi tras la răspundere, în caz că i se va întîmpla ceva lordului B-, deoarece era moştenitorul lui prin lege. Din acea pricină, refuză pe bună dreptate să aibă vreun amestec şi alegerea noastră se opri asupra contelui A-, unchiul lordului, care acceptă fără chef misiunea.

Văzîndu-şi adversarul atît de nepăsător, şi de hotărît, bietul nostru erou se adresă contelui A-, dorind să-i vorbească, ca să-şi descarce conştiinţa înainte de a începe jocul cu moartea. Prin urmare se duseră mal la o parte şi el îl informă că era silit să se bată în duel din cauză că lordul B- îi reţinea soţia cu forţa. Contele A- îl asigură că se înşela amarnic în presupunerile lui, că nepotul său nu se folosea de forţă sau de vreo altă influenţă nefastă pentru a mă reţine, şi că nu se putea aştepta de la el să mă alunge din casă.

Explicaţia fu mai mult decît satisfăcătoare pentru lordul —. El zise că nu putea fi atît de nerezonebil încît să-i . pretindă lordului B- să încalce legile ospitalităţii şi că nu dorea altceva decit să i se permită nevesti-sii să facă ceea ce doreşte. Incheiară deci pace $i se despărţiră fără văr-

sare de sînge. Cel puţin acestea sînt amănuntele intîm- plării, aşa cum mi-au fost povestite de contele A-, împreună cu care am rîs din toată inima de respectiva aventură, fiindcă eu nu mă îndoisem nici măcar o clipă că instigatorul va găsi în cele din urmă un mijloc de a evita duelul, deşi mă miram că avusese curajul să împingă lucrurile atît de departe.

Ca să scăpăm totuşi de hărţuiala lui, am hotărît să petrecem un sejur plăcut în Franţa şi am plecat acolo singură, sperînd să fiu urmată curînd de iubitul meu, reţinut încă în Anglia de treburile sale. Despărţirea (deşi numai pentru cîteva săptămîni), îl afectă atît de mult, încît aproape îşi pierdu minţile, iar suferinţa lui îmi reînnoi iubirea, fiind o dovadă grăitoare a dragostei ce mi-o purta. I-am scris din Franţa cu fiecare poştă şi, fiindcă nu-i ascundeam nimic, l-am rugat să aibă grijă de toate scrisorile destinate mie ce aveau să sosească la el acasă după plecarea mea din Anglia.

Misiunea aceasta n-a fost aducătoare de fericire ; îndeplinind-o, a deschis din întîmplare o epistolă de la Sir T-A- cu care, după cum spuneam, avusesem unele relaţii la Bath. Aşa cum promisesem, îi dădusem acestui gentilom un răspuns final, şi anume că sînt hotărîtă să-mi păstrez situaţia de acum, dar lordul B-, necunoscîndu-mi adevăratele simţăminte şi înţelegînd din scrisoare că între noi se petrecuseră lucruri neobişnuite şi că mi se cerea cu insistenţă să-l părăsesc, fu cuprins de cea mai neagră consternare şi deznădejde. Cum obţinuse deja permisiunea regelui să plece în străinătate, pomi chiar în noaptea aceea spre Franţa, lăsîndu-şi toate afacerile încurcate.

Auzind despre plecarea mea şi necunoscîndu-i cauza, Sir T-A- porni şi el la drum şi amîndoi ajunseră a doua zi la Dover. Fiecare aflǎ despre mişcările celuilalt şi plăti bani grei căpitanului unui pachebot ca să-l treacă peste Canal cît mai repede ; cum însă traversarea depindea de vînt, ajunseră amîndoi în acelaşi timp la Calais, dar cu vase diferite. Sir T- îşi trimise valetul cu poştalionul, să-mi aducă o scrisoare prin care mă ruga să-l însoţesc în Italia, unde dorea să mă facă stăpîna întregii sale averi, îmi cerea să plec numaidecît înVr- acolo, ca să nu mă piardă din pricina soţii ii lordului B-, pronii[1], :nd să mă ajungă pe drum, dacă voi consimţi să-l fac fericit. I-am trimis înapoi mesagerul, cu un răspuns în care mă arătam surprinsă că-mi făcea o asemenea propunere, după ce-1 informasem despre hotărîrea mea, înainte de a părăsi Anglia. De-abia plecă valetul că am primit o altă scrisoare, de la lordul B-, cerîndu-mi să mă întîlnesc cu el la Cler- ttiont, pe drumul de Calais şi implorîndu-mă să mă feresc a da ochii cu rivalul, dacă i-o va lua înainte. Aşa ceva însă era puţin probabil să se întîmple, deoarece lordul B- călătorea cu serviciul de poştă, pe cînd celălalt era obligat de corpolenţa lui să meargă cu o trăsură închiriată ; totuşi, ca să nu-i sporesc neliniştea, am plecat din Paris de cum i-am primit mesajul şi m-am întîlnit cu el la locul stabilit, unde m-a întîmpinat plin de bucurie şi teamă, întrebîndu-mă dacă-1 încurajasem vreodată pe Sir T-A- să mă curteze. I-am povestit, foarte sinceră, întreaga afacere, ceea ce-1 mînie nespus, dar indignarea i se risipi de-ndată ce i-am spus cît de mult mă căiam şi l-am asigurat că-1 respinsesem cu hotărîre pe rivalul său. Nu vreau să spun că apreciez comportarea mea faţă de Sir T- cu care (recunosc) m-am purtat urît în respectiva împrejurare, dar a fost, fără îndoială, mai corect să opresc acolo, decît să împing şi mai departe cochetăria.

Iubitul se arătă satisfăcut de cuvintele mele şi am Riers împreună la Paris, însoţiţi de scoţianul deja pomenit. deşi aveam impresia că acestuia nu-i căzuse prea bine să vadă că lucrurile se aranjaseră în chip amical. Furiosul cavaler ne urmă în capitală, insistînd să mă vadă ; îi spuse scoţianului că eram logodită cu el oficial; îmi scria din oră în oră, blestemîndu-mi perfidia. Eu n-am ţinut seama de delirul lui, aşa cum nici lordul B- nu-1 lua în seamă, pînă cînd într-o noapte fu exasperat de insinuările domnului C- care, cred, îi aţîţa gelozia, exprimîndu-şi bănuiala că eram. de fapt, îndrăgostită de rivalul său. Nu ştiu ce s-a petrecut între ei, dar trimise să mă cheme de la Operă pe un medic din Paris, un fel de intermediar între toi toţi, care mi-a spus că dacă nu mă întorc numaidecît acasă, voi pricinui vărsare de sînge într-un dueL

Vestea mă tulbură nespus, dar, obişnuită fiind de la lordul — cu astfel de alarme false, mă învăţasem să-mi ^păstrez cumpătul și am intrat, foarte sigură de mine, în

Camera unde mă aștepta lordul B- cu tovarășul său, po- runcindu-i

acestuia din uimă să se retragă. Pe urmă i-am comunicat lordului că ştiam ce se întîmplase şi mă consideram jignită atît de profund de persoana ce tocmai ieşise din încăpere, încît nu mai puteam trăi sub acelaşi acoperiş cu ea.

Lordul B- urlă ca un nebun, acuzîndu-mă de nesimţire şi indiferenţă, dar eu mi-am demonstrat cu uşurinţă nevinovăţia şi l-am asigurat cu atîta foc că-l iubesc, încît gelozia i se potoli şi-şi veni în fire. Am insistat totuşi să-l concedieze pe domnul C-, spunînd că altfel voi pleca eu din casa lui, deoarece nu mă puteam opri să cred că se străduise din răsputeri să mă încondeieze în ochii iubitului meu. Dacă se purtase astfel din prietenie pentru patronul său, acţionase, fără îndoială, ca un camarad cinstit şi credincios. Dar nu-l puteam ierta, întrucît cu numai cîteva săptămîni înainte obţinuse, la intervenţia mea, o sporire considerabilă a lefii. Nici după cele întreprinse împotriva mea însă nu-i purtam atîta duşmănie, încît să nu-l conving pe lordul B- să-i dubleze salariul, în aşa fel încît să nu aibă nimic de suferit materialiceşte fiindcă era alungat din anturaj.

Lordul îmi îndeplini dorinţa şi respectivul gentilom, după ce mai rămase trei zile în casă, pentru a se pregăti de plecare — plecă, luînd cu el o fată frumoasă care-mi ţinuse mie companie, şi nu l-am mai văzut niciodată.

Furia lui Sir T- nu se domoli. Nu accepta să.fie refuzat, decît dacă i-o spuneam eu însămi ; aşadar, cu aprobarea lordului B-, i-am acordat o întrevedere. Intră în cameră cu o figură întunecată şi-mi spuse că-mi bătusem joc de el. M-am recunoscut vinovată şi l-am rugat să mă ierte. Am încercat să discut omeneşte problema, dar el nu ţinea seama decît de propriile-i argumente, ba chiar voi să mă intimideze cu ameninţări, ceea ce m-a enervat atît de tare, încît l-am sfidat să se răzbune, spunînd că singurul lucru de care mă temeam erau mustrările propriei mele conştiinţe ; că, deşi mă purtasem prosteşte, nu putea îndrăzni să pretindă că in comportarea mea fusese ceva criminal; şi că, după felul nedrept şi turbat în care îmi vorbea, mă consideram norocoasă că scăpasem de eL El jură că sînt cea mai nemiloasă dintre creaturi, întrebă

dacă nu mă mişcă nimic şi cînd i-am răspuns „Nimic" îşi luă rămas bun şi, de atunci începînd, nu m-a mai persecutat niciodată cu insistenţele lui, deşi am auzit că era destul de vanitos şi mincinos pentru a se lăuda cu unele favoruri pe care, pe onoarea mea, riu le-a primit de la mine niciodată, aşa cum el însuşi a recunoscut cîndva, în faţa doctorului Cantwell, la Paris.

In timp ce el, din pricina mea, cunoştea furia neputincioasă şi amarul, era iubit cu aceeaşi patimă violentă de o anumită doamnă scoţiană de familie bună, care, atunci cînd veni după mine în Franţa, îl urmă cu tot atîta grabă şi îngrijorare. Departe de a fi geloasă şi de a mă considera o rivală, ea obişnuia să vină la mine acasă şi să mă implore să pun o vorbă bună pe lîngă iubitul ei ; întinzîndu-se cît era de lungă pe duşumea, în faţa focului, plîngea şi suspina ca una care nu-i în toate minţile. Se jelui amarnic că nu-i arătase decît o singură dată interes şi mă rugă, cu cele mai fierbinţi cuvinte, să-i dau prilejul să-l vadă o dată în casa mea. Eu însă am crezut că-i mai bine s-o evit, de-ndată ce mi-am dat seama ce urmăreşte.

Am mai rămas o vreme la Paris, şi am făcut cunoştinţă cu sora doamnei de la T-. Se presupunea că era amanta prinţului de C-, că avea o minte ascuţită şi iubea plăcerea peste măsură, deşi reuşea să-şi menţină reputaţia de persoană respectabilă, trăind cu soţul şi cu maică-sa. Această doamnă, aflînd că-i inspirasem iubitului meu o mare pasiune — ceea ce mă făcea să mă simt prost faţă de ea — îşi puse la bătaie toată elocinţa şi toată priceperea pentru a mă determina să plec urechea la iubirea lui, deviza ei fiind să-i facă pe plac cu orice preţ. M-a şocat lipsa ei de delicateţe şi î-am respins propunerea ca incompatibilă cu legătura mea de acum, la fel de sfîntă pentru mine ca orice cununie, ba chiar mai puternică şi indestructibilă decît o căsătorie nenaturală sau silită.

La întoarcerea în Anglia, am trăit în multă armonie şi pace. Nimic nu-mi lipsea pentru* a fi fericită decît lucrul cel mai esenţial pentru mine : încîntătoarea tandreţe şi splendidul entuziasm al iubirii : inima lordului 6- era

— cred — receptivă la sentimentele dulci; cît despre mine, îl iubeam cu cea mai credincioasă dăruire. Nu

ajunge să spun că-i doream binele ; aveam cea mai delicată şi neprefăcută stimă pentru virtuţile lui, tremuram de dragul intereselor

sale şi le puneam mai presus de orice, aveam pentru el simţămintele pe care le trăieşti pentru propriul tău fiu : şi cu toate acestea, în inima mea exista un gol ; lipsea fervoarea, abandonul, extazul iubirii, cunoscute bine cîndva ; pieptul nu-mi mai era plin de divinul sentiment. Nu puteam să nu-mi amintesc momentele sublime, încîntătoare, petrecute cu S-. Dac-aş fi înţeles cu adevărat viaţa, aş fi dat cu bucurie toate plăcerile acelea pentru traiul meu de acum, fiindcă, dacă-mi lipseau răpitoarele delicii, eram, totodată, scutită de grijile şi neliniştea care le însoţesc de obicei. Despre fericire însă aveam o idee extravagantă şi din această pricină vedeam în liniştea mea de acum o tînjeală insipidă şi o stagnare a adevăratei trăiri.

în vreme ce sentimentele mele dormitau amorţite, lordul —, a cărui avere sporise considerabil,' mi-a trimis un mesaj, promiţîndu-mi să-mi dea în dar, dacă-1 voi părăsi pe lordul B-, o casă gata mobilată, unde voi putea trăi cum îmi place, fără să trebuiască să-l primesc în vizită decît dacă doream să-l văd. îmi făcu propunerea ca urmare a ceea ce declarasem eu întotdeauna, şi anume că dacă nu m-ar fi forţat el să mă pun sub protecţia unuia sau altuia, fiindcă mă lipsea de orice mijloc de trai, n-aş fi dat niciodată lumii nici cea mai mică ocazie de a bîrfi pe socoteala mea, şi că voi renunţa la protectorul meu de acum, de-ndată ce-mi va da banii trebuincioşi pentru a duce o viaţă independentă. Prin urmare, hotărîtă să mă ţin de cuvînt, i-am acceptat oferta, cu condiţia să fiu doar eu stăpînă, iar el să nu-mi calce în casă în altă calitate, decît aceea de musafir sau de prieten obişnuit.

Condiţiile puse de mine fură sancţionate cu cuvîntul lui de onoare (a cărui valoare îmi era, atunci, necunoscută) şi o casă a fost aranjată după indicaţiile mele. I-am spus lordului B- ce intenţie am, iar el a fost de acord să mă mut, dacă voi continua să mă întîlnesc cu el. I-am scris de asemenea rubedeniei lui, domnul B-, care observă în răspunsul său că era prea tîrziu să-mi dea sfaturi, de vreme ce mă hotărîsem deja. Toţi prietenii şi toate cunoştinţele se arătară de acord cu planul meu, deşi era

pasul cel mai negîndit făcut de mine vreodată, un adevărat act de nerecunoştinţă faţă de binefăcătorul meu. Dar l-am făcut, şi-l voi regreta şi condamna o veşnicie ! Da, lumea nu are nici o chemare să judece problemele intime ale individului !

Cînd se apropie momentul despărţirii, lordul B- deveni morocănos şi nemulţumit, ba chiar mă rugă să-mi mai amîn plecarea ; eu însă i-am spus că se făcuseră toate pregătirile pentru primirea mea în noua casă şi nu puteam bate în retragere fără să fiu acuzată de frivolitate şi scrinteală. Chiar în ziua mutării, domnul B- se strădui, cu toate argumentele ce-i veniră în minte, să mă convingă să renunţ, iar eu i-am dat acelaşi răspuns cu cel ce-l mulţumise pe prietenul său. Văzîndu-mă atît de hotărîtă să plec, el izbucni în lacrimi, strigînd :

— Pe Dumnezeul meu, dacă lordul B- poate îndura una ca asta, eu nu pot !

Exclamaţia fu pentru mine ca un fulger din senin ; deşi mi se spusese că domnul B- mă iubea, nu dădusem nici o crezare zvonului,

întrucît el nu-mi spusese niciodată nimic — aceasta era prima aluzie scăpată vreodată de faţă cu mine. Am fost deci atît de uimită de neaştep- tata-i declaraţie, încît n-am reuşit să-i dau nici un răspuns şi, luîndu-mi rămas bun, am plecat, meditînd la neașteptata întorsătură a lucrurilor.

Lordul B- (mi s-a spus) n-a scos nici un singur cuvînt toată noaptea, şi într-atîta a pus la suflet plecarea mea, încît a trebuit să treacă doi ani pînă să-şi poată învinge durerea. Mai tîrziu am auzit asta chiar din gura lui şi mi-am cerut iertare pentru cruzimea de a-1 fi părăsit, ştiind că eu însămi nu-mi voi putea ierta niciodată această nebunie. Cît despre domnul B-, durerea îl dobori şi depuse eforturi atît de mari pentru a-şi ascunde întristarea, încît fu cît pe-aci să-şi dea, ca preţ, viaţa. Doctorul S-, chemat la căpătâiul lui în toiul nopţii, îl găsi aproape sufocat. El ghici numaidecît pricina, aflînd că părăsisem casa, aşa că rămîneam singura dintre toate persoanele implicate care nu ştiam absolut nimic despre dragostea lui ; declar solemn că nu mi-a dat niciodată ocazia să bănuiesc aşa ceva cît timp am locuit la ruda lui, avînd un simţ prea dezvoltat pentru a nutri gîndul de a-şi detrona prietenul în inima mea, şi-o părere mult prea bună despre mine ca să creadă că încercarea i-ar putea fi încununată de succes. Chiar dacă iubirea pentru lordul B- era mai puţin dulce şi înălţătoare decît amorul meu pentru S-, fidelitatea îmi era de nezdruncinat, şi nu acordasem niciodată nici un gînd cît de mic vreunei alte persoane, decît după ce mă hotă- rîsem să-l părăsesc, cînd (recunosc) am încurajat uşor curtea unui nou suspinător, spunîndu-i că, în scurtă vreme, voi putea dispune de mine, după cum îmi va fi voia, dar că, deocamdată,, nu sînt liberă să fac ce vreau.

M-am bucurat de noua mea casă ca de un mic paradis : se găseau în ea multe lucruri utile, totul era nou şi, prin urmare, plăcut şi puteam dispune de toate după bunul meu plac. îmi ţinea tovărăşie o rudă, o femeie foarte de treabă, cu care convieţuiam frăţeşte ; mă vizitau oamenii cei mai de vază din oraş (cei de sex masculin, vreau să spun — femeile mă dăduseră demult uitării) ; frecventam toate balurile publice de bună reputaţie şi o dată pe săp- tămînă aveam concert la mine acasă. Zilele s-au scurs, aşadar, în tihnă şi mulţumire, pînă în momentul cînd dulcea-mi viaţă deveni amară, din pricina soţului meu, care începu să mă hărţuiască din nou cu pretenţia de a mă muta la el, dar şi din a neliniştii crescînde a lordului B- care (deşi îl mai primeam încă în vizită) vedea limpede că doresc să renunţ la legătura noastră. Descoperirea aceasta îi stîmise în piept o furtună a geloziei şi dispe-- rării atît de puternică, încît nu mă lăsa nici să suflu : îmi trimitea mesaje din oră în oră, îşi semna scrisorile cu singe, se înfuria ca un nebun în plină criză, spumega împotriva nerecunoştinţei mele sau, dfmpotrivă, îmi înălţa purtarea în slăvi, îmi propunea să sacrifice totul pe altarul iubirii, 6ă părăsească numaidecît regatul şi să trăiască pînă la moarte cu mine în acea parte a lumii unde aş fi dorit să mă stabilesc.

Propuneri generoase şi ademenitoare ; eram însă înconjurată de sfătuitori nu tocmai dezinteresaţi, care m-au convins să nu primesc ofertele iubitului, pe motiv că lordul — s-ar simţi jignit de moarte dacă aş face-o. Le-am ascultat sfatul şi mi-am fortificat inima, pentru a nu se lăsa impresionată de tristeţea şi de Implorările lordului B-. Purtarea mea, în acele împrejurări, e imposibil de în-

ţeles : a fost singura dată în viaţă cînd m-am lăsat încătuşată de poveţele altora. Starea sufletească a lordului B- ar fi înmuiat orice inimă, în afară de a mea — şi totuşi aveam inima cea mai simţitoare din toate. îşi punea vărul să facă pe avocatul pe lîngă mine, pînă cînd respectivul gentilom refuză să-şi mai joace rolul, spunîndu-i sincer că propriile-i simţăminte sînt prea puternic angajate pentru a-i permite să-şi ducă sarcina la bun sfîrşit cu credinţă şi onoare. Hotărî deci să mă ocolească, pînă cînd lordul şi cu mine vom lua o hotărîre definitivă, lucru mult întîrziat de îndărătnicia lordului B-. El n-a renunţat la speranţă nici cînd l-am minţit că iubesc un alt bărbat, ci spuse că s-ar putea să-l îndrăgesc din nou, cu timpuL

în ciuda insistenţelor lui, relaţiile dintre noi se răciră trepţat şi atunci domnul B- îşi reînnoi vizitele ; am petrecut împreună multe ceasuri de fericire şi plăcere. Nu vreau să spun că el — sau oricare alt bărbat dintre cei ce mă vizitau — se bucura de privilegiile unui amant favorit : ştiam că mă iubeşte la nebunie, dar nu voiam să răspund pasiunii lui altfel decît prin stima cea mai profundă şi prin veneraţie pentru virtuţile sale, cu totul şi cu totul impresionante şi desăvîrşite. I-aş descrie de-a fir- a-păr caracterul, dar mi-ar lua prea mult timp să-i înşir toate meritele ; singurul bărbat în viaţă, cunoscut mie, care îi seamănă este lordul F- ; despre el va fi vorba mai încolo.

Cam tot atunci interveni o schimbare intejresantă în viaţa mea sentimentală. îi trimisesem un mesaj vechiului ■meu amant S-, cerîndu-i să autorizeze copierea unui portret al meu, aflat în posesia sa ; el îmi trimise reproducerea prin avocat, instruindu-1 să mă întrebe dacă inten-ţionam să particip la următorul bal mascat. Curiozitatea lui avu un efect straniu asupră-mi : inima îmi bătu mai tare şi imaginaţia mi se înfierbîntă, dînd naştere la nenumărate vise de fericire. I-am răspuns că da şi ne-am în- tîlnit la bal, din întîmplare. Nu reuşeam să-l privesc fără a mă înfiora ; cînd m-a acostat, cunoscuta-i voce făcu să-mi vibreze inima ca o coardă muzicală atinsă la unison- Se deşteptară, inspirate de apariţia lui, toate amănuntele trecutei noastre iubiri, şterse şi adormite de trecerea timpului şi de îndelungata-i absenţă ; am acceptat

imediat iscusitele lui scuze, iertînd toate suferinţele pe care mi le provocase, fiindcă el era stăpînul hărăzit sufletului meu ; vechea noastră legătură fu reînnodată.

Mâ consideram într-o nouă împărăţie a fericirii, ca urmare a

acestei împăcări, ale cărei efecte continuară, neîntrerupte, timp de patru luni, în care vreme se arătă mai îndrăgostit de mine (dacă era posibil aşa ceva) decît fusese vreodată, promise de nenumărate ori că ne vom căsători, dacă vom avea posibilitatea s-o facem ; mă asigură că nu cunoscuse nici o clipă de fericire din ziua despărţirii noastre, că nici o femeie (după părerea lui) nu ştia să iubească ca mine. Ca să vă faceţi o idee de pasiunea mea pentru bărbatul acela, ar trebui să iubiţi la fel de aprig ca şi mine ; dar, dintr-un ciudat capriciu, am pus capăt legăturii noastre, temîndu-mă că mă va părăsi din nou. Ştiind cum se purtase cîndva, mi-era frică de ce se putea întîmpla şi amintirea suferinţelor provocate de frivolitatea lui îmi umplea sufletul de groază, în aşa fel încît n-am putut suporta înspăimîntătoarea viziune a viitorului şi, decît să îndur chinurile nesiguranţei, am preferat să mă arunc, prematur, în prăpastia deznădejdii. Ca urmare a dezertării mele, am primit de la el o scrisoare prin care recunoştea că primise răsplata cuvenită, dar că era nespus de mîhnit de cele întîmplate.

Lordul —, între timp, continua să-şi joace rolul diabolic, chinuindu-mă cu greţoasele-i insistenţe. îl convinse pe ducele de L- să-şi folosească prestigiul pentru a' mă determina să locuiesc cu el, asigurîndu-1 pe înălţimea Sa că, de fapt, promisesem să-i dau această dovadă de obedienţă şi că mă voi întoarce mai repede acasă, la insistenţele unei persoane de rang înalt şi cu bună reputaţie. înşelat de prezentarea deformată a lucrurilor, ducele îmi făcu onoarea unei vizite şi din îndemnurile sale am înţeles cît de greşit fusese informat, astfel că am trimis după lordul — şi, în prezenţa ducelui, l-am acuzat de minciună, comunicîndu-i înălţimii Sale termenii înţelegerii dintre noi, pe care nu cuteză să-i nege. Aflînd adevărul, ducele declară că nu m-ar fi supus la truda justificării, dacă ar fi ştiut că fusese înşelat de ipocrizia lordului.

Nereuşind în această încercare, îi angajă, pentru aceeaşi cauză, pe domnul H- V- şi, mai tîrziu, chiar pe tata. Deşi am rămas la prima mea decizie, el persever cu atîta încăpăţînare în eforturile sale, încît mă sili să plec din ţară. După ce am petrecut seara cu el la Ranelagh, am plecat cam pe la doua dimineaţa, lăsîndu-i damei de companie instrucţiuni să-i înapoieze lordului casa, mobila, vesela şi tot ce-mi dăruise de la ultima înţelegere — atît de departe era de mine gîndul (atunci, ca şi întotdeauna) de a-mi însuşi o fărîmă cît de mică din averea lui. Prietena mea urmă cu stricteţe instrucţiunile ; înălţimea Sa lordul ştie şi va recunoaşte că spusele mele sînt adevărate.

Aşadar v-am arătat adevărata cauză a primei călătorii în Flandra, unde lumea a avut bunăvoinţa să spună că m-am dus ca să-l urmez pe domnul B- şi întreaga armată, trimisă în vara aceea peste hotare. înaintea plecării i-am trimis, în aceeaşi manieră, lordului B-, măsuţa de toaletă, porţelanurile şi o sumă mare de bani pe care mi-o dăruise în generozitatea lui. Socoteam că îi datoram această dovadă de integritate bărbatului faţă de care aveam obligaţii nespus de mari. Deşi am ajuns să trăiesc şi clipa cînd atît el cît şi S- au refuzat să-mi împrumute o sumă ridicolă, nu-mi pare rău de purtarea mea dezinteresată ; singura mea poftă de răzbunare împotriva ultimului dintre cei iubiţi este dorinţa de a-i face cîndva un bine.

Eram deci iarăşi liberă în lume, şi meritam cu prisosinţă neajunsurile vieţii de acum, din cauza prostiei de a-1 fi părăsit pe lordul B- şi de a mă fi încrezut în cu- vîntul lordului — fără să-mi iau nici o măsură de apărare ; dar am plătit scump imprudenţa aceasta. Cu cît pătrundeam mai adînc caracterul bărbatului destinat de soartă drept călău, cu atît eram mai hotărîtă să-l ocolesc şi să nu am nimic de-a face cu el; fiindcă el şi cu mine, ca fire, ne batem cap în cap, ca două elemente ale naturii. In primul rînd, el este una dintre fiinţele cele mai asociale din cîte am cunoscut; cînd eram veselă şi fericită, eA invariabil în toane rele dar, dacă găsea metode de a-mi înnoura şi risipi voioşia, chiar dacă nu întotdeauna inocentă, dădea semne de neobişnuită satisfacţie şi bucurie fiindcă, prin temperamentul său nesuferit, alunga

toţi musafirii din casă. Capacităţile mintale îi sînt destul de reduse, deşi e bine înzestrat cu o şiretenie de joasă speţă, atît de impresionantă pentru unii, încît l-au crezut cu adevărat o fiinţă bună la suflet şi plăcută, condam- uîndu-mă pe mine că nu mă purtam mai frumos cu el; cînd l-au cunoscut, însă, mai bine, şi-au dat şi ei seama că e încăpăţînat ca un catîr şi capricios ca un maimuţoi.

Nu că i-ar lipsi cu totul calităţile : îşi plăteşte la timp datoriile, e generos în zilele bune şi ar fi bine crescut dacă nu ar fi cuprins de crize de visare, în timpul cărora degeaba vrei să-i vorbeşti. E însă trufaş, suspicios din fire, gelos cu sau fără cauză, niciodată n-a avut un prieten, plăcerile relaţiilor intime îi sînt cu totul şi cu totul străine ; pe scurt, atîrnă ca o cîrpă udă peste capul celorlalţi Şi îşi merită porecla de *Omoară-plăcere,* pe care şi-a do- bîndit-o pe drept. Mă onorează cu repetate declaraţii de amor, dar purtarea i se deosebeşte atît de mult de felul cum concep eu iubirea, încît a devenit sursa primordială a tuturor nenorocirilor şi durerilor mele. Adeseori mi-am dorit să-mi atrag ura sa, sperînd că pot profita de pe urma unor schimbări în felul lui de a mă trata.

E adevărat că n-a reuşit să mă facă mai nefericită decît — cred eu — este el în sinea lui, căci e tipul perfect al celui ce se chinuie singur şi n-a cunoscut niciodată o rază de satisfacţie decît cu preţul liniştii altuia ; şi totuşi cu această (era să zic diabolică) fire, pretinde să-i dăruiesc tandreţe şi iubire. După ce şi-a dat toată osteneala sâ-mi stîrnească aversiunea, mă pedepseşte pentru dezgustul meu, născocind scheme prin care să mă pună în încurcătură şi să mă ruşineze ; adeseori cu atîta succes, încît mi-au ameninţat viaţa şi sănătatea, căci deseori m-am zbuciumat sau m-am înspăimîntat pînă m-am îmbolnăvit de felurite boli şi atunci, recunosc, l-am văzut îngrijorat şi foarte săritor.

Mai presus însă de toate ciudăţeniile pomenite, îşi conduce treburile atît de haotic, încît mereu schimbă cursul afacerilor, cheltuindu-şi averea cu investiţii de zece lire, făcute pentru a economisi un şiling. Se informează despre caracterul unui servitor după ce l-a ţinut doi ani in slujbă şi-i atît de ridicol în marea-i înfumurare Şi vanitate, încît are şi acum convingerea — în ciuda asi-

gurărilor date înainte de căsătorie şi a întregii mele purtări de atunci încoace — că în adîncul sufletului e imposibil să nu-1 admir, să nu fiu înamorată de plăcuta-i persoană şi de însuşirile sale, şi că n-aş pregeta să-mi arăt iubirea, dacă n-aş fi întărîtată împotrivă-i de propriile lui rude. Acestea s-ar putea să aibă vreun interes să încurajeze neînţelegerea dintre noi, nu zic nu, dar zău dacă-şi bat prea mult capul cu treburile noastre ; din cîte-i cunosc, sînt oameni foarte cumsecade. In mare, cred că sînt îndreptăţită să-l declar pe partenerul meu de jug o creatură josnică, nemernică, nesuferită şi ridicolă.

Cu puţinii bani rămaşi din ce primisem de la lord pentru întreţinerea casei, mi-am plătit călătoria în Flan- dra, ajungînd la Ghent cîteva zile după încartiruirea trupelor engleze în acel oraş. Burgul era atît de aglomerat din pricina noilor sosiţi, încît mi-aţ: fi fost imposibil să găsesc o locuinţă, dacă nu m-ar fi găzduit lordul R-B-, fratele cel mai mic al ducelui de A-, care mi-a pus la dispoziţie, politicos, reşedinţa sa. M-am întîlnit acolo cu prietenul meu, domnul B-, extrem de bucuros de sosirea mea, dar gelos pe toţi bărbaţii cunoscuţi, fiindcă mă iubea cu o patimă aprinsă, iar eu îi acordam întreaga prietenie care, dac-ar mai fi trăit, s-ar fi putut preschimba în dragoste, ceea ce nu s-a întîmplat însă niciodată. Ne- ţinînd cont de rugăminţile lui fierbinţi, n-am rămas la Ghent decît o singură săptămînă, după care am purces spre Bruxelles şi mi-am instalat reşedinţa la *Hotel de Flandre,* într-un cerc plăcut de doamne şi gentilomi, cu care petreceam de minune. întrucît în oraşul acela exista un soi de curte, o frecventau toţi ofiţerii ce obţinuseră permisiunea să meargă acolo şi, în general, oraşul era vesel şi plăcut. Am fost prezentată celor mai bune familii şi eram bucuroasă de cunoştinţele mele, căci doamnele erau politicoase, amabile şi binevoitoare şi mă tratau cu cea mai mare ospitalitate şi cu mult respect. Printre altele, m-am împrietenit cu *Madame la contesse de* C- şi cele două fete ale sale, două domnişoare foarte amabile ; am devenit prietenă intimă cu prinţesa C- şi contesa W—,_din suita intimă a reginei Ungariei şi mare favorită a guvernatorului, Monsieur D'H-, în a cărui casă locuia,

împreună cu soţia lui, de asemenea o doamnă încîntă- toare ca fire.

[1] **împrejurimi (fr.) (n. tr.).**

Curînd după ce mi-am stabilit sediul la Bruxelles, grupul din hotelul nostru spori cu încă trei ofiţeri, care se proclamară admiratorii mei şi veneau din Ghent pentru a-mi cerşi iubirea. Triumviratul era compus din scoţianul conte de —, lordul R-M- şi un alt tînăr ofiţer. Primul era un om bine făcut ca statură, drăgăstos din fire şi straşnic dansator, cu mult umor şi un amestec de orgoliu şi înfumurare. Al doilea, deşi cam stingaci, avea chipul frumos şi un temperament de înger, foarte bine dotat pentru pasionantele meandre ale iubirii. Al treilea (pe nume domnul W-) era înalt, slab şi bine crescut, cu

o rezervă inepuizabilă de voioşie şi bunăvoinţă. Cei trei aventurieri îşi începură campania cu diferite gesturi galante adresate tuturor prietenelor împreună cu care organizam petrecerile, atît în oraş, cît şi în *environs* *, locuri extrem de frumoase. Cînd socotiră încheiate operaţiunile preliminare, întreprinse pentru a-şi asigura stima şi admiraţia mea, se înţeleseră să-şi continue cucerirea fără zăbavă, urmînd ca lordul — să-mi asalteze primul inima.

El m-a atacat, aşadar, atît de cald şi de insinuant, încît bănuiesc că se amăgea, crezîndu-se cu adevărat îndrăgostit, deşi în adîncul sufletului nu simţea nici o che- Riare care să merite numele sacru de iubire. Deşi l-am descurajat de la bun început, n-a contenit să mă persecute cu solicitările lui : se aşeza întotdeauna lîngă mine la masă, spunîndu-mi, pe şoptite, zeci şi zeci de fleacuri, făcîndu-i pe cunoscuţi să ciulească urechile, în aşa măsură, încît începeam să mă tem ca purtarea lui să nu dea naştere unor zvonuri dăunătoare mie şi de aceea îl evitam cu cea mai mare grijă. Cu toate precauţiile însă, într-o seară, cînd slujnica mea, care dormea cu mine în cameră, plecase pînă jos, găsi prilejul să intre la mine când eram în pat ; eu m-am ridicat numaidecît şi i-am spus că de va mai face un pas voi da alarma generală ; niciodată n-am dus lipsă de curaj şi de tărie ‘de caracter. Văzînd cît mă supărase, îngenunche lîngă pat, implorîn- du-mă să am milă de suferinţa lui şi jurînd că-mi va da c*arte blanche* [1] asupra întregii lui averi. Singurul răspuns dat acestor propuneri a fost că nu-i voi mai adresa niciodată vreo vorbă dacă nu părăseşte numaidecât odaia. El socoti că-i mai cuminte să se retragă şi niciodată după aceea nu i-am oferit prilejul să vorbească despre cele în- tîmplate, astfel că, după cîteva săptămîni, se desprinse de grupul nostru, deşi doamnele din Bruxelles îl considerau iubitul meu, el fiind, dintre toţi ofiţerii, marele lor favorit.

Lordul fiind deci respins, domnul W- îl înlocui şi-mi luă cu asalt inima cu o tactică foarte diferită. îmi spuse că nu se pricepe la amor, dar, fiind un om de onoare, va păstra cea mai deplină taină şi aşa mai departe. I-am declarat acestui cavaler că nu sînt supărată, aşa cum s-ar fi cuvenit să fiu, pe declaraţia lui directă, fiindcă aflasem chiar din gura lui că nu ştie ce tribut trebuie plătit sexului frumos şi fiindcă, în oarecare măsură, propria mea situaţie îi scuză îndrăzneala, pe care nici n-ar fi visat s-o aibă, dacă nenorocirea mea nu i-ar fi încurajat impertinenţa. M-am purtat cu el pe măsura felului lui de a fi şi, departe de a face pe pudica, i-am spus sincer că nu-i pe gustul meu, sperînd că lipsa de atracţie era, în ochii lui, un motiv suficient pentru a respinge dragostea cuiva.

Lordul R- începu să dea semne de adevărată pasiune, cultivată cu grijă, în tăcere, fiind ruşinos din fire şi ratras ; dar, în ciuda mijloacelor folosite pentru a-şi ascunde iubirea de ochii mei, am descifrat ca-n palmă ce se petrece în inima lui, fiind nespus de încîntată de modul în care îl subjugasem. între timp, el îmi cultiva prietenia cu mult zel şi mult respect, însoţindu-mă în toate excursiile, mai ales într-o expediţie pînă la Ant- werp, împreună cu alţi doi gentilomi, unde, cu adevărată *gaiete de coeur* [2], am pozat pentru un portret ce ni s-a făcut în grup, unul dintre tovarăşii mei de drum fiind înfăţişat în uniformă de husar, iar celălalt în livreaua unui lacheu. Menţionez incidentul fiindcă opera de artă, aflată acum în posesia mea, a făcut să circule în Anglia nenumărate bîrfe neîntemeiate pe socoteala noastră.

[1] **Mînă liberă (fr.) (n. tr.).**

*** Bucurie (fr.) (n. tr.).**

Imediat după excursie, lordul R- începu să-şi dezvăluie pasiunea, deşi, în acelaşi timp, tot el ridică obiecţii ce păreau că-i vor înăbuşi orice speranţă, plîngîndu-se că şi dacă-i va fi dată fericirea de a-mi cîştiga dragostea, averea lui fiind neglijabilă nu ne putea apăra de urmărirea lordului —, în caz că acesta ar încerca să pună capăt idilei noastre ; şi că el era obligat să meargă acolo, unde pleca armata. Părea. într-un cuvint, mai preocupat de fericirea mea decît de a lui şi purtarea-i era atît de delicată, încît sfîrşi prin a-mi înmuia inima, aşa că la despărţire ne-am înţeles să ne revedem în Anglia.

în mijlocul acestor plăcute distracţii, gustate în dife- , rite oraşe ale Flandrei, într-o zi s-a întimplat să fiu la Ghent, înconjurată de nenumăraţi prieteni, într-unul din hotelurile lor, cînd în faţa porţii s-a oprit un poştalion, iar noi ne-am dus cu toţii la fereastră, mînaţi de curiozitate ; şi cine credeţi că a coborît din vehicol, dacă nu neînsemnatul meu lord ? De cum i-am anunţat sosirea, toţi gentilomii din grup m-au întrebat dacă să se retragă sau să rămînă şi să mă apere, iar cînd i-am asigurat că nu e nevoie de nici o protecţie, plecară unul cîte unul, deşi lordul R-M- n-a mers mai departe de vestibulul de jos, hotărît să mă apere de orice violenţă sau constrîn- gere. I-am trimis vorbă lordului meu, rugîndu-1 să urce la mine, dar, deşi unicul lui scop era să mă vadă şi să mă ia cu el, nu îndrăzni să primească invitaţia, înainte de a mă cere oficial guvernatorului oraşului.

Respectivul gentilom, necunoscîndu-i deloc firea şi caracterul, îl trimise la comandantul trupelor engleze, un bărbat cu mult umor care, ascultînd jalba lordului, pretinse că se îndoieşte de identitatea lui, spunînd că lordul — îi fusese descris întotdeauna drept corpolent şi jovial. li explică totuşi că şi dacă era cel ce pretindea că este, eu nu intram sub jurisdicţia legilor militare, în afară de cazul că putea dovedi că mă înrolasem cîndva în serviciul Majestăţii Sale.

Văzîndu-şi încercările eşuate, se întoarse la han şi, cu multă artă a persuasiunii, îşi cîştigă intrarea în sufrageria mea, punîndu-şi însoţitorul de strajă la uşă, în caz de accident. Cind l-am întrebat cărui fapt datoram onoarea prezenţei sale, mi-a spus că avea intenţia şi misiunea de a mă lua acasă, declaraţie ce stîrni o discuţie în cursul căreia mi-am apărat punctul de vedere ; în cele din urmă am ajuns la un compromis, eu promiţîndu-i să mă întorc în Anglia cîndva în septembrie, cu condiţia că-mi va permite să trăiesc independent, ca şi pînă atunci, şi va porunci imediat să mi se plătească retroactiv toţi banii de întreţinere! El îmi acceptă toate pretenţiile, se întoarse împăcat în ţara lui şi abuzurile privind renta mea fură reparate. Cît despre mine, m-am înapoiat la Bruxelles rămînînd acolo pînă la plecarea în Anglia, în aşa fel plănuită încît să corespundă promisiunii făcute.

M-am instalat în Pali Mall şi, chemîndu-mi soțul, i-am dat dovada că fusesem punctuală, amintindu-i de făgă- duiala lui cînd, spre uimirea mea totală, îmi spuse că promisiunea nu fusese decît o momeală pentru a mă aduce acasă şi că trebuie să mă învoiesc să trăiesc în casa lui, ca o soaţă supusă şi respectuoasă. L-am ascultat cu toată indignarea cuvenită unui asemenea tratament, l-am mustrat aspru pentru purtarea perfidă, spunîndu-i că ar fi fost suficientă pentru a mă determina să nu împart niciodată casa cu el, dacă n-aş fi fost deja hotărîtă să n-o fac. Lipsită fiind, acum, de orice resursă, am plecat din nou la Bath, unde-i i-am întîlnit, mai tîrziu, pe Domnul D- şi domnul R-, doi gentilomi ce călătoriseră cu mine pe iaht la venirea din Flandra. Ei mi-au arătat o deosebită prietenie şi mult respect, nepomenind de o vorbă de iubire şi nenutrind gînduri de amor.

Cu aceşti domni, hoinari fără treabă, ca şi mine, am participat la serbările jubiliare de la Preston ceea ce n-a însemnat decît un mare număr de oameni strînşi într-un orăşel cu posibilităţi extrem de reduse, pentru a lua parte la nişte distracţii ce erau doar imitaţii proaste de piese, concerte şi mascarade. Dacă lumea va dori să pună pe seama frivolităţii mele faptul că voiajam astfel, cu gentle- mani pentru care nu simţeam nici o afecţiune, să ia în considerare şi circumstanţa atenuantă că trăiam cu teama perpetuă de soţul meu, fiind, prin urmare, obligată adesea să-mi schimb adresa, astfel că, avînd fonduri extrem de firave, simţeam cu atît mai mult nevoia de ajutor şi protecţie. Pe lîngă asta, eram tînără, nechibzuită şi destul de prostuţă pentru a crede că, dacă bărbatul de lîngă mine era urît, nu voi avea a mă teme că voi fi bîrfită pe socoteala lui; nici nu mă gîndeam niciodată că vreun bărbat ar putea fi îndrăgostit de mine, pînă nu-şi declara deschis dragostea

La întoarcerea la Bath, din nou am fost hărţuită de lordul —, care sosi întovărăşit de tata. M-am bucurat nespus că-mi văd părintele, deşi mă îndemna să dau ascultare dorinţei soţului meu şi să ţin seama, în viitor, de ce spunea lumea. Poveţele acestea privind convieţuirea cu lordul, mereu repetate, au fost unicul exemplu de lipsă de suflet pe care mi l-a dat vreodată. Toate admonestările lui însă n-au fost nici pe departe suficiente pentru a-mi clinti hotărîrea, deşi discuţia a continuat pînă s-a făcut atît de tîrziu, încît a trebuit să-i spun lordului că e cazul să plece, fiindcă nu aveam un pat liber pentru el. El m-a anunţat că n-are de gînd să se mişte din loc, la care tata îşi luă rămas bun, pretextînd că trebuie să-şi caute un loc de dormit.

Micuţul gentleman, rămas în *tete ă* tete. cu mine, începu să dea semne de teamă dar, mobilizîndu-şi toată voinţa, se duse la uşă, îşi strigă trei servitori, postîndu-i ca santinele pe scară şi se aruncă în scaunul meu cu braţe, resemnat să se odihnească acolo. Eu doream să mă duc la culcare şi mă gîndeam că e normal şi firesc să mă păzesc de indiscreţia oamenilor săi, aşa că am zăvorit uşa. Lordul —, auzind că fusese încuiat înăuntru, sări în picioare, îngrozit şi înnebunit, izbi uşa cu călcîiul şi urlă din toţi bojocii, de parcă s-ar fi zbătut în mîinile unui ucigaş. Tata nu ieşise încă din clădire şi, auzindu-i ţipetele, urcă iarăşi scările în goană şi, trecînd prin dormitor pînă în sufragerie, unde ne aflam, mă găsi aproape sufocată de rîs, în timp ce eroicul lui ginere se holba ca unul ce-şi ieşise din minţi, cu părul ridicat măciucă în cap.

întrebat de tata din ce cauză se pusese pe urlat, îi spuse, extrem de necăjit, că-l încuiasem în cameră, lucru cu care nu era obişnuit, dar eu am risipit misterul, ară- tînd că trăsesem zăvorul fiindcă nu-mi plăcea compania servitorilor lui şi nu-mi puteam imagina din ce cauză se speriase, afară doar dacă îşi închipuise că vreau să-l si- luiesc — o adevărată insultă pentru mine, întrucît nimic nu putea fi mai străin de intenţiile mele. Nici tata nu se putu abţine să nu rîdă de ridicola-i teamă, dar, văzîndu-i stînjeneala, i se făcu milă de el şi-l luă la hanul lui, după ce mi-am dat tuvîntul că nu voi încerca să fug, că îl voi primi din nou dimineaţa. M-am ţinut de promisiune şi am reuşit să-i conving pe amîndoi să-mi dea pace. A doua zi am fost luată peste picior pentru stratagema folosită ca să-l înspăimînt pe lordul — ; s-au spus mii de poveşti gogonate despre aventura aceasta, care s-a petrecut întocmai cum v-am spus.

De la Bath m-am retras într-o căscioară de lîngă Lincoln, închiriată de la ducele de A-, fiindcă viaţa la ţară se potrivea mai bine cu veniturile mele, ce nu depăşeau patru sute de lire pe an, nici acelea plătite regulat. Am petrecut acolo cîteva luni de singurătate, nevăzîndu-1 decît pe lordul R-M-, care locuia aproape şi m-a vizitat de două ori. în cele din urmă, simţindu-mi sănătatea periclitată, am fost obligată să mă mut la Londra şi am închiriat o locuinţă pe Maddox Street, garnizoana fiin- du-mi numâidecît asediată de soţul meu şi de vechilul lui, ajutaţi de domnul L-V- (care, după cum mi-a spus lordul, a încasat suma de douăzeci $i cinci de lire înainte de a porni la luptă) şi de doi argaţi vînjoşi. Formidabila armată s-a năpustit în apartamentul meu, m-a înşfăcat cu brutalitate, m-a tîrît pe scări în jos, fără mănuşi sau capă, şi, azvîrlindu-mă într-o trăsură ce aştepta la intrare, m-a dus acasă la soţul meu, în Gloucester Street.

Cu această ocazie, cutezătorul lord trase spada împotriva slujnicei mele, care încercase să mă apere de insultele lui şi se prea poate că ar fi reuşit să-l împiedice să-şi ducă la bun sfîrşit planul, fiindcă era palid şi pierit, genunchii i se loveau unul de celălalt, iar răsuflarea-i era grea şi fornăitoare şi nările dilatate, de parc-ar fi zărit un strigoi. Fu însă încurajat de mercenarul său, care, pentru cele douăzeci şi cinci de lire, rămase lîngă el în urgie, dîndu-i ghes la fapte vitejeşti.

în urma raidului, m-au zăvorit într-un apartament infect din Gloucester Street, fiind hărţuită de aproape de înălţimea Sa lordul şi de vrednicu-i vechil, domnul H-, şi servită de cîteva slugi care erau creaturile acestui individ şi cărora însuşi lordul — le ştia de frică. Nu puteam să nu mă simt ca la Newgate, împresurată de tîlhari şi derbedei, şi teroarea pusese stăpînire pe mine în aşa măsură, încît credeam cu adevărat că sînt în primejdie de I a fi otrăvită şi nimeni nu-mi dădea nici cea mai mică încurajare, în afară de un ins cu înfăţişare nevinovată, un străin, de fapt valetul lordului. N-am să pretind acum că 1 temerile mele erau îndreptăţite, dar aveam o părere atît î de proastă despre H-n, încît nu mă îndoiam că mă va 1 înlătura din cale, dacă socotea că viaţa mea îi ameninţă 1 interesele.

în ziua a doua a întemniţării m-a vizitat ducele de L-, prieten cu lordul, care m-a găsit aşezată pe un cufăr, în-] tr-o mică şi sărăcăcioasă sufragerie umplută cu lemne şi 1 luminată de două mucuri de lumînare, rămase de cu seară, j Mi-a citit pe chip un amestec de mînie, indignare, groază 1 şi disperare. Mă compătimi pentru cît sufeream, deşi I nu-mi putea uşura situaţia altfel decît intervenind pe 1 lîngă tiran să-şi mai îndulcească agresiunea. Cu toate 1 acestea, am petrecut unsprezece zile în condiţiile acelea confortabile, păzită toată ziua ca un criminal. Unul din- 1 tre servitori se plimba ziua întreagă dintr-o cameră în i alta, pe post de patrulă, în timp ce lordul, care dormea] în camera de deasupra, ieşea din pat şi alerga la fereas- I tră la zgomotul oricărei trăsuri ce se întîmpla să treacă] pe stradă. H-n, neîntrecut în arta linguşirii, începuse 1 să-mi curteze bunăvoinţa, asigurîndu-mă că singura mo-] dalitate de a-mi recîştiga libertatea era să mă supun de | bună voie dorinţei stăpînului meu. Eram deplin convinsă I de adevărul acestei observaţii, şi, cu toată aversiunea mea 1 înnăscută faţă de orice disimulare, am încercat să-mi iau I

o înfăţişare posomorită şi resemnată. Am văzut însă repede că masca aceasta nu-mi va servi scopul şi am recurs I la ajutorul subretei mele, căreia i se îngăduise să mă 1 slujească în închisoare. M-am consultat adeseori cu ea j despre modul în care puteam evada. Ca urmare a delibe-1 rărilor noastre comune, ea angajă o trăsură cu şase cai, 1 poruncind să aştepte într-un anumit colţ al oraşului trei | zile întregi, dacă liu soseam pînă cînd expira primul 1 termen.

După această măsură pregătitoare, luată conform 1 dispoziţiilor mele, următorul pas necesar era înşelarea ʒ vigilenţei sentinelei. Acest lucru am reuşit să-l fac în

modul următor : primisem între timp, permisiunea de a ieşi cu trăsura, ca să iau aer, însoţită de doi valeţi ce aveau’ poruncă să-mi urmărească orice mişcare. într-o dimineaţă, cînd lordul — aştepta musafiri la masă, m-am folosit de privilegiul acesta, punîndu-1 pe vizitiu să mă ducă la casa unui individ care scria cu gura, intenţionînd să şterg putina de sub ochii păzitorilor mei, sub pretextul că doresc să văd ciudăţenia respectivă. Ei însă îşi făceau datoria cu prea multă vigilenţă pentru a fi păcăliţi atît de uşor şi au urcat după mine scările pînă la locuinţa cu pricina.

Dînd greş la prima încercare, am născocit un alt plan, care avu mai mult succes. Am cumpărat dintr-o prăvălie nişte ulei de măsline şi, spunîndu-le servitorilor că doresc să merg la intrarea în parcul St. James, ca să fac o plimbare, am spart pe drum una din sticle ; coborind din trăsură, m-am plîns de ghinionul avut, poruncindu-le să cureţe trăsura pînă mă întorc. în timp ce valeţii se îndeletniceau cu treaba asta, am străbătut repede piaţa pînă la cazarma gărzii ecvestre, şi s-a întîmplat să întâlnesc în parc o cunoştinţă care-mi spuse că vedea pe faţa mea că am o treabă urgentă. I-am confirmat bănuiala, dar, ne- avînd timp pentru amănunte, am grăbit pasul şi m-am urcat într-o birjă de piaţă, cu care m-am dus pînă la trăsura angajată să mă aştepte.

în timp ce evadam, acasă domneau confuzia şi perplexitatea. Masa fu amînată pînă la ora şase ; lordul meu alergă în tot oraşul, căutîndu-şi echipajul, care sosi în cele din urmă, cu o relatare a felului cum scăpasem. Slujnica îmi fu chemată la interogatoriu şi ameninţată straşnic, dar (ca toate femeile ce m-au slujit vreodată) rămase de neclintit în devotamentul ei. Eu, între timp, călătoream zi şi noapte înspre refugiul meu din Lincolnshire, despre care lordul, deocamdată, nu ştia nimic. Întrucît surugiul nu prea avea experienţă am fost obligată să mă folosesc de priceperea mea în materie şi să-i dau îndrumări tot timpul, fără să pot dormi sau să mă odihnesc cît de puţin. în cele din urmă am ajuns acasă şi am trăit în linişte vreme de şase săptămîni, pînă cînd am fost alarmată de unul din mirmidonii lordului, care dădea tîr-

coaie prin apropiere, bătindu-se cu pumnul In piept şi jurînd că are să mă prindă, vie sau moartă.

Să nu se creadă cumva că am rămas calmă aflînd despre misiunea şi

declaraţia lui — tot anturajul meu consta din două femei şi un lacheu. Cu toate acestea mi-am mobilizat din nou curajul, atît de greu încercat, dar care nu mă părăsise niciodată la nevoie, şi i-am trimis vorbă că dacă va îndrăzni să se apropie de casă, voi porunci să fie împuşcat fără prea multe fasoane. Individul n-a stat să mă pună la încercare, ci s-a înapoiat în oraş cu mîinile goale. Cum însă îmi fusese descoperită ascunzătoarea, mi-am dat seama că trebuie să mă aştept la o vizită a patronului lui. Aşadar am plantat pe drum iscoade, pro- miţînd bună răsplată celui ce-mi va aduce primul vestea că se apropie înălţimea sa lordul.

Şi iată că într-o dimineaţă am fost anunţată de venirea lui. Încălecînd imediat, cu servitoarea şi valetul, am 1 pornit la drum, înfruntînd iarna, şi în două zile am străbătut pustietățile din Lancashire şi districtele Essexului, 1 am luat micul dejun la Chatham şi, cu ajutorul lunii şi al unui călăuz, am ajuns la Dover în aceeaşi seară şi m-am îmbarcat pentru Calais, unde am sosit a doua zi la două după-amiaza şi, obosită foarte de călătorie, m-am dus să mă culc. Subreta mea, neputînd suporta un ritm de călătorie atît de îndrăcit, mă urma ceva mai încet, iar valetul, uimit de încrîncenarea mea, nu înceta să mă întrebe pe drum dacă fusesem vreodată obosită în viaţa mea. Adevărul e că voinţa şi curajul m-au ajutat să îndur osteneli aproape necrezut de mari. De la Calais am plecat la Bruxelles, unde m-am odihnit iarăşi într-o locuinţă particulară, m-am bucurat încă o dată de o frumoasă primire din partea lumii bune de acolo şi, cu ajutorul prietenilor, am obţinut protecţia reginei Ungariei împotriva persecuțiilor soţului meu pentru timpul cît aveam să-l petrec în Ţările de Jos austriece.

Trăiam liberă, văzîndu-mă cu membrii coloniei engleze, de care era plin orașul, dar cel mai mult timp îl petreceam, plăcut, cu contesa de Calemberg, în casa căreia luam de obicei prînzul și cina ; m-am împrietenit, de asemenea, cu prințesa de Chemay, o mare favorită a Madamei D'Harrach, doamna guvernatorului.

Nu petrecusem multă vreme în tihna aceea, cînd mă tulbură sosirea lordului —, care iar mă ceru de la guvernator, dar, văzînd că puterea acestuia nu mă poate atinge, porni spre Viena. Ca urmare a modului cum prezentă acolo problema şi a impresiei pe care o făcu folosindu-se de numele ducelui de N-, protecţia reginei îmi fu retrasă, înainte însă de a depune această plîngere, se dusese în tabăra militară şi se adresase lordului Stair, prietenul meu intim şi aliatul meu din vremea primei căsătorii, cerîndu-i să mă silească să mă întorc la el. înălţimea Sa îi răspunse că nu putea să-mi dea nici un fel ds ordine, dar îl invită la cină, cu gîndul de a se distra bine, împreună cu prietenii, pe socoteala musafirului. Seara, trebui să bea atîtea pahare în sănătatea mea, încît se îmbătă crunt şi deveni extrem de zurbagiu : insistă sâ vorbească cu lordul Stair, după ce acesta se dusese la culcare şi se certă cu lordul D-, un scoţian înalt, solid, cu oase mari, care l-ar fi putut înghiţi dintr-o dată ; se gîndise însă să-l provoace, cu speranţa că generalul îl va pune sub arest. Dar îşi făcuse socoteala fără a ţine seama de gazda sa : lordul Stair îi cunoştea caracterul şi, ca să-i pedepsească înfumurarea, trecu toată afacerea cu vederea. Scandalagiul, văzînd că nu-i mersese, se sculă devreme a doua zi dimineaţa şi plecă la Viena cu poştalio-nul, iar lordul Stair trimise un om de încredere să mâ vadă şi să-mi povestească ce făcuse soţul meu.

Nemaiavînd acum nici. protecţie, nici bani, fiindcă generosul meu soţ refuza să-mi plătească pensia, mă aflam . la mare ananghie. Ducesa D'Aremberg lordul G- şi multe alte persoane distinse interveniră în favoarea mea pe lîngă Majestatea Sa, aflată atunci în străinătate, dar el refuză să se amestece între un bărbat şi soţia lui. Contesa de Calemberg îi trimise tatei o scrisoare, prezentîn- du-i situaţia mea disperată şi oferindu-se să garanteze pentru purtarea mea, dacă va binevoi să-mi ofere o mică rentă, ca să pot trăi independentă de lordul — care era, din toate punctele de vedere, un ticălos cu care nu puteam cunoaşte nicidecum fericirea sau liniştea ; altfel, ea m-ar fi sfătuit prima să mă împac. I-a explicat că reputaţia nu-mi era dubioasă, nici numele necunoscut şi dacă purtarea mea la Bruxelles n-ar fi fost ireproşabilă, nu m-ar fi luat sub protecţia sa ; că mi-ar fi fost suficientă o sumă modestă, deoarece intenţionam să locuiesc la o mănăstire, dar dacă mi se refuza şi asta, aveam să fiu silită să muncesc, sau să recurg la altă măsură disperată, pentru a scăpa de bărbatul ce însemna pentru mine doar pacoste şi ură.

Răspunsul tatii la această amabilă rugăminte fu că starea averii lui nu-i permitea să mă ajute, fiindcă avea acum de întreţinut o familie tînără iar eu, în orice caz, ar trebui să mă întorc la soţul meu. între timp, nevoile mă înghesuiau atît de tare, încît fusesem nevoită să-mi amanetez hainele şi toate podoabele, cît de mici, pe care le posedam, ba chiar să mă înjosesc într-atîta, încît să-i solicit domnului S- un împrumut de cincizeci de lire, care mi-a fost refuzat.

Aşa m-au părăsit, la necaz, două persoane pentru care ţinusem mereu punga deschisă în vremurile îmbelşugate. Nimic nu poate supune, mai bine decît mîndria un spirit trufaş, neobişnuit cu rugăminţile. După primul refuz, am apelat la lordul B- care (se pare) n-a putut nici el să-mi uşureze situaţia. Meritam să mă umilească astfel, deşi cîndva îmi oferise posibilitatea de a mă ridica deasupra unor rugăminţi atît de jalnice, şi n-aş fi fost silită să recurg la dezagreabila corvoadă de a-mi inoportuna prietenii, dacă nu i-aş fi înapoiat atunci de bună voie tot ce-mi dăruise. Cît despre celălalt gentleman căruia m-am adresat cu acest prilej, cred că mi-ar fi putut arăta mai multă consideraţie, nu doar difi motivele menţionate deja, ci fiindcă mă cunoştea prea bine ca să nu-şi dea seama cît de mare îmi era suferinţa, dacă mă hotănsem să fac un asemenea pas.

Cîţiva ofiţeri, ghicind că o duc greu, se oferiră cu generozitate să-mi dea bani, dar nu m-am putut hotărî să profit de-prietenia lor sau măcar să mă recunosc strîmto- rată, făcînd excepţie numai cu o singură persoană, de la care am împrumutat o sumă modestă. Ca şi cum nu mi-ar fi ajuns atîtea nenorociri, m-am îmbolnăvit foarte rău, tocmai în momentul cînd. nu exista altă cale de a scăpa din ghearele persecutorului meu decît fuga precipitată. In situaţia asta disperată, am apelat la un gentleman din Bruxelles, prieten de-al meu, dar nu iubit. Spun

că nu-mi era iubit deoarece se crede că orice bărbat ce se poartă frumos cu o doamnă tînără aflată la ananghie trebuie neapărat să-i fie amant. Generosul flamand pomi la 'drum cu mine, noaptea, de la Bruxelles, şi mă conduse pînă la frontiera cu Franţa. Trupul şi sufletul fiindu-mi extrem de obosite, cînd am fost obligată să pornesc în expediţie, după toate probabilităţile-m-ar fi doborît osteneala călătoriei, dacă moralul nu mi-ar fi fost ridicat de conversaţia tovarăşului meu, un om de afaceri foarte influent, care se oferi să-mi administreze în aşa fel treburile, încît să pot reveni şi locui în oraşul abia părăsit. Era foarte tinăr şi activ, m-a îngrijit cu toată atenţia şi cu multă bunăvoinţă, făcînd absolut tot ce socotea el că ar putea contribui la liniştea şi satisfacţia mea. Cred că prietenia pe care mi-o arăta era puţin contaminată de alt sentiment, dar era căsătorit, se înţelegea foarte bine cu soţia, Şi ea prietenă cu mine, aşa că ştia că nu mă voi gîndi niciodată la el ca la un amant.

La sosirea la Valenciennes, mi-a dat o mică sumă de bani (refuzasem să primesc mai mult) şi a pornit înapoi spre oraşul său, după' ce ne-am înţeles să păstrăm legătura prin corespondenţă. Inrăutăţindu-se, boala m-a silit să rămîn două-trei zile în localitatea aceea, dar în cele din urmă mi-am continuat drumul spre Paris, unde m-am străduit să obţin protecţia regelui Franţei. Monarhul, foarte curtenitor, mi-a acordat-o, la numai trei zile după ce o solicitasem, ministrul său a trimis ordin tuturor guvernatorilor şi primarilor oraşelor de provincie să mă apere de urmărirea lordului —, acolo unde hotărâm să mă stabilesc.

Am trimis mulţumirile mele la Versailles pentru deosebita onoare şi încă o zi, două, am mai întîrziat la Paris, un loc, de altminteri, cu totul nepotrivit cu jalnica-mi stare materială, după care am plecat la Lisle, intenţio- nînd să-mi găsesc acolo un cămin. Abia am ajuns că boala îmi reveni cu atîta violenţă, încît a trebuit să chem un medic, care părea a fi un discipol al lui Sangrado *, fiindcă abia dacă-mi mai lăsă un strop de sînge în trup, fără să mă facă să mă simt cît de cît mai bine. De fapt eram atît de epuizată de sîngerările repetate şi trupul îmi era atît de sleit de oboseală şi de tulburările minţii, încît n-aveam alt gînd decît să mă înzdrăvenesc puţin ca să pot pleca în Anglia şi să mă pun sub supravegherea unui medic în a cărui competenţă să pot avea încredere.

Aşadar, cu intenţia aceasta îndoielnică, m-am hotărît să revin în ţinuturile mele natale şi chiar am plecat din Lisle, într-o stare de slăbiciune atît de jalnică, încît fu cît pe-aci să leşin cînd m-am urcat în trăsură. înainte de a lua decizia de a porni la drum, îmi cheltuisem aproape şi ultimul ban, aşa că nu-mi putusem permite să cumpăr provizii (presupunînd că le-aş fi putut mînca) şi n-aş fi fost în stare să plătesc cheltuielile călătoriei, dacă nu m-ar fi apărat, cu inimă largă, lordul R-M- care (sînt sigură) ar fi făcut orice pentru liniştea şi mulţumirea mea, deşi i-a mers, pe nedrept, buhul că ar fi zgîrcit şi eu nu aveam nici un motiv să mă aştept, din partea lui, la o asemenea favoare.

In starea aceasta deplorabilă a sănătăţii am ajuns la Calais, petrecînd tot drumul (cum se zice) în braţele morţii şi nepunînd nimic în gură tot timpul călătoriei. Oboseala voiajului mi-a înrăutăţit boala în aşa hal, încît am leşinat cînd m-au dus la han şi a fost gata-gata să-mi dau duhul înainte de a mi se putea oferi vreun ajutor sau vreun sfat medical; mi-am revenit totuşi în simţiri cu puţină pîine şi o cănuţă de vin, prescrise de un medic francez, chemat să mă examineze cînd trecea, întîmplător, prin faţa porţii. Mi-am trimis servanta la Bruxelles, să se îngrijească de hainele mele, iar eu m-am îmbarcat pe pachebot, ajungînd aproape moartă la Dover.

Am găsit aici o trăsură care tocmai se întorcea la Londra şi, mai mult moartă decît vie, am căzut la pat la hanul unde trăsesem. Gazdele au trimis după un apote- car ; el mi-a administrat un sirop tonic care m-a readus la viaţă, iar cînd mi-am recăpătat glasul i-am spus cine sînt, rugîndu-1 să-l caute pe doctorul S- şi să-l informeze despre starea sănătăţii mele. O fată tînără — nepoata soţiei hangiului —, văzîndu-mă neînsoţită, se oferi să mă slujească, şi i-am primit oferta, ca şi propunerea de a fi găzduită în casa apotecarului, unde m-au dus de- îndată ce am avut destulă putere pentru a fi transportată. Acolo m-a vizitat medicul meu, îngrozit să mă găsească într-un asemenea hal. Analizînd temeinic situaţia, îşi

dădu seama că indispoziţia mea provenea din multele suferinţe îndurate şi mă îmbărbătă, împărtăşindu-mi speranţa că mă voi vindeca repede, dacă voi avea linişte şi pace.

Aşadar am fost îngrijită cu cea mai mare devoţiune. Numele soţului meu n-a fost rostit, de faţă cu mine, nici măcar o dată, deoarece îl socoteam pricina fatală a tuturor nenorocirilor. După o lună mi-am recăpătat vigoarea, mulţumită deosebitei priceperi şi solicitudinii medicului meu, care, socotindu-mă destul de puternică pentru a înfrunta necazuri noi, se strădui să mă convingă că cel mai cuminte lucru de făcut era să mă întorc la soţul meu, pe care avea deseori ocazia să-l vadă pe vremea aceea. I-am respins însă propunerea, am pornit o nouă.acţiune juridică pentru separare şi am închiriat o casă mică în St. James's Square.

Cam tot atunci, femeia mea s-a întors de la Bruxelles, dar fără haine, reţinute în schimbul banilor datoraţi de mine acolo ; şi, cerîndu-mi să-i redau libertatea, deschise o prăvălie. Nu petrecusem multe săptămîni la noua mea reşedinţă, cînd călăul meu îşi reluă eforturile de a mă înrobi; experienţa mă învăţase însă să fiu cu ochii-n patru şi toate stratagemele lui dădură greş. Eram din nou fericită, fiindcă reluasem legăturile cu vechile cunoştinţe şi mă vizitau foarte mulţi domni, mai ales oameni de reputaţie bună, plini de bun simţ, care-mi cultivau prietenia fără să urmărească nimic altceva. Nu că nu mi s-ar fi cerut să iubesc ; n-au lipsit niciodată cei ce-mi ţineau discursuri pe tema aceasta şi dacă m-aş fi putut decide să profit de avansurile ce mi se făceau, poate că mi-aş fi aranjat treburile în aşa fel, încît să nu mă mai tem de viitor. Dar niciodată n-am făcut parte dintre oportuniştii aceia care-şi pot jertfi inimile pe altarul unor interese materiale.

într-o seară, cum stăteam de vorbă cu doi sau trei prieteni, intră avocatul şi-mi spuse că vrea să-mi comunice un lucru foarte important. Drept care toţi gentilomii, afară de unul, se retraseră, iar el mă anunţă că în curînd se va judeca acţiunea mea de divorţ. Deşi spera intr-o rezolvare favorabilă, nimic nu era sigur, iar dacă decizia îmi era potrivnică, lordul ar fi fost îndemnat din nou să-mi conturbe liniştea. De aceea era bine sfi mă retrag din societate pînă cînd afacerea se va fi tranşat într-un fel.

Vestea aceasta m-a tulburat adînc, iar gentlemanul, care nu plecase, văzîndu-mă îngrijorată, mă întrebă ce intenţionam să iac şi dacă-mi putea fi de vreun folos, dorind sâ ştie dacă intr-adevăr aveam să mă retrag. M-am forţat să rîd, răspunzînd-i: „poate că la mansardă". Răspunsul lui la gluma mea forţată a fost că, dacă o voi face, prietenia şi stima pentru mine îl vor ajuta să găsească drumul pînă la orice ascunzătoare ; şi n-aveam nici un motiv să-i pun la îndoială declaraţia. Ne-am consultat cu privire la măsurile necesare şi m-am hotărît să mă mut la ţară, unde am primit, curînd, o scrisoare de la el, în care-şi exprima infinita bucurie de a mă anunţa că procesul îmi dăduse cîştig de cauză şi puteam să-mi fac din nou apariţia în lume fără a risca nimic.

Prin urmare, m-am întors în oraş în trăsura lui cu şase cai, trimisă anume pentru mine, şi chiar în seara aceea m-am dus cu el la un bal mascat şi ne-am distrat de minune toată noaptea, fiind şi el, ca şi mine, într-o bună dispoziţie debordantă, mulţumită rezolvării fericite a acţiunii judiciare. Gentilomul cu pricina era o persoană foarte onorabilă, bogată şi bună la suflet ; mă iubea enorm, dar nu dorea să ştiu cît de îndrăgostit era ; dimpotrivă, încerca să mă convingă că-şi făcuse un principiu de viaţă ca nici o femeie să nu-i înrobească inima în aşa măsură, încît să-l tulbure sau să-l facă să sufere. Pe scurt, mi-a cîştigat afecţiunea şi generozităţii sale i-am datorat subzistenţa doi ani întregi, în care timp nu contenea să mă asigure de indiferenţa lui filosofică, dîndu-mi totodată dovezi zilnice de stimă şi prietenie şi purtîndu-se cu mine ca un îndrăgostit pătimaş, aşa încît am tras concluzia că intenţiile-i erau reci, deşi avea un temperament năvalnic şi, socotindu-mă o povară ce apăsa asupra averii sale, mi-am dublat eforturile de a obţine banii pentru o gospodărie separată de a lordului —. M-am mutat din St. James's Square într-o casă din Kensington, unde nu m-am bucurat mult de linişte, înainte de a fi întreruptă de o vizită neaşteptată.

într-o zi, cînd eram ocupată cu toaleta mea în sufragerie, m-am pomenit, brusc, cu înălţimea Sa lordul lingă umărul meu, fără să ştiu cînd se apropiase, deşi trăsura lui era la uşă şi servitorii săi luaseră casa în stăpînire. Mi se adresă în stilul obişnuit, ca şi cum ne-am fi despărţit abia aseară, iar eu i-am răspuns cu aceeaşi falsă familiaritate nepăsătoare, rugîndu-1 să ia loc, după care m-am retras în odaia mea, am încuiat uşa şi m-am vîrît în pat —. fiind, probabil, prima femeie din istorie care a căutat într-un asemenea loc adăpost de insultele unui bărbat. M-am zăvorit deci acolo cu credinciosa mea Abigail, şj lordul, văzîndu-mă în siguranţă, s-a pornit să bată în uşă, rugîndu-mă prin gaura cheii să-i deschid şi dîndu-mi toate asigurările că nu dorea decît să stea de vorbă. Deşi î] credeam, l-am rugat să mă lase în pace, fiindcă nu doream nicidecum să stau de vorbă cu el, ştiind din experienţă că avea o conversaţie atît de neplăcută şi chinuitoare, încît bucuroasă aş fi dat-o oricînd pe o bătaie bună, considerîndu-mă cîştigată de pe urma tranzacţiei. Cu toate acestea, el persistă atît de mult în rugăminţile sale, încît am consimţit pînă la urmă, cu condiţia ca întrevederea să se desfăşoare în prezenţa ducelui de L-. El îi trimise numaidecît o epistolă Excelenţei Sale, în timp ce eu mîncam în linişte micul dejun, sosit într-un coş ridicat cu o frînghie pînă la fereastra dormitorului.

Ducele avu bunăvoinţa să vină, la chemarea lordului, şi, înainte de a-i descuia uşa, îmi dădu cuvîntul câ mă va proteja împotriva oricăror violenţe sau silnicii. Le-am dat deci voie să intre şi micuţul meu gentilom, aşezindu-se pe marginea patului, începu să repete argumentele tocite, de atîtea ori folosite, ca să mă convingă să trăiesc cu el. La rîndul meu, i-am repetat vechile obiecţiuni, sau m-am prefăcut că-i ascult cuvintele, în timp ce-mi munceam creierii să născocesc o cale de evadare, lucru pe care ducele îl ghici numaidecît după înfăţişarea mea.

Văzînd că rugăminţile nu duc la nimic, lordul ieşi din cameră, încredinţîndu-şi cauza elocinţsi Excelenţei Sale ducele, care petrecu cu mine o jumătate de oră încheiată,

fără să se ostenească prea mult de dragul clientului său,

151
)

deoarece ştia cît de încăpăţînată şi neînduplecată sînt cu privire la subiectul acela. în loc de asta, făcu glume privind comportarea soţului meu, care (deşi gelos ps aproape toată lumea) îl lăsase singur cu mine în dormitor, observind că ori se încrede pe deplin în virtutea sa, ori are despre el o părere foarte proastă. Vorba e că am reuşit să amîn răspunsul categoric pînă a doua zi, invitîndu-i pe duce şi pe înălţimea Sa să ia masa cu mine. înţeleptul meu tovarăş de jug părea că se îndoieşte de sinceritatea invitaţiei, înclinînd mai degrabă să păstreze reduta cucerită, însă, cu persuasiunea Excelenţei Sale şi a domnului H-n, principalul său sfătuitor şi sprijinitor, fu făcut să mă . creadă pe cuvînt şi mă lăsă, deocamdată, în pace.

Nici nu plecaseră bine, cînd am sărit în picioare, mi-am făcut bagajele şi m-am refugiat în Essex pentru prima oară în viaţa mea. A doua zi, lordul şi nobilul său prieten veniră la masă, potrivit înţelegerii şi, informaţi fiind da fuga mea de către slujnică, pe care o lăsasem acasă, lordul dădu semne de nemulţumire şi insistă să arunce o privire în hîrtiile mele ; la care fata îi arătă un teanc de note de plată neachitate. Cu toată dezamăgirea, se aşeză să mănînce bucatele pregătite şi, tacticos, înfulecă o pulpă de miel, cea mai mare parte dintr-o găină şi alte bucate de care nu-mi mai amintesc ; pe urmă se retrase paşnic, dîndu-i posibilitatea servitoarei mele de a mă urma în refugiu.

Aveam intenţia să fug, ca şi altă dată, în străinătate, dar o nouă îmbolnăvire mă împiedică să-mi pun planul în aplicare. In timpul bolii veniră să mă vadă medicul şi cîteva dintre rubedenii, în special o verişoară de departe, pe care lordul o înrolase sub steagul lui, promiţîndu-i marea cu sarea dacă mă va determina să-i fac pe plac. Era ajutată în misiunea ei de doctor, prietenul meu şi un om cu mult bun simţ, faţă de care nutresc cele mai frumoase sentimente, deşi opiniile lui s-au deosebit deseori de ale mele. într-un cuvînt, eram expusă stăruinţelor supărătoare ale tuturor cunoştinţelor mele. Acestea, împreună cu starea precară a finanţelor, mă făcură în cele din urmă să accept condiţiile oferite, şi m-am reîntors la îndatoririle domestice de soţia.

înapoi la casa lordului m-a condus un prieten vechi, un gentilom trecut de cincizeci de ani, distins printr-o minte ascuţită şi calităţi deosebite : era un companion plăcut, voios şi omenos şi-şi asigurase taată stima şi amiciţia mea. Aşadar, sfatul lui cîntărea greu în cumpănă, fiindcă părea a fi produsul experienţei şi al prieteniei dezinteresat[2]. Fără nici o îndoială, avea o grijă neprefăcută pentru binele meu, dar, fiind un admirabil politician, înfierea să procedeze în aşa fel, încît interesul meu să coincidă cu înclinaţiile sale. Fără să vreau, începusem să pun stăpînire pe inima lui şi, cum cred 2a că nu-i voi putea încuraja iubirea cîtă vreme eram liberă să întreţin relaţii cu toţi ceilalţi admiratori, mă sfătui să renunţ la independenţă, ştiind prea bine că lordul putea fi lămurit uşor să nu permită nici unui rival să-i calce pragul, în caz că nu se îndoia că va reuşi, încetul cu încetul, să-mi cîştige dragostea. Pentru el era un adevăr fundamental că dacă două persoane de sex diferit trebuiau să trăiască împreună într-un deşert, fiind izolate de orice alte contacte cu oamenii, vor contracta inevitabil şi absolut firesc o pasiune reciprocă.

Cei curioşi n-au decît să determine cît de justă este ipoteza aceasta, deşi, dacă mi-e permis să judec cum mă îndeamnă inima, o pereche în situaţia descrisă ar putea mai degrabă să ajungă să se urască reciproc, din pricina obligativităţii legăturii lor şi a naturii acesteia, în afară de cazul că asociaţia lor ar fi fost de la bun început contractată pe baza afecţiunii şi stimei reciproce. Oricum, îl admir pe acest domn pentru planul ingenios conceput şi iscusit pus în practică, dar mai tîrziu am reuşit să-l întrec în şiretenie, deşi era viclean şi la început nu mi-am dat seama ce urmăreşte, iar lordului i-ar fi fost şi mai greu să-i înţeleagă intenţiile.

Imediat după încheierea armistiţiului, m-au dus într-o ţasă de ţară aparţinînd lordului meu, şi am fost destul de lipsită de minte ca să mă aventurez (neînsoţită de nici un servitor pe a cărui integritate să mă pot baza) în călătorie, numai cu lordul — şi cu H-n, de-a cărui ticăloşie îmi fusese întotdeauna frică, deşi de data asta temerile îmi crescuseră considerabil, fiindcă-mi amintisem că n-avea nici un interes să mă lase să locuiesc în casa aceea, unde puteam să-i urmăresc comportare^ şi să-l dau de gol, şi că aceeaşi casă, într-un foarte scurt interval de timp, arsese de două ori pînă în temelii, bănuindu-se că el însuşi pusese focul, ca să facă pierdută o cutie cu acte. E adevărat că acuzaţia n-a fost dovedită niciodată şi se prea poate să fi fost cu totul nevinovat, dar presupusa lui crimă făcuse asupra mea o impresie atît de puternică, încît devenisem cea mai nefericită muritoare. Am trăit în teroare pînă în momentul cînd groaza mi-a fost risipită de sosirea domnului Bal —r, un om de treabă şi bun la suflet, invitat de lordul — la noi. Atunci m-am gîndit că el nu va suporta să mă vadă rău tratată. După cîteva săptămîni, a venit în vizită, după cum promisese, doctorul S —, cu soţia, şi s-a hotărît să plecăm la Tumbridge, într-o excursie de plăcere, şi la întoarcere să examinăm registrele contabile ale lui H-n.

Această ultimă parte a planului n-a fost deloc pe placul bunului administrator care, din această cauză, se hotărî să dea pesta cap tot proiectul şi reuşi să o facă. Dintr-o dată, soţul meu se pronunţă împotriva călătoriei plănuite şi insistă ca eu să rămîn acasă, fără a-şi justifica în nici un fel poruncitoarea toană ; chipul i se. innegură cumplit şi trei zile întregi nu deschise gura.

în cele din urmă, într-o noapte intră în dormitorul meu, unde avea acces liber, cu spada sub braţ, dacă-mi amintesc bine scoasă din teacă. Mi-a fost imposibil să nu obsarv acest amănunt îngrijorător, care m-a speriat cu atît mai tare cu cît se întîmpla imediat după o perioadă cînd fusese cumplit de mohorît. Am reuşit totuşi să trec peste incidentul acela şi, concediindu-mi subreta, m-am culcat, fiindu-mi ruşine să recunosc, fie şi în adîncul inimii, că-mi era frică de o persoană ce se bucura de dispreţul meu suveran. Dar nu aveam o constituţie la fel de rezistentă ca şi voinţa ; m-am îmbolnăvit şi au trebuit chemaţi servitorii, iar lordul, înspăimîntat de cele întîmplate, dădu fuga sus la doamna S —, aflată în pat, şi-i spuse, cu evi

dentă îngrijorare, că mă simţeam foarte rău, fiind, credea el, speriată deoarece intrase în camera mea cu spada în mînă.

Doamna respectivă se alarmă atît da tare, încît dădu buzna în camera mea pe jumătate goală şi, coborînd scările, îl întrebă ce motiv putuse avea să-şi ia sabia cu el. La care el o lămuri că intenţionase să omoare liliecii. Eu cred şi sper că Singura-i dorinţă fusese să mă intimideze, dar cînd s-au întîmplat toate acestea aveam o altă părere. Doamna S —, după ce se îmbrăcă, petrecu toată noaptea la căpătîiul meu, avînd şi bunătatea să mă asigure că nu mă va părăsi pînă nu mă va vedea pusă la adăpost de toate spaimele ce mă înconjurau în casa aceea, unde venisem mai ales din vina ei şi a doctorului, fiindcă lordul îi hăr- ţuise şi-i plictisise fără osteneală cu acest subiect, spunîn- du-le că mă iubea cu patimă şi că nu cerea de la mine decît să stau la masa lui, să-i conduc gospodăria şi să înfrunt viaţa cu el. Prin astfel de juruinţe, rostite cu o înfăţişare cinstită şi binevoitoare, reuşise să le facă impresia că e fiinţa cea mai cumpătată din lume, aşa că îşi folosiră toată puterea de înrîurire asupra mea ca să-i arăt bunăvoinţă. La fal se întîmplase cu foarte mulţi alţi oameni care nu-i cunoşteau decît superficial caracterul şi care, trăind mai multă vreme în apropierea lui, au descoperit cu toţii ce greşeală făcuseră şi şi-au recunoscut-o.

La întoarcerea de la Tumbridge, unde se dusese în excursie de unul singur, doctorul mă găsi bolnavă în pat cu întreaga familie roind, zăpăcită, în juru-mi. Uimit şi îngrijorat de noua mea suferinţă, angajă o discuţi 5 cu soţul meu, care recunoscu imediat că pricina tulburării şi indispoziţiei mele nu era alta decît gelozia ; H- îl informase că fusesem .văzută ieşind la plimbare cu domnul Bal- într-o dimineaţă şi că între noi. ar fi avut loc multe lucruri ne-lalocul lor, acuzaţii cu totul false şi neîntemeiate. De cum fu formulată învinuirea, am hotărît că pîrîtorul trebuie chestionat numaidecît, în prezanţa tuturor. Aşa că-şi făcu apariţia, beat criţă, deşi era dimineaţă, repetînd articolele acuzării şi zicînd că deţinea informaţiile de la un om venit din oraş ca să tragă clopotele şi întors demult la Londra.

Iată un bun exemplu al șireteniei şi vicleniei sale, care nu-l părăseau nici măcar în ceasurile de beţie. Dac-ar fi aruncat calomnia în spatele oricărui servitor, ar fi fost pus faţă în faţă cu acela şi dat de gol. Dar, chiar dacă nu putea fi acuzat legal, reieşi limpede că el şi nu altul fusese autorul defăimării, ceea ce-l mînie atît de tare pe domnul Bal-, încît abia se putu abţine să nu-l pedepsească pe loc, luîn- du-l la bătaie. Am reuşit să-l conving să renunţe la răzbunarea imediată, măsură oricum nedemnă de caracterul lui, şi concluzia la care s-a ajuns a fost că lordul va trebui să renunţe fie la mine, fie la domnul H-, fiindcă eram absolut decisă să nu mai stau sub acelaşi acoperiş cu un instigator de teapa lui.

De cum i -se propuse alternativa, lordul îşi concedie administratorul şi, împreună cu doctorul şi cu doamna S-, ne-am întors la oraş ; ajunsesem să urăsc şi să mă tem atît de tare de reşedinţa lui rurală (deşi una dintre cele mai frumoase din ţară), încît nu mai puteam suporta să locuiesc acolo. Aşa oj ne-'am mutat într-o casă din Bond Street unde, urmînd sfatul amicilor, mi-am dat toată silinţa şi interesul să întreţin buna dispoziţie a soţului meu, dar am dat greş în aşa măsură încît, dacă a existat vreo clipă în viaţa lui cînd a fost mai nervos, mai capricios şi mai insuportabil decît oricînd, atunci fără îndoială că de momentele de acum era vorba, cînd era urîcios şi ranchiunos. Abia de-mi îngăduia să pun uneori piciorul afară din casă, unde nu vedeam pe nimeni, cu excepţia vechiului amic deja pomenit, a doctorului şi a soţiei lui, dar pînă la urmă Şi cu ei mi se interzise să mai vorbesc.

Reuşeam, cu toate acestea, să fur din cînd în cînd cîte o întrevedere cu binefăcătorul meu, pentru care nutream o deosebită afecţiune, pe lîngă recunoştinţa fierbinte faţă de generozitatea lui. Nu era el vinovat de compromisul încheiat cu soţul meu, fiind la fel de liberal cu punga sa, pa cît de hotărîtă eram eu să nu mă folosesc de ea. Ar fi fost, prin urmare, o lipsă de obraz, de gratitudine şi de prietenie din parte-mi (acum cînd aveam tot ce-mi trebuia) să rup orice legătură cu un om ce mă ajutase la nevoie. Cred câ e bine să-ţi faci cît mai multe scrupule şi să ta fereşti cît poţi, înainte de a accepta o favoare, dar, odată ce ţi s-a

făcut, n-ai voie să uiţi ce datorezi, şi nici o întîmplare din viaţă nu m-a mîhnit mai mult decît ştirea că acestui gentilom nu-i parvenise o scrisoare de mulţumire pentru ulti- ma-i dovadă de generozitate şi amiciţie de care profitasem; fiindcă am aflat mai tîrziu că mă bănuieşte de nerecunoştinţa.

Să mă întorc însă la situaţia mea din Bond Street. Am răbdat cît am putut vreme de trei luni, trăind înconjurată de iscoade puse să-mi pîndească orice mişcare şi suferind toate umilinţele provocate de răutate, prostie şi forţă. Atît de ridicolă şi nejustificată era supărarea tiranului meu, încît îmi declară că ar fi gelos pînă şi pe Haydegger [1], dacă n-ar exista alt bărbat să-i atragă suspiciunea. Dorea să-mi petrec toată ziulica în *tete ă tete* cu el, iar cînd îmi sacrificam îndeletnicirile mai plăcute pentru sesiunile acestea, se lega neapărat de cine ştie ce expresie inocentă de pe faţa mea pentru a stîmi o ceartă ; iar cînd mă trudeam să evit enervantele neînţelegeri, citind sau scriind, mă necăjea şi mă înţepa fără răgaz, acuzîndu-mă că-s arţăgoasă, posomorită şi distantă.

I John James Heidegger (1659 ?—1749), celebru director al operei londoneze, de o urîţenie proverbială (n. ed. engl.).

Nemaiputînd să-i îndur toanele, le-am comunicat doctorului şi doamnei S- în ce hal ajunsesem, arătînd că nu mai pot şi nu mai vreau să suport multă vreme asemenea chinuri. Doctorul mă povăţui să-mi port crucea cu răbdare, iar doamna S- preferă să tacă, aşa că mai şovăiam dacă să rămîn sau să plec cînd, într-o seară, doctorul, invitat la cină, schimbă cîteva cuvinte cu soţul meu, mîniindu-1 atît de tare, încît mi-a fost pur şi simplu frică să mă urc în pat cu el. Dimineaţa cînd se trezi, i se citea pe faţă o expresie atît de ciudată şi de rătăcită, încît m-am gîndit că-şi pierduse minţile.

îngrijorătorul incident îmi întări hotărîrea de a-mi lua picioarele la spinare, aşa că m-am mutat într-o casă din Sackville Street, unde locuisem cîndva ca văduvă. Abia instalată, i-am trimis vorbă ducelui de L- că-1 rog să-l inform aze pe lord de domiciliul meu, de motivul din care-1 părăsisem şi de hotărîrea de a mă apăra împotriva încercărilor lui de a mă readuce acasă. în prima noapte după

despărţire m-am culcat de una singură, cu plăcerea unui I bărbat cînd se culcă cu o iubită multă vreme implorată în 1 zadar să facă gestul. Iată cît de mult mă bucuram că seă- pasem de odiosul meu partener nocturn !

De-abia îmi schimbasem adresa, mutîndu-mă în Brook î Street, şi începusem să gust fructul dulce al libertăţii, cînd I mi se prezentă cererea să revin acasă, de către un nou in_ | tendent, angajat de lord în locul lui H-n. Domnul acesta cu 1 o fire foarte cinstită prezentă problema atît de judicios şi puse atîta sinceritate inimoasă în îndeplinirea misiunii încît am fost de acord să fie el arbitrul disputai dintre noi.

Se ajunse la o nouă reconciliere, deşi lordul se arătă nesatisfăcut, înainte chiar să fie pusă înţelegerea în practică şi, ca urmare, veni cu mine la Bath, unde m-am dus să-mi îngrijesc sănătatea, deoarece mă simţeam foarte rău.

împrejurarea aceasta avu un efect surprinzător asupra iubitului meu. în ciuda repetatelor sale declaraţii că nici o femeie nu va mai pune vreodată stăpînire pe inima lui în aşa măsură, încît să-l facă să sufere, se perpeli în toate chinurile dragostei dezamăgite cînd înţelese că pierduse speranţa de a mă vedea. Se purtă cu totul altfel cjg. cît îşi imaginase că o va face ; vorbele şi faptele lui trădau disperarea ; una dintre frazele pe care mi le aruncă fu *l* ca şi cum mi-ai răsuci coardei a inimii, ca să mi-o smulgi din piept". N-aş fi făcut una ca asta niciodată, dacă mi-aş fi închipuit că o să-l doară ; dar jur că l-am crezut atunci cînd vorbise cu totul altfel, atît de stăruitor încît mă făcuse să renunţ la el, iar acum era prea tîrziu să mai fac ceva.

în expediţia la Bath m-a însoţit o tînără doamnă foarte plăcută, cu care am petrecut clipe fericite, angajată în distracţiile de acolo care mă scuteau, în bună parte, de sîcîi- toarea prezenţă a soţului meu. Am plecat de aici la reşel dinţa lui de la ţară, unde am rămas cîteva luni, şi ne-am întors iarăşi în casa din Bond Street. Cînd o boală m-a ţintuit din nou la pat, s-a spus că indispoziţia mea nu era decît prefăcătorie pentru a rămîne singură, deşi mă aflam sub acelaşi acoperiş cu stăpînul meu şi mă îngrijeau chiar servitorii lui.

Cît timp am bolit, lordul (ca să fiu dreaptă) mi-a arătat caa mai mare tandreţe şi atenţie ; i-am lăudat întotdeauna

bunătatea în aceste împrejurări, ca pe o ciudată abatere de la purtarea lui

obişnuită. Dacă acţiunile lui aveau, cît de cît, o logică, îmi vine să cred că-şi dădea mai întîi silinţa să-mi provoace o febră, necăjindu-mă, pentru ca să-şi poată dovedi mai apoi iubirea şi omenia. Cînd mi-am recăpătat cheful şi puterea, am ieşit din casă, am întîlnit luma şi m-aș fi simţit la largul meu, dac-ar fi fost mulţumit şi el. Dar, cu cît eram mai satisfăcută, el îşi pierdea buna dispoziţie și-i alungă din casă, unul cîte unul, pe toţi cei ce-mi puteau face viața suportabilă, stînd de vorbă cu mine.

M-am certat adeseori cu el din pricina purtării lui răutăcioase, asigurîndu-1 că dorasc să trăiesc în pace şi ru- gîndu-1 să nu mă silească să recurg la alte măsuri. Făcu urechea surdă la toate implorările mele (deşi l-am prevenit nu o dată de ce va urma), persistă în persecuţiile lui şi, după certuri repetate, am plecat din nou din casa lui, ferm hotărîtă să îndur orice greutăţi, decît să mă supun capii- ciilor lui tiranice.

In anul ac ala se petrecu o întîmplare tragică, care m-a impresionat şi m-a îndurerat peste putinţă, şi de care-mi voi aminti întotdeauna cu tristeţe : moartea domnului B-, cu care menţinusem mereu relaţii strînse, chiar din clipa cînd ne-am cunoscut. Era un om de mare valoare şi promitea să devină una dintre stelele cele mai strălucitoare ale epocii noastre sau ale tuturor timpurilor. M-am bucurat fără rezerve de prietenia lui, iar el avea încredere nestrămutată în firea mea cinstită, ştiind demult cît de sinceră sînt, spunînd adeseori că e gata să creadă orice afirmaţie a mea. chiar dacă s-ar bate cap în cap cu ceea ce-i spun sau simţurile. Aceştia fiind termenii prieteniei noastre, nu se poate presupune că am îndurat pierderea fără mîhnire ; din contră, durerea mea nu putea fi pusă în cuvinte, şi dacă mîna îndurătoare a timpului i-a tocit acum tăişul, nu voi înceta niciodată să-i venerez memoria, păstrîndu-i amintirea cea mai tandră.

In ultima perioadă a convieţuirii mele cu lordul, mi-am dat consimţămîntul pentru obţinerea unui act al parlamentului care să-i dea posibilitatea să-şi achite datoriile. Pentru aceasta, se cerea anulat contractul în vigoare între noi, privitor la gospodărirea separată, la care, în anumite condiţii, aveam dreptul. Articolele contractului ce contraveneau susmenţionatului proiect urmau să fie reziliate ; calei alte rămîneau valabile. Cînd venise momentul să se facă tranzacţia, lordul, ca întotdeauna, generos, insistă să-i dau o mînă de ajutor, anulînd întregul contract, iar cînd am refuzat s-o fac, întrucît era ultima mea posibilitate de a mă apăra de abuzurile lui, renunţă să-şi mai pună planul în aplicare, deşi lăsîndu-1 baltă numai lui însuşi îşi făcea rău ; şi mă acuză că-mi luasem cuvîntul înapoi, după ce-1 pusesem la cheltuieli considerabile.

Acuzaţia că-mi călcasem cuvîntul — sfidez întreaga lume s-o dovedească ! — mă enervă cu atît mai mult, cu cît eu ticluisem planul, pentru a-i veni în ajutor, ştiind foarte bine că realizarea lui punea în pericol valabilitatea propriului meu contract. Indignarea îmi crescu şi mai mult - văzînd cum se poartă domnul G-, care întotdeauna se arătase preocupat de binele meu şi ultima oară cînd mă împăcasem cu soţul meu sa arătase gata să mijlocească o conciliere între mine şi tata ; cînd fu însă întrebat despre amănuntele acestei deosebiri de vederi, cerîndu-i-se să spună dacă lordul sau eu aveam dreptate, refuză să facă pe arbitrul şi să se pronunţe asupra problemei şi prin o serie de hm... şi ha... pline de înţelesuri, îşi exprimă dezaprobarea faţă de poziţia mea. Şi totuşi, acelaşi om, cînd i-am anunţat, confidenţial, intenţia de a fugi din nou, întrebîn- du-1 sincer ce credea despre asta, păruse că recunoaşte îndreptăţirea dorinţei mele, cu aceste remarcabile cuvinte :

— Doamnă, dacă aş crede sau aş putea spera că înălţimea Sa își va reveni, v-aş ruga în genunchi să fămîneţi; dar cum nu pot, prefer să nu spun nimic.

Dacă fusese de acord, în particular, cu planurile mele, de ce-şi arăta dezaprobarea acum, cînd nu csream decît să mi se facă dreptate ? Situaţia lui însă depindea de lord, aşa că-i voi scuza comportarea flegmatică (să nu spun neprietenoasă). Era silit, într-adevăr, să aibă mare grijă să nu-1 supere cumva pe soţul meu, care-1 făcea uneori să simtă efectele mîniei provocate de alţii; mai ales ca urmare a unui mic incident întîmplat cam în perioada aceea.

într-o seară, cînd pe undeva prin vecini se declanşase un incendiu, se afla cu noi, din întîmplare, un tinerel foarte plăcut, voios şi prietenos, rudă apropiată a soţului meu. După o seară plină de veselie şi voie bună, tînărul gentleman, foarte politicos din fire, ne-a salutat pe toţi pe rînd. Stăpînul meu, care dinainte se arătase puţin gelos pe rubedenia sa, considerîndu-se provocat de fleacul ăsta, îşi stăpîni prudent neplăcerea pînă la întoarcerea acasă, cînd mînia, coopîrînd cu şampania din el, îi suci atît de tare capul, încît se repezi asupra nevinovatului G-n, apu- cîndu-1 brutal de guler, deşi n-avusese nici un amestec în povestea ce-i stîrnise indignarea.

Purtarea lui nebunească şi imprevizibilă, adăugată celorlalte neplăceri ale vieţii de familie, îmi întări hotărîrea de a-l părăsi. Pînă şi azi lordul îşi blestemă rubedenia, considerîndu-l cauza directă a fugii mele, cînd ar trebui, de fapt, să pună vina pe propria-i nebunie şi nechibzuinţă. Cînd m-am retras în Park Street, i-a prevenit pe toţi prăvăliaşii (neuitîndu-l nici măcar pe brutar) să nu-mi dea nimic pe credit, fiindcă nu intenţiona să achite vreo datorie contractată de mine. Greutăţile ce au decurs din caritabila-i declaraţie, ca şi gîndul la cît suferisem şi cît voi mai avea da tras din cauza firii lui capricioase şi barbare, mi-au afectat atît de mult sănătatea, încît iar ţn-am îmbolnăvit, viaţa fiindu-mi, se credea, în pericol.

Dar constituţia mea robustă reuşi, în cele din urmă, să învingă boala şi medicii mă sfătuiră să plec la ţară, pentru a mă întrema la aer curat; aşa că, deşi abia aveam mijloace pentru una, m-am pomenit nevoită să ţin două case şi să-mi pun în rînd trăsura, întrucît nu-mi puteam p?r- mite să cheltuiesc prea mult cu birjele. Din fericire aveam credit nelimitat, în ciuda eforturilor lordului de a-mi tăia orice sursă de venit.

Mi-am întărit sănătatea la ţară şi apoi am revenit la Londra, unde au venit să mă vadă prietenii care nu mă părăsiseră niciodată la nevoie, iar vara m-am mutat într-o casă din Essex şi, câteva luni, am trăit foarte liniştită, nemolestată de tiranul meu, care mă lăsa uneori în pace cîte

un an întreg. Aici, după cum aveam chef, călătoream sau mă plimbam cu careta, cu cai împrumutaţi, avîndu-i ca tovarăşi pe iubitul meu şi pe un alt gentilom, un partener foarte plăcut ce avea să se dovedească, nu peste mult, o cunoştinţă utilă.

Cînd soţului meu îi reveniră, în cele din urmă, toanele rele şi reuşi să iscodească în ce loc mă ascundeam, pomi spre reşedinţa mea, unde sosi dimineaţa, cu trăsura trasă de şase cai, însoţit de domnul G-n, de o altă persoană anume angajată în acest scop, şi de şase servitori înarmaţi.

De cum l-am văzut că se apropie, am zăvorit toate ușile și am refuzat să-l las să intre, în ciuda avalanşei neîntrerupte de rugăminţi și ameninţări prin care încerca să mă convingă, fiind hotărîtă să rezist pînă la capăt.

Văzînd că nu glumesc, dădu semnalul de atac şi servitorii lui pătrunseră, pur şi simplu, cu forţa în casă ; aşadar m-am refugiat la catul de sus, baricadîndu-mă în cameră, pe care asediatorii o asaltară cu atîta furie, încît uşa era gata să cedeze, aşa că am fugit în altă încăpere.

Domnul G-n îmi ceru să-i dau ascultare şi mă imploră să-l onorez pe soţul meu cu o întrevedere ; altfel nu putea răspunde de ce avea să se întîmple. Am răspuns cererii sale, arătînd că-mi era imposibil să-i fac pe plac, şi că, dacă urmăreau să mă ucidă, nu-mi era deloc teamă de moarte. Auzindu-mi declaraţia, îşi reînnoiră atacurile, fără nici o urmă de succes însă, iar după-amiază lordul (ca şi cum s-ar fi jucat) mă înştiinţă formal că doreşte să oprească ostilităţile pînă cînd ambele tabere vor fi stat la masă. Servitorii mei veniră după instrucţiuni şi le-am poruncit să-l servească imediat cu tot ce-i pofteşte inima din ceea ce se găsea prin casă.

Permisiune de care se folosi din plin. Aşezîndu-se cu tovarăşii săi la masă, îmi devoră bucatele fără a clipi din ochi, după ce-mi făcuse cinstea de a se interesa ce doream să-mi trimită sus în odaie. Eu, departfe de a avea poftă să mă înfrupt din mîncare, şedeam de una singură pe marginea patului, aşteptînd tristă să văd ce mai urmează, după ce zăvorisem uşa camerei din faţă, ca să fiu în siguranţă, dar o lăsasem deschisă pe cea a dormitorului, spre a primi aer, canicula fiind insuportabilă.

Lordul îşi astîmpără foamea şi-şi reluă eforturile; brusc, am auzit un zgomot în camera alăturată, care m-a făcut să tresar. Văzînd că se strecurase în anticameră cu ajutorul unei bănci aşezate sub o fereastră, m-am aruncat asupra uşii dormitorului şi am încuiat-o numaidecît, iai apoi, deschizînd alta, ce dădea spre scări, am ieşit în fugi din casă, făcîndu-mi drum printr-un grup de peste o sută de persoane, adunate din pricina tevaturii.

Cum toţi vecinii mă iubeau și servitorii lordului îmi arătau un deosebit respect, am trecut neatinsă printre ei şi m-am refugiat într-o căsuță învecinată, în vreme ce lordul zbiera după ajutor, căci se temea să iasă din casă tot aşa cum intrase. Fără a mai aştepta să văd ce face, mi-am schimbat îmbrăcămintea cu femeia sărmană ce-mi dăduse adăpost şi, purtînd şorţul ei albastru și pălăria ei de paie, am ieșit pe cîmp, intenţionînd să cer protecţie în casa unui gentilom ce locuia pe aproape, fără să cunosc însă drumul într-acolo. Norocul meu a fost să dau de un ţăran care m-a condus pînă la destinație ; altminteri m-aş fi rătăcit, şi ar fi trebuit, se pare, să dorm sub cerul deschis, întrucît se făcuse deja ora opt seara.

îndrumată de călăuza mea, am sărit peste şanţuri şi garduri vii (nu îndrăzneam să merg pe drum, ca să nu cad în mîinile urmăritorului) şi, după ce-am căzut o dată în noroi şi am bătut cu piciorul cinci sau şase mile — susţinută de o dîrzenie ce nu m-a trădat niciodată în asemenea ocazii — am sosit la destinaţie, trăgînd clopoţelul de la poarta grădinii ca să mi se dea drumul înăuntru. Văzînd o femeie bizar îmbrăcată, tăvălită prin tină, ai casei refuzară să-mi deschidă ; cînd au înţeles însă cine sînt, au descuiat numaidecît şi m-au tratat cu multă ospitalitate, după ce făcuseră haz pe seama îmbrăcăminţii şi aventurilor mele.

A doua zi m-am întors, mi-am luat iarăşi casa în stăpînire şi m-am bucurat din nou, netulburată, de vechile distracţii, vreme de o lună întreagă, în care timp aşteptam, resemnată, să se pronunţe hotărîrea în procesul meu. într-o după-amiază însă, una dintre iscoadele puse de mine să supravegheze neîncetat drumul îmi vesti că se apropie lordul. Avusesem atîta noroc cînd îmi alesesem spionii, încît

nici măcar unul nu m-a trădat vreodată, deşi li s-au oferit adeseori bani buni în acest scop.

De cum am auzit vestea, am dat poruncă să mi se înşă- Ueze calul şi,

încălecînd, m-am făcut numaidecît nevăzută, galopînd în direcţia opusă Londrei. Nu parcursesem o distanţă prea lungă, cînd înaintarea îmi fu oprită de o poartă cu cinci bîrne transversala. După o scurtă ezitare, am ho- tărît să o sar (calul meu fiind un armăsar de vînătoare), în caz că voi fi urmărită. Am reuşit însă, cu destulă greutate, să o descui, ajungînd apoi cu bine acasă la prietenul meu, domnul G-. Acesta era judecător de pace şi-mi făgăduise să mă apere dacă va fi nevoie.

Simţindu-mă, pentru moment, în siguranţă, am trimis cercetaşi să afle ce mai făcea lordul şi am aflat că pus ase stăpînire pe casa mea, îmi alungase slugile şi se declarase proprietarul tuturor bunurilor mobiliare, hainelor şi documentelor ce-mi aparţineau. Documentele nu aveau nici o importanţă, dar hainele erau multe şi scumpe. Aşadar am aşteptat pînă m-am convins că nici prin gînd nu-i trec 2 să renunţe la cucerire, iar atunpi am hotărît că e timpul să pun o distanţă şi mai mare între mine şi el. La două zile după plecarea de acasă, noaptea pe la unsprezece, am pornit la drum, într-o trăsură cu patru telegari, împrumutată de la prietenul meu, însoțită de un valet, un flăcău solid şi înarmat pînă în dinţi. Eu însămi aveam o pereche de pistoale, şi eram hotărîtă să le folosesc împotriva oricui ar fi îndrăznit să se atingă de mine, cu excepţia lordului, pentru care ar fi fost suficientă o armă mai puţin mortală, ca de pildă un pumnal sau un amnar cu iască. Nimic mai străin de gindurile mele decît dorinţa de a face rău vreunei fiinţe vii, cu atît mai puţin propriului meu bărbat; nu intenţionam decît să mă apăr de violenţe şi silnicii, ştiind din amara-mi experienţă că voi avea negreșit parte de ele, dacă va reuși să pună mîna pa mine. Consideram că am dreptul să-mi apăr fericirea, la fel cum orice ins e îndreptăţit să lupte pentru viaţă — în special împotriva unor ticăloşi ce doreau să mi-o ia, în schimbul unui câştig derizoriu.

în toiul călătoriei, valetul se apropie de mine şi-mi spuse că eram urmăriţi; la care m-am uitat afară şi, văzînd

un bărbat ce călărea în draptul caretei,, am scos un pistol pe geam şi am rămas în poziţia aceea defensivă pînă cînd a socotit el că e mai prudent să bată în retragere şi să mă scutească de teama stîmită de prezenţa lui. Am

ajuns la Londra şi, schimbînd echipajul, am închiriat o trăsură deschisă în care (deşi am îngheţat aproape de tot) am parcurs tot drumul pînă la Reading, unde am ajuns a doua zi dimineaţa la zece. De aici am placat şi mai adînc în interiorul ţării, cu intenţia de a găsi adăpost la buna mea prietenă, doamna C-. Intr-adevăr, la ea aş fi putut afla refugiu, cu toate că soţul meu mi-o luase înainte şi se străduise s-o aţîţe împotriva mea, dacă nu i-ar fi fost casa plină de oaspeţi, de care n-ar fi avut cum să mă ascundă — mai ales de fratele ei, prieten la cataramă cu prigonitorul meu.

Așa stînd lucrurila, n-am putut petrece decît scurtă vreme cu ea, suficientă însă pentru a-i citi pe chip cît o mîhnea soarta mea şi cît mă compătimea de mult. Deşi nu-i stătea în putere să-mi ofere liniştea dorită, mi-a trimis mai tîrziu o mică sumă de bani, gîndindu-se că mi-ar prinde bine pe drum, întrucit plecasem de acasă în foarte mare grabă. Eu, între timp, eram amorţită de frig, moartă de ostenaala unui drum atît de lung, cu minţile aproape rătăcite din pricina insuccesului. Nu era însă vreme de tînguială ; cum nimeni nu putea sau nu voia să mă ajute, aveam cea mai mare nevoie de propria-mi voinţă şi putere de judecată. După o scurtă deliberare, am făcut cale întoarsă spre Londra. Nedorind să merg pe drumul pe care venisam şi arzînd de nerăbdare să mă văd la capătul călătoriei, am ales şoseaua de Bagshot, aventurîndu-mă să traversez 'landa ziua în amiaza-mare.

Acolo m-a atacat un hoţ de drumul mare, înarmat cu un paloş, cerîndu-mi banii. Nu aveam la mine mai mult de douăsprezece guinee şi prevedeam că dacă voi fi jefuită de întreaga sumă, nu-mi voi putea continua călătoria fără a-mi dezvălui identitatea, fiind astfel în primejdie ds a fi descoperită de urmăritorul meu. Aşadar, i-am dat indivi dului trei guinee şi nişte mărunţiş. Fu atît de nemulţumit, încît mă ameninţă că o să-mi scotocească prin haine, ca să găsească mai mult, dar i-am poruncit vizitiului să dea bice cailor şi am avut norocul să scap de ruşinea asta, deşi tni-era teamă să nu ‘mă ajungă din urmă un glonte de pistol şi, din această pricină, mi-am ţinut capul aplecat în trăsură, imitîndu-i pe vitajii despre care se vorbeşte că ar fi procedat la fel pe cîmpul de bătaie.

Temerile mele nu se adeveriră însă. Am înnoptat la un han de pe şosea şi a doua zi am ajuns la Londra, întîmpi- nînd mari greutăţi şi neplăceri: nu ştiam unde voi locui şi eram lipsită de orice mijloc de subzistenţă. In deruta nea, am apelat la avocat, care mă recomandă unui neguţător din Westminster. Acesta ne-a dat casă şi masă, pe datorie, mie şi credincioasei mele Abigail (căreia îi voi spune doamna S-r), timp de zece săptămîni, în care interval n-am dat ochii cu nimeni; nici n-am pus piciorul afară din casă. .

Tocmai cînd cruzimea călăului meu, care-mi'înhăţase pînă şi lucrurile de purtat, mă lipsise de orice bucurie a vieţii, silindu-mă să trăiesc în cea mai neagră mizerie, l-am cucerit pa lordul D-, un aristocrat ce nu mai e astăzi în viaţă din această cauză nu-i voi comenta prea mult caracterul — dealtfel foarte bine cunoscut — spunind doar atît: că, după tiranul meu personal, era unica persoană detestată de mine din suflet. Dacă se punea însă problema de a alege între cai doi, preferam darurile — substanţiale — ale acestui nou iubit. întrucît lucrul cel mai rîvnit de mine era un adăpost, am consimţit să plec cu el la reşedinţa sa de la ţară, unde mi-am şi trimis toată îmbrăcămintea achiziţionată pe credit.

După o mai îndelungă chibzuinţă însă, m-am răzgîndit şi l-am anunţat despre hotărîrea mea printr-o scrisoare, cerîndu-i în acelaş timp să-mi trimită înapoi bagajele. Mă aşteptam ca în urma masajului meu să vină să-mi ceară socoteală, clocotind de mînie, indignare şi dezamăgire şi am dat poruncă să nu fie lăsat în casă. Cu toate precauţiile luate, el izbuti să se strecoare înăuntru şi printre primele lucruri cu care am dat ochii a doua zi dimineaţa în dormitor a fost iubitul meu, înarmat cu o cravaşă de care (cunoscîndu-mi omul) simţeam că n-are sens să-mi fie frică. Nu m-am speriat totuşi prea tare, întrucît mă consideram mai curajoasă decît el, dacă s-ar fi ajuns la o păruială. In pofida aşteptărilor mele şi a purtării lui obişnuite faţă de femei, îmi vorbi foarte politicos, comentând conţinutul scrisorii mele. Eu i-am spus- pe şleau că mă pripisem când îi acceptasem propunerea, intenţionînd doar să profit de pe urma ei ; că, meditînd asupra gestului meu, mă gîndisem că n-ar fi onest să trăiesc cu el doar din interes şi că, întrucît nu-l iubeam şi nu ştiam să mă prefac, legătura noastră nu ne-ar fi putut satisface pa nici unul, niciodată. Deşi foarte mîhnit de felul cum procedasem, el recunoscu justeţea celor spuse ; renunţă la toate pretenţiile şi-mi înapoie hainele şi niciodată de atunci nu m-a dojenit pentru chipul în care mă purtasem cu el, deşi a recunoscut într-o anume împrejurare că încă mă mai iubaşte. şi mă va iubi întotdeauna, fiindcă mă purtasem rău cu el; declaraţie ce arată cît era de sucit din fire. Cît despre propria-mi purtare de atunci, recunosc că nu are nici o alta scuză decît împrejurările mizerabile în care mă găseam, adeseori atît de grele, încît mă mir că n-am fost silită să fac lucruri ce mi-ar fi adus reputaţia unei comportări şi mai excentrice decît în realitate.

In cele din urmă, toate speranţele îmi fură spulberat? de faptul că procesul s-a terminat cu o hotărîre favorabilă soţului meu. Dar şi atunci am refuzat să plec fruntea; dimpotrivă, ieşind din ascunzătoare, m-am instalat în Suf- folk Street, sfidîndu-1 pe tiran. Nevoind însă să încredin-ţez paza uşilor mele unor oameni necunoscuţi, am închiriat

o casă în Conduit Streat. De cum am reapărut în societate,-m-au înconjurat feluriţi admiratori, de toate soiurile. Bănuiesc că am primit omagiile şi complimentele bărbaţilor de toate felurile existente sub soare, cu excepţia celui ce-mi place mai mult : un om capabil de a simţi şi inspira afecţiunea adevărată. Soiul acesta este pe cît d2 rar, pe atît de nepreţuit. Mă consider totuşi extrem de îndatorată tuturor celor ce-mi cultivau prietenia, deşi nu primeau mare lucru în schimb, fiindcă, dacă nu eram îndrăgostită cu adevărat, niciodată, nu reuşeam să mă prefac ; soiul ăsta de disimulare e o robie inacceptabilă nici unui suflat cinstit. Cu excepţia unui tînăr foarte înzestrat cu care mă întîlneam uneori, erau cu toţii o stranie adunătură de fiinţe nesemnificative ; unul insipid, altul ridicol de afectat, al treilea lipsit de orice educaţie, ai patrulea

schimbător ca vîntul; pe scurt, am găsit tot atîtea tipuri printre bărbaţi, cîte am observat în rîndurile propriului meu sex. Pe unii m-am străduit să-i convertesc la principiile mele, în vreme ce alţii şi-au dat silinţa să

facă ei din mine un prozelit; văzînd însă şi unii şi alţii că misiunea e cu totul şi cu totul imposibilă, am renunţat cu înţelepciune la ea.

Am avut însă, pînă la urmă, norocul de a cunoaşte un nobil ce nu-şi

are, socot, egalul în Anglia în ceea ce priveşte cinstea, integritatea, umorul, bunul simţ şi generozitatea ; după descrierea asta, nici nu mai e nevoie să pronunţ numele lordului —. Acest mare şi bun bărbat posedă toate calităţile necesare pentru a inspira admiraţie, dragoste şi stimă. Cu infinit mai multe merite decît i-au fost acordate vreodată unui singur individ, se arată atît de neîncrezător în calităţile lui, încît îi cîştigă pe toţi, fără greş, de partea sa. Pare că nu vede nimic, dar observă totul; felul în care istoriseşte o poveste sau dă eleganţă fleacurilor este de neconfundat; deşi are mii de ciudăţenii, acestea nu fac decît să-i sporească farmecul. După toate cele spuse, s-ar putea presupune că eram înamorată de el, ceea ce nu e cazul. Iubirea e năbădăioasă şi capricioasă. Eu însă ştiu să admir un om de onoare şi nutresc cea mai mare stimă pentru el, iar cînd observ că seamănă la fire cu scumpul meu prieten decedat, domnul B-, sau mai degrabă că domnul B-, dac-ar mai fi trăit, ar fi semănat cu lordul —, fac cel mai mare compliment pe care-1 pot concepe, atît celui viu, cît şi celui plecat dintre noi.

Mă consideram’fericită să mă bucur de prietenia şi conversaţia acestui aristocrat, deşi eram, ca de obicei, expusă la hărţuielile necontenite ale lordului. Intr-o zi, pe cînd preagenerosul meu prieten mă onora cu prezenţa, lordul, sosit cu trăsura, îşi făcu apariţia în uşă, însoţit de un alt gentilom, care ceru, cu glasul autoritar, permisiunea să intre. Un lacheu foarte onest, aflat de mult în slujba mea, urcă scările în goană, consternat, să-mi vestească intîmplarea. I-am spus că nu trebuie să dea nimănui socoteală de nimic, poruncindu-i să ţină uşa închisă orice s-ar întîmpla; neaşteptatul asediu mă afectă, însă, atît de tare, încît lordul — spuse că nu cunoscuse în

viaţa lui surpriză şi groază mai mare decît cele pe care le trăise văzîndu-mi chipul cînd îmi dădusem seama că trăsura se oprise în faţa casei mele.

Nereuşind să intre, micuţul meu plecă, ameninţînd că se va întoarce în

scurt timp cu întăriri. Pînă atunci mi-am făcut rost de un soldat, pe care l-am plasat santinelă înăuntrul uşii, ca să mă apere pe viitor de primejdia unor astfel de invazii. Lordul îşi ţinu promisiunea şi se întoarse în marş cu aliaţii săi, însoţiţi de un' ofiţer de poliţie, repetîndu-şi cererea de a fi lăsat să intre. Cînd soldatul deschise geamlîcul, ca să-i răspundă aşa cum îl instruisem, bărbatul meu, văzînd tunica roşie, se sperie atît de zdravăn, încît îşi luă numaidecît picioarele la spinare, iar ulterior, cînd povesti aventura, aidoma lui Fal- staff cel din piesă, îl transformă pe soldatul meu într-un pluton întreg de muşchetari. Reuşi, de asemenea, să-l identifice pe gentilomul care-mi împrumutase un om din compania lui şi depuse o plîngere împotriva sa ducelui de W-, sperînd să-l vadă sancţionat pentru abatere ; din fericire, speranţele nu i s-au împlinit.

Înţelegînd eu că nu voi avea niciodată linişte în Anglia, ci voi fi supusă fără contenire alarmelor şi tulburărilor ce-mi măcinaseră deja sănătatea şi răbdarea, am luat decizia de a mă reîntoarce în Franţa, refugiul cel mai bun şi cel mai sigur adăpost de persecuţiile tiranului. Pînă să fac pasul acesta, am încercat, la sfaturile prietenilor, să mă ascund în apropiere de Windsor, dar lordul m-a descoperit repede şi m-a făcut să-mi părăsesc ascunzătoarea. Atunci m-am mutat în Chelsea, trăind cu cugetul mereu agitat şi frămîntat din pricina situaţiei grele în care mă aflam ; pacea îmi era tulburată cu regularitate de un om pe care nu-l satisfăceam, şi care totuşi nu putea trăi fără mine. Din acest motiv, cu toate că nu mă simţeam grozav, am pornit spre Franţa (via Haga, deoarece războiul închisese toate celelalte porturi) fără alţi însoţitori decît slujnica S-r, care, deşi se temea de mare şi era pe cale să se mărite, n-a vrut să mă părăsească într-o condiţie atît de jalnică, înainte de a mă putea da în grija lacheului şi a unei alte servitoare, cărora le poruncisem să mă urmeze cu bagajele. înainte de plecare însă, i-am trimis un mesaj lordului —, cerîndu-mi hainele confiscate în Essex ; cum el refuză să mi le dea, am fost obligată să mă echipez din nou, cu împrumut.

Bunul meu prieten L- mi-a oferit banii de călătorie şi, după o traversare scurtă şi plăcută, am ajuns la Haga, unde am rămas două luni, despărţindu-mă de S-r, căreia i-am stabilit o alocaţie de douăzeci şi cinci de lire, plăti- bile din suma pe care o aveam sau urma s-o obţin de la soţul meu. îl convinsesem şi pe lordul B- să plătească aceeaşi sumă unei alte fete ce mă slujise în timpul petrecut la el.

Olandezii nu mi-au plăcut prea mult, deoarece păreau preocupaţi numai şi numai de interesul personal, neavînd nici gustul, nici plăcerea politeţii; caracter ce nu-mi putea fi simpatic, mie care am dispreţuit întotdeauna banul, am trăit generos şi am iubit plăcerea mai mult decît orice. Cînd zic plăcere, nu trebuie să se creadă că mă gîn- desc la cea senzuală ; ea constituie fericirea supremă numai pentru cei lipsiţi de suflet şi de imaginaţie. Cu toate acestea, m-am bucurat în oraşul respectiv şi de destule amabilităţi ; printre altele, de reputaţia de a-1 avea ca amant pe ministrul regelui P-, un tînăr fluşturatic ce mă vizita des, îndeajuns de des pentru a-mi atrage acuzaţia că am o legătură de amor cu el; acuzaţia aceasta se formula des pe socoteala mea, fără ca eu să fi dat cea mai mică ocazie de bănuială.

După ce mi-am luat rămas bun de la prietenii Olandezi, am plecat din Haga, întovărăşită de o englezoaică, anume aleasă în acest scop şi, după nenumărate obstacole şi primejdii (drumul era înţesat de tîlhari), am ajuns la Ant- werp. M-am odihnit cîteva zile în acest oraş şi apoi am închiriat pe cont propriu o trăsură şi am pornit spre Bruxelles. înainte de a ajunge la Mechlin, echipajul nostru a fost atacat de doi husari care, cu săbiile trase, îl obligară pe surugiu să intre într-o pădurice de lîngă drum. In prima clipă am crezut că intenţionează să ne examineze paşapoartele, dar mi-am dat seama curînd ce urmăreau cu adevărat. Deşi foarte tulburată de descoperire, am găsit în mine suficientă putere şi voinţă pentru a-mi afecunde îngrijorarea, ca să n-o înspăimînt şi mai mult pe tînără doamnă, deja aproape moartă. Ba chiar am încurajat-o să nu se gîndească la rău şi, adresîndu-mă

tîlharilor în franceză, i-am rugat stăruitor să ne cruţe vieţile. Unul din ei, un bărbat mic de statură, mă asigură în aceeaşi limbă că n-avem de ce ne teme pentru vieţile noastre.

După ce, în starea aceea de groaznică nesiguranţă, am pătruns cam trei

pătrimi de milă în pădure, bandiţii se urcară în trăsură şi luînd cheile pe care le ţineam în mînă, gata pregătite pentru ei, descuiară trei cufere mari cu lucrurile mele şi, golindu-le complet, în afară ide cercurile de crinolină şi de cîteva cărţi, își împachetară prada într-o cîrpă mare ; apoi îmi luară toţi banii şi giuvaeru- rile, chiar şi cataramele pantofilor şi butonii de la mîneci, $i sfîrşiră prin a înhăţa pălăria cu dantelă a lacheului şi a o dărui, ca răsplată, unui ţăran ieşit dintre tufişuri pentru a le da o mînă de ajutor la împachetat.

Cînd terminară, ne poruncіră să ne întoarcem la şosea pe alt drum decît cel urmat pentru a ajunge acolo şi, încălecîndu-şi bidiviii, plecară-în galop cu prada, nu înainte ca omuleţul — cel mai puţin feroce dintre ei — să vină şi să-mi strîngă mîna, dorindu-mi călătorie plăcută, urare pe care i-am făcut-o şi eu din toată inima, atît de încîntată eram să-i văd plecînd pe cei doi, care ne reţinuseră mai bine de o jumătate de oră, timp în care, cu toate asigurările primite, tremurasem de teamă că-şi vor încheia socotelile cu noi, omorîndu-ne pe toţi. Bănuiam că făceau parte din banda care asasinase, nu demult, un ofiţer francez şi-şi bătuse cumplit joc de o femeie, după ce-i despuiaseră de toate lucruşoarele.

Nu se poate spune că-mi treceau prin cap gînduri prea liniştitoare, acum că fusesem prădată şi lăsată să mft zbat în cea mai cruntă sărăcie, într-o ţară străină. Dar, deşi o păţisem cel mai rău, eram unica persoană din grup care, după accident, dădea dovadă de hotărîre şi de prezenţă de spirit. Vizitiul şi valetul păreau împietriţi de spaimă ; a trebuit să repet de cîteva ori porunca pentru ca cel dintîi să mîne caii şl mai adînc în pădure şi să co- tească pe prima alee la dreapta, pentru a ajunge din nou la şosea, potrivit poruncii tîlharilor, de la care nu mă încumetam să mă abat.

Şi toate astea s-au întîmplat numai din pricină că fusesem indusă în eroare la Antwerp, unde mi-aş fi făcut rost de o escortă, dacă nu mi s-ar fi dat toate asigurările că nu e cîtuşi de puţin necesar să fac o cheltuială atît de extravagantă. Ce-i drept e drept : hoţii se folosiseră de singura jumătate de ceas cînd existase o posibilitate de a ne jefui; abia reveniţi pe şosea, am întilnit trupele franceze de artilerie mărşăluind spre Bruxelles ; restul călătoriei l-am făcut sub pavăza lor. Mai tîrziu, ajunsă în- tr-un cătun, am aflat că bîntuia prin împrejurimi o bandă mare de dezertori, ascunşi în pădure, de unde făceau numeroase incursiuni, ţinînd în continuă tensiune pe săteni.

Aşadar, nu înaintasem prea mult cînd am fost opriţi de artileria care trecea peste un pod. Coloana era foarte lungă şi poate că am fi rămas acolo pînă la căderea nopţii, dacă nu mi-ar fi spus un soldat să-mi dau osteneala să cobor din trăsură şi să mă adresez comandantului, care va ordona numaidecît trupelor să se oprească pentru a ne îngădui să trecem. I-am ascultat povaţa, iar el ne-a condus, fără greutate, printre soldaţi pînă la un grup de ofiţeri nevrednici de acest nume : cînd le-am spus ce doresc, nici nu s-au ridicat, nici nu m-au invitat să iau loc ci, lăfăindu-se în scaunele lor, cu cîte un picior întins obraznic înainte, m-au întrebat, cu aerul că se amuză pe socoteala mea, încotro merg, iar cînd le-am răspuns „La Paris" au vrut să ştie ce doream să fac acolo.

Fiind din fire extrem de politicoasă cînd sînt tratată civilizat şi absolut nesuferită cînd mă cred desconsiderată, m-am simţit ofensată de purtarea lor insolentă şi nemanierată şi am început să dau răspunsuri cît mai seci iscodirilor lor, aşa încît s-ar fi înfiripat un dialog foarte muşcător, dacă n-am fi fost întrerupţi din conversaţia noastră de un aristocrat francez înalt, slab şi manierat, ofiţer în armată, care, dînd pe acolo din întîmplare, întrebă, foarte politicos, ce dorinţă am. Mi-am repetat rugămintea, întinzîndu-i paşapoartele, din care a aflat cine sînt. Imediat a ordonat să i se facă loc trăsurii mele să treacă iar mai tîrziu, obţinîndu-mi încuviinţarea, m-a căutat la Paris, căci îmi luase adresa la despărţire. Ceilalţi ofiţeri, aflindu-mi numele şi rangul, îşi cerură iertare pentru comportarea obraznică, asigurîndu-mă că se datorase în întregime felului cum mă descrisese soldatul, făcîndu-i să creadă că sînt o actriţă ambulantă.

Nu m-am putut ţine să nu rid cu poftă de greşeala lor, pricinuită, probabil, de felul cum arătam ; lacheul fusese silit să facă schimb de pălării cu ţăranul, iar eu n-aveam catarame la pantofi, nici nasturi la bluza de călărie, iar pe faţă mi se mai citeau teama şi confuzia prin care trecusem. Şi se prea poate ca soldatul să fi fost un şugubăţ, dornic să se distreze pe socoteala mea.

Aventurile astea consumară atît de mult timp, încît am fost obligată să închiriez camera la Mechlin, unde am vorbit cu intendentul, descriindu-i catastrofa suferită recent şi rugîndu-1 să ne găzduiască la han pe datorie, în- trucît toţi împreună n-am fi putut aduna nici măcar şase penny. Deşi un biet provincial, gentilomul acesta fu politicos în felul său şi nu numai că mi-a îndeplinit dorinţa, dar m-a şi invitat să stau chiar în casa lui. I-am făcut onoarea de a cina cu el, preferind însă să nu mă culc în odăile sale, fiindcă-mi părea că este ceea ce numesc francezii *un vieux debauche* [1].

I Un bâtrîn desfrînat (n. tr.).

Dimineaţa, trimise un curier să-l înştiinţeze pe general ce păţisem, în speranţa că mi-aş putea recupera lucrurile furate, dar, în ciuda căutărilor intense, a trebuit să mă resemnez în cele din urmă cu pierderea, care sq ridica — în lenjerie, dantele, rochii şi podoabe — la mai bine de şapte sute de lire, pagubă ce nu mi-a tulburat însă somnul nici măcar o clipită ; deşi locuiam într-un han mizer şi mă odihneam într-un pat sărăcăcios, după ce-am trimis scrisori la Londra şi Paris, cu poruncă să se oprească achitarea poliţelor mele, am dormit atît de zdravăn, încît ai fi zis că nu se întîmplase nimic deosebit. De fapt, nu cunosc decît două nenorociri în stare să mă deprime, pierderea sănătăţii şi pierderea prietenilor ; ce-lelalte, toate, pot fi prevenite sau suportate. Din tot ce pierdusem, cel mai rău îmi părea de un portret al lordului W-m şi de nişte scrisori de neînlocuit de la domnul B-.

De la Mechlin am plecat la Bruxelles, unde, fiind bine cunoscută, am primit credit pentru a-mi cumpăra unele lucruri necesare şi am împrumutat douăzeci de guinee pentru a achita cheltuielile de călătorie pînă la Paris. Prietenii cu care m-am consultat despre metoda cea mai

sigură de a străbate Flandra tn-âu convins să rezerv locuri într-o *voit* *ut* *e* [1] publică, şi aşa am plecat, nu fără teama de a descoperi că o parte a ţării era la fel de plină de tîlhari ca şi cealaltă. Temerile nu mi-au fost cîtuşî

de puţin împrăştiate de conversaţia partenerilor de drum ; aceştia erau oameni mai simpli şi se delectau exagerînd pericolele; tot drumul m-au distrat povestindu-mi cu amănuntul toate jafurile şi omorurile întîmplate pe respectiva şosea, adăugind, cu generozitate, multe detalii inventate de ei.

După două zile de plăcută conversaţie cu tovarăşii de drum atît de dezagreabili — una dintre cele mai nesuferite situaţii în care te poate pune viaţa —*^m'ajuns la Lisle și, spunîndu-mi că lăsasem în urmă porţiunea cea mai periculoasă, am închiriat un poştalion, sosind la Paris, fără alte neplăceri, după încă două zile.

Imediat după sosirea mea în capitală au venit să mă vadă vechile cunoştinţe care, auzind ce mi se întîmplase, mi-au oferit hainele lor, insistînd să le port pînă-mi voi 'face rost de altele. M-au invitat şi la petreceri, dorind să mă amuze, să nu cumva să mă întristez meditînd prea mult la cele pierdute. Mi-au cerut să repet povestea* amănunţit, de mai bine de patruzeci de ori, exprlmîndu-şi uimirea că nu ne-au ucis sau, măcar, violat.

In ceea ce privește această ultimă crimă, niciodată nu mi-a trecut prin cap că s-ar fi putut întîmpla, altfel aş fi fost mult mai speriată şi alarmată, dar se pare că acesta fusese principalul motiv de groază al însoţitoarei mele. Nu pot să nu observ că o femeie urîţică e întotdeauna mult mai îngrozită de o asemenea posibilitate, decît una pe care fizicul atractiv o expune îndoit pericolului. Oricum, am aflat că trecusem printr-o primejdie mult mai mare decît îmi imaginasem, întrucît tâlharii obişnuiau să siluiască la fel de uşor pe cît ucideau.

Curînd după sosirea la Paris, cîţiva domni francezi începură să mă curteze ; nu mi-au plăcut însă niciodată străinii, nici distracţiile de soiul acela, dacă nu promiteau să dureze vreme îndelungată și să aibă la bază sentimente mai serioase decît simpla dorinţă de flirt. Ori de câte ori

1 **In sensul de trăsură de poştă** (fr.) (n. tr.).

m

mă abătusem de la acest principiu, o făcusem doar de nevoie ; de aceea nu m-am simţit niciodată împăcată, dnd a trebuit să aleg cel mai mic dintre două rele, ca omul ce se aruncă în mare pentru a se salva de pe corabia cuprinsă în flăcări.

Deşi le-am respins amorul, n-am refuzat compania şi conversaţia lor. Sănătatea îmi fusese serios zdruncinată de şocul ultimei păţanii, mult mai puternic decît crezusem Ia început; acesta o afectase şi pe prietena mea în aşa măsură, încît nu şi-a venit în fire decît la întoarcerea în Anglia. Chiar suferindă fiind o vreme, m-am distrat bine şi am avut pace timp de vreo zece luni, în care perioadă au venit să mă vadă gentilomi englezi, scoţieni, francezi, aparţinînd tuturor partidelor şi cu convingeri dintre cele mai diferite ; plăcerea nu recunoaşte facţiunile, şi plăcerea era scopul urmărit de mine. Nici nu nutream ambiţia de a deveni politiciană, pentru a pierde vremea şi a-mi toci mintea cu lucruri prea greu de înţeles. Aveam admiratori de toate felurile şi timpul s-ar fi scurs exact aşa cum îmi doream, dacă n-aş. fi văzut cu ochii cum îmi seacă fondurile, fără nici o perspectivă de a fi împrospătate ; fusesem obligată să cheltuiesc o mare parte din suma ce mi se alocase pentru trai, cumpărînd pentru însoţitoarea mea, pentru mine şi pentru servitoare lucruşoarele strict personale, cu care le-am înlocuit pe cele pierdute.

întrezărind la orizont sumbra perspectivă de a rămîne fără bani în* ţinuturi străine, mi-am dat seama că sînt constrînsă să mă întorc în Anglia, unde existau posibilităţi mult mai numeroase decît aici, printre oameni de alt sînge. Am scris în acest sens agenţilor lordului —, cerînd să mi se plătească alocaţia cuvenită, pentru a fi în măsură să-mi achit datoriile de la Paris. Reîncepură negocierile şi înălţimea Sa lordul promise să trimită banii necesari pentru a mă scăpa de obligaţii, care se ridicau la patru sute de lire, dar nici un sfanţ în plus, deşi i-am arătat că, pînă pertractează el înţelegerea, datoriile îmi vor spori inevitabil şi neplata a douăzeci de lire mă va împiedeca la fel de bine să plec ca şi o datorie de o mie. Oricîte argumente i-am furnizat, n-a vrut nici în ruptul capului să depăşească măcar cu un şiling suma netă cerută de nune întîia oară ; măsurile luate n-au dus deci nicăieri şi m-am văzut în imposibilitatea de a traduce în fapt hotărî- rile luate spre binele său.

Iată cum, pentru o nimica toată, a făcuț-o de ruşine pe femeia căreia-i jură iubirea neţărmurită, faţă de principiile căreia pretinde că nutreşte o veneraţie fără seamăn ! Nu fără temei se încrede în cinstea mea : multe femei l-ar fi ruinat cu bună ştiinţă, dacă ar fi fost provocate numai pe jumătate cît mine ; dar, în ciuda nemaivăzutelor cheltuieli la care m-a împins neobosita lui persecuţie, n-a plătit nici măcar un şiling mai mult pentru mine decît mica alocaţie ce mi se cuvenea, în afară de o mie de lire. într-un cuvînt, a trecut atîta vreme pînă să se îndure lordul meu să avanseze acele patru sute amărîte, încît am avut de înfruntat noi greutăţi, fără a reuși să mă mai descurc. Deși mi s-a ivit ocazia de a-i scrie binefăcătorului meu, lordul — mulţumindu-i pentru bunăvoinţa lui trecută, n-am îndrăznit să-i mai cer nimic, nici chiar atunci cînd el m-a încurajat cu un răspuns foarte îndatoritor, declarînd că frumoasele însușiri ale inimii şi spiritului de care mă bucuram îl vor îndemna să-mi rămînă prieten pe vecie.

în vreme ce reflectam la stînjenitoarea mea condiţie, ce nu-mi permitea să mă înapoiez în Anglia, nici să mai rămîn mult timp acolo unde mă aflam, un tînăr englez, putred de bogat, se opri la Paris, întorcîndu-se din Italia, însoţit de un scoţian foarte plăcut, extrem de vesel şi cu mult bun simţ. A fost norocul sau ghinionul meu să fac cunoştinţa acestor gentilomi care, văzîndu-mă la operă, îşi exprimară dorinţa de a mă cunoaşte şi mi-au făcut favoarea de a mă vizita într-o după-amiază, cînd vioiul bri- ton din nord acapară întreaga conversaţie, celălalt părînd speriat şi retras, ba aproape timid ; dincolo de purtarea lui ruşinoasă întrezăream însă o sensibilitate delicată, precum şi o minte neobişnuit de ascuţită. Persoana lui (deosebit de plăcută), precum şi purtarea, degajau o anume *naivete* [1] cuceritoare. în această primă întrevedere ne-am simţit atît de bine împreună, încît se stabili între noi, nu- maidecît, un soi de intimitate, întărită mai apoi printr-un mare număr de petreceri, în cursul cărora mi-am dat seama că posedă cu prisosinţă tandreţea şi sentimentalismul ce fac din inima omului o gazdă perfectă pentru iubirea cea mai rafinată ; însuşire ce m-a făcut să-l plac, supunîndu-i în acelaşi timp sufletul celor mai violente sfîşieli pasionale, pe care nu-mi închipuisem nici o clipă că le va stîrni legătura noastră.

Se înţelege însă că nu mi-a displăcut noua mea cucerire, persoana lui şi însuşirile sale, precum şi modul în care - se purta fiindu-mi întru totul pe plac şi recomandîndu-1 insistent atenţiei mele. într-adevăr, îmi cîştigă inima mai repede decît m-aş fi aşteptat ; sufletele noastre aveau ceva în comun şi acel ceva ne împinsese unul spre altul din prima clipă. Nici unul dintre noi nu ştia despre ce era vorba şi foloseam, pentru a denumi sentimentul, noţiuni ca prietenie şi stimă, pentru a se vedea în cele din urmă că era vorba de o iubire dintre cele mai aprinse.

îi ascultam declaraţiile şi eram amîndoi fericiţi. în ataşamentul lui găseam chintesenţa tandreţei şi a sincerităţii, iar generozitatea sa nu cunoştea limite. Nesatisfăcut de faptul că, în numai două săptămîni, vărsase în contul meu o mie două sute de lire, mi-ar fi pus în braţe cadou după cadou, dacă n-aş fi refuzat cu hotărîre să accept dovezi atît de scumpe ale dărniciei lui. Mă ruşinau nespus chiar şi manifestările de generozitate pe care eram nevoită să le primesc, din pricina condiţiei mele precare, temîndu-mă că el, necunoscîndu-mă prea bine, m-ar putea bănui de dragoste interesată, judecîndu-mi comportarea în funcţie de maliţioasele comentarii ale bîrfei de zi cu zi, care (avea să recunoască mai tîrziu) găsiseră la el atîta crezare, la început, încît nu bănuise că legătura noastră va dura prea mult. Curînd însă văzu cît se înşelase. Inima lui, deşi înzestrată de natură cu cele trebuincioase pentru a iubi pătimaş, scăpase deocamdată nerănită de săgeţile doamnelor Franţei şi Italiei ; din această pricină, primele impresii se fixară mult mai adine. Nu era versat în tainele galanteriei banale şi ale înşelăciunii şj izbitoarea simplitate a caracterului său putea cîştiga cu uşurinţă sufletul uneia ce cunoştea bine perfidia omenească şi dispreţuia profund farsa bombastică a declaraţiilor mondene de dragoste, considerîndu-le mai curînd o expresie a vanităţii şi ostentaţiei, decît limbajul adevăratei iubiri. în plus, re-

cunoştinţa a jucat un mare rol, sporindu-mi mult afecţiunea ce se manifesa într-un chip neprefăcut, oald, cordial, făcînd să-i crească stima pentru mine şi în- tărindu-i afecţiunea. Vedea limpede, din felul cum mă

1
2

purtam cu el, că disimularea şi minciuna îmi erau cu totul străine ; totuşi, la început mi-a fost frică să leg o nrie- tenie prea strînsă cu el, deoarece, fiind mai tînăr decît mine, s-ar fi putut schimba uşor, iar lumea ar fi fost în stare să presupună, veninoasă, că mă folosisem de lipsa lui de experienţă. Cunoscîndu-mi însă firea întreagă, am aruncat mănuşa bîrfitorilor, încrezătoare că purtarea mea şi probitatea lui înnăscută ne vor da posibilitatea să ne iubim mai departe. Deşi nu locuiam sub acelaşi acoperiş, eram aproape tot timpul împreună : dejunam şi cinam la aceeaşi masă, frecventam localurile publice, plecam în excursii la ţară ; nu ne despărţeam niciodată mai mult de cîteva ore noaptea, iar pe acelea le petreceam chinuiţi de clorul de a ne revedea.

Zilele se scurgeau astfel în mod plăcut dar fericirea îmi fu întreruptă de o criză de gelozie ce mă apucă pe neaşteptate. Mă împrietenisem cu o tînără doamnă, de curînd măritată, care, deşi nu avea o înfăţişare prea atrăgătoare, era, în mare, o persoană veselă, plăcută, bine dispusă) puţin-tel înclinată spre cochetărie. Cum o ducea pentru moment destul de greu, din pricina unor pagube suferite de soţul ei. respectiva doamnă îşi puse în minte să-mi cucerească iubitul de cum îl cunoscuse şi schimbase două cuvinte cu el. I-aş fi iertat intrigile, oricît de mult m-au durut, da- c-aş fi crezut că sînt inspirate de o iubire adevărată ; o cunoşteam însă mult prea bine pentru a o socoti capabilă de un simţămînt nobil, aşa că urzeala ei m-a înfuriat. Trecu la executarea planului, fără să neglijeze nici unul din procedeele folosite de obicei pentru a cîştiga atenţia bărbatului. Se aşeza alături de el la masă de cîte ori avea ocazia, îi făcea ochi dulci în văzul tuturor, nu vorbea decît cu el, îl călca pe vîrfurile pantofilor, ba chiar cred că-i strîngea din cînd în cînd mîna. îmi fierbea sîngele în vene cînd o vedeam, deşi, o vreme, mîndria mă ajută să-mi ascund neliniştea ; pînă cînd începu să se poarte atît de arogant şi de vulgar, încît nu mi-am mai putut stăpîni in-

dignarea şi i-am spus într-o zi iubitului meu că vreau sâ pun numaidecît capăt legăturii noastre.

Neaşteptata mea dorinţă îl alarmă nespus, iar cînd înţelese pricina, mă

1
2

asigură că, în viitor, nu va mai schimba nici măcar o vorbă cu respectiva femeie. Eu, mulţumită că-mi dăduse încă o dovadă de sinceritate şi respect, l-am dezlegat de promisiune, fiindcă oricum nu şi-ar fi putut-o respect^, cîtă vreme mai aveam cu ea relaţii. Am continuat să schimbăm, ca şi pînă atunci, vizite, deşi persevera în încercarea de a mă detrona din inima lui, devenind foarte intimă cu prietenul iubitului meu (care făcuse, cred, o pasiune pentru ea), ca să aibă mai des ocazia de a veni printre noi, căci n-avea nimic împotrivă să fie curtată de amîndoi. îmi amintesc că am plecat într-o seară la operă în careta mea ; pe drum, amorezata lucră atît de mult cu picioarele, că reuşi să mă scandalizeze în aşa hal, încît, sosind la destinaţie, am refuzat să cobor ; ei s-au dat jos şi eu mi-am declarat intenţia de a mă întoarce numaidecît acasă. Ideea îi conveni în aşa măsură, încît nu-şi putu ascunde bucuria dată de gîndul că va putea sta de vorbă cu el nestingherită de prezenţa mea, ocazie cu care n-o lăsasem niciodată să se întîlnească pînă atunci. Mînia şi îngrijorarea mi-au sporit, văzînd-o cum exultă pe faţă ; m-am întors acasă dar, chinuită de gîndul că-i lăsasem singuri, m-am dichisit puţin în -oglindă — deşi eram prea furioasă ca să mă pot vedea — şi, fără a mai pierde vremea, m-am întors la operă.

1
2

Aflînd în ce lojă stăteau; am închiriat una chiar în faţa lor şi, pîndindu-i, fără a fi văzută, am avut satisfacţia să văd că se ţinea atît de departe de ea pe cît permitea spaţiul acela strimt, şi întorsese capul în cealaltă parte. Calmată după această iscodire, m-am dus la ei fără a mai şovăi ; tînărul meu gentilom se arătă nespus de bucuros să mă vadă şi-mi spuse că fusese hotărît să plece de la spectacol în căutarea mea, dacă nu m-aş fi întors chiar atunci.

în drum spre casă, rivala repetă aluziile obişnuite şi aproape că-mi ascunse iubitul vederii cu larga-i crinolină ; la care gelozia şi mînia îmi reveniră atît de puternic, încît am tras de şnur, semnalizînd vizitiului să oprească, fiindcă voiam să cobor şi să fac restul drumului cu piciorul, pas ce ar fi oferit un nou prilej de distracţie locuitorilor Parisului. Intr-o clipită însă, mi-am dat seama dt de' prostească ar fi o astfel de acţiune şi am reuşit să mă calmez, chemîndu-mi orgoliul în ajutor. Am hotărît totuşi câ n-am să mai permit să joace astfel de scene în prezenţa mea şi chiar în seara aceea am insistat pe lîngă iubitul meu să renunţe la orice fel de relaţii cu înnebunitoarea femeie. El se supuse bucuros voinţei mele, fiind chiar fericit că i se oferea ocazia de a rupe legăturile cu o persoană din pricina căreia îl bătusem atîta la cap.

Aşa am scăpat de persecuţia unei creaturi dintre acelea care, deşi total lipsite de importanţă, reuşesc să devină otrava societăţii şi să distrugă armonia ce domneşte între doi îndrăgostiţi, intervenind cu pofta lor nesăţioasă, lipsită de orice sensibilitate şi modestie. Neavînd nici urmă de sentimente, nu le pot înţelege pe ale celorlalţi şi fac rău dintr-un simplu capriciu.

Iubitul meu, obligat fiind să plece în Anglia, mă instalase într-o casă nobilă din Paris, dorind să se întoarcă după ce-şi va fi rezolvat treburile ; cînd însă se apropie ceasul plecării, se arătă neliniştit de perspectiva despărţirii Şi, pentru a-şi alunga teama, mă rugă să-l însoţesc pînă la Calais, unde am rămas împreună două sau trei zile, timp în care teama de despărţire deveni şi mai intensă, aşa că am luat hotărîrea că-1 voi urma, cu prima ocazie, în Anglia şi voi trăi acolo *incognito,* ferită de investigaţiile şi încercările lordului de a mă captura. Chiar după luarea acestei decizii, ne-am despărţit cu toată suferinţa a doi îndrăgostiţi ce nu nădăjduiesc să se mai revadă vreodată ; vîntul foarte puternic ce începuse să bată după îmbarcarea lui făcu să-mi sporească, şi mai mult temerile. La întoarcerea pachebotului am avut însă bucuria să aflu că ajunsese cu bine în Anglia, şi apoi mi-a fost dată satisfacţia de a primi o scrisoare cu fiecare poştă.

După plecarea iubitului de lîngă mine, mi-am concentrat toate gîndurile asupra găsirii unei metode prin care puteam ajunge lîngă el. Cum nu mă încredeam în pachebotul comun, de teamă că voi fi descoperită, după ce am analizat diferite posibilităţi, mi-am pus în gînd să călătoresc cu un vas pescăresc olandez, deşi ştiam că traversarea nu va fi lipsită de primejdii — dar, avînd un interes atît de mare, nu mai ţineam seamă de pericole sau greutăţi.

1
2

Pînă să-mi pun hotărîrea în practică, am aflat de o corabie englezească sosită la Calais cu un prizonier de război, şi m-am îmbarcat pe ea cu însoţitoarea mea şi o altă doamnă, care după aceea avea să locuiască o

vreme cu mine. Urcînd la bord, am descoperit că vasul nu era decît un transportor uşor de cărbune, cu un echipaj de numai trei oameni. Dar, cu toate că marea era neprietenoasă, că timpul nu promitea nimic bun, şi nici o altă ambarcaţiune n-a îndrăznit să iasă în larg, noi am ridicat pînzele şi, strecurîndu-ne printre două furtuni, am ajuns cu bine, cam după trei ore, la Dover.

însoţitoarea mea cea veche se urcă aici în diligenţă şi plecă la prietenii ei, iar cealaltă doamnă şi cu mine închinarăm o trăsură de poştă deschisă (cu toate că ningea abundent), călătorind, fără nici un accident, pînă la Londra. Acolo mi-am reîntîlnit iubitul, care mi se aruncă în braţe cu toată înflăcărarea fericirii nerăbdătoare ; meritam, desigur, o astfel de primire după pericolele, chinurile şi greutăţile prin care trecusem pentru a fi din nou cu el. Niciodată nu m-am codit să fac ceea ce se cerea pentru a dovedi sinceritatea declaraţiilor mele.

Aşa cum prevedea planul ticluit de noi, mi-am luat un nume fals şi nu m-am arătat deloc în public ; prezenţa şi vorba blîndă a bărbatului iubit mă mulţumeau pe deplin, aducîndu-mi fericirea. Cînd pleca la ţară, îmi era suficientă corespondenţa, al cărei ritm îl menţinea cu scrupu- lozitate printr-o serie de misive sincere, sensibile şi iubitoare în acelaşi timp.

Cînd a revenit în oraş, ca să petreacă acolo restul sezonului, şi-a devotat plăcerii noastre comune cea mai mare parte din timp ; mă părăsea cu regret daca era chemat pentru o afacere ce nu putea fi amînată sau făcea vizitele de curtoazie datorate cunoştinţelor, iar în localuri nu intra decît rar, din pricină că nu-1 puteam însoţi, să mă distrez împreună cu el. De fapt, îi stăpîneam gîndurile în aşa măsură, încît într-o seară, cînd nişte prieteni reuşiseră, prin tachinări repetate, să-l convingă să se aşeze cu ei la masa de joc, se înfăţişă acolo precis la ora stabilită şi, cum ei nu sosiră chiar punctual, se reîntoarse numaidecît la mine, atît de bucuros, încît credeai că fusese izbăvit de o cruntă pedeapsă. Constanţa-i nu era cu nimic inferioară ardorii cu care iubea : am fost împreună la un bal, la Haymarket, unde, între o mie de femei frumoase, cu farmecele subliniate de eleganţa şi scumpetea rochiilor, rămase nepăsător, nesedus, în pofida marilor tentaţii, păstrîndu-şi neştirbit ataşamentul faţă de mine.

Vara, mă instală într-o casă apropiată de a sa ; cum nu era însă o locuinţă prea bună şi în tot ţinutul nu se găsea nici un alt loc potrivit pentru a-mi servi de reşedinţă, mă duse chiar la el acasă, stîrnind prin măsura aceasta, bîrfa universală ; acolo însă nu venea nimeni să mă vadă şi duceam o viaţă într-atît de solitară, încît bănuiesc că doar iubirea-mi generoasă m-a ajutat să mă ţin tare ; el, desigur, mi-a dăruit tot timpul ce-i rămînea la dispoziţie după ce-şi îndeplinea multele obligaţii ca schimbul de vizite, dimpreună cu plăcerile, cum ar fi vînătoarea şi tlic distracţii rurale la care nu puteam participa..Cîndva, ce-i drept, călărisem şi trăsesem şi eu cu puşca, dar mă lăsasem între timp de amîndouă, aşa că nu-mi mai rămînea decît alternativa lecturii şi a plimbărilor solitare. Dar : *Iubirea m-a răsplătit pentru toate frustrările, pe mine, care nu văd pentru ce alt lucru merită să trăieşti! De-aş fi avut fericirea unui partener de'v viaţă întreagă, care să mă fi iubit şi să-mi inspire o la fel de aleasă pasiune, n-aş fi pretins de la soartă nimic mai mult. Sînt departe de a fi interesată* şi *ambiţioasă din fire ; plămada sufletului meu nu-i decît iubirea ce dă plăcere, sau plăcerea de a iubi. O inimă înclinată spre asta nu poate fi lipsită de alte calităţi ; e neapărat sensibilă la glasul omeniei* şt bunăvoinţei, *fiindu-şi doar* sieşi *duşmană.* îmi veţi îngădui să fac aceste afirmaţii pentru a fi dreaptă cu mine însămi, întrucît mi-am recunoscut deschis defectele şi multele greşeli.

Spre sfîrşitul acelei veri, sufletuî mi-a fost niţel tulburat de persistentul zvon că iubitul meu ar fi încheiat, de fapt, o înţelegere de căsătorie ; nu am dat însă crezare bîrfei, pînă într-o zi cînd, silită fiind de nişte treburi să merg în oraş, am aflat acolo confirmarea incontestabilă a celor auzite. Deşi încă mai socoteam că nu-i decît o Vagă presupunere, i-am trimis o scrisoare, relatîndu-i ce mi se spusese şi în răspunsul său, aflat încă în posesia mea, el imi dădu toate asigurările, jurindu-se pe cele sfinte, că evonul e cu ţotul şi cu totul neîntemeiat. Satisfăcută de

afirmaţiile sale, m-am întors la el acasă ; deşi povestea mi se şoptea la ureche cu supărătoare insistenţă, am continuat s-o cred lipsită de orice temei, pînă cînd o împrejurare cît se poate de banală îmi deşteptă bănuielile.

Intr-o zi, cînd se întorcea de la vînătoare, am observat că purta la cămaşă o pereche de manşete gofrate de Dresda, de care nu credeam că avusese nevoie în îndeletnicirea asta cîmpenească, aşa încît temerile îmi fură deşteptate numaidecît. Cînd l-am iscodit în legătură cu amănuntul acesta vestimentar, îi pieri culoarea din obraji şi, deşi încercă să-mi înlăture bănuielile, spunîndu-mi că-î vorba de o greşeală a valetului, nu m-am putut mulţumi cu explicaţiile lui, ci am pretins atît de insistent şi ferm să-mi spună adevărul, încît n-a mai putut nega că tocmai fusese în vizită. încetul cu încetul i-am smuls mărturisirea că împinsese legătura cu-eealaltă femeie mai departe decît ar fi trebuit, fără să-mi împărtăşească planurile sale, dar se strădui să-şi scuze greşeala şi să mă îmbuneze, zicînd că va mai trece multă vreme pînă să ducă legătura lor la ceva concret, ba poate nu va sfîrşi niciodată prin cununie. Era însă în mare încurcătură şi nu prea îşi dădea seama ce vorbeşte.

Aş fi plecat de la el chiar în acel moment, dacă nu mi-ar fi smuls, mai înainte, promisiunea că nu voi lua nici un fel de hotărâre pripită, şi nu s-ar fi îngrijit să nu-mi pot procura vreun mijloc de transport prin care să fug de acolo. Nu l-am copleşit cu reproşuri, mulţumindu-mă să-l dojenesc că mă lăsase să revin, neştiutoare, în ţară, după ce o părăsisem o dată : la care mţ-a jurat că nu putuse suporta gîndul de a trăi fără mine. La ora aceea, o astfel de declaraţie era de neînţeles, dar de atunci încoace temeiurile purtării sale mi-au devenit bine cunoscute şi justificate, aşa încît din adîncul inimii îl absolv de acuzaţia de comportare nedreaptă faţă de mine. Am părereâ sinceră că dacă vreun tînăr a meritat vreodată fericirea, lui i se euvine, neîndoielnic, acest privilegiu. Dacă îmi pot permite să judee lucrurile, inima lui e un teren prielnic înfloririi celor mai delicate sentimente.

Durerea violentă şi consternarea pricinuite de lovitura aceasta se potoliră puţin în cele din urmă şi am stat să mă gîndesc ce măsuri s-ar cuveni să iau, hotărînd să plec

din casa lui intr-o zi cind el nu va fi acolo. Mi-a dat curaj să iau o asemenea decizie şi sfatul amicului nostru scoţian, sosit chiar atunci de la Londra pentru a-şi vizita tovarăşul de drum. Amîndoi am considerat că o dispariţie bruscă ar fi mai puţin dureroasă decît dac-aş fi rămas să-mi iau rămas bun de la iubitul meu aşa cum cerea buna-cuviinţă, fiindcă inima lui era atît de fragilă şi de simţitoare, încît, cînd i-am spus că într-o bună zi voi pleca, în absenţa lui, nu s-a mai întors niciodată acasă de la vînătoare sau orice altă îndeletnicire fără să tremure de teamă că nu mă va mai găsi.

L-am lăsat să se obişnuiască treptat cu temerile provocate de voalata-mi ameninţare și în cele din urmă am plecat cu adevărat, deși mă durea inima că trebuie s-o fac, fiindcă în momentul fugii îl iubeam şi mă iubea ; era evident că ţinea mult la mine, în ciuda pasului făcift înspre căsătorie, la sfatul şi insistenţele tuturor rubedeniilor, ca- re-1 împiedicau în fel şi chip să dea ascultare glasului inimii, sprijinindu-i însă interesele în toate celelalte probleme.

In timpul haltei făcute în cel mai apropiat oraş mare, aşteptînd să mi se aducă nişte cai odihniţi, m-a vizitat un gentilom ce-1 cunoscuse cîndva îndeaproape pe iubitul meu ; prietenia lor fusese curmată însă pe neaşteptate şi acum venea să se plîngă de modul cum fusese tratat. Observînd imediat că nu am dispoziţie să-i ascult povestea, schimbă vorba, referindu-se la cele întîmplate mie şi remarcă mai întîi cît de urît se purtase iubitul meu cu mine. I-am răspuns că nu-i pot împărtăşi părerea, că după mine era nu numai drept, ci şi indicat ca un tînăr cu avere, ca domnul M- să caute o alianţă prin care să-şi poată sprijini şi întări şi mai mult familia ; că nu-1 pot acuza decît de faptul că m-a ţinut prea multă vreme în necunoştinţă de cauză privitor la intenţiile sale. Interlocutorul meu însă îmi dădu de înţeles că nici acum nu cunosc pe deplin dimensiunile nedreptăţii ce mi se făcuse, afirmînd că în vreme ce locuiam în casa lui, domnul M- se distrase cu toate tîrfele ordinare din oraş, fiindu-le prezentat multora dintre ele chiar de gentilomul aflat acum în faţa mea.

La început n-am vrut să dau crezare acuzaţiei, dar a adus în sprijinul afirmaţiilor sale atîtea dovezi convingătoare, încît nu m-am mai putut îndoi de adevărul lor. De supărare, toată iubirea mi se risipi numaidecît. In loc să-mi continui drumul spre Londra, m-am întors înapoi o bucată bună şi i-am trimis un mesaj, cerîndu-i să vină să mă vadă într-o căscioară, cam la jumătate distanţă între locuinţa sa şi oraşul de unde plecasem. El îmi îndeplini rugămintea şi apăru la locul stabilit, unde, plină de amărăciune, l-am bombardat cu reproşuri. îşi recunoscu vina, spunînd însă că flirtase, în ultima vreme, cu alte femei numai şi numai pentru a-şi învinge dragostea pentru mine, dar că experienţa nu-i reuşise şi-şi dădea acum seama că va fi nefericit pentru vecie.

N-am considerat sincera-i confesiune o ispășire suficient de aspră a purtării lui mincinoase din trecut şi, dorind să fiu mai aprig răzbunată, i-am cerut să-mi stabilească o rentă, ceea ce el a refuzat cu hotărîre şi, o clipă, ne-am urît reciproc din adîncurile sufletelor. Mai târziu m-am dispreţuit pentru slăbiciunea de atunci, ce se datora sfaturilor tovarăşului meu, sprijinită și ațîțată fiind de dorinţa răzbunării. Cu toate acestea, el mă imploră să mă întorc la el acasă, sau să petrec toată noaptea acolo unde eram ; am rămas însă surdă la rugăminţile lui şi, după o seamă de politeţuri ironice, mi-am luat rămas bun și am plecat. înainte de a porni la drum mi-am întors capul și l-am văzut călare, iar înfățișarea lui avea un aer simplu şi adevărat, așa încît am oftat profund, cu toată discuţia ce avusese loc între noi.

La Londra mi-am stabilit reşedinţa la Leicester Fields şi am redactat răspuns la o scrisoare primită de la soţul meu cu cîteva luni înainte, spunîndu-i că mă voi întoarce la el, fără a pune nici un fel de condiţii, pentru a vedea ce efect poate avea asupra generozităţii sale încrederea pe care i-o voi arăta. El primi numaidecît oferta şi închirie o casă în St. James Street, unde mi-am propus să trăiesc, făcîndu-i pe plac în toate, cîtă vreme nu-mi va tulbura pacea şi liniştea.

în acest timp, iubitul meu trecea, la ţară, prin clipe extrem de neplăcute. Rămăsese cu prietenul său, faţă de care (pare-se) devenise gelos, mai ales după ce respectivul gentilom primi de la mine o scrisoare. Cînd îi fu dezvăluit conţinutul, pe care-1 parcursese de patruzeci de ori, mî- nia-i răbufni cu şi mai mare violenţă ; nu numai că-şi exprimă simţămintele într-o scrisoare ce mi-a parvenit imediat, dar cînd veni la Londra fu apucat de crize îngrozitoare de dispefare, cum nu mai văzusem decît la lordul B-. Stătea în momentul acela, in puterea mea şă mă răzbun după pofta inimii pe el şi pe neobrăzata mea rivală, care insistase să plec din casa lui cît de repede, deşi el refuzase net să-i răsplătească răutatea, fiind dispus acum să facă orice-i ceream eu. îi cunoşteam însă prea bine valoarea şi-i stimam prea mult reputaţia pentru a-1 sfătui să întreprindă ceva ce i-ar fi pătat onoarea.

Avură loc între noi multe întîlniri tandre şi-despărţiri pline de tristeţe, pînă cînd, într-o bună zi, nodul căsătoriei lui fu legat. Atunci mi-a trimis un bon de bancă în valoare de o mie de lire, ca semn (zicea el) al prieteniei şi a ceea ce e gata să facă pentru mine dacă-1 voi chema vreodată în ajutor. Dovada aceasta de generozitate veni însoţită de un bilet dulce, de care n-am să mă despart niciodată, aşa cum voi păstra o veşnicie portretul lui medalion, bătut cu diamante.

Toată ziua mă gîndeam cum să fac să mă înţeleg cît mai bine cu soţul. Dormeam în aceeaşi cameră şi în primele patru-cmcj* luni n-am dejunat şi n-am cinat decît de două ori în altă parte — iar atunci ştia unde mă aflu şi avea încredere în cei din preajma mea. Supunerea şi cuminţenia n-aveau însă nici un efect asupra temperamentului său, mai nemulţumit şi capricios decît oricînd. Firea lui ţîfnoasă era atît de greu de strunit, încît într-o zi, în prezenţa avocatului său,, mă făcu cu ou şi cu oţet din pricina felului cum mă purtasem cînd revenisem la el, afirmînd fără jenă că fiecare pas făcut de mine fusese diametral opus voinţei lui.

Eu, ştiind cît mă străduisem să-i fac pe plac, m-am supărat atît de tare la auzul nedreptelor acuzaţii, încît, sărind în picioare, i-am spus că-i_ un nemernic josnic şi aş fi plecat imediat din casa lui, de nu s-ar fi amestecat avocatul şi alte persoane aflate în odaia alăturată, convingîn- du-mă, cu felurite argumente şi rugăminţi, să renunţ. între noi fie vorba, o persoană de rang mare m-a informat că bunul meu lord a avut exact aceeaşi fire nesuferită şi pe vremea cînd mai trăia taică-său, şi că acum nu face decît să schimbe obiectul tînguielilor sale, de la cuvîntul *tată* la cel de *soţie.* Se foloseşte, de fapt. de orice ocazie de a-1 ponegri pe bunul meu părinte, avînd doar atîta sagacitate cîtă îi trebuie ca să-şi dea seama că asta-i cea mai eficace metodă pentru a mă întrista.

După multe încercări, am renunţat acum la orice speranţă de a-l mai face fericit sau de a-mi găsi liniştea în situaţia în care mă aflu. în prezent, locuiesc în casa lui pentru a evita neplăceri şi mai mari. Caracterul lui îngro-. zitor nu-i unica suferinţă de care mă plîng. Pe lîngă dez- . gustul pe care-l simt pentru persoana sa, prostia lui e dintre cele ce mai degrabă irită decît amuză, vanitatea şi afectarea lui sînt insuportabile, fiindcă zău dacă nu crede sau, cel puţin, încearcă să facă lumea să creadă că-i un model de bună creştere şi bun gust, iar în afaceri, o persoană înzestrată cu inteligenţă şi infinită pricepere. Aspectul cel mai ridicol al persoanei sale însă e pretinsul talent de politician ; s-a băgat atît de adînc în politică, încît şi-a concediat toţi servitorii bănuiţi că ar avea legături cu opoziţia. Pe tema asta s-a certat adeseori şi cu mine, gata-gata să mă piardă din nou, acuzîndu-mă că întreţin corespondenţă cu conţii de B- şi C- şi cu domnul H-V-, deşi nici unul din gentilomii aceştia nu-mi este deloc cunoscut, afară de contele C-, cu care n-am vorbit de mai bine de zece ani.

Pe scurt, n-am reuşit niciodată să-mi dau seama dacă nebunia sau ticăloşia îi provoacă acele crize de entuziasm, cînd pare transportat de un zel comunitar şi mă chinuie cu admonestări, scoţîndu-mă din toate răbdările. în cele din urmă, am reuşit să născocesc o stratagemă prin care am scăpat de nesuferitele-i tirade şi i-am închis gura în ceea ce priveşte politica. Adică, pur şi simplu, am recunoscut pe faţă că am contacte cu oamenii mai înainte pomeniţi îl cunoşteam mult prea bine pentru a crede că poate fi ceva serios în intenţiile sau declaraţiile lui, fie şi atunci cînd a sărit peste cal, cerînd să fie primit în audienţă de rege, pentru a-i arăta un plan de suprimare a rebeliunii, iar cînd a fost refuzat, a apelat la ducele de D-, cerînd permisiunea să înfiinţeze şi să comande un regiment de contrabandişti din Kent. Atît de jicparte a mers cu devotamentul, încît a cumpărat o puşcă cu cremene cu un mecanism special, menit să asigure integritatea purtătorului în caz că era postat ca santinelă la uşa Majestăţii Sale, şi-şi pâstra caii gata înhămaţi, cu intenţia de a-şi însoţi suveranul pe cîmpul de bătaie. In ciuda tuturor pregătirilor acestora jalnice, dac-ar fi fost cu adevărat pus la încercare, s-ar fi strecurat fără greş afară din luptă, prin cine ştie ce dezertare furişă, fiindcă are o imaginaţie foarte fertilă în a găsi motive de a se scuza. Uneori însă vorbeşte atît de aprins, chiar cu judecată, despre subiectul acesta, încît un străin îl poate lua drept un om cu minte, hotărît să facă orice pentru binele patriei.

De la ultima-mi întoarcere la el, a fost votat şi actul parlamentar care-i dădea posibilitatea să-şi plătească datoriile, ca şi, printre altele, mia de lire contractată de mine, singura povară financiară ce i-am pus-o vreodată pe umeri, în afară de alocaţie, pe care niciodată nu mi-a plătit-o regulat. Nici necazul ăsta nu l-ar fi avut, dacă nu m-ar fi împins la cheltuieli exorbitante prin persecuţii şi urmăriri. Am avut de asemenea posibilitatea să le răsplătesc pe dteva dintre credincioasele Abigaile şi mai ales s-o scot din groaznică mizerie pe servitoarea aceea căreia (cum am mai spus) lordul B- i-a stabilit o rentă, pe care ea a vîndut-o, trebuind să trăiască în sărăcie lucie. Am descoperit-o într-o gaură împuţită, murind de foame cu doi copii mici, privelişte ce mi-a stors lacrimi din ochi şi, se înţelege, nu putea să nu impresioneze profund o inimă ca a mea, care s-a înmuiat întotdeauna la vederea suferinţelor semenilor.

N-am uitat acum nici ataşamentul şi loialitatea celeilalte femei din slujba mea, doamna M-, care, auzind că fusesem jefuită în timpul călătoriei prin Flandra, renunţase, generoasă, la alocaţia stabilită de mine la despărţire. Misiunile acestea de omenie şi caritate, împreună cu plăcerea de a-l vedea des pe bunul şi iubitorul meu tată uşurează în parte tristeţea ce mă apasă din pricina firii răutăcioase a lordului, care, consecvent în vechea sa inconsecvenţă, s-a arătat, voios, de acord cu dorinţa mea de a avea concerte acasă, exprimată cînd am revenit la el, ba chiar şi-a manifestat aprobarea cu multe semne de satisfacţie ; înainte de a se fi scurs însă o jumătate de iarnă, i-a alungat din casă pe toţi prietenii mei, începînd cu lordul R-B- ;

într-o seară, pe cînd urca scările, acesta a fost oprit de un valet care i-a spus pe şleau că avea poruncă să-l anunţe că înălţimea Sa lordul nu e acasă. Şi totuşi, chiar a doua zi, văzîndu-ne pe respectivul aristocrat şi pe

mine că ne plimbăm prin parc, veni repede la noi. ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic, ba chiar se purtă faţă de lordul R- cu o politeţă slugarnică. Se purta la fel de absurd şi obraznic şi cu ceilalţi prieteni ai noştri, care ne părăsiră unul cîte unul, obosiţi de a mai întreţine relaţii cu un om în care se amestecau atît de neplăcut ignoranţa şi aroganţa. In ceea ce mă priveşte, eu îl consider absolut incorigibil şi, întrucît soarta a vrut să fiu supusă puterii lui, mă străduiesc să-mi înghit amara pilulă, înstrăinîndu-mă cît pot de ideea că o astfel de fiinţă poate exista pe faţa pămîn- tului. Dacă n-aş cunoaşte pe propria-mi piele contrariul, aş fi tentată să cred că un asemenea caracter nu poate exista printre fiii omului, comportarea lui neputînd fi nicidecum explicată prin regulile şi maximele de viaţă cunoscute. Ea se potriveşte de minune cu observaţia poetului, care spune :

„Nimic mai straniu nu-i ca isteţimea" *.

Cu aceste cuvinte, înalta doamnă îşi încheie povestirea, spre satisfacţia celor prezenţi şi admiraţia lui Peregrine. Eroul nostru se arătă uimit de nesfîrşitele aventuri prin care trecuse, destul de numeroase, socotea el, pentru a distruge fiinţa cu cea mai tare şi mai robustă constituţie şi deci mult pfea suficiente pentru a copleşi o femeie delicată ca ea. Unul dintre gentilomii prezenţi acolo o acuză numaidecît de nesinceritate, spunînd că omisese într-adins unele evenimente din viaţa ei, socotite de el esenţiale pentru a i se putea judeca drept caracterul.

Doamna roşi toată la auzul acestei acuzaţii făţişe şi întregul grup de ascultători se posomori, dar acuzatorul îşi explică imputaţia, remarcînd că, pe parcursul povestirii, doamna nu pomenise nici o vorbă despre mii de acte de caritate neobişnuită de care se făcuse, ştia el bine, vinovată ; nu suflase o vorbuliţă despre nenumăratele cereri în căsătorie pe care le-ar fi putut accepta înainte de lo-

[1] Citat deformat din Epistold *adresată unei* doamne de Ale- xander Pope (n. ed. engl.).

godnă ; nu spusese nici măcar un cuvînt despre datoriile primului ei soţ, plătite — o ştia sigur — din fondurile ei personale, după ce se recăsătorise, faptă pentru care primise mulţumirile fratelui mai mare al lordului W- care, deşi se angajase să le achite chiar el, a amînat pînă cînd ea a crezut că nu se cuvine să mai rămînă neplătite ; şi că, enumerînd motivele din care-1 părăsise pe domnul S- (nu putea spune dacă era de vină uitarea sau duioşia faţă da un om ce-i fusese drag cîndva) îl omisese tocmai pe cel ce-i putea justifica mai bine purtarea. Cum el îi căutase iubirea cînd steaua îi era în ascensiune şi o părăsise la greu, era imposibil să nu fi gîndit că, după grăbita lui revenire, de îndată ce se vor fi temperat focurile revederii, va proceda la fel, de îndată ce persecuţiile lordului îi vor tulbura din nou liniştea.

Cei de faţă primiră cu multă plăcere aceste explicaţii, iar doamna, în cuvinte extrem de politicoase, mulţumi pentru ele, considerîndu-le un compliment pe cît de neaşteptat, pe atît de gentil. Eroul nostru, declarmdu-se impresionat de bunătatea şi politeţea pe care i le arătase doamna, dîndu-i o asemenea dovadă de stimă şi încredere, îşi luă rămas bun şi se duse acasă într-o stare de mare zăpăceală şi perplexitate. înţelegea bine, judecind după amănuntele poveştii ascultate, că inima Domniei Sale era prea delicată pentru a accepta tămîierile pe care el, ca admirator, era gata să i le aducă tribut; fiindcă, deşi imperiul Emiliei din inima sa îşi mai micşorase graniţele, nu-i stătea în putere să-l restrîngă atît de tare încît să nu o stin-gherească pe noua suverană căreia ar fi dorit, să i se închine. Prevedea că dacă doamna — nu va putea dispune de toată dragostea, de tot timpul şi de toată atenţia lui, îi va fi imposibil să îndure iubirea pe care, cu puţin noroc, i-ar fi putut-o inspira. Mai mult, îl împiedică să-şi declare dragostea ca vechii ei admiratori, care ajunseseră toţi, s-ar fi zis,'la o iubire atît de entuziastă, încît părea a fi mai degrabă efectul unei vrăji, decît inspirată de calităţi omeneşti; o pasiune extatică, căreia nu îndrăznea să i se lase pradă. Hotărî, de aceea, să alunge farmecul ce pusese deja stăpînire pe el şi, dacă va fi posibil, să-i cultive prietenia, fără a-i solicita iubirea. înainte de a lua o hotărîre fermă însă, dorea să ştie ce părere-şi făcuse ea despre el

şi, prin cele aflate de Crabtree în maniera lui obişnuită, înţelese că doamna nutrea faţă de el sentimente foarte favorabile, dar fără nici cea mai mică urmă de iubire. Ar fi fost în al nouălea cer de bucurie dacă s-ar fi dovedit că are pentru el gînduri mai tandre, dar informaţiile primite plăcură mai mult raţiunii sale. Prin urmare, îşi şdună toate sentimentele dragi inspirate de prima lui iubire şi le opuse celor stîrnite de noua şi periculoasa legătură. Astfel păstră balanţa in *equilibno* şi avu în suflet destulă linişte.

COPITOLUL LXXXIX

Peregrine se amuză, făcînd scurte incursi uni în teritoriul viciului şi al prostiei; reformează un frate călugăr ispitit de păcat şi-l trimite în exil pe un cunoscut excroc

Cu inima suspendată, cum, s-ar spune, între două obiecte ce-şi micşorau reciproc puterea de atracţie, Peregrine se folosi de prilej pentru a-şi mai odihni sufletul şi, pentru moment, le alungă pe amîndouă fiinţele dragi din minte, hotărînd să se dedice satirei practice, care-i plăcea atît de mult şi se potrivea de minune cu firea lui. De ajutor în luarea lăudabilei hotărîri i-au fost îndemnurile repetate ale prietenului Cadwallader, care-l acuză că-şi lasă talentele să ruginească, indolent, stimulîndu-i geniul înnăscut cu o serie de noi dezvăluiri din lumea scandalului.

Porniră deci la drum şi puseră la cale felurite isprăvi, spre groaza, uluirea şi enervarea tuturor escrocilor — bărbaţi sau femei, fioroşi sau nevoiaşi, obraznici sau îmblîn- ziţi — care atîrnă ca zdrenţele de fusta lumii mondene, acoperind-o de ruşine. Deoarece aş abuza prea mult de îngăduinţa cititorului dacă i-aş descrie cu de-amănuntul fiecare aventură trăită de cei doi, mă voi mulţumi să relatez numai două, cărora, de fapt, toate celelalte le seamănă.

Intr-o dimineaţă, iscoada lui Peregrine, persoană cu destulă trecere (după cum am observat deja) în toate grupurile şi păturile societăţii, luă din întîmplare micul dejun cu un fel de om sfînt în adîncul fiinţei căruia, în ciuda religiozităţii lui fricoase și a pioşeniei afișate, ardea un strop de plăcere carnală, imposibil de stins, cu toată devoţiu- nea lui religioasă. Printre cei din suita sa se găsea un favorit care, foarte atent şi stăruitor la capriciile lui, cu măguliri șirete și obedienţă servilă, îi cucerise în aşa măsură încrederea şi stima, încît își cîştigase rolul de sfătuitor şi ajutor, atît în treburile bisericeşti cît şi în cele lumeşti.

Descoperind punctul slab al patronului, vicleanul parazit fu cuprins de temeri că acesta, dînd ascultare glasului poftelor trupeşti, ar fi putut fi tentat să se folosească de un alt agent pentru a-şi satisface patima ; prevăzînd că orice partener de soiul acesta s-ar transforma negreşit într-un rival periculos, cîştigînd, poate, bunăvoinţa stăpî- nului, se hotărî să preîntîmpine o atare nenorocire şi să monopolizeze, pe lîngă celelalte funcţii, şi pe aceea de Mercur, pentru care era deosebit de bine înzestrat. Misiunea lui nu se termina însă aici : ştia că va trebui să învingă multe ezitări şi scrupule de conştiinţă, precum şi alte motive de neîncredere şi timiditate, pe care nu îndrăznea să le lase la cheremul dorinţelor prietenului său, ca nu cumva acesta să-şi aleagă un alt om de încredere ; prin urmare, observă diferitele toane ale dispoziţiei prelatului, alegînd cele mai prielnice momente pentru a provoca o slăbire a sentimentului de castitate. Cînd izbuti, trecu la convertire, deja pe jumătate realizată de patimile patronului însuşi, iar în cele din urmă găsi şi o damă amatoare să stingă focul ce-i pîrjolea celuilalt fiinţa. Obţinuse peste noapte consimţămîntul femeii şi discutară amănuntele întîlnirii de faţă cu Cadwallader, care-i comunică asociatului său că, pentru a păstra secretul şi misterul *ren-* dez-vous-ului, precum şi pentru a-i cruţa pe amanţi de ruşinea de a se privi în ochi pe lumină, întrevederea urma să se petreacă într-o căsuţă de vară din capătul grădinii prelatului, unde femeia şi ghidul ei aveau să pătrundă pe întuneric, printr-o portiţă dosnică, anume lăsată deschisă. Aflînd toate aceste detalii, precum şi ora fixată pentru întâlnire, Peregrine îl trimise pe Pipes să cumpere un viţel viu, pe care-1 transportă într-un sac, la ceasul amurgului, la poarta din spate a grădinii. Eroul nostru intră fără şovăire, adăpostindu-se, împreună cu însoţitorii, într-un alcov întunecat, aflat chiar lîngă casa de vară unde (fără a-i da drumul animalului din sac) îl vopsi pe frunte cu fosfor lichid, instruindu-1 pe Tom să-l descopere şi să-l arate celor doi cînd se vor apropia, iar el se ascunse după o coloană, de unde putea să vadă totul. Au rămas în poziţia aceea o oră întreagă şi, în cele din urmă, au văzut, la lumina stelelor, trei persoane strecurîndu-se prin intrarea din dos şi înaintînd spre locul unde stăteau la pîndă. Pipes începu să scoată povara clin sac, pentru a se folos! de ea la momentul potrivit, dar nu lucră cu destulă pricepere, iar viţelul, văzîndu-se scăpat din sac, i se smulse din mîini cu un salt brusc, fugi drept înainte, se întîlni cu cei ce veneau şi, încrucişîndu-se cu ei, scoase un muget puternic.

Craidonul, cu simţurile aţîţate la culme, căzînd la fel de uşor pradă terorii religioase ca şi iubirii, văzînd o asemenea apariţie tocmai cînd era pe punctul să-şi satisfacă o poftă criminală şi auzind groaznicul zbierăt, însoţit de teribilul cuvînt *afurisenie !* pe care Pipes, cu vocea lui inconfundabilă, îl pronunţase din alcov cînd îi scăpase animalul, fu cuprins de remuşcare şi consternare şi, arun- cîndu-se la pămînt, zăcu acolo pradă celei mai groaznice spaime, încredinţat că primise din ceruri un mesaj de avertizare. Scutierul lui de încredere, mai puţin vizionar, se reculese repede din şocul pricinuit de prima manifestare a luminosului fenomen, care avusese şi asupra doamnei un efect atît de puternic, încît o luase la picior peste cîmp, ţipînd cît o ţinea gura. De cum îşi recăpătă capacitatea de gîndire, desfiinţată timp de cîteva minute de surpriza ac-cidentului, îşi văzu stăpînul prosternat la pămînt şi, price- pînd numaidecît ce se petrece cu el, se hotărî să profite de împrejurare. Se întinse uşor pe poteca rece şi zăcu fără să sufle, în timp ce îndrăgostitul îi strigă de trei ori numele cu vocea lipsită de putere şi, neprimind nici un răspuns, se sculă în picioare şi, venind la el, îl scutură de braţ. El se prefăcu a se trezi dintr-o transă şi, cu cea mai pioasă voce, rosti o vorbă de căinţă, confirmînd astfel temerile patronului, care-l întrebă, tremurînd de frică, dacă şi el auzise vocea şi văzuse strălucirea. Fiind un actor excelent, omul răspunse, dînd semne de uluială, că îl orbise o mare izbucnire de lumină, mult mai puternică decît a soarelui la amiază, iar urechile-i asurziseră din pricina unei voci, semănînd cu vuietul marilor cascade, ce aruncase anatema asupra celor ce se supun poftelor cărnii.

Deşi nu prea înclinat să se lase impresionat de vedenii apărute într-un mod atît de spectaculos, îndrăgostitul convertit crezu fiecare vorbuliţă a aghiotantului, punînd diferenţa de intensitate pe seama simţurilor sale slăbite, mai uşor de tulburat decît ale călăuzei. Propuse deci să-şi continue drumul pînă în camera prevăzută pentru întâlnire

şi acolo, cu umilinţă şi mîhnire, să ceară iertare cerurilor pentru păcatul comis cu gîndul, anunţînd, în acelaşi timp, că simţiseră din plin intervenţia oportună şi salutară a providenţei. îşi îndeplinişiră datoria aceasta, după ce în van

o căutaseră pe nimfă, care (socotea scutierul) fusese alungată din grădină de forţe supranaturale ; în timp ce zăceau ameţiţi la pămînt (zise el), auzise un uruit ca al carelor de luptă ale lui Aminadab, precum şi ţipetele unei tinere femei pierzîndu-se treptat în depărtare, ca şi cum ar fi fost transportate pe aripi de vînt.

Pe cînd cei doi penitenţi urcau scările spre casa de vară, patronul, într-o izbucnire de credinţă, zise :

— Cine-ar mai putea fi, după scena aceasta impresionantă, atît de

necredincios, atît de nesimţitor faţă de orice argument, încît să se îndoiască de minunea pîinilor şi a peştilor, sau de uimitoarea convertire a Sfîntului Pavel ?

In vreme ce ei erau ocupaţi cu exerciţiile religioase, • eroul nostru şi aghiotantul lui dispărură pe portiţa dosnică ce dădea în cîmp. Pipes pomi în urmărirea viţelului, care se adăpostise sub zid, iar stăpînul său se duse la locul de plecare, fiindcă acolo se înţelesese să se întîlnească cu Cadwallader şi să-l informeze de rezultatul expediţiei, de care era foarte mulţumit. Traversînd cîmpia dintre el şi partea de oraş spre care se îndrepta, trecu din îrttîmplare pe lîngă o stivă de lemne şi văzu cocoţată pe ea o femeie, destul de elegant îmbrăcată, ţinînd la nas o sticluţă cu - săruri mirositoare. Ghici numaidecît că era doamna a cărei misiune o zădărnicise şi, socotind că s-ar cădea s-o răsplătească într-un fel pentru pierderea suferită, o abordă foarte politicos şi. respectuos, spunîndu-i că bănuieşte, din faptul că se găsea într-un loc pustiu la ora aceea din noapte, că i se întîmplase o nenorocire şi că, dacă-i va accepta-protecţia, o va apăra de orice altă jignire.

Ghicise bine — era chiar înamorata fugită din grădină, -atît de îngrozită de arătare — al cărei sens nu-1 putea pricepe nici în ruptul capului —, încît nu avusese puterea să meargă pînă acasă şi se aşezase pe un butuc pentru a-şi trage niţel sufletul şi a-şi aduna gîndurile împrăştiate. Nu izbutise încă să-şi învingă teama — dimpotrivă, întunecimea nopţii şi pustietatea locului i-o făceau şi mai puternică —, aşa că, fără a sta mult pe gînduri, primi oferta

persoanei ce-i vorbise atit de bllnd. Întrucît o cam lăsaseră nervii de frică, Peregrine o ajută, grijuliu, să umble, în- conjurîndu-i mijlocul cu braţul, încurajind-o tot timpul, spunîndu-i că nu are de ce se teme şi arătindu-se curios să afle totul despre averitura ce-i dăduse lui prilejul să-i fie de folos. Cît timp traversară cîmpia, femeia vorbi foarte puţin, pentru că — în ciuda înfăţişării şi vorbelor sale — Peregrine rămînea un necunoscut şi nu se putea simţi, prin urmare, la largul ei, cîtă vreme era cu totul în puterea lui : odată ajunși în oraş însă, cînd se pierdură în ma-rea mulţime de oameni ce cutreieră întruna toate străzile metropolei, toată neîncrederea i se risipi şi putu sa vorbească fără reţinere.

Amintirea celor întîmplate în grădină o făcu acum să . rîdă : cînd salvatorul ei îşi repetă dorinţa de a primi lămuriri, nu se putu abţine să nu izbucnească în hohote, revăzînd 'scena evocată de întrebările lui. Peregrine, vă- zind ce veselă fire are, se simţi încurajat să remarce cu grabă că, întrucît era serios Julburată din pricina oboselii şi sperieturii, îi va fi imposibil să mai meargă mult pe jos ;

o rugă, aşadar, să intre cu el în prima locandă, de unde puteau comanda o birjă sau un *porte-chaise* care s-o ducă acasă. După multe stăruinţe, o înduplecă — şi avu bucuria să vadă că era o fată foarte drăguţă, în virstă cam de optsprezece ani.

Plăcerea simţită la descoperirea aceasta îi lumină ochii ; nici ea nu reuşi să-şi ascundă veselia şi satisfacţia ce-i străluciră deplin pe obraz cînd reuşi să-şi vadă bine protectorul. Se lăsă servită cu un pahar de vin, iar Peregrine, profitînd de ceea ce ştia despre ea, începu să-i facă, stăruitor, curte. La început, domnişoara se prefăcu ofensată de îndrăzneala junelui ; înţelegînd însă, din unele insinuări strecurate cu artă, că-i cunoştea reputaţia mai bine decît îşi închipuise, renunţă cu încetul la pudibonde- rie şi-şi explicară unul altuia lucrurile, spre satisfacţia reciprocă. Mai întîi, Peregrine dezvălui întreg misterul viziunii — explicaţie ce se dovedi aproape fatală pentru fata, din pricina exploziei de rîs pe care o provocă. Ea îi povesti că preastimabilul agent al clericului îndrăgostit locuise cîndva în casa mamei ei ; aceasta, fiind o văduvă calică, făcea rost de banii trebuincioşi familiei închiriind camere. Codoşul, folosindu-se de faptul că locuiau in bună înţelegere în aceeaşi casă, îşi exersase farmecele asupra fetei, reuşind chiar să o corupă cînd nu avea mai mult de cincisprezece ani. La insistenţele mamei, care, constatînd că rămăsese grea, descoperise legătura dintre ei, individul se mutase în altă parte, refuzînd însă categoric să-şi răscumpere vreun fel greşeala, aşa că fusese obligată să-l tîrască la tribunal pentru întreţinerea copilului şi nevoita să accepte vizitele particulare ale unor anumiţi domni, reuşind însă să-şi conducă în aşa fel afacerile, încît să-şi păstreze reputaţia nepătată în cartier. în cele din urmă, îi desluşi că vechiul seducător îşi reluase în ultima vreme insistenţele — făcîndu-i cadouri nenumărate şi cerîndu-i iertare — cu scopul de a o da drept virgină, oferind-o patronului, care promisese să-i stabilească o măruntă rentă viageră.

Peregrine o linişti în această ultimă privinţă, reprodu- cîndu-i fragmentul de conversaţie auzit în grădină, după fuga ei de acolo, din care-şi putuse da seama că nu va avea nimic de suferit de pe urma accidentului pus la cale de el, întrucît nu încăpea îndoială că, foarte curînd, trupul prezumtivului îndrăgostit va ieşi din nou învingător din lupta cu sufletul, chiar de i se vor arăta sute de vedenii. Iar atunci va apela din nou la bunăvoinţa ei ori, dacă superstiţia se va dovedi mai tare, se va considera obligat de conștiință și datorie să-i dea posibilitatea — sprijinind-o financiar — să reziste, pe viitor, oricăror tentaţii.

Tînăra doamnă se arătă de acord cu el, gata să se mulţumească întru totul cu speranţa în viitor, iar eroul nostru se simţea tot mai subjugat de purtarea-i firească şi plăcută. Făcea conversaţia tipică unei femei vesele de moravuri uşoare, dar cu multă imaginaţie şi bun simţ, folosindu-se de aceste calităţi cu o vioiciune înnăscută, pentru a se adapta la dispoziţia cavalerului ; urechile lui Peregrine însă n-au fost supuse dezgustătorului bombardament cu obscenităţi gălăgioase şi exclamaţii vulgare ce caracterizează vorbirea nimfelor ale căror mîngîieri trecătoare sînt căutate de distinşii tineri ai vremurilor noastre. Intr-un cuvînt, îhtîmplătoarea întîlnire avu, pentru amîndoi, urmări deosebit de plăcute. între ei doi se stabili o prietenie trainică, în numele căreia fata promise să-şi rezerve farmecele numai şi numai pentru el, cel puţin deocamdată, şi să nu mai aibă contacte cu vizionarul, decît cu ştiinţa şi aprobarea lui Peregrine.

După ce-şi petrecu noaptea cu noua sa prietenă şi se informă despre ccle necesare menţinerii legăturii cu ea, Peregrine o răsplăti cu multă generozitate şi porni înspre casa prietenului Crabtree ; acesta însă, înfuriat la culme de nepunctualitatea eroului nostru, poruncise să nu fie lăsat să intre, iar cînd tînărul gentilom pătrunse cu forţa in odaie, *vi et armis* refuză să deschidă gura şi, încruntîn- du-se cît mai fioros, rămase cufundat într-o posomorită tăcere, pînă cînd relatarea despre păţaniile din noaptea aceea — făcută de Peregrine cu multă ştiinţă — îi descreţi fruntea, provocîndu-i un zîmbet involuntar. Curînd, zîmbetul deveni un hohot nestăpînit de rîs şi Crabtree îl asigură pe Peregrine că-1 iartă şi-l aprobă. Deşi (cum am mai spus) mizantropul învăţase să-şi controleze perfect muşchii feţei şi putea, sub ochii lumii, rîde în sinea sa, fără a da nici un semn exterior de veselie, abstinenţa aceasta nu se obţinea fără eforturi; prin urmare, în viaţa particulară se răsplătea pentru chinurile îndurate cînd îşi impunea, în public, înfăţişarea de inflexibilă gravitate.

In seara următoare, aventurierul nostru o vizită pe frumoasa Phillis şi află că primise un mesaj de la proaspătul convertit, care-o îndemna să se căiască şi să se îndrepte, promiţîndu-i ajutor pentru lăudabilele-i eforturi, de-ndată ce va fi dispusă să-şi înceapă înălţătoarea misiune. Mesagerul de încredere îi vorbise, în acelaşi timp, în termenii cei mai comici, despre convertirea patronului său şi explicase arătarea spunînd că nu fusese decît un cîine cu un lampion de hîrtie atîrnat de gît, astfel echipat de nişte calfe ce căutaseră să se distreze, azvîrlit peste zidul grădinii cu scopul de a băga în sperieţi familia şi care, neplăcîndu-i locul unde aterizase şi văzînd poarta grădinii deschisă, dăduse, instinctiv, buzna într-acolo, pan- tru a scăpa. Mai recunoscuse, deschis, că, în propriul lui interes, îşi încurajase domnul şi stăpînul în superstiţioa- sele-i temeri, sfătuindu-1 chiar să pună in aplicare, ca penitenţă, un plan de a deveni autor şi de a îmbrăţişa în

[1] Cu forţa şi armele (lat.) (n. tr.).

scris cauza miracolelor, împotriva odraslelor perversiunii şi incredulităţii. La urmă, sfătuitorul credincios ii făcuse curte asiduă, pe cont propriu, propunîndu-i să întreţină cu ea o legătură pentru care va fi amplu răsplătită de generozitatea stăpinului, căci va âvca el grijă să-l păcălească, furnizîndu-i rapoarte false despre pocăinţa ei.

Fata, detestînd din inimă caracterul acestui parazit, ce-i era din păcate prea bine cunoscut, în loc să se grăbească, bucuroasă, să-i accepte propunerea îi spuse, cu prefăcută severitate că, deşi el avea o inimă prea înăsprită pentru a asculta chemările divine, ea se bucura de alinarea'interioară de a avea conştiinţa nevredniciei şi se va strădui, cu ajutorul providenţei, să imite exemplul salutar al prietenului său, căruia intenţiona să-i înainteze un raport scris despre toate transformările sufleteşti, spe- rînd că acestea nu sînt altceva decît manifestări ale spi- ritului.

Domnul Mercur, auzind neaşteptata declaraţie, făcută cu o înfăţişare dîrză şi pioasă, recursese numaidecît la ipocrizia de care nu ducea deloc lipsă şi, după ce-i dăduse, înfrigurat, asigurări că urmărise, prin tot ce-i spusese, doar să se convingă dacă era pe deplin imună la chemările trupului, adusese cele mai deşănţate laude tăriei ei de caracter, sfătuind-o să persevereze, printr-un discurs entuziasmat, în cursul căruia i se iviră lacrimi adevărate în ochi, iar pe faţă i se întipărise o expresie plină de extaz sălbatic, de parcă ar fi fost cu adevărat transportat de devoţiune.

Tînăra femeie, deşi-i ghicise ipocrizia, se prefăcuse convinsă de sinceritatea lui. Pentru a o face şi mai credibilă, el îi dăruise o pungă plină şi-şi luase rămas bun, asigurînd-o că nu va duce lipsă de nimic, dacă va avea puterea sufletească' să persiste în misiuneâ-i pioasă, cu devoţiune începută. Peregrine o felicită pentru modul cum se descurcase, o instrui cum să procedeze în viitor şi se întoarse la iscoada şi aliatul său, pentru a ticlui, împreună cu acesta, o nouă stratagemă, împotriva unei populare jucătoare de cărţi şi a unui aventurier francez care, dîn- du-se drept conte — titlu apărat cu obrăznicie invincibilă şi o mare doză de șiretenie — reuşise să pătrundă în cercurile lumii bune, golindu-le multora pungile de bani

la masa de joc. Printre cei uşuraţi de parale se afla şi doamna cu pricina — în ciuda înzestrării ei deosebite de trişoare, căzuse pradă talentelor lui superioare, rămînîndu-i datoare cu cinci sute de lire, cu neputinţă de plătit fără să recurgă la averea soţului, pe care prefera să nu-1 informeze despre pierdere. Izbutise, cîteva zile, să scape, cu diverse pretexte, de cererile creditorului ; curînd însă nu mai avu nici o scuză, iar el deveni atît de nesuferit şi de obraznic, încît ameninţă să se adreseze direct soţului, dacă nu-şi va achita numaidecît datoria.

Doamnei, fiind o persoană cu principii largi şi pusă în mare încurcătură, de ameninţările escrocului, nu reuşi .să conceapă nici un alt mod de a se salva, decît pe acela de a cuccri inima străinului. Prin urmare, o asedie cu întreaga artilerie a cochetăriei, dublată de marile ei farmece personale, cărora le datora dealtfel rezolvările fericite ale multor situaţii. Cu toate acestea, mai mult ca sigur s-ar fi ciocnit de rezistenţa îndîrjită a contelui, dacă, din fericire, acesta n-ar fi avut, chiar în momentul crizei, un şir atît de mare de succese la joc, încît sufletul îi era predispus pentru amor. In exaltarea lui văzu — sau cel puţin recunoscu — nurii datornicei sale şi-i declară, prin- li'-un bileţel, iubire, propunîndu-i, pe şleau, o soluţie alternativă, exact cea urmărită de ea.

După cîteva împotriviri necesare, dictate de decenţă, ajunseră la un compromis, de faţă cu Cadwallader, care-i raportă confederatului său că doamna îi dăduse contelui întîlnire în casa unei codoaşe discrete care — trecînd drept modistă — închiria apartamente confortabile, anume pentru întrevederi de soiul acesta.

îndată ce află vestea, Peregrine — pe care preoteasa dragostei nu-l cunoştea — se duse şi rezervă o cameră vecină cu c'ea aleasă de străin. Se instală în ea cu cîtva timp înainte de a bate ora .întilnirii, împreună cu Crabtree, acesta din urmă îmbrăcat în haine de femeie, fiindcă mizantropul nu dorise să-şi asume riscul de a fi observat *in propria persona*[1].

I El însuși (lat-) (n. tr.).

Amanţii, oameni de cuvînt, se întîlniră exact la ora convenită. Doamna se învăluise într-un capot obişnuit, cu un. capişon ce-i ascundea foarte bine faţa şi, după ce închiseră uşa camerei, contele se pregăti să-şi deguste norocul cînd, brusc, Peregrine, postîndu-se în faţa uşii, strigă cu voce tare, imitînd perfect glasul şi felul de a vorbi al soţului femeii, cunoscut de el :

— Ţineţi-vă tare pe poziţie, domnule Sergent şi aveţi grijă să nu scape nimeni, cît timp sparg eu uşa şi-l caut pe delincvent ; cred acum că doamna mea nu mai are scăpare !

Strigătul avu un efect instantaneu asupra celor din cameră : îngrozit de ideea morţii imediate sau a dării în judecată, contele se repezi direct la fereastră, o deschise și era gata să sară, fără prea multe fasoane, în stradă, însă doamna, neîndoindu-se o clipă că soţul ei se află îndărătul uşii, Cu prezenţa de spirit ce n-o trăda niciodată în momentele grele, își înșfacă amantul de guler şi ţipă din toate puterile :

— Mă violează ! Mă omoară ! Mă violează ! Ah, licălo- sule, îndrăzneşti să-mi ataci virtutea ? Astea să fie dantelele pe cars m-ai invitat să le văd ? Bestie ordinară ! Ajutor, oameni buni, ajutoor !

Zbierătele ei ascuţite (Peregrine se retrăsese în bîr- logul şău de cum le auzise) sculară toată casa. Proprie- tăreasa, socotindu-şi reputaţia ameninţată, se repezi pe scări în sus, însoţită de cei doi purtători de lectică ce o aşteptau pe doamnă în stradă. Aceştia făcură să sară uşa din ţîţlni, la porunca gazdei, şi o văzură pe domnia sa, pradă celei mai violente agitaţii, agăţată strîns de conte, care-şi pierduse peruca şi tremura din cap pînă-n picioare de groază şi ruşine. Văzîndu-se scăpată din ghearele siluitorului, frumoasa cfoamnă căzu leşinată pe canapea şi, în vreme ce matroana casei îi punea sub nas sticluţa cu săruri, purtătorii îl înhăţară pe nefericitul amorez, care-şi pierduse facultăţile mintale din pricina groazei.

Femeia îşi majL veni în fire şi, privind în jur, nu văzu nici urmă de soţ, drept care trase concluzia că scena jucată îl convinsese de nevinovăţia ei şi că acum nu se arăta ca să n-o tulbure prea tare. De aceea, îşi reînnoi invectivele împotriva contelui, tratîndu-1 cu epitetele „nenorocit perfid" şi „ticălos dezgustător", şi-şi exprimă re- zervelc cu privire la cinstea acelei case, unde (zicea) contele o momise cu pretextul că-i va arăta nişte dantele cu UTÎ model nou, primite de modistă din străinătate.

Proprietăreasa îi cunoştea foarte bine caracterul şi reputaţia, de aceea nu se îndoise de adevărul spuselor contelui, cînd acesta îi dezvăluise natura întîlnirii pe care urma s-o aibă. Comportarea doamnei însă (a cărei adevărată cauză îi era necunoscută) îi schimbă în întregime părerea, făcînd-o să creadă acum că, fără glumă, contele' intenţionase să-i transforme casă în scena unui viol. Ideqa aceasta o făcu să-şi piardă orice urmă de stimă pentru client şi să-l împroaşte cu un potop de ocări violente, ca pe unul ce urmărise să arunce blestemul infamiei asupra căminului ei. O. asigură pe reclamantă că închiriase apartamentul pentru o tînără femeie, cu care contele prelinsese a se fi căsătorit pe ascuns, fără consimţămîntul părinţilor fetei, avînd deci motivele lui să păstreze secret locul unde se adăpostiseră.

Jalnicul străin, înţepat de sudalmele celor două, pe jumătate înnebunit de groaza unui juriu englezesc, nici nu visa măcar să se apere de toate acuzaţiile ce i se aduceau, imaginîndu-şi că întreaga afacere era rezultatul unei conjuraţii împotriva averii şi vieţii sale. Căzînd în genunchi în faţa acuzatoarei, o imploră cu desăvîrşită umilinţă să-l ierte, oferindu-i în schimb un cadou de o mie de lire. Dacă oferta ar fi fost făcută în condiţii propice, s-ar fi ajuns imediat la un compromis, dar nu putea să încheie cu eî un armistiţiu în prezenţa atîtor martori — mai mult, se mai credea încă sub observaţia soţului. Aşa că doamna respinse cu dispreţ propunerea, cu observaţia că o insultase atît de profund, încît nu putea nutri nici o speranţă de a fi iertat vreodată, şi porunci purtătorilor să-l păzească straşnic, pînă se va ivi ocazia de a fi dat în custodie unui ofiţer anume autorizat.

După aceste dispoziţii — la auzul cărora bietul prizonier îşi frînse mîinile de groază şi disperare —, se retrase cu matroana în altă cameră, aşteptînd vizita soţului şi, după o lungă aşteptare în timpul căreia îşi manifestă din plin nerăbdarea, întrebă dacă mai existau alţi chiriaşi în casă. Proprietăreasa răspunse că nu, iar doamna se porni să o descoasă prin zeci de întrebări, aflînd astfel că nici ţipenie de om nu intrase in casă după sosirea ei şi trâgînd concluzia că vocea pe care *a* luase drept a soţului fusese, probabil, un fragment de conversaţie purtată în clădirea vecină, separată de a lor doar printr-un perete subţire de siguranţă.

într-o privinţă, descoperirea aceasta o supără, în alta, îi făcu plăcere. Neplăcuta întrevedere o enerva, fiindcă aducea după sine necesitatea de a se expune întrebărilor celor chemaţi în ajutor de strigătele ei ; în acelaşi timp însă, era foarte satisfăcută să vadă că bărbatul ei nu ştia nimic despre toată daravera şi că nimic n-o mai împiedeca să se răzbune pe conte pentru purtarea-i nemiloasă din vremea cînd îi fusese datoare cu bani. Aşadar, luă hotări- rea de a stoarce de la el o sumă frumuşică, drept corn- promis şi. sub pretextul că preferă să muşamalizeze o afacere care, altfel, ar fi dat bh filorilor ocazia să-i atace reputaţia, îi împărtăşi gazdei dorinţa de a cădea la înţelegere.

Prudenta modistă avu cuvinte de laudă pentru moderaţia ei, înţelegînd că, astfel, şi propria-i cinste va rămine nepătată şi, ascultînd propunerea confidenţială a doamnei, ieşi numaidecît ca s-o împărtăşească şi prizonierului. Acesta însă, cît timp deliberaseră femeile, se folosise atît de bine de elocinţa sa, încît îşi convinsese paznicii să-i redea libertatea şi să bată şi ei în retragere în acelaşi timp. Prin urmare, planul doamnei noastre dădu greş şi ea nu avu altă alternativă decît să se retragă acasă şi să rumege alte scheme de răzbunare împotriva celui fugit. Contele nu socoti înţelept să rămînă şi să înfrunte urgia indignării ei ; plecă spre patrie chiar în noaptea aceea, punîndu-sc acolo la adăpost, întrucît era pe deplin convins că o puternică alianţă englezească încercase să-l distrugă, doamna nefiind decît printipalul ei instrument.

Tinărul nostru gentilom şi însoţitorul său se distrară, între timp, grozav pe seama perplexităţii şi consternării celor doi, socotind că administraseră o lecţie usturătoare unei muieri cheltuitoare, lipsită de simţul ebonomiei şi de bună-cuviinţă, precum şi o pedeapsă dreaptă unui aventurier infam, care nu numai că jefuise, ci îi şi făcuse de ruşine pe oamenii ce-1 primiseră în mijlocul lor. Ca urmare a aventurii acesteia, Peregrine născoci un plan foarte plin de haz, cîştigîndu-şi, prin punerea lui în aplicare, admira

ţia tuturor cercurilor mondene din Londra, car-o se distrară de minune. Apariţia lui Cadwallader în haine de femeie f uspse atît de stranie şi de nenaturală, încît buna modistă (care avusese norocul să-l întrezărească) ureînd scările cu presupusul cavaler), fu nu doar uimită, ci şi îngrozită de nemaipomenita-i înfăţişare. In ciuda unei discreţii bine

educate, care nu permitea niciodată curiozităţii sale să depăşească limitele bunei-cuviinţe, nu se putu' răbda să nu-1 cheme pe fiul ei Pickle în altă odaie, după ce doamnă plecase, ca să-l întrebe, tulburată şi evident încurcată, dacă persoana adusă de el în casă era cu adevărat şi bo?ia /ide femeie şi creştină. Totodată îşi exprimă bănuiala — stîrnită de ridurile de pe obrazul partenerei lui Peregrine şi de nenumăratele fire ţepoase de pe bărbia ei — că nu fusese altceva decît o vrăjitoare sau o şamaniţă, de care se folosise pentru a-i băga la apă şi a-i da de gol pe clienţii ei prin farmece, lucru de care se va ruga Domnului sâ-1 ierte.

— Sînt sigură (spuse) că doamna mea şi contele s-au dus în cameră blînzi ca doi mieluşei şi cît ai clipi uţi singur ochi (Dumnezeu să ne aibă în pază !) n-ai mai putut auzi decît ceartă şi enervare ! Ah 1 Domnule Pickle, domnule Pickle, domnule Pickle ! Nu cu ginduri pioase v-aţi grăbit atîta să ocupaţi odaia vetină'! Mă gîndeam eu că se întimplă ceva necurat, cînd y-am văzut conducînd-o sus pe beldama aia cu barbă. Mi-aţi distrus reputaţia casei, domnule Pickle ! Bunele mele prietene oontesa de.Pepper- marsh, lady Tickletoe şi doamna Riggle jiu vor mai pune niciodată pitiorul aici. N-o să mai pot să-mi cîştig cinstit traiul; şi totul din pricina răutăţii unuia pe care l-am iubit de parc-aş fi mama ce i-a dat zile ! O, de ce m-oi fi. născut să trăiesc ziua asta nenorocită !

își însoți cuvintele cu suspine sfîșietoare și cîteva lacrimi *ex terwpore,* a căror natură Peregrine o înțelese perfect, astfel că-i prescrise un întăritor ce-i pogcxri numai- decît liniștea In suflet.

CAPITOLUL XC

îl convinge pe Cadwallader să joace rolul unui magician, iar acesta își eiștigă o considerabilă faimă, prin răspunsurile date la trei distinse doamne ce apelează pe rînd la ajutorul artei sale

Dacă bănuielile femeii privitoare la aliatul lui îi dădură lui Peregrine ocazia de a se veseli peste măsură, făcură în acelaşi timp să-i încolţească în minte o idee de care nu se putu descotorosi, iar cînd i-o comunică şi lui Cadwalla- der, obţinu într-o clipă asentimentul acestuia. Propun'erea era să-şi bată crîneen joc de întreg oraşul, deghizindu-1 pe bătrînul mizantrop, a cărui înfăţişare era tocmai potrivită pentru un astfel de rol, în.tr-un vrăjitor de profesie pentru a da consulaţii şarlataneşti. Trecură imediat la executarea amănuntelor : închiriară un. apartament într-o clădire cu scară interioară comună, astfel încît muşteriii să poată veni şi pleca nestmjeniţi, fără să-i vadă nimeni ; mobilară încăperea cu toate uneltele unui magician — globuri, telescoape, o lanternă magică, un schelet, o maimuţă mumificată, piei de aligator, şarpe şi vidră —, după care vrăjitorul însuşi se instală în castel, nu înainte de a fi împărţit reclame tipărite ce-i descriau serviciile în amănunt.

Hîrtiile acestea îşi făcură curînd efectul, după cum doriseră ticluitorii. Intrucît pentru consultarea, oracolului se fixase un preţ de o jumătate de guinee, publicul trase concluzia îndreptăţită că nu era vorba de un prezicător obişnuit şi chiar a doua zi Peregrine constată că dintre doamnele de familie bună cunoscute lui cîteva ardeau de dorinţa de a pune la încercare talentul noului magician ce afirma că tocmai sosise din Imperiul Marelui Mogul, unde învăţase meserie de la un filosof brahman. Tinărul nostru gentilom tratā cu prefăcut dispreţ şi batjocură pretenţiile înţeleptului, dar acceptă, destul de fără chef, să le însoţească la locuinţa acestuia, spunînd că nu-i va fi greu să demaşte ignoranţa individului şi că nu va face decît dreptate dacă-i va trage o chelfăneală zdravănă, drept răsplată pentru minciunile lui. Doamnele pretinseră că sînt de aceeaşi părere, deşi lui Peregrine ii fu uşor să-şi dea seama cît de credule erau ; ca să se amuze, hotărî ca una dintre ele să încerce să-l păcălească pe magician, apărînd în faţa lui în îmbrăcăminte de servitoare, în timp ce subreta ei avea să joace rolul stăpînei, fiind tratată politicos de Peregrine, care se angajase să le conducă la locul cu pricina. De cum se înţeleseseră asupra acestor amănunte şi fixară o audienţă pentru următoarea zi de primire, Peregrine îi transmise prietenului său toate informaţiile de trebuinţă. Cînd sosi ora stabilită, aduse doamnele în faţa clarvăzătorului oracol.

Le deschise uşa valetul eroului nostru, al cărui chip

— smead şi slab de la natură — era împodobit cu favoriţi artificiali, pentru a se potrivi cu caftanul persan de pe umeri. Arăta întocmai cum se cuvenea să arate maestrul de ceremonii al unui necromant oriental. Incrucişîndu-şi braţele pe piept şi înclinînd fruntea, el păşi in linişte

solemnă, în faţa lor, pînă în P*enetralia* [1] templului, unde •îl găsiră pe vrăjitor aşezat la o masă plină de condeie, cerneluri, hîrtii, diverse cărţi şi instrumente matematice, precum şi o baghetă lungă şi albă pusă de-a curmezişul acestor obiecte. Purta un halat lung, negru şi o căciulă de blană, iar înfăţişarea sa — dincolo de cantitatea dublă de gravitate filosofică anume asumată pentru acea ocazie — era mult îmbunătăţită de o barbă deasă, albă ca neaua, ce-i ajungea la brîu. Pe ficcare umăr şedea cîte un uriaş motan negru, special dresat în acest scop.

O astfel de arătare — de care şi Peregrine s-ar fi speriat, dacă n-ar fi cunoscut cheia misterului — nu putea sâ nu le impresioneze pe femeile ce-1 însoţeau. închipuita subretă, în ciuda îndrăznelii şi vioiciunii ei fireşti, schimbă feţe-feţe cînd intră în odaie, iar pretinsa doamnă, care nu strălucea prin inteligenţă, se porni să ţîţîie din toate încheieturile şi să se roage cerurilor s-o aibă în pază. Călăuza lor, înaintînd spre masă, depuse banii şi, arătînd spre subretă, zise că înalta doamnă ar dori să-şi cunoască soarta în ceea ce priveşte căsătoria. Fără a ridica ochii pentru a examina persoana în numele căreia era consultat, filosoful întoarse urechea înspre unul dintre întunecaţii sfetnici ce-i torceau pe umeri şi, înhăţînd un condei, aşternu pe o foaie de hîrlie următoarele cuvinte pe carc Peregrine, la cererea doamnelor, le citi cu voce tare :

„în mare măsură destinul ei va depinde de ceea ce i s-a întîmplat cam la ora nouă dimineaţa, în a treia zi din decembrie trecut".

Nici nu sfîrşise de rostit fraza, că prefăcuta doamnă scoase un ţipăt îngrozit şi ieşi fugind în anticameră, excla- mînd : >

— Christoase, îndură-te de noi ! Asta-i dracul în cdi'ne şi oase !

Stăpîna, care ieşise, îngrijorată, în urma ei, insistă să afle la ce făcea aluzie prezicerea, iar doamna Abigail, după o scurtă pauză necesară pentru a-şi trage sufletul, îi dădu vestea că avea un admirator care, exact in ziua şi la ora pomenite de şiretul bătrîn, îi făcuse o foarte serioasă

cerere în căsătorie. Explicaţia însă, deşi sinceră, era menilu să înşele — fiindcă admiratorul în chestiune nu fusese altul decît însuşi Pickle, adevărat leu între servante. Cînd îl pusese la curent pe asociatul său, el îi relatase şi. convorbirea avută cu demoazela respectivă, care-1 onorase cu atenţiile ei.

Văzînd cît de afectate erau însoţitoarele sale de această probă a puterii magicianului, care le înspăimîntase la fel de tare pe stăpînă ca şi pe slugă, încît erau acum aproape isterizate, Peregrine încercă să le alunge spaima cu rîsul, observînd că respectiva dovadă de atotştiinţă nu era deloc uimitoare, întrucît informaţiile fuseseră culese, poate, de emisarii secreţi de care se foloseşte de obicei impostura pentru a strînge date, dacă nu le oferise chiar prezumpti- vul logodnic, venit şi el să afle de la oracol ce soartă va avea amorul său. încurajată de remarca lui sau, poate, îndemnată, mai degrabă de o curiozitate nestăpînită ce nu se lăsa impresionată de teamă, doamna deghizată reveni în camera ghicitorului şi, adoptînd atitudinea unei subrete înfipte :

— Domnule magician (r.ise), aeum că i-aţi dat un răspuns satisfăcător stăpînei mele, fiţi bun şi spuneţi-mi dacă mă voi -căsători vreodată.

Fără să ezite câtuşi de puţin, înţeleptul îi făcu cinstea de a-i răspunde <ru următoarele cuvinte :

— Ku vă veţi putea căsători înainte de a fi văduvă ; dacă se va întimpla vreodată una ca asta sau nu, e o problemă ce mi poate fi rezolvată prin arta mea, fiindcă puterea-mi vizionară nu se întinde poate

limita de treizeci de ani.

Acest răspuns, care-i anulase dintr-o dată perspectiva de a se mai vedea independentă cît timp se mai putea bucura de tinereţe şi avere, o făcu să se întunece la faţă ; buna dispoziţie îi pieri cît ai clipi şi plecă de acolo fără a mai pune jntrebări, bombănind, plină de ranchiună că

prezicătorul era un cretin impertinent şi un ageamiu în profesiunea lui. în ciuda făptuim că-i purta pică însă, credinţa în el îi reveni curînd, iar cînd le dădu suratelor care-o împuterniciseră' să pună la încercare priceperea magicianului raportul despre răspunsurile primite, ele se convinseră pînă la una că poseda puteri supranaturale ; fiecare, deşi se arătă dispreţuitoare pe faţă, Tiotărî în sinea ei să apeleze pe ascuns la serviciile prezicătorului.

între timp, subreta, deşi primise poruncă straşnică să păstreze taina, rămase atît de impresionată de cuvintele referitoare la viitorul ei, încît ridică în slăvi ştiinţa înţeleptului, şuşotind la urechile tuturor cunoscuţilor, pe care-i asigură că magul cunoscuse toate amănuntele privitoare la viaţa ei. Astfel, faima Im Cadwallader se răspîndi aproape instantaneu în toate colţurile oraşului, pe diferite căi, şi la următoarea consultaţie fu asediat de o mulţime de curioşi aparţinînd "tuturor sectelor şi credinţelor rel igioase.

Trecut cum era prin ciur şi prin dîrmon, Cadwallader îşi dădu seama că nu va reuşi să-şi menţină reputaţia de cititor în stele prea multă vreme, deoarece fiecare persoană ce avea să i se adreseze *ae* aştepta să primească o dovadă a priceperii sale, referitoare la lucruri Intîmplate aievea în trecutul respectivului, şi n-avea cum să cunoască grijile fiecărui individ ce va apeîa la serviciile lui. De aceea, îi porunci ajutorului, pe care-1 onora cu numele de Hadgi

Rourk, să le comunice tuturor solicitanţilor că taxa era de o jumătate de guinee, iac cei nedispuşi aă-i arate atifca. consideraţie ar face mai bine să lase eale liberă restului muşteriilor.

Anunţul avu efectul; scontat. Mulţimea adunată se compunea mai ales din. lachei,, cameriste, uneori şi tîrgoveţi din pătura de jos, ce nu-şi

puteau permite să cumpere preştiinţă la un asemenea preţ, aşa că, după ce oferiră in van şilingi şi jumătăţi de coroana, plecară unul cile imul, lăsînd drumul liber pentru clienţii de rang mai înalt.

Prima persoană aparţmînd speciei acesteia care se în- firnţă purta haine caracteristice nevestelor de negustori înstăriţi; deghizarea n-o putu

însă apăra de ochii scormonitori ai magicianului, care ghici din' prima clipă că avea de-a face cu una din doamnele de a căror sosire fusese prevenit de Peregrine, acesta din urmă presimţind că relatarea primei cliente înfierbîntase şi mai mult curiozitatea femeilor, în loc să le-o potolească. Respectiva doamnă se apropie de filosof, avînd întipărită pe faţă hotărîrea atît de caracteristică matroanelor din clasa ei suspusă şi, cu vocea blîndă, îl întFebă în şoaptă cum va fi tenul viitorului ei copil. Necromantul, cunoscîndu-i perfect viaţa particulară, îi răspunse fără întîrziere, sub forma unei întrebări, scrise ca de obicei pe o bucată de hîrtie :

— De cînd a fost dat afară negrul Pompey din serviciul Domniei Voastre ?

Deși din belșug binecuvîntată de tăria de caracter căreia-i dăm adeseori numele de insolență, pe fața doamnei se putură citi semne de stînjeneală și rușinare cînd întrebarea oracolului îi fu citită cu glas tare.

Abordîndu-1 pe un ton foare serios :

— Doctore (îi spuse), vă văd extrem de abil în arta pe care o profesaţi ; de aceea, fără a mai recurge la făţărnicie, voi recunoaşte că aţi atins tocmai coarda eea mai dureroasă. Sînt sigură că nu-i nevoie să. vorbesc mai pe şleau. Iată o pungă cu bani. Luaţi-o şi seipaţi-mă de

.

aşteptarea asta nesuferită şi neliniştită.

Zicînd asta, îşi puse obolul pe masă şi aşteptă răspunsul cu teamă de ce va urma, în vreme ce ei aştemea pe hîrtie fraza destinată ochilor clientei :

„Deşi pot vedea în pîhtecelc timpului, imaginea nu e absolut limpede : seminţele întîmplărilor viitoare sînt amestecate şi nedesluşite, aşa că deseori e nevoie să chem analogia şi inteligenţa omenească în ajutorul divinaţiei mele. Nu voi putea pune capăt îndoielilor Domniei Voastre, decit dacă veţi binevoi să vă confesaţi mie despre toate cele ce credeţi c-au avut vreo legătură cu pricina temerilor voastre".

Doamna citi declaraţia, se prefăcu niţel că-i repugnă pretenţiile magului, fiind prea pudică, dar apoi se aşeză pe o canapca şi, asigurîndu-se că nu mai e nimeni în cameră ca s-o audă, relată în detalii precise despre un şir nesfirşit de amanţi, uimindu-1, dar amuzîndu-1 totodată pe necromant, precum şi pe. amicul Pickle care, din dulapul unde se ascunsese, auzi fiecare silabă a confesiunii ei. Cadwallader îşi asumă o înfăţişare de infinită importanţă Şi inteligenţă pentru a-i asculta povestea, iar după o scurtă pauză îi spuse că nu se poate prinde să-i dea un răspuns definitiv, înainte de a fi cîntărit cu multă răspundere toate împrejurările afacerii, dar, dacă-şi va da osteneala de a-1 mai onora cu o vizită, în următoarea zi de primire, spera să o poată satisface pe deplin. Conștientă de importanţa problemei, doamna îl imploră în fel şi chip să păstreze secretul şi-şi luă rămas bun, promiţînd să se întoarcă la timpul sorocit. Apoi Pickle i se alătură magicianului şi amîndoi îiji dădură frîu liber veseliei. După ce rîseră pe săturate, se puseră pe căutat o metodă de a administra o pedeapsă Usturătoare obraznicei şi nesătulei scorpii ce recunoscuse cu atîta neruşinare că se prostituase.

Discuţia le fu întreruptă însă de sosirea unei noi cliente, anunţate de Hadgi: eroul nostru se retrase în ascunzătoarea lui, iar Cadwallader îşi reluă înfăţişarea misterioasă. Deşi noua venită îşi ascundea obrazul îndărătul unei măşti, îI li se putea feri de perspicacitatea vrăjitorului, care-o recunoscu după voce ca fiind o femeie necăsătorită, dintre cunoscutele sale. Intr-un interval foarte scurt de timp, se distinsese prin două aventuri, încheiate altfel de cum și-ar fi dorit. Fiind foarte pasionată dc jocul de cărţi, se lăsase, într-o anumită ocazie, dusă de patimă în asemenea hal, încît îşi pierduse nu numai buna judecată, ci şi simţul prevederii, fiind, din nefericire, surprinsă în timp ce

încerca să-şi însuşească ceea ce nu i se cuvenea de drept. Micuţa ei greşeală fusese urmată de o altă indiscreţie care, şi ea, aruncase o pată pe reputaţia femeii. Se bucurase de atenţiile unuia dintre viitorii moştenitori ce roiesc şi se fudulesc prin metropolă,, purtînd numele de *mînji* şi, avînd toată încrederea în onoarea lui, consimţise să plece, cu un grup*

[1] Pas greşit (fr.) (n. tr.).

într-o excursie la Windsor, socotindu-se la adăpost de orice scandal, întrucît din grup mai făcea parte o tînără femeie care, şi ea, binevoise să se încredinţeze protecţiei admiratorului ei. Se spunea că cei doi cavaleri, în timpul excursiei, se folosiseră de mijloacele cele mai perfide pentru a stîrni pasiunile iubitelor lor, turnîndu-le droguri în vin, ceea ce le aprinsese călcîiele în aşa hal, încît căzuseră pradă uşoară poftelor amanţilor. La' întoarcerea în oraş, aceştia se dovediră suficient de josnici şi neomenoşi penlru a se făli printre amici cu cuceririle făcute. Povestea circulă, aşadar, peste tot, cu nenumărate adaosuri în defavoarea victimelor, dintre care una socotise că-i mai cuminte să se retragă la ţară, pînă se va mai fi potolit scandalul stîrnit pe seama ei. Cealaltă, mai greu de -înfrînt, se hotărîse să înfrunte lumea, spunînd că toată povestea nu era decît un zvon fals, inventat de iubitul ei pentru a-şi justifica inconsecvenţa şi continuase să-şi facă apariţia în public, pînă în momentul cînd se văzuse evitată de aproape toate cunoştinţele.

Din pricina acestei dizgraţii — pe carc nu ştia dacă s-o pună pe seama gafei de la jocul de cărţi sau a acelui *faux pas* [1] comis, ea veni acum să-l consulte pe prezicător şi-şi enunţă problema întrebînd dacă pricina nefericirii ei de acum era urbană sau rurală. înţelegîndu-i imediat aluzia, Cadwallader îi dădu răspunsul următor :

„Cinstita noastră lume poate ierta oricînd un jucător tînăr pentru o greşeală la masa de joc, dar a face favoruri unui ticălos cu gura spartă e un păcat de neiertat".

Primi răspunsul cu uimire şi cu tot atîta durere şi, pe deplin convinsă de omniscienţa necromantului, îl imploră să-i dea un sfat

pentru a-şi recăpăta reputaţia. Păru atît de încîntată de povaţa primită, încît îl răsplăti cu onorariul dublu şi, făcînd o plecăciune adîncă, dispăru.

Conspiratorii noştri socotiră acum potrivit să închidă gura oracolului pe ziua respectivă şi Hadgi primi ordin să nu mai primească pe nimeni, în

vreme ce Pieregrine și prietenul său își reluarâ deliberările întrerupte, stabilind planul viitoarelor operaţii. Fu adoptată hotărîrea ca Hadgi să nu se folosească numai de propriul său talent, ci să întrebuinţeze și agenţi subordonaţi pentru colectarea informaţiilor generale trebuincioase schemei; ca respectivele cheltuieli să fie scăzute din venitul adus de noua lor profesiune, iar ce mai rămînea să se împartă familiilor nevoiaşe aflate la ananghie.

CAPITOLUL XCI

Peregrine şi prietenul Cadwallader continuă să se amuze cu misterul prezicerilor şi trec prin nenumărate aventuri

Puseră la punct toate amănuntele şi apoi eroul nostru plecă, fără a mai zăbovi, spre o sală de joc frecventată de cîţiva mari bîrfitori ai urbei. Cîrmuind, cu multă pricepere, discuţia înspre subiectul prezicătorului şi prefăcîndu-se a-şi bate joc de talentele acestuia, aprinse în ei dorinţa de a afla secrete, aducîndu-i în aşa hal de nerăbdare, încît oricine îşi putea da seama cît sînt de curioşi şi Peregrine nu se mai îndoi că-1 vor vizita toţi, sau măcar unii dintre ei, pe Albumazar[/], în prima zi de consultaţii. Cît timp Peregrine se ocupă cu treburile astea, asociatul lui îşi făcu apariţia într-un alt cerc de oameni mondeni, unde avu curînd plăcerea să audă cum o doamnă mai în vîrstă pune pe tapet problema magicianului. Femeia — cunoscută pentru firea ei iscoditoare — i se adresă lui Cadwallader, întrebîndu-1, cu ajutorul alfabetului muţilor, dacă auzise de magicianul ce stîrnise aşa o zarvă în oraş. Ca de obicei, mizantropul îi răspunse, supărat :

— Judecind după întrebare, mă luaţi fie drept codoş, fie drept idiot. Pe toate aiurelile din lume, de ce m-aş interesa despre un potlogar din ăsta, afară doar de i-aş căuta prietenia în scopul de a-mi amăgi plictiseala, vă- zîndu-1 cum trage f>e sfoară întreaga naţie şi-i ia banii ? Deşi, presupun, cele mai mari profituri le încasează exer- sîndu-şi profesiunea de proxenet. Toţi prezicătorii sînt codoşi, de-aia au atîta priză la lumea bună. Individul ăsta (pariez) posedă diferite locşoare convenabile pentru încurajarea procreaţiei. Doar n-o să credem că toţi ăia ce-1

* Cunoscut astronom arab din secolul IX (n. tr.).

vizitează sub pretextul că vor să profite de puterea lui supranaturală sînt

atît de timpiţi, atît de găgăuţi, încît să-şi închipuie că poate prognostica intr-adevăr viitorul !

Aşa cum se aştepta, lumea puse comentariul de mai sus pe seama firii lui veninoase, din pricina căreia nu suporta gîndul că ar putea exista în lume vreo persoană mai ascuţită la minte decît el. îşi desfată urechile, ascultînd zeci de exemple ale minunatei preştiinţe a magicianului, absolut toate pură fantezie. Cind i se adresară direct, re- latindu-i cîteva specimcne. pentru a-i cere o părere personală :

— Astea nu-s (zise) decît emanaţii ale ignoranţei şi credulităţii, umflate de prea multă repetare, ca baloanele fără substanţă pe care băieţii, cu o pipă, le fac din zoile de săpun. Lucrul acesta se întîmplă ori de cîte ori se răspîndesc veşti extraordinare : imaginaţia omului amplifică, firesc, orice obiect ce cade în raza ei de observaţie, în special pe cele legate de frică sau admiraţie ; iar cînd întîmplarea ajunge subiect de poveste, vanitatea povestitorului exagerează toate amănuntele, pentru a mări importanţa celor comunicate. în felul ăsta. un incident dintre cele mai banale, cîştigă, adeseori, atîta importanţă trecînd prin fanteziile şi gurile celor ce-1 relatează, încît n-ai cum să mai recunoşti faptul iniţial. Există mii de exemple irefutabile ce-mi pot dovedi şi ilustra afirmaţia ; dintre ele voi alege numai unul, spre plăcerea şi edificarea Domniilor Voastre. într-o zi, un gentleman foarte onest, distins prin comportarea sa gravă, fu abordat de un bun prieten care, prinzîndu-i mîna, îşi exprimă deosebita satisfacţie de a-1 vedea sănătos şi ieşit în lume, după boala gravă şi primejdioasă de care suferise. Surprins de o astfel de întimplare, gentilomul răspunse că, într-adevâr, peste noapte nu se simţise prea grozav, dar că indispoziţia sa nu avusese nimic extraordinar. „Iisuse ! Nimic extraordinar ! (strigă celălalt), cînd ai vomat trei ciori negre !:“ în primul moment, preaseriosul domn crezu că-i vorba de o şotie, deşi prietenul nu era un glumeţ. Citindu-i însă pe faţă toate semnele sincerităţii şi uluirii, îşi schimbă imediat părerea şi, după un scurt răgaz de gîndire, îl luă la o parte şi-i vorbi dupu cum urmează : „Domnul meu, nu ţi-e străin faptul câ sînt pe cale să închei în curînd un contract matrimonial, care-ar fi fost pertractat demult, de n-ar fi fost întîiziat de maşinaţiunile repetate ale unui individ ce se proclamă rivalul meu. Sînt absolut convins că afacerea asta cu trei ciori este o invenţie de-a lui, menită să mă discrediteze in ochii domnişoarei care, se înţelege, nu s-ar căsători bucuroasă cu un bărbat ce adăposteşte o ciorărie în măruntaie. Insist, de aceea, să-mi spui numele autorului acestei veşti, ca să-mi pot apăra reputaţia de răutăcioasa lui defăimare". Prietenul, părîndu-i-se foarte rezonabilă cererea, îi dezvălui fără ezitare că aflase despre boala lui de la domnul Aşa-şi-pe-Dincolo, o cunoştinţă comună ; persoana ofensată porni numaidecît in căutarea ponegritorului şi, găsindu-1 : „Rogu-te, domnule (ii interpelă cu un ton hotărit), cine ţi-a spus că am vomat trei ciori negre. ?“ „Trei ? (strigă respectivul gentleman), eu n-am spus decît două !“ „La naiba, domnule ! (strigă celălalt, înfuriat de indiferenţa lui), ai să vezi că şi două-s prea multe, de vei refuza să-mi dezvălui sursa criminală a unei calomnii atît de gogonate !" Surprins să-l vadă atît de înfierbântat. celălalt gentilom îşi exprimă regretul de a afla că devenise, din pură întîmplare, unealta unei jigniri, dar transferă' vina (dacă exista aşa ceva) pe umerii unei a treia persoane, care-i adusese vestea la cunoştinţă. Urmărind indicaţiile,

victima se duse la acuzat acasă şi, indignat peste poate de faptul că bîrfa ajunsese deja la urechile tuturor amicilor, îl anunţă, supărat foarte, că venise să jumulească aceeaşi pereche de ciori pe care, după cum ştia, le vărsase pe gură. Inculpatul, văzîndu-1 atît de enervat, negă cu disperare că ar fi vorbit de o pereche. „De una, da (spuse), recunosc că am pomenit, bazîndu-mă pe cele auzite de la medicul dumitale, ce mi-a comunicat vestea azi-dimineaţă.” „Pe toţi Dumnezeii ! ! (strigă cel torturat, nemaiputîndu-şi stăpîni mînia), pungaşul ăla a fost mituit de rivalul meu, ca să-mi împroaşte reputaţia cu noroi, dar mă voi răzbuna eu, dacă mai există legi şi dreptate in Anglia !“ Abia sfîrşi de rostit cuvintele acestea, că doctorul intră din întîmplare in cameră, iar exasperatul pacient, ridicînd bastonul, „Dooomle ! (strigă), pe viaţa mea, am să fac din cioara aia neagră cea mai neagră întîmplare a zilelor dumitale !“ Doctorul, uluit de cele auzite, il asigură că habar nu are ce vrea să spună, iar cînd primul gentilom îi explică, respinse hotărît acu-zaţiile, afirmînd că nu spusese decit că vomase ceva negru ca o cioară. Stăpînul casei admise posibilitatea de a se fi înşelat — astfel, întreg misterul fu lămurit.

Tuturor le plăcu povestea cu cele trei ciori negre, con- siderînd-o însă o istorie născocită pe Ioc de Cadwallader ; declarară însă Ia unison că, şi de-ar fi fost adevărată, n-ar fi putut nici pe departe să anuleze mărturiile diferitelor persoane de încredere, ce văzuseră cu ochii lor cum se manifestă puterea supranaturală a magicianului.

In următoarea zi cBe primire, necromantul se afla la locul său, iar prietenul lui după draperie, cînd uşa de Ia intrare se deschise *şi* pătrunse înăuntru o clientă, dez- văluindu-i magicianului trăsăturile feţei uneia dintre doamnele dornice de a şti tot, a căror curiozitate bănuia că fusese stirnită de aliatul său, în chipul descris mai sus. Ea i se adresă pe un ton foatre familiar, spunînd că auzise lucruri bune despre nemărginirea ştiinţei sale şi că venise să-l pună Ia încercare, drept care îl rugă să-şi arate priceperea, spunîndu-i ce lucru iubeşte ea mai mult.

Cadwallader îi cunoştea prea bine firea, aşa că puse imediat mîna pe toc şi—i înmînă un răspuns în care se arăta că între preferinţele ei predomină dragostea pentru bani, iar bîrfa venea pe locul al doilea. Departe de a se simţi jignită de sinceritatea brutală a magului, doamna îi răsplăti francheţea cu un zîmbet şi, convinsă de ta- lentu-i ieşit din comun, îşi exprimă dorinţa de a-I cunoaşte mai de aproape ; mai mult. se porni să-I descoasă privitor la vieţile particulare ale unor mari familii, pe care Cadwallader se întîmpla să le cunoască bine, astfel că, pe un ton misterios, dădu cîteva dovezi atît de bine gîndite ale ştiinţei sale, încît puterea lui o uimi pe femeie, făcînd-o ■ să.-l întrebe dacă puteau învăţa şi alţii meşteşugul lui. Magul dădu un răspuns afirmativ, spunîndu-i însă, totodată, că numai cei «u onoarea şv castitatea întreagă şi neprihănită puteau aspira să-I stăpî- nească, sau aceia care, prin îndelungată penitenţă, se des- prinseseră cu desăvîrşire de trupul muritor. Ea nu numai că nu fu de acord, dar păru a se &idoi de adevărul celor afirmate, spunîndu-i, cu o privire dispreţuitoare, că arta lui nu merită si fie învăţată, dacă n-o puteai folosi pentru a-ţi cîştiga plăceri ; ba fu destul de isteaţă pentru a observa o neconcordanţă în spusele povestitorului şi a-1 îptreba de ce-şi practica ştiinţa pe bani, dacă treburile lumeşti îi erau atît de indiferente.

— Haide, haide, doctore (adăugă), ai tot dreptul să te aperi de curiozitatea impertinentă, dar eu s-ar putea să ştiu cum să-ţi răsplătesc încrederea.

Avansurile ei fură întrerupte de o bătaie în uşă, anun- ţînd sosirea unui alt client, iar doamna se interesă de ieşirea secretă, prin care să plece fără riscul de a fi văzută. Cînd înţelese că nu exista aşa ceva, se retrase într-o odaie goală de lîngă sala de audienţe, pentru a se ascunde de ochii persoanei nou-sosite. Aceasta nu era alta decît femeia iubăreaţâ, care venise la ora fixată, pentru a afla rezolvarea dilemei. Mizantropul, bucuros de ocazia de a o expune atenţiei unei neobosite preotese a bîrfei cum era doamna care (nu se îndoia) trăgea cu urechea din încăperea vecină, o puse să-i împrospăteze memoria, în- şirîndu-i încă o dată toate aventurile. Confesiunea repetată se apropia de sfîrșit, cînd femeia se sperie de un zgomot produs, la uşă, de doi domni ce încercau să pătrundă cu forţa.

îngrozită de tărăboi — care-l descumpăni şi pe magician —, alergă să se pună la adăpost tocmai în camera deja ocupată de cealaltă doamnă ; aceasta din urmă, auzind tevatura, închisese obloanele, ea să-şi sporească şansele de a rămîna necunoscută. Se pitiră acolo, dîrdîind de frică, iar necromanlul, după un scurt răgaz de gîndire, îi porunci lui Hadgi să deschidă uşa şi să-i lase pe scandalagii să intre, sperînd că vor fi adine imprsionaţi de înfăţişarea lui autoritară. De îndată ce majordomul dădu curs instrucţiunilor sale, în cameră năvăliră un tînăr pierde- vară ce se distra de câtăva vreme în oraş şi însoţitorul acestuia, un desfrînat obosit, bine cunoscut magicianului. Amîndoi se găseau în acel hal de beţie ca le este necesar oamenilor de teapa lor pentru a pune la cale ceea ce numesc ei ghiduşii, lucruri considerate de partea trează a omenirii a fi încălcări ale legilor ţării şi tulburări ale li- • niştii concetăţenilor. împletiemdu-se pîna la masă, cal mai

în vîrslă, care-şi asumase rolul de vorbitor, îl salută pe Cadwallader,

zicînd :

— Cum o mai duci, bătrîne Capricorn ? îmi pari un codoş absolut venerabil şi nu mă îndoiesc că ştii să fii foarte discret. Curvarul ăsta tînăr (aşchie ruptă din trunchiul plin de boli venerice al tatălui lui) şi cu mine am venit să profităm de pe urma măestriei tale. Nu mă refer la pretenţia învechită a divinaţiei; dracu' să-1 ia de viitor ! ; să ne bucurăm de prezent, bătrîne Haly '. Fă să fipară, prin vrajă, două codane voinice şi-ţi garantez că Vom intra în cercul magic cît ai clipi ! Ce zici, Galileo ? Ce zici, reverendissime Brahe ? Iată o pungă, codoşule — auzi-o cum sună ! Mai dulce decît muzica sferelor !

Rămas fără grai la vederea celor doi, necromantul nostru nu le dădu nici un răspuas ci, ridicînd bagheta, o roti deasupra capului, cu o mişcare foarte misterioasă, Pentru a-i intimida pe îndrăzneţii vizitatori; ei însă, ci- tuşi de puţin impresionaţi de evoluţia lui, de veniră tot mai gălăgioşi, ameninţîndu-1 chiar că-1 vor trage de barbă dacă nu le îndeplineşte dorinţa pe loc. Magicianul ştia că i-ar putea pune numaidecît la punct, dacă şi-ar chema în ajutor asociatul sau chiar pe Hadgi; dar, nevoind să rişte o demascare sau să provoace o încăierare, se gîndi să-i Pedepsească pentru obrăznicie într-un chip mult mai eficace şi mai puţin hazardat. Pi'in urmare, îndreptă bagheta spre uşa încăperii ce le servea drept sanctuar celor două doamne, iar perechea de destrăbălaţi, pricepînd aluzia, dădură buzna înăuntru fără a se codi.

Femeile, văzîndu-şi adăpostul luat cu asalt, începură să fugă, speriate, în jurul camerei, dar fură prinse numaidecît de atacatori, cara, trăgîndu-le spre ferestre, deschiseră obloanele exact în acelaşi moment. Şi (minunea minunilor !) unul dintre eroi o recunoscu în prada capturată tocmai pe soţioara lui dragă, iar tovarăşul său văzu că se luptase în întuneric chiar cu maică-sa! Uimirea tuturor imposibil de pus în cuvinte ; lămurirea lucrurilor duse la şapte minute de tăcere universală. Pe timpul respectivei pauze, doamnate' îşi veniră în fire şi cea mai în vîrsta dintre .ele se puse pe mustrat, certîndu-şi fiul pentru via- ţă-i dezordonată, ce-o împovăra cu neplăcuta misiune de a-1 urmări pretutindeni, astfel că-1 găsise şi acum în locul ăsta rău-famat.

în vreme ce grijulia mamă se folosea din plin de lim- buţia-i certăreaţă, tînărul gentilom, plin de speranţe, stătea cu mîinile în buzunar a, fluierînd o arie de operă, fără a da vreun semn că ia în seamă reproşurile materne. Cealaltă doamnă, inspirată de modelul perfect oferit, deschise focul asupra soţului, dojenindu-1 amar pentru des-trăbălare şi necumpătare şi dorind să afle ce atfea de spus întru justificarea mizerabilei lui comportări. Surpriza unei întîlniri atît de neaştaptate dislrusese deja, în mare parte, efectul vinului băut de bărbat din belşug şi se folosi în primul rînd de starea de trezie abia recăpătată pentru a şe lămuri în sinea sa ce motiv anume putuse avea nevastă-sa cînd îi dăduse întilnire într-un asemenea * mod. Cum avea toate temeiurile s-o creadă total lipsită de patima geloziei, puse, firesc, întîlnirea pe seama unei alto pasiuni, supărarea nefiindu-i deloc micşorată de obrăznicia cu care îndrăznea acum să-l admonesteze. De aceea o ascultă cu chipul grav, ba chiar întunecat, şi răspunse foarte calm la întrebarea cu care$_v$ îşi încheie interpelarea :

— Nu pot spune altceva, doamnă, decît că proxenetul a făcut o greşeală, în urma căreia amîndoi am suferit o dezamăgire. Aşadar, doamnelor, sluga dumneavoastră...

Cu aceste cuvinte plecă, vădit încurcat ; trecînd prin sala de audienţă îi aruncă magului o privire piezişă şi pronunţă cu voce tare epitetul „potlogar afurisit". Juniorul, ca un fiu îndatoritor, își instalase între timp mama pe un scaun, iar calălalt client, după ce-1 mustră aspru pe necromant fiindcă nu prevăzuse evenimentul, plecă de acolo foarte supărat.

Drumul fiind acum liber, Peregrine ieşi din bîrlog şi-şi felicită prietenul pentru sfîrşitul paşnic al aventurii pu care o auzise. Ca să nu mai fie expus unor astfel de neplăceri în viitor, hotărîră să monteze (in grilaj în mijlocul uşii de la intrare,. prin cara magicianul să-i examineze chiar el pe toţi oaspeţii, înainte de a fi lăsaţi să intre, în aşa fel încît Hadgi să le poată spune celor a căror în-

făţişare ii displăcea că maestrul e prea ocupat. Prin tertipul acesta, îşi

luau măsuri de prevedere şi împotriva acelor situaţii, imposibil de evitat pentru Cadwallader, cînd ar fi trebuit să-i satisfacă pe unii clienţi necunoscuţi, d aspre care nu ştia nimic. Intenţia de început a membrilor fondatori ai clubului fusese să-şi "exercite arta magiei numai asupra oamenilor din societatea mondenă, întrudt preştinsul magician şi colaboratorul său îi cunoşteau pe aproape toţi.

De fapt, asociaţii — mai ales Cadwallader, în ciuda ştiinţei despre oameni cu care se lăuda — nu-şi imaginaseră vreodată că falsa artă va fi căutată şi de alţii, nu numai de .reprezentantele mai slaba la minte ale sexului feminin, incitate de curiozitatea pe care o ştiau implantată chiar în firea lor. Practicîndu-şî meseria însă, magul se » pomenise consultat, în capacitatea lui de prezicător, de oameni aparţinînd ambelor sexe, cu pielea de toate culorii a, .mai bine cunoscuţi sau neştiuţi, şi avusese ocazia să observe că, atunci cînd e vorba de pasiuni, -oridt de reci şi cumpătate ar fi, altfel, firile oamenilor, nu există lucru prea frivol, ridicol sau absurd la care să nu apeleze pentru a căuta îndemn şi răsplată. Cea mai recentă întâmplare, după cum şi speraseră, de fapt, confederaţii, fu popularizată pe şoptite de chiar doamnfila implicate, de aşa manieră încît, după numai «cîteva zîle, respectiva afacere devenise tema universală a discuţiilor, ornată cu numeroase îmbunătăţiri şi înfrumuseţări, inventate de cele două partide amestecate, care demult îşi purtau pică una alteia şi se foloseau de ocazie pentru a se răzbuna.

Dacă incidentele aoestea alungară plictisul, în același timp ele sporeau renumele vrăjitorului, descris acum de toată lumea drept o persoană excepţională în felul său. De cum fu instalat grilajul în uşă, avu jiumaîdecît ocazia să-l folosească spre a se apăra de năvala multora, cu care i-ar fi fost cât se poate de gr au să-şi menţină proaspăt cîştigatul renume.

Printre ,cai studiaţi prin grilaj văzuse un anumit cleric ce-i era demult cunoscut ca umil slugoi al persoanelor de vază şi mijlocitor .de plăceri pentru unii bărbaţi suspuşi. Monahul se deghizase cu un palton, cizme şi .haine cu totul diferite de cele purtate de obicei da tagma lui. Lăsat

fiind să intre. încercă că i se dtea prezicătorului drept nobif de ţară. C'adwaHader, spunindu-i' pe nume, îS rugă să ia- Ioc. Primirea corespundea întru totul cu informaţiile aflate anterior despre arta magicianului, aşa că t-eofogul dedară că va îneeta să se mai prefacă şi, după ca-şi exprimă credinţa că ştiinţa supranaturală a magului nu se haza pe

o comunicare cu necuratul, ci era un dar divin, anunţă că venise pentru a se-interesa de sănătatea unui frate şi bun prieten al său, domiciliat undeva Ia ţară, în satul cutare. Fiindcă acel monah era bătrln şi bolnav; dbrea să ştie cît timp îi mai era hărăzit, în starea aceasta de slăbiciune, să trăiască, pentru a se putaa bucura de trista satisfacţie de a-1 îngriji îh ultimele cEpe şi de a-1 ajuta să se pregătească sufleteşte pentru eternitate.

Prezicătorul, înţelegînd numaidecît tîlcul ascuns al întrebării, făcu o scurtă pauză, în timpul căreia păru. cufundat în meditaţie, iar apoi îi dădu clientului următorul răspuns :

„Deşi pot prevedaa unele întrebări, nu pot pretinde că aş fi atotcunoscător. Nu ştiu pînă la ce vîrstă. va trăi clericul cu pricina, dar văd suficient de bine în tunelul timpului pentru a-mi da seama că respectivul îi va supravieţui moştenitorului desemnat".

îngrozitoarea frază făcu să dispară tot sîngele din obrajii înspăimintatului client, care, auzindu-şi moartea anunţată, se porni să tremure din toate încheieturile. Ridică privirile pline da frică şi, murmurând : Facă-se voia Domnului", plecă, învăluit într-a tăcere deznădăjduită, clănţănind din dinţi de groază, şi supărare.

Acestui client îi urmă un bătrînel de vreo şaptezeci şi cinci de ani care, hotărît fiind să cumpere un drept de arendă, dorea să-i spună necromantul pe cîţi ani să se angajeze. Cum nu avea vlăstare născute din trupul său şi nu-şi stima deloc moştanitorii legali, urma să facă afacerea numai în interesul său propriu şi de aceea, ţinînd seama şi de virata înaintată, nu se putea hotărî pe ce perioadă să stabilească arenda, între treizeci şi şaizeci de ani.

Magicianul, după cuvenita meditaţie, îl sfătui să dubleze ultiin'a cifră menţionată, deoarece desluşea în tră- săturila lui semnele unei vîrste extrem de înaintate şi ale unei noi copilării — ora bine să ia măsuri pentru zilele cînd avea să fie neajutorat, altfel va cunoaşte din belşug mizeria şi suferinţa. Matusalemicul bătrîn, înmărmurit de prezicere, ridică mîinile şi exclamă în marea lui teamă :

— Dumnezeu să se îndure de mine ! N-am cu ce plăti un drept de arendă atît da îndelungat şi toţi prietenii mi-au murit demult; ce-o să se aleagă de păcătosul de mine de-acum într-o sută douăzeci de ani !

Cadwallader (degustîndu-i pe-ndelete groaza) ii spuse, chipurile pentru a-i risipi îngrijorarea, că prezicerea lui nu-l lipsea de mijloacele de care beneficia şi el, ca oricare altul, de a scurta o viaţă nenorocită, iar bătrînul gentilom plecă, parcă uşurat de asigurarea că-i va sta, oricînd, în putere să-şi găsească izbăvirea cu ajutorul ştreangului.

După plecarea bătrinului, magul primi vizita unuia dintre marii bărbaţi cunoscuţi la romani sub denumirea *heredipetes*[1]; acesta strînsese o avere uriaşă, exploatînd prompt nevoii a şi slăbiciunile moştenitorilor tineri şi lipsiţi de experienţă. Onorabilul cămătar vînduse o rentă pe viaţă unui tînăr fluşturatic, îmboldit fiind s-o facă de afirmaţiile medicului acestuia, care-i garantase că pacientul avea o sănătate atît de şubredă, încît nu mai putea spera să trăiască nici măcar un an încheiat. Risipitorul însă reuşise să rămînă în viaţă optsprezece luni întregi şi părea acum mai sănătos şi mai plin de vigoare decît fusese vreodată, deoarece se presupunea că suferea încă din leagăn de sifilis ereditar. îngrijorat de întorsătura lucrurilor, misitul venise sâ-1 întrebe pe Cadwallader nu numai cît mai avea de trăit rentierul, ci şi care fusese adevărata stareţ a sănătăţii lui în momentul cumpărării rentei, propunîndu-şi să-l aducă în faţa tribunalului pe doctor, pentru informaţii false, de se dovedea cumva că tînărul fusese sănătos tun în momentul cînd medicul îl declarase muribund. Satisfacţia asta însă n-o obţinu de la mizantrop ; pentru a-i pedepsi pornirile răutăcioase, el declară că doctorul spusese adevărul şi numai adevărul, dar că tînărul gentilom avea acum toate şansele să apuce o bătrîneţa liniştită.

I „Heredipeta" — „cel ce vînează moşteniri" (Petronius) (n. ed. engl.).

— Dar asta numai (strigă muşteriul, nemaiputîndu-se stăpîni de ciudă) dacă nu ţinem seama de accidente, căci, mulţumesc lui Dumnezeu, rentierul meu nu duce o viaţă prea ordonată ; mai mult, ştiu din surse demne de crezare că e coleric şi nesăbuit, aşa c-ar putaa fi ucis în duel ; mai există apoi şi alte lucruri, ca încăierările de stradă, în care orice pungaş se poate alege uşor cu ţeasta crăpată ; ar putea fi răsturnat de o trăsură, âzvirlit în fluviu, aruncat din şaua unui cal nărăvaş, răpus de o răceală, intoxicat de prea multă mîncare ; dar eu îmi pun speranţa mai ales intr-un sifilis cinstit, boala ce le-a fost fatală tuturor celor din familia lui. Fireşte, în cazuri din astea razultatele sînf incerte şi s-ar putea să fie nevoie să dăm sorţii o mină de ajutor. Ştiu că există în Indyi practici tainice prin care omul îşi poate atinge scopul cu -ajutorul unei simple strîngeri de mînă prieteneşti şi nu mă îndoiesc că dumneata cunoşti secretul, de vreme ce ai trăit o vreme pe acele meleaguri. Se-nţelega că dac-ai vrea să vinzi taina s-ar găsi o mulţime de oameni dornici s-o cumpere la un preţ foarte bun.

Cadwallader înţelese ce urmăreşte şi fu tentat să intre în joc, de aşa manieră încît să-l facă de rîsul curcilor ; gîndindu-ss însă că e mai bine să nu se amestece într-o afacere cu tentă atît de pronunţat criminală, rezistă dorinţei de a-1 pedepsi pe rapacele hultan altfel decît spunîn- du-i că nu şi-ar destăinui secretul nici pentru toată averea lui înmulţită cu zece, aşa că furiosul cămătar plecă, dezamăgit foarte de rezultatul consultaţiei.

Următoarea persoană ce se înfiinţă la altarul înţelepciunii fu un autor, care ceru să fie scutit de onorariu, fă- cînd observaţia că anticii foloseau ^aceeași denumire pentru profet şi pentru poet, şi pînă şi în zilele noastre alit unul cît şi celălalt se bazează pe inspiraţie. Magicianul refuză să recunoască afinitatea respectivă care, spuse, fusese pe vremuri reală, ambele specii de *Vates* fiind atunci odraslele închipuirii ; cum însă el nu se înscria printre aceştia, cerea permisiunea de a nega vreo înrudire cu tagma poeţilor. Bietul autor ar fi plecat de la el cu mâinile goale, deşi se oferise să lase o odă drept garanţie pentru onorariul magicianului, ce urma să fia plătit din

încasările primei lui piese, dacă Cadwallader n-ar fi fost curios să

afle cu ce interes venise la eL îi spuse, prin Urmare, că din consideraţie pentru talentul său îi va oferi

o singură consultaţie neplătită şi-i ceru să-şi declare dilema căreia-i căuta rezolvare.

Bucuros că i se fac 2 un hatîr, pentru care-i aduse mulţumiri necromantului, fiul Parnasului îi dezvălui că predase, cu cîtva timp în urmă, manuscrisul unei încercări dramatice unei personalităţi cunoscute drept epitomul bunului gust. Acesta nu se mulţumise doar să citească şi să laude piesa, ci se angajase chiar să sprijine reprezentarea ei pe scenă ; el (autorul) primise asigurările protectorului său că piesa fusese deja (ca urmare a recomandărilor sale) acceptată de unul dintre directorii teatrelor, care-şi dăduse cuvîntul că va vedea lumina rampei ; dar, cînd îl căutase pe suszisul director, pentru a afla cînd vor începe repetiţiile, omul îi declarase că nici nu văzuse piesa sa, nici nu ^uzise de ea vreodată.

.— Aşa că aş dori să aflu, domnule magician (sfîrşi el), dacă piesa mea i-a fost sau nu înaintată şi dacă am vreo şansă s-o văd jucată în iarna sista.

Cadwallader făcuse şi el, în tinereţea lui, curte muzelor scenei, aşa că-şi pierdu răbdarea la auzul acestci întrebări ce-i redeştepta în minte propriile-i dezamăgiri. îl expadie deci pe dramaturg cu un răspuns abrupt, în care arăta că afacerile scenei nu intrau deloc în sfera lui de preocupări magice, fiind în întregime dependente de demonii disimulării, ignoranţei şi capriciului *.

Ncsfîrşită ne-ar fi truda dacă am încerca să consemnăm toate răspunsurile date de magicianul nostru în timpul muncii lui divinatorii. I se ceru sfatul în mai toate problemele juridice, medicale şi comerciale ; în special, fu consultat cu privire la banalele subiecte ale căsătoriei şi adulterului; îi solicitară povaţa şi ajutorul trişorii, ce doreau să cunoască o metodă prin care să poată fura fără a fi prinşi; vînutorii de zestre, dornici să facă victime printre văduve şi moştenitoare ; filfizonii ce aşteptau, nerăbdători, să le moară părinţii; destrăbălaşi dispuşi să

1 Aluzie străvezie la neplăcuta experienţă a lui Smollett cu drama *Regicidul* (n. ed. engl.).

se culce cu nevestele altora ; fete gravida ce voiau să scape de sarcină ; neguţători ce-şi asiguraseră marfa la valoare dublă şi se rugau să li se înece corăbiile ; agenţi de asigurare ce-şi doreau harul preştiinţei, pentru a-şi investi banii numai in corăbiile ce aveau să se întoarcă neatinse din călătorie ; evrei ce ţineau să prevadă fluctuaţiile bursei cămătari ce aveau bani, neştiind dacă nu-i vor pierde; clienţi ce se îndoiau de corectitudinea avocaţilor lor. Pe scurt, toate problemele cu rezolvare incertă erau aduse în faţa acestui tribunal; în ceea ce priveşte calculul probabilităţilor, De Moivre[I] era ignorat total.

CAPITOLUL XCII

Prezicătorul şi asociatul său pun în aplicare un plan de răzbunare contra unor necredincioşi ce le dispreţuiesc arta. Peregrine trăieşte o aventură cu un tînăr aristocrat

I Abraham de Moivre (1667—1754), matematician, autor al Doctrinei *ţansei,* metodă de calculare a probabilităţilor la locurile de noroc (n. ed. engl.).

In felul acesta, toate soiurile de oameni, nedeghizate, fură trecute, cum se spune, în revistă de cei doi aliaţi care, prin diferite născociri ingenioase, îi pedepsiră pe potlogarii cei mai neruşinaţi cu toată severitatea permisă de planul lor de lucru. în cele din urmă, inventară o modalitate de a administra o pedeapsă usturătoare propriilor lor prieteni care-şi manifestaseră tot timpul zdrobitorul dispreţ faţă de talentele vrăjitorului, încercînd să le acopere de ridicol în toate cercurile unde se discuta despre surprinzătoarea lui îndemînare. Aceştia nu aveau destul bun simţ sau destulă minte ca să înţeleagă cît de absurde erau pretenţiile prezicătorului, dar declarau sus şi tare că nu împărtăşesc părerea altora, din dorinţa de a-şi bate joc de minţile slabe ale celor ce se lăsau înşelaţi de tembelul impostor.

Fireşte că Peregrine, din motive lesne de înţeles, îmbrăţişase întotdeauna cauza acestora, defăimîndu-şi, alături de ei. prietenul în public ; el-şt ia însă pînă unde se întindea capacitatea de judecată a virtuoşilor respectivi şi-i surprinsese adeseori povestind altora ce straşnic îl păcăliseră pe magician, bazîndu-se numai pe propriile lor născociri; Cînd se întîmpla una ca asta, se aprindea de mînie împotriva lor şi, împreună cu aliatul său, luă numaidecît măsuri ca să-i acopere de ridicol şi de ruşine.

Mai întîi, emisarii lui răspîndiră zvonul că magul e gata să desfete ochii tuturor cu apariţia oricărei persoane pe care doreau clienţii lui s-o vadă, chiar dacă era moartă sau se afla la mii de leghe depărtare. Extraordinara oferţă se întîmplă sa fie subiectul de conversaţie într-un loc

unde erau adunaţi cei mai mulţi necredincioși, şi aceşfia o comentară în stilul lor obişnuit, iar unii dintre ei jurară că individul ar trebui pus la stilpul infamiei pentru neobrăzare.

Eroul nostru, prinzînd ocazia, se arătă de acord cu observaţiile lor, afirmind vehement că ar fi grozav să-l supună pe pungaş unei încercări şi apoi să-l tăvălească prin smoală şi pene fiindcă nu şi-a ţinut făgăduiala. Cu toţii se arătară încîntaţi de propunere şi hotărîră pe loc să încerce experienţa. Înţelegînd însă că vedenia se arăta numai cîte unei singure persoane odată, nu căzură prea uşor de acord cine să fie primul care să îndure tăişul artei magicianului. Fiecare se scuză, cu diferite pretexte, dar Peregrine își asumă bucuros misiunea, arătîndu-se foarte sigur de faptul că magicianul nu va fi în stare să-l tulbure cîtuși de puţin.

Inţelegîndu-se asupra acestui punct, îl trimiseră pe unul dintre ei la Crabtree, pentru a discuta cu el ora şi termenii în care se putea desfăşura operaţia, pe care acesta insistă s-o facă în odăile lui, unde avea totul gata pregătit. La ceasul stabilit se duseră în grup acolo, şapte la număr, pregătiţi să-l demaşte pe impostor, şi fură primiţi cu o politeţe atît de rece, încît unora Ie fugi culoarea din obraji, deşi le dădea curaj voioşia lui Pickle, care se prefăcea de două ori mai obraznic pentru a-şi atinge şi mai bine scopul:

Cadwallader nu dădu nici un fel de răspuns întrebărilor pe care i le puseră cu obraznică uşurinţă de cum intrară în casă, ci-i porunci lui Hadgi să-i conducă în odaia alăturată, ca să le arate că nu avea nici un fel de maşinării instalate dinainte pentru a-1 băga în sperieţi pe reprezentantul lor cu lucruri străine de arta magiei. Tot ce găsiră acolo fură două feştile de ceară arzînd pe o masă ce stătea, cu un scaun lîngă ea, în mijlocul încăperii, aşa că se întoarseră în sala de audienţe, lăsîndu-1 singur pe Peregrine să întîlnească fantoma persoanei pe care ei (fără ştiinţa sa) aveau să-i ceară magicianului s-o facă să apară.

Uşile fură închise toate şi musafirii luară loc pe scaune, după care se aşternu o linişte profundă, plină dc tensiunea înfricoşată a aşteptării, subliniată de flăcările

albastre ale luminărilor — cu fitilul anume muiat în sulf — şi adincită de dangătul sumbru al unui clopot pe care-1 batea Hadgi în anticameră. După ce se amuză astfel cu spaima şi ignoranţa lor, Cadwallader le ceru să-i spună pe cine doreau să invoce. Delegaţii schimbară cîteva şoapte, după care unul dintre ei puse mîna pe condei şi, scriind numele comandorului Trunnion pe o i bucată de hîrtie, o puse în mîinile magicianului. El se ridică de pe scaun şi, deschizînd uşa dulapului, expuse vederii lor un craniu cu două femururi încrucişate, aşezate pe o masă cu acoperitoare neagră.

Tristul decor făcu o impresie puternică asupra imaginaţiei celor prezenţi, deja influenţaţi de ceremonia precedentă. • Se uitară unul la altul cu teamă, iar Cadwallader, închizîndu-se în dulapul ce avea o latură în camera unde se afla Peregrine, vîrî hîrtiuţa cu numele unchiului acestuia printr-o crăpătură din scîndură (cum se în- ţeleseseră), bombănind tot timpul păsăreşte, ceea ce sporea panica spectatorilor; apoi reveni la fotoliul său tocmai cînd bătu din nou clopotul şi Pickle strigă tare :

—Lua-ţi-ar naiba şandramaua, de ce nu apare j nimeni ?

Era acesta un semnal pentru Crabtree care, încredinţat acum că prietenul său primise hîrtiuţa, se ridică şi descrise cu bagheta în aer un S. Repetă mişcarea încă de două ori şi dintr-o dată auziră un zgomot

teribil în camera vecină şi vocea lui Peregrine, plină de groază şi uluire, exclamînd :

— Apăraţi-mă, ceruri! E chiar unchiul Trunnion !

Strigătul avu un efect atît de puternic asupra oaspeţilor, încît doi dintre ei leşinară de frică, al treilea căzu în genunchi, iar ceilalţi trei, mînaţi de groază şi disperare, izbiră uşa de perete şi se năpustiră în camera cu arătări, găsind scaunul şi masa răsturnate, iar pe Peregrine zăcînd (după cum se părea) în nesimţire pe podea.

începură numaidecît să-l frece- pe tîmple şi primul semn că-şi vine în fixe pe care-1 auziră fu un geamăt slab, iar apoi cuvintele următoare :

— Puterea cerească mi-e martoră ! Pe viaţa mea că l-am văzut pe

comandor, cu peticul negru pe ochi, îmbrăcat exact cu hainele purtate Ia nunta soră-mii !

Declaraţia lui puse virf uluirii şi groazei celorlalţi; observară cît de rătăcită-i era privirea, ce apărea aţintită asupra unui lucru nevăzut lor, ia:

înfăţişarea lui inspira o teamă superstiţioasă atît de mare, încît foarte uşor i-ar fi putut convinge că masa şi scaunul erau încarnări ale strămoşilor. Cu toate acestea, îl duseră pe Peregrine în camera de ceremonii, unde magicianul şi Hadgi dădeau îngrijiri celor leşinaţi. Cînd pacienţii îşi recăpătată simţirea, Cadwallader, asumîndu-şi un chip de două ori mai sever decît de obicei, îi întrebă dacă nu le e ruşine de necredinţa lor dinainte, declarîndu-se gata să le dea pe loc şi alte dovezi ale ştiinţei lui magice, să cheme trei generaţii de strămoşi de-ai lor din lumea morţilor, dacă aveau chef de o asemenea companie. Apoi, întoreîndu-se- spre unul al cărui străbunic fusese spînzurât :

— Ai cumva (îl întrebă) ambiţia de a face cunoştinţă cu primul personaj memorabil din familia dumitale ? Spune că da, şi-l fac să apară !

Tînărul cu pricina — care fusese cel mai obraznic şi cel mai bun de

gură din întregul grup şi care era acum copleșit în aceeaşi măsură de teamă — speriat de propunere, îl asigură pe mag că nu-i mai rămăsese nici urmă de curiozitate de acest gen şi că ceea ce văzuse deja avea să aibă (spera) un efect salutar asupra vieţii sale şi felului său de a vorbi. Pînă la unul, toţi eroii făcură afirmaţii identice, unele presărate cu lacrimi. Hadgi se îngriji de lectici pentru toată lumea şi plecară, foarte plouaţi, spre casă. Dintre ei, doi se îmbolnăviră cu adevărat de pe urma şocului suferit, iar eroul nostru şi asociatul său făcurâ mult haz pe seama succesului poznei.

Farsa cu prezicerea viitorului nu-i acapara însă toată atenţia ; continuă să-şi facă regulat apariţia în *beau monde* şi, cheltuielile depăşindu-i cu mult venitul, se strădui să lege prietenii cu bărbaţi puternici şi influenţi ; se arăta mereu la curte, le aducea omagiile sale în toate localurile publice de distracţie şi lua deseori parte la petrecerile lor şi la jocurile de cărţi. în timp ce-i cultiva, se întîmplă, într-o seară, să chibiţeze, într-o anumită cafenea, un joc de pichet şi să vadă cum doi şarlatani îl trişau pe un tînăr aristocrat, care nu avea nici tempera^

meniul, nici îndeminarea necesare pentru a ţine piept unor astfel de

adversari.

Fiind duşmanul declarat al tuturor cavalerilor profitului, eroul nostru nu putu indura să-i vadă trişînd, cu îndrăzneală obraznică, în public şi, sub pretextul că doreşte să-i dea o veste foarte importantă, îi ceru tînărului să-i facă cinstea de-â sta cu el de vorbă într-un alt colţ al camerei unde, cu multă prietenie, li dezvălui că este victima înşelăciunii. Înfierbîntatul jucător, departe de a se recunoaşte sau măcar a se crede îndatorat lui Pickle pentru bunele poveţe, îi consideră sfatul o adevărată insultă adusă inteligenţei sale. El repetă de cîteva ori, cu un ton aspru ce-i trăda enervarea, că se pricepe să-şi conducă singur afacerile şi nu-1 va lăsa nici pe Peregrine, nici pe partenerii de joc să-l escrocheze fie şi de un singur şiling.

Jignit ca fusese pus în aceeaşi oală cu ticăloşii şi supărat pe ingratitudinea şi prostia înfumuratului filfizon, Peregrine îşi dădu glas neplăcerii,'spunîndu-i că se aşteptare cel puţin la un cuvînt bun pentru intenţiile lui sincere, dar vedea acum că intelectul tînărului era mult prea sugrumat de orgoliu pentru a-i fi cu putinţă să-şi dea seama de propria-i nepricepere şi lipsă de experienţă. Mîniat de acest reproş, tînărul aristocrat il provocă să joace la miza de cinci sute de lire, folosind multe cuvinte urîte sau cel puţin dispreţuitoare pentru a-1 sfida, ceea ce-1 făcu pe eroul nostru să accepte provocarea. Celălalt se despărţi de bătrînii ulii, lăsîndu-i foarte supăraţi din pricina întreruperii şi ambii campioni se aşezară la masa de joc. Fortuna arătîndu-se deosebit de nepărtinitoare, după două ore Pickle reuşi, datorită priceperii sale superioare, să cîştige cîteva mii de lire, în schimbul cărora fu nevoit să accepte o poliţă, întrucît trişorii îi goliseră adversarul de toţi banii lichizi.

înnebunit de pierdere, nechibzuitul june ar fi dorit să continue partida şi să duîileze de fiecare dată miza, în aşa fel încît Peregrine şi-ar fi putut înzeci uşor cîştigul; el socoti însă că pedepsise îndeajuns înfumurarea adversarului şi totodată nu voia să dea o mînă de ajutor ghinionului, ca să-l jefuiască de roadele succesului; refuză deci să mai joace cu tînărul lord altfel decît pe bani lichizi şi, cum înălţimea Sa încercă in zadar să găsească un creditor, aventurierul nostru se retrase, lăsîndu-1 în culmea furiei şi dezamăgirii neputincioase.

Cum obrăznicia tînărului crescuse proporţional cu pierderile sale la joc şi-i aruncase în faţă multe injurii, pe care Peregrine nu le putea ierta, se hotărî să-l pedepsească şi mai usturător, chinuindu-1 cu cereri ce nu puteau fi satisfăcute (ştia) imediat. A doua zi îl trimise pe Pipes la tatăl respectivului, cu po.liţa ce trebuia onorată la prezentare. Datornicul, care se dusese la culcare înnebunit de ciudă din pricina ghinionului avut, își ieşi din pepeni văzîndu-se trezit cu o cerere atît de dezagreabilă. Il blestemă pe Pickle, îl ameninţă în fel şi chip pe mesager, împroșcă sudalme şi ocări şi făcu așa un tărăboi, încît îl deşteptă pe taică-său, care, poruncind să vină fiul său la el, îl întrebă din ce pricină se stîrnise zarva ce conturbase somnul întregii familii. După ce încercă să-i vîndă tot felul de gogoşi, care nu făcură decît să-i sporească bănuielile şi dorinţa de-a afla adevărul, tînărul recunoscu că pierduse seara nişte bani la cărţi, rămînînd dator unui cartofor, care avusese impertinenţa de-a trimite un mesager să-i încaseze chiar acum, dimineaţa, deşi-i spusese limpede că nu-i convine să-i plătească imediat. Tatăl .— om de onoare — îl certă foarte aspru pentru purtarea-i destrăbălată în general şi în special pentru ruşinoasa datorie, crezînd că era vorba doar de un fleac, şi, dîndu-i o hîrtie de bancă în valoare de cinci sute de lire, îi porunci s-o achite fără a mai pierde vremea. Principialul moştenitor înhăţă banii, dar în loc să meargă la creditorul său, se înfiinţă numaidecît la tripou, sperînd să-şi recupereze sumele pierdute. înainte de a se ridica de la masă, își văzu hîrtia de bancă ipotecată pentru şapte optimi din valoare.

In timpul ăsta, Pickle, înfuriat de tratamentul aplicat servitorului său şi încă şi mai supărat după ce aflase despre noua pierdere a lordului, se hotărî să acţioneze fără milă şi, nbţinînd chiar în ziua aceea un mandat, îl execută numaidecît împotriva datornicului, tocmai cî".d se urca în lectică, la ieşirea de la cafeneaua lui White. Arestatul, fiind violent si arogant din fire, încerc?» «să scoată spada împotriva : probilor, care-1 dezarmară intr-o

clipă, aşa că împotrivirea nu făcu decît să-i sporeasea ruşinea, căreia sute de oameni îi fură martori. Cei mai mulţi se distrară nemaipomenit de bine, asistînd la arestarea unui lord.

Se înţelege că o asemenea dizgraţie publică nu-i putea rămîne mult timp necunoscută tatălui, care avu (chiar în ziua aceea) bucuria de a afla că fiul său era închis la arestul preventiv. De cum primi ştirea, îşi trimise majordomul să afle amănunte despre arestare şi fu în egală măsură surprins, supărat şi îngrijorat cînd înţelese cît de mare era datoria pe care o crezuse deja achitată. Nevoind să plătească o sumă atît de mare din cauza unui vîntură- lume pe care-1 răsfăţase prea din cale-afară şi care în decurs de o săptămînă ar fi putut să-l bage din nou în încurcătură, bătrînul gentilom îi trimise lui Peregrine o scrisoare, arătîndu-i ce greu i-ar fi să piardă atîţia bani ca urmare a nesăbuinţei fiului său, ale cărţii obligaţii nu era, de fapt, obligat să le îndeplinească şi cerîndu-i să-şi reducă pretenţiile, întrucît nu era vorba de o datorie contractată în schimbul unor obiecte de valoare, ci de una pentru care nu fusese supus niciunei inconvenienţe sau neplăceri. ■

De cum primi scrisoarea, aventurierul nostru se în- fiinţă personal în faţa autorului şi, cu inima deschisă, îi relată de-a fir-a-păr aventura, menţionînd nerecunoştinţa şi aroganţa fiului care, recunoscu el, îl “făcuseră să ia măsuri mult mai drastice împotriva lui decît stătea în firea lui s-o facă. Nobilul recunoscu imediat că răzbunarea nici măcar nu era pe măsura provocării şi condamnă atît de just şi de integru purtarea odraslei sale, încît îl dezarma pe Peregrine, alungîndu-i supărarea şi predispunîndu-1 să dea o dovadă grăitoare de dezinteres. O făcu scoţînd din buzunar poliţa şi rupînd-o bucăţele, după ce-1 asigură pe înălţimea Sa că mandatul va fi retras şi prizonierul eliberat înainte de căderea nopţii.

Contele cunoştea foarte bine valoarea banilor şi nici firea omenească nu-i era străină, aşa că fu cît se poate de uimit văzînd ce sacrificii face Peregrine din consider raţie — spunea el — pentru înălţimea Sa. După ce-i lăudă generozitatea cu un neobişnuit de lung şir de complimente, îi solicită onoarea de a-i fi prieten şi insistă să

prînzească a doua zi cu el. Mîndru de a fi găsit un prilej atît de potrivit pentru a se distinge, tînărul nostru îşi îndeplini toate promisiunile în mai puţin de o oră, iar dimineaţa primi vizita debitorului său, trimis de taică-său anume pentru a-i mulţumi, a i se arăta obligat şi a-şi cere iertare că-1 supărase.

- Smerenia tinărului îl făcu pe eroul nostru să trăiască o clipă de glorie. El acceptă graţios scuzele şi-l însoţi la dineu, unde bătrînul conte îl asaltă cu dovezi de afecţiune şi stimă. Recunoştinţa sa nu se limita însă la politeţea exterioară ; se oferi să-l ajute prin foarte puternica influenţă pe care o avea la curte şi-şi repetă de alîtea ori dorinţa de a-1 servi, încît Peregrine îşi spuse că nu poate scăpa ocazia de a-şi ajuta prietenul absent, pe Godirey, şi solicită sprijinul lordului în numele acestuia.

încintat de cprerea lui Peregrine — o nouă dovadă a generozităţii lui —, contele îl asigură că va ţine negreşit seama de recomandarea sa. Intr-adevăr, după şase săptă- mîni, un mandat de căpitan lu semnat pentru fratele Emiliei, pe care-1 surprinse plăcut vestea primită de la Ministerul de Război, deşi ignora cu desăvîrşire pe ce căi îi fusese aranjată înaintarea în grad.

CAPITOLUL XCIII

Peregrine e preamărit ca înţelept şi protector, iar el se distrează pe seama celor ce-l slăvesc

In timpul acesta, Peregrine ducea o' viață foarte plăcută, avind (așa cum am observat deja) nenumărate prilejuri de a încheia o căsătorie avantajoasă, dacă n-ar fi fost mult prea ambiţios şi n-ar fi adăpostit in inimă o pasiune pe care n-o puteau umbri toate aventurile uşuratice ale tinereţii, iar mîndria şi vanitatea n-o puteau în- f l inge. Nici în lumea literelor și a bunului gust eroul nostru nu trecuse neobservat — se distinsese prin numeroase producţii poetice, făurindu-și o frumoasă reputație. Respectivele compuneri nu erau dintre acelea ce făceau cu adevărat cinste geniului său, dar orice performanţă acceptabilă, venind de la o persoană cu înfățișarea sa plăcută și presupusa lui avere era întotdeauna considerată dc către majoritatea cititorilor produsul unui talent ieșit din comun, deşi exact aceeaşi producţie, lansată în lume eu girul unui autor mai puţin favorizat de soartă, ar fi fost pe bună dreptate dispreţuită şi primită cu indiferentă ; într-atît de puternic e influenţată părerea oamenilor de tot felul de consideraţii ridicole.

Oricum ar fi, proaspăt investit cu titlul de autor, tî- nărul nostru gentilom fu de asemenea ridicat la rangul dc Mecena de către toţi slujitorii înfometaţi ai poeziei. Era cîntat solemn în ode, preamărit în epigrame, hrănit cu laptele dulce al devoţiunii. Orgoliul său gusta din plin tămtierea ; deşi în adîncul inimii nu putea să nu-i dispreţuiască pe linguşitori, nici unul n-a trebuit vreodată să plece din preajma lui fără să fi profitat de generozitatea sa. începu să se creadă cu adevărat geniul superior invocat în ditirambii acestora ; cultiva prietenia oamenilor de spirit la modă, comp unind chiar, intr-ascuns, un număr de bons *mots* şi rostindu-le în public, ca şi cum ar fi fost improvizaţii ale imaginaţiei saîe. In această îndeletnicire păşea, de fapt, pe urmele geniilor celor mai renumite ala vremii, care (dacă e să spunem adevărul) au trudit în secret, cu mare transpiraţie a frunţii, pentru multe

replici prezentate drept produse spontane ale imaginaţiei şi darului vorbirii. îşi exercită însuşirile literare cu atîta succes, încît faima lui începu să o concureze pe a unui mar» bărbat, aflat demult la cîrma lumii spirituale. Cînd avu loc între ei un schimb de replici, ocazionat de un tirbuşon, in timpul căruia potrivnicii răspundeau cu-lovitură la lovitură, cu împunsătură la împunsătură, unii dintre sateliţii ce înconjurau de obicei puternicele astre, rcficc- tîndu-le razele, considerară că eroul nostru îl învinsese pe Înălţimea Sa.

Pe scurt, atît de adînc se-cufundă în îndeletniciri literare, încît deveni administratorul teatrului, punîndu-sa în fruntea criticilor ce se autoconsideră „glasul uţbei:". Aduse critici severe unor actori pe care succesul neme- rital îi făcuse refractari şi insolenţi. Noile producţii dra-matice, deşi de obicei insipide şi lipsite de farmec, se bucurau întotdeauna de sprijinul şi protecţia lui, fiindcă niciodată* antipatia faţă de vreo piesă nu-i înăbuşea simpatia pentru bietul autor, care aştepta în culise pradă celei mai mari nelinişti, tremurînd, cum se spune, ca pe ţărmul infernului. Deşi îi copleşea cu generozitatea şi compasiunea lui pe toţi cei nevoiaşi- şi umili, nu lăsa să-i scape nici o ocazie de a ridiculiza ticăloşia şi aroganţa. Dacă puterea executivă a legii i-ar fi fost încredinţată lui, ar fi născocit, desigur, pedepse ciudate pentru cei ce pă- cătuiau împotriva omeniei şi politeţei ; nevoit să se mulţumească însă cu mult mai puţin, se folosea de imaginaţia sa bogată pentru a-i supune ridiculizării şi dispreţului semenilor lor.

Cu acest scop născocise povestea cu prezicătorul, care mai continua şi acum şi se folosea de informaţiile furnizate de prietenul său Cadwallader, deşi uneori îşi punea avantajul în slujba unor scopuri galante, fiind (după cum îşi va fi dat seama deja cititorul) o fire foarte iubăreaţâ. Nu numai că făcea pe reformatorul sau, mai degrabă, pe pedepsitorul în lumea mondenă, dar îşi exercita talentele şi asupra oamenilor de rînd care aveau ghinionul să-l supere.

într-o zi, insultat fiind de doi purtători de lectică, dornici să primească mai mulţi bani decît li se cuvenea, le memora numărul, iar a doua zi Pipes, îmbrăcat într-un costum vechi al stăpînului, se duse, urmîndu-i indicaţiile, pînă la o cafenea din apropierea locului unde staţionau, după ce pusese pe el tot felul de greutăţi suplimentare, ca să cîntărească cel puţin o sută de funţi. Chemîndu-i exact pe purtătorii ce-i supăraseră stăpînul, se instală în scaun şi le porunci să-l ducă la o distanţă de două mile bune. Atît de mare era greutatea clientului, încît, văzînd că nu-1 pot sălta de la pămînt, işi închipuiră că vehicolul se înţepenise într-o crăpătură din pavaj, iar unul dintre ei chiar se aplecă să-l desprindă; văzînd însă că nu există nici un obstacol, se porni să-şi ocărască muşteriul, jurînd că are spatele făcut dintr-un bloc de fier. Obligat fiind să-şi sfirşească treaba, îşi încovoie din nou spinarea pentru a sălta povara, cerîndu-i partenerului să tacă şi să facă. Misiunea nu putu fi însă îndeplinită în tăcere : în timp ce se împleticeau, purtătorul înjura pe limba lui. străduindu-se în zadar să-l scoată din sărite pe răbdătorul Pipes cu sudalme şi vorbe urîte, în aşa fel încît fie să renunţe la serviciile lor, fie să-i ia la bătaie de furie că fusese insultat. în ultimul caz, purtătorul ar fi avut prilejul să-şi descarce mînia asupra autorului chinurilor indurate acum. Văzînd însă că gentilomul primeşte reproşurile cu cea mai filosofică indiferenţă, îşi pierdu şi ultimul strop de răbdare şi, frica de lege neper- miţîndu-i să-şi ia clientul la pumni, îşi îndreptă indignarea spre propriul său partener, bănuindu-1 că nu-şi poartă cinstit partea lui de greutate. Acuzaţia duse la o dispută întreţinută cu atîta violenţă verbală de ambele părţi, încît se transformă numaidecît în ceartă şi în invitaţii reciproce la bătaie.

Prin urmare, lăsară scaunul la pămînt fără nici o ceremonie, îşi scoaseră cît ai clipi vestoanele şi se încinse o păruială cumplită. Peregrine, care-i urmărise de la distanţă, gustă plăcerea de a-i vedea pe amîndoi bătuţi măr,

■ înainte de a se decide învingătorul. Cît despre Pipes, el

rămăsese nemişcat şi privea pugilatul cu mult calm, pînă cînd, văzînd că încăpăţînarea şi bravura purtătorilor avea să-i facă inutilizabili pentru slujba lor, deschise uşa lecticii şi străbătu, imperturbabil, pe jos drumul pînă la stă- pînul său acasă, unde-şi scoase greutăţile de pe el.

La cîteva zile după aventura de mai sus, un prieten al eroului nostru, găzduit în casa unei văduve puritane şi arţăgoase ce ţinea o prăvălie cu lenjerie de damă, fu obligat să părăsească apartamentul fără preaviz fiindcă o scandalizase pe proprietăreăsă, invitînd seara o verişoară la supeu. Cu acest prilej între el şi gazdă avusese loc un schimb de replici tăioase ; văduva nu-i crease doar greutăţi insuportabile, obligîndu-1 la o mutare atît de precipitată, ci-şi permisese faţă de el libertăţi de limbaj atît de supărătoare, că tînărul gentilom jurase răzbunare, drept care veni să ceară povaţa şi ajutorul amicului său. Interesîn- du-se mai întîi de caracterul delincventei, pe care toţi vecinii o urau din pricina firii ei irascibile şi arogante, Pickle se arătă gata să dea o mînă de ajutor prietenului şi-i dictă următorul anunţ, dus imediat la unul din ziare :

„Cine are un motan negru cu picioare albe, în vîrstă de col mult doi sau trei ani, îi va găsi cumpărător dacă-1 va duce la casa cu însemnul iedului, lîhgă palatul St. Jair.es. “

Obţinînd promisiunea editorului că textul va apărea a doua zi, cel ce-l compusese şi asociatul lui se duseră din zorii zilei la un han şi, ocupînd o. cameră ce dădea spre prăvălia lenjeresei, aşteptară plini de veselie să vadă ce efect va avea şotia lor, fiind în curînd pe deplin satisfă- cuţi. De cum se deschise prăvălia, apărură nenumăraţi vagabonzi care — auzind anunţul citit cu voce tare în spelunci — veniseră (fiecare cu cîte un cotoi sub braţ) cu speranţa că vor face o vînzare avantajoasă. Deşi mulţi dintre ei nu erau destul de înstăriţi pentru a poseda un asemenea animal, şterpeliseră primii motani ce le căzuseră în mînă, dueîndu-se glonţ la locul anunţat ca să încheie afacerea înainte de a deveni prea mare oferta, i Disputîndu-şi întîietatea, întreaga gaşcă pomi să se ciorovăiască în faţa uşii, spre uluirea totală a prăvăliaşei, care nu reunea să înţeleagă de ce se strînseseră acolo.

In cele din urmă, începu totuşi să-i şfichiuie cu limba, în stilul ei obişnuit (departe de a fi blînd), iar unul din mulţime, izbutind să se desprindă din îngrămădeala şi zarva generală, o anunţă că adusese un cotoi ce, spera, corespundea specificaţiilor din ziar.

— Poftim (zise el, prezentînd creatura), ian uitaţi-vă numa' la el, doamna mea. Afurisit să fiu de-ţi fi văzut un mascul mai zdravăn în viaţa Domniei Voastre. Vedeţi numa' ce mustăţi are şi ce coadă, coadă bogată ca a unei veveriţe şi nu-i încă decît pisoi; pui de căţea să-mi spuneţi de-o avea mai riiult de şase luni.

Discursul avu darul s-o uluiască şi mai mult, dar şi s-o înfurie în aşa măsură, încît îl scuipă în faţă, numin- du-l cotoi, şobolan rîios şi pungaş ; apoi, închizînd gemuleţul, ameninţă întreaga adunare cu Bridewell[1] şi închisoarea, dacă nu se împrăştie numaidecît. Striga atît de tare, încît îi dădură atenţie toţi cei aflaţi acolo. Văzîndu-şi speranţele înşelate şi auzindu-se făcuţi troacă de porci, renunţară la ciorovăiala dintre ei şi ţinură un scurt sfat, împuternicindu-l pe un reprezentant s-o întrebe dacă dăduse sau nu dăduse un anunţ la ziar că vrea să cumpere un motan negru. Primind un răspuns negativ, însoţit de un torent de invective grosolane, *delegatul,* apropiindu-se de uşă :

— Fire-ai a naibii, căţea din Babei! (strigă), dacă nu-mi dai bani pe motan, n-ai decît să-l iei din dragoste !

Dfept care-l aruncă în mijlocul prăvăliei, iar fîrtaţii săi, urmîndu-i exemplul, îşi ridicară braţele toţi ca unul, asemenea soldaţilor la comandă şi azvîrliră circa patruzeci de motani, exact în aceeaşi clipă, în capul lenjeresei.

Iînchisoarea St. Bride’s Well din Londra, folosită drept casă de corecţie pentru vagabonzi (n. tr.).

* Aceasta, pomenindu-se cotropită de atîtea lighioane pe care le considera diavoli trimişi din iad s-o chinuiască, fugi îngrozită în stradă, cu ţipete de groază, implorîn- du-şi vecinii, care (împreună cu eroul nostru) făceau mare haz de nenorocirea ei, s-o ajute. Aceştia, cînd se socotiră răzbunaţi pe deplin, îi dădură o mînă de ajutor să scape de primejdioasele animale.

Următoarea farsă proicctată de eroul nostru avu ca punct de plecare

două anunţuri publicate în acelaşi ziar de nişte indivizi ce doreau să împrumute bani, promiţînd să ofere garanţii indiscutabile. După stilul şi maniera do redactare, Peregrine conchise că fuseseră ambele scrise de notari, tagmă pentru care nutrea aceeaşi aversiune cu şi unchiul său. Pentru a rîde pe socoteala lor — împreună cu nişte prieteni — scrise, fiecărui petiţionar, la adresa trecută în gazetă, o scrisoare semnată A.B., comu- nicîndu-i că dacă va binevoi să se deranjeze cu documentele sale pînă la o anumită cafenea de lingă Temple, la orele şase seara, va găsi o persoană aşezată in separeul din dreapta, lîngă geam. ce va discuta bucuros cu el subiectul anunţului, iar dacă va fi satisfăcută de garanţiile oferite, îi va împrumuta suma de bani dorită. înaintea orei fixate pentru dubla Intîlnire, Pickle, cu prietenul sau Cadwallader şi cu alţi cîţiva gentilomi, cărora socotise potrivit să le comunice planul, se duseră la cafenea şi se aşezară în apropierea separeului stabilit.

Speranţa de a face rost de bani îi făcuse, se vede, atît ' de punctuali pe cei doi, încît unul dintre ei sosi cu mult înainte de ora fixată şi, după ce exploră localul, se aşeză la masă, urmînd instrucţiunile primite prin scrisoare, aţintindu-şi ochii asupra unui ceasornic şi întrebîndu-1 pe cîrciumar dacă nu cumva mergea în urmă. Nu petrecuse prea multe minute în postura aceasta, cînd se aşeză lîngă el o figură ciudată, care intrase clătinindu-se în locantă, strîngînd la piept un maldăr de hirtii şi cu transpiraţia picurîndu-i de pe nas. Văzind pe cineva în des- părţitura indicată în scrisoare, nu avu nici o îndoială câ acolo era creditorul şi, dc îndată ce-şi recăpătă răsuflarea' pierdută din pricina grabei cu care venise :

— Domnule (spuse), dumneavoastră sînteţi, cred, gentilomul cu care trebuia să mă-ntîlnesc pentru un împrumut...

Aici fu întrerupt de celălalt, care zise, avîntat :

— A.B., domnule, presupun ?

— Exact ! strigă ultimul venit. Mi-era teamă că o să întîrzii, fiind reţinut mai mult decît am dorit de un nobil din partea cealaltă a oraşului, care dorea să-şi ama- nctcze o mică parte a moşiei pentru o mie de livre pe an, iar ornicul meu se-ntîmplâ să fie în mîinile ceasornicarului, întrucît a avut un accident, acum cîteva seri, şi nu mai merge. Cu toate astea nu v-am răpit din timpul preţios şi sper să încheiem afacerea spre satisfacţia amîn- durora. In ceea ce mă priveşte, mie-mi place să fac mult bine altora, şi de accca nu mă aştept de la semenii mei decît la lucruri drepte şi cinstite.

Noul lui prieten se bucură tare la auzul acestei declaraţii, socotind-o un semn bun şi încurajator ; speranţa de a face să foşnească bancnotele între dc-gete i se citi limpede pe faţă, în timp ce-şi exprima satisfacţia de a fi făcut cunoştinţă cu un om atît de sincer şi omenos.

— Plăcerea (zise el) de a trata cu un domn cu sufletul deschis şi conştiinţa netulburată e, după mine, mai mare decît aceea de a atinge toţi banii din lume. Ce bucurie poate fi comparată cu cea simţită de o inimă generoasă ce iradiază prietenie faţă de semenii săi ? Niciodată în viaţa mea n-am fost mai Jericit decît atunci clnd am împrumutat cinci sute de lire unui gentilom aflat la strîmtoare, fără să insist asupra unei garanţii. Domnul meu, un om corect se poate recunoaşte uşor după clientul său — de exemplu acum sînt convins că pot risca zece mii de lire pe cuvîntul dumneavoastră de onoare.

Celălalt, înveselit, îl asigură că avea absolută dreptate şi-i îfitoarse complimentul înzecit. în felul acesta, aşteptările ambilor fufă încordate la maximum şi amîndoi scoaseră, în aceeaşi clipită, pachetele de acte. Mîinile le tremurau de nerăbdare şi grabă în timp ce dezlegau nodurile, iar privirile lor erau atît de concentrate asupra lucrului degetelor, încit nu vedea unul ce făcea celălalt.

în cele din urmă, unul dintre ei, luînd-o înaintea celuilalt, derulă cîteva suluri de pergament mucegăit şi-şi ridică ochii spre prietenul său. Văzîndu-1 cum se chinuieşte cu un teanc de hîrtii, îl întrebă dacă adusese cu el un bon de tezaur necompletat şi un act de transmisiune. Fără a-1 privi, sau a renunţa la strădania de a desface nodul, celălalt răspunse că nu şi că documentele din mîinile sale reprezentau garanţia pe care intenţiona s-c depună în Bchimbul banilor.

La acest răspuns, faţa Interlocutorului deveni nespus de aspră şi de pe buze îi seăpă cuvîntul *Văleu !,* rostit pe un ton surprins şi uimit. Celălalt, înspăimîntat de asprimea vocii, îşi aruncă ochii spre presupusul creditor şi se sperie numaidecît de înfăţişarea lui. Dezamăgirea şi consternarea li se putea citi acum în ochi, în locul exultării pline de speranţă de dinainte. în timp ce se fixau, plini de ură, unul pe celălalt, feţele li se lungeau încet, ca buclele unei peruci de calitate îndoielnică.

Apăsătoarea linişte fu întreruptă de ultimul venit, care, cu opinteli în voce, îi ceru celuilalt să-şi amintească de conţinutul scrisorii sale.

— Al scrisorii dumitale ! strigă primul, punîndu-i în mînă răvaşul primit de la Pickle. De cum îl citi, prietenul său scoase şi el din buzunar unul identic, spre satisfacţia celuilalt, astfel că urmă o altă pauză sumbră, la capătul căreia amîndoi scoaseră cîte un suspin — ba mai degrabă un geamăt — profund şi, sculîndu-se, plecară pe furiş, nemaischimbînd nici o vorbă. Cel care părea mai greu lovit dintre cei doi exclamă, înainte de a ieşi pe uşă :

— M-au tras pe sfoară, dracu' să mă ia !

Cam aşa se amuza eroul nostru, dar nu-şi risipea chiar tot timpul astfel, ci şi-l dedica în bună parte unor aventuri şi chefuri nocturne, în compania unui grup de tineri aristocraţi care declaraseră război temperanţei, chibzu- ielii şi bunului simţ, devenind fiii devotaţi ai zarvei, risipei şi destrăbălării. Lui Peregrine nu-i plăceau, de fapt, ocaziile acelea, lipsite de gust, de spirit sau de frumuseţe ; orgoliul îl împingea însă să se amestece printre cei socotiţi a fi spiritele alese ale timpului, iar firea îi era îndeajuns de maleabilă pentru a se adapta cu uşurinţă hotărî- rilor luate de alţii, atunci cînd nu avea destulă putere asupra lor pentru a deveni el conducătorul. Se întîlneau la

o anumită tavernă, căreia i-am putea da denumirea mai potrivită de templu al exceselor. Aici, lăsau de obicei la discreţia hangiului alegerea vinului, ca să-şi cruţe osteneala de a gîndi cu minţile proprii şi, pentru a nu se trudi să facă socoteala, porunceau chelnerului să declare cît are de plătit fiecare persoană, fără a mai specifica pentru ce. Suma se ridica de obicei la două guinee *per* copita[I] la fiecare prînz sau supeu, ba frecvent chiar la mai mult, iar patronul nu îndrăznea să schimbe tariful, de frică să nu-i taie nasul dacă se arăta prea modest.

I De cap (lat.) (n. tr.).

Cheltuiala asta insă era o nirriica toată faţă de banii plătiţi deseori pentru mobilele stricate şi servitorii loviţi în timpul nebuneştilor beţii sau faţă de sumele pierdute la jocuri de noroc, amuzament la care recurgeau cu toţii, pe măsură ce se destrăbălau mai tare. Eleganta distracţie fusese introdusă, încurajată şi alimentată de o echipă de trişori rapace care, datorită talentelor deosebite pentru clovnerie şi codoşie, deveniseră însoţitorii nedespărţiţi ai tinerei generaţii. Deşi ştia toată lumea, inclusiv victimele jecmănite de ei, că nu au nici un alt mijloc de a-şi cîştiga traiul, în afară de escrocheriile lor infame şi de fraudă, erau curtaţi şi alintaţi de fraierii noştri infatuaţi, în vreme ce un om cinstit, care-ar fi refuzat să ia parte la nebuniile lor, ar fi avut parte doar de dispreţul şi batjocura lor.

Deşi Peregrine detesta, în adincul inimii, drumurile acelea ce nu duceau nicăieri, fiind totodată vrăjmaşul declarat al întregii tagme a jucătorilor, pe care-i considera duşmanii omenirii, încetul cu încetul se obişnui cu dezmăţul licenţios, fiind chiar atras, imperceptibil, la joc de hultanii aceia ce nu-s mai puţin periculoşi pentru priceperea. cu care trişează, decît pentru ştiinţa perfectă de a exploata pasiunile tinereţii imprudente. Cei mai mulţi dintre aceşti potlogari sînt înzestraţi de natură cu sînge rece, fiind flegmatici şi vicleni ; prin străvechea obişnuinţă a disimulării au învăţat să-şi domine în întregime pasiunile nechizbuite ale inimii, aşa că au un avantaj limpede asupra nerăbdării şi impetuozităţii unui temperament cald şi sincer, ca al tînărului nostru gentilom care, atunci cînd era înfierbîntat de vin, dus pe căi greşite prin puterea exemplului, dorit pe de o parte şi alungat pe de alta, uita de toate preceptele sobrietăţii şi cumpănirii şi,

aruncîndu-se cu capul înainte în nebunia ce domnea în respectivul loc, avea adeseori ocazia să deplîngă, dimineaţa, pierderile din noaptea precedentă.

Meditaţiile lui erau adesea însoţite de multe decizii lăudabile de a profita de pe urma experienţei atît de scump plătite ; era însă unul dintre filosofii aceia ce amînă mereu pentru o altă zi începutul convertirii lor.

CAPITOLUL XCIY

Peregrine primeşte o scrisoare de la Hatch- way, în urma căreia pleacă la garnizoană şi aduce un ultim omagiu mătuşii sale. Il vizitează domnul Gauntlet şi-l invită la nunta sa

■ ^ Cu astfel de distracţii îşi risipea timpul eroul nostru, şi puţini tineri gentilomi din vremea aceea îşi trăiau mai din plin viaţa, in ciuda acelor semnale prevenitoare ale raţiunii, ce nu făceau decît să-i mărească pofta de a retrăi plăcerile atît de aspru condamnate — cînd primi următoarea epistolă ce-1 duse la hotărîrea de a-şi vizita moşia :

„VERE PICKLE

Trag nădejdea că te ţii mai bine pe apă decît mătuşa dumitale, care de şapte săptămîni e amărîtă zdravăn la pat, de cele cîteva picioare cubice de apă aflate în cala Domniei Sale, drept care mă îndoiesc să mai aibă o scîndură neputrezită, aşa că n-are altă soluţie decît să se desfacă în bucăţi nu peste multă vreme. Am făcut tot ce pot s-o menţin pe un curs liniştit şi s-o apăr de răbufnirile bruşte de vînt ce i-ar solicita prea mult velatura. Au fost pe-aici doctorii şi i-au găurit puntea inferioară, dînd drumul la şase galoane de apă. Eu unu' nu-nţeleg cum dracu' a ajuns acolo, doar ştii că din lichidul ăsta n-a băut niciodată. Cît despre doftorii ăia, sînt ca dulgherii nepricepuţi care, re- parînd o spărtură, fac altele două; aşa că ea se umple iară, cu-ncetul. Mai rău decît toate însă e următorul lucru : nu lasă nici picătură de Nantz să i se strecoare printre dinţi şi şi-a pierdut cu totul timona minţii, din care pricină mereu deviază de la curs, pălăvrăgind despre un ţinut străin numit New Geerusalem şi do- rindu-şi un doc bun pe rîul Geordun [1]. Trebuie să-ţi spun că

[1] Corect: New Jerusalem (Noul Ierusalim) şi nul Iordan (N. tr.).

părintele se trudeşte, în ceea ce priveşte navigaţia sufletului, s-o menţină pe ruta bună, vorbind cu mult haz despre milostenie şi despre nevoiaşi, drept care ea i-a lăsat două sute de lire prin testament. Domnul Gămăliei şi milord fratele tău au fost pe-aici, ce- rînd să li se îngăduie s-o vadă ; dar nu le-am permis să urce la bord şi am aţintit înspre ei paterero-urile mele, drept care şi-au luat tălpăşiţa. Sora ta, âoamna CldVer, stă tot timpul la căpătîiul rubedeniei sale, fără să doarmă cîtuşi de puţin — straşnică muiere mai e ! M-aş bucura să te revăd la garnizoană, dacă vîntul dorinţei tale bate încoace ; s-ar pyfea să fie o mîngîiere pentru mătuşa ta să fe vadă lîngâ dînsa cînd va pune-ancora la pic. Aşadar, destul deocamdată şi rămîn

Al tău prieten |i servitor ascultătof

JOHN HATCHWAY?

In dimineaţa ce urmă primirii epistolei, Peregrine,' dornic să se arate rcspectuos faţă de mătuşa lui şi să-şi demonstreze prietenia pentru cinstitul Jack, porni călare înspre casă, împreună cu Pipes, c£re murea de dorul fostului său coechipier. înainte însă de a ajunge ei la Garnizoană, doamna Hatchway îşi dădu duhul, în al şaizeci şl cincilea an al vieţii. Văduvul părea că-şi acceptă resemnat soarta şi avu o comportare decentă, potrivită ocaziei, deşi rfu se lăsă pradă crizelor de sfîşietoare durere pe care unii soţi cu inima slabă le fac atunci cînd le pleacă dintre cei vii partenera de jug. Din fire, locotenentul era un filosof, atît de predispus să accepte voinţa providen-, ţei, indl şL acum, ca şi in toate momentele importante ale vieţii, avea convingerea că tot ce se întimplă era spre binele tuturor.

De aceea, lui Peregrine îi fu mai uşor să-i aline lui durerea, decît s-o consoleze pe soră-sa. Cu durere sincera şi chinuitoare, ea plingea moartea singurei rude cu care păstrase legături intime ; căci maică-sa rămăsese la fel de neînduplecată ca şi pînă atunci in ura ei faţă de ea şi de Peregrine, ba chiar le purta o pică şi mai îndirjită, ceea ce fusese la început o izbucnire spontană de indignare, devenind o antipatie adincă şi înveterată. Cit despre Gam — onorat de lumea de la tară cu apelativul de „11- nărul boier'[1] — se mai purta şi acum ca un reprezentant al capriciilor şi dorinţei de răzbunare ale mamei sale, profitînd de orice prilej pentru a tulbura liniştea Juliei, încercînd să-i strice reputaţia şi sîcîindu-i în fel şi chip pe arendaşii şi servitorii soţului ei, un om liniştit şi timid din fire.

în ultimii ani, principala distracţie a tînărului Pickle era vînătoarea ; în acest domeniu îşi ciştigase un adevărat renume, pcin caracterul său întreprinzător şi remat- cabila-i statură, tot mai diformă pe zi ce trecea. Era în- tr-alît de urît, încît îi inspirase unui gentilom din vecini, insultat de insolenţa cocoşalului, un plan de răzbunate de mai mare rîsul. Acesta îmbrăcă un babuin în haine asemănătoare eu ccle purtate de Gam la vînătoare şi, poruncind ca maimuţoiul să fie aşezat călare pe cel mai iute armăsar şi legat de şa, îi dădu drurriul, într-o zi, după ogari. în scurtă vreme, calul îi întrecu pe toţi ceilalţi aflaţi pe cîmp şi toată lumea îl identifică în călăreţ pe Gam şi-l salută cu un răcnet, cînd trecu pe acolo, obser- vind că boiernaşul are iarăşi norocul de a călări un bidiviu mai vrednic decît al vecinilor. Mai tîrziu apăru însuşi Pickle, stîrnind uluirea spectatorilor ; unul dintre ei îl întrebă dacă se împărţise în două şi-i arătă cu degetul dublura, ajunsă acum aproape în rînd cu ogarii ; la care Gam porni în urmărirea impostorului şi, ajungîndu-1 din urmă, se mînie atîţ de straşnic de felul cum fusese ridi- . culizat, încît îl biqjui pe maimuţoi cu cravaşa şi, pare-se, l-ar fi sacrificat pe. altarul furiei, daca ceilalţi vînători de vulpe nu l-ar fi împiedicat, sărind să-i despartă, pentru

a vedea care-i diferenţa între, cei doi firtaţi plecaţi la vinătoare. Ei fură surprinşi şi făcură haz mare, văzînd cine era adevăratul rival al cocoşatului; îl scoaseră din mîinile lui răzbunătoare şi-l înâpoiară stăpînului.

La cererea prietenului Jack, Peregrine se ocupă de în- mormîntarea mătușii, invitîndu-şi şi părinţii; aceştia însă nu găsiră de cuviinţă să-şi facă apariţia sau să-i dea un cît de mic semn de încurajare, cînd îşi exprimă dorinţa de a-i vizita personal. Mai tîrziu, însă — la instigarea nevestei — bătrînul Gămăliei obţinu de la Colegiul Doctorilor în Drept un ordin prin care Hatchway era obligat să prezinte testamentul soţiei sale, întrucît presupunea că soră-sa îi lăsase o parte din banii de care ştia că dispune. Din toată afacerea nu se alese însă decît cu satisfacţia de a afla că fusese trecut cu totul cu vederea de testatoare ; aceasta-i lăsase soţului ei toată averea, cu excepţia a o mie de livre şi a bijuteriilor ce reveneau fiicei Juliei, a sumei destinate nevoiaşilor şi a unor alocaţii nesemnificative pentru servitorii ei favoriţi.

La cîteva zile după funerariile bunei doamne, eroul nostru avu plăcuta surpriză de a primi vizita prietenului Godfrey, sosit în Anglia în urma avansării intîmplate prin intervenţia lui Peregrine, deşi soldatul o atribuia unui om de curte ce-i promisese cîndva să-i apere interesele, iar acum, văzînd că autorul promovării rămîne necunoscut, își arogase, foarte modest, meritele, ll înștiința pe Peregrine de norocul ce dăduse peste el, iar acesta îl felicită ca şi cum habar n-ar fi avut despre toată afacerea ; în acelaşi timp îl informă că, datorită avansării, verişorul de la Windsor consimţise imediat la unirea lui prin căsătorie cu frumoasa Sophy ; ziua nunţii era deja stabilită şi fericirea i-ar fi deplină dacă Peregrine ar binevoi să onoreze evenimentul cu prezenţa sa.

Eroul nostru acceptă cu multă plăcere invitaţia, mai ales cînd află că se va afla acolo şi Emilia, în jcalitate de domnişoară de onoare ; el repetă acum cele scrise odinioară prietenului său, şi anume că dorea, ba chiar ardea de nerăbdare, să-şi răscumpere comportarea nebunească faţâ de respectiva domnişoară, punîndu-se pe sine şi toată averea la picioarele ei. Godfrey îi mulţumi pentru intenţiile onorabile, promiţînd că va face uz de toată puterea lvii de înrîurire, ca şi de a Sophiei, pentru a-1 ajuta, deşi se îndoia de succes, din pricina firii delicate a surorii sale, care nu putea ierta nici cel mai mic semn de mojicie. El afirmă chiar că nu era deloc sigur dacă F.miliq va consimţi să apară în acelaşi cerc .de oameni cu Pickle ; dar, întrucît nu făcuse precizări în.această privinţă, avea să-i interpreteze tăcerea în chipul cd mai avantajos, ne- anunţînd-o despre planurile lui decît în momentul cînd ţi va fi prea tîrziu să dea înapoi cu decenţă. Speranţa de a o revedea pe Emilia şi de a sta de vorbă cu ea, poate chiar de a se împăca, după suferinţa multă şi adîncă provocată de răceala fetei, îi stîrni o furtună de sentimente în suflet, dîndu-1 pradă unei ciudate nelinişti, alcătuită din bucurie şi îndoială. Gauntlet rămase la el citeva zile, apoi, apropiindu-se timpul stabilit pentru nuntă, îşi luă rămas bun, pentru a se pregăti pentru marele eveniment. Peregrine, însoţit de prietenul Hatchway, îşi vizită cunoştinţele de la ţară, pentru a le sonda părerile cu privire la nou-conceputul său plan de a-şi depune candidatura, în numele unui district învecinat, pentru viitoarele alegeri parlamentare.

Proiectul cu pricina, sugerat de unul din prietenii săi de vază, ar fi reuşit, aşa cum dorea, dacă alegerile s-ar fi ţinut chiar atunci. Pină să se întîmple însă asta, interesul lui Peregrine se concentră asupra unor mici acci- -dente ce vor fi relatate mai jos. Deocamdată se duse la Windsor, în ajunul cununiei prietenului său, ca să afle de la Godfrey cu cîtă greutate reuşiseră el şi Sophy s-o convingă pe sora sa să vină la nuntă, cînd aflase că era invitat şi iubitul ei, şi că nu-i putuseră smulge consim- ţămînlul decît promiţînd, în numele lui Peregrine, că acesta nu va redeschide vechiul subiect, ba nici mâcar nu-i va adresa cuvîntul aşa cum o fac vechii prieteni.

Tînărul nostru erou se simţi jignit de condiţiile aspre, acceptîndu-le, totuşi. Se credea atît de bine apărat dâ orgoliu şi de ciudă, încît hotărî să-i arate atîta indiferenţă fetei, încît (spera) să-i umilească vanitatea, pedepsind-o astfel pentru caracterul ei neiertător. A doua . zi, înarmat cu sentimentele acestea, fu condus de Godlrey în faţa miresei, care-1 primi cu obişnuita-i blindeţe şi afabilitate. Emilia era acolo, aşa că o salută cu o plecăciune

distantă, la care ca răspunse cu o reverenţă rece şi o înfăţişare ca de gheaţă. Deşi prin purtarea sa îşi arătase neplăcerea de a o întîlni, frumuseţea fetei îi zdruncină hotărîrea. Observă cît de mult îi sporise farmecul de la ultima despărţire ; sute de imagini tandre îi năpădiră imaginaţia şi-şi simţi sufletul topindu-se de iubire şi duioşie.

Pentru a alunga primejdioasele sentimente, se strădui să facă o conversaţie veselă cu Sophy, abordînd subiectul apropiatei ceremonii; limba lui îşi îndeplini insă foarte prost îndatoririle, iar privirilc-i gravij.au spre Emilia, ca şi cînd ar fi fost supuse unei puteri fascinante ; în ciuda eforturilor sale, îi scăpă din piept un suspin adînc şi întreaga lui înfăţişare indica confuzie şi teamă.

Văzînd în ce stare se află, mirele scurtă vizita, îşi conduse prietenul în odaia lai şi-şi exprimă părerea de rău că fusese pricina nevinovată a neplăcerii sale, pu- nîndu-1 faţă în faţă cu Emilia, lucru care-1 îndurerase, după cîte-şi dădea el seama. Peregrine, care-şi recuperase între timp sîngele rece şi mîndria, îl asigură că se înșela cumplit privitor la adevărata cauză a tulburării sale, aceasta nefiind decît un brusc acces al bolii de care suferea în ultima vreme. Pentru a-i arăta cu cîtă resemnare filosofică poate îndura dispreţul Emiliei (pe c*re, cu tot respectul ce-1 avea pentru comportarea ei, nu putea să nu-1 socotească mult prea sever), îi ceru mirelui, care făcuse pregătiri pentru a ţine în seara aceea un bal, să-i dea o parteneră drăguţă, fiindcă atunci îi va putea oferi, dovezi ale liniştii ce-i domnea în suflet.

— Nutream speranţa (îi spuse Godfrey) să reuşesc, cu ajutorul Sophyei, să vă împac, pe tine şi pe sora mea ; din pricina asta nu i-am căutat un alt cavaler pentru discară. Dar dacă-i aşa de încăpăţînată şi ţifnoasă, voi avea grijă să-ţi prezint o tînără doamnă foarte simpatică, al cărei partener o va schimba cu plăcere cu Emilia.

Gîndul că va avea prilejul să cocheteze cu o altă femeie chiar sub ochii iubitei sale, îl îmbărbătă pe Peregrine în timpul ceremoniei ce-l făcu pe Gauntlet stăpîn al comorii mult rîvnite. Datorită acestui întăritor fu atit de calm la ospăţ — deşi aşezat chiar în faţa frumoasei lui duşmance —, încît izbuti să facă glume improvizate pe seama noilor căsătoriţi, cu prefăcută veselie şi bună dispoziţie.

La rîndu-i, Emilia nu se arătă prin nimic impresionată de prezenţa lui ; atîta doar că se ferea cu grijă să-i adreseze vreo privire binevoitoare, din cele împărţite cu dărnicie restului mesenilor. Purtarea ei nepăsătoare îi întări şi mai mult hotărîrea, dîndu-i prilejul să pună la îndoială sensibilitatea fetei ; nu putea concepe că o femeie cu simţurile treze ar fi în stare să rămînă nepăsătoare în prezenţa unui bărbat cu care întreţinuse, de curînd, intime legături sufleteşti. Nu-i trecea prin minte că Emilia era cu mult mai îndreptăţită să-l condamne pentru prefăcătoria şi indiferenţa sa şi că purtarea ei putea să fie — întocmai ca şi a lui — rezultatul orgoliului şi al supărării.

Concursul de prefăcătorie continuă pînă seara, cînd se stabiliră perechile pentru dans. Peregrine deschise balul făcind paşi de menuet cu mireasa, după care o invită pe domnişoara ce-i fusese recomandată de Gauntlet, consta- tînd, bucuros, că era destul de atrăgătoare pentru a-i da chiar şi Emiliei prilej de gelozie ; în acelaşi moment însă, îşi văzu iubita dansînd cu un ofiţer tînăr şi vesel, pe care (cu tot respectul cuvenit propriilor lui însuşiri) nu-1 socotea deloc un adversar neglijabil. El fu însă primul care dcschise ostilităţile, devenind brusc foarte atent cu partenera lui şi asaltînd-o cu linguşitoare complimente, prin care ajunse în curînd la problema iubirii. Dezbătu subiectul cu multă elocinţă şi cu mare artă, folosindu-se nu numai de darul vorbirii, ci şi de limbajul ochilor, cunoscut lui ca nimănui altuia.

Nu trecu multă vreme pînă să-i observe toţi nuntaşii comportarea ; cei mai mulţi îl crezură cu adevărat subjugat dc frumuseţea partenerei, dar Emilia, pricepîndu-i jocul, aţinti asupră-i focul propriei lui artilerii, prefăcîn- du-se captivată de cuvintele rivalului lui Peregrine, nici el novice în arta curtării femeilor. Ea se prefăcu chiar nemaipomenit de vioaie, chicotind tare la orice vorbă şoptită de partener la ureche-i dînd şi ea prilej celor de faţă să speculeze şi să-şi imagineze că tînărul militar cucerise inima surorii mirelui.

Pickle însuşi începu să împărtăşească aceeaşi părere, care, treptat, îi alungă buna dispoziţie, umplîndu-i pînă la urmă, pieptul de mînie. încercă să-şi stăpînească indignarea, chemînd în ajutor ultimele rămăşiţe ale mîn- driei şi dorinţei de răzbunare. Se trudi să nu-şi îndrepte privirile spre fiinţa fatală ce-1 tulbura, dar ochii nu-i ascultau porunca ; cînd o auzea rizînd și o vedea surîzîn- du-i ofiţerului, se ruga să i se răpcască darul văzului şi al auzului, iar cînd, la un joc' ţărănesc, fu obligat s-o ţină dc mînă, alingerea îi transmise fiori prin toţi nervii, aprin- zînd in el o flacără pe care n-o mai putu stinge. Pe scurt, făcea eforturi atît de mari să-şi ascundă adevăratele simţăminte, încît nu putea suporta, fizic, şocul : transpira- tia-i curgea, bogată, pe frunte, orice urmă de culoare îi pierise din obraji, genunchii-i începură să tremure şi ochii să nu mai vadă, aşa că, fără îndoială, s-ar fi pră- buşit cît era de lung pe pardoseală, dacă n-ar fi plecat, foarte abrupt, în altă încăpere, unde se aruncă pe o sofa şi leşină.

în starea asta îl găsi prietenul său care, văzîndu-1 că se retrage, cu semne grăitoare de tulburare, venise pe urmele lui. Cînd Peregrine îşi veni în fire, Godfrey îl rugă să se culce într-un pat din casa respectivă şi să nu se expună frigului nopţii, intoreîndu-se la locuinţa lui. Nereuşind însă nicidecum să-l convingă să accepte oferta, îl înveli bine într-o mantie şi-l conduse pînă la hanul unde trăsese, îl ajută să se dezbrace şi să intre în pat, unde-1 cuprinse numaidecît o criză violentă de friguri. Godfrey îl îngriji cu multă atenţie şi ar fi rămas cu el toată noap tea. în ciuda propriei lui situaţii speciale, dacă prietenul său n-ar fi insistat să se întoarcă la ospăţ şi să-şi ceară scuze miresei pentru plecarea neaşteptată.

Acest pas se dovedi absolut necesar pentru a restabili calmul nuntașilor, pe care-i găsi pradă consternării provocate de absenţa sa. Cîteva dintre doamne îl văzuseră pe mire luîndu-se pe urmele străinului, cînd acesta părăsise încăperea şi, neînţelegînd restul dispariţiei celor doi, se temuseră de o ceartă. Emilia, auzind ce se intîmplase, se speriase atît de tare, încît nu se mai putuse ţine pe picioare și trebuise să recurgă la sticluţa cu săruri.

Mireasa — înţelegînd întregul mister — fusese singura persoană care acţionase calm şi inteligent. Pusese tulburarea Emiliei pe seama adevăratei cauze — îngrijorarea pentru sănătatea iubitului ei — şi dăduse doamnelor toate

asigurările că nu era nimic extraordinar în plecarea Iui Pickle,

\

întrucit el suferea de crize de leşin ce-l apucau adesea fără nici o prevestire. Sosirea lui Gauntlet confirmă adevărul afirmaţiilor ei. El transmise tuturor scuzele prietenului său, care (zicea) se îmbolnăvise brusc. își reluară deci cu toţii dansul, doar că Emilia, tulburată şi obosită, ceru scuze că nu mai putea continua, iar partenera lui Peregrine, devenind liberă, se combină cu tînărul ofiţer căruia-i fusese destinată de la bun început.

Mireasa, între timp, se duse într-o altă cameră, însoţită de cumnată, pe care o certă pentru cruzimea arătată domnului Pickle, spunîndu-i că, după cum aflase de la Godfrey, Peregrine suferise din cauza ei o criză ce n-avea să rămînă fără urmări asupra sănătăţii lui. Deşi Emilia nu se lăsă înduplecată, inima i se topea de milă şi de iubire în timp ce răspundea blîndelor dojeni ale preabunei Sophy. Văzînd că nu e în stare să-şi îndeplinească datoria de a pregăti mireasa pentru culcare, se retrase în camera ei unde, neştiută de nimeni, dădu frîu liber îngrijorării provocate de îmbolnăvirea celui drag.

Dimineaţa devreme, de-ndată ce socoti că se făcuse o oră decentă pentru a se rupe din braţele soţiei, căpitanul Gauntlfct se duse la Peregrine, care petrecuse o noapte grea şi neliniştită, fiind cuprins de cîteva ori de delir şi dîndu-i serios de furcă lui Pipes, care încercase să-l ţină culcat în pat. îi mărturisi lui Godfrey că fusese, într-ade- văr, înnebunit de ideea că Emilia s-ar putea iubi cu ofiţerul, din care pricină se chinuise înfiorător, gata,gata să-şi piardă şi minţile ; şi că prefera moartea unei i'cpe- tări a insuportabilelor chinuri. Prietenul îi alină suferinţa, asigurindu-1 că, încetul cu încetul, adevăratele sentimente ale surorii sale vor birui eforturile orgoliului şi supărării şi aduse în sprijinul afirmaţiilor sale relatarea modului în care Emilia primise vestea îmbolnăvirii lui. Apoi îl sfătui s-o roage pe Sophy să-i împace, printr-o scrisoare pe care era gata s-o comunice Emiliei.

Eroul nostru socoti prilejul prea bun pentru a nu fi folosit. Ceru deci hîrtie, se ridică în capul oaselor în pat şi,, lăstndu-se în voia emoţiei, aşternu următoarea scrisoare amabilei soţii a lui Godfrey :

„Scumpă doamnă,

Suferinţa unei inimi pline de căinţă se va bucura oridnd de ascultare şi înţelegere din partea Domniei Voastre ; de aceea îmi îngădui să mă adresez Domniei Voastre, în această perioadă a plăcerilor, cu limbajul tristeţii, cerîndu-vă să îmbrăţişaţi cauza unui îndrăgostit nefericit, care plînge cu o durere imposibil de pus în cuvinte pe ruinele speranţelor de odinioară şi să interveniţi pe lîngă divina creatură — pe care, din nestăpînire şi prea multă iubire pătimaşă, am jignit-o de moarte — rugînd-o să mă . ierte. O, Ceruri ! Să fie păcatul meu de neispăşit ? Mi s-a retezat oare orice speranţă de iertare ? Sînt oare destinat suferinţei şi mihnirii ? M-am oferit să-mi răscompăr greşeala prin pocăinţa cea mai sinceră şi mai desăvîrşită, dar ea-mi respinge penitenţa şi umilinţa. Dacă doreşte să mă urmărească pină-n mormînt cu duşmănia ei, să spună că asta-i e plăcerea, şi să fiu stigmatizat cu numele de ticălos, posteritatea să-şi aducă aminte de mine ca de un infam detestat, dacă voi ezita fie şi o singură clipă să pun capăt unei vieţi care-i este nesuferită Emiliei. Ah. doamnă ! în vreme ce-mi vărs astfel amarul, şi nefericirea, îmi rotesc ochii prin camera unde zac şi fiecare obiect bine cunoscut ce-mi salută privirea îmi aminteşte de ziua aceea caldă, ziua aceea fericită cînd frumoasa, buna, generoasa Sophy a devenit avocatul meu, deşi eram pentru ea doar un străin, reuşind o cerească împăcare' între mine şi aceeaşi fermecătoare frumuseţe ce e azi atît de neiertătoare în supărarea ei. Dacă nu e mulţumită de asprele mustrări de conştiinţă şi de crunta dezamăgire, de crizele de nebunie de care am suferit, să spună ea ce alte penitenţe consideră necesar să mai fac, iar cînd voi refuza sâ mă supun sentinţei ei, să devin ţinta eternului ei dispreţ.

îmi încredinţez soarta, scumpă doamnă ! scumpă Sophy ! scumpă. soţie a prietenului meu ! amabilei intermedieri a Domniei Voastre. Ştiu că veţi face tot ce se poate pentru cauza mea, fiind vorba de un lucru de care-mi depinde fericirea, şi-mi pun toată

speranţa în compasiunea şi mărinimia Domniei Voastre, aşteptîndu-mă la orice din partea sufletului crud şi neînduplecat al Aceleia. Da ! Numesc cruzime această sensibilitate sălbatică, absolut nepotrivită cu firea omenească ; şi să-mi fie hărăzit dispre-ţul cel mai josnic, dacă voi mai continua să trăiesc sub ameninţarea ei ! Dar încep să bat cîmpii. Vă conjur, pe sufletul omenos şi dulce al Domniei Voastre, pe dragostea Domniei Voastre pentru bărbatul destinat de ceruri să vă proteguiască, să vă folosiţi de influenţa pe care o aveţi asupra acelui înger al mîniei, de dragul lui

P. PICKLE,
Preaobligala şi supusa
Dumneavoastră slugă."

Epistola fu înminată numaidecît de Godfrey soţiei sale, care o citi, dînd semne de foarte omenească simpatie. Apoi, intrînd cu ea în camera cumnatei :

— Iată (îi spuse, întinzîndu-i hîrtia) un lucru căruia îţi recomand să-i dai cea mai serioasă atenţie.

Emilia, pricepînd imediat sensul acestor cuvinte, refuză cu îndîrjire să se uite la scrisoare sau măcar s-o lase pe Sophy să i-o citească, pînă cînd intră în odaie fratele şi, dojenind-o aspru pentru încăpăţînarea şi orgoliul ei,

o acuză de prostie şi de disimulare. El apără cu atîta căldură interesele prietenului său, încît Emilia îl socoti lipsit de suflet, fiindcă o certa atîta şi, izbucnind într-un torent de lacrimi, îi reproşă că n-o înţelege şi e nedrept cu ea. Godfrey nutrea cea mai profundă dragoste şi veneraţie pentru sora lui, aşa că o rugă să-l ierte dacă o jignise şi, sărutînd lacrimile din ochii ei frumoşi, o imploră să asculte, de dragul lui, declaraţia prietenului său.

După atîtea rugăminţi, ea nu mai putea refuza să dea ascultare scrisorii, iar cînd Godfrey i-o citi a doua oară, îşi plînse soarta ce făcuse din ea cauza unei suferinţe atît de mari, rugîndu-şi fratele să-l asigure pe domnul Pickle că nu e de bună voie duşmanca liniştii lui sufleteşti ; dimpotrivă, nu-i dorea altceva decît fericire, deşi spera că el nu i-o va lua în nume de rău dacă se va îngriji şi de fericirea ei proprie, evitînd pe viitor orice legătură şi orice

explicaţie cu o persoană la a cărei prietenie considera necesar să renunţe.

în van îşi epuizară elocinţa proaspeţii căsătoriţi pentru a o convinge că penitenţa făcută de eroul nostru era pe măsura jignirii suferite de ea. şi că, impăcîndu-se cu un iubit pocăit, gata să se supună fără crîcnire termenilor dictaţi de ea, îşi va salva onoarea plnă şi în faţa celui mai aspru judecător al moravurilor, pe cînd neînduplecarea va fi atribuită orgoliului şi unei inimi lipsite de simţire. La toate argumentele, sfaturile-şi poveţele ea făcu urechea surdă şi ameninţă că va părăsi numaidecît casa. dacă nu vor binevoi să schimbe subiectul.

întristat peste măsură de insuccesul strădaniilor sale, Godfrey se întoarse la Peregrine şi-i înfăţişă situaţia într-o lumină pe atît de favorabilă pe cit permitea natura conversaţiei avute cu Emilia ; cum însă, la sfirşit, n-avu cum iiă nu pomenească de hotărîrea luată de fată, Peregrine se văzu silit să bea din nou din cupa amară a dezamăgirii, devenind atît de agitat, încît intră într-un delir al disperării şi făcu nenumărate gesturi extravagante. Paroxismul acesta se preschimbă însă curînd, într-o tăcere mohorîtă şi înciudată, in care se complăcu pe ascuns, descotorosindu-se de-ndată ce fu posibil de prezenţa soldatului, sub pretextul că se duce să se odihnească.

în vreme ce zăcea el aşa, întorcînd pe-faţă şi pe dos aspectele dilemei in care se găsea, prietenul său Pipes, cunosclnd bine cauza întristării lui şi neîndoindu-se că Emilia îi iubea, în adîncul inimii, stăpinul, Thomas, spuneam, avu o idee care (socotea el) putea îndrepta totul; prin urmare o transpuse în faptă, fără pic de zăbavă. îşi lepădă pălăria şi dădu fuga acasă la tatăl Sophyei ; ajuns acolo, abordă o mutră distrusă şi consternată, cum nu mai avusese niciodată şi bătu în uşă atît de zgomotos şi insistent, încît într-o clipă întreaga familie se înfiinţă în hol. De-ndată Ce-i dădură drumul înăuntru, se porni să caşte gura, să gîfîie şi să privească înnebunit în jur, toate deodată, şi nu dădu nici un răspuns cînd Godfrey se interesă ce păţise. Doamna Gauntlet îşi exprimă îngrijorarea pentru soarta stăpînului lui şi, la auzul acestui nume, Pipes mimă efortul de a vorbi şi răcni din străfundul bojocilor :

— Să mi se sfîşie vela gabier dacă nu s-a atîrnat de tavan !

Zicînd asta, îşi indică propriul grumaz şi se ridică pe vtrfuri pentru a da vorbelor sale mai mult înţeles.

Fără să mai piardă vremea cu alte întrebări, Godfrey se repezi pe uşă afară, rupînd-o la fugă spre han, iar Sophy, care nu înţelesese prea bine limbajul mesagerului,

i se adresă a doua oară, cu multă îngrijofare :

— Sper că nu i s-a întîmplat nimit domnului Pickle ?

— Absolut nimic (răspunse Tom), numa' că s-a spîn- zurat din dragoste.

Nici nu sfîrşise de rostit aceste cuvinte, că Emilia, care stătea în uşa salonului, ascultînd, slobozi un ţipăt sfîşie- tor şi se prăbuşi în nesimţire pe podea, iar cumnată-sa, la fel de impresionată de veste, primi o mînă de ajutor de la subretă, care 0 sprijini să nu cădă.

Auzind vocea Emiliei, Pipes se felicită pentru reuşita stratagemei sale.

Sări s-o ajute şi, aşezînd-o într-un scaun cu braţe, rămase lîngă ea pînă văzu că-şi revine din leşin şi o auzi rostind numele stăpînului său cti toată febrilitatea iubirii disperate. Pomi apoi înapoi spre han, bucu- rîndu-se că-i va putea spune lui Peregrine ce mărturisire obţinuse de la iubita lui şi nemaipomenit de mîndru de modul în care-şi dovedise inteligenţa.

între timp, Godfrey, sosind în casa unde credea că se Îiîtîmplase îngrozitoarea tragedie, urcă în fugă scările pînă lâ odaia lui Peregrine, fără a-i- mai întreba nimic pe cei de la parter şi, găsind uşa înouiată, o făcu să sară din ţîţîni cu o lovitură zdravănă de picior. Ce uluit rămase însă, cînd eroul nostru sări din pat, la intrarea lui, salu- tîndu-1 cu zgomotoasa exclamaţie l

— Cine dracu'-i acolo ?

Rămase fără grai de uimire şi pironit locului, neve- nindu-i să-şi creadă simţurilor, pînă cînd Peregrine, cu un ton supărat, ce trăda neplăcerea de a fi fost trezit, îi alungă temerile vorbind a doua oară şi spunînd :

— După lipsa de politeţe cu care mă tratezi, văd că într-adevăr mă consideri prieten.

Convins acum de neadevărul informaţiei primite, ofiţerul intră la bănuială că însuşi Pickle concepuse planul executat de servitorul său, şi, socotindu-l o înşelătorie nejustificată ce putea avea urmări foarte grave

asupra surorii sau soţiei lui, răspunse cu glas dispreţuitor că trebuie să se socotească singur vinovat de brusca trezire, datorată numai şi numai întristătoarei farse pe care o pusese la cale.

Pickle, fire ce se înfierbînta repede, pe jumătate scos din minţi de furie înaintea vizitei lui Godfrey, auzindu-1 că-i vorbeşte de sus se

apropie de soldat pînă-şi ciocni pieptul cu el şi, luîndu-şi o înfăţişare aspră şi ameninţătoare :

— Ascultă-mă, domnule (zise), greşeşti de crezi că glumesc ; te asigur că-s dt se poate de serios.

Gauntlet, nefiind omul care să se lase uşor impresionat, văzîndu-se sfidat de o persoană de a cărei purtare avea, credea el, toate motivele să fie nemulţumit, arboră o înfăţişare milităroasă şi demnă şi, umflindu-şi pieptul, răspunse pe un ton enervat :

— Domnule Pickle, fie că glumeai sau erai serios, dă-mi voie să-ţi

comunic acum că păcăleala dumitale a fost copilăroasă, nepotrivită şi fără suflet, ca să nu folosesc vorbe mai aspre.

— Lua-m-ar moartea, domnule ! (strigă aventurierul nostru), glumeşti pe socoteala nefericirii mele ; dacă în spatele insinuărilor dumitale se ascunde vreun sens, explică-te şi atunci voi şti şi eu ce

răspuns se cuvine să-ţi dau.

— Am venit mînat de cu totul altfel de sentimente (reluă soldatul) dar, deoarece-mi ceri explicaţii şi adopţi o atitudine atît de arogantă, arătîndu-te nemulţumit fără pricină, te voi acuza fără ocoliş de a fi atentat la pacea familiei mele, trimiţîndu-ţi omul să ne sperie cu ştirea

atît de neaşteptată că ţi-ai pus capăt zilelor.

Uluit de acest cap de acuzare, Peregrine rămase mut, cu uimirea zugrăvită pe faţă. Ardea de dorinţa de a şti la ce întîmplare făcea aluzie prietenul său şi spumega de mînie văzînd că nu reuşeşte să înţeleagă despre ce este vorba.

In timp ce enervaţii prieteni se înfruntau cu indignare în ochi şi în gesturi, sosi la han Pipes. Fără să ţină cîtuşi de puţin seama de situaţia în care îi găsise, îşi informă stăpînul că poate să ridice vela-zburfitor a inimiţ şi să arboreze marele pavoaz, fiindcă în ceea ce-o privea pe iubita lui Emilia îi adusese el timona sub vînt* corabia ţinea cursul bun şi se îndrepta direct spre portul bunei lui voinţe.

Peregrine, nefiind încă un bun cunoscător al termenilor folosiţi de lacheul său, îi porunci să fie mai explicit în ceea ce avea de spus, dacă nu voia să-l supere ; cu ajutorul a variate întrebări, ajunse să înţeleagă perfect ce fel de faptă întreprinsese pentru a-1 servi. Ceea ce află îl lăsă perplex. Şi-ar fi pedepsit pe loc servitorul pentru excesul lui de îndrăzneală, dacă n-ar fi văzut limpede că nu dorise decît să-i aducă alinare şi mulţumire ; pe de altă parte, nu ştia cum să risipească bănuielile lui Godfrey, că el ar fi conceput întreaga intrigă, fără a recurge la o lungă explicaţie, imposibil de suportat în starea lui . de acum. După o scurtă pauză, întorcîndu-se spre Pipes şi încruntîndu-se aspru :

— Ticălosule (zise), pentru a doua oară mă fac de rîs în ochii doamnei respective, din pricina ignoranţei şi obrăzniciei tale ; dacă te mai amesteci vreodată de acum încolo în afacerile mele fără să fi primit porunci şi indicaţii în acest sens, pe toate cele sfinte ! Am să te ucid cu mîna mea, fără milă ! Du-te şi pune numaidecât şaua pe cal.

Pipes se retrase să îndeplinească ordinul, iar tîrjărul nostru gentilom, adreşîndu-se din nou soldatului, îşi puse mîna pe inimă şi zise, cu solemnitate în ochi :

— Căpitane Gauntlet, pe onoarea mea că sînt cu totul nevinovat de nevrednica stratagemă, pe care o consideri fructul imaginaţiei mele.

Socotesc că nu arăţi respectul cuvenit nici inteligenţei, nici cinstei mele, crezîndu-mă capabil de o asemenea absurditate obraznică. Cît despre sora dumitale, o dată în viaţă am supărat-o, din pricina impetuozităţii şi nebuniei mele pătimaşe, dar m-am pocăit atît de umil şi i-am oferit în schimbul iertării atîtea satisfacţii, încît puţine femei din cercul ei m-ar fi refuzat. Pe toţi Dumnezeii ! Sînt hotărît să îndur pînă la capăt chinurile disperării şi nefericirii, decît să mă prosternez din nou în faţa cruzimii ei şi trufiei ei ne justificate.

Zicînd aceasta, se pomi brusc să coboare scările cu paşi mari şi se aruncă în şa, mînat de o enervare ce-1 fă-

cea să jure în barbă că va căuta să se consoleze de dispreţul Emiliei, posedînd-o pe prima codană gata să se ofere pe care o va întilni în drum.

Cu aceste gînduri pomi spre garnizoană, iar Gauntlet, pendulînd Intre furie, ruşine şi îngrijorare, se întoarse acasă la socru-său, găsindu-şi sora pradă încă violentei nelinişti pricinuite de vestea morţii lui Peregrine. El îi

lămuri numaidecît misterul, redîndu-i în acelaşi timp toate amănuntele conversaţiei ce avusese loc la han şi descriind purtarea lui Pickle în cuvinte destul de aspre, care nu-i fură pe plac Emiliei şi pe care blinda lui surioară le dezaprobă, certîndu-1 uşor fiindcă-1 lăsase pe Peregrine să pifice în plină neînţelegere.

CAPITOLUL XCV

Peregrine porneşte spre garnizoană **şi se** întâlneşte cu o nimfă a drumului, pe care **o** întreţine, transformînd-o într-o elegantă doamnă

Eroul nostru, între timp, mergea la trap, cufundat într-o profundă reverie, fiind smuls din ea de o cerşetoare şi de fiica ei, care-i cerură pomană cînd trecu pe lîngă ele pe drum. Fata avea vreo şaisprezece ani şi, în ciuda veşmântului ei zdrenţăros, expunea vederii nişte forme foarte atrăgătoare, avantajate de un chip ce strălucea de sănătate şi veselie. Hotărîrea la care ne-am referit deja mai pîlpîia, caldă, în mintea lui Peregrine, aşa că o consideră pe tînără cerşetoare persoana potrivită să-l ajute să-şi îndeplinească jurămîntul. Începu deci să se tîrguiască imediat cu mama şi, în schimbul unei sume modeste, deveni proprietarul fetei, care nu se lăsă prea mult curtată şi rugată înainte de a consimţi să-l însoţească oriunde ar fi vrut s-o duca de acum înainte.

Cînd contractul fu încheiat aşa cum îşi dorise, Peregrine îi porunci lui Pipes să aşeze cumpărătura la spatele lui, pe crupa calului şi, poposind la primul han întîlnit în cale, îi trimise lui Hatchway un răvaş, cerîndu-i s-o primească pe frumoasa de drumul mare şi să se îngrijească să fie spălată şi îmbrăcată aşa cum se cuvine, cît de repede, ca să poată fi atinsă la sosirea lui (pe care, în acest scop, avea să şi-o amîne cu o zi). încredinţă biletul, împreună cu fata, lui Pipes, după ce-i dăduse porunci straşnice să se abţină de a atenta la cinstea ei şi să meargă aţă la garnizoană; el o luă peste cîmp pînă la un tîrg unde intenţiona să-şi petreacă noaptea.

Tom, prevenit astfel, se aşternu la drum cu fata şi, taciturn din fire, nici măcar nu deschise gura pe timpul primei jumătăţi a călătoriei. In ciuda înfăţişării sale cara-
ghioasc insă. şi Thomas era făcut din carne şi sînge şi, dorinţa fiindu-i stlrnită dc vecinătatea unei codane nurlii, al cărei braţ drept îi cuprindea talia în timp ce călărea, începu să se răzvrătească in gind împotriva stăpinului, fiindu-i aproape imposibil să reziste tentai,ici de a face curte.

Luptă, cu toate acestea. împotriva dorinţelor rebele cu toată tăria sufletească dăruită de Dumnezeu. Voinţa ii fu însă înfrîntă şi patima lui victorioasă ţîşni în următoarele cuvinte :

— Afurisenie ! Stăpînul socoate. bănuiesc, că nu-i mai mult sînge-n vinele mele decit intr-o scrumbie afumată, de vreme ce m-a lăsat să plutesc pe-ntuneric cu o iep- şoară ca asia. Nu crezi că-i aşa. draga mea ?

Tovarăşa lui de drum ii răspunse :

— Lăudărosulc !

Îndrăgostitul își reîncepu atacul, spunînd :

— Ooof ! Ce-mi mai gîdili bordajul. Din brațul tău țîșneșle ceva și trece prin cală pînă la chilă. N-ai cumva argint viu in mină ?

— Argint viu ? (strigă fata). Afurisit să fie argintu' de mi-o trecut prin palmă luna aiasta. Au poate socoţi că de aveam argint nu-mi cumpăram o cămașă ?

— Pe toţi sfinţii, frumosul meu bagaj (strigă cavalerul), nu ţi-ar lipsi cămașa, ba nici fusta, dacă te-ai arăta binevoitoare cu un lup de mare inimos, zdravăn și sănătos ca. o parîmă de nouă uncii, care ştie să ţină punţile curate şi ordine friare sub tambuchi.

— La dracu' cu flecăreala dumitale (răspunse frumoasa). Ce-o să fac eu cu puntea și tambuchiu' dumitale ?

— Un picuţ să ne punem în derivă (zise îndrăgostitul, a cărui poftă devenise mistuitoare) şi te-nvăţ eu, drăguţă, cum să cîrmești după compas. Ah, cum mă strîngi, căţea frumoasă ce ești !

— Căţea ? ! (exclamă moderna Dulcinee, înfuriată de cuvîntul insultător), căţea cum a fost şi mamă-ta, ciine ce ești. Naiba să te ia, mai bine să-ţi cîrmesc urechile decît campisu' ăla ? Ia dă-mi voie să-ţi zic că-s bucăţică bună pentru ospăţu' lu' stâpîne-tu, obrăznicătură infamă ! Ești mai rău decît un ciine, jigodie mîncată de purici şi cu faţa

de cremene. Un cîne-şi poartă blana la vedere, dar tu dupi pe spate livreaua stâpînului !

Torentul de sudalme, venind de la o persoană ce nu purta aproape nici o haină, avu darul să preschimbe în nun ie iubirea cavalerului, care ameninţă că va descăleca si o, va lega de un copac, să poată gusta şi ea

din dulceaţa pisicii-cu-nouă-cozi, aplicată pe puntea ei superioară. în loc să se arate intimidată de ameninţări, fata continuă să-l zădărească, înţepîndu-l cu o limbă atît de bogată şi de colorată, încît şi-ar fi putut cîştiga prin ea o frumoasă reputaţie chiar şi printre nimfele din Billingsgate. Tinăra fată pe lingă geniul înnăscut pentru vituperaţie, îşi educase talentul în venerabila societate a vagabonzilor, pungaşilor şi prostituatelor, în mijlocul cărora trăise din fragedă copilărie. Nu-i deci de mirare că nu-i trebui multă vreme ca să-l învingă pe Pipes, care (cititorul perspicace va fi observat) nu se folosea cu prea multă îndemînare de darul vorbirii ; volubilitatea fetei îl duse chiar Ia disperare şi, văzindu-se incapabil să dea răspunsurile cuvenite, atunci cînd fata încheia cîte o părticică a cuvîntării ei, hotărî, înţelept, să nu-şi risipească vorbele şi energia şi să-i laso parîma lungă, să vorbească pină n-o mai putea. Călări înainte, cu fruntea încruntată, fără sâ-i dea frumoasei partenere de drum mai multă atenţie decît ar fi catadicsit să acorde cufărului cu haine al stăpînului.

Cu toată graba, ajunse tîrziu la garnizoană şi-i predă locotenentului fata şi scrisoarea. De cum înţelese dorinţa prietenului său, Hatchway dădu poruncă să fie aduse în hol şi umplute cu apă toate vanele din casă, iar Tom, înarmat cu perii şi măturici, o despuie pe frumoasa necunoscută de pestriţele-i ţoale (dindu-le numaidecît pradă focului) şi-i supuse trupul moale şi mlădios ceremoniei frecării, aşa cum se practica pe vasele de război ale Majes- tăţii Sale. Codana însă nu se lăsă purificată fără luptă : îl înjură pe maestrul de ceremonii, aflat de faţă, făcînd tot felul de aluzii urîte la piciorul lui de lemn ; în ceea ce-l priveşte pe Pipes, executantul, îşi folosi cu atîta măiestrie unghiile ca să-i brăzdeze faţa, încît şiroaie de sînge începură să-i curgă pe nas în jos, iar a doua zi dimineaţa, cînd sîngele se oprise, obrazul îi semăna cu scoarţa aspră a unui prun, unsă cu smoală. El îşi îndeplini însă misiunea

cu multă perseverenţă : tăie părul fetei scurt, pînă aproape de pielea capului, mînui cu dexteritate periile, o şurlui cu pămătufuri de diferite mărimi, mai aspre sau mai moi, după cum cerea împrejurarea şi în cele din urmă îi clăti corpul întreg cu o duzină de găleţi de apă rece, turnate în creştet.

La terminarea băii o uscă cu ştergare, îi dădu o cămaşă curată şi, făcînd pe valetul, o îmbrăcă din cap pînă-n picioare în vestminte proaspete ce-i aparţinuseră doamnei Hatchway. Toate acestea schimbară atît de mult în bine înfăţişarea codanei, încît lui Peregrine nici nu-i veni să-şi creadă ochilor a doua zi, cînd sosi şi dădu cu ochii de ea. Fu, de aceea, extrem de încîntat de achiziţia sa şi se hotărî să-şi satisfacă un capriciu ce-1 obsedase din chiar clipa sosirii

Peregrine făcuse progrese remarcabile (după cum ştie deja cititorul) în studierea firii omeneşti, de la rangul cel mai înalt pînă la traiul cel mai umil şi o găsise foarte variată, oamenii deosebindu-se atît în funcţie de avere, cît şi în funcţie de subordonarea lor. Mai mult, observase că adeseori conversaţia celor cărora îi se dă demna denumire de înalta societate, nu era cu nimic mai lămuritoare, nici mai interesantă decît cea a păturilor de jos ale omenirii ; singura diferenţă esenţială în ceea ce priveşte purtarea provenind din educaţia primită — pe care şi-o putea face, fără prea multă trudă sau hărnicie, chiar şi omul cel mai lipsit de talent. Stăpînit de această idee, hotărî s-o ia pe frumoasa cerşetoare sub tutela sa şi s-o instruiască, spe- rînd să poată, după cîteva săptămîni, s-o scoată în societate, dînd-o drept o doamnă cu maniere perfecte, spirit neobişnuit de ascuţit şi foarte isteaţă la minte.

Se puse aşadar pe treabă, cu multă hărnicie şi mult zel, pentru a-şi traduce în faptă extravagantul plan ; strădaniile îi fură încununate de un succes nici chiar de el sperat. Obstacolul cel mai greu de trecut fu obiceiul in- veterat al fetei de a ocărî întruna, deprins încă din copilărie şi încurajat de exemplul celor printre care trăise. Natura totuşi îi dăruise un rudimentar bun simţ, învă- ţînd-o să ţină seama de sfaturile bune, şi era îndeajuns de docilă pentru a înţelege şi reţine lecţiile predate de mentorul ei. Aşa se face că, după numai cîteva zile, Peregrine sc încumclă să o prezinte la masă, într-un grup de boiernaşi dc ţară, cărora le-o recomandă drept nepoata locotenentului. Asumîndu-şi rolul, ea şezu la masă foarte în largul ei (la fel de lipsită de *mauvaise honte*[1] ca orice ducesă din regat), închinînd graţios capul la complimentele gentilomilor şi rostind foarte puţine cuvinte, fiindcă fusese dinainte prevenită să n-o facă, dădu de cîteva ori frîu liber veseliei, iar risul ei se întimplă să răsune chiar în momentele potrivite. Intr-un cuvint, îşi atrase lauda şi admiraţia oaspeţilor care, după retragerea fetei, îi făcură domnului Hatchvvay complimente pentru frumuseţea, buna creştere şi simţul umorului dovedite de rubedenia

I Un fel dc strămoş al pocherului (ri. tr.). .

sa.

Contribuţia cea mai mare la educarea rapidă a fetei o avusese însă un mic contact cu abecedarul, pe care-1 studiase la şcoală pe cînd mai trăia tatăl ei, muncitor cu ziua pe ogoare. Pe această fundaţie construise Peregrine eleganta lui suprastructură : alesese scene frumoase din Shakespear, Otway şi Pope, învăţînd-o să le declame cu simţire şi cadenţă scenică ; o instruise cu privire la numele şi însuşirile celor mai vestiţi actori, punînd-o să le pronunţe cînd şi cînd cu un aer de obişnuinţă nepăsătoare şi, văzînd că natura îi dăruise o voce limpede, o îmbogăţi cu fragmente din arii dc operă, ca să le fredoneze în timpul pauzelor de conversaţie, cînd, de obicei, gentilomii îşi trec din mînă în mînă tutunul de prizat. Prin educaţie, deveni o perfectă cunoscătoare a manierelor elegante ale epocii. Pricepu, cu îneîntătoare uşurinţă, schema vvhislului, deşi jocul ei favorit era ,.cribbage*‘, cu care se amuzase în ceasurile libere chiar de cînd începuse să-şi exercite profesiunea de prostituată ; ba deveni expertă, în scurt timp, şi în teoria şi practica jocului „brag“ [2].

După aceste pregătiri intense, fu înfăţişată unor persoane de acelaşi sex. întîi şi-ntîi, veni s-o vadă fiica preotului, care nu putea să nu se poarte politicos cu nepoata domnului Hatchway, după ce ea-şi făcuse apariţia publica la slujba religioasă. Doamna Clover, cu mintea ei pătrunzătoare, avu, e adevărat, unele îndoieli privitoare la această rubedenie, despre care nu-1 auzise niciodată vorbind pe presupusul unchi, de cînd se afla la garnizoană. Cum toţi o tratau pe tînără femeie cu politeţea cuvenită unei adevărate nepoate, nu-i refuză nici ea prietenia şi, după vizita la castel, o invită pe Miss Hatchway să vină şi s-o vadă la ca acasă. Ca să nu mai lungim povestea, avu succes la mai toate familiile vecine şi, datorită deselor citate (nu întotdeauna judicios folosite), trecea drept o domnişoară vioaie, deosebit de cultivată şi cu mult bun gust.

După ce-o introdusese în lumea bună de la ţară, Peregrine o duse la Londra, unde-i făcu rost de o locuinţă şi de o subretă, punînd-o imediat sub ordinele valetului său *de chambre.* care primi poruncă s-o înveţe dansul şi limba franceză. De trei, patru ori pe săptămînă, acesta o însoţea la teatru sau la concerte, iar cînd eroul nostru socoti că fata începuse să se simtă în largul ei în înalta societate, o acom- panie în persoană la o întrunire publică şi dansă cu ea, în mijlocul frumoaselor şi elegantelor doamne.

Ce-i drept, în comportarea ei mai puteai distinge încă un anumit aer rustic şi o stîngăcie oarecare, interpretate însă de ceilalţi, drept o plăcută neîmblînzire a spiritului, superioară banalelor dovezi de bună creştere. Mai tîrziu, Peregrine reuşi s-o înveţe cîteva modele de comportare distinsă, specifice femeilor, dotorită cărora putu participa la petrecerile cele mai elegante. Continuă să o dea, cu multă prudenţă, drept reprezentantă a lumii bune, pînă într-o seară cînd. jucînd cărţi cu o anumită doamnă, o surprinse pe aceasta din urmă, încercînd să trişeze şi o acuză pe faţă dc înşelătorie. Acuzaţia îi atrase un torent atît de furios de dojeni sarcastice, încît zăgazurile prin care-şi ţinea în frîu capacitatea înnăscută de a da replici se spar- seră numaidecît şi se porni să şuiere, rostind cuvintele „t...“ şi „c...“ şi repetîndu-le vehement, gata să se repeadă cu ghiarele asupra celeilalte, spre groaza adversarei şi mirarea tuturor celor ce asistau. Se enervă atît de tare. încît îşi pierdu cu totul firea şi, sărind în picioare, plezni din degete pentru a-şi arăta dispreţul şi, ieşind din încăpere, puse mîna pe acea parte a anatomiei ei care dispărea ultima pe uşă, dîndu-i denumirea cea mai vulgară ţ şi invitîndu-i pe toţi cei aflaţi acolo s-o pupe.

Peregrine rămase cam descumpănit de scăparea asta * a ei, de care luară repede cunoştinţă, datorită demonului bîrfei, toate cercurile mondene din capitală. Lumea bună rupse imediat orice legătură cu fata, iar Peregrine, pentru moment cel puţin, căzu în dizgraţia cunoştinţelor sale de sex feminin; multe dintre ele nu se mulţumiră a-i interzice să le mai calce

pragul (din pricina obrăzniciei cu care le jignise onoarea şi inteligenţa, vîrîndu-le pe gît © tîrfă ordinară şi dînd-o drept o doamnă de familie bună şi cu educaţie aleasă), ci-i ponegriră şi familia, afirmind că fata era, de fapt, verişoara lai bună, pe care o ridicase în mare grabă din cea mai abjectă mizerie şi umilinţă. Ca să se răzbune pe calomnia aceasta, tînărul nostru gentilom lămuri tot misterul ascensiunii fetei, cît şi motivele care-1 făcuseră s-o introducă-în cercurile mondene, repetind în faţa amicilor laudele extravagante cu care o copleşiseră pe fatâ damele cele mai agere la minte din vremea aceea.

între timp, însăşi infanta, certată de binefăcătorul ei pentru că-şi ieşise din pepeni, promise sincer că pe viitor îşi va supraveghea şi mai strîns purtarea şi se dedică învăţăturii asidue, ajutată de elveţian, a cărui inimă era înrobită cu încetul, pe măsură ce ea profita de îndrumă-, rile lui. Altfel spus, fata îşi cuceri preceptorul care, ce- dînd instigărilor cărnii, alese prilejul cel mai bun pentru a-şi declara pasiunea, pusă într-o lumină favorabilă de însuşirile sale. Intenţiile lui fiind onorabile, ea îi ascultă declaraţia că doreşte s-o ia de nevastă pe ascuns. Căzură la înţelegere şi fugiră împreună şi, căsătoriţi fiind la Fleet \ îşi petrecură noaptea nunţii într-o cameră închiriată, lîngă Şapte Cadrane[2], de unde soţul îi trimise chiar a doua zi

o scrisoare eroului nostru, rugîndu-se de iertare pentru mariajul clandestin şi declarind solemn că fuga lui nu se datora faptului că şi-ar fi stimat mai puţin stăpînul, pe care-1 va cinsti şi slăvi pînă la ultima suflare, ci numai şi numai farmecului irezistibil al tinerei cu care avea acum fericirea de a fi unit prin legămîntul dulc» al cununiei.

Cu toate că îndrăzneala valetului îl cam supărase, Peregrine, gîndindu-se mai bine, socoti binevenită întîmpla- rea prin care scăpase de o povară grea ; îşi atinsese ţehi- rile şi proaspăta achiziţie începuse a-1 stinjeni. îşi aminti

[1] In timpul lui SmoUett, de oficierea cununiilor secrete se ocupau preoţii din incinta închisorii Fleet (n. tr.).

* District londonez (n. tr.}.

de devotat îi fusese elveţianul şi cît de bine îl servise atâţia ani ; prin

urmare, chibzuind că s-ar purta mult prea aspru dacă l-ar lăsa pradă sărăciei şi nefericirii din pricina unei neascultări ce putea fi scuzată uşor, hotărî să-] ierte şi, într-un fel sau altul, să-l ajute să-şi întreţină familia cu care se împovărase.

Simţind astfel, îi trimise delincventului un răspuns încurajator, anunţîndu-1 că doreşte să-l vadă de îndată ce-i va îngădui iubirea pătimaşă să se desprindă din braţele soţiei pentru un ceas-două. Hadgi, ascultînd chemarea stăpînului, se înfiinţa numaidecît la acesta acasă, apâ- rînd în faţa lui cu o mutră spăşită. Deşi cu greu îşi putea stăpîni rîsul, la vederea chipului lungit de pocăinţă al valetului, Peregrine îl certă aspru pentru ingratitudinea şi lipsa de respect de care dăduse dovadă însuşindu-şi pe furiş ceea ce-ar fi putut obţine cerînd. Vinovatul îl asigură că dintre toate năpastele — după răzbunarea lui Dum- nezeu — cel mai mult se temea de mînia stăpînului, dar dragostea îi furase minţile, fădndu-1 să nu ţină seama de nimic altceva, decît de dorinţa de a-şi satisface pofta ; recunoscu, chiar, că i-ar fi fost imposibil să-şi facă datoria şi faţă de propriul lui tată, dacă ea ar fi contravenit intereselor iubirii sale. Apelă apoi la sufletul bun al stâ- pînului pentru a obţine iertare, aducînd vorba de unele întîmplări din viaţa eroului nostru, care ilustrau înrîuri- rea puternică a dragostei asupra faptelor omeneşti. Pe scurt, se scuză atît de abil, încît ii smulse un surîs jignitului judecător, care-i iertă păcatul, promiţîndu-i chiar să-i dea o mînă de ajutor pentru a se căpătui.

Foarte impresionat de generozitatea lui Peregrine, elveţianul căzu în genunchi şi-i sărută mîna, implorind fierbinte cerurile să-l facă vrednic de atîta mărinimie şi compasiune. Dorea — spuse — să deschidă o cafenea şi o tavernă într-un cartier distins al oraşului, sperînd în onoarea de a-i avea ca muşterii pe numeroşii neguţători de bună reputaţie şi servitori superiori pe care-i cunoscuse în timpul peregrinărilor sale şi mîndrindu-se că nevas- tă-sa va fi podoaba cea mai importantă a localului şi o bună administratoare a afacerilor. Peregrine se arătă de acord cu planul şi le dărui, lui şi soţiei sale, cinci sute de lire pentru a contribui la traducerea lui în viaţă, promi- ţînd, în acelaşi timp, că va recruta dintre amici un grup care să se întilnească săptămînal la localul cu pricina, fău- rîndu-i astfel o bună reclamă şi încurajind afacerile.

In al nouălea ce* de bucurie, mulţumită norocului ce dăduse peste el. lladgi se repezi la Pipes — aflat şi el de faţă — şi-l strinse cu afecţiune în braţe ; apoi, salutîndu-şi respectuos stăpinul, se grăbi acasă, să-i comunice şi tovarăşei sale dt- jug cît era de fericit şi pe drum se ţinu numai de giumbuşlucuri, şoptindu-şi mereu în barbă.

CAPITOLUL XCVI

Primeşte vizita Iui Pallet ; cîştigă prietenia unui nobil din

Newmarket şi e dus de nas de cunoscători

încheind cu bine şi această afacere, aventurierul nostru, nestînjenit, pentru moment, de nici o legătură amoroasă. reveni la viaţa agitată de pe vremuri, trăind nenumărate întîmplări în care erau amestecaţi bătăuşi, tîrfe, recruţi, poliţişti şi judecători de pace.

Pe cînd se distra astfel, într-o dimineaţă veni să-l vadă vechiul tovarăş de călătorie, Pallet, a cărui apariţie îl surprinse şi-l îngrijoră în egală măsură. In ciuda vremii aspre, era îmbrăcat cu jacheta de vară pe care o purtase la Paris, acum nu doar roasă şi uzată, ci chiar petecită pe ici, colo ; ciorapii, din pricina desei repetări a procedeului numit de cei economi „suflecare" îi atîrnau în jurul gleznelor ce nişte pungi pentru budincă ; deşi curată, cămaşa avet nuanţa şofranului şi se iţea în diferite locuri prin crăpăturile pantalonilor ; renunţase la părul lui natural în schim bul unei peruci afumate, pe care toată făina din cămart n-o putuse înălbi ; ochii-i erau adînciţi în cap, fălcile mai proeminente decît ar fi fost normal ; arăta cu douăzeci d< ani mai bătrîn decît atunci cînd eroul nostru se despărţise de el la Rotterdam.

în ciuda evidentelor semne ale decăderii, îl acostă pe Peregrine arborînd o prefăcută mulţumire şi voioșie, stră- duindu-se jalnic să apară vesel şi nepăsător. Îşi exprimă bucuria de a-1 vedea în Anglia, se scuză că venise cu atîta întîrziere să-şi prezinte omagiile, susţinînd că de la în-toarcerea în ţară fusese robul profesiei sale, avînd de satisfăcut persoane sus-puse şi foarte alese, care insistaseră să le termine cît mai repede portretele.

Peregrine îl primi cu compasiunea şi bunăvoinţa ce-1 caracterizau, se interesă de sănătatea doamnei Pallet şi a celorlalţi membri ai familiei şi-l întrebă dacă şi amicul său, doctorul, se afla la Londra. S-ar fi zis că pictorul avea din nou pică pe respectivul gentilom, fiindcă se referi la el în modul cel mai dispreţuitor.

— Doctorul (zise) e atît de umbrit de îngîmfare şi înfumurare, încît meritele sale nu se mai văd. Nu reuşesc să iasă la suprafaţă. Dragul meu domn, portretului îi lipseşte culoarea. E ca şi cum ar trebui să înfăţişez luna în spatele unui nor ; n-aş reuşi să arăt altceva decît o masă mare de umbre, cu un sîmbure minuscul de lumină la mijloc, slujind doar ca să facă bezna vizibilă, cum s-ar spune. Mâ înţelegeţi. I-ar ii mers mai bine dacă mi-ar fi ascultat sfaturile, dar crede ca un bigot numai în sine însuşi. Trebuie să ştiţi, domnule Pickle, că la întoarcerea în Anglia, l-am povăţuit să compună o odă scurtă, inteligentă şi elegantă despre Cleopatra mea. Dumnezeu să mă judece, am socotit că-i fac un bun serviciu, ajutîndu-1 să iasă din anonimat, fiindcă, ştiţi, după cum observă Sir Richard :

> „Curînd muri-va lucrul ce-ţi leagă slava de a mea, Dă-mi deci viaţă mie, înfrăţit cu lucrarea ta“ [1].

I Sir Richard Steele, Versuri *către autorul tragediei Cat o,* ultimul distih (n. ed. engl':).

Una peste alta, în versurile astea există un contrast pitoresc între *tău* şi *meu,* viaţă şi moarte, eu şi fu. Ce splendid! La urma urmei, Dick era un om de ispravă ! La naiba! Bine-a mai dus-o ! Să ne întoarcem, însă, la nefericitul tînăr ; vreţi să credeţi că a strîmbat din nas la auzul amabilei mele propuneri, mormăind pe greceşte cuvinte pe care nu le pot repeta. Adevărul este?, dragul meu domn, că-şi pierduse orice brumă de bun simţ, din pricină că lumea LI neglija. Socotea că toţi poeţii lumii îi invidiază geniul şi, prin urmare, se străduiesc să i-1 strivească, iar restul omenirii nu are suficient bun gust ca să-l recunoască. Cît despre mine, recunosc că mă număr printre cei din urmă : şi, aşa cum spunea nebunul din Billy Shake-spear despre jurămîntul curteanului, mă jur pe geniul doctorului că lipiile nu-s izbutite, dar ar fi putut fi, cu toate

ast«a, foarte bune, şi oare n-aş fi devenit atunci sperjur ? ' Vorba e că s-a retras în mare grabă din oraş şi şi-a stabilit tabăra lingă un deal din Derbyshire, cu două culmi, asemănător cu Parnasul, şi cu o fintină la poale, pe care l-a botezat Coasta Verde. La naiba ! Dacă rămîne mult în locuinţa aia, fără îndoială că o să i se-nverzească toata coastele ! Se va bucura de prilejul de a se întoarce la lupanarele Eghipetului şi de a se închina in faţa hulitei reginfl Cleopatra ! Ha ! Iată, îmi vine în minte un amănunt ce se potriveşte de minune. Aflaţi, bunul meu domn, că prinţesei egiptene i-au făcut curte atîţia tineri de gust, îndt, pe viaţa mea, m-am găsit intr-un fel de dilemă, deoarece, dacă o dădeam unuia, mi-i ridicam în cap pe toţi rivalii. Nici un om nu doreşte să-şi supere prietenii, cel puţin pentru mine asta e o maximă, nu vreau să dau nici cea mai mică impresie de nerecunoştinţă. Poate că greşesc. Fiecare procedează cum crede de cuviinţă. Din pricina asta, am propus doritorilor să înfiinţăm o loterie sau tombolă, ca fiecare individ să aibă şanse egale de a se bucura de graţiile ei, hazardul uimind să hotărască care să încaseze premiul. Ideea se bucură de un mare succes şi preţul fiind un fleac de jumătate de guinee, tot oraşul s-a îmbulzit la mine acasă, să participe la tragere. Dar eu le-am spus : Sînt preaplecatul dumneavoastră servitor ! Domnilor, se cere să aveţi puţină răbdare, pînă-mi anunţ şi prietenii speciali ! Printre ei, am onoarea să-l consider şi pe domnul Pickle ! Iată lista pretendenţilor ; de va fi împodobită şi cu numele lui, sper — în ciuda meritatului lui succes la tinerele doamne — că de data asta micuţa scorpie numită domnişoara Fortuna îl va ocoli ! He, he, he !

Zicînd asta, se ploconi, cu nenumărate închinăciuni groteşti şi-i înmînă lui Peregrine hîrtia. Văzînd că numărul participanţilor era limitat la o sută, tînărul îi spuse că, după părerea lui, îşi făcuse socoteli prea modeste, fiindcă nu se îndoia că pictura lui ar fi plătită prea ieftin şi cu cinci sute de lire, necum cu cincizeci, preţul fixat de Pallet. Ca răspuns la această observaţie neaşteptată, pictorul spuse că, printre cunoscători, n-ar £j îndrăznit să pună nici un preţ tabloului, dar că în evaluarea muncii sale era obligat să ţină seama de ignoranţa gotică a vremii in care trăia.

Aventurierul nostru înţelese numaidecît adevăratul scop al tombolei — nu era dccit o calicească şmecherie menită să-l scape pe picior de o pictură proastă, pe care, altfel, nimeni nu i-ar fi dat nici douăzeci de şilingi. To- 'uşi, departe de a-1 supăra pe bietul nenorocit cu vreo aluzie la stratagema sa, ceru să i se acorde şase şanse, clacă regulamentul loteriei o permitea, iar pictorul, după o scurtă ezitare, se învoi să-i facă pe plac, din pură prietenie şi din respect, observind lotuşi că dacă proceda altfel V'a trebui sâ-i excludă pe cîţiva prieteni foarte apropiaţi, încasindu-şi banii, îi dădu lui Pickle adresa, invitîndu-1 să o viziteze, cînd ii va fi la îndemînă, pe prinţesă ; nu se îndoia că ea îşi va etala cele mai înrobitoare farmece pentru a-1 cuceri. Apoi îşi luă rămas bun, foarte mulţumit de succesul demersului.

Curiozitatea îl îndemna pe Peregrine să vadă portretul care, socotea el, nu putea să nu reflecte oarecum ciudăţenia ridicolă a pictorului ; nu dorea însă nicidecum să aibă de făcut neplăcuta alegere de a aplauda produsul, în ciuda a ceea ce-i spuneau conştiinţa şi bunul simţ sau, dimpotrivă, de a-1 înfiera, spre nespusa umilire a nefericitului autor ; de aceea nici nu se gîndi să-i întoarcă pictorului vizita şi nu mai auzi niciodată nimic despre rezultatul loteriei.

Cam tot atunci fu invitat să petreacă două-trei săptă- mîni la reşedinţa rurală a unui nobil oarecare, ce-i devenise prieten în timpul destrăbălărilor deja relatate de noi. Întrucît respectivul lord se distingea prin îndemînarea la cursele de cai şi prin succesele obţinute în îndeletnicirea aceasta, casa-i era mereu plină de cunoscătorii şi entuziaştii sportului cu pricina şi nu se vorbea despre nimic altceva, aşa că, încetul cu încetul, Peregrine dobîndi o spoială de cunoştinţe despre cai şi despre plăcerile alergărilor ; în afară de mîncat şi băut, toată ziulica nu se ocupau decît de admirarea, îngrijirea şi antrenarea armă-sarului gazdei.

Peregrine cîntărea distracţia lor cu destulă curiozitate, dar şi cu plăcere şi admiraţie : admira animalul, ca pe o

creatură frumoasă şi gusta cu încintare clasică, rafinată, surprinzătoarea viteză de care era capabil. Nu peste mult ajunse să cunoască de aproape toţi caii din grajd şi să se intereseze de reputaţia fiecăruia ; își mai satisfăcea setea de cunoaștere observînd cum erau îngrijiţi şi cum îi pregăteau pentru curse. Amfitrionul ii văzu interesul şi îl încurajă, gîndindu-se că va trage foloase de pe urma lui ; ca să-l amuze, organiză cîteva concursuri particulare şi-i flată capacitatea de discernămînt, lăstndu-1 să cîştige primele pariuri. în felul acesta, cu multă îndemînare, Peregrine fu atras într-un joc aventuros şi plin de însufleţire şi încurajat să se bazeze numai pe propria-i judecată, în confruntarea cu oamenii care făcuseră din cursele de cai unica preocupare a vieţilor lor. îl însoţi pe lord la Newmarket şi, cuprins fiind îndată de atmosfera înfierbîntată de acolo, fu identificat drept o pradă uşoară de către toţi cunoscătorii ; mulţi dintre ei reuşiră să-l tragă pe sfoară, în ciuda poveţelor şi prevenirilor lordului, care dorea să-l exploateze numai el singur.

Nici un bărbat, oricît de temător sau flegmatic, nu poate rămîne spectator nepăsător în acest loc plin de animaţie. Demonul jocului pluteşte în aer, ca un abur pestilenţial, infectînd negreşit minţile celor prezenţi cu un microb ce trece de la persoană la persoană, aşa cum se răs- pîndeşte morbul groazei. Peregrine căzu pradă unei forme violente a acestei boli epidemice şi, după ce pierduse cîteva sute, frecventînd diferitele tripouri din localitate, formă un trust cu prietenul său pentru a participa la cursa cea mare, pe al cărei rezultat parie nu mai puţin de trei mii de lire. Fără îndoială că n-ar fi riscat o asemenea sumă, dacă n-ar fi fost sprijinit în convingerea sa de părerea lordului şi de participarea sa alături de el ; lordul puse aceeaşi sumă, pe acelaşi învingător. Cei doi asociaţi, aşadar, erau ameninţaţi să piardă şase mii de lire, pariind pe întrecerea dintre două echipaje cu patru cai, ce trebuiau să alerge de trei ori în jurul pistei. Aventurierul nostru avu satisfacţia de a vedea cum adversarul rămîne în urmă după primul şi al doilea tur ; dar, pe neaşteptate, unul dintre caii echipajului său se împiedică şi căzu şi, din pricina acestui accident, victoria îi fu răpită tocmai cînd o vedea aproape în mînă, fiind obligat să suporte pierderea şi umilinţa.

Ghinionul, pe care-1 puse pe seama extravaganţei şi îndrăznelii sale, 11 supără nespus de mult, dar nu-şi trădă prin nimic nemulţumirea, deoarece ilustrul său partener îşi suporta pierderea cu cea mai filosofică resemnare, cău- tînd mîngîiere, pentru sine şi pentru Pickle, în speranţa că-şi vor recupera banii cu altă ocazie. Tînărul nostru gentilom nu se putu abţine să nu-i admire sîngele rece, ba chiar să i-1 invidieze, neştiind că înălţimea sa lordul aranjase lucrurile în aşa fel, încît să transforme ghinionul în cîştig ; pentru a-şi redobîndi banii, Peregrine, la sfatul prietenului său, cumpără cîţiva cai şi, în loc să se întoarcă la Londra, făcu împreună cu el turul tuturor hipodroame- lor vestite din Anglia unde, ca urmare a unui şir de ghinioane, reuşi să-şi tripleze pierderile pînă la sfîrşitul sezonului.

Speranţele lui însă păreau a creşte odată cu nenorocul. La începutul iernii sosi în oraş, pe deplin convins că norocul trebuie să-şi schimbe cursul şi că în sezonul următor va culege roadele bogate ale experienţei. încrederea în steaua lui norocoasă părea că-i alungă prudenţa şi chibzuinţă ; cheltuielile anterioare păreau zgîrcenie curată, comparate cu banii risipiţi acum : se abonă la operă şi la o jumătate de duzină de concerte, ţinute în diferite părţi ale oraşului ; dărui fonduri cîtorva spitale, cumpără o colecţie de tablouri valoroase, îşi luă o casă, mobilînd-o după gustul cel mai costisitor; umplu pivniţa cu vinuri franţuzeşti şi dădu nenumărate petreceri extravagante pentru prietenii săi de vază, care-1 acoperiră, la rîndul lor, cu laude, insistînd să se folosească de bunăvoinţa lor şi de puterea lor de înriurire.

CAPITOLUL XCVII

E luat sub protecţia unei persoane import fante ; candidează pentru Parlament; speranţele îi sînt risipite şi e victima unei păcăleli grosolane

Peregrine întrezări cu uşurinţă minciuna din sufletele majorităţii acestor protectori declaraţi, printre care se afla un personaj de seamă, ce părea a face cinste cu demnitate sferei înalte unde îl aşezase soarta. Purtarea lui faţă de Peregrine nu se limita la o serie de amabilităţi surizâ- toare, la o repetare monotonă a unor declaraţii vagi de prietenie şi stimă. In conduita lui se putea distinge o anumită rezervă onestă, în ceea ce privea profesiunea lui ; amiciţia arătată lui Peregrine părea rezultatul unei grijulii chibzuinţe şi al unei experienţe bogate de viaţă. Il dojenea pe tânărul nostru gentilom pentru extravaganţele sale, cu autoritatea unui părinte şi cu sinceritatea unui prieten intim. Aflînd, prin întrebări meşteşugite, în ce stare se aflau afacerile personale ale lui Peregrine, îi critică purtarea cu un aer sincer şi îngrijorat, li zugrăvi nebunia şi consecinţele periculoase ale vieţii risipitoare în care se aruncase cu capiii înainte, îl sfătui călduros să-şi vîndâ caii de curse, care-i vor păpa, pe nesimţite, toate fondurile ; să renunţe la cheltuielile inutile, bune doar să-l expună ridiculizării şi nerecunoştinţei celor ce profitau de pe urma lor ; să-şi investească banii în ipoteci sigure, cu dobîndă frurr.oasă şi să-şi traducă în practică dorinţa mai veche de a deveni candidatul unui anumit cartier la alegerile ce urmau să aibă loc pentru un nou parlament, în care caz nobilul domn promise să-şi pună influenţa şi experienţa în serviciul lui, asigurîndu-1 că, dacă-şi putea asigura un scaun în Parlament, se putea considera un om făcut.

Aventurierul nostru recunoscu înţelepciunea şi adevărul accstui sfat, pentru care mulţumi generosului bărbat, asigurîndu-1 că-1 va urma întocmai, în toate amănuntele, şi că-şi va reforma numaidecît felul de viaţă. Aşadar îşi revizui toate afacerile, chiar şi pe cele mai neimportante şi, după un strîns scrutin, îşi informă protectorul că„ în afara mobilei, averea i se cifra la paisprezece mii trei sute de lire, în bonuri de bancă şi acţiuni ale Companiei Mărilor de Sud, iar garnizoana şi acareturile mai aduceau, după socoteala sa, cam şaizeci de lire pe an. De aceea îşi exprimă dorinţa ca lordul — care-i făcuse onoarea de a-i oferi prietenia şi sfaturile — să meargă şi mai departe cu generozitatea şi să-i dea posibilitatea de a-şi folosi fondurile avantajos. Lordul răspunse că, în ceea ce-1 priveşte, preferă să nu se amestece în afaceri băneşti, dar că va găsi destui oameni gata să se împrumute şi să garanteze cu terenuri, numai că trebuie să fie foarte atent la încheierea unor astfel de tranzacţii. Totodată promise să-şi pună majordomul personal să caute un amanetator căruia banii să-i poată fi împrumutaţi fără riscuri.

Respectivul agent se aşternu deci pe treabă, dar, cîteva zile, căutările lui rămaseră fără rezultat, aşa că tînărul nostru gentilom se văzu obligat să-şi culeagă singur informaţii. Află astfel despre cîteva persoane ce se bucurau de o reputaţie de buni creditori şi care-i oferiră ipoteci pentru întreaga sumă ; cînd însă îşi încunoştinţă nobilul prieten despre amănuntele afacerii, lordul avu atîtea îndoieli şi obiecţii faţă de fiecare, încît Peregrine nu mai încheie nici o învoială cu vreunul dintre ofertanţi, felici- tîndu-se de norocul ce dăduse peste el, de a se bucura de sfaturile şi îndrumările unui sfetnic atît de înţelept. Cu toate acestea, după ce-i consultase fără succes pe toţi cămătarii şi notarii din oraş, îşi pierdu răbdarea şi se hotărî să recurgă la un anunţ public. Lordul il sfătui însă să mai amîne experienţa pînă cînd va fi epuizat toate mijloacele celelalte, fiindcă anunţul avea să atragă puzderia de no- tăraşi din Londra care (chiar de nu vor putea să-l tragă pe sfoară), fără îndoială îl vor hărţui şi-l vor necăji, ne- lăsîndu-i nici o clipă de răgaz.

Ca urmare a aceslci discuţii, cînd Peregrine îl întîlni din întîmplare pe majordom în apropierea casei lordului, îl opri şi-i povesti despre ghinionul său. Celălalt îşi exprimă simpatia şi, frecîndu-şi bărbia cu fnina, ginditor, îi spuse lui Pickle că tocmai îi venise o idee despre felul în care ar pulea face o afacere profitabilă. Auzind aceasta, tînărul nostru il rugă să-l însoţească pînă la cafeneaua cea mai apropiată unde, aşezaţi într-un colţişor ferit, gravul administrator îi aduse la cunoştinţă că o parte a moşiei lordului era ipotecată, ca urmare a unui împrumut făcut de bunicul acestuia, pentru a-i înzestra pe cei mai tineri membri ai familiei ; şi că peste cîteva luni dreptul de achitare a ipotecii va fi anulat, dacă nu va fi plătită datoria.

— Slăpînul meu (spuse) a trăit întotdeauna pe picior mare şi, în ciuda considerabilei sale averi, ca şi a veniturilor pe care i le aduc posturile deţinute, economiseşte atît de puţin, încît ştiu sigur că de data asta va fi obligat să împrumute zece mii de lire, pentru a împlini suma necesară pentru răscumpărarea ipotecii. Sint sigur că, de-n- dată ce-şi va face cunoscute intenţiile, va fi solicitat din dreapta şi din stînga de cei dornici să-i împrumute bani în schimbul unor garanţii atît de solide ; se prea poate să-i fi promis vreunui prieten apropiat că o să-i acorde prio-ritate. Cum ştiu însă că a pus la inimă bunăstarea Domniei Voastre, eu, dacă doriţi, mă prind să aflu ce intenţii are şi să vă dau un răspuns peste o zi sau două.

Incîntat de perspectiva de a-şi regla atît de satisfăcător afacerile, Peregrine îi mulţumi administratorului pentru preţioasa informaţie şi pentru deranj, asigurîndu-1 că-i va da o dovadă ceva mai .solidă de recunoştinţă, dacă se va încheia tranzacţia. A doua zi, bunul intendent veni în vizită, cu vestea că milord consimţise să împrumute zece mii de lire din fondurile lui Pickle, pentru ipotecă, cu o dobindă de cinci la sută. Peregrine primi vestea ca pe o dovadă a deosebitei stime pe care i-o purta nobilul său protector ; actele fură scrise şi pecetluite imediat, banii depuşi în mîinile debitorului care. de faţă cu creditorul, îi dădu majordomului poruncă să plătească dobînzile punctual, la încheierea trimestrului.

Văzîndu-şi bine investită cea mai mare parte a averii, eroul nostru îl răsplăti pe agent cu un cadou de cincizeci de guinee şi începu să pună in aplicare planul de reducere a cheltuieliTor. Toţi servitorii (în afară de Pipes) fură concediaţi, caii de trăsură şi de curse vînduţi, gospodăria desfiinţată şi mobila vîndută la lidtaţie ; înfierbîntarea cu care se

dedică acestor treburi, şi de care dăduse dovadă în toate afacerile vieţii sale, era atît de mare, incit prietenii il socotiră fie ruinat, fie nebun, din pricina nerăbdării, chiar a grabei, cu care rezolva fiecare etapă a proiectului. Tuţuror dojenilor binevoitoare le răspundea cu ttn şir dc maxime prudente, ca de exemplu : „Nebuniile cele mai scurte sînt cele mai bune", „E preferabil să fii cumpătat din convingere, decît de nevoie" şi diverse alte apoftegme înţelepte ce puteau trece drept fructe ale experienţei şi reflecţiei filosofice. Spiritul de chibzuire gospodărească pusese stăpînire pe el în aşa măsură, încît. fu cuprins de dorinţa de a-şi spori avutul şi, cum primea zi de zi propuneri de la misiţii de care se folosea să-şi investească bănuţii, sfîrşi prin a cumpăra de o mie cinci sute de lire ipoteci pe corăbii, ademenit fiind de dobînda foarte mare.

Se cuvine să observăm însă, spre cinstea eroului nostru, că respectiva transformare nu-i afectă cituşi de puţin frumoasele calităţi sufleteşti. Continua să fie prietenos şi prevenitor ca întotdeauna, chiar dacă generozitatea-i era acum mai direct înfrînată de raţiune ; ar fi putut pleda, pe bună dreptate, în favoarea mărinimiei sale, zicînd că a renunţat la un fel de viaţă risipitor, pentru a-i rămîne posibilitatea de a-şi ajuta prietenii la nevoie. Nenumăraţi au fost cei cărora le-a dat, în particular, dovezi de magnanimitate. Adevărul e că-şi exersa virtutea cu pricina Intr-ascuns, nu doar pentru a evita acuzaţia de sfruntare, ci şi pentru că s-ar fi ruşinat sâ fie surprins de asprii observatori ai generaţiei sale omenoase practicînd o politică atit de depăşită şi de stîngace. în această privinţă s-ar fi zis însă că el confundă virtutea cu viciul, fiindcă făcea binele aşa cum alţii fac răul, adică pe furiş, iar purtarea ît era atît. de capricioasă, încît îşi batea adeseori gura în public, rostind observaţii caustice despre exact aceeaşi sărăcie pe care căutase, în particular, s-o facă mai suportabilă. Cu toate acestea, departe de a se feri de prietenia sau de a descuraja cererile celor care, socotea el, îi solicitau ajutorul, era mereu abordabil, deschis şi prietenos

faţă de ei, chiar şi atunci cînd firea lai arogantă ii ţinea departe pe superiori ; adeseori îi cruţa cîte unui timid ruşinea şi durerea de a spune pe şleau ceea ce doreşte, în- ţelegîndu-i nevoile şi anticipîndu-i cererea

cu oferta sinceră de a-i pune la dispoziţie punga şi prietenia.

Ceea ce nu înseamnă că-i fericea cu mărinimia lui pe toţi cunoscuţii, fără deosebire. întotdeauna există indivizi leneşi şi stricaţi care şi-au tocat

propriile averi şi, învin- gîndu-şi ruşinea şi simţul onoarei, se întreţin luînd bani cu împrumut de la cei ce n-au apucat-o încă pe acelaşi drum şi cărora le lipseşte tăria de a rezista cererilor lor neruşinate. Faţă de aceştia, Peregrine era întotdeauna inflexibil, deşi nu se putea feri întotdeauna de tovărăşia lor, fiindcă oamenii de soiul lor reuşesc, prin obrăznicie şi prin relaţiile mai vechi pe care au reuşit să şi le păstreze, sâ pătrundă în orice loc unde se întruneşte lumea bună.

Cerşetorii din această categorie făcură mai multe încercări nereuşite de a-i goli buzunarele. Unul dintre cei mai şireţi îl abordă într-o bună zi, cînd se plimba pe Mall şi, emiţînd obişnuitele banalităţi despre vreme, blestemă ceţurile londoneze şi se puse să peroreze despre calităţile aerului, arătind că-1 preferă pe cil ţinutului său natal oricărei alte clime de sub soare.

— Fost-aţi vreodată în Gloucestershire ? (îl întrebă pe Peregrine şi, primind răspunsul negativ, continuă) : Am acolo o casă unde mi-ar face plăcere să vă primesc. Haideţi să mergem împreună, de sărbătoarea Paştelui ; vă pot promite bucate bune, ca la ţară, şi mişcare multă, fiindcă am tot ce-mi trebuie acolo, şi o haită de gonaci de vulpe la fel de bună ca oricare alta din cele trei regate. N-am să prefind că-i o casă foarte elegantă, fiind, bineînţeles, o clădire veche, iar astea, ştiţi şi dumneavoastră, sînt de obicei reci şi nu prea confortabile. Dar naiba s-o ia de casă 1 Ceea ce contează sînt pogoanele de pădure din jur — şi ce frumoasă bucată de ţară mai alcătuiesc ! Dac-ar muri bunică-mea — şi nu mai poate apuca încă un sezon de vînătoare, doar a împlinit optzeci de ani şi-i cam dusă... ba chiar cred că am în buzunar o scrisoare ce arată că doctorii şi-au luat orice speranţă. Să văd... Nu, naiba s-o ta, am lăsat-o acasă, în buzunarul altui veston.»

Pickle, ghicindu-i intenţia chiar de la începutul discursului, se prefăcu foarte atent la ceea ce auzea, intervenind din cînd în cînd cu cite un „Hm ! Ha ! La naiba !“ sau cu întrebări politicoase, luate de celălalt drept dovezi că va izbîndi ; pînă cînd, văzînd că au ajuns la intrarea în piaţa St. James, afurisitul de tînăr îl întrerupse brusc, spunînd :

— Văd că doriţi să mergeţi pînă la capătul aleii, iar eu o iau pe-aici.

Cu aceste cuvinte se despărţi de pierde-vară, care încercă să-l reţină, strigînd tare că nu i-a descris încă starea în care se afla castelul. Peregrine însă răspunse în acelaşi fel, din mers :

— N-are a face, o să-mi spuneţi altă dată.

Şi dispăru intr-o clipă, lăsîndu-1 pe complotist cu buzele umflate ; intenţia acestuia fusese să încheie descrierea castelului cu cererea de a i se împrumuta douăzeci de guinee, pe care să le restituie de îndată ce va primi banii de la moşie.

I-ar fi mers bine eroului nostru, dacă întotdeauna s-ar fi arătat la fel de circumspect ; avea însă şi momente cind nu se afla în gardă şi devenea victima propriului său suflet integru, ce nu bănuia pe nimeni.

Printre cunoscuţii săi se găsea o persoană a cărei conversaţie o gusta în mod deosebit, fiindcă era sinceră, plăcută şi plină de observaţii de bun simţ despre josnicia şi înşelătoria omenească. Respectivul gentilom reuşise să consume o avere frumuşică, chiar dacă o cheltuise într-un mod plăcut şi onorabil, iar acum trebuia să-şi folosească inteligenţa pentru a-şi întreţine familia, formată din soţie şi copil. Nu era lipsit de cele strict necesare traiului, întrucit prietenii li ofereau bani cu dărnicie, dar situaţia nu-i era cîtuşi de puţin pe plac şi se străduia, prin diverse scheme nereuşite, să-şi redobîndească independenţa de odinioară.

S-a întîmplat ca, într-o seară, Peregrine să şadă de unul singur la masă într-o cafenea şi să audă, fără să vrea, conversaţia dintre acest complotist şi un alt gentilom, referitoare la o afacere ce-i captă interesul. Străinul fusese

însărcinat să administreze ccle o mie cinci sute de lire lăsate moştenire fiicei celuilalt de o mătuşă şi era acum rugat fierbinte să încredinţeze banii tatălui, care-1 asigura că va şti să-i investească in aşa fel, incit familia să aibă mult de cîşUgat. Preceptorul ii reaminti că, prin natura îndatoririi sale, răspundea de ceea ce se întîmpla cu banii pînă cind copila avea să împlinească optsprezece ani ; în acelaşi timp însă, îl asigură că dacă reuşea să facă rost de garanţii care să-l acopcre, ii va înmîna numaidecît moştenirea. Tatăl răspunse propunerii, spunînd că nimeni nu şi-ar putea închipui că ar fi în stare să-şi asume riscul de a-şi lăsa fără un bănuţ unicul copil, investind in vreo afacere neserioasă sau riscantă : de aceea socotea firesc să se poată folosi, pînă una alia, de. averea ei ; în ceea, ce priveşte garanţia, n-avea nici un chef să-şi deranjeze prietenii într-o problemă ce se putea rezolva foarte bine şi fără intervenţia lor. Mai observă că nu va considera că-i face o favoare dacă-i va da banii, în schimbul unei garanţii, deoarece aşa ar fi putut obţine respectiva sumă de la orice cămătar.

După multe insistenţe dintr-o parte şi fentări din cealaltă, gentilomul cu banii îi spuse că, deşi nu-i va preda suma dată lui spre păstrare pentru fiica lui, îi va împrumuta totuşi fondurile de care avea nevoie, iar dacă atunci cînd fata devenea majoră va reuşi să-i obţină încuviinţarea, banii vor fi depuşi în contul ei, cu condiţia să găsească acum o persoană solvabilă care să-l dubleze ca garant ; pentru siguranţa creditorului. Condiţia respectivă reprezenta un obstacol pe care celălalt nu l-ar fi putut depăşi decît cu foarte multă greutate, dacă eroul nostru nu i-ar fi îmbrăţişat cauza, socotind că e un mare păcat ca interesele unui om atît de cinstit şi de inteligent să aibă de suferit de pe urma unui fleac. De aceea, în virtutea prieteniei, interveni in discuţie, ca un amic pe care-l interesează problema şi, după ce primi toate informaţiile, se oferi să garanteze pentru împrumut.

Cum străinul nu-1 cunoştea pe Peregrine, a doua zi se interesă de situaţia lui financiară şi, fără a-şi mai face probleme, împrumută prietenului său o mie de lire, primind în schimb o poliţă plătibilâ după şase luni, deşi dădu toate asigurările că nu va cere banii înainte de a ajunge fata la majorat. în afară doar de cazul că s-ar întîmpla vreun accident neprevăzut. Pickle crezu în sinceritatea acestei declaraţii, fiindcă omul n-avea nici un interes să

Ce făţarnic ; se încredea însă, în primul rînd, în ceea ce priveşte, propria-i siguranţă, în caracterul integru al îm- prurautătorului şi în siguranţa de sine a acestuia, asigurat fiind de el că, orice s-ar întâmpla, va reuşi să-l fe- rească de orice pericol, fiindcă avea un plan ce nu putea da greş şi prin el va reuşi să tripleze suma în cîteva luni.

La scurtă vreme după efectuarea tranzacţiei fură anunţate noi alegeri pentru parlament, iar aventurierul nostru, la sfatul patronului, se duse la ţară ca să lanseze o campanie pentru cîştigarea unui loc, umplîndu-şi buzunarele cu un mare număr de bancnote necesare acestei ocazii. Din nefericire, se întimplă ca proiectul să contravină intereselor unei puternice familii din opoziţie, care furnizase, de ani şi ani de zile, membri ai Parlamentului pentru. respectiva circumscripţie şi se simţea acum atît de ofensată de amestecul tânărului gentilom, încît îl ameninţă că va cheltui zece mii de lire pentru a-i zădărnici planurile. Pentru Peregrine, acest avertisment constitui un imbold. Era atit de încrezător în relaţiile şi indemi- narea sa, încît nu se îndoia că va reuşi să-l învingă pe înălţimea Sa, chiar şi pe propriul său teritoriu şi că, prin respectiva victorie, îşi va stabili reputaţia în ochii ministrului care, datorită recomandării nobilului său prieten, îi susţinu candidatura şi s-ar fi bucurat foarte mult să vadă cum unul dintre cei mai mari adversari ai săi suferă o ruşinoasă înfrîngere, ce avea să-i zdruncine in mare măsură creditul de care se bucura in cadrul partidului.

Bolnav de mîndrie şi ambiţie, eroul nostru îşi folosi din plin toate înzestrările pentru a izbîndi în proiectul său. Nu se uită la cheltuieli cînd îşi ospătă alegătorii ; dar, văzîndu-se întrecut, în această privinţă, de rivalul său, care se bucura de sprijin puternic, recurse la acele calităţi în care se considera superior. Dădu baluri pentru doamne, le vizită pe matroanele corporaţiei, se adaptă cu surprinzătoare uşurinţă la nenumăratele lor capricii, bău cu cei ce iubeau un dulce păhărel dat peste cap pe ascuns, curtă femeile amoroase, se rugă cu drept-credmcioşii, bîrfi cu cei ce se hrăneau cu scandal şi, cu multă isteţime, se gîndi la cadouri plăcute pentru toată lumea. Era cea mai bună metodă de a-i cîştiga pe electorii aflaţi sub papucul nevestelor ; pe ceilalţi îi aborda cu metodele lor, punînd

la dispoziţia' tuturor burdufuri mari de bere şi de vin ; iar în sordidele suflete ale celor ce nu se lăsau cuceriţi de băutură reuşi să pătrundă cu ajutorul unei cheiţe de aur.

Rivalul său nu şedea degeaba în timp ee Peregrine trudea cu atîta zeL Vîrsta şi infirmităţile nu-i îngăduiau sâ ia parte, personal, la petreceri, dar administratorul şi partizanii săi munceau eu hărnicie şi perseverenţă, iar preţul voturilor urcă atît de mult, încît Pickle îşi epuiza banii lichizi înainte de data alegerilor, fiind constrîns să-i trimită patronului o relatare despre dilema în care se afla şi să-l implore să ia grabnic măsuri ca să-i dea posibilitatea să termine o treabă atît de bine începută.

2B
2

Nobilul cemunică ministrului amănuntele cazului şi după o zi. două, candidatului nostru i se deschise credit la vistiernicul general al comitatului, care-i împrumută

2B
2

o mie două sute de lire în schimbul unei chitanţe personale, plătibilă la cerere. Cu ajutorul acestei noi sume, aranja atît de bine lucrurile, încît era evident că-şi asigurase majoritatea voturilor. Nimic nu l-ar mai fi putut împiedica să fie ales, dacă nobilul pair nu l-ar fi sprijinit pe rivalul său şi nu s-ar fi arătat dispus, pentru a preîn- tîmpina i:uşinea şi neplăcerea de a fi învins în propria-i circumscripţie, la un compromis, cedînd două locuri în altă parte, cu condiţia să dispară opoziţia din propria lui corporaţie. Oferta fu acceptată numaidecît şi în ajunul alegerilor Peregrine primi de la patronul său ştirea că trebuie să renunţe la orice pretenţie, dacă nu vrea să-şi atragă oprobriul său şi al ministrului, şi că va fi ales într-un alt loc.

Nici o altă dezamăgire a vieţii nu i-ar fi putut prici- nui o mai mare supărare decît aceea simţită la primirea nemiloasei porunci prin care cupa succesului îi era smulsă de la buze ţi toată vanitatea speranţei lui ambiţioase silită să se umilească în ţăiină. Afurisi întregul lanţ al cu-noştinţelor sale de la curte, perorâ plin de amărăciune împotriva ticăloşiei pe care se baza politica electorală căreia-i căzuse pradă şi la sfîrşit jură că nu va renunţa, de dragul nici unui ministru din lume, la roadele propriilor lui strădanii. Lăudabila-i hotărîre fu însă zădărnicită de intervenţia vistiernicului general, purtător al mesajului, care (după ce se străduise în van să-l convingă să se supună) îl arestă pe loc din pricina banilor datoraţi, stratagemă pe care o puse în aplicare cu ajutorul unui ordin adus cu sine, la sfatul mai marilor săi, pentru a-1 folosi dacă tînărul s-ar arăta nesupus.

2B
2

Ii va fi uşor cititorului, care va fi ajuns să cunoască destul de bine temperamentul eroului nostru, să-şi închipuie cu cîtă plăcere primi el arestarea. In primul moment, uimirea şi indignarea înghiţiră toate celelalte calităţi ale sufletului său şi a fost nevoie să treacă două-trei minute pînă cînd nervii lui putură reacţiona la impulsurile mîniei, care se manifestă prin lovituri zdravene în căpăţîna reclamantului şi prin trîntirea acestuia la podea. Atacul —înfăptuit într-o tavernă unde fusese momit anume — nu trecu neobservat de *bailiff'* şi de oamenii săi, care, în număr de patru, se repeziră împreună asupră-i spre a-1 imobiliza ; mînia îi dădu însă atît de multă putere şi îndemînare, încît se smulse fără greutate din mîinile lor şi, înhăţînd un vătrai — prima armă ce-i căzu în mînă —, îl abătu asupra scăfîrliilor lor cu incredibilă uşurinţă. Primul care simţi urmările furiei lui Peregrine fu însuşi ofiţerul, (deoarece tot el îndrăznise primul să-l atingă fără menajamente ; el încasă o lovitură în falcă, de pe urma căreia pierdu trei dinţi şi se prăbuşi de-a curmezişul trupului vistiernicului, formînd o combinaţie asemănătoare cu crucea Sfîntului Andrei. Unul dintre mirmidoni, văzînd ce păţise şeful, nu îndrăzni să-l atace frontal pe învingător ci, învirtindu-se pe călciie, încercă să-l înhaţe din flanc, întîmpinînd rezistenţa laterală a braţului sting şi piciorului sting ale eroului nostru, aplicate cu atîta pricepere pe partea dreaptă a coapsei şi partea stingă a gîtului, încît fu proiectat cu capul înainte în cămin, unde-şi lovi bărbia de grătar care, într-o clipită, i-o sfîşie pînă la os. Restul detaşamentului nu găsi de cuviinţă să mai prelungească încăierarea, ci părăsi încăperea în mare grabă, încuie uşa din afară şi se porni să-i strige pe servitorii vistiernicului, cerîndu-le să vină în ajutorul stăpînului, a cărui viaţă era în pericol.

2B
2

Gentilomul respectiv, revenindu-şi intre timp în fire, se arătă dornic de tratative şi obţinu cu multă greutate, prin rugăminţi foarte supuse, de la înfierbintatul candidat, consimţămîntul de a sta de vorbă. Ca urmare, se plînse amarnic de nesăbuinţa şi pripeala tînărului, ară- tîndu-i, cu mult calm, pericolele la care-1 puteau duce ne- cugetarea şi imprudenţa. îi spuse că nu exista lucru mai grav sau mai scandalos decît a te opune legilor ţării şi că-şi va da seama că-i imposibil să ţină piept intregii puteri executive a ţinutului, pe care o putea foarte uşor provoca să-l prindă şi să-l azvîrle în temniţă ; că, dincolo de dizgraţia în care va cădea în urma comportării lui imprudente, va da în cap propriului său interes, supărîndu-şi prietenii din administraţie, despre care ştia că sînt, deocamdată, foarte dispuşi să-i facă un serviciu ; că, în ceea ce-1 privea, acţionase din ordinul direct al superiorilor, iar nu din vreo dorinţă de a-i face viaţa amară ; şi că, departe de a-i purta pică din pricina ruşinoasei insulte suferite, era gata să retragă mandatul, dacă Peregrine se ■ va arăta dornic să accepte nişte condiţii absolut onorabile de împăcare.

Peregrine, nefiind mai puţin dispus să asculte vocea raţiunii decît era să se lase în voia mîniei, calmat de bunăvoinţa celuilalt, mişcat de argumentele lui şi chinuit de remuşcări pentru ceea ce făcuse în mînia lui oarbă, începu să asculte atent îndemnurile magistratului. Păzitorii ordinii primiră poruncă să plece şi ei discutară lucrurile de-a fir-a-păr, rezultatul fiind că Peregrine plecă numaidecît la Londra, iar a doua zi adversarul său fu ales în unanimitate, deoarece nu se prezentă nici un contracandidat.

La sosirea în oraş, nemulţumitul Pickle se duse aţă la patronul său acasă şi, in durerea dezamăgirii sale, i se plînse de felul cum fusese tratat, fiindcă astfel, pe lîngă ruşinea de a fi fost învins, pierduse din propriul lui buzunar nu mai puţin de două mii de lire, în afara datoriei faţă de vistiernic. Lordul, cunoscînd temperamentul intempestiv al tînărului nostru, era pregătit pentru dojana şi răspunse cu multă cumpătare tuturor capetelor de acuzare, dezvăluindu-i motivele care-1 făcuseră pe ministru să-şi retragă sprijinul acordat lui în acea circumscripţie.

îl linişti, asigurîndu-1 că îşi va recupera cu prisosinţă pierderile prin bunăvoinţa Excelenţei Sale, căruia îi fu prezentat a doua zi de către nobilul său prieten, ca cele mai alese recomandări. Ministrul — un adevărat model de bunăvoinţă — îl primi cu politeţea cea mai curteni-toare, mulţumindu-i din suflet pentru eforturile depuse de a sprijini şi întări interesele administraţiei; apoi îi promise cu mîna pe inimă că se va folosi de prima ocazie pentru a-şi dovedi recunoştinţa faţă de zelul şi devotamentul lui Peregrine, dorind să-l vadă cît mai des la leuee-ul[1] său, pentru a nu da cumva uitării, din pricina prea multelor îndatoriri, meritele şi serviciile sale.

CAPITOLUL **XCVin**

Peregrine ***îşi*** începe ***viaţa*** în ***anturajul*** ministrului ***; o întîlneşte întîmplătoT*** pe ***doam***na Gauntlet; încetul cu încetul ***condiţia de viaţă*** i se ***înăspreşte***

1 Corect: *lever* (fr.). Ceremonialul scuiârtt de dimineaţă a regilor Franţei şi a marilor nobili (a. tr.).

Deşi favorabilă, primirea făcută de ministru nu-i fu pe plac lui Peregrine. Era prea inteligent pentru a se lăsa amăgit de făgăduieli vagi, tocmai atunci cînd se considera îndreptăţit să primească asigurări concrete. îşi arătă numaidecît nemulţumirea patronului său, dîndu-i de înţeles că-şi propusese să fie ales reprezentant al uneia din circumscripţiile pentru care fusese sacrificat. înălţimea Sa lordul se arătă de acord că pretenţiile lui erau rezonabile, obsarvînd însă că nu se putea aştepta ca ministrul să discute afaceri cu el chiar de la prima vizită şi că va avea destul timp, la următoarea audienţă, să-i comunice pretenţiile sale.

în ciuda acestor sfaturi, eroul nostru se lăsă stăpînit pe mai departe de supărare şi suspiciune, ba chiar nu pregetă să-i ceară protectorului să depună chiar a doua zi o cerere în numela său, pînă nu se vor ocupa cele două locuri libere, sub pretextul că nu-i fuseseră cunoscute intenţiile. La rugămintea lui, lordul se duse la superiorul său şi reveni cu răspunsul că Excelenţa Sa regreta foarte mult faptul că domnul Pickle nu-şi exprimase dorinţa înainte ca el să fi promis cela două circumscripţii unor tineri gentilomi pe care nu-i putea dezamăgi acum fără a-şi periclita reputaţia şi interesele proprii. Cum însă unele persoane ce urmau să fie alese erau, din cîte ştia, bătrîne şi infirme, nu se îndoia că în scurtă vreme se vor ivi numeroase locuri vacante, iar atunci tînărul gentilom se putea baza pe prietenia lui.

Vestea îl enervă atît de tare pe Peregrine, încît la prima izbucnirc de mînie uită de respectul datorat prietenului său şi, CÎD fa(ă cu acesla, îl acuză pe ministru că e nerecunoscător şi nesincer, afirmînd că dacă i se va oferi vreodată ocazia, îşi va cheltui toată averea rămasă pentru a promova o politică opusă măsurilor acestuia. După ce-1 lăsă să dea friu liber supărării, nobilul îl mustră cu mult calm pentru cuvintele ncrespectuoase, pe cît de ofensatoare. pe atît de nesăbuite şi-l asigură că planul de răzbunare, d? va fi vreodată pus în aplicare, va ricoşa, adu- cîndu-i chiar lui prejudicii considerabile şi multă ruşine.' îl sfătui să cultive cu răbdare şi perseverenţă, şi să sporească, bunăvoinţa pe care ministrul i-o arătase deja.

Convins dc adevărul acestor cuvinte, dar nesatisfăcut de felul cum mergeau lucrurile, eroul nostru îşi luă rămas bun, cu posomorită nemulţumire şi începu să mediteze la starea jalnică a afacerilor sale. Din frumoasa avere moştenită nu-i mai rămăsese decît suma depusă în mîinfle lordului şi cele o mie cinci sute de lire investite riscant în corăbii, precum şi garnizoana, lăsată în păstrare şi spre lolosire locotenentului. Pe coloana de d^bit a socotelilor era îndatorat cu suma primită de la vistiernicul general şi cu banii datoraţi în numele prietenului său, astfel încit, pentru prima oară în viaţă, se afla într-o situaţie destul de stînjenitoare. Din dobînda pe primul semestru de pe Urma celor zece mii. plătită prompt, nu avea la bancă dscît optzeci de lire şi nici o perspectivă de a mai căpăta altele pînă la încheierea celei de a doua jumătăţi a anului, peste patru luni lungi. Reflecta cu multă seriozitate asupra nesiguranţei afacerilor omeneşti ; corabia în care investis? o mie cinci sute de lire se putea scufunda, gentilomul pentru care oferise garanţie putea da greş şi în proiectul de acum, ca şi în celelalte, iar într-o bună zi ministrul — din motive politice sau. din simplă lehamite — putea să-l dea ?e mîna subalternului, care deţinea chitanţele semnate de Peregrine.

Gîndurile accstca nu aveau darul de a spori liniştea sufletească a eroului nostru, deja serios zdruncinată dc atîtea dezamăgiri. îşi blestemă propria prostii şi extravaganţă, care-1 aduseseră într-o situaţie atit dc neplăcută. Îşi compară purtarea cu a unor tineri gentilomi cunoscuţi ui, care, în vreme ce el îşi risipise cea mai mare parte a

moştanirii, îşi măriseră averile, consolidîndu-şi interesele şi făurindu-şi o bună reputaţie. Veselia şi buna dispoziţie îl abandonară, cu încetul fruntea i se încruntă, ex- primînd îngrijorare şi severitate, renunţă la distracţii şi

la tovarășii de petrecere şi-şi concentră întreaga atenţie asupra ministrului, înfățișîndu-se, fără greş, la fiecare sculare a acestuia.

Pe cînd se zbatea el aşa în plasa dependenţei, cu toată ruşinea pe care

te poţi aştepta s-o simtă un tînăr mîndru

şi sensibil de pe urma unor nevoi atît de stânjenitoare, într-o zi se auzi strigat pe nume pe când trecea prin parc; întorcîndu-se, o văzu pe soţia

căpitanului Gauntlet, însoţită de o doamnă. De cum o recunoscu pe buna Sophy, i se adresă cu politicoasă prietenie, cum îi era obiceiul, dar înfăţişarea lui vaselă de altă dată se metamorfozase în- tr-una atît de severă, sau mai curînd într-o mină atît de plouată, încît ea nu-şi putu crede ochilor şi, cuprinsă de mirare :

— E, oare, posibil (spuse) ca veselul domn Pickle să se fi schimbat atît de mult într-un interval atît de scurt ?

Exclamaţiei scoase de tînără doamnă el nu-i răspunse altfel decît

printr-un zîmbet lînced, întrebînd-o apoi de cît timp se afla la Londra şi observînd că ar i'i vanit în vi- • zită la ea acasă, spre a-i prezenta omagii, de i s-ar fi făcut cinstea de a fi încunoştinţat de sosirea ei. Mulţumindu-i pentru amabilitate, Sophy îi spuse că nu fiindcă ar fi nutrit mai puţină stimă sau prietenie pentru el neglijase să-l anunţe că sosise, ci din pricina plecării lui abrupte de la Windsor, fiindcă felul în care îl părăsise pe domnul Gauntlet o îndreptăţea să creadă că-1 supărase cu ceva, bănuială întărită de lunga tăcere şi indiferenţă cu care îi tratase Peregrine de atunci încoace. Chiar acum — adăugă ea — îi oferea o confirmare suplimentară, neîntrebînd ni- mic despre Emilia şi despre fratele ei.

— Judecă, deci (spuse ea dacă aveam vreun motiv să cred că ţi-ar face plăcere să ştii că sînt în oraş. Iar

acum nu te mai reţin, fiindcă am impresia că eşti preocupat de treburile

dumitale ; dacă însă vei dori să-mi faci cinstea de a lua cu mine micul dejun, mîine dimineaţă, vizita dumitale îmi va face o deosebită plăcere şi mă va onora nespus.

Zicind aceasta, îl lămuri cum să ajungă la ea acasă, iar Peregrina îşi luă rămas bun, promiţînd călduros că va fi acolo la ora stabilită.

Il impresionă foarte mult purtarea amabilă a Sophyei, considerlnd-o

o dovadă a neobişnuitei bunătăţi sufleteşti a fetei; simţi dorinţa de a-şi demonstra, la rîndu-i, prietenia faţă de Godfrey, iar gîndul la Emilia făcea să i se topească inima, deja bine înmuiată de ruşine şi umilinţă. A doua zi nu-şi uită promisiunea şi avu plăcerea de a în- tr aţine o lungă conversaţie cu prea amabila doamnă, care îl informă că soţul ei se întorsese la regiment, şi-i arătă un bebeluş deosebit de drăguţ — primul rod al iubirii lor —, botezat de ei Peregrine, în amintirea prieteniei ce-i legase cîndva pe Godfrey şi pe tînărul nostru erou.

Dovada aceasta de dragoste — în ciuda lungii între- rupari a oricăror legături — îl impresiona profund pe aventurierul nostru. Mulţumind cu cea mai mare căldură pentru nemeritata onoare, el luă copilul în braţe şi fu gata-gata să-l devoreze cu săruturi, declarînd în faţa lui Dumnezeu că-1 va iubi pînă la moarte, ca un părinte adevărat. Era acesta cel mai frumos compliment pe care i-1 putea face preabunei Sophy. Ea îl dojeni încă o dată, cu blindeţe, pentru plecarea-i precipitată şi jignitoare, în- tîmplată imediat după căsătoria lor, şi-şi exprimă dorinţa sinceră de a-i vedea, pe el şi pe căpitan, împăcaţi. Peregrine o asigură că nimic nu i-ar fi putut procura o mai mare satisfacţie decît acest fericit eveniment, pentru împlinirea căruia era gata să facă tot ce-i stătea în puteri, deşi nu putea să nu se considera jignit de purtarea căpitanului Gaurttlet, deoarece acesta arătase că se îndoieşte de cinstea lui şi-i priveşte cu dispreţ înzestrările intelectuale. Doamna se puse chezaşă pentru dorinţa de reconciliere a soţului, care (ii spusa) regretase din suflet, după plecarea domnului Pickle, că-şi ieşise din fire, fiind gata să se ducă pe urmele lui la garnizoană, ca să-şi ceară iertare, de nu l-ar fi împiedicat unele reţineri ocazionate de cîteva observaţii usturătoare făcute de Peregrine la han.

După lămurirea respactivei neînţelegeri, Sophy continuă prin a-i vorbi despre Emilia, care dăduse — prin purtarea de atunci — semne grăitoare că nu contenise să-l iubească pe întîiul ei cavaler. Ii ceru s-o împuternicească să rezolve bine şi problema aceasta.

— Fiindcă (declară ea), sînt chiar mai sigură că ai rămas stăpînul inimioarei cumnatei mele decît sînt de faptul că exist.

Declaraţia ei făcu să-i apară lacrimi în ochi, dar tşi scutură capul şi nu-

i acceptă serviciile, exprimîndu-şi doar speranţa că frumoasa domnişoară va fi cu mult mai fericită decît ar fi el în stare s-o facă vreodată.

Uluită de vorbele lui, dar totodată mişcată de tonul mohorît cu care le

rostise, doamna Gauntlet îl imploră să-i spună dacă se ivise, cumva, o nouă piedică, provocată de o schimbare de ultimă oră a sentimentelor sau situaţiei lui Peregrine. Spre a o cruţa de o explicaţie stînjenitoare, tînărul îi spuse că-şi pierduse demult speranţa de a mai putea învinge vreodată duşmănia Emiliei, din care pricină renunţase să-i mai caute prietenia şi nu i-o va mai căuta niciodată; oricît de mult i-ar sfîşia inima această hotărîre. Cu toate acestea, cerurile îi erau martore că iubirea, stima şi admiraţia pentru Emilia nu fuseseră dtuşi de puţin ştirbite ; adevăratul motiv al renunţării la idealurile salfe era conştiinţa că-şi pierduse o mare parte din avere. Conştiinţa aceasta, adăugată la orgoliul său sensibil, îi sporis? teama că ar putea fi refuzat încă o dată. Sophy îi spuse că hotărîrea cu care vorbeşte Ii umple sufletul de îngrijorare, atît faţă de el, cît şi pentru Emilia, a cărei fericire (credea) depinde întru totul de constanţa şi iubirea lui Peregrine. Ea l-ar fi descusut pe mai departe cu privire la starea afacerilor sale, dacă tînărul n-ar fi descurajat-o, încercind să abată discuţia pe un alt făgaş.

După ce schimbară între ei declaraţii de stimă şi de prietenie, el promise s-o viziteze des, cită vreme va mai rămîne la Londra şi-şi luă rămas bun, cu minţii a pradă unei ciudate ameţeli provocate de imaginile iubirii, supra-

puse peste chinurile grijilor apăsătoare. Renunţase de multă vreme la extravaganţii parteneri ce-l însoţiseră pretutindeni în zilele cînd îl răsfăţase soarta şi începuse să caute tovărăşia unor oameni mai serioşi, mai cumpătaţi ; acum însă vadea că nici prietenia acestora n-o mai putea cultiva, fiind vorba de persoane cu averi mari şi deschise la pungă, ceea ce însemna că petrecerile lor erau prea costisitoare pentru starea precară a finanţelor sale. Fu deci obligat să mai coboare o treaptă şi să se întovără-şească acum cu un grup de belferi bătrîni şi fraţi mai tineri ai ac astora, ce trăiau de pe urma unor subţiri alocaţii, sau din ceea ce se numeşte un minim stipendiu din fondurile publice. Grupul se compunea din politicieni de mîna a doua şi din critici minori, dintre cei care, înaintea prîn- zului, hoinăresc prin Pali Mall sau zăbovesc la expoziţiile de pictură, frecventează saloanele de două, trei ori pe săp- tămînă, rezolvă disputele de cafenea, cu un aer de inteligentă superioară, şed în stal la teatru şi o dată pe lună petrec o seară cu un actor cunoscut, ale cărui propoziţii memorabile le repetă pentru a-şi distra prietenii obişnuiţi.

De fapt, găsea că tovărăşia acestor gentilomi era destul de odihnitoare ; ei nu reuşeau niciodată să-l interesaze îndeajuns pentru a-i stîrni vreo pasiune, nici nu-1 chinuiau cu vreo curiozitate impertinentă referitoare la afacerile lui particulare. Deşi mulţi dintre ei întreţinuseră prietenii lungi, strînse şi durabile unii cu alţii, nici nu visau să-şi bage nasurile în treburila private ale celorlalţi, iar dacă unul din doi prieteni mai intimi ar fi fost întrebat cum se descurcă celălalt în viaţă, ar fi răspuns, fără a minţi : „Zău că asta n-o măi ştiu“. în ciuda flegmaticei lor indiferenţe — produs tipic englezesc — erau cu toţii oameni inofensivi şi buni la suflet, iubitori de glume şi de cîntece, amatori să spună istorioare pline de haz şi mîndri de arta cu care obţineau provizii, mai al as vînat proaspăt şi păsări sălbatice.

Tînărul nostru gentilom n-a fost primit în mijlocul lor cu statutul de membru obişnuit, care trebuie să trudească

pentru a fi acceptat, ci i s-a făcut curte, ca unei persoane de importanţă şi inteligenţă superioare, bunăvoinţa lui fiind considerată o

deosebită onoare făcută întregului grup. Idcea lor despre superioritataa lui Peregrine fu întărită de conversaţia tînărului, care, mai liberală şi mai cultivată decît aceea cu care erau ei obişnuiţi, era rostită cu un aer cutezător, atît de agreabil şi prietenos, încît în loc să producă supărare, atrăgea respect. Ei nu se mulţumeau să apelez; la el ori de cite ori aveau neclarităţi privitoare la meleagurile străine, de nici unul vizitate, ci îi exploatau şi cunoştinţele de istorie şi religie, acestea constituind, adeseori, subiectul lungilor lor controverse. în poezia de toate felurile dădea verdicte cu o autoritate atît de profesorală. încît cuvîntul său cîntărea mai mult decît opiniile actorilor înşişi. Varietatea tipurilor de oameni văzuţi şi observaţi de el, ca şi sferele înalte prin care se mişca se în ultima vreme. îi furnizau mii de anecdote hazoase, iar alunei cind sa mai obişnui puţin cu neplăcerile vieţii, iar voioșia lui naturală se porni să reinvie, străluci în mijlocul lor prin atîtea glume sclipitoare. încît îi lăsă cu gura căscată d<î admiraţie, devenind pentru ei un clasic al replicii umoristice. în aşa măsură încît se porniră să-i repete spusele şi să-şi invite prietenii din afara grupului să-l asculte ţinind piept atacurilor verbale. Unul dintre actori, care d? mulţi ani se plimba ţanţoş prin toate tavernele din Co- vent Garden. dindu-se drept Marele Turc al spiritului şi umorului, văzu că cercul admiratorilor săi se subţiază pe zi ce trece, iar un anumit «medic iritabil, ce strălucise la aproape toate cluburile din partea aceea a oraşului, fu chiar obligat să-şi folosească talentele în City. unde a prins acum, din fericire, rădăcini.

Nu trebuie să ne mire succesul său. dacă ţinem seama de faptul că, dincolo de înzestrările lui naturale şi de educaţie, aventurierului nostru îi mai stătea şi acum în putere să afle ce se mai întîmpla printre suspuşi. cu ajutorul prietenului Cadwallader, cu care continua să întreţină o caldă amiciţie, deşi presărată acum cu diferite ciondăneli, ca urmare a dojenilor sarcastice ale mizantropului ce

dezaproba planurile lui Peregrine soldate cu eşec şi se folosea acum de metode nepotrivite pentru a se bate în piept, lăudîndu-se cu propriile-i preziceri valoroase. Ba uneori era chiar ca un corb ce croncănea, prevestind noi ghinioane ce aveau să decurgă din făţărnicia ministrului, înşelătoria patronului lui Peregrine, tâmpenia născocitoru- lui de proiecte de care era legat, nesiguranţa oceanelor, ticăloşia celor cărora le dăduse în păstrare bani peşin ; CrabUes contempla şi cîntărea totul din perspectiva unui cinic, scoţtnd întotdeauna la iveală ceea ce are firea omenească mai netrebnic.

Din această pricină, tînărul nostru gentilom Începuse să se simtă dezgustat uneori de firea bătrînul ui, considerîn- du-1 acum un cinic morocănos, nu atît pornit împotriva prostiei şi viciilor omeneşti, cît îneîntat să-şi vadă semenii la ananghie. începu să dea cea mai nefavorabilă interpretare principiilor prietenului său, întrucît se pomenise și el căzut — pe merit — sub şfichiul răutăţii sale. Autoacuzarea aceasta dizolvă adeseori şi cele mai trainice prietenii. Cînd un om e conştient de propria sa indiscreţie, sc simte jignit da moarte de certitudinea partenerului, considerînd-o o insultă adusă simţămintelor sale, de neiertat, deşi n-a gustat niciodată amarul reproşului, pe care nici un păcătos nu-1 digeră fără cazne. Aşadar, prietenia dintre Crabtree şi Pickle suferise în ultima vreme cîteva şocuri simptomatice, ce păreau câ anunţă desfacerea ai definitivă. Conversaţiile lor particulare erau acum pline de observaţii usturătoare, iar partenerul mai vîrstnic începea să se căiască de a fi acordat încredere unui tLnăr încăpăţînat şi lipsit de'ruşine.

în asemenea momante, cînd iritarea sa devenea paroxistică, Crabtree îi prezise lui Peregrine nenumărate nenorociri, spunîndu-i chiar într-o dimineaţă că văzuse în vis naufragiul celor două corăbii ale Companiei Indiilor pe care îşi riscase tînărul banii. Nu era însă vorba decît despre o falsă prevestire, deoarece după numai cîteva săpiă- mîni, una dintre ambarcaţiuni sosi la locul ei de ancoră de

la gurile fluviului şi Pickle primi o mie de lire în schimbul celor opt

sute date cu împrumut unuia din ofiţeri Tot atunci căpătă şi informaţia că celălalt vas în care investise ceva pierduse, după toate probabilităţile, ocazia de a mai traversa oceanul in sezonul prielnic, nereuşind să dubleze Capul Bunei Sparanţe. Vestea nu-1 tulbură deloc, întrucît ştia că, cu cit se va lipsi mai mult de bani, cu atît va creşte dobînda încasată. Văzîndu-şi problemele rezolvate de prima sumă căpătată, începu să-i crească inima în piept şi înfăţişarea-i redeveni vioaie, ca pe vremuri.

Dar exaltarea îi fu curînd întreruptă de un mic incident imposibil de prevăzut. într-o dimineață, primi vizita persoanei ce dăduse o mie de lire împrumut prietenului lui Peregrine, pe garanția acestuia ; fu informat că acesta din urmă, ca urmare a unei nereuşite prin care pierduse întreaga sumă, cît şi posibilitatea de a o recupera, spălase putina, aşa încît răspunderea datoriei îi revenea acum eroului nostru, care fu rugat să o achite conform înțele- gsrii, în aşa fel încît el, creditorul, să nu aibă de suferit din pricina omeniei sale. Se înțelege că Peregrine nu-şi putu păstra sîngele rece la auzul acestei vești. îşi blestemă propria-i imprudență de a fi contractat asemenea angajamente cu un aventuri 2r pe care nu-1 cunoştea destul de bine, vocif eră împotriva trădării respectivului schemist şi, după ce-şi vărsă o vreme năduful în sudalme şi amenințări, se interesă de natura afacerii ce dăduse greş.

Creditorul, bine informat despre tot ce se întîmplase, îi satisfăcu şi această curiozitate, spunîndu-i că fugarul fusese ademenit de un anumit cavaler al poştei, care se angajase să-i gospodărească mia de lire în aşa fel încît să-i asigure, în foarte scurtă vreme, independenţa financiară. îşi făcuse următoarea socoteală :

— Jumătate din sumă (spusese) va fi investită îngiu- vaeruri; pe acestea le voi amaneta anumitor oameni bogaţi şi de încredere, care dau bani cu împrumut, cu do- bînzi exorbitante, în schimbul unor astfel de zăloguri. Cealaltă jumătate o vom păstra pentru a le răscumpăra, ca să le putem depune din nou în mîinile unui alt grup de onorabili cămătari; după ce vor fi circulat astfel printr-un mare număr de mîini, vom stoarce bani de la toţi speculanţii ăştia, ameninţîndu-i cu darea în judecată pentru încasarea unor dobinzi ilegale ; şi ştiu eu bine că vor prefera să plătească gras, decît să sufere din pricina ruşinei ce ar însoţi o astfel de acuzaţie.

Proiectul păruse realizabil şi, deşi nu era tocmai onorabil, îi făcuse impresie atît de bună strîmtoratului împru- mutător, încit primise propunerea şi făcuse rost de bani — cu ajutorul eroului nostru. Bijuteriile, aşa cum se prevăzuse, au fost cumpărate, amanetate, răscumpărate şi apoi reamanetate de către agent. Proiectul a fost executat atît de judicios, încît vinovăţia fiecărui creditor ar fi putut fi dovedită cu multă uşurinţă. Loialul agent însă, după ce înfăptuise proiectul cu succes pînă la acest punct, îi vizită pe toţi cămătarii la rind, pe cont propriu, pentru a-i informa că patronul său intenționează să-i tragă în judecată pentru perceperea de camătă ilegală : drept care, unul cîte unul, cămătarii îl mituiră pe informat să-şi retragă probele, fără de care nu puteau fi acuzaţi. Acceptînd gra- tificaţiile, acesta din urmă socotise că-i mai bine să fugă în Franţa, cu toată prada, inclusiv mia ce-i pusese de la bun început în mişcare. Ca urmare a dezertării lui, dispăruse şi datornicul, deci creditorul se vedea obligat să apeleze la garant.

Povestea lui fu deosebit de neplăcută pentru tînărul gentilom ; în van îi aminti el musafirului de promisiunea făcută, că nu va cere să i se restituie banii decît atunci cînd se va împlini sorocul ca protejatul lui să dea socoteală, observînd că, pînă atunci, s-ar putea ca fugarul să apară şi să-şi achite datoria. Celălalt rămase surd la toate rugăminţile, daclarînd că făcuse promisiuni condiţionate, presupunînd că împrumutătorul va acţiona sincer şi corect ; dar că-şi pierduse orice drept la prietenia şi încrederea sa, angajindu-se în planul acela scandalos ; iar trădătoarea lui fugă de răspundere nu constituia nicidecum

o dovadă a onestităţii şi a intenţiei de a sc întoarce ci, dimpotrivă, un avertisment ce-1 prevenea pe el (craditorul) să-şi ia toate măsurile de apărare. Insistă, aşadar, să fie despăgubit numaidecît; altfel, avea să lase legea să-şi urmeze cursul, iar Peregrine se văzu nevoit să se lipsească de întreaga sumă primită după atîta aşteptare. Plata, sa înţelege, n-a fost făcută fără multă neplăcere, indignare şi declararea unui război etern împotriva fugarului şi a neînduplecatului creditor, între care Peregrine suspecta existenţa unei cîrdăşii.

CAPITOLUL XCIX

Cadwallader joacă rolul unui ocrotitor pe lîngă prietenul său, fiind, la rîndu-i, coî- solat de Peregrine, care începe să se considere un fraier dintre cei mai remarcabili

Noua nenorocire — pusă cu toată îndreptăţirea pe seama propriei lui prostii — îl aruncă din nou în neagră mîhnire. Deşi făcu tot posibilul să-şi ascundă povestea de Cadwallader, iscoditorul observator văzu că fruntea îi e din nou încruntată, iar brusca dispariţie a debitorului^îi deşteptă bănuielile. începu, aşadar, să facă o mică anchetă, condusă cu atîta pricepere, încît după numai cîteva zile ajunsese să cunoască toata amănuntele afacerii şi hotărî să-şi alunge plictiseala pe socoteala nerăbdătorului fraier. Cu acest scop în minte, se folosi de o ocazie pentru a-1 aborda cu un aer foarte serios, spunîndu-i că unui prieten

i se ivise prilejul de a investi cu folos o mie de lire şi, în- trucît Peregrine tocmai avea suma asta pusă deoparte, i-ar face un mare serviciu dacă s-ar lipsi de ea cîteva zile, în schimbul unei garanţii inatacabile. Dac-ar fi cunoscut adevăratul motiv al solicitării, Peregrine i-ar fi dat, fără nici o îndoială, un răspuns usturător; Crabtree însă se mascase atît de eficace în spatele unei mine contrafăcute, încît tînărului îi fu imposibil să-i pătrundă adevărata intenţie ; răspunse aşadar, după o veninoasă tăcere, că banii fuseseră investiţi în altă parte. Nesatisfăcut de iritata replică, mizantropul îşi asumă prerogativele unui prieten, punîndu-i întrebări atît de precise privind modul în cafe-şi investise capitalul, încît, după nenumărate răspunsuri evazive, pentru născocirea cărora trecu prin toate chinurile iadului, Peregrine nu-şi mai putu înfrîna supărarea şi exclamă cu năduf :

— Naiba să te ia de impertinent ! S-au dus dracului, nu-ţi ajunge ?

— Dacă aşa slau lucrurile (răspunse călăul său, cu cea mai

nesuferită nepăsare întipărită pe faţă), aş dori să ştiu în ce condiţii — presupun că te aştepţi la unele avantaje de la un asemenea client.

— Fire-aş afurisit, domnule (exclamă năbădăiosul tî- năr), dac-aş aştepta să mă răsplătească diavolul, aş face tîrgul chiar cu dumneata, întrucît cred că eşti unui dintre reprezentanţii lui cei mai bine văzuţi pe pămînt !

Cu aceste cuvinte, ieşi val-virtej din cameră, lăşîndu-1 pe Crabtree extrem de satisfăcut de lecţia pe care i-o aplicase.

Potolindu-se cu ajutorul unei plimbări solitare prin parc — în timpul căreia violenţa mîniei sale se evaporă în mare part a şi începu să reflecteze serios la starea afacerilor, Peregrine hotărî să-şi dubleze eforturile şi stăruinţele pe lîngă patronul său şi pe lîngă ministru pentru a obţine o sinecură care să-l despăgubească pentru pierderea suferită din cauza lor. Se duse, aşadar, la Înălţimea Sa lordul şi-i împărtăşi dorinţa sa, după ce-1 informase că avusese cîteva pierderi recente, care făceau ca o astfel de indemnizaţie să-i fie indispensabilă pentru a mai putea trăi şi obţine credit pe viitor.

Nobilul său prieten îl lăudă pentru atenţia acordată propriului lui interes, considerînd-o drept dovadă că în sfîrşit se dezicea de nebuniile nepăsătoare ale tinereţii. Se declară de acord cu cererea lui, care (îl asigură) avea să-i fie transmisă întocmai ministrului, şi căreia avea să-i dea sprijinul său deplin. îi dădu speranţe, spunîndu-i că tocmai se găseau mai multe posturi vacante şi — din cîte ştia — nesolicitata.

Discuţia avu darul de a reinstaura calmul în inima hil Pickle, dar el continua să-i poarte pică lui Cadwallader, din pricina ultimei lui insulte, şi concepu pe loc un plan de răzbunare. Ştia că sumele ce-i parveneau mizantropului de la moşia de la ţară fuseseră, în ultima vreme, foarte subţirele, ca urmare a falimentelor arendaşilor şi a reparaţiilor efectuata, astfel încît, in ciuda vieţii lui frugale, Cadwallader abia reuşea să se menţină solvabil, fiind nevoit chiar să-şi garanteze creditul cu renta sa viageră. Fiind deci la curent cu detaliile cele mai intime ale situaţiei averii lui Crabtree, îi scrise acestuia o scrisoare, semnată cu numele soţiei c:?lui mai important arendaş, care-1 informa că, întrucît soţul ii murise de curînd şi cea mai mare parte a vitelor pieriseră secerate de o molimă, se vedea pusă în absolută imposibilitate de a mai plăti arenda, sau măcar de a mai păstra ferma, în afară de cazul cînd el, în marea-i bunătate, ar găsi de cuviinţă să-i dea un ajutor, ingăduindu-i să nu plătească nici o arendă în următoarele douăsprezece luni. Peregrine găsi un mijloc de a trimite informaţiile acestea cu poşta, dintr-un tîrguşor învecinat cu ferma, adresate în stilul obişnuit cinicului, care, văzînd scrisoarea pecetluită cu sigiliile cunoscute, nu avea cum să bănuiască o înşelătorie.

Deşi era bine uns cu toate alifiile vieţii şi întărit de stoicismul său de paradă, epistola îi provocă lui Crabtree o criză dc nsrvi atît de violentă, încît faţa îi era de două ori mai acră decît de obicei cînd veni în vizită autorul scrisorii, care-1 pîndise pe factorul poştal şi-l urmărise de la distanţă ; el deschise conversaţia, abordînd subiectul propriilor sale necazuri, menţionînd, printre multe alte exemple de ghinion, că administratorul patronului său solicitase să fie scutit de plata dobînzii pe ultimul pătrar al anului, tocmai cînd venise sorocul, din care motiv banii peşin aveau să-i lipsească total. Peregrine îi ceru deci lui Crabtree să-l împrumute cu o sută de lire din banii ce urma să-i fie trimişi de la ţară.

Cererea lui îl încurcă şi-l înfurie pe bătrîn in aşa măsură, încît muşchii feţei i se contractară violent şi chipul începu să semene izbitor de bine cu al lui Diogene. Ştia că, dacă i-ar mărturisi adevărul despre finanţele sale, i-ar da prilejul lui Picklc să se răzbune pe el şi să deguste o victorie intolerabilă ; pe de altă parte, dacâ-i refuza sec rugămintea, i-ar fi pierdut pentru totdeauna prietenia şi stima şi, poate, l-ar fi împins să se răzbune crunt pe urî- ta-i purtare, înfăţişîndu-1 în culorile lui adevărate celor ce-1 urau şi pe care-i trăsese pe sfoară atîta vreme. Din pricina acestor gînduri rămase un timp într-o stare de înciudată ezitare, iar Peregrine se prefăcu a o interpreta greşit, cerîndu-i să-şi rostească deschis suspiciunile, dacă socotea că nu prezintă destulă garanţie pentru împrumut, ca să se poată adresa altora.

Aparenta neînţelegere avu darul să sporească chinurile mizantropului care, cu faţa strîmbată de enervare :

— Ooo ! (strigă), cu ca ticăloşie m-ai prins, dare, de vorbeşti cu mine ca şi cînd aş fi un netrebnic de cămătar?

Grav, Peregrine îi arătă că întrebarea lui nu putea primi nici un răspuns ; „fiindcă (îi spuse), dţică te-aş fi socotit un cămătar, aş fi venit cu garanţia gata pregătită; dar să nu mai schimbăm vorba, vrei să mă ajuţi ? Vrei să mă împrumuţi ? Îmi dai banii ?“

— Ce n-aş da să fie banii ăştia în burta ta, împreună cu un butoi de pulbere ! (exclamă cinicul, exasperat). Ee vreme ce trebuie să fiu chinuit în halul ăsta, citeşte afurisita asta de scrisoare ! La naiba, de ce nu mi-o fi lipit natura o pereche de urechi lungi şi o coadă, să fiu un măgar adevărat şi să rumeg scaieţi pe vreun maidan, ferit de semenii mei ? Ce n-aş da să fiu un vierme, să mă pot strecura în pămînt şi să-mi acopăr casa cu un singur pai ; sau, mai bine, o viespe sau o viperă, să-mi pot vărsa năduful pe ticăloasa asta da lume. Dar de ce, oare, vorbesc de ticăloşie ? Prostia ! Proitia e calamitatea vieţii ! Daţi-mi un escroc (rezonabil ca fire) şi-l voi găzdui în colţişorul cel mai cald al sufletului. Un netot însă e mai rău decît foametea, ciuma şi războiul, puse cap la cap ! Hîrca idioată ce a scris scrisoarea asta (sau a pus să i se scrie) şi-a distrus familia şi i-a sfîşiat inima bărbatului ei din ignoranţă şi incompetenţă ; acum, pune nenorocirea provocată de ea pe seamă providenţei răzbunătoare, şi în felul ăsta sînt escrocat de trei sute de lire pe care le datorez, aproape în întregime, unor negustori cărora le-am promis plata chiar în trimestrul ăsta. Lovi-o^ar sifilisul ! Ca-aş vrea să fie o vită cornută, să se-mbolnăvească de răpciugă ! Frumoasa mai are obrazul (după ce m-a nenorocit aşa cum a făcut-o) să-mi ceară ajutorul pentru a reînzestra ferma ! Pe Dumnezeul meu ! Mă bate gîndul să-i trimii un ştreang şi, poate, să cumpăr şi pentru mine unul, mai bine decît să dau prilej de distracţie tuturor sacăturiloi şi măscăricilor !

Peregrine citi biletul şi-i ascultă cu răbdare strigătele după care răspunse, foarte sigur pe sine, că-i e ruşine s; vadă cum se poate lăsa un om de vîrsta lui, cu o pretinsă cultură filosofică, tulburat de un asemenea fleac.

— Ce importanţă mai au atunci (zise el) toate greutăţile pe care te lauzi că le-ai învins, toate observaţiile pătrunzătoare despre firea omenească pe care pretinzi a la fi făcut ? Unde-i indiferenţa stoică pe care susţii c-ai fi dobîndit-o, dac-o mică dezamăgire ca asta te poate descumpăni într-un asemenea hal ? Ce e o pierdere de trei sute de lire, comparată cu nenorocirile îndurate de mine însumi în ultimii doi ani ? Și totuși dumneata nu te dai în lături să-l faci pe judecătorul, să tuni şi să fulgeri împotriva nerăbdării şi impetuozităţii tinereţei, ca şi cum ai fi în stare să-ţi stăpîneşti patimile sufletului după bunul dumitale plac ! Mai ieri ai avut bunătatea să-mi insulţi suferinţa^ dojenindu-mă că sînt imprudent şi nu mă ştiu purţa ; ce-ai zice dacă ţi-aş imputa acum acelaşi lucru, întrebîndu-te cum de-a fost posibil ca un om cu profunda dumitale înţelepciune să-şi lase onoarea la discreţia unor ţărănoi ignoranţi ? Cum ai putut fi atît de orb, încît să nu prevezi necesitatea unor reparaţii, dimpreună cu pericolul falimentului, al unor boleşniţe sau al recoltelor slabe ? De ce nu ţi-ai convertit pămînturiie în bani lichizi şi (fiindcă n-ai pe nimeni pe lume) n-ai cumpărat o rentă, din care să poţi trăi liniştit, fără să te temi de nimic ? Din îmbelşugata dumitale cultură filosofică nu poţi găsi măcar o maximă cu care să te consolezi în mărunta dumitale nefericire ?

— Putrezească-ţi limba aia iute (zise cinicul, sufocîn- du-se aproape de furie) ; dacă ţi-ar fi gîtlejul prins de frenţ sau de cancer, nu m-ai mai chinui atîta cu vorba. Totuşi, pînă şi o coţofană ar fi infinit mai aproape de subiect. Nu-ţi dai seama, oare, dom'le Cap Deştept, că problema mea nu intră în domeniul filosofiei ? Dacă mi-ar fi fost retezate toate mădularele, dacă m-ar chinui guta sau pietrele din rinichi, de-aş fi lipsit de libertate, de mi s-ar răpi unicul fiu sau mi s-ar anunţa moartea unui prieten drag, cum eşti dumneata, filosofia ar putea să-mi ofere consolare ; dar cum să-mi plătească ea datoriile, cum să mă scape filosofia de povara obligaţiilor faţă de o sumedenie de inşi demni de dispreţul meu ? Vorbeşte — spune-mi — demonstrează-mi — sau să-ţi închidă cerul gura pe vecie !

— Astea nu-s decit gustoasele roade ale mizantropiei dumitale (răspunse tînărul), ale lăudabilei încercări de a te desprinde de lanţurile societăţii, de a intra într-o sferă superioară, care să-ţi aparţină numai şi numai dumitale. De n-ai fi alit de afurisit de înţelept, de preocupat să-ţi baţi joc de omenire, n-ai fi avut de suferit din pricina unui necaz atît de mărunt, căci orice prieten ţi-ar fi avansat imediat suma respectivă. Acum însă lumea îşi va întoarce batjocura, fiindcă te afli în termeni atît de buni cu toate cunoştinţele dumitale, încît nimic nu le-ar putea face mai multă plăcere decît vestea că ai dat cu tifla nenorocirii cu ajutorul unui laţ bine strîns pe'grumaz. Asta ţi-o spun doar în trecere, propunîndu-ţi să rumegi bine ideea, şi dacă lucrurile se vor sfîrşi în felul ăsta, mă voi folosi de toată înrîurirea mea asupra procurorului, să dea un verdict de „nebunie", ca să te poţi bucuya de o înmor- mîntare creştinească.

Cu aceste cuvinte se retrase, satisfăcut de modul cum se răzbunase ; întrevederea avu un efect atît de violent asupra lui Crabtree, încît, dacă n-ar fi fost inconvenientul menţionat mai sus, se prea poate că ar fi recurs la soluţia sugerată. Refuzul lui de a-şi mulţumi şi amuza semenii îl împiedică însă să-şi săvârşească fapta pînă în momentul cînd, cu poşta, primi fericita veste că fusese tras pe sfoară în ceea ce priveşte situaţia de la moşie. Ştirea îl bucură atît de mult, încît nu numai că-i iertă eroului nostru stratagema — ştiind numaidecît că el fusese autorul —, ci îi şi puse punga la dispoziţie, astfel că, pentru moment, avu loc o împăcare prietenească.

în tot acest timp, Peregrine nu-şi slăbi nici măcar o clipă atenţia acordată celor sus-puşi. Nu uita să se înfăţişeze la primirile de dimineaţă, îşi punea la treabă inteligenţa şi hărnicia pentru a culege informaţii despre posturile neocupate şi se recomanda zilnic atenţiei patronului său, care părea să-i susţină, extrem de cordial, interesele. Cu toate acestea, întîrzia întotdeauna in solicitarea postului, sau locul pe care-1 cerea se afla,, din întâmplare, în afara jurisdicţiei ministrului.

Deşi comunicate cu cele mai călduroase asigurări de stimă şi prietenie, veştile acestea îl amărîră mult pe tînărul nostru gentilom, care le considera evaziunile unui curtean nesincer şi i se plîngea de ele lordului, infățișîn- du-i-le ca atare şi arătîndu-i, totodată, intenţia sa de a-şi vinde ipoteca pe bani peşin, pe care intenţiona să-i cheltuiască pînă la ultimul penny pentru a dejuca planurile Excelenţei Sale, la primele alegeri pe care le va patrona lordul. In asemenea ocazii, înălţimea Sa lordul găsea întotdeauna răspunsul corespunzător ; acum nu se strădui să-l liniştească, dîndu-i asigurări că se bucură de favoarea ministrului, întrucît văzuse că remediile acestea, prin întrebuinţarea prea des repetată, îşi pierduseră efectul asupra aventurierului nostru, ale cărui ameninţări le combătu, arătînd că punga ministrului era cu mult mai grea decît a domnului Pickle şi deci, dacă s-ar încăpățîna să i se opună, tînărul ar ieşi bătut fără drept de apel, caz în care s-ai' pomeni lipsit cu desăvîrşire de orice mijloc de subzistentă şi, prin urmare, ar pierde ultima speranță de a se procopsi.

Tînărul nostru gentilom nu putea pretinde că se îndoieşte de adevărul acestei observaţii, deşi ea nu avea cituşi de puţin darul de a reabilita comportarea ministrului. Ba mai mult, Pickle începu să nu mai creadă nici in sinceritatea patronului său, care, după socoteala sa, îi tratase cu prea multă uşurinţă nerăbdarea şi-i chiar amăgise, cu scuze ieftine, dorinţa de a avea o nouă întrevedere între patru ochi cu ministrul. înălţimea Sa lordul începu să fie mai greu accesibil deeît înainte, iar Peregrine se văzu obligat să-l piseze pe intendent cu nenumărate cereri, pînă să pună mina pe ultimul sfert de do- bîndă.

Alarmat de considerentele acestea, alergă să se consulte cu un nobil căruia-i făcuse un serviciu în legătură cu fiul său şi. spre surprinderea şi neplăcerea sa, îi fu dat să asculte o descriere extrem de nefavorabilă a caracterului persoanei in care se încrezuse atîta timp. Noul său sfetnic, care (deşi curtean şi el) era un rival al primului, îi dădu de înţeles eroului nostru că se sprijinise într-un toiag crăpat ; Că aşa-zisul lui patron era un om care-şi spulberase averea şi-şi pierduse creditul, pe care nu mai putea obţine acum decît un zîmbet sau o şoaptă ; că, în ceea ce-l priveşte, s-ar fi simţit onorat dacă i s-ar fi dat pri

lejul să-şi folosească influenta de care se bucura pe lîngă ministru

în favoarea domnului Pickle.

— Cum însă v-aţi pus sub protecţia unui alt pair (spuse el), ale căror interese contravin alor mele, nu pot acum să vă îmbrăţişez cauza fără a-mi atrage acuzaţia câ încerc să-i .seduc pe partizanii nobilului respectiv ; învinuire de care mă feresc mai mult decît oricare alta. Cu toate acestea, sînt gata oricînd să vă ajut cu sEatul meu personal ; de exemplu, acum vă voi îndemna să cereţi o nouă audienţă lui Sir Steady Steerwell însuşi, ca sâ-i explicaţi personal ce pretenţii aveţi, fără riscul unor interpretări greşite. Străduiţi-vă, de va fi posibil, să-i smulgeţi o promisiune concretă, pe care să n-o poată retracta fără să-şi strice reputaţia ; făgăduielile vagi nu sînt decît o armură generală, purtată de toţi miniştrii pentru a se apăra de insistenţele celor care nu vor să le acorde prietenia lor, dar nu vor nici să-i supere.

Sfatul se potrivea perfect cu propriile lui gînduri, aşa că Peregrine se folosi de cel dintîi prilej pentru a cere

o audienţă, spunîndu-i pe şleau protectorului său că. dacă nu-i va face măcar atîta hatîr, va fi silit să tragă concluzia că nu se bucură de nici o trecere şi că nădejdile sale n-aveau absolut nici un temei, în care caz era hotărît să renunţe la ipotecă, să cumpere o rentă şi să ducă o viaţă independentă.

CAPITOLUL C

Ministrul îi acordă favoarea unei noi audienţe, convingîndu-l de sinceritatea sa. Mîndria şi ambiţia îi renasc, pentru a fi umilite din nou

Dacă banii tînărului gentleman s-ar fi aflat în mîinile altuia, nu i-ar fi fost, poate, foarte greu pairului fie să-i îndeplinească rugămintea, fie să-i ignoreze ameninţările. El ştia însă că vînzarea ipotecii nu se putea face fără' o anchetă prealabilă şi nu avea nici cea mai mică dorinţă de a-şi asuma un asemenea risc. îşi dădu, aşadar, toată osteneala să obţină audienţa solicitată. Ajuns în faţa ministrului, Peregrine vorbi cu multă căldură şi elocinţă despre subţierea gravi a averii sale, întîmplată cînd candidase în alegeri pentru o anumită circumscripţie ; pomeni despre insuccesul de la cealaltă alegere, îi aminti ministrului de promisiunile ce i se făcuseră şi la urmă se arătă dornic să afle la ce se putea aştepta din partea mă- rinimiei sale.

După ce-l ascultă, atent, pînă la'capăt, ministrul îi răspunse cu cea mai mare amabilitate că-i cunoştea foarte bine meritele şi devotamentul şi dorea din suflet să-l convingă de stima ce o avea pentru amîndouă. Pînă acum însă nu ştiuse ce fel de speranţe nutreşte şi nu avea nici atîta putere, încît să creeze slujba pentru cei cărora ar fi dorit să le fie de folos. Dacă însă domnul Pickle îi putea schiţa o cale rezonabilă prin care să-şi poată dovedi prietenia, nu va da înapoi de la a proceda întocmai.

Folosindu-se de declaraţia ministrului, Peregrine menţiona cîteva slujbe pe care le ştia vacante, dar primi, din nou, răspunsuri evazive : unul dintre posturi nu ţinea de departamentul său, altul fusese deja promis celui de al treilea Ca al unui anunit conte, încă înainte de decesul persoanei ce-1 deţinuse ; al treilea era grevat de o pensie

ce minca mai bine de jumătate din venit. Pe scurt, fiecare sugestie a lui Peregrine era primită cu obiecţii la care nu avea cum să răspundă, deşi vedea limpede că tiu erau decît pretexte ipocrite, folosite în locul unui refu$_2$ jignitor. Aşadar, exasperat de atîta făţărnicie şi nerecunoştinţa :

— înţeleg prea bine (spuse) că dificultăţile astea vţ>r exista întotdeauna, ori de dte ori vă voi adresa o rugăminte ; de aceea, mă voi scuti de-acum încolo de osteneala de a mai petiţiona.

Zicînd acestea, se retrase brusc, fierbînd de ciudă şi animat de gînduri răzbunătoare. Dar protectorul său, socotind că nu e cuminte să-l întărite prea tare, găsi un mijloc de a o convinge pe Excelenţa Sa să facă ceva penliu a stinge furia tînărului şi aventurierul nostru primi, ch;ar în seara aceea, un mesaj de la lord, care dorea să-l vadă numaidecît.

Aflînd că e chemat, Pickle se duse la acesta acasî şi apăru în faţa lui cu chipul foarte sumbru, menit să ar»te celor în cauză că se afla într-o dispoziţie prea proastă pentru a se mai lăsa călcat pe coadă. Perspicacele pair înţelegînd aceasta, se feri să-i ceară socoteală pentru reaua purtare din timpul audienţei pe care i-o obţinuse şi îl informă că ministrul îi trimisese, în semn de recunoştinţă pentru serviciile aduse, o bancnotă de trei sute <}e lire, precum şi promisiunea că va primi respectiva sun-j în fiecare an, pînă cînd îşi va găsi un rost. Vestea asta îl calmă într-o oarecare măsură pe tînărul Pickle şi el binevoi să accepte cadoul, iar la primul *leve* îi aduse rnm_ ţumiri ministrului, fiind răsplătit de el cu un zîmbet dg 0 infinită bunătate, ce-i risipi pînă şi ultimele rămăşiţe de supărare. Cum nu avea posibilitatea să ghicească adevărata cauză ce-l făcea pe ministru să temporizeze, considera generozitatea aceasta drept o dovadă peremptoria a sincerităţii lui Sir Steady şi credea cu tărie că, de îndată ce se va ivi ocazia, ministrul îl va aşeza într-un post pentru a nu mai fi nevoit să-i plătească pensia din buz^I narul propriu. Pronosticul lui s-ar fi dovedit, poate, corect, dacă un accident neprevăzut n-ar fi răsturnat, pe neaşteptate, ambarcaţiunea intereselor sale curteniţi.

Pînă una, alta, scurta licărire a norocului îi reînvie ambiţia şi mîndria, sentimente la care, pe vremuri, ţinuse atît de mult. Faţa i se însenină iarăşi, îşi recăpăta buna dispoziţie şi începu să umble din nou cu capul pe sus. Cei <-‘are depindeau, ca şi el, de bunăvoinţa ministrului, văzînd atenţia deosebită ce i se acordase la Zeue-ul public, începură să-l considere o stea în ascensiune şi din această cauză unii dintre ei îşi dădeau toată osteneala să-i cîş- ’tige atenţia. Nu-şi mai evita vechii prieteni, în tovărăşia cărora îşi risipise o mare parte din avere, ci îi tratā în toate localurile publice cu aceeaşi naturaleţe şi aceeaşi amiciţie pe care le arătase pe vremuri, ba chiar se lăsă antrenat în excesele lor. încrezător în perspectiva moştenirii. împreună cu Cadwallader îşi reîncepu consultaţiile la curtea ridicolului şi realiză un şir de farse, spre totala zăpăceală a celor ce *navigaserâ cu pînzele întinse în Nordul Vrajbei lor*[1].

Plăcerile le fură curînd curmate de o nenorocire pe cît de neaşteptată, pe atit de fatală. Nobilul patron al lui Peregrine făcu o criză de apoplexie, din care fu salvat de dedici, doar ca să termine cu el după toate regulile, aşa că la două luni după ce fuseseră chemaţi pentru consult, lordul plecă pe drumul tuturor muritorilor. întîmplarea îl afectă foarte puternic pe Peregrine, nu doar fiindcă îi fusese prieten şi i se credea obligat în fel şi chip, dar mai ales întrucît se temea că interesele sale aveau să sufere o lovitură zdravănă prin dispariţia acestui nobil, considerat de el drept unic sprijin în viaţă. Se îmbrăcă, aşadar, în doliu, pentru a cinsti memoria prietenului plecat şi dădu semne de neprefăcută durere şi întristare, deşi avea, în realitate, mai multe pricini de a fi îndurerat de cîte cunoştea în momentul acela.

La încheierea trimestrului, i se adresă intendentului moştenitorului lordului, pentru a primi dobînda pe banii investiţi, ca de obicei, şi cititorul va recunoaşte imediat că a avut suficiente motive de a fi surprins cînd i se spuse că nu putea ridica pretenţii nici asupra dobîndei, nici asupra capitalului. E adevărat că administratorul abordă subiectul cu mult tact şi extrem de politicos :

1 Referire la *A douăsprezecea* no apte, act. III, sc. 2, 23 fo. ed. engl.).

— înfăţişarea dumneavoastră, Sir (îi spuse lui Pickle), vă disculpă de orice suspiciune că aţi fi încercat să co- miteţi o fraudă, dar ipoteca asupra terenurilor pomenite de dumneavoastră a fost vîndută unei alte persoane, cu mulţi ani înaintea datei cînd pretindeţi a fi avansat suma ; chiar azi-dimineaţă am plătit dobînda pe un trimestru, după cum reiese din chitanţa asta ; vă rog s-o citiţi şi să vă convingeţi.

Peregrine rămase ca lovit de trăznet la aflarea acestei veşti, care-l făcea sărac lipit pămîntului. Nu reuşi să rostească nici măcar o vorbă, ceea ce-l puse într-o lumină proastă în ochii intendentului, mdemnîndu-l să se îndoiască de sănătatea lui mintală ; căci, între actele decedatului, examinate de el cu atenţie, nu se găsise nici un în-scris, memorandum sau chitanţă referitoare la problema respectivă. După o lungă şi stupefiată tăcere. Peregrine îşi reveni îndeajuns ca să facă observaţia că fie că el se înşelase amarnic, fie că răposatul lord fusese cel-mai mare escroc de pe planetă :

— Dar. domnule Cumteifinumind (zise), dă-mi voie să te anunţ că simpla dumitale declaraţie, în afacerea asta, nu mă va putea convinge nicidecum să mă resemnez cu pierderea a zece mii de lire.

După ce-şi descărcă astfel sufletul, plecă din casa aceea, atît de nemulţumit de încurcătura ivită, încît nici măcar nu-şi dădea seama dacă umblă cu capul în sus sau în jos. Cum se înlimplă să-i fie parcul în cale, rătăci o vreme pe acolo, răcorindu-se cu un monolog în care îşi lăuda prietenul dispărut şi răbufnind într-o serie de blesteme adresate sieşi, pînă cînd mînia, încetul cu încetul, făcu loc reflecţiei. Atunci începu să cugete, cu seriozitate şi tristeţe, asupra nenorocirii întîmplate şi hotărî să consulte, fără a mai pierde timpul, nişte avocaţi. Intîi şi-ntîi îşi propuse însă să obţină o întrevedere privată cu moştenitorul care — după o explicare sinceră a problemei — s-ar fi putut să-i facă dreptate.

Ca urmare a hotărîrii luate, a doua zi dimineaţă îşi puse toate documentele în buzunar şi se duse, într-o litieră, la tînărul nobil acasă. Fiind primit de acesta — datorită înfăţişării sale nobile şi unui bacşiş dai portaru

lui —, îi explica întreaga afacere, sprijinindu-şi afirmaţiile cu acte scoase din buzunar şi arătînd de ce ruşine s-ar acoperi amintirea

răposatului lord, dac-ar fi obligat să se adreseze curţii de justiţie pentru a-şi recăpăta banii.

Executorul — persoană bine crescută —■ îl compătimi foarte sincer pentru pierderea suferită, deşi povestea nu părea să-l surprindă prea mult. Deoarece se comisese, fără urmă de'îndoială, o fraudă, îşi exprimă regreta! că pierderea n-o suferise primul ipoteca nt, cunoscut (spunea) drept un hoţoman de cămătar, îmbogăţit pe seama nenorocirii semenilor săi. Observă însă ca răspuns la insistenţele eroului nostru, că nu sc consideră cîtuşi de puţin obligat să arate respect amintirii predecesorului său, care se folosise de el în mod barbar şi injust, nu numai fiindcă-1 exclusese din preajma sa şi nu-i arătase încredere, ci şi pentru că făcuse tot posibilul pentru a aduce prejudicii moştenirii ce urma să-i revină. Prin urmare, nimeni nu putea să-i pretindă să plătească zece mii de lire din datoria acestuia, fără să cîştige nimic în schimb. In ciuda supărării sale, Peregrine nu putu să nu recunoască tn sinea sa că refuzul era pe deplin întemeiat După ce-şi lăsă indignarea să răbufnească în invectivele cele mai vituperante împotriva defunctului lord, îşi luă rămas bun de ia îndatoritorul moştenitor şi numaidecît se adresă unui avocat, care-i dădu toate asigurările că avea mari şanse de tiştig şi acceptă, prin urmare, să se ocupe de caz.

Măsurile acestea fură luate, toate, in primul moment de furie, cînd mintea îi era atît de zăpăcită de diversele gînduri izvodite de nenorocirea lui, încît luă drept sînge rece ceea ce nu era, de fapt, decît ameţeală. Trecură două zile întregi pînă să-şi dea seama de adevăratele jiroporţii ale nefericitei întîmplări. Abia atunci își făcu un dureros examen de conștiință; fiecare detaliu al analizei ii provoca noi junghiuri de vinovăţie, concluzia finală fiind descoperirea că toată averea îi era risipită, iar el însuşi se găsea într-o stare de dependenţă dintre cele mai deplorabile. Această idee ar fi fost de-ajuns (în chinurile deznădejdii în care se zbătea) pentru a-1 împinge la nu ştiu ce gest disperat, dacă n-ar fi fost atenuată într-o măsură oarecare de încrederea în avocaţi şi de asigurările ministru-

lui, singurele metereze (deşi firave, cum s-au dovedit întotdeauna, pentru oricine) ce-l despărţeau de sărăcie.

Mintea omului e, de obicei, maleabilă; dacă se poate agăţa de o speranţă cît de mică, se adaptează de minune la surprizele destinului, mai ales dacă omul are o imaginaţie bogată şi e vesel din fire. Aşa şi în cazul aventurierului nostru. în loc să se lase copleşit de gîndurile triste inspirate de pierderea averii, el se mîngîie cu linguşitoarele amăgiri ale nădejdii, potolindu-şi fierberea interioară cu planuri insubstanţiale de a deveni în viitor o persoană importantă şi încercînd să arunce vălul uitării peste tot ce se întîmplase în trecut.

După o îndelungă ezitare, hotărî să-l informeze şi pe Grabtree despre ghinionul său, pentru a' îndura dintr-o dată chinurile satirei acestuia, fără a se mai supune unei serii nesfîrşite de aluzii sarcastice şi remarci cu dublu înţeles, pe care nu le-ar fi putut îndura. Se folosi deci de prima ocazie pentru a-i spune că perfidia patronului său îl adusese la sapă de lemn şi-şi exprimă dorinţa ca mizantropul, să nu-i facă durerea .şi mai greu de suportat, prin observaţii cinice, din cele caracteristice unuia ce nu-şi poate suferi semenii. Cadwallader îi ascultă cu surprindere confesiunea, nelăsînd însă să i se vadă nimic pe faţă. După o tăcere, remarcă doar că eroul nostru n-avea de ce să se aştepte la noi observaţii din parte-i, referitoare la un eveniment pe care-1 prevăzuse şi aşteptase de multă vreme ; şi-l sfătui, cu un rin jet batjocoritor, să se consoleze cu promisiunile ministrului, care, fără îndoială, avea să achite toate datoriile scumpului său prieten decedat.

CAPITOLUL CI

Peregrine se produce în public şi devine membru al Colegiidui autorilor

După ce înghiţi explicaţia aceasta amară, tînărul nostru gentilom începu să-şi croiască planuri pentru a astupa găurile din venitul său anual, dureros de limitat acum, şi se hotărî să profite, într-un fel sau altul, de talentele datorate naturii sau bunei educaţii primite. Pe vremea cînd îi mersese bine, auzise despre diverşi autori care, fără a se pretinde geniali sau deosebit de înzestraţi pentru literatura umanistică, cîştigau un ban bun. prestînd pentru librari o muncă de pe urma căreia reputaţiile lor nu aveau nimic de suferit. Unul (de exemplu) executa diferite traduceri, fiind plătit cu atîta pagina şi avea în serviciul său cinci-şase condeieri ce lucrau continuu, ca funcţionarii din birourile de contabilitate[I]. In felul acesta, omul nostru putea duce un trai bun, bucurîhdu-se de sticla de vin şi de prieteni, fără ambiţia de a fi socotit altceva decît un om cinstit şi un vecin de nădejde. Altul alcătuia nenumărate proiecte de dicţionare, executate sub supravegherea sa de lucrători cu ziua [II], iar domeniul unui al treilea erau povestirile istorice şi de drumeţie, colecţionate sau prescurtate de scribi de aceeaşi teapă.

I Smollett însuşi avea să folosească mai tîrziu ajutoare pentru realizarea unor proiecte mai ambiţioase (n. tr.).

II Aluzie, poate, la Dr. Johnson (n. ed. engl.).

Cînd- se compara cu alţii, domnul Pickle îşi stima atît de mult propria-i capacitate, încît nu se îndoia nici o clipă că va reuşi să-i întreacă pe toţi aceşti antreprenori, în diferitele ramuri ale'profesiunii, dacă va recurge vreodată la un asemenea expedient. Ambiţia îl îndemna însă să producă într-un domeniu în care interesul material ar fi mers

mînă în mină cu gloria, să incerce nişte performanţe care să-i aducă celebritatea în ochii publicului şi, totodată, sâ-1 transforme într-o persoană importantă pentru librari şi tipografi, mereu în căutarea textelor de publicat. Se prosternă, aşadar, la picioarele Muzei şi, dîndu-si seama cît de puţin apreciate sînt, în zilele noastre, acele specii de compoziţie poetică în care nu-şi găsesc locul satira şi obscenităţile, îl imită pe Juvenal, şfichiuind cîteva personalităţi uşor de recunoscut, într-o satiră ce contopea adevărul, spiritul şi severitatea. Deşi nu-şi puse numele pe pagina de titlu a opusculului, făcu în aşa fel incit toată lumea să atribuie lucrarea autorului ei adevărat şi speranţele de succes nu-i fură întru totul dezamăgite : primul tiraj se vîndu imediat şi scrierea deveni subiect de conversaţie la toate întrunirile oamenilor de gust.

Răsunătorul său debut făcu mai mult decît să captiveze interesul librarilor, care se îmbulziră să-l cunoască > stîrni curiozitatea unei asociaţii de scriitoraşi ce se autointitula Colegiul. Peregrine avu deosebita onoare de a primi vizita unui delegat al acestora cu misiunea de a-l anunţa că asociaţia votase în unanimitate să-i ofere calitatea de membru. Persoana ce aducea solia — un bard ce se mai înfruptase şi altădată din generozitatea eroului nostru — îşi folosi întregul talent oratoric pentru a-l convinge pe Peregrine să accepte propunerea confreriei scriitoriceşti, descriind-o pe aceasta din urmă în culori ce aprinseră imaginaţia lui Pickle. îşi luă, aşadar, rămas bun de la sol, mulţumindu-i pentru înalta cinstire şi promiţînd solemn că se va strădui să fie şi de acum încolo demn de încrederea lor.

Ceva mai tîrziu. acelaşi delegat îl instrui cu privire la ceremoniile Colegiului şi, în conformitate cu instrucţiunile comunicate, Peregrine compuse o odă ce urma să fie recitată în public, în seara primirii în Colegiu. înţelegea foarte bine că asociaţia nu era altceva decît un număr oarecare de autori, ce se uniseră prin bună înţelegere pentru a obţine avantaje şi satisfacţii mai mari, şi se înfruntau cu o altă asociaţie similară, alcătuită din duşmanii şi detractorii lor juraţi. Nu trebuie deci să ne mire că încercau să-şi întărească rindurile cu o valoroasă achiziţie, cum avea să se dovedească a fi, desigur, eroul nostru. Colegiul era format numai şi numai din autori, deosebiţi însă între ei prin gradul de celebritate, de la versificatorul de texte pentru cîntecele ce se pot auzi la Marybone, pînă la bardul dramatic ce apăruse în coturni pe scenă ; ba chiar unul dintre ei terminase o epopee în opt cărţi şi tocmai solicita în acel moment donaţii pentru a o publica.

Cu neputinţă de crezut că aliţia fii ai lui Apolo, uniţi într-o congregaţie, ar fi putut şedea liniştiţi şi cuminţi ° seară întreagă, fără să se simtă supravegheaţi de ochiul sever al vreunei autorităţi recunoscute. Prevăzînd aceasta, îşi aleseseră un preşedinte, investit cu puteri depline Pentru a impune ordinea oricărui membru sau oricăror membri ce ar fi încercat să tulbure armonia şi obedienţa întregii adunări înţeleptul care-i guverna în acel moment era o persoană în vîrstă al cărei chip reflecta prea fidel nemulţumirea ranchiunoasă ce se instalează după repetate «Şocuri. Un ghinion extrem îl urmărise în toate încercările lui di-amatice şi devenise (pentru a folosi cuvintele unui hîtru rău de gură ce asistase la căderea ultimei lui piese) *afurisit fără a mai putea fi izbăvit vreodată.* Zăbovea insă in continuare pe la poalele Parnasului, traducîndu-i pe clasici şi comiţînd felurite alte scrieri. Cu ajutorul unei invincibile siguranţe de sine, al unei neîmblîn- zite insolenţe, al unei neînfricate violenţe de limbaj şi al unei bune cunoaşteri a vieţii, reuşise să-şi dobîndească şi să-şi păstreze reputaţia de om foarte învăţat şi spiritual în ochii celor ce nu se bucurau nici de învăţătură, nici de minte, adică treizeci şi nouă din cei patruzeci de autori din care-i era formată partida. Pînă şi cîţiva membri ai Colegiului îl priveau în această lumină, deşi majoritatea celor ce-i dăduseră votul la alegeri erau cei ce se temeau de maliţiozitatea lui, ii respectau experienţa şi venerabilitatea sau îl urau pe rivalul său, poetul epic.

Scopul principal al înfrăţirii (cum spuneam) era ca scriitorii să-şi sprijine reciproc producţiile, recoinandîn- du-le la unison pentru publicare, cu toată priceperea şi mfluenţa de care se bucurau ; făceau asta nu numai în discuţiile particulare, ci şi prin epigrame ocazionale, cronici sau anunţuri publicitare inserate în ziarele publice. Ştiinţa aceasta, cunoscută sub numele vulgar de «aruncarea prafului în ochi", o ridicaseră la un grad atît

de înalt de rafinament, încît se intîmpla foarte des ca un autor să scrie un atac violent împotriva propriei producţii, pentru a dezmorţi

curiozitatea oraşului care-l ignorase, în ciuda unanimităţii de interese ce unea obştea, exista de mult o duşmănie personală între cei doi rivali menţionaţi mai sus, fiecare pretinzînd intîietatea pentru sine, deşi majoritatea decisese prin vot în favoarea preşedintelui aflat în scaun. E adevărat că rîca nu ajungea niciodată să se manifesteze prin sfidare deschisă sau scandal, dar răbufnea la fiecare întrunire prin încercări de eclip- sare reciprocă prin vorbe de duh şi replici încărcate de sens, în aşa fel încît, seară de seară, se servea un delicat banchet al spiritului, spre deliciul şi educarea membrilor mai tineri, care niciodată nu pierdeau ocazia de a se împărţi în tabere, declarîndu-se de partea unuia sau altuia dintre combatanţi şi încurajindu-l din priviri sau cu aplauze, după cum o cereau împrejurările disputei.

Onorabilul consistoriu se ţinea în cea mai bună încăpere a unei berării, unde se găseau din belşug vin, punci, sau bere, după punga şi plăcerea fiecăruia ; membrii îşi plăteau separat consumaţia. în această ambianţă avu loc prezentarea eroului nostru, înconjurat de douăzeci de străini ale căror înfăţişări şi costumaţii erau de o foarte pitorească varietate. Fu primit cu dovezi solemne de politeţe şi respect şi aşezat la dreapta preşedintelui care, poruncind să se facă linişte, îi recită cu voce răsunătoare oda compusă anume pentru acea ceremonie, unanim apreciată şi aplaudată. I se ceru apoi să lege jurămîntul solemn obişnuit, prin care se obliga să aibă în vedere, în toate împrejurările (în măsura în care-i stătea în putere s-o facă) renumele şi interesele obşteL După rostirea jurămîntului, tîmplele-i fură încinse cu o cunună de lauri sacri, anume păstraţi pentru astfel de ceremonii

După îndeplinirea, cu toată solemnitatea cuvenită, a tuturor ritualurilor, noul membru își plimbă ochii prin sală, examinîndu-şi ceva mai atent confraţii ; ceea ce văzu fu o colecţie ciudată de peruci, de toate culorile, formele şi mărimile, cum nicicind nu-i mai fusese dat să contempleze. Cei ce şedeau in preajma prezidentului, pe ambele laturi, se distingeau aproape toţi prin peruci venerabile, cu vîr- furi de o surprinzătoare diversitate ; unele creșteau în

Partea din spate, ca taluzul din faţa unei fortificaţii ; altele aveau două protuberanţe distincte, ca dealurile Helicon Şi Parnas, altele erau imbîrligate şi ţepoase, ca şi coardele lui Jupiter Ammon. După acestea urmau perucile Membrilor cu statut mijlociu, dintre care multe nu erau decît simple succedanee, confecţionate prin aplicarea unui trandafir pe o coadă împletită din păr unsuros ; forma cea mai jalnică o constituiau nişte mase de păr cu neputinţă de descris.

Hainele se potriveau destul de bine cu podoabele purtate pe capete : veştmintele de pe banca de sus păreau decente şi curate, în vreme ce ale clasei mijlocii arătau Uzate şi soioase, iar în colţul mai îndepărtat al odăii observă încercări de a ascunde pantaloni rupţi şi cămăşi murdare. Mai mult, reuşi să-şi dea seama, după înfăţişarea fiecăruia, cu ce fel de talent literar îl blagosloviseră muzele. Tragedia îţi sărea în ochi din privirile grave şi solemne, Satira făcea cu ochiul din încruntaturile invidioase şi nemulţumite ; Elegia scîncea în chipurile de înmormîntare, Pastorala moţăia în feţele de o paloare insipidă ; Oda se definea în privirea distrată şi Epigrama se răsfăţa în rînjetul obraznic. Se prea poate că eroul nostru îşi credea puterea de pătrundere mult prea rafinată, cînd afirmă că. dincolo de aceste descoperiri, putuse să-şi dea uşor seama de situaţia bănească a fiecăruia, şi era gata să parieze că poate ghici fiecare sumă în parte, fără să se depărteze cu mai mult de trei gologani de adevăr.

In loc să devină generală, conversaţia se fărîmită pe- grupuri, iar poetul epic reuşi să atragă atenţia mai multor indivizi, cind prezidentul interveni, strigînd tare :

— Fără cabale, gentlemani, fără conjuraţii !

Rivalul, socotind că-i de datoria lui să dea o replică

acestei admonestări, răspunse :

— N-avem secrete ; cel ce are urechi, poate să asculte.

Cuvinte adresate, cu subînţeles, adunării, şi feţele tuturor se luminară de speranţa că-şi vor primi porţia obişnuită de spuite, dar preşedintele păru să nu accepte provocarea ; fără a-şi lua înfăţişarea bătăioasă de totdeauna, răspunse calm că-1 văzuse pe domnul Metaforă făcînd cu ochiul şi şoptindu-i ceva unui aliat şi trăsese de aici concluzia că ceva misterios se afla pe tapet.

Socotindu-şi potrivnicul descurajat, poetul epic hotărî să profite de deprimarea lui, ca să crească mai mult în ochii străinului; în acest scop întrebă, cu un aer de triumf, dacă era interzis prin lege ca oamenii să aibă ticuri nervoase la ochi şi trebuia să fie neapărat bănuiţi de conjuraţie. Preşedintele, văzînd încotro bate şi enervat de neobrăzarea sa :

— Desigur (răspunse), putem admite ca un om slab de minte să facă uneori convulsii la ochi.

Replica smulse hohote triumfătoare de rîs partizanilor prezidentului, iar unul dintre ei observă că rivalul încasase o pocnitură zdravănă în ţeastă.

— într-adevăr (răspunse bardul), în această privinţă domnul Preşedinte are un avantaj asupra mea. Dacă şi mie mi-ar fi întărită ţeasta cu nişte coarne, lovitura nu m-ar fi durut atît de tare.

. Răspunsul, conţinind o crudă aluzie la nevasta preşedintelui, ilumină chipurile prietenilor agresorului, care începuseră să se simtă bătuţi ; asupra celeilalte partide avură efectul contrar, pînă cînd şeful, recurgînd la tot spiritul de care era capabil, îi întoarse salutul, observînd câ nu era nevoie de coarne atunci cînd intrarea păzită nu merită să fie apărată.

Un asemenea atac asupra tovarăşei de jug a domnului Metaforă, care nu se remarca deloc prin frumuseţe, nu putea rămîne fără efect asupra ascultătorilor. în ceea ce-1 priveşte pe bard, el fu evident zguduit de remarcă, dar răspunse fără a ezita prea mult :

—La naiba ! Sînt de părere că dacă intrarea dumitale păzită ar fi deschisă tuturor, nu prea mulţi s-ar osteni să treacă la atac.

— în afară de cazul că ar avea tunuri mai eficace decît tirul cuvintelor dumitale de spirit (zise prezidentul).

— Cît despre asta (strigă, grăbit, celălalt), nu va fi nevoie să facă o breşă, în ziduri ; vor găşi bastionul *la pucelle* [1] gata dărîmat cînd ajung acolo, he, he.

1 Fecioara (fr.) (n. ed. engl.).

— Cred însă că v-ar fi peste puteri (observă preşedintele) să umpleţi *la fosse* -.

' — Recunosc, aşa ceva ar fi greu (răspunse bardul), aici aş da peste un *hiatus maxime deflendus* [1].

1 „O groapă ce trebuie mult deplînsă" (lat.) (n. end. engl.),

Exasperat de atîta neruşinată insinuare, făcută chiar în prezenţa proaspătului membru, preşedintele exclamă cu ochii fulgerîndu-i de indignare :

— Și cu toate acestea, dacă un detașament de pionieri s-ar apuca să-ţi exploreze craniul, ar găsi în el destul gunoi pentru a înfunda toate canalele orașuluL

La acest punct, admiratorii poetului epic gemură adînc, dar el, luind cu mult calm o priză de tabac :

— Cînd cineva devine mojic (spuse), e pentru mine o dovadă neîndoielnică a faptului că se simte învins.

— Dacă-i așa (răcni celălalt), dumneata însuţi eşti cel ce pierde, căci ai recurs la insulte personale înaintea mea.

— Apelez (replică bardul), la cei ce mai pot vedea lucrurile clar. Domnilor, ce părere aveţi ?

Apelul declanșă o zarvă universală şi zăpăceala puse stăpînire pe întreaga confrerie. Fiecare se luă la harţă cu vecinul, încercînd să-şi ridice în slăvi cauza. în zadar încerca prezidentul să-şi impună autoritatea ; zbieretele se auzeau tot mai tare, adversarii se înflăcărară, începură să se încrucişeze în aer epitete ca *tâmpit, cap pătrat* şi *pungaş.* Peregrine se simţea grozav în mijlocul tevaturii ; sărind pe masă, intona chemarea la luptă şi numaidecît se încinseră vreo zece încăierări separate. Luminările se stinseră de atîta avînt şi combatanţii continuară să se pocnească orbeşte. Răutăciosul Pickle împărţea, la nimereală, lovituri în întuneric, iar «amenii aflaţi în încăperile de dedesubt, alarmaţi de zgomotele păruielii, de scaunele răsturnate şi de zbierătele celor angajaţi în luptă, dădură buzna grămadă în sus pe scări, cu luminări în mînă, să vadă ce produsese nemaipomenita tevatură şi, dacă era posibil, s-o potolească.

De cum redeveniră vizibile lucrurile, grupuri stranii de oameni aflaţi în picioare și de fiinţe prăbușite putură fi distinse pe cîmpul de bătaie. Ochii domnului Metaforă erau înconjurați de cercuri de culoare vînătă, iar pe nasul preşedintelui atîrna un boţ de sînge închegat. Unul dintre autorii de tragedii, pomenindu-se atacat pe întuneric, în- hăţase un cuţit de tăiat brînza, aflat pe masă, şi se folosise de el ca de un pumnal pentru a găuri beregata adversarului ; din mila Domnului însă, tăişul nu era destul de ascuţit pentru a străpunge pielea, reuşind doar s-o zgîrie în cîteva locuri. Un poet satiric aproape că reuşise să sfîşie, dintr-o muşcătură, urechea unui bard liric. Cămăşile şi legătoarele de grumaz se transformară în zdrenţe ; pe podea se afla o grămadă jalnică de peruci, încît nici cea mai atentă examinare n-ar fi reuşit să-i stabilească pe proprietarii fiecăreia ; aceștia fură obligaţi, aproape toţi, să folosească batiste în locul scufiilor de noapte.

Sfada se curmă însă la intervenţia din afară, o parte din combatanţi fiind oricum osteniţi de pe urma unei trude ce nu le adusese nimic altceva decît cucuie, iar o parte lăsîndu-se intimidaţi de protestele proprietarului şi ale oamenilor săi, care ameninţau că vor chema garda. Cîţiva, foarte puţini, se ruşinară de a fi fost surprinşi în toiul unei dispute scandaloase. Dar, chiar dacă lupta se isprăvise, în seara aceea n-a mai fost posibil să se reinstau- reze armonia şi ordinea în sînul societăţii scriitoriceşti şi membrii ei se risipiră, după ce prezidentul îi adresă o scurtă şi confuză cuvîntare eroului nostru, cerîndu-i scuze pentru imorala păruială ce se încinsese tocmai în seara primirii lui în confrerie.

Intr-adevăr, Peregrine cugetă multă vreme dacă reputaţia de care se bucura îi va permite să mai frecventeze şi de-acum încolo venerabila asociaţie. Cum ştia însă că unii dintre membri — oricît de caraghioasă le-ar fi fost înfăţişarea — erau oameni talentaţi cu adevărat, şi cum avea firea aceea veselă ce caută întruna pricină pentru rîs, cum observă Horaţiu, vorbind despre Philippus :

'Risus undique quaerit[1] se hotărî să meargă în continuare la colegiu, în ciuda accidentului întimplat în seara debutului său. îl mai împingea la asta şi dorinţa de a afla cîte ceva despre viata de culise a teatrului, convins fiind că unii membri cunoșteau treburile astea de-a fir-a-păr. Mai mult, înaintea următoarei vizite veni să-l vadă sponsorul său şi-i dădu toate asigurările că niciodată, dc la constituirea Colegiului şi pînâ III seara cu pricina, nu se mai intîmplase să se iște o astfel de busculadă. El ii făgădui apoi că în viitor nu va mai avea nici un motiv să se scandalizeze din pricina comportării scriitorilor.

I *Epistole,* I, 2, 79, „Caută rîsul în orice sursă'[1] (n. cd. engl.).

Convins de îndemnuri şi asigurări, se lăsă din nou dus în mijlocul comunităţii de autori, unde totul se desfăşură cu cea mai mare pompă. Certurile şi altercaţiile fură evitate şi Colegiul se aşternu serios pe treabă, pentru a împlini scopul întrunirii care era, în seara aceea, de a asculta necazurile membrilor săi şi a le veni intr-ajutor cu sfaturi bune. Primul care-şi ceru dreptate fu un scoţian vorbăreţ. Intr-un dialect straniu, acesta se plinse că. la începutul stagiunii, predase o comedie directorului unui anumit teatru, care, după ce o ţinuse la el trei săptămîni, i-o înapo- iase autorului, afirmind că nu găsise in piesă nici urmă de logică sau de limbă engleză.

Prezidentul (care, de fapt, stilizase el însuşi piesa), so- cotindu-şi propria reputaţie în pericol, declară, în faţa întregii societăţi, că nu putea garanta pentru piesă din punct de vedere al logicii, dar în ceea ce priveşte limba, era imposibil să i se aducă, pe drept, vreo obiecţie.

— Cazul este, cu toate acestea, foarte limpede (spuse) : directorul nici măcar nu şi-a dat osteneala să citească piesa, ci şi-a format despre ea o opinie stînd doar de vorbă cu autorul, fără să viseze măcar că a fost revizuită de un scriitor englez ; în orice caz, îi eşti nespus de îndatorat pentru că ţi-a dat atit de repede un verdict. Cit voi trăi, voi avea o părere mai bună despre el decît pînă acum, fiindcă mi-a fost dat să cunosc autori mai deosebiţi decît dumneata (în ceeat ce priveşte interesul prezentat şi celebritatea) ţinuţi, aproape toată viaţa, în continuă aşteptare şi dependenţă, pentru a-şi vedea, in cele din urmă, dezamăgite speranţele că piesele le vor fi reprezentate pe scenă. Nu există decît două metode prin care s-ar putea să reuşeşti să-ţi prezinţi piesa la un teatru. Una e cea a forţei, prin intervenţia celor suspuşi cărora nici un director nu cutează să le stea împotrivă ; cealaltă e insinuarea — trebuie să intri în graţiile directorului. Se cere să-i fii recomandat şi apoi să-l cultivi cu umilinţă şi adulaţie, să-i

închini ode, dacă' e actor să-i lauzi jocul, făcîndu-te a nu auzi

glasurile criticilor, oricît de convingătoare ar fi demonstraţiile lor. în conversaţia de cafenea, cît şi la petrecerile particulare, trebuie să-i ridici in slăvi virtuţile sufleteşti, în ciuda adevărului şi a dovezilor contrarii. Aceasta e, de fapt, calea cu rezultatele cele mai bune, pe care te sfătuiesc să apuci, după ce-i vei fi prezentat de o persoana cu greutate, iar dacă, prin mijloacele acestea şi cu ajutorul perseverenţei vei reuşi, după trei-patru ani, să-ţi vezi comedia intrată în repetiţii, te poţi socoti un om extrem de norocos, fiindcă un bărbat fără cheag sau renume ce i-ar prezenta comandantului general al forţelor Majestăţii Sale o cerere de a i se acorda primul post de comandant de companie devenit vacant ar avea cam tot atîtea șanse de succes ca şi un autor nesprijinit de nimeni, care oferă o piesă pentru a fi jucată pe scenă. Dacă directorul nu e nevoit să facă pe plac nici unui prieten al său, atunci de ce naiba să-şi ia pe cap osteneala şi cheltuiala de a pregăti o piesă nouă şi de a renunţa la trei reprezentaţii aducătoare de bani, numai ca să măgulească vanitatea unui străin şi să-i burduşească buzunarele ?

Bardul nordic se porni să vocifereze vehement împotriva sfaturilor şi observaţiilor prezidentului, dorind să dovedească prin argumente raţionale şi cu exemple culese din propria-i experienţă că un singur poet reprezintă, pentru societate, un membru mai demn şi mai important decît toţi actorii sau directorii ce-au existat vreodată. Fu însă pus la punct şi silit să tacă de cum îşi începu tirada de un decret al consiliului, care fu în unanimitate de părere că sfaturile primite fuseseră atît judicioase, cît şi folositoare şi că va face o mare greşeală dacă nu va profita de ele.

CAPITOLUL CU *Alte lucrări ale Colegiului*

Nici nu terminară bine de discutat această problemă, că se ridică pentru a se plînge un alt gentilom, spunînd c& se angajase să traducă în englezește opera unui autor renumit, crud desfigurată de niște încercări anterioare. Pe cum începuse însă proiectul lui să prindă cheag, proprietarii infectelor traducţii precedente se străduiseră să-i prejudicieze traducerea, prin insinuări asidui, potrivnice adevărului şi spiritului echităţii, ce spuneau că nu pricepe"

o boabă din limba din care pretindea că traduce, lntrucît cazul îi privea îndeaproape pe cei mai mulţi dintre membrii prezenţi, fu dezbătut cu multă seriozitate. Unii observară că nu era vorba doar de o încercare rău intenţionată de a-1 dezonora pe reclamant, ci de o ranchiunoasă defăimare publică ce urmărea să încurajeze o investigare a pregătirii tuturor traducătorilor, puţini dintre aceştia (după cum se ştia) fiind îndeajuns de calificaţi ca să reziste la un astf.il de test. Alţii spuseră că, dincolo de acest aspect, care trebuia să se bucure de toată atenţia Colegiului, se simţea necesitatea unei acţiuni comune de umilire a librarilor obraznici, care, de cînd lumea, se folosiseră de orice prilej pentru a-şi asupri şi înrobi autorii, nu doar plătind oamenii de geniu cu salarii de croitor ambulant, fără a le acorda măcar o zi de odihnă pe săptămînă, ci şi profitînd de pe urma nevoilor acestora, într-un chip ce nu avea nimic în comun cu spiritul dreptăţii şi al omeniei.

— Iată, de exemplu, eu (zise unul dintre membri), dc* cum mi-am cîştigat o mică reputaţie în oraş, am fost luat în braţe de un tiran din ăştia ce se prefăcea a-mi fi prieten şi mi-a dat chiar şi bani, ca să fac faţă nevoilor ihele, aşa încit l-am considerat însăşi icoana bunăvoinţei dezin-ţ

teresate, iar dacă el mi-ar fi ghicit dispoziţia sufletească şi m-ar fi tratat pe măsură, aş fi fost gata să-mi pun condeiul în slujba lui, în condiţiile pe care mi le-ar fi impus. După ce-am profitat o vreme de amiciţia lui, mi s-a în- tîmplat să am nevoie de o sumă mică de bani şi m-am adresat cu toată încrederea din nou bunului meu prieten care, dintr-o dată, a pus capăt mărinimiei sale, refuzînd, în modul cel mai abrupt şi jignitor, să-mi îndeplinească rugămintea. Deşi în acel moment făcusem progrese destul de frumoase cu o lucrare pe care o scriam, şi care reprezenta o garanţie suficient de bună pentru suma cerută, m-a întrebat pe şleau cum intenţionez să-i plătesc banii împrumutaţi. Am fost, aşadar, dus de nas, ca o prostituată tînără, abia venită la oraş, pe care codoaşa o lasă să acumuleze datorii, pentru a o putea asupri mai apoi după bunul ei plac, iar dacă nenorocita se plînge, e tratată drept cea mai nerecunoscătoare fiinţă din lume, şi încă s-ar părea că pe bună dreptate, cum ar crede orice observator neutru. „Stricată nerecunoscătoare (ar spune codoaşa), nu ts-am luat în casa mea cînd n-aveai nici cămaşă pe spinare, fustă pe fund sau o bucăţică de pîine să-ţi amăgeşti cu ea stomacul ? Nu te-am îmbrăcat ca pe o femeie de treabă din cap pînă-n picioare, nu ţi-am dat casă, masă şi alte cele, pină cînd nesocotinţa te-a dus din nou la' nenorocire, iar acum ai îndrăzneala — mincinoasă rea şi puturoasă ce eşti ! — să-mi spui că mă port aspru cu tine, cînd nu-ţi cer decît ce-i al meu !" Aşadar, tîrfa şi autorul sînt deopotrivă oprimaţi, ba chiar li se răpeşte şi tristul privilegiu de a se plînge, siliţi fiind să se supună concfi- ţiilor pe care creditorii lor găsesc potrivit să le impună.

Exemplul acesta avu un efect atît de puternic asupra convingerilor şi nemulţumirilor întregului Colegiu, încît toţi jurară pe loc răzbunare împotriva celor ce-1 făcuseră să sufere pe traducător şi, după o scurtă discuţie, căzură de acord că acesta trebuia să efectueze o tălmăcire nouă a unei cărţi de succes, pe care s-o opună versiunii anteri- - oare aparţinătoare delincvenţilor şi s-o culeagă cu litere foarte mici, încît s-o poată vinde mai ieftin decît concurenţa. Colegiul urma să-şi folosească toată priceperea şi influenţa pentru a recomanda noua traducere şi a îi sprijini cariera în lume.

De cum sc rezolvă şi afacerea asta, spre satisfacţia tuturor, se ridică un autor ceva mai bine cunoscut şi solicită stalurile şi ajutorul confraţilor pentru a-1 pedepsi pe un nobil oarecare, ce se dădea drept extrem de

rafinat şi care, impresionat de o operă lansată în lume de autorul nostru şi primită cu laude pretutindeni, nu numai că dorise să-l cunoască, dar îi făcuse o curte asiduă.

— M-a invitat la el acasă (le spuse), unde m-a copleşit cu politeţea şi declaraţiile de prieteşug. A insistat să-l tratez ca pe un prieten intim şi sâ-1 vizitez la orice oră, fără a mă formaliza ; mi-a smuls promisiunea că v6i lua cu el micul dejun cel puţin de trei ori pe săptămînă. Pe scurt, m-am socotit tare norocos de a fi fost înconjurat de atenţia unui om de valoare şi reputaţia lui, că- ruia-i stătea în putere să-mi facă trecerea prin viaţă mai uşoară. Ca să nu-i dau pricină să creadă că-i neglijez prietenia, m-am dus de două ori la el acasă, să beau ciocolată. aşa cum ne înţelesesem ; el însă era atît de obosit, fiindcă dansase la o petrecere toată noaptea, încît valetul de *chambre* nu s-a încumetat să-l trezească atît de devreme. I-am lăsat deci lordului complimentele mele, dimpreună cu o operă manuscrisă, pe care-şi exprimase dorinţa sinceră de a o citi. Nedorind ca nerăbdarea de a.mă revedea să-i zdruncine în vreun fel sănătatea, mi-am reînnoit vizita a doua zi dimineaţa, ca să primesc, prin intermediul valetului, mesajul că se distrase de minune cu manuscrisul meu, din care citise deja cea mai mare parte, dar că acum era atît de ocupat să născocească o costumaţie potrivită pentru un bal mascat particular, încît nu-şi putea îngădui plăcerea de a lua micul dejun cu mine. Scuza mi s-a părut rezonabilă şi am acceptat-o ca atare, iar după o zi. două. mi-am făcut din nou apariţia, dar iarăşi înălţimea Sa lordul era extrem dc ocupat. Se prea putea ca lucrurile să fi stat intr-adevăr astfel, aşa că am revenit şi a patra oară, sperînd să-l găsesc mai liber, dar el ieşise în oraş cu o jumătate de oră mai devreme şi-i lăsase cameristului opera piea să mi-o înapoieze ; acesta-mi dădu toate asigurările că stăpinul său o citise cu infinită plăcere. M-aş fi retras, poate, satisfăcut de această declaraţie^ dacă, trecînd prin hol, nu l-aş fi auzit pe unul din lachei, sus pe trepte, întrebînd cu o voce destul de răsunătoare : „Veţi binevoi să fiţi acasă cînd o să vină, înălţimea Voastră ?•*' Se înţelege că nu mi-a făcut nici o plăcere descoperirea mea ; de cum am înţeles ce se întîmplâ, m-am întors spre călăuza mea şi : „Văd (i-am spus) că lordul e dispus să fie plecat în oraş în dimineaţa asta şi pentru alţii, nu numai pentru mine". Individul (deşi un simplu valet) s-a făcut purpuriu la aceste cuvinte, iar eu am plecat, puternic iritat de făţărnicia pairului mitocan şi absolut hotărît să-l scutesc, pe viitor, de vizite. Nu mult după această întîmplare mi s-a întimplat să-l întîlnesc în parc şi, politicos, cum sînt, n-am putut trece pe lîngă el fără să-l salut, scoţîndu-mi pălăria, iar el mi-a întors salutul în cea mai distantă manieră, deşi eram amîndoi singuri şi nu se vedea ţipenie în jur. Iar cînd aceeaşi operă pe care o lăudase fără rezerve mi-a fost publicată mai tirziu, pe bază de listă, nu şi-a comandat nici măcar un singur exemplar. Am stat adeseori să mă gîndesc, mirat, la ridicola contradicţie existentă in purtarea acestui om, care-mi pare a fi rezultatul unei hotărîri ferme de a se face urît şi dispreţuit de semenii săi. Eu nu i-am solicitat protecţia, ba nici măcar nu mi-a

trecut prin minte numele lui, pînă cînd nu mi-a căutat el însuşi prietenia ; iar dacă l-a dezamăgit conversaţia mea, de ce a insistat atîta să ne mai vedem ?

— Cazul e limpede ca bună ziua ! (strigă, întrerupîn- du-1, prezidentul). E un îngîmfat dintre aceia ce se dau drept oameni de bun gust şi se consideră cu atît mai valoroşi, cu cît cunosc mai mulţi oameni de geniu pe care să pretindă că-i ajută la creaţie. Sînt gata să pun pariu cu oricine că lordul, bazîndu-se pe scurta voastră întrevedere, şi pe şansa de a-ţi fi citit opera în manuscris, a dat deja să se înţeleagă, în toate cercurile frecventate de el, că i-ai cerut ajutorul pentru îmbunătăţirea lucrării oferite acum publicului şi că l-a amuzat să-ţi facă onoarea de a-ţi da sfaturi; a văzut însă că ţii cu încăpăţânare la propria dumitale părere, în ceea ce priveşte tocmai pasajele ce nu s-au bucurat de aprobare în oraş. în ceea ce priveşte osanalele, nu-i nimic extraordinar în comportarea lui. Cînd vei ajunge la vk-sta mea, nu te vei mai mira văzînd că promisiunile şi faptele unui curtean nu seamănă deloc între ele. Aş fi gata să te secondez şi să-ţi ajut să-ţi verşi năduful, dacă aş socoti că e posibil să-l faci să se căiască

pentru jalnica-i făţărnicie ; dar, dacă intuiţia nu mă în- şalâ, persoana despre care vorbim nu mai ştie demult ce tnseamnă probitatea sau ruşinea, fiind deci perfect apărată de răzbunarea unui autor.

Opinia prezidentului fu consfinţită de aprobarea unanimă a tuturor

membrilor şi, toate celelalte plîngeri şi jalbe fiind amînate pentru următoarea şedinţă, Colegiul trecu la o partidă de replici spirituale, cu care se îndeletnicea o dată la două săptămîni, pentru a ajuta geniul să iasă la iveală. Tema era uneori aleasă de preşedinte, care deschidea jocul cu o remarcă isteaţă inspirată firesc de conversaţie ; mai apoi mingea trecea dintr-un colţ în altul al odăii, în funcţie de mişcările spiritului.

Voi repeta vorbele de duh ale acelei seri, în ordinea în care au fost pronunţate, ca să-şi poată face şi cititorul o idee despre sportul respectiv şi despre abilitatea protagoniştilor. Unul dintre membri observă absenţa domnului Metaforă şi primi de la cel aşezat alături informaţia că poetul avea vreme proastă acasă şi nu se putea aventura afară.

— Cum ! (strigă preşedintele, intervenind, cu chipul străluminat de plăcere). E obligat de vînt să rămînă în port ?

— Obligat de vin, presupun, strigă altul.

— Obădat în vin, ce stranie metaforă ! (observă al treilea).

— Nu şi dac-a intrat într-un boloboc (răspunse al patrulea).

— Mai degrabă a intrat bolobocul în el (replică al cincilea). Lui i-ar trebui de fapt un butoi uriaş sau un ocean !

— Nu-i deci de mirare, c-a fost inundat (zise al şaselea).

— Dacă se va îneca, o să iasă la suprafaţă cînd îi va plezni fierea (strigă al şaptelea).

. — Ceea ce se va întîmpla foarte repede (hohoti al optulea), fiindcă-i demult gata să pleznească.

— Ba nu, ba nu (observă al nouălea), se vâ ţine bine U fund. credeţi-mă, are o *îndemînare naturală de a se cufunda.*

— Cu toate acestea (remarcă al zecelea), eu l-am văzut şi plutind în nori.

— Atunci trebuie că era înnegurat (strigă al unspre» zecelea).

— Era atît de-ntunecat (replică celălalt), încît nu se înţelegea ce gîndeşte.

— Şi totuşi (spuse al doisprezecelea) poţi vedea prin el foarte limpede.

— Vorbeşti (zise al treisprezecelea) de parcă ’ar avea capul din sticlă.

— Nu, nu (strigă al paisprezecelea),' are capul dintr-un material mai rezistent; se îndoaie înainte să se spargă.

— Şi totuşi eu l-am văzut spart (reveni preşedintele).

— Văzut-ai ceva spirit ieşind prin gaură ? (întrebă altul).

— Spiritul Iul (răspunse preşedintele) e prea subtil pentru a fi observat cu ochiul liber.

Următoarea gură era tocmai pe cale să se deschidă, cînd exerciţiul, fu brusc întrerupt de strigătul „Foc !“ venit din bucătărie şi întreg Colegiul fu cuprins de panică. Fiecare dori să fugă primul afară, aşa că blocară uşa, precum şi coridorul şi fiecare individ primea pumni în spinare de la cel aflat îndărătul său. învălmăşeala produse zarvă şi zbierăte ; nori' de fum se rostogoleau înspre apartament şi frica încruntase toate frunţile. Peregrine, văzînd că n-are şanse să folosească uşa, deschise o fereastră şi sări fără nici o dificultate în stradă, ynde găsi o fnulţime de oameni veniţi să dea o mînă de ajutor la stingerea incendiului. Unii membri ai Colegiului ii urmară exemplul şi reuşiră să scape teferi ; prezidentul, temîndu-se să folosească aceeaşi cale de salvare, stătea tremurînd pe marginea ferestrei, neîncrezător în sprinteneala sa şi îngrozit de consecinţele unui salt. Tocmai atunci se întîmplă să treacă un *porte-chaise* şi el se folosi imediat de ocazie : opintindu-se, sări pe acoperişul litierei, care se răsturnă imediat, spre necazul muşteriului dinăuntru, un fante efeminat, îmbrăcat elegant, aflat în drum spre o petrecere.

Această umbră de bărbat, auzind zgomotul de sus şi simţind din plin şocul răsturnării, socoti că un cat întreg de casă se prăbuşise peste litieră şi, temîndu-se că va fi făcut zob, scoase un ţipăt interpretat de gloată ca venind din gîtlejul unei femei. Ii săriră deci cu toţii în ajutor în timp ce purtătorii, în loc să se ocupe de el, se puseră pe fugă, de cum îşi reveniră, ca să-l prindă pe cel ce-i răstur- nase ; acesta însă, obişnuit să scape dintre mîinile portăreilor, se repezi într-o străduţă întunecată şi, dispărînd într-o clipită, nu mai putu fi văzut de niei un om viu pînă a doua zi, cînd reapăru pe Tower HilL

Omenoşii din gloată, care trudiseră din greu ca s-o salveze pe presupusa doamnă, îşi înţeleseseră greşeala cînd dădură cu ochii de fantele ce-şi rotea privirile în jur, îngrozit şi înnebunit; pe loc, compasiunea lor se schimbă în veselie şi începură să facă o sumedenie de glume deşănţate pe seama nenorocirii sale, nemaivăzînd nici un motiv de a-i uşura soarta. Se trezi deci încolţit din toate părţile, cînd Pickle, făcîndu-i-se milă de el, interveni în favoarea sa şi-i convinse pe purtători să-l ducă pînă la un poticar din apropiere, pentru care neşansa fantelui se dovedi a fi un accident providenţial. Teama avusese un efect atît de puternic asupra nervilor acestuia din urmă, încît se porni să delireze şi zăcu în nesimţire două săptămîni întregi, în care timp nu fu lipsit de doftorii, mîncare şi îngrijire ci, dimpotrivă, fu tratat regeşte, după cum reieşea din cuprinsul notei de plată prezentate de gazda lui.

Văzîndu-1 pe nefericitul fante în siguranţă în casa farmacistului, aventurierul nostru se întoarse la locul primului dezastru. Incendiul, nefiind altceva decît o trimbă otrăvitoare de fum, cedă curînd la străduinţele familiei şi' fu stins, fără alte urmări rele decit de a-i fi alarmat pe vecini, a fi conturbat şedinţa confreriei scriitoriceşti şi a fi rătăcit minţile fantelui.

Nerăbdător să cunoască mai îndeaproape trăsăturile aparte ale unei societăţi ce părea să i se deschidă treptat, domnul Pickle nu neglijă să apară la următoarea întrunire, cînd comitetul de conducere examină petiţii scrise în numele membrilor aflaţi în închisorile Fleet, Marshalsea şi King's Bench. întrucît nefericiţii autori nu aşteptau de la confraţii lor decît sfaturi şi vorbe bune, care nu priveau punga, memoriile le fură discutate cu multă grijă şi compasiune. Cu această ocazie putu şi Peregrine să-şi arate importanţa, întrucîtâl cunoştea, întîmplător, pe creditorul unuia dintre puşcăriaşi şi ştia că severitatea acelui gentilom se datora supărării pricinuite de comportarea datornicului, care tipărise un pamflet la adresa lui, fiindcă Refuzase să-l împrumute din nou, după ce-i dăduse bani ce se ridicau pină la o sumă considerabilă. Inţelegînd acum că autorul se căia şi că era dispus să-şi ceară iertare — în termeni rezonabili — tînărul nostru gentilom promise că-şi va folosi influenta pe lingă creditor ca să se ajungă la o împăcare. După cîteva zile, reuşise chiar să obţină eliberarea scriitorului din închisoare.

După rezolvarea acestor probleme sociale, conversaţia deveni generală şi criticată fără cruţare cîteva noi opere, mai ales din cele semnate de autori necunoscuţi sau neafiliaţi Colegiului. Nici profesiunea de actor nu scăpă atenţiei adunării. în fiecare săptămînă, o delegaţie formată din cei mai competenţi membri era trimisă la toate teatrele, pentru a face observaţii despre jocul actorilor. Aşadar, cei doi critici numiţi săptămînă trecută fură chemaţi să-și dea raportul; piesele văzute de ei erau *Frumoasa penitentă* [I] şi *Răzbunarea*[II]. Persoana care asistase la prima dintre aceste tragedii recunoscu a nu fi făcut nici o observaţie importantă asupra interpreţilor principali; zise că, in mare, se distrase foarte bine, deşi la început îl confundase pe Lothario — datorită îmbrăcăminţii sale

I Tragedie în vers alb de Nicholas Rowe (n. tr.).

II Tragedie de Edward Young, avind un subiect asemănă'or cu al capodoperei shakespeariene Otliello (n. tr.).

— cu un păpuşar angajat pentru a distra musafirii la nunta Calistei, fiind mai tîrziu surprins de cererea lui nerezonabilă, cînd îl provoacă pe Horaţio la luptă corp la corp şi-i cere unui potrivnic atît de neîndemînatic să-l întîlnească la o depărtare de o milă, printre stinci ; expediţie ce nu se putea efeetua fără pericolul iminent de a-şi rupe toate oasele.

Imaginîndu-şi că remarca provine din necunoaşterea piesei, Peregrine observă că, probabil, criticul se iăsase indus în eroare de felul în care fusese spusă provocarea :

„înspre apus de-oraş o milă, printre stînci,

La două ceasuri de amiază am s-aşţept“.

— Domnule (răspunse cenzorul), nu am studiat textul ; dac-aş fi făcut-o, mi-aş fi adresat observaţiile autorului şi nu actorului, care a pus punct după cuvintul „oraş" şi apoi a pronunţat „o milă printre stînci“ fără

cea mai mică pauză. Poate că, cine ştie, prin eforturile strălucitoarei lui inteligenţe, o fi descoperit că acesta este sensul dorit de poet, că Lothario punea într-adevăr ceva la cale împotriva ţurloaielor prietenului lui Altamont. Dacă aşa stau lucrurile, i se cuvin şi pentru asta laude, ca şi pentru îmbunătăţirile aduse artei actoriceşti. Nu pot fi totuşi de acord cu modul rafinat in care a redat misterul unei morţi cumplite, prăbuşirea lui şi felul cum moare — avînd în vedere caracterul vesel libertin — fiind, după mine, o vie redare a gesturilor unui tinichigiu beat de gin, care se izbeşte de vin stllp şi cade în mijlocul ţarcului, ciocanul şi ligheanul picîndu-i din mîini, face încercări convulsive de a se ridica şi, văzînd că nu-i în stare să se pună pe picioare* ţine o cuvîntare — întreruptă de sughiţuri nenumărate — gloatei adunate în jur.

— Recunosc (replică Pickle) că mişcările respectivului actor nu sînt lipsite de o anumită violenţă nefirească şi de gesturi ridicole, un fel de falsă înflăcărare prin care-şi cucereşte publicul, grăbit să-l onoreze de fiecare dată cu ropote de aplauze ; comparaţia cu tinichigiul o socotesc însă mult prea aspră, de fapt una dintre acele comparaţii groteşti prin care întîmplările cele mai grave sau tragice pot fi ridiculizate, iar nu o ilustrare dreaptă şi corectă a adevărului. Cît despre pervertirea înţelesului dorit de autor, cu ajutorul declamării nepotrivite, asta li se întâmplă atît de des pînă şi celor mai vestiţi actori, încît sîntem îndreptăţiţi să o socotim un obstacol de netrecut. Încîn- tătorul cîntec de leagăn de pe scenă e un recitativ monoton, stabilit o dată pentru totdeauna, alcătuit, s-ar zice, pe presupunerea că o propoziţie se termină fără excepţie la sfîrşitul unui vers. Dacă se-ntîmplă cumva ca ultimul cuvînt să înceapă o frază nouă, sensul întregului va avea de suferit pe măsură. L-am auzit pe Esopul vremurilor noastre', care-şi face un merit din precizia discursului, comiţind nenumărate gafe de acest fiel; una de care-mi amintesc acum e un fragment dintr-o piesă recentă, recitat după Cum urmează :

„Cerînd protecţiei pentru acei ce mint, — în dosul zidurilor, tremurînd" [1].

---

1 *Coriolanus* de James Thomson (n. ed. engl.).

.. Acuzîndu-i, în felul acesta, pe bieţii romani atît de minciună, cît şi de a fi fricoşi — fiindcă, prin pauza făcută, se înţelege că spuneau minciuni şi tremurau, totodată, în spatele zidurilor.[1] ,

1 *Răzbunarea,* actul III, scena 1 (n. ed. engl.).

— Acestea nu sînt decît neglijențe mărunte (spuse al doilea critic). Gentilomul cu pricina, luat în mare, e fără îndoială actorul cel mai complet și fără cusur ce-a apărut vreodată pe scena noastră, în pofida adorației oarbe de care se bucură rivalul său. M-am duş să-l văd cu două seri în urmă, cu intenția expresă de a-i critica jocul, dar n-am putut găsi nici un motiv de nemulțumire, ci numai și numai prilejuri de admirație și încîntare. In Pierre e colosal, în Othello excelent, iar in Zanga e fără de pereche[I]. Pe lîngă claritatea dicției, ținuta maiestuoasă și fața expresivă, gesticulația îi e atit de potrivită și de semnificativă, încit pînă și un om total lipsit de simțul auzului ar putea înțelege sensul fiecărui cuvînt rostit, numai urmă- rindu-i mișcările. Nu cred 6ă existe lucru mai perfect decît felul în care-i povestește Isabellei cum a reacționat Alonso, găsind scrisoarea senzațională pe care i-o lăsase ea în cale, la indicația Maurului. Iar cînd, pentru a-și încununa răzbunarea se dă în vileag drept năs'codtorul tuturor fărădelegilor întîmplate, se dovedește a fi un actor perfect, pronunțind doar cîteva mici monosilabe : „Să știi — eu sînt cel rău“ [II].

I Pierre în *Veneția păstrată* de Otway și Zanga în Răzbunarea lui Edward Young. Cele mai bune roluri shakespeareene ale lui Quin au fost Othello, Falstaff și stafia din *Hamlet* (n, ed. engl.).

II *Răzbunarea,* ultima scenă (n. ed. engl.).

Peregrine, după ce-1 privise ţintă pe critic o vreme :

— îmi închipui (zise) că laudele dumitale sînt învelite în ironie, fiindcă, tocmai în cele două roluri de care pomeneşti, l-am văzut pe acelaşi actor fiind mai Irod decît Irod, cu alte cuvinte, depăşind orice

culme a exagerării. Intenţia autorului este ca Maurul să-i transmită confidentei sale o informaţie conţinută în numai cîteva rînduri, care trebuie, fireşte, spuse cu un aer de ardoare şi satisfacţie, iar nu cu strîmbătura caraghioasă a unui maimuţoi cu care, am socotit eu, semăna perfect jocul său, cînd rostea această simplă frază :

„...o ridică ;

Dar cînd își aruncă pe foaie ochii,

Ca şi străpuns în creier de-o săgeată,

Se clatină şi o lăsă să-i cadă“

Pronunţînd primele două cuvinte, remarcabilul actor se apleacă şi se preface că ridică de jos ceva, apoi, recitind versurile următoare, face gesturile cu care deschizi scrisoarea ; cînd ajunge la comparaţia cu săgeata ee-i străpunge capul, îşi repede arătătorul spre locul respectiv, apoi face un pas brusc înapoi ca să pronunţe verbele „se clatină[11], iar cînd ajunge la „o lăsă să-i cadă“ începe să bîţîie din toate mădularele şi dă drumul din mînă imaginarei hîrtii. Partea a doua a descrierii se face cu aceeaşi gesticulaţie amănunţită, în timp ce declamă :

„Palid stătu o clipă şi livid, înnăbuşind suspine şi alungind durerea ;

; Pe urmă-şi şterse fruntea şi-o ridică din nou“.

Actorul îşi ia o înfăţişare de nebun, scoate două gemete ce-ţi rup sufletul, gata-gata să se sufoce, îşi frecă bine fruntea şi, îndoindu-se din mijloc, maimuţăreşte mişcarea cu care apuci ceva de pe podea. Dexteritatea asta de pantomimă nu e uitată nici cînd îşi încheie descrierea, cu următoarele trei versuri :

„Păru, la început, c-o va citi ; îns-o mototoli,
împins de teamă,

Şi-o strecură, ca pe o viperă, în sîn“.

Aici judiciosul nostru actor imită întocmai zăpăceala şi îngrijorarea lui Alonzo, se preface că-şi aruncă privirea pe ceva şi apoi şi-o retrage imediat, îngrozit; apoi, făcîn- du-şi violent mîna pumn, de parc-ar dori s-o pocnească pe loc pe Isabella în nas, se izbeşte pe sine însuşi în piept, cu toată agitaţia şi spaima unui hoţ prins asupra faptului. Dacă actorului i-ar lipsi darul vorbirii, fiind obligat să joace numai pentru ochii publicului, pantomima ar fi un mijloc necesar de transmitere a sensului; cînd însă are posibilitatea să-şi exprime ideile în cuvinte, nimic nu poate fi mai de prost gust, mai forţat, nefiresc şi grotesc decît această maimuţăreală inutilă. Nu doresc să exclud din jocul scenic gesturile potrivite, fără de care sentimentele

cele mai alese ar părea insipide şi moarto, dar acestea sini la fel de deosebite de fandoseala ridicolă şi burlescă pe cil se deosebeşte comportarea unui Tully în tribună de şmecheriile unei paiaţe pe scena unor saltimbanci. Chem să depună mărturie despre adevărul celor spuse dc mine simţul de observaţie al oricărei persoane care-a studiat atitudinea elegantă şi gesturile potrivite, aşa cum se pot vedea ele în purtarea oamenilor adevăraţi. Odată am cunoscut, e drept, un gascon, ale cărui membre erau la fel de elocvente ca şi limba ; niciodată nu rostea cuvîntul ..somn" fără a-şi culca fruntea pe dosul palmei ; de fiecare dată cînd i sc ivea ocazia să vorbească despre un cal, se ridica în picioare şi începea să tropăie prin cameră, în afară de cazul că era într-o poziţie din carc nu putea mişca fără să-i deranjeze pe toţi ceilalţi — în eazul acesta se mulţumea cu un nechezat nărăvaş. Dacă subiectul conversaţiei se întîmpla să fie un cîine, dădea din coadă şi-şi dezgolea, în mod foarte grăitor, dinţii. Intr-o zi îşi exprimă dorinţa de a-şi face nevoile, imitînd cu atîta naturaleţe acea faptă, încît lumea crezu că-şi şi dăduse drumul şi se prinseră cu toţii de nas. Cu toate acestea nimeni nu l-a considerat vreodată pe respectivul virtuoz ca fiind modelul perfect de vorbire şi comportare. în ceea ce mă. priveşte, recunosc, dacă vreţi, că actorul despre care vorbim, date fiind calităţile sale, ar putea face un rol foarte bun jucîndu-1 pe lacheul lui Pantalone sau în piesa despre Perseu şi Andromeda, ba chiar şi-ar putea dobindi faima transformind *Răzbunarea* într-o pantomimă. In acest scop l-aş sfătui să se urce pe scenă cu un pumn de făină, ca să-şi înâlbească faţa cînd spune „palid şi livid" şi socotesc c-ar trebui să ilustreze vipera cu un sîsîit cc-ţi îngheaţă sîngele in vine. Să ne referim însă la cealaltă situaţie prin care se spune că modernul Esop s-ar acoperi de glorie, adică la acel *eclaircissement*[1] cuprins în cuvintele : „să ştii... eu sînt cel rău". Stilul lui de joc, admit, s-a putut schimba de cind am asistat eu la reprezentaţia cu piesa aceea, dar îmi aduc bine aminte că, văzîndu-1 în acea situaţie dificilă, purtarea lui mi s-a părut atît de bizară, încît mi-am închipuit că-i cu adevărat victima unei crize de epilepsie, fiindcă două minute

I Explicaţie, lămurire (fr.) (n. tr.).

11

în'u nu s-a oprit din tropăit şi gîfnt, ca unul lovit din «eni:i de tremurici. După multe strîmbături şi mişcări convulsive, încît îţi venea a crede că are păduchi sub pieptar, slobozi din adîncul plămînilor .cuvîntul „eu“, ca pe o ancoră smulsă din mîl puturos.

Majoritatea membrilor colegiului, nenutrind o prea mare veneraţie pentru actorul cu pricina, primiră critica de mai sus cît se poate de favorabil, iar admiratorul comediantului, fără să mai dea vreo replică, îl întrebă în şoaptă pe gentilomul de alături dacă nu cumva Pickle oferise o piesă teatrului şi fusese întîmpinat cu refuz, întrebarea nu fu rostită suficient de încet ca să nu ajungă la urechea aventurierului nostru, care păru dispus să răspundă ; fu însă împiedecat s-0 facă de intervenţia unui alt membru, care rugă confreria să-i acorde sfaturi şi păreri privitoare la o pastorală pe care tocmai o compusese. Fină să-şi poată el supune opera atenţiei conclavului, prezidentul observă, cu un aer abătut, c-ar fi trebuit să-şi cheltuiască timpul cu o îndeletnicire mai profitabilă, iară nu cu un gen literar în care avusese atît de puţin succes pînă atunci.

— E adevărat (replică autorul) că ultima mea realizare de acest gen n-a fost primită prea favorabil, fapt datorat în întregime naturii subiectului, care nu avea nici o legătură cu patimile inimii ; acum însă, dragă domnule, altfel stă situaţia. Am compus pastorala aceasta la moartea bunicii, o femeie vrednică, din toate punctele de vedere, de lacrimile ce 'le-am vărsat pe mormîntul ei.- Mica mea compunere deci e fructul natural al unei ne-‘ prefăcute întristări ; petele ce se mai pot vedea pe coală arată tristeţea cu care am şcris-o. *LachTimae jecere litu-ras.* Iar cel ce-o poate asculta fără să i se umezească ochii, trebuie că are inima de cremene.

— Dacă-i aşa (zise .preşedintele), aş dori să ne scuteşti de durarea de a o asculta. Avem cu toţii suferinţele noastre, nu e nevoie să vînăm tristeţi imaginare.

In ciuda acestor cuvinte descurajatoare, poetul se rugă insistent să fie

lăsat să dea o mostră din opera sa. I se puse în vedere să se limiteze la cîteva versuri, aşa că recită următoarele strofe, cu un ton foarte îndurerat:

„înger de pază infidel, un' te aflai

Cînd soarta tristă mi-o răpi pe mama mare ?

Mult prea tîrziu, cd braţe slabe, încercai S-alung din uşă hîrca-ngrozitoare.

Tămăduitoru-ţi elixir, ilustre doftor, nu a fost în stare Şi n-a putut nici chiar pilula-ţi salutară Să prelungească zilele acelei pentru care La

Marybone roibii te-au dus, seară de seară. Twick’nham, cu lampa-i de ulei, nu te-a întors din [1]

cale,'

Deşi găseai acolo din Cambria fecioare ;

Nici Drury Lane, cu emnron-urile sale ;

Nici Pimlico, prăfosul, cu verzile-i umbrare ;

Nici, lîngă fluviu, mucedul Whitehall,

Unde vîslaşii se-mbulzesc la mal;

Nici unde Bursa-şi scuipă rău tăbăciţii fii,
Sau unde, — amestecîndu-i cu sîngele şi murdăria, Abruptul Snowhill îşi revarsă de şoareci puzderia, Nici unde curg canalurile împuţite de la monetării, Așadar, de foarte rău augur îmi pare Că te-ai lăsat acum furat de somn şi de mirare, Tocmai cînd veni moartea, cu platoşa-i făloasă, Lovind-o pe bătrînă* cu lancea-i nemiloasă.

Prea generoasa-i mînă şi inima ei mare Sălbaticelor fiinţe le-a dat binecuvîntare.

Torcînd, se-mbulzeau miţele oriunde ea păşea, Guiţătorii porci cătau mărinimia sa.

Și n-a fost fericită cînd n-a dat de mîncare Prea crăcănatei rațe, gîștei gîgîitoare.

Zilnic hrănit-a țanțoșul cocoș Și pe curcanul cu grumazul roș.

Cu puii, grijulie ca găina s-a purtat

Dar nici pe piţigoi şi pitulice, nu i-a prea uitat,

în vreme ce prihoru-i juca în faţă hora,
De parc-ar fi fost mama tuturora.

Și, pentru sufletu-mi îndurerat,

Ce mîngîiere mi s-a destinat ?

O, bună mamă-mare, tu dusă eşti şi moartă,

Iar eu, rămas în uimă-ţi, mă jeluiesc de soartă,

Şi-ţi cînl un bocet, tristă cîntare funerară , O, vai deci mie, văleleu, vai iară !“

Inter jecţiile de la sfîrşitul pateticei elegii nu Iură rostite fără suspinele şi lacrimile au lor ului, care se uită cu speranţă în jur, aşteptînd aplauze şi, ştergîndu-şi lacrimile din ochi, întrebă pe preşedinte ce părere avea despre cele citite. Cinicul domn, cîtuşi de puţin dedicat spiritului arcadian, răspunse, asumîndu-şi o înfăţişare ambiguă :

— Trist, foarte trist ! Destul de trist pentru a face să-i dea lacrimile şi unui aprod. Dar, cînd opera fu supusă discuţici întregii societăţi, poetul epic se ridică în picioare şi îşi comunică gîndurile in felul următor :

—. Fără a întreprinde o analiză minuţioasă a meritului poetic al imaginilor individuale, doresc să fac observaţia generală că strofele sînt atît de neregulate ca măsură, cît şi ca număr de versuri, încît nu pot fi încadrate în nici o specie a versificaţiei vechi. Pe urmă, în *antistrofă'* există multe aluzii obscene, de neînţeles pentru cititorul de rînd, laolaltă cu un catalog de nume de locuri, de dragul căruia s-ar zice că autorul s-a abătut departe de subiect, mai preocupat fiind să facă paradă prostească de priceperea sa în ale geografiei poetice, decît să stîrnească pasiunile sufletului. Intr-adevăr, s-ar putea trage concluzia, din acest fapt. că durerea lui n-a fost decît o simplă afectare, dacă în ultimul vers n-ar fi scos atîtea strigăte de jale. Erai de dorit ca strofa ce descrie inima bună a bătrînei să sune mai demn, iar ultimul vers să fie omis cu totul, pentru că invocă un tăbolu caraghios, în care ea apare căsăpind aceleaşi găini despre care ni se spune că le-a îngrijit cu dragoste maternă.

Bardul încolţit răspunse imputărilor, ară^nd că, prin neregularitatea lui. versul semăna mai mult cu exclamaţiile de durere din viaţa adevărată şi că o asemenea ne- regularitate fusese nu numai acceptată, ci chiar luată drept 'frumuseţe în cazul multor opere moderne. Recunoscu însă că pentru unii cititori aluziile puteau fi obscene; de aceea intenţiona să le explice prin note, la subsolul paginii. Cît despre descrierile geografice, criticate atît de sever de poetul epic, spuse că le introdusese anume ca să-l amuze

pe cititor şi să-i uşureze soarta, spre a nu lăsa patosul subiectului să-l afecteze prea mult. Cu privire la versul: „De parc-ar fi fost mama

tuturor", departe de a avea implicaţiile groteşti sugerate, nu încăpea îndoială că transmitea cea mai iubitoare şi părintească imagine a decedatei ; nu se îndoia că publicul va confirma aceaslă părere, cumpărînd cît mai multe exemplare ale lucrării.

— Prin urmare, după alitea declaraţii de dragoste filială (strigă bardul epic), lumea va avea motiv să spună c-ai vrut să faci afaceri din moartea bunicii dumitale !

— Poate (răspunse celălalt) c-am să-i fac librarului cadou un exemplar.

— Dacă vrei să se creadă că ai procedat absolut dezinteresat (reluă criticul), ar trebui să tipăreşti cîteva exemplare pe cheltuială proprie şi să le împărţi gratis prietenilor ; în felul acesta ai avea o şanşă la fel de bună de a-ţi vedea talentele admirate şi de a imortaliza amintirea bunicii ca şi dac-ai vinde drepturile asupra poemului contra a o mie dc lire.

Propunerea păru a-1 descumpăni pe autorul de elegii, dar prezidentul, intervenind :

— Aiurea ! (spuse), de ce naiba să pună el mai mult suflet decît arbitrii bunului gust din societatea noastră?

In absolut toate situaţiile la care te-ai referit, autorul n-a făcut decît să imite întocmai — ca să nu spun „să copieze" — apreciata operă a patronului universal.

— Cum ! (se miră celălalt). Te referi oare la celebrul Gosling Scrag Esq. [1], fiul şi moştenitorul lui Sir Marma- duke Scrag, care se instalează de unul singur în jilţul judecătorului şi dă sentinţa despre toţi autorii neamului? Mi-ar plăcea şi mie să ştiu pe ce pretenţii de geniu îşi întemeiază superioritatea. Oare cîteva ode subţirele, cîteva epistole sterpe, epigrame fără poantă şi sugestiile superstiţioase ale unui entuziast cam slab la minte să-i dea dreptul la excepţionala poziţie pe care şi-a însuşit-o in lumea literelor ? Sau şi-a dobîndit, poate, reputaţia de mare învăţat prin repetarea unor invective răsuflate la adresa unui ministru, rostite în cadenţă, ca pe scenă, şi

I Ceor£e. Lord LHtlelon (n. ed. engl.). ^

însoţite de cele mai ridicole gesturi, pînă-n clipa cînd a socotit că-i bine sâ-şi trădeze stăpînul şi să iasă din partida lui ? Cît mă priveşte, eu nu i-am citit nici o lucrare, nu l-am văzut niciodată deschizîndu-şi gura în public, nu l-am auzit făcînd conversaţie particulară, fără a-mi fl amintit două versuri din *Dunciada* lui Pope :

„Se delecta prostia, privind voiosul clovn Şi-şi amintea de vechea obrăznicie-a ei“.

Și totuși,, bucata asta străveche de inutilitate hotărăşte, dogmatic, ce merite are fiecare operă literară, iar dacă autorul n-a făcut din vreme temenele pentru a-i cîş- tiga favoarea, se va pronunţa despre lucrarea lui cu toată insolenţa şi cu tot dispreţul înfumurării lui trufaşe. Uşurinţa cu care gîndgşte nu-i cu nimic mai puţin enervantă decît aroganţa şi vanitatea lui. Mîine va înfiera, fiindcă aşa-i cade bine, chiar opera înălţată mai ieri în slăvi, iar pe cea la care s-a referit.ieri în termeni desfiinţători

o va ridica mîine la ceruri, de va vrea autorul să se umilească în aşa hal, încît să-i adore geniul superior şi să-i cerşească, jalnic, protecţia. Nu şi-a făcut niciodată prieteni printre cei înzestraţi într-adevăr cu harul poeziei, dacă nu l-au curtat şi nu i-au cîştigat favorurile prin- tr-o astfel de prostituare de scalv, cu excepţia unui singur scriitor[1], decedat nu demult. Dar chiar şi acesta a împins politeţea prea departe în versurile hagiografice inspirate de căldura recunoştinţei, deşi niciodată n-a dat ^saltare criticii terestre a patronului, nici nu şi-a jignit atît de grav propria-i capacitate de judecată, încît să opereze schimbările sugerate de acesta.

— S-ar crede (zise preşedintele) că i-ai căutat protecţia şi ai fost întîmpinat cu refuz ; indiferent însă de elocventa dumitale tiradă, al cărei adevăr n-am să încerc să-l neg, trebuie să recunosc deschis că astăzi Gosling Scrag Esq. este cea mai bună vacă de muls pe care-o poate mîngîia un autor ; fiindcă, dincolo de marea-i vanitate, care-l face vulnerabil în faţa oricărui autor ce-o Ştie gîdila, e dator cu o cantitate atît de generoasă de prostie — sau, mai degrabă, de lipsă de pătrundere — încît cei ce o exploatează nu pot să nu profite de pe urma ei.

Dacă un condeier, de exemplu, ii cîştigă atenţia prin veneraţia cea mai abjectă ; îl imploră să-şi dea verdictul asupra unei opere oarecare ; îşi ia o înfăţişare de . admiraţie mută la auzul observaţiilor ; îi primeşte şi-i citeşte amendările cu prefăcut extaz ; se-nvîrte plin de zel în jurul persoanei sale, străduindu-se să fie ales pentru a-i face fel de fel de servicii; îi ţine isonul, în gura mare, în orice conversaţie, fie în proză, fie în versuri rimate ; stă în preajma acestui mare om.arătînd cît de conştient este de propria-i nimicnicie, iar cînd el deschide gura, ascultă *cu chipul prostesc al adulării*[I] — atunci ferice de el! Dacă are ocazia să-l hrănească cu terciul moale al devotamentului, sau, afectînd o ignoranţă prostească a problemelor vieţii, să se insinueze în cugetul lui ca o persoană absolut străină de preocupările lumeşti, aşa cum a făcut un viclean confrate de condei care, ieşind, a lăsat să-i cadă o bancnotă pe podea, în aşa fel încît să nu poată trece neobservată de Gosling care, văzînd-o, a strigat, ridicînd ochii spre tavan „O, ceruri ! Ce dispreţ filosofic trebuie să aibă omul accsta pentru plăcerile oferite de avere!*, atunci... Da, insist, acestea sînt metode ce nu pot da greş pentru a dobîndi prietenia domnul Scrag ; mai devreme sau mai tîrziu ea se va manifesta sub forma unei sinecure călduţe, a unei ample subscripţii, a unui post sau a unei rente, tl sfătuiesc pe domnul Sptindy să-i dea dreptul de preempţiune asupra pastoralei acesteia ; cine ştie dacă nu va avea norocul să fie trecut pe lista celor ce se pot înfrupta din carnea lui, în care caz, cu timpul, s-ar putea căpătui cu ajutorul bisericii, fiindcă atunci cînd s-ar arăta gata s-o ia de nevastă, pe bucătăreasă[II], bunul lui patron s-ar milostivi să fie naşul mic şi în cele din urmă, la bătrîneţe, l-ar instala în slujba de jude la Westminster.

I Citat din Epistolă *doctorului Arbuthnot* de A. Pope (n. ed, engl.).

II Aluzie la Henry Fielding, care s-a căsătorit cu subreta propriei sale soţii (n. ed. engl.).

Domnul Spondy îi mulţumi preşedintelui pentru sfatul sănătos, dîndu-i toate asigurările că nu-1 va neglija. Întrucît se făcuse foarte tîrziu, adunarea se risipi fără să se mai întîmple nimic interesant.

CAPITOLUL CIII

Tînărul gentilom e prezentat unui virtuos de prim ordin şi-şi începe cariera de linguşitor

[1] *I)uncla da* **(n. ed. engl.).**

Pînă acum, Peregrine se considerase autor, fără a culege şi roadele respectivei profesii, cu excepţia moderatului succes cunoscut de satira compusă de el. Veni însă şi vremea cînd socoti că e cazul să pună pe talgerul cînta- rului o budincă *solidă in locul laudei goale* ■. Prin urmare angajă la nişte librari o traducere, prinzindu-se s-o ducă la bun sfîrşit în schimbul a două sute de lire. După ce fu întocmit contractul, se puse pe treabă cu mare zel. Se scula dimineaţa devreme ca să lucreze şi trudea ziua-n- treagă ; ieşea din casă numai seara, odată cu liliecii, ca să meargă la cafenea, unde se amuza pînă la ceasurile nouă, citind jurnalele şi stînd la taclale ; apoi se reîn- torcea în cămăruţa lui şi, după o cină frugală, se băga în pat, ca să se poată trezi dimineaţa odată cu strigătul cocoşului. Transformarea bruscă a stilului de viaţă cu care fusese obişnuit îi căzu atît de rău, încît, pentru prima oară de cînd se ştia, suferi de balonare şi de indigestie, ccea ce-i produse amărăciune şi deprimare, iar starea în care se afla începu să-i înceţoşeze, într-o oarecare măsură, mintea. De cum făcu descoperirea aceasta, ceru sfatul unui medic tînăr. membru al Colegiului şi, în momentul acela, unul dintre prietenii cei mai apropiaţi ai eroului nostru.

Discipolul lui Esculap, ascultindu-i păsul, atribui, corect, necazurile lui Pickle cauzei lor reale, anume lipsa de mişcare. îl sfătui să nu se mai jertfească ca şi pînă atunci studiului, ci să aştepte să se obişnuiască, incctul cu încetul, cu viaţa sedentară, să se bucure cu moderaţie de băutură şi de tovărăşia amicilor şi să se dezveţc, treptat, dc obiceiurile-i vechi ; mai întîi de ţoale insă, să se scoale imediat după primul somn şi să-şi destindă mădularele făcind o plimbare în zori. Ca să mai indulccască ultima parte a tratamentului, doctorul promise să-l înso-ţească în excursiile matinale, ba chiar să-l prezinte unui anumit personaj de marcă, unul care oferea un fel de mic dejun public artiştilor minori ai vremii, folosindu-şi adeseori puterea pentru a-i sprijini pe cei ce-i cultivau aşa cum se cuvine protecţia şi favoarea.

Propunerea ii plăcu nespus tînărului gentilom, care — pe lingă foloasele ce se puteau trage de pe urma unei astfel de cunoştinţe — prevedea că va găsi mult amuzament şi multe distracţii în conversaţia atîtor musafiri cultivaţi. Mai era încă o împrejurare în care grija pentru sănătate şi interesul coincideau : Iere-ul ministrului se ţinea uneori dimineaţa devreme, aşa că-şi putea face plimbarea, putea asista la ceremonie şi să ia micul dejun cu filosofii, fără a răpi timp prea mult celorlalte preocupări ale sale.

De cum îşi luase toate aceste măsuri, aventurierul nostru fu condus de doctor acasă la vestitul înţelept, recomandat fiind acestuia drept un gentleman înzestrat cu talent şi bun gust, care ardea de nerăbdare să-l cunoască. Se-ntelege că medicul netezise dinainte calea, descriin- du-1 pe Peregrine drept un tînăr plin de ambiţie, deştept şi indemînalic. care avea să devină, fără greş. o persoană importantă şi arălînd că ar fi, prin urmare, o achiziţie importantă printre subalternii patronului şi că — prin calităţile sale, spiritul întreprinzător şi temperamentul năvalnic — se va dovedi un ambasador perfect al faimei protectorului său. Date fiind aceste consideraţii, Peregrine fu primit cu multă afabilitate de gazda sa, un om foarte bine crescut, destul de cultivat, generos şi cu bun gust, dar a cărui slăbiciune era să fie considerat un model inimitabil al acestor trei virtuţi.

Cu acest scop — de a-şi dobîndi şi păstra o astfel de reputaţie — îşi ţinea casa deschisă tuturor celor ce se îndeletniceau cît de cît cu-literatura ; era, prin urmare, înconjurat mereu de un mare număr de pretendenţi la glorie şi nu-1 descuraja pe nici unul, ştiind că şi cel mai nesemnificativ dintre ei ar putea ajuta/ intr-un fel sau altul, la propagarea celebrităţii sale. Un gură spartă, chiar dacă nu ştie să adulmece urmele, poate stîmi vînatul şi ajuta, cu hămăitul lui, la lătrăturile ogarului; nu e deci de mirare că un tînăr ca Pickle, plin de calităţi, fu primit în haită, ba chiar rugat să intre in ea. După ce i se f&cu onoarea unei scurte întrevederi particulare, în cabinet, tînărul nostru gentilom fu condus într-o altă încăpere, unde cam şase-şapte aderenţi îl aşteptau pe Mecena. Acesta îşi făcu, extrem de graţios, apariţia după numai cîteva minute, culese complimentele ce-i erau de obicei adresate dimineaţa şi, fără prea multă ceremonie, se aşeză In mijlocul lor la masă.

Conversaţia se referi mai întîi la vremea de afară, analizată într-o manieră extrem de filosofică de unul din cei prezenţi, care dădea impresia de a fi consultat toate termometrele şi barometrele inventate vreodată, înainte de a se aventura să afirme că dimineaţa era geroasă. După discutarea competentă a acestui subiect, patronul întrebă ce mai era nou prin lumea învăţaţilor şi nici nu sfîrşi bine să-şi formuleze dorinţa, că toţi musafirii îşi deschiseră gura, pentru a-i satisface curiozitatea. Cel dintîi izbuti să-i atragă atenţia un anticar ciolănos Şi scofîlcit, semănînd leit cu o mumie însufleţită, uscată în nisipurile deşertului. El îşi anunţă gazda că, din întîm- plare, descoperise o medalie care, deşi ştearsă de vreme, era fără îndoială o autentică relicvă, judecind după gustul metalului şi după sunetul scos de el, ca şi după compoziţia şi culoarea ruginei. Zicînd asta, scoase o monedă de cupru, atît de uzată şi frecată de timp, încît nu mai puteai vedea pe ea nici urmă de inscripţie. Cunoscătorul pretinse totuşi că distinge profilul unui bărbat, trăgînd de aici concluzia că medalia provenea din Imperiul de Sus ; pe revers se strădui să le arate un vîrf de lance şi o parte a parasonium-ului, care erau insignele pentru Virtutea Romană, precum şi un fald al muZticium-ului[1] în care era înfăşurată. Mai descoperise unul dintre colţurile literei N şi, la o distanţă oarecare, un I întreg, inchipuindu-şi,

* Element roman de vestimentaţie (n. Ir.).

ba chiar conchizind din detaliile respective, că medalia fusese bătută de Severus, în cinstea victonei asupra rivalului său Nigerus [1], după forţarea trecătorilor munţilor Taurtfs. Explicaţia îl satisfăcu pe deplin pe şef. După ce examină moneda cu ajutorul ochelarilor, declară că vede limpede detaliile menţionate de proprietar şi binevoi să aprecieze relatarea acestuia drept o explicaţie extrem de ingenioasă.

I Lucius Septimus Severus (146—211), împărat roman. Rivalul său, Niger(us) a fost ucis in 194, in bătălia de la Issus (n. tr.).

Raritatea circulă din mînă în mînă ; pe rînd, fiecare din învăţaţii prezenţi linse metalul şi-l făcu să sune, cioc- nindu-1 de vatră, declarîndu-se de acord cu verdictul pronunţat. In cele din urmă ajunse să fie inspectată şi de tînărul nostru gentilom care, deşi nu era expert în antichităţi, cunoştea foarte bine monezile aflate în circulaţie în propria-i ţară şi, de cufn îşi aruncă ochii pe valoroasa relicvă, afirmă fără şovăială că nu era altceva decît un *jarthing*[1] englezesc uzat, iar lancea, parasormm-ul şi *mul- ticium*-ul erau urmele emblemei şi togăi în care apare silueta Britanniei pe bănuţii noştri de aramă.

I Veche monedă engleză, valorînd o pătrime de penny (n. tr.).

Patronul se arătă stînjenit de afirmaţia aceasta brutală, iar numismatul se înfurie şi, rinjind ca un babuin întărîtat :

— Ce-mi vorbeşti mie de *ţarthings* de aramă ? (întrebă). Ai văzut vreodată aramă modernă cu un asemenea lustru ? Pune-1 numai pe limbă, tinere domn, şi te asigur — dacă ai experienţa unor astfel de cercetări — câ vei descoperi o diferenţă la gust între moneda asta şi un *farthing* englezesc, ca între o ceapă şi un nap. în plus, moneda mea are sunetul corinthian adevărat, iar silueta de pe ea e verticală, în vreme ce a Britanniei e înclinată într-o parte. Şi cum ar fi posibil să luăm o ramură de palmier drept un *parasonium?*

Toţi cei de faţă îmbrăţişară cauza cunoscătorului, sim- ţindu-şi ameninţate propriile reputaţii. Patronul, văzîn- du-se în aceeaşi situaţie, arboră un aer solemn, înnegurat de o uşoară indispoziţie şi-i spuse lui Peregrine că, întrucît nu se dedicase cu dăruire acelei ramuri a studiilor antice, nu-1 surprindea să vadă că putea greşi atît de

Brav. Pickle pricepu numaidecît reproşul. Deşi uimit de vanitatea şi infatuarea gazdei sale şi ale celorlalţi musafiri, îşi ceru iertare pentru

cutezanţă şi fu imediat scuzat, î'itrucit era atît de lipsit de experienţă. Farthing-ului englezesc i se atribui rangul de monedă antică veritabilă.

Următoarea persoană care i se adresă patronului fu un gentilom eu înclinaţii spre matematică. Acesta se mîn- drea cu îmbunătățirile aduse de el unor maşinării de uz casnic, iar acum prezentă proiectul unui aparat pentru tăierea verzelor, din grădină, în aşa fel incit să protejeze cotorul de putrezirea datorată ploii şi să-l facă să producă o bogată recoltă secundară de muguri delicioşi. Importanta lui maşină reunea toate forţele mecanice într-o structură de lemn şi fier atît de masivă, încît ar fi fost cu neputinţă de-urnit fără un cal, şi avea nevoie de un drum pe care să meargă. Defectele acestea erau atît de strigătoare la cer, încît inspectorul-general le văzu de la Pi'ima ochire şi lăudă generos invenţia, observînd că ar flftai putea avea şi alte întrebuinţări folositoare, dacă ar Putea deveni mai uşoară şi mai manevrabilă.

Inventatorul nu prevăzuse obiecţiile şi nu le putea înlătura ; primi insă sfaturile fără supărare şi promise să-şi ^ai pună o dată geniul la contribuţie pentru a modifica structura maşinăriei. Nu scăpă însă, de ironia aspră a celorlalţi experţi, care-1 congratulară pentru uriaşa îmbunătăţire la care se gîndise : cu ajutorul ei orice familie Putea, intr-un pătrat de an, obţine o farfurie de varză în plus, cu fleacul de cheltuială presupus de cumpărarea, exploatarea şi întreţinerea monumentalei maşinării. Nimeni însă nu strecură mai mult sarcasm în comentariile despre respectiva invenţie decît naturalistul. Acesta [a]Pelâ in continuare la atenţia patronului, supunîndu-i o descoperire interesantă a sa, privitoare la procrearea muştelor de bălegar. Concepuse o metodă bizară de a colecta, Păstra şi cloci ouăle acestor insecte, chiar şi iarna, cu aju- toi-ul căldurii artificiale. Nici nu sfîrşi bine să-şi comunice descoperirea, că Peregrine, nemaiputîndu-se stăpîni, izbucni în hohote de rîs şi-i molipsi pe toţi ceilalţi meseni, ba chiar şi pe patron, căruia-i fu cu neptuinţă să-şi Păstreze înfăţişarea gravă arborată de obicei.

Jignitoarea veselie îl supără rău pe filosof. După o scurtă pauză, pe timpul căreia i se puteau citi pe faţă dispreţul şi indignarea, el îl certă pe tînărul nostru pentru comportare-ai neştiinţifică, incercînd să dovedească importanţa deosebită a cercetării sale pentru progresul şi înmulţirea cunoştinţelor despre natură. Nu găsi, însă, nici un sprijin la răzbunătorul inginer, care-i întoarse acum, apăsat, complimentele ironice, referindu-se la sera în care va creşte vermina şi sfătuindu-1 să descrie întregul proces în faţa Societăţii Regale, care-i va acorda, fără îndoială, o medalie şi-i va rezerva un Ioc în analele ei, ca unui distins promotor al artelor utilitare.

— Dacă (îi spuse) ţi-ai fi canalizat eforturile înspre descoperirea unei metode eficace de stirpire a acestor insecte, care fac numai rău şi daune omenirii, e foarte probabil că ar fi trebuit să te mulţumeşti cu contemplarea binelui făcut ; bizara dumitale încercare de a înmulţi larvele îţi va da însă dreptul, fără îndoială, să obţii un loc onorabil pe lista marilor învăţaţi.

— Nu mă miră (replică naturalistul) înverşunata dumitale opoziţie faţă de răspîndirea insectelor ; ştiu că te temi că-ţi vor minca toate verzele și nu vei mai avea ce tăia cu miraculoasa dumitale mașinărie.

— Domnule (răspunse mecanicul, cu amărăciune în voce şi pe chip), dacă verzele ar fi la fel de găunoase ca şi ţestele filosofilor ce se ocupă cu viermii dirt- gunoi, n-ar merita să fie recoltate.

— N-am să discut despre varză cu progenitura unui castravete, zise crescătorul de muşte, referindu-se la pedigriul potrivnicului. Acesta, înfuriat de jignire, se ridică, aruncînd fulgere din ochi şi exclamă :

— Pe toţi dracii ! La mine te referi, domnule ?

In momentul atiesta, patronul, văzînd că scandalul este iminent,

interveni cu autoritatea sa, dojenindu-i pentru necumpătare şi recomandîndu-le să se unească, în armonie şi amiciţie, împotriva goţilor şi vandalilor vremurilor noastre, care se folosesc de orice prilej pentru a-i descuraja şi ridiculiza pe adepţii cunoaşterii şi ai filosofiei. După aceste îndemnuri, nu-şi mai putură continua gilceava, re- nunţînd, cel puţin în aparenţă, la ea, deşi mecanicului nu-1 pieri ciuda şi dup& micul dejun, cînd se despărţiră, îşi acostă adversarul pe stradă, cerîndu-i să-i spună cum de îndrăznise să împingă insolenţa pînă acolo încît să formuleze observaţii grosolane la adresa familiei sale. Iubitorul de muşte, încolţit, îl acuză pe matematician de a fi deschis primul ostilităţile, cînd îi asemuise capul cu o varză găunoasă. Cearta se dezlănţui din nou şi inginerul trecu la o demonstraţie a principiilor mecanicii, ridieîn- du-şi braţul ca pe o balanţă, proiectîndu-1 înainte ca pe o pîrghie şi apucînd nasul duşmanului, ca pe un ic între două degete şi răsucindu-1 în sensul de mişcare a unui şurub sau *peritrochium.* Dac-ar fi fost obligaţi să se bată cu arme egale, atacantul ar fi avut un avantaj considerabil asupra Inamicului său, mult inferior ca forţă musculară. Filosoful însă, avînd norocul de a poseda un baston, de cum se smulse din neplăcuta strînsoare, abătu o ploaie de lovituri de toiag peste capul şi umerii potrivnicului, care, găsind grindina de pleznituri cît se poate de neplăcută, fu nevoit să-şi ia călcîiele la spinare şi să-şi caute un adăpost, urmărit de fiorosul învingător, care-1 fugări de la un capăt la celălalt al străzii, spre deosebita delectare a mulţimii, cît şi a eroului nostru şi a mentorului său ^rnîn- doi martori ai scenei.

Iată deâ cum s-a petrecut iniţierea eroului nostru în societatea linguşitorilor, deşi n-a înţeles încă bine natura îndatoririlor sale. I-o explică, mai tîrziu, medicul, cer cetind u-1 pentru felul brutal cum procedase în problema monezii, informîndu-1 că bunăvoinţa patronului nu putea fi nici cîştigată, nici păstrată de cei ce îndrăzneau să-i arate că făcuse o greşeală. II consilie, aşadar, să ţină seama de slăbiciunea acestuia şi să-l cultive pe bătrînul domn cu mult zel şi cu toată veneraţia pe care-şi putea permite s-o arate fără a se înjosi. Sarcina asta era cu atît mai uşoară pentru un om predispus să se adapteze cum era eroul nostru, cu cît purtarea înţeleptului era cu totul lipsită de îngîmfarea insolentă pe care Peregrine n-o putea vedea fără să i se facă greaţă ; bătrînul, dimpotrivă, era blînd şi îndatoritor, iar slăbiciunea lui de caracter îl surprindea pe

Punînd sfaturile în practică, Peregrine se folosi atît de bine de calităţile lui de linguşitor, încît, în scurt timp, ajunse să fie considerat unul dintre favoriţii patronului, căruia-i închina din cînd în cînd cîte un poem ; toată lumea era convinsă că se va afla printre primii discipoli ce vor culege roadele devotamentului lor.

CAPITOLUL CIV

Văându-se neglijat de Sir Steady Steer- well, Peregrine are o explicaţie cu el într-o scrisoare ; ca urmare, i se interzice să-i mai calce pragul, îşi pierde pensia şi-şi cîştigă reputaţia de ţicnit

Perspectiva aceasta a succesului şi speranţele pe care şi le punea In ministru îl consolau, Intr-o oarecare măsură, de întorsătura nefavorabilă a sorţii şi de nesiguranţa procesului încă aflat în curs, pentru recuperarea celor zece mii de lire. Avocaţii continuau să-i ia şi ultima leţcaie de prin. buzunare, umplîndu-i, în schimb, capul cu speranţe zadarnice ; decăzuse atît de mult, incit împrumută bani de la librar, în contul traduccrii, pentru a satisface pretenţiile acelor lacome harpii. Procedeul i se păru mai potrivit decît să-i creeze noi dificultăţi mizantropului, sau să recurgă la prietenul Hatchway, care trăia la garnizoană, ignorîndu-i total nefericirea. Situaţia nu-i fu deloc uşurată de sosirea corăbiei Companiei Indiilor, în care-şi investise, după cum ştim, şapte sute de lire. Cu această ocazie primi vestea că datornicul său fusese abandonat, grav bolnav, la Bombay şi că şansele de a-şi recăpăta banii erau extrem de mici.

Dată fiind situaţia, nu ne putem închipui că Peregrine ducea o viaţă tihnită, deşi făcu un efort serios să lupte împotriva ghinionului. Cu toate acestea, mintea îi era uneori năpădită de o undă de lehamite atit de puternică, încît îşi considera zădărnicite toate speranţele şi sorbea pînă la fund cupa amară a deznădejdii. Fiecare trăsură ce trecea pe lîngă el pe stradă, fiecare persoană bogată şi de vază ce-i cădea sub ochi îi amintea clipele vesele ale vieţii de odinioară, cu o intensitate ce-i îndurera inima. Din această pricină, viaţa-i era tot mai expusă tuturor suferinţelor provocate de invidie şi nelinişte. Cînd spun invidie, nu mă gîndesc la abjecta patimă datorită căreia ajunge omul să sufere din pricina succesului vecinului, oricît de meritat ar fi el ; ci la indignarea aceea chinuitoare de sine provocată de prosperitatea prostiei, ignoranţei şi viciului. De n-ar fi fost rarele clipe de plăcere trăite în timp ce conversa cu noii săi prieteni, nu ar .mai fi putut suporta viaţa asta ; sau s-ar fi îmbolnăvit în mod sigur de nervi. întotdeauna insă chiar şi în cele mai potrivnice împrejurări, omul găseşte cifee un prilej de înse-, ninare, iar Pickle era atît de abil în aflarea acestor clipe, încît reuşi să ţină cu succes piept nefericirii, pînă se împlini sorocul să-şi primească pensia de trei sute de lire.

Văzînd însă că trece ziua şi banii nu vin, în ciuda grijii cu care se prezentase de atîtea ori la sculărea ministrului, de cum expiră termenul de un an, îi trimise o scrisoare lui Sir Steady, amintindu-i în ce stare se ~afla şi de promisiunea făcută şi dîndu-i de înţeles că avea atitea cheltuieli, încît se vedea nevoit să-şi ceară stipendiul pentru anul următor.

Ih dimineaţa ce urmă expedierii scrisorii, autorul ei se înfiinţă acasă la înălţimea Sa, aşteptîndu-se să lie primit înaintea altora. Greşea însă — ministrul nu sc lăsă văzut. Atunci se prezentă la *leve,* nădăjduind la o convorbire între patru ochi dar, deşi nu-1 slăbi nici o clipă din priviri pe Sir Steady, nu obţinu de la acesta nici măcar

o privire, avînd plăcerea să-l vadă cum se retrage fără să-l fi băgat măcar în seamă. Desconsiderarea aceasta voită nu-i fu deloc pe plac eroului nostru. Jignit şi înciudat, se duse acasă şi compuse o caustică scrisoare de reproş adresată ministrului. Ca urmare, nu numai că-şi pierdu orice şansă de a mai obţine o întrevedere particulară, dar, într-o zi de primire, i se refuză accesul, prin porunca expresă a lui Sir Steady însuşi.

Dizgraţierea — semn al ruinării totale — ii umplu sufletul de mînie, groază şi disperare. îl blestemă pe portarul care-i transmisese dorinţa ministrului, ameninţin- du-1 că-i va da pe loc o lecţie pentru obrăznicia lui şi răbufni în cele mai violente injurii la adresa stăpînului, spre mirarea celor ce se întîmpla să intre în timpul acestui schimb de cuvinte. Răcorindu-se cu inutilele imprecaţii, Peregrine se întoarse acasă într-o stare de imensă agitaţie, mușeîndu-şi atît de tare buzele, încît ţîşnea sîn- gele din ele, izbind marginea șemineului cu pumnii şi capul şi plîngînd, cu faţa strîmbată de cea mai amarnică expresie a întristării.

Pipes — suficient de inteligent pentru a vedea că există o deosebire între prezent şi fosta condiţie a stăpînului său — auzindu-1 cum se chinuie, încercă să intre în cameră pentru a-l consola cumva. Văzînd că uşa-i încuiată pe dinăuntru, cerusă i se dea numaidecît drumul, atneninţînd că altfel va străpunge peretele despărţitor cît ai răsuci o dată cabestanul. Peregrine îi porunci să se care de acolo, dacă nu vrea să-l supere, jurînd că de va încerca să dărîme uşa are să-l împuşte imediat în cap. Fără să dea nici cea mai mică atenţie ameninţărilor, Tom se puse numaidecît pe treabă iar stăpînul, exasperat de neobrăzarea şi lipsa lui de respect — care, în starea lui de nervi, îi păreau p|cate'capitale — dădu fuga în cabinet şi, inhăţînd uri pistol gata încărcat, de cum îl văzu pe valet că intră în cameră după ce forţase încuietoarea — i-1 şi vîrî sub nas şi apăsă pe trăgaci. Din fericire, pulberea sfîrîi în tigăiţă, fără a comunica însă cu încărcătura, aşa că furiosul gest n-avu nici un efect asupra înfăţişării cinstitului Pipes. Nedînd atenţie manevrei lui Peregrine

— deşi ştia că pistolu-i încărcat —, se interesă, fără măcar

o tresărire a feţei, dacă e absolut necesar ca vremea să fie rea pe tot parcursul călătoriei.

Deşi scos din minţi de ciudă, Peregrine se căi,, chiar în momentul ameninţării, de răutatea îndreptată împotriva omului său atît de credincios. Dacă gestul s-ar fi dovedit falal, nu încape îndoială că şi-ar fi tras şi el un glonte în cap. Există unele gînduri ce ne răsar cu foarte mare forţă în minte, chiar şi atunci cînd avem o rătăcire ; amintirea de 6 clipă a unei scene oarecare, provocată de chipul devotatei victime, a făcut nu o dată să-i cadă asasinului pumnalul din mînă. Un impuls de felul acesta l-a apărat pe Pipes de o nouă răbufnire a mîniei stăpînului. De cum văzuse silueta colţuroasă a lui Pipes, în care se oglindea îndelungatul şi loialul lui serviciu, ca şi recomandarea defunctului comandor, în mintea lui Peregrine fulgerase ideea că neascultarea de acum a valetului era pricinuită de o intenţie nobilă.

Deşi furia j se risipi numaidecît şi inima-i fu sfîşiată de Regret pentru ceea ce făcuse, fruntea lui Peregrine rămase încruntată şi, aruncindu-i nepoftitului priviri feroce :

— Ticălosule (zise), cum îndrăzneşti să te arăţi atît de nerespectuos ?

— De ce să nu fac şi eu ceva pentru salvarea navei (răspunse imperturbabilul Pipes) cînd avem mai multă velatură decît balast, iar pilotul abandonează timona, cuprins de disperare ? Ce importanţă au două-trei călătorii întrerupte, cîtă vreme lemnăria e solidă şi velatura pusă la punct ? Dacă pierde din viteză la un viraj, va cîştiga la altul şi naiba să mă ia dacă-ntr-o zi sau alta n-o să intrăm bine sub vînt. Cît priveşte proviziile, ai depus o sumă bună de bani în cala mea, şi eşti oricînd, binevenit s-o scoţi afară dacă vrei.

In acest punct Tom fu întrerupt de sosirea domnului Crabtree care, văzîndu-1 pe Peregrine cu un pistol în mînă şi cu înfăţişarea aceea sălbatică, cu mîinile, gura şi capul pline de sînge ; mai mult, mirosind pulberea arsă, nu se îndoi deloc că fusese comis un asasinat, sau că urma să se comită unul. Fugi, aşadar, înapoi pe scări, în n\are grabă, dar toată viteza de care fu în stare nu-1 putu scoate în afara razei de acţiune a lui Pipes. Acesta, ajun- gîndu-1 din urmă în gang, îl duse înapoi în odaia stăpînului, cu observaţia că nu era momentul potrivit s-o şteargă, tocmai cînd prietenul său avea nevoie de ajutor.

Pe chipul lui Cadwallader, silit astfel să se întoarcă, se citea o expresie atît de jalnic-severă, încît, în orice altă împrejurare, eroul nostru ar fi pufnit în rîs, văzîndu-1; acum însă nu avea nici o poftă să se veselească. Totuşi- pusese' deoparte pistolul şi se străduia — deşi în van — să-şi stăpînească tumultul interior. Nu-i putu adresa mi- - zantropului nici măcar un cuvînt ci îl privi în tăcere, cu un aer rătăcit, care n-avea darul să risipească temerile amicului. Acesta, după ce se reculese :

— Mă mir (zise) că ţi-a scăpat servitorul nevătămat. Rogu-te, cum te gîndeai să te descotoroseşti de cadavrul lui ?

Recăpătîndu-şi darul vorbirii, Pickle îi ordonă lacheului să-i lase singuri şi, cu o mulţime de detalii incoerente, îl puse pe Crabtree la curent cu perfida comportare a ministrului.

Confidentul fu nespus de fericit să vadă că temerile şale nu aveau nici un temei ; ii fusese cu adevărat frică să nu-şi fi pierdut cineva viaţa. Vâzind că Lînărul e mult prea agitat ca să-l trateze în stilul său obişnuit, recunoscu mai întîi că Sir Steady era un pungaş şi-l încurajă pe Pickle să spere că-şi va putea lua. cîndva, revanşa împotriva lui. Pînă una-alta îi «Teri bani pentru cheltuielile imediate, îl sfătui să-şi pună la lucru variatele-i însuşiri, pentru a deveni independent de secăturile de teapa ministrului, şi în cele din urmă îl povătui să-i povestească despre cum fusese nedreptăţit nobilul căruia-i făcuse cîndva un serviciu, pentru a dobîndi sprijinul respectivului pair, sau cel puţin pentru a obţine o explicaţie satisfăcătoare din partea ministrului, ca să nu-şi ia măsuri premature de răzbunare.

îndemnurile acestea fură rostite cu un ton mult mai blînd şi mai plăcut decit ar fi aşteptat eroul nostru din partea mizantropului, aşa că avură un efect liniştitor asupra zbuciumului său, care se potoli treptat ; în cele din urmă, Peregrine deveni atît de rezonabil, încît promise să-i asculte sfaturile întocmai. Prin urmare, se prezentă a doua zi dimineaţa la înălţimea Sa lordul, care-1 primi, cum făcea întotdeauna, cu multă deferenţă, şi-i ascultă foarte răbdător plingerea, deşi nu reuşi să şi-o exprime fără unele răbufniri grăbite de furioasă înciudare. După ce-1 dojeni blînd pentru scrisoarea revendicativă, pricina atîtor neplăceri, pairul promise să pună o vorbă bună în favoarea lui pe lîngă ministru. Chiar în ziua aceea îşi îndeplini făgăduiala. dar. spre marea-i uluire, fu informat de Sir Steady că bietul tînăr era bolnav la cap şi nu i se t putea da deci nici un post important, fără a se aduce prejudicii guvernului : pe de altă parte, nimeni nu putea avea pretenţia ca el (Sir Steady) să finanţeze asemenea extravaganţe din propriul său buzunar. La rugămintea unui nobil decedat îi făcuse, e adevărat, un cadou de trei sute de lire, pentru a-1 despăgubi de unele pierderi pe care tînărul susţinuse a le fi suferit în timpul alegerilor. De atunci încoace însă, observase la el — atît în episto-lele lui zănatice, cît şi în comportarea personală — semne

de ţicneală atit de indiscutabile, încît fusese nevoit să poruncească să nu i se mai dea drumul în casă. Pentru a-şi dovedi afirmaţiile, ministrul merse pînă acolo încît ii chemă ca martori pe propriul său portar şi pe un gentilom" din anturajul său, care auzise imprecaţiile rostite de tînărul nostru cînd s-a pomenit prima dată exclus. Pe scurt, nobilul se convinse că Peregrine era fără îndoială şi *bona fide* [1] nebun de legat. Odată ce acceptase ideea, începu să-şi amintească de unele simptome de rătăcire observate la ultima întîlnire cu tînărul : o anumită incoerenţă în vorbire, o agitaţie a gesturilor şi privirilor ce — era evident acum — provenea din slaba înţelegere a realităţii. Hotărî, spre binele şi securitatea sa, si se descotorosească de o cunoştinţă atit de periculoasă.

[1] **Autentic (lat.) (n. tr.).**

în acest scop, procedă întocmai ca Sir Steady, dînd poruncă slugilor să nu deschidă porţile aventurierului nostru. Cînd Peregrine se duse să afle rezultatul intilnirii dintre lord şi ministru, uşa-i fu trîntită în tias, iar-paznicul îl informă, printr-o deschizătură zăbrelită, că nu e cazul să se ostenească să revină, fiindcă înălţimea Sa nu dorea să-l mai vadă. Pickle nu rosti nici măcar un cuvînt de răspuns, dar puse pe loc hotărîrea lordului pe seama reavoinţei ministrului, pe care nu conteni să-l insulte şi să-l ameninţe tot drumul pînă acasă la Cadwallader. Auzind cum fusese primit, mizantropul îl rugă pe "Peregrine să se abţină de la orice răzbunare pînă cînd el (Crabtree) va reuşi să găsească soluţia întregii enigme. Nu se îndoia că va putea risipi misterul, folosindu-şi relaţiile bune cu o anumită familie unde lordul îşi petrecea adeseori serile, jucînd vist.

Nu mult după aceea se ivi şi prilejul căutat. Nefiind obligat de vreun legămînt sau jurămînt să păstreze se- [1] creţul, nobilul spuse povestea nefericirii tinărului nostru

— ca pe o picantă ştire modernă — în primul grup unde se întîmpla să se afle, iar numele lui Peregrine nefiind necunoscut în cercurile elegante, ţicneala lui deveni subiectul general al conversaţiei vreme de o zi. Aşadar, vestea ajunse şi la urechile prietenului Crabtree, care găsi mijlocul de a afla amănuntele referitoare la ministru, aşa cum le-am descris şi noi mai înainte. Ba fu cît pe-aci să devină şi el un prozelit al convingerilor lui Sir Steady, cînd îşi chemă în minte şi cîntări toate dovezile cunoscute de el ale nesăbuinţei şi pripelii lui Pickle.

Intr-adevăr, puţine lucruri ne cîştigă mai uşor adeziunea, decît acuzaţia de nebunie referitoare la orice altă persoană. Atunci cînd e deşteptată suspiciunea lumii şi puterea ei de observaţie începe să lucreze, pînă şi omul cel mai înţelept şi mai cumpătat din lume va arăta, prin cine ştie ce ciudăţenie a comportării sale, că e într-adevăr acuzat pe drept. Orice particularitate de îmhrăcămin.e sau de conduită (de găsit la absolut toată lumea), căreia nimeni nu i-a dat înainte importanţă, va fi folosită ăcum dreptrdovadă incriminatorie, exagerată fiind pe potriva fanteziei observatorului. Sagacele observator va vedea rătăcire în fiecare căutătură a ochiului, mişcare a degetului, înclinare a capului; cînd va vorbi, modul de a se exprima şi cele spuse se vor dovedi extrem de stranii; cînd îşi va ţine gura, va fi un semn că-i e plin capul de cine ştie ce reverie extravagantă. Comportarea lui sobră nu va însemna nimic mai mult decît un interval de luciditate ; orice semn de enervare va fi considerat, pur şi simplu, delir.

Dacă oamenii ce duc-viaţa cea mai paşnică şi insipidă, fiind şi cei mai plicticoşi la vorbă, devin ţinta unor astfel de bîrfe, cum să ne mire că ele s-au potrivit de minune unui tînăr cu temperamentul înfocat ca Peregrine, care, de multe ori, ar fi îndreptăţit orice observaţii de această natură făcute de cei mai implacabili duşmani ai săi. Aşadar, fu descris drept unul dintre filfizonii aceia întreprinzători care, după ce şi-au risipit averile în nebunii şi excese, îşi pierd, spre fericirea lor, minţile şi devin insensibili la umilinţele şi necazurile pe care şi le-au adus chiar cu mîna lor pe cap.

însuşi Cadwallader se lăsă influenţat de această bîrfă în aşa măsură. încît o vreme şovăi în atitudinea pe care trebuia s-o ia faţă de eroul nostru, înainte de a se încumeta să-i comunice informaţiile culese, sau să-l trateze în toate împrejurările ca pe un om cu judecata sănătoasă, în cele din urmă, totuşi, îşi luă inima în dinţi şi-l puse la curent pe Peregrine cu ceea ce aflase, destăinuindu-i-se cu multă grijă şi cu o vorbă cît mai iscusită, din dorinţa

de a nu-i da ocazie tînărului gentilom să încalce toate limitele temperanţei şi comportării fireşti. De data asta însă, văzu cu bucurie că-şi greşise socotelile. Deşi mîniat peste măsură, eroul nostru nu se putu abţine să nu rîdă de ridicola acuzaţie, pe care — îşi anunţă el prietenii — avea s-o refuteze curînd într-o manieră extrem de neplăcută calomniatorului. Mai observă' că respectivul stîlp al statului îşi făcuse o adevărată practică din a-i calomnia pe cei cărora le era obligat şi cărora n-avea nici o intenţie de a le achita datoria.

— E adevărat (zicea Peregrine) că a avut nenuhiărate succese cu născocirile astea, reuşind să-i ducă pe mulţi oameni slabi de înger la o disperare atît de mare, încît s-au ţicnit de-a binelea. Prin aceasta, a scăpat de insistenţele lor și s-a dovedit. în acelaşi timp, că avusese dreptate. Eu însă — slavă cerurilor ! — am ajuns la o culme atît de înaltă a resemnării filosofice, încît am un sprijin solid împotriva tuturor mașinațiunilor Domniei Sale şi am de gînd să-l dau în vileag pe acest monstru în public, dezvăluin- du-i adevărata fire : dibăcie, perfidie şi nerecunoştinţa.

Iată deci cu ce planuri își îndulcise Pickle clipele în timpul căutărilor lui Crabtree ; deja i se aprinsese atît de bine imaginația, încît era absolut sigur că va reuși să-l facă pe adversar (în ciuda puterii acestuia) să se supună condițiilor dictate de el, distingîndu-se printre cei ce scriau, pe vremea aceea, împotriva administrației de stat. Ideea nici nu era atît de extravagantă cum ne pare nouă — atîta doar că nu indusese în socoteală o împrejurare materială. de care nu-și aminti nici Cadwallader cînd îi aprobă intenția.

în vreme ce Peregrine plănuia răzbunarea, vestea despre scrînteala lui, continuînd să circule, ai unse la urechile acelei doamne din lumea bună ale că roi aventuri au fost povestite în volumul al treilea al naraţiunii noastre *. Eroul nostru renunţase de mult la prietenia cu care îl onorase doamna, din motivele arătate deja aici. si anume de teama că va sucomba farmecelor ei irezistibile. Peregrine avusese destulă bunăcuviinţă pentru a o informa din ce cauză doreşte să se ţină departe, - iar doamna apreciase prudenţa lui cumpătată, deşi i-ar fi făcut multă plăcere să se bucure în continuare de încrederea şi de conversaţia lui Peregrine, pe care orice femeie din regat le-ar fi dorit. Cu toată ruptura, ea continua să-l stimeze şi sâ-i acorde prietenia ei şi inima-i omenoasă se strînse la auzul veştii despre nenorocirea lui şi neplăcuta rătăcire de care suferea. Il văzuse curtat şi adulat în amiaza prosperităţii sale ; ştia însă, din prea trista ei experienţă, cum toţi admiratorii dispar, asemenea insectelor, cînd se instalează iarna nenorocirii. In marea ei milă şi-l zugrăvea ca pe un biet zănatec nefericit, lipsit de toate lucrurile strict necesare vieţii, lîrindu-se printre epave omeneşti şi oferind spectacolul tinereţii distruse, spre dispreţul şi oripilarea semenilor săi. întristată de gîndurile acestea caritabile, ea reuşi să afle în ce parte a oraşului locuia Peregrine şi, renunţlnd la orice formalitate inutilă, se duse într-o litieră pînă in faţa uşii lui, care-i fu deschisă de mereu credinciosul Pipes.

Domnia Sa îşi aminti numaidecît chipul fidelului servitor, fiindcâ-1 iubise întotdeauna, în adlncul sufletului, pentru dăruirea şi loialitatea lui. După ce-i făcu un. graţios compliment pe această temă, îl întrebă. îngrijorată, cum i se mai simţea stăpînul şi se interesă dacă starea Sn care se afla îi permitea să primească vizite.

Socotind că sosirea unui frumoase doamne nu-i poate face nici un rău lui Peregrine, Tom nu răspunse prin cuvinte ci, adresîndu-i vizitatoarei un semn cît se poate de grăitor, la care ea nu-și putu stăpîni un zimbet, se porni să urce în vîrful picioarelor scările. Ea. ascultîndu-i îndemnul, îl urmă pînă în odaia eroului nostru, găsindu-1 pe Peregrine la masa de scris, angajat în compunerea Unui panegiric despre bunul lui prieten Sir Steady. Natura operei la care scria îi ilumina chipul, făcîndu-1 să arate nespus de vioi. Cum era îmbrăcat într-un simplu veston de casă, ar fi fost greu să-și compună o înfăţişare mai avantajoasă pentru ochii unei persoane ce dispreţuia tinichelele podoabelor inutile. Doamna fu extrem de în- etntată să-și vadă așteptările înșelate într-un mod atît de agreabil. In locul ambianţei mizere și al înfăţişării ftehorocite, ce merg mînă în mînă cu sărăcia și nebunia, Văzu o cameră decentă și plăcută, iar faţa pacientului trăda o anumită mulţumire interioară. Auzind foşnetul mătăsii, Peregrine ridică ochii de pe hîrtie şi, văzînd-o pe Domnia Sa, înlemni de uimire şi admiraţie, ca la apariţia neaşteptată a unei fiinţe supranaturale.

înainte de a-şi putea reveni din uluirea ce-i făcuse sîngele să dea năvală în obraji, ea-i spuse că venise să-l vadă în virtutea vechii lor prietenii, deşi el o făcuse demult să creadă că-i uitase cu desăvîrşire existenţa. Peregrine, după ce-i aduse cele mai calde mulţumiri pentru neaşteptata onoare, îi dădu doamnei toate asigurările că împrejurarea pe care i-o reproşa nu i se datora lui, ci mai degrabă marii nenorociri ce se năpustise peste el. Dacă i-ar fi stat în putere s-o uite atit de uşor cum îşi închipuia ea, nu i-ar fi oferit niciodată prilejul să-l acuze de lipsă de atenţie şi respect.

Nefiind încă lămurită asupra adevăratei lui stări, doamna porni o conversaţie despre diferite subiecte generale, iar Peregrine făcu faţă atit de bine la toate, încît ea nu mai avu nici o îndoială că fusese ponegrit dc răutatea duşmanilor. Aşadar îi mărturisi deschis ce o îndemnase să vină şi ce gînduri avea. El îşi exprimă cu sinceră căldură recunoştinţa pentru generozitatea şi prietenia de care dădea ea dovadă, înceoînd chiar să lăcrămeze. în ceea ce priveşte acuzaţia că ar fi înnebunit, îi explică totul în mod satisfăcător, în a?a fel încît ea în;elese limpede că fusese victima unei comportări barbare şi că acuzaţia nu era decît o calomnie de cea mai joasă speţă.

în ciuda străduinţelor de a-i ascunde starea adevărată a averii sale, Peregrine nu reuşi să abordeze acest subiect fără a dezvălui unele din dificultăţile sub povara cărora se zbatea ; sagacitatea femeii ghici tot restul şi Domnia Sa nu se mulţumi doar să-i ofere ajutor, ci, sco- ţînd o bancnotă de valoare considerabilă, insistă ca el s-o primească ca pe un mărunt semn de stimă şi o mostră a celor ce avea de gînd să le facă pantru el. El însă nu acceptă nici în ruptul capului dovada aceasta de mărinimie, dîndu-i toate asigurările că, deşi afacerile îi erau pentru moment cam încurcate, nu avusese pînă acum de suferit de pe urma sărăciei şi implorînd-o să nu-1 supună chinului unei îndatorări deocamdată inutile.

Obligată să se împace cu refuzul, ea îl asigură că nu-1 va ierta, dacă va auzi vreodată că i-a «spins aju

torul' atunci cînd va avea nevoie de el sau dacă, în viilor, ' nu va apela la ea ori de cite ori se va simţi strimterat materialicește.

— Voi considera (zise ea) orice sfială în această privinţă drept o dezaprobare a felului cum mă port, fiiniiieă eu însămi m-am văzut uneori obligată să recurg ta prieteni. în clipele de restrişte.

Generoasele ei dojeni şi alte semne ale prieteniei ee i-o purta nu

putură să nu lase o urmă adîncă în sufletul eroului nostru, care mai sîngera încă din rănile deschise în el de farmecele doamnei. Nu numai că trăi toate sentimentele înălţătoare pe care se, socoteşte îndeobşte că un om sensibil şi de onoare trebuie să le simtă în astfel de împrejurări, dar i se deşteptă în piept o pasiune şi mai fierbinte, aşa că nu se putu stăpîni să nu se exprime în cuvinte adecvate furtunii din inima lui. în cele din urmă, îi spuse pe şleau că dac-ar fi să devină cerşetor, i-ar cere un lucru mult mai important pentru liniştea lui sufletească decît caritabilul ajutor pe care i-1 ofei'ise.

Domnia Sa era prea inteligentă ca să nu vadă încotro bate, dar, nedorind să-l încurajeze, se prefăcu â-i interpreta cuvintele drept un compliment galant obişnuit şi, pe un ton glumeţ, îl rugă să nu-i dea motive să creadă că intervalul lui de luciditate se terminase.

— De fapt, milady (zise el), simt cum îmi vine criza $i nu văd de ce nu m-aş folosi de privilegiul nebuniei inele, declarînd că mă număr printre admiratorii dumneavoastră cei mai pătimaşi.

— Dac-o vei face (replică Domnia Sa), n-am să fiu atît de proastă

încît să dau crezare cuvintelor unui nebun, în afară de cazul cînd aş fi sigură că nebunia e declanşată de iubire. Ţi-ar fi destul de greu, bănuiesc, să-mi

1 demonstrezi că e aşa.

— Ba nu, Doamnă (strigă tînărul), în sertarul acesta Se găseşte un lucru ce vă va convinge că mi-am pierdut minţile din chiar această pricină ; iar fiindcă vă îndoiţi -de spusele mele, trebuie să-mi permiteţi să vă arăt dovada.

Cu aceste cuvinte, deschise un sertăraş şi, luînd din pl o coală de hîrtie, îi citi următorul cîntec de laudă în-; chinat ei, scris imediat după ce aflase lunga şi interesanta ei poveste :

I

..Cînd îţi admir, cu dragoste-ncîntată,

Frum'seţea nepereche, fermecată,

Sufletu-mi, despărţit, în van se zbate Să-şi apere tihnita libertate.

Dar lasă-ţi îngerescul chip să fie Amestec de plăcere şi-armonie,

Iar ochii, două astre pe orbită,

Iradiind iubire infinită,

In faţă să-mi răsară, pară vie,

Să-nceree să-mi ia inima-n robie.

Căci sufletul, de maxime-apărat,
De farmec nu se lasă-ngenuncheat.

II

Dar cind, venind în sprijin frumuseţii,

Seninu-ţi suflet ce-n viitoarea vieţii Rămîne calm, de-odată mi se-arată,

Iluminîndu-ţi, blînd, făptura toată ;

Cînd îţi văd firea întreprinzătoare Şi spiritul sublim, nu dur, dar tare,

Lumescul interes neprefăcut

Ce-ţi pîlpîie în piept cu zbucium mut;

Atunci puterea şi voinţa-mi pier ;

Se-nmoaie hotărîrea mea de fier.

Şi, raţiunea adormind şi ea,
Iubirea-mi invadează inima".

, Doamna, de-ndată ce-i ascultase pînă la capăt opera:

— Daţ-aş fi bănuitoare din fire (spuse); aş crede că n-am jucat nici un rol în scrierea acestei compoziţii, fiindcă pare inspirată de o fiinţă mult mai plină de merite decît mine. Am să te cred însă pe cuvânt, şi-ţi mulţumesc pentru complimentul nemeritat, cu toate că am luat cunoştinţă de el într-un mod atît de neaşteptat. Trebuie însă să-ţi spun sincer că a sosit vremea să-ţi concentrezi plăcerea de a face .curte femeilor, pe care ai căutat atîta vreme să ţi-o satisfaci, într-un ataşament

profund pentru frumoasa Emilia. Ea merită, fără îndoială, judecind după ce se vorbeşte despre ea — să se bucure dc întreaga dumitale atenţie şi stimă.

Nervii lui Peregrine fură străbătuţi de un fior la auzul acelui nume,

care-i neliniştea sufletul ori de cîte ori era pronunţat. Decît să suporte consecinţele unei discuţii pe acest subiect, preferă să renunţe la tema iubirii şi, cu multă dibăcie, dirija conversaţia pe un alt făgaş.

CAPITOLUL CV

Scrie un pamflet^ contra ministrului, din ordinul căruia, e arestat, dar, apelînd la Habeas Corpus, intră în închisoarea Fleet

înalta doamnă își prelungise șederea dincolo de limitele unei vizite obişnuite, aşa că, după ce-şi reînnoi asigurările, in modul cel mai sincer şi îndatoritor, îşi luă rămas bun de la aventurierul nostru, care promise să vină peste cîteva zile şi să-i prezinte omagiile la Domnia Sa acasă. Peregrine se reapucă numai decît de treabă şi isprăvi de redactat un foarte aspru rechizitoriu la adresa lui Sir Steady, ocupîndu-se nu doar de nerecunoştinţa de care dăduse dovadă în viaţa particulară, ci şi de reaua sa administrare a afacerilor statului. Trimise articolul editorului unui ziar săptămînal — un om cu vederi reformiste declarate — şi după numai cîteva zile îi fu publicat, însoţit de o notă a patronului, prin care-şi exprima dorinţa de a colabora şi în viitor cu autorul.

Atît de judicioase şi pline de miez erau criticile cuprinse în pamfletul respectiv, se scoteau la lumină, cu multă perspicacitate, atîtea aspecte noi ale problemei, încît interesul publicului fu stîrnit ca niciodată pînă atunci şi prestigiul publicaţiei crescu peste măsură. Ministrul nu fu printre ultimii cititori ai articolului şi, în ciuda calmului cu care se l,ăuda, se mînie în aşa hal, încît îşi puse nu- mafdecît la treabă emisarii şi, folosindu-se de mită, reuşi să arunce o privire asupra manuscrisului redactat de Peregrine cu mîna lui. Recunoscu pe loc scrisul dar, pentru a fi şi mai sigur, îl compară cu cele două scrisori primite de la aventurierul nostru. Dac-ar fi ştiut cit de mare era înzestrarea eroului nostru în domeniul retoricii, poate că nu i-ar fi dat niciodată motive de nemulţumire, ci l-ar fi folosit ca să-şi atingă ţelurile proprii; ba mai mult, l-ar fi

tratat, poate, ca pe alţi autori din opoziţie pe care reuşise să-i cumpere, dacă violenţa acestui prim atao nu i-ar fi provocat o aprinsă dorinţă de răzbunare. Prin urmare, de cum făcu descoperirea, dădu dispoziţii subalternului său, Încasatorul General, în a cărui posesie se aflau chitanţele semnate de Peregrine. A doua zi, pe cîmd autorul nostru stătea în mijlocul unor prieteni la o anumită cafenea, perorînd despre boala ce rodea statul, fu acostat de un portărel, care, intrînd în încăpere cu şase ajutoare, îl anunţă cu voce tare că avea de executat împotriva sa o poliţă în valoare de o mie două sute de lire, din însărcinarea domnului Ravage Gleanum.

Toţi cei de faţă fură uluiţi la auzul acestor cuvinte,. care-1 făcură şi pe acuzat să-şi piardă cumpătul şi (parcă din instinctul de auto-apărare) să-l lovească in cap cu bastonul pe reprezentantul legii, într-un moment de rătăcire. Ca urmare, fu înconjurat şi dezarmat numaidecît de oamenii acestuia şi tîrît fără menajamente pînă în taverna alăturată. Nici unul dintre privitori nu-i sări în ajutor, nici nu-1 vizită mai tîrziu în închisoare pentru a-i da cel mai mărunt sfat sau sprijin : atît valorează prietenia de cafenea.

Lovitura aeeasta fu cu atît mai dură pentru eroul nostru, cu cît nu se aşteptase cituşi de puţin la aşa ceva : uitase cu desăvîrşire de datoria din pricina căreia fusese arestat. Deocamdată însă. era supărat mai ales pe portărel' care-şi îndeplinise alit de brutal misiunea. De cum îşi veni în fire, în casa unde-1 duseră, îl mustră aspru pentru purtarea-i insolentă şi jignitoare. O făcu cu pumnii goi, întrucît orice posibilă armă fusese îndepărtată din preajma lui, iar vinovatul îşi primi lecţia cu uimitoare resemnare şi răbdare, juţlnd pe Dumnezeu că niciodată în viaţa lui nu bruftuluise vreun gentleman, dar că i Se poruncise să-l aresteze pe aventurierul nostru ascultînd întocmai de instrucţiunile creditorului, sub ameninţarea că-şi va pierde slujba.

Peregrine se calmă, auzindu-i cuvintele, şi de la delirul mîniei trecu la chinuirile judecăţii reci. Gloria tinereţii era acum, pentru el, întunecată, florile speranţei se ofiliseră şi se văzu condamnat la suferinţele unei celule, fără nici cea mai mică perspectivă de a fi eliberat, decît, poate, prin rezolvarea favorabilă a procesului, în eare însă spera tot mai puţin de pe o zi pe alta. Ce s-ar alege de cei nefericiţi, dacă felul cum e alcătuită mintea omenească le-ar permite să asmuţă o suferinţă împotriva alteia ? Suferinţe ce distrug încet sufletul omului; ca otrăvuri de natură diferită, anihillndu-şi una alteia efectul. Durerea domnea suverană) în sufletul eroului nostru, pînă cînd fu detronată de dorinţa de răzbunare. Cît timp aceasta fu predominantă, ajunse să privească toate cele întîmplate drept mijloace menite să-i satisfacă pofta respectivă. „Dacă trebuie să fiu închis pe viaţă (îşi spuse el), dacă sînt silit să renunţ la marile mele speranţe, cel puţin să am satisfacţia de a-mi zornăi lanţurile în aşa fel, încît să tulbur tihna duşmanului ; voi căuta în propriul meu suflet pacea şi mulţumirea pe care n-am reuşit să Ie aflu nicăieri, în clipele mele de glorie. Nemaiavînd contacte cu lumea, voi fi scutit de prostie şi ingratitudine, precum şi de o cheltuială pe care-aş fi constatat că e greu, dacă nu imposibil, s-o susţin. Voi fi mai puţin tentat (ba chiar deloc) să-mi risipesc timpul cu fleacuri şi voi avea mai multe prilejuri, netulburate, de a-mi cîştiga traiul şi a lucra pentru a fi răzbunat. La urma urmei, temniţa e locul cel mai potrivit pentru recluziunea unui filosof cinic."

Ca urmare a reflecţiilor acestora liniştitoare, îi expedie o scrisoare domnului Crabtree, relatîndu-i nenorocirea ce dăduse peste el şi anunţînd.u-1 că se hotărîse să fie transferat în închisoarea din Fleet Street. Totodată ii ceru să-i trimită, dintre cunoscuţii săi, un avocat bun, care să-i îndrume paşii ce trebuiau făcuţi în această direcţie. Primind misiva, mizantropul se duse în persoană la un cunoscător al legilor şi veni, însoţit de acesta, la închisoarea preventivă unde fusese dus, între timp, prizonierul. îndrumat de avocat, Peregrine merse la judecătorie, unde fu dat în custodia unui aproţl şi, după ce plăti un mandat *Habeas Corjnis,* fu condus de acesta la închisoarea din Fleet Streea şi dat pe mîna guvernatorului.

Aici fu dus în odaia portarului, tinde fu silit să se expună timp de o jumătate de oră privirilor tuturor paznicilor şi gardienilor, care-l examinară cu luare aminte, ca să-l poată recunoaşte la prima vedere ; apoi îl lăsară să meargă în aşa-numita „parte cinstită", privilegiu pentru care trebui să plătească o sumă frumuşică. Aceasta este o clădire uriaşă, conţinînd sute de odăi aflate la dispoziţia prizonierilor, care plătesc o sumă fixă săptămînal pentru a le folosi. Pe scurt, comunitatea aceasta se înfăţişează ca un oraş ce nu comunică în nici un fel cu părţile învecinate, administrat prin legi proprii şi prevăzut cu anumite avantaje pentru folosul locuitorilor. Există o cafenea pentru gentilomi, unde se găsesc diferite băuturi spirtoase şi o bucătărie publică, de unde poţi cumpăra oricîtă carne, la preţuri rezonabile, şi unde arestaţilor li se fierbe sau prăjeşte, gratuit, orice mîncare ; mai mult, există şi servitori obligaţi să meargă la piaţă, cînd îi trimit prizonierii, fără a primi bani sau vreo altă răsplată de la cei ce se folosesc de ei. Arestaţii nu sînt ţinuţi întră ziduri, lipsiţi de binefacerea aerului proaspăt : lîngă ciă- dire există un platou destul de mare, unde pot face mişcare plimbindu-se, jucînd popice, bile şi multe alte jocuri, după dorinţa fiecăruia.

Devenind deci membru al respectivei comunităţi, eroul nostru se pomeni, uluit, în mijlocul unor străini care, după înfăţişare, nu-i făcură o impresie favorabilă. După o plimbare în tovărăşia lui Cadwallader, se înfiinţă la cafenea» pentru a culege informaţii despre obiceiurile locului, pe care trebuia să le cunoască neapărat.

Acolo, in timp ce se străduia să-i smulgă informaţii tejghetarului, fu acostat de un individ în veşminte canonice, care-1 întrebă, foarte politicos, dacă era un nou-venit. Primind un răspuns afirmativ, omul îi ură bun venit în acea societate şi, extrem de îndatoritor, se angajă să-l iniţieze în modul de viaţă al confreriei. Omenosul preot îi dădu de înţeles că prima lui grijă trebuia să fie obţine^ rea unei camere, spunîndu-i că închisoarea avea un număr oarecare de apartamente, închiriate cu acelaşi preţ, deşi unele erau mai confortabile decît altele. Cînd se eliberau cele mai bune — prin plecarea ocupanţilor — următorii la rînd, după vechime, aveau dreptul să ocupe locuinţele goale, înaintea celorlalţi deţinuţi, oricît de respectabili ar fi fost ei. Cînd închisoarea era foarte plină, o cameră era împărţită de doi prizonieri, lucru ce nu era privit drept o mare neplăcere, întrucît se găseau întotdeauna suficienţi bărbaţi dornici să-şi împartă odaia şi patul cu femeile

arestate ; erau însă ocazii cînd acest expedient nu rezolva problema, fiindcă, după ce toate odăile fuseseră ocupate de cîte o pereche, rămîneau destui fără adăpost. Aşa şi acum — ultimii veniţi trebuiau să locuiască la Mount Scoundrel[1], un apartament mizerabil mobilat, unde dormeau năpădiţi de jeg şi de păduchi,

[1] **Murttp'.e escrocului** (n. tr).

pină le venea rîndul la o locuinţă mai bună.

Auzind descrierea respectivului loc, Peregrine' începu sâ se nelinişteascâ, neştiind unde-şi va petrece noaptea. Preotul, văzîndu-i teama, îl duse, fără a mai pierde timpul, la guvernator, care-i dădu numaidecît o odăiţă sărăcăcioasă. in schimbul sumei de o jumătate de coroarfă pe săptămină. După rezolvarea acestei probleme, călăuza lui ii descrise feluritele chipuri în care se putea lua masa : singur, la restaurant sau la masa comună, recomandîndu- i-1 pe cel din urmă drept cel mai convenabil şi oferindu-se să-l prezinte a doua zi oamenilor cin mai de v;iză din închisoarea Fleet, care-şi luau întotdeauna dejunul în public.

Mulţumindu-i preotului pentru bunătatea lui şî pro- miţîndu-i să-i urmeze sfaturile întocmai, Peregrine îl invită să-şi petreacă seara in camera sa. Pînă atunci, se inchise cu Crabtree. penti’u a delibera asupra stării dezastruoase în care ajunseseră afacerile lui. Din frumoasa avere nu-i mai rămineau decît hainele — nu prea somptuoase —, treizeci de guinee bani gheaţă şi garnizoana, pe care mizantropul il sfătui s-o preschimbe în fonduri lichide, ca să-şi plătească toate cheltuielile de acum. Peregrine însă refuză cu tărie povaţa, nu doar fiindcă puseşe deja casa pe numele lui Halchway, pentru ca locotenentul s-o folosească toată viaţa, dar şi fiindcă dorea să păstreze o amintire a generozităţii comandorului. De .aceea îşi propuse să termine, in recluziunea lui, traducerea de care se apucase şi să-şi ciştige de-acum încolo traiul efectuînd o muncă oarecare. îl rugă pe Cadwallader să aibă grijă de lucrurile sale şi să-i trimită cămăşile şi hainele necesare în închisoare. Dintre toate necazurile, nimic nu-1 stînjenea mai mult decît faptul că nu-1 mai putea păstra în slujbă pe credinciosul său Pipes. Ştia că Tom reuşise să strîngă ceva bani cît timp fusese în slujba lui, dar gîndul acesta, deşi o făcea mai suportabilă, nu putea risipi părerea lui de râu de a trebui să se despartă de un loial tovarăş, care-i devenise acum la fel de necesar ca o mînă sau un picior şi care era obişnuit să trăiască sub comanda şi protecţia sa în aşa măsură, încît nu-1 credea capabil să se obişnuiască acum cu alt stil de viaţă.

Pentru a-i uşura conştiinţa, Crabtree se oferi să-l ia pe Pipes în locul propriului său valet, pe care era gata să-l concedieze, deşi observă că fusese prea răsfăţat cît timp îl slujise pe Peregrine. Pickle nu vru însă să-i provoace neplăceri prietenului său, ştiind că lacheul ce-1 slujea acum îi cunoştea toate capriciile şi se obişnuise a le respecta,. iar Pipes n-ar fi fost niciodată în stare să le înveţe şi să li se supună. Prin urmare hotărî să-l trimită înapoi tovarăşului său de marinărie Hatchway, cu care-şi petrecuse prima parte a vieţii.

De-ndată ce găsiră o rezolvare pentru problemele acestea, cei doi prieteni se duseră la cafenea, pentru a lua referinţe despre caracterul clericului, bunăvoinţei căruia eroul nostru îi era atît de îndatorat. Aflară că preotul îşi atrăsese duşmănia .episcopului în a cărui dioceză se stabilise şi, nefiind la fel de puternic ca duşmanul său, fusese trimis la închisoarea Fleet, din pricina încăpăţînatei sale opoziţii, deşi mai avea şi acum mijloace de a cîştiga un venit frumuşel, prin unele practici ilegale legate de funcţia sa. Respectivul venit era cheltuit, în cea mai mare parte, în acte umanitare menite să uşureze suferinţele

semenilor.

Abia sfîrşiseră muşteriii cafenelei să-l elogieze, că preotul intră în încăpere, conform înţelegerii cu Peregrine. Eroul nostru comandă mîncare şi vin, cerînd să-i -fie trimise în cameră şi triumviratul se îndreptă într-acolo. Cadwallader însă îşi luă rămas bun de la ei, iar cei doi prizonieri petrecură împreună o seară foarte plăcută : eroul nostru ascultă din gura noului său prieten istoria închisorii în care se aflau, cu unele amănunte foarte curioase. îi povesti, de pildă, că persoana care-i servise la masă, făcînd mereu temenele, cu supuşenia cea mai abjectă şi linguşindu-i, de cîte ori deschidea gura, cu apelări cu *înălţimea Voastră* sau *Excelenţa Voastră* fusese, pînă acum cîţiva ani, căpitan în gardă şi că după ce-şi înche-

iase cariera socială, jucase toate rolurile posibile în comunitatea puşcăriaşilor, de la cel al unui fante de prima clasă, care se plimba fudul prin închisoare, însoţit de un lacheu şi de o târfă, îmbrăcat în jiletcă cu dantele, pînă la rangul de cîrciumar, cu care se mulţumea acum.

— Dacă vă veţi da osteneala să intraţi în bucătărie (zise el), veţi vedea un Don Juan metamorfozat într-un învîrtitqr de frigare. Mai există în micul nostru univers despicători de lemne şi sacagii care-au posedat păduri şi iazuri cu peşte ; cu toate acestea, în ciuda nefericitei întorsături a sorţii, nu se bucură nici de stima, nici de compasiunea oamenilor, întrucît" nenorocirile ce li s-au în- tîmplat au fost pricinuite de cele mai neruşinate extravaganţe, iar ei au pielea prea groasă pentru a suferi din pricina nefericitului lor destin. Tovarășii noştri de suferinţă care au ajuns aici din cauza unor pierderi nemeritate, sau a pripelii tinereşti, datorată lipsei de experienţă, se bucură nesmintit de cel mai frăţesc ajutor, dacă dau dovadă de bunăcuviinţă şi dovedesc că înţeleg cu adevărat în ce situaţie nefericită se aflã. Nu ne lipseşte nici puterea de a-i pedepsi pe destrăbălaţii ce refuZă să respecte regulile şi conturbâ'iiniştea celorlalţi cu scandaluri și orgii. Aici, dreptatea este împărţită cu imparţialitate de către un tribunal al echităţii, format din cîţiva dintre membrii cei mai onorabili ; ei îi petjepses^ pe toţi delincvenţii, cu la fel de multă asprime şi dreptate, după ce au fost găsiţi

— pe drept — vinovaţi de acuzaţiile aduse.

După ce-i explică modul de organizare a închisorii, precum şi cauza propriei lui întemniţări, clericul începu să dea semne de curiozitate privind situaţia eroului nos;ru. Pickle, considerînd că nu i se (iferesă facă prea mult

pentru a mulţumi un om atît de îndatoritor, îi povesti în amănunt în ce fel ajunsese în închisoare şi în acelaşi timp îşi mai hrăni ura împotriva ministrului, delectîndu-se cu recapitularea nedreptăţilor[1] indurate din pricina lui. Preotul, de la bun început predispus în favoarea tînărului nostru gentilom, înţelegînd acum ce rol important jucase pe scena vieţii, simţi oă-i creşte şi mai mult admiraţia. încîn- tat de ocazia ce i se ivise, de a prezenta ortacilor săi un străin deosebit de important, îl lăsă să se odihnească sau, mai degrabă, să rumege o problemă căreia nu-i acordase. Incă atenţia cuvenită.

In acest ioc aş putea — imitindu-i pe unii scriitori celebri — introduce o pagină, două, cuprinzînd reflecţiile lui Peregrine asupra instabilităţii vieţii omeneşti, asupra perfidiei lumii şi cutezanţei tinereţii şi m-aş putea strădui să-mi fac cititorul să zîmbească, printr-o amuzantă remarcă personală referitoare la sagacele moralist [1] dar, pe lingă că socotesc această obişnuinţă o anticipare impertinentă a gîndurilor cititorului, am de spus prea multe lucruri extrem de importante şi nu văd de ce i-aş da lectorului ocazia să creadă cS mă dedau unor ieftine şmecherii, doar pentru a spori numărul de pagini. Ajunge să spun că aventurierul nostru avu parte de o noapte foarte agitată, nu doar din pricina gindurilor spinoase, dar şi din a suferinţelor trupeşti — a trebuit să îndure duritatea culcuşului, precum şi supărarea locuitorilor minusculi ai aşternutului, care nu-i suportară sosirea fără să crîcnească.

Dimineaţa îl deşteptă Pipes, care adusese pe umăr o valiză plină cu lucruri de primă necesitate, conform instrucţiunilor lui Cadwallader ; aruneînd-o pe podea, se răsplăti cu o îmbucătură de tutun de mestecat, fără a părea deloc îngrijorat. Aşa că, după o pauză ;

— Vezi, Pipes (zise stăpînul) ce-am făcut din viaţa mea ?
— Ei, ei (răspunse valetul), ce rost au vorbele, odată ce vasul a eşuat pe ţărm ? Trebuie să punem mina şi să-l ducem iar la apă, dac-om putea. De n-o vrea să mişte, cu toate ancorele şi cabestanele de pe bord, după ce l-am făcut uşor, tăindu-i catargele şi zvîrlind peste cord car- go-ul şi tunurile, păi atunci/poate că o suflare iute de vint, fluxul sau vreun curent pornit dinspre ţărm ii va face să plutească din nou cît ai sufla în fluier. Iată două sute zece guinee în săculeţul ăsta de pînză, iar buc'a .a abia de hîr- tie... ba nu, stai, asta-i învoirea de la parohie să mă-mbarc pe „Moli Trundle" aha, iată-1... un ordin de piaţă pentru chestiile alea din oraş şi două chitanţe, valorind douăzeci şi cinci şi optsprezece lire, împrumutate lui Sam Studding,

1 înțepătură clară la adresa manierei lui Fielding din Tom *Jones* (n. ed. engl.).

ca să cumperc o încărcătur ă de rom cînd şi-a deschis tra ctirul, sub pînza comand.orului, în parohia Sfînta Eca- terina...

Spunînd acestea, întins ;e totul pe masă, ca o ofertă făcută lui Peregrine. Stăpinul său, adînc mişcat de noua dovadă de devotament.

îşi exprimă satisfacţia de a vedea cit fusese Pipes de econom, îi plăti salariul pînă la ziua cu pricina, îi mulţumi pentru devoţiunea cu care-1 servise şi, spunînd că nu-şi mai pu tea permite să ţină un servilor, îl sfătui Eă plece la garnizoană, unde va fi bine primit de prietenul Hatchway, căruia i-1 va recomanda cu cea mai mare căldură.

La auzul acestor cuvinte neaşteptate, Pipes rămase cu ochii în gol, pe urmă răspunse că nu dorea nici plată, nici pensie, ci doar să fie păstrat în continuare ca slujitor şi n-avea de gînd să schimbe cursul spre garnizoană, decît dacă stăpinul se urca şi el la bord. Cu toate acestea. Pickle refuză cu tărie să se atingă fie şi de un farthing din banii lui Tom. poruncindu-i să-i ia de acolo, iar Pipes sc înfurie atît de tare pe refuzul lui, încît, răsucind hîr- tiile intr-un sul, le aruncă în foc fără ezitare, strigînd : „Să-i ia dracu de bani !" şi săculeţul de pînză cu ceea ce conţinea ar fi suferit aceeaşi soartă, dacă Peregrine n-ar fi sărit în picioare şi. scoţînd poliţele din foc, nu i-ar fi poruncit valetului să-şî vină în fire, dacă nu dorea să-l alunge pentru totdeauna de lîngă el. li spuse că, deocamdată, concedierea lui se impunea cu necesitate şi de aceea îl elibera din slujbă ; dacă însă va merge să locuiască în bună pace la locotenent, îi promitea că-1 va angaja din nou, la prima întorsătură prielnică a sorţii. Pînă una. alta, îl anunţă că nici nu-i voia banii, nici n-avea ce să facă acum cu ei şi insistă să-i bage numaidecît în buzunar, dacă nu voia să-şi piardă lot creditul ce-1 avea la el.

Foarte supărat de aceste cuvinte. Pipes se abţinu să răspundă şi, măturînd cu palma banii în săculeţ, se îndepărtă în tăcere, cu o înfăţişare îndurerată şi ofensată, cum nu mai avusese nicicînd. Sufletul mîndru al lui Pickle nu rămase insensibil cu această ocazie : abia reuşi să-şi stăpânească tristeţea în prezenţa lui Pipes şi. imediat după plecarea lui, izbucni în lacrimi.

/

Cum nu găsea nici o plăcere în dialogul cu propriile lui gînduri, Peregrine se îmbrăcă repede, ajutat de un valet de ocazie din închisoare, fost cîndva negustor bogat de mărunţişuri în oraş ; apoi se duse să-şi ia micul dejun la cafenea, unde dădu, din întimplare, peste prietenul său, preotul, şi alte persoane distinse la înfăţişare, cărora le fu prezentat drept un nou tovarăş de masă. Respectivii gentilomi îl conduseră intr-un loc unde-şi petre- cură dimineaţa jucind mingea, ceea ce-i făcu eroului nostru o deosebită plăcere. Cam pe la ora două se ţinu un proces, pentru judecarea a doi delincvenţi ce încălcaseră legile cinstei şi ale disciplinei.

Primul compăru în faţa tribunalului un avocat, acuzat de a fi şterpelit o batistă din buzunarul unui gentilom. Fapta fiind dovedită prin mărturii incontestabile, vinovatul fu condamnat pe loc şi dus la pompa de apă din curte, unde i se administră un duş zdravăn cu apă rece. fiupă .care trecură la judecarea celui de al doilea delincvent, locotenent pe o navă de război, învinovăţit de un scandal prin care, în tovărăşia unei femei nearestate încă, încălcase legile închisorii şi tulburase liniştea celorlalţi prizonieri. Infractorul făcuse gălăgie mare, refuzase cu îndărătnicie să dea ascultare somaţiilor, sfidînd şi jignind în fel şi chip autoritatea curţii, drept care păstrătorii ordînei primiseră poruncă să-l aducă la judecată, *vi et* **armis** *;* **prin urmare fusese tîrît in faţa judecătorului, după ce opusese o rezistenţă îndirjită, folosindu-se de urţ jungher cu care-1 rănise grav pe unul din ofiţeri. Nelegiuirea aşta ii agrava atît de mult vina, încît completul de judecată refuză să delibereze şi hotărî să-l trimită guvernatorului închisorii, pentru a-şi primi de la el sentinţa. Folosindu-se de autoritatea dictatorială, acesta ordonă ca scandalagiul să fie pus Sn fiare şi încuiat într-o celuă, într-o pivniţă puturoasă aflată în vecinătatea canalului de scurgere şi infestată de broaşte şi paraziţi, plină de miasme pestilenţiale şi ferită şi de cea mai măruntă rază de lumină.**

După pedepsirea infractorilor, aventurierul nostru şi tovarăşii săi se duseră la ospătărie — într-o cameră a cafenelei — şi Peregrine aflâ că printre comeseni se găseau un ofiţer, doi agenţi de asigurări, trei escroci, un alchimist, un ayocat, un preot, o pereche de poeţi[1], un baronet şi un cavaler al Ordinului Bath. Deşi nu foarte bogată, nici servită extrem de elegant, mîncarea era îndestulătoare şi bine gătită. Vinul era tolerabil şi toţi mesenii veseli, ca şi cum nenorocirea le-ar fi fost cu desăvirşire străină. Eroul nostru începu, aşadar, să se simtă bine în tovărăşia lor şi să se amestece în conversaţie, cu vioiciunea firească prin care se distinsese întotdeauna. La sfîr- şitul mesei achitară consumaţia şi o parte a mesenilor se retraseră pentru a face o partidă de cărţi sau a se distra în alt fel ; cei rămaşi printre care şi Peregrine, căzură de acord să-şi petreacă după-amiaza discutînd, la un castron de punci. De cum le fu adusă băutura, îşi omorîră timpul foarte plăcut, întreţinîndu-sc pe diferite teme, inclusiv anecdote curioase legate de afacerile lor particularo. Nu se feri nici unul să dezvăluie natura -datoriei pentru care fusese arestat, în afară de cazul că era vorba de o afacere neînsemnată. Dimpotrivă, se lăudau cu valoarea sumei, considerînd asta drept o dovadă ce arăta cit de importante persoane fuseseră ei în viaţa civilă. Cel ce scăpase în modul cel mai spectaculos din mîinile portăreilor, era socotit un om superior prin geniu şi îndemî- nare.

Nici una dintre aceste aventuri extraordinare nu era mai romantică decît ultima evadare a ofiţerului. El le povesti cum fusese arestat din pricina unei datorii de două sute de lire, intr-o vreme cînd n-ar fi putut face rost nici măcar de atîţia penny şi dus acasă la portărel, unde a rămas două săptămîni încheiate, mutîndu-se tot mai sus, pe măsură ce-i scădea creditul, pînă cînd ajunsese, în cele din urmă, la mansardă. Acolo, în timp ce medita la următorul pas, care nu putea fi decît închisoarea Marshalseef îşi dădu seama că vine noaptea,'aducînd cu ea foamea şi frigul. Se porni să bată vîntul, iar ţiglele acoperişului răpăiau odată cu furtuna. Dintr-o dată îi veni ideea de a evada, nevăzut de nimenea, în întunericul acela şi în urletul furtunii, strecurîndu-se afară pe fereastra mansardei şi alergînd cît mai departe pe acoperişurile clădirilor învecinate. Cu inima plină de speranţă, examină trecerea şi văzu, spre marea lui dezamăgire, că era zăbrelită pe dinafară cu gratii de fier ; nici obstacolul ăsta nu l-a oprit

■\

1
2
5
2

insă să-.şi ducă planul la bun sfîrşit. încrezător în pro- priile-i puteri, se socotea capabil să facă o gaură în acope- ■ riş, caro părea subţire şi gata să se desfacă in bucăţi. Pornind de la ideea aceasta, baricadă uşa, proptind în ea toată mobila din odaie şi se puse pe lucru cu un vătrai. După cîteva minute făcuse o gaură destul de mare pentru a-şi strecura prin ea mîna, aşa că putu smulge scîndurile şi ţiglele, deschizînd o trecere pentru întreg trupul, prin care ieşi în libertate,

Capete de lemn întărite cu sîrmă ghimpată ifr.) (n. tr.).

căutîndu-şi orbeşte drumul spre casa vecină. Aici însă avu un accident nefericit : vîntul îi smulse pălăria din cap şi neşansa o făcu să cadă tocmai in curtea casei, cînd unul din oamenii portărelului batea la uşă pentru a intra. Mirmidonul o recunoscu numaidecît şi-şi alarmă şeful care, dînd buzna pe scări în sus pînă la mansardă, forţă uşa într-o clipită, cu toate precauţiu- nile luate de prizonier şi, urmat de subalternul său. o luă pe urmele prizonierului.

— După ce m-au fugărit aşa o vreme (zise ofiţerul), periclitind viaţa tuturor, m-am pomenit dintr-o dată că nu mai pot înainta din pricina unui luminator, prin care am văzut şapte croitori, lucrînd în jurul unei mese. M-am

- aruncat în mijlocul lor — fără cea mai mică şovăire sau •prevenire — cu fundul înainte şi, pînă să-şi revină din uluiala provocată de o vizită atît de ciudată, le-am povestit în ce situaţie mă

aflu, dîndu-le a înţelege că nu era vreme de pierdut. Unul dintre ei, pricepînd aluzia, m-a dus imediat jos şi mi-a deschis uşa dinspre stradă. Portărelul şi omul său, ajungînd în dreptul deschizăturii, fură împiedicaţi să intre de tovarăşii salvatorului meu, care. ameninţîndu-i cu foarfecele, ca o linie de *cheveanx de frise* ***, le porunciră să bată in retragere, dacă nu vor să moară, iar perceptorul, dccît să-şi rişte pielea, a preferat să amîne încasarea datoriei, mingîindu-se cu gîndul că mă va prinde din nou. Aici însă se înşela. Eu m-am ţinut ascuns şi mi-am bătut joc de mandatul lui de arestare, pînă am primit ordin să plec în străinătate cu regimentul meu. Atunci m-am dus, ascuns într-un dric, la Gravcsend, de unde m-am îittbarcat pentru Flandra. Fiind insă obligat să mă întorc pentru a recruta oameni, ,am fost reţinut din- tr-o altă pricină, şi toată satisfacţia pe care a putut-o obţine primul meu temnicer e un ordin de detenţie carc, socotesc, mă va ţine aici pînă cînd parlamentul, în ma- rea-i bunătate, va găsi de cuviinţă să mă scape de datorii, printr-un nou act de insolvabilitate.**

-Recunoscură cu toţii că' succesul căpitanului era pe măsura temerarei sale aventuri, cu totul potrivită cu calitatea lui de soldat. Unul dintre negustori observă însă că după toate probabilităţile portărelul nu prea avea experienţă, de vreme ce nu pusese pază la uşa unui prizonier atît de important.

— Dacă domnul căpitan (zise cl) ar fi intrat pe mîna unui nemernic isteţ ca cel ce m-a arestat pe mine, nu i-ar fi fost chiar atîl de

uşor să evadeze, fiindcă modul în care am fosl prins este, cred, cel mai extraordinar din cîte se practică in ţara asta a noastră. Trebuie să ştiţi, domnilor, că am avut pierderi atît de mari, asigurînd navele în vreme de război, încît am fost nevoit să sistez plăţile, deşi aveam perspective să-mi continui afacerile intr-o anumită ramură, fără a intra în conflict cu creditorii. Pe scurt, continuam să primesc, ca şi pînă atunci, mărfuri expediate din străinătate şi, ca să nu-mi atrag pe cap vizita vreunui perceptor, nu puneam niciodată piciorul afară din casă ci, transformîndu-mi parterul în magazie, dădeam dispoziţii ca toate bunurile să fie ridicate cu ajutorul unei macarale fixate la primul etaj al casei. 0, la ce stratageme au recurs copoii pentru a mă scoate dintre zidurile fortăreţei mele ! Am primit nenumărate mesaje de la persoane ce doreau neapărat să mă întîlnească la cine ştie ce tavernă, pentru a discuta afaceri am fost chemat la ţară, s-o văd pe mama, spunîndu-mi-se c-ar fi pe moarte. Intr-o fioapte, pe o femeie au apucat-o chinurile facerii pe pragul casei mele ; altădată am fost băgat în sperieţi de strigăte ce dovedeau că în stradă se comite o crimă, iar cu alt prilej s-a dat alarmă falsă că arde. Eu însă, rămînînd în gardă, le-am zădărnicit toate încercările şi mă socoteam la adăpost de orice şiretlic, ptnă cînd unul dintre copoi, sfătuit, socotesc, de însuşi diavolul, născoci o capcană în care am fost, în sfîrşit, prins. Acesta se interesă ce fel de mărfuri primeam şi, aflînd că printre altele se găseau la vamă, pe numele meu. şi cîteva sipete de Florenţa, îşi puse ciracii

să-l încuie într-o ladă de aceleaşi dimensiuni, cu găuri pentru respirat în fund şi eu No. III scris pe capac. Adus fiind La mine aeasă cu o căruţă — printre alte lucruri — a fost ridicat şi \el cu macaraua şi depus în magazie, unde mă aflam eu cu un ciocan în mînă, gata să deschid lăzile pentru a compara conţinutul cu factura. Vă puteţi închipui surpriza şi consternarea cînd, desfăcînd un sipet, am văzut că-şi ridică spre mine capul un portărel, asemenea lui Lazăr cel sculat din mormînt, şi l-am auzit declarînd că are de servit împotriva mea un mandat pentru recuperarea a o mie de lire. E adevărat c-am încercat să-i dau cu ciocanul în cap, dar din pricina grabei și enervării, am greşit ţinta. înainte de a-mi putea repeta lovitura, el s-a repezit la mine foarţe sprinten şi şi-a executat misiunea sub ochii mai multor martori, anume strînşi dinainte în stradă, aşa că n-am mai putut scăpa de el fără să nu-mi atrag o condamnare pentru încercarea de evadare, împotriva căreia n-aveam apărare. Dac-aş fi ştiut ce conţine lada, pe Dumnezeul meu ! i-aş fi poruncit portarului să o ridice cît de sus îngăduia macaraua şi apoi să taie frînghia, ca din întîmplare ! *

— Procedeul acesta (observă cavalerul^ purtător al panglicii roşii) l-ar fi descurajat să se mai avînte în viitor în aventuri atît de hazardate şi ar fi fost un exemplu in *terrorem* [1] pentru cei de teapa lui. Povestea îmi aminteşte de o performanţă realizată de Tom Hackabout, un individ cinstit şi foarte solid, bună cunoştinţă a mea, a cărui faimă de schiloditor de portărei mergea atît de departe, încît odată, un gentilom prost tratat în închisoare, de cum fu pus în libertate, cumpără la un preţ foarte redus o chitanţă semnată de Tom şi, pentru a se .răzbuna, obţinînd un mandat pentru ea, îl încredinţa portărelului care-1 supărase. După o anchetă amănunţită, copoiul găsi ocazia potrivită de a-1 aresta pe vinovat, care, fără nici un fel de menajamente, îi rupse un braţ, îi crăpă ţeasta şi-l garnisi atît de bine, încît rămase fără cunoştinţă acolo,' fără.să mai mişte. Datorită unor astfel de fapte, reputaţia acestui erou crescu atît de mult, încît nici un portărel nu se încumeta să se apropie de el de unul singur. Pînă la

urmă totuşi, cîţiva ofiţeri de la Marshalsea se uniră împotriva lui şi doi dintre aceştia, însoţiţi de trei creditori dis~ peraţi, se aventurară să-l răpească într-o zi pe Ştrand, în apropierea pieţei Hungerford. Tom n-avu cum să se-m- potrivească, întrucît toată banda îi sări în cîrcă dintr-o dată, ca nişte tigri şi-i imobiliză braţele atît de iute, că nu apucă să mişte nici măcar un deget. Văzindu-se în inferioritate numerică, Tom ceru să fie dus fără întîr- ziere la închisoare şi fu urcat numaidecît într-o barcă dar, ajunşi în mijlocul rîului, reuşi să

răstoarne ambarcaţiunea, ca din întîmplare, şi fiecare paznic, uitînd de prizonier, se îngriji să-şi salveze propria viaţă. Cît despre Hackabout, care se simţea în apă în elementul lui, se urcă pe chila bărcii, aflată deasupra, şi-i îndemnă pe agenţi să scape înotînd, jurînd pe Dumnezeu că nu aveau altă şanşâ de salvare.

Vislaşii fură pescuiţi numaidecît de colegii lor de breaslă care, departe de a le da vreo mînă de ajutor copoilor, se ţinură de-o parte şi se bucurară de nenorocirea lor. Pe scurt, doi dintre cei cinci s-au dus

la fund şi n-au mai dat niciodată ochii cu soarele Domnului. Ceilalţi trei s-au salvat cu mare dificultate, agăţîndu-se de cîrma unui şlep de gunoi, înspre care-i împinsese curentul, în timp ce Tom înotă foarte tacticos pînă la malul din Surrey. După isprava asta, deveni atît de temut de întreagă confrerie a portăreilor, încît îi apucai pe toţi tremuriciul numai auzindu-i numele, iar reputaţia aceasta — pe care mulţi ar considera-o un avantaj pent ru un om înglodat în da torii — fu, de fapt, ghinionul cel mai mare ce i s-ar fi putut întîmpla, întrucît nici un negustor nu-i mai acorda credit nici pentru cel mai mic flecuşteţ, ştiind că nu-şi va mai putea recupera banii pe căile legale obişnuite.

Preotul nu aprobă metoda de evadare a domnului Ha— ckabout, soctind-o un atentat :necreştinesc asupra vieţilor unor fiinţe omeneşti.

— Ajunge (zise el) că ignorăm legile pământului, nu e cazul să-i şi .omorîm pe păsti'ătorii ordinei ; în ceea ce mă_priveşte, pot spune fără teamă, cu mîna pe inimă, că-1 iert cu bucurie pe individul ce m-a arestat, deşi purtarea i-a fost nelegitimă, josnică şi mîrşavă. Aflaţi deci, domnule Pickle, că-ntr-o zi m-au chemat la capelă, pentru a uni o

pereche prin legătura sfîntă a cununiei. întrucît starea afacerilor mele din vremea aceea mă făcea să mă teiţi încontinuu de arest, l-am privit mai întîi cu atenţie pe bărbat, printr-o gaură tăiată în perete anume cu acest scop, înainte de a risca să mă apropii prea tare de el. Purta tunică şi pantaloni de marinar şi chipu-i părea atît da prostuţ. încît mi-a alungat imediat orice bănuială. Fără a mai şovăi, aşadar, am apărut în faţa lui şi am început să-mi exercit funcţia ; ceremonia era in toi, cînd presupusa femeie, scoţînd o hîrlie din sîn, exclamă cu voce de bărbat : „Domnule, te arestez, am un mandat împotriva du- mitale pentru valoarea de cinci sute de lire !li Am rămas trăznit, auzîndu-i cuvintele, nu atît din pricina nenorocirii ce-mi stătea în faţă — pe aceasta, slavă Domnului, o pot indura cu răbdare şi resemnare —, xît mai ales din cauza impietăţii comise de nenorocitul acela, care, mai întîi, deghizase un ţel atît de lumes<? în haina sfîntă a religiei şi-şi bătuse joc de slujbă, cînd n-ar fi fost ngvoie s-o facă, deoarece reuşise să mă păcălească înainte de a fi început eu să oficiez. Dar îl iert, sărmanul de el, fiindcă nu ştia ce face. Sper ca şi dumneavoastră, Sir Sipple, să arătaţi aceeaşi mărinimie creştinească faţă de omul care v-a adus aici.

— Dracu' să-l ia de potlogar ! (răcni cavalerul), dac-ar fi să-l judec eu, s-ar perpeli pe vecie în flăcările iadului ! Escrocul ! Să mă dezonoreze in halul ăsta de faţă cu toată lumea bună din oraş !

Eroul nostru se arătă curios să afle amănunte despre aventura respectivă şi cavalerul îl satisfăcu, spunîndu-i că într-o seară, pe cînd era prins într-o partidă de cărţi ce se desfăşura la o mare sindrofie dată de-o înaltă doamnă, fusese înştiinţat de unul din

slujitori că tocmai sosise, într-o litieră, un străin foarte bine îmbrăcat, precedat de cinci lachei cu torţe, care refuza să intre, dacă nu cobora Sii- Sipple să-l prezinte.

— Auzind eu asta (continuă cavalerul), m-am gîndit «că s-ar putea să fie unul dintre prietenii mei bogaţi şi, cerînd voie înaltei doamne să-l poftesc înăuntru, am cobo- rît în hol, doar ca să văd o persoană ce-mi era, din cît îmi dădeam seama, cu desăvîrşire

necunoscută. Avea însă

o înfăţişare atît de magnifică, încît nici n-am putut bănui

că nu era ceea ce părea a fi. Văzîndu-mă că mă apropii, m-a salutat cu o plecăciune extrem de politicoasă, spu- nîndu-mi că deşi nu avea onoarea de a mă cunoaşte, fusese silit să mă caute fără întîrziere, cu toate că ocazia nu era tocmai potrivită, ca urmare a unei scrisori primite de la un prieten bun. Acestea fiind spuse, îmi înmînă un act, anunţîndu-mă că era un mandat pentru suma de zece mii de lire şi că era interesul meu să mă supun fără a opune rezistenţă, întrucît avea cu el o gardă formată din douăzeci de oameni, care, deghizaţi în fel şi chip, înconjuraseră clădirea, hotărîţi să mă înşface oricît de tare m-aş fi opus. Scos din fire de neobrăzarea ticălosului şi crezind că pot cânta pe ajutorul adevăraţilor valeţi aflaţi atunci în hol ; „Eşti, prin urmare (am strigat), un afurisit de portărel, care-ai îmbrăcat straie de gentilom şi-ai venit să conturbi petrecerea îijălţimii Sale ! Puneţi mîna pe el, băieţi, şi azvîrliţi-1 în şanţ — iată zece guinee pentru osteneală !“ Nici nu sfîrşisem bine de vorbit, că am şi fost înhăţat, ridicat, vîrît în litieră şi dus de acolo cît ai zice peşte ; nu fără ca servitorii casei şi alţi cîţiva valeţi să fi făcut un pas înainte şi să fi dat alarma sus, dar ofiţerul afirmă, cu cea mai mare insolenţă, că fusesem arestat din raţiuni de stat. Întrucît se afla atîta lume în preajmă, contesa nu îngădui ca presupusul mesager să fie insultat, aşa că m-a transportat la închisoarea oraşului fără a fi molestat.

CAPITOLUL CVI

Peregrine pare resemnat să trăiască în cuşcă; e amuzat de cleric cu memoriile unui personaj de vază, pe care-l vede, întâmplător, în închisoarea Fleet

Nici nu-şi sfîrşise bine povestea cavalerul, că eroului nostru îi spuse cineva că-i aşteptat la eafenea de un genţi- : lom ; se duse acolo şi-l găsi pe prietenul Crabtree, care-i rezolvase toate^treburile aşa cum stabiliseră împreună _în ziua precedentă, iar acum îl puse la curent cu toate comentariile la care trăsese cu urechea, privitoare la situaţia lui neplăcută. Arestarea avusese loc în public şi fusese atît de extraordinară, încît toţi cei ce asistaseră se grăbiseră să dea sfoară-n ţară, astfel că, în chiar seara respectivă, întîmplarea fusese discutată în multe locuri, Ia ceai sau Ia masa de cărţi. Unica abatere-de la adevăr era, afirmaţia că 'datoria s-ar fi urcat la douăsprezece mii, în loc de douăsprezece sute de lire — de unde se trăgea concluzia că de la bun început Peregrina fusese un pun-' gaş, că găsise credit datorită înfăţişării şi obrăzniciei sale şi că făcuse întreg oraşul să creadă că ar fi un tînăr bine situat. Din această pricină se bucurau acum toţi de catastrofa ce dăduse peste el, socotind-o o pedeapsă dreaptă pentru înşelăciune şi sfruntare. De aSementea, începtisară să reii\terpreteze anumite exemple din comportarea lui Peregrine care, cu mult înainte de a-şi sfîrşi cariera atît de jalnic, arătaseră limpede că nu era decît un vîntură-lume neobrăzat.

Pickle, sigur fiind că gloria îi apusese pe vecie, privi noutățile cu dispreţul acela ce-i dă omului posibilitatea să se desprindă complet de lume şi, extrem de calm, îl întreţinu pe mizantrop împărtășindu-i, cu detalii amuzante, cele văzute sau auzite de la ultima lor întîlnire. în timp ce sa distrau astfel, la o ceaşcă de cafea, li se alătură

preotul şi, felicit îndu-1 mai întii pe eroul nostru pentru calinul filosofic de care dădea dovadă în clipe grele, începu să-i regaleze pe cei doi prieteni cu anumite fapte ciudate privind istoria particulară a unora dintra prizonieri, pe măsură ce intrau aceştia în cafenea.

In cele din urmă sosi un gentilom la vederea căruia preotul se ridică în picioare pentru a-1 saluta cu o temenea adîncă. Personajul îi răspunse cu tot atîta graţie şi, împreună cu tînărul ce-1 însoţea, se retrase în colţul cel mai îndepărtat al încăperii. Da cum socoti că nu-1 mai puteau auzi, vorbăreţul preot le ceru tovarăşilor săi de masă să se uite bine la omul căruia îi arătase el atît de mult respect.

— Omul acela (zise) este astăzi exemplul cel mai săritor în ochi de virtute neglijată din cîte a putut produce societatea noastră. în afara unei minţi clare, analitice, încărcate de învăţătură şi experienţe neobişnuite, posedă o voinţă atît de puternică şi atîta tărie de spirit, încît nici o greutate nu-1 poate descuraja, nici un pericol nu-1 descumpăneşte. Omenia sufletului său e într-atît de neobosită, încît chiar şi acum, cînd e strîmtorat de greutăţi felurite — care ar zăpăci minţile unui muritor de rînd — şi-a sporit considerabil poverile, luîndu-1 sub aripa sa protectoare pe tînărul acela care, cunoscîndu-i caracterul, a apelat la bunăvoinţa lui pentru a-şi uşura necazurile în care se zbate din pricina ticăloşiei tutorelui său.

Laudele stîrniră curiozitatea lui Peregrine, car2 dori să afle numele mărinimosului patron şi, aflindu-1,

— Nu mi-e necunoscută (spuse) reputaţia acestui gentilom ; el a stirnit multe vorbe în lume cînd şi-a asumat nobila misiune de a-1 apăra pe un sărman orfan. Cum e o persoană cu un suflet atît de generos, îmi pare cu adevărat rău că străduinţele sale nu i-au adus soarta fericită pe care s-ar fi zis la început că i-o promiteau avantajele de care se bucura. împrejurările în care a îmbrăţişat cauza aceea nobilă erau atit de neobişnuite şi de romantice, iar depravarea sufletului omenesc e atît de răspîndită, încît destui oameni, necunoscîndu-i adevărata fire, şi-au închipuit că ţelurile lui sînt cu desăvîrşire meschine ; nu lipseau nici cei ce-1 socoteau un simplu aventurier. Cu toate acestea, trebuie să afirm, spre cinstea lui, că i-am auzit

pe unii dintre cei mai virulenţi membri ai partidei adverse depunînd mărturie în favoarea sa şi observînd că a fost momit să cheltuiască nebuneşte prin plauzibila istorie ce i-a deşteptat la început' compasiunea. Felul cum i-aţi descris caracterul îmi confirmă părerea, deşi afacerea mi-e, practic, necunoscută. Mi-ar plăcea să aflu despre ea şi să ascult o relatare dreaptă a vieţii lui, convins fiind că inamicii săi au denaturat grosolan multe aspecte ale acesteia.

— Domnule (răspunsa preotul), sînt mîndru să vă pot satisface personal această curiozitate. Mi-a fost dată plăcerea de a-1 cunoaște destul de bine pe domnul M... încă din tinereţea dumisale şi puteţi fi sigur că tot ce vă voi spune referitor la el este adevărul-adevărat, văzut cu ochii mei sau verificat cu ajutorul unor dovezi irefutabila.

Tatăl domnului M. fusese preot al bisericii scoţiene, descendent al unui clan foarte vechi: maică-sa era înrudită de aproape cu o familie nobilă din partea septentrională a acelui regat. în timp ce fiul era la internat într-o şcoală particulară, unde făcea progrese frumoasa la latină, îi muri tatăl. Orfanul fu dat în grija unui unchi care, văzînd că nu e dispus să-şi ia vreo slujbă umilă, îl ţinu mai departe la şcoală, cu scopul de a-1 califica în profesiunea părintelui său.

în timpul studiilor, aventurile militare descrise de autorii latini, ca Cezar, Curtius [1] şi Buchanan[2] îi aprinseră imaginaţia în aşa măsură, încît simţi o dorinţă irezistibilă de a cuceri gloria soldăţească. Dori, aşadar, să-şi încerce norocul în armată. Cum trupele Majestăţii Sale porniseră în campanie, ca să înăbuşe rebeliunea din 1715[3], tînărul nostru aventurier, socotind că nici o viaţă nu e mai interesantă decît cea de soldat, reuşi să se înarmeze cu o puşcă şi o baionetă şi (părăsind şcoala) se înfiinţă în tabăra de lîngă Stirling, cu intenţia de a se distinge pe cîmpul de luptă, deşi n-avaa pe vremea aceea decît treisprezece ani. îşi oferi serviciile mai multor ofiţeri, sperînd să fie în-

1 Rufus Curtius, istoric roman, autor al Vieţii Iui *Alexandru cel Mare* (n. ed. engl.).

2 George Buchanan (1506—1582), autor al *Rerum scoticarum historia* (1582) (n. ed. engL).

3 Rebeliunea iacobită, condusă de John Erskine (n. tr.).

rolat în companiile lor ; aceştia însă refuzară să-l primească fără consimţămîntul familiei, socotind, cu multă îndreptăţire, că-i. vreun elev fugit de la şcoală. în ciuda descurajărilor, băiatul rămase în bivuac, iscodind, plin de curiozitate, toate aspectele vieţii de campanie. Hotărîrea luată în sinea sa era atît di neclintită, chiar la frageda-i vîrstă, încît, după ce-şi termină puţinii bani, continuă să-şi urmărească, încăpăţînat, scopul şi, nedorind să se plîngă nimănui, se hrăni cîteva zile cu măcieşe, boabele păducel şi porumbele, precum şi alte fructe sălbaticc culese în pădure şi de pe cîmpii. în tot timpul ăsta era mereu prezent ori de cîte ori un regiment sau o companic ieşeau la instrucţie sau la revista de front şi-i însoţea în toate exerciţiile, pe care le învăţase la perfecţie, obser- vînd companiile încartiruite în oraşul unde mergea la şcoală. Zelul şi perseverenţa tînărului atraseră atenţia multor ofiţeri, care, lăudîndu-1 pentru devotament şi curaj, il îndemnară să se-ntoarcă la părinţi, ameninţîndu-1, chiar, că-1 vor da afară din tabără dacă nu le urmează sfatul.

Nereuşind, prin poveţele lor, să obţină alt rezultat decît să-l facă să-şi ocolească sfătuitorii, socotiră că ar fi ’ bine să-şi schimbe atitudinea. îl luară deci sub protecţia lor, ducîndu-1 adeseori la popotă şi — c;ea ce-i făcu tină- rului soldat mai multă plăcere decît oricare altă dovadă de prietenie — ii permiserâ să se înroleze in batalion şi să-şi facă instrucţia împreună cu ceilalţi soldaţi. Fu des-coperit, în starea aceasta de perfectă fericire, de o rubedenie a maică-sii, căpitan în armată, care-şi folosi din plin influînţa şi autoritatea pentru a-1 convinge pe M. să se-ntoarcă la şcoală ; văzînd însă că face urechea toacă la toate sfaturile şi ameninţările, îl luă în grija sa si cînd armata mărşălui spre Dumblane, îl lăsă la Stirling, cu instrucţiuni precise să nu se aventureze în afara zidurilor oraşului.

Se prefăcu a-i da ascultare rudei sale, de teamă că ar fi putut fi închis în castel din ordinul căpitanului ; dar, arzînd dc dorinţa de a vedea bătălia, de cum plecă de acolo rubedenia lui, se vîrî intre oamenii unui alt regiment, de care aparţineau primii săi protectori, şi ieşi pe

cîmpul de luptă unde, deşi atît de tînăr, se distinse prin curajul de care dădu dovadă, salvînd două flamuri ale regimentului lui M-n [1], aşa că, după frumoasa lui ispravă, fu prezentat ducelui de Argyle şi recomandat călduros brigadierului Grant, care-1 pofti să se înscrie în regimentul său, promiţîndu-i să-i facă un rost de cum se ivea ocazia. în scurt timp însă respectivul gentilom, căzînd în dizgraţia ducelui îşi pierdu comanda şi regimentul primi ordinul să se deplaseze în Irlanda, sub comanda colonelului Nassau, a cărui favoare tînărul nostru o cîştigă în aşa măsură, încît fu recomandat regelui pentru rangul de sublocotenent, şi l-ar fi obţinut, fără îndoială, dacă din nefericire, regimentul n-ar fi fost dizolvat.

I Fapte întîmplate înaintea bătăliei de la Sheriffmuir, din 13 nov. 1715, cînd hanoverlenii, sub coiftanda lui John Campbell, al doilea duce de Argyll, au reuşit să-i oprească pe rebelii iaco- biţi, conduşi de John Erskine, conte de Mar (n. ed. engl.).

Ca urmare a desfiinţării — survenită în cel mai aspru anotimp al anului — a fost silit să se întoarcă în ţară, înfruntând nenumărate greutăţi la care-1 expunea starea precară a finanţelor sale. Rămînînd însă îndrăgostit de viaţa militară, intră într-un regiment de dragoni scoţieni, comandat pe vremea aceea de răposatul Sir James Campbell. Cunoscîndu-i atît familia, cît şi caracterul, acesta îl incurajă, promiţîndu-i o avansare rapidă. A rămas acola vreme de trei ani, fără a avea ocazia să lupte cu adevărat, în afară de trebuşoara de la Glensheel. Viaţa aceasta insipid de liniştită i s-ar fi părut greu de suportat unui tînăr deosebit de activ cum era M., dacă nu şi-ar fi antrenat mintea cu lectura unor cărţi de amuzament, de istorie, de călătorii sau geografie, dimpreună cu cele ce se ocupau de arta războiului, veche şi modernă. Pofta de citit i S2 dezvoltase în aşa măsură, încît petrecea adeseori şaisprezece ore pe zi cu această îndeletnicire. Cam tot atunci, făcu cunoştinţă cu un gentilom cultivat şi dăruit cu bun simţ care, observîndu-i neobosita patimă, setea nepotolită dg cunoaştere, îşi luă sarcina de a-i îndruma studiila. Prin sfaturile nobilului său mentor, tînărul soldat îşi îndreptă atenţia spre lecturi temeinice şi mai profitabile. Atît de ieşită din comun îi era dorinţa de a avansa cît mai rapid pe drumul cunoaşterii, încît în numai trei luni parcursese

scrierile lui Lock [I] şi Malebranche[II], devenind totodată bun

I John Locke (1632—1704), filosof englez, autor al Eseului asu- [pro *înțelegerii*

cunoscător al primelor şase cărţi, cît şi al volumelor unsprezece şi doisprezece ale postulatelor lui Euclid li citi eu deosebită grijă pe Pufendorff[I] şi pe Grotius[II], ajunse să cunoască destul de bine limba franceză şi dorinţa de a învăţa pusese stăpînire pe el în aşa măsură, în-eît, nevăzînd nici o perspectivă de război, sau de a fi înălţat în rang, părăsi armata şi urmă cursurile regulate la universitate. Întrucît învăţase atîta. luă hotărîrea de a se pregăti pentru cariera clericală şi, instruit de un profesor educat la Edinburgh, studie atît de multă divinitate, încît nu o dată se urcă pe podium, în sala de curs, şi ţinu cu-vîntări primite cu ropote de aplauze. Descurajat fiind însă, în urmărirea planului său, **de austeritatea nerezona- bilă a clericilor scoţieni, care interpretau adaseori cuvintele cele mai nevinovate şi acţiunile cele mai inocente drept frivolitate şi rea purtare, hotărî să se folosească de prima ocazie pentru a trece hotarele ţării, plecînd mai întîi în Olanda, unde, timp da doi ani, studie dreptul** roman, dreptul **natural şi pe cel al naţiunilor, cu celebrii** profesori Toliei **şi Babbyrac.**

umane, a unor *Tratate despre arta guvernării* şi al
| Gîndurilor *primtoare la educaţie.* Scrierile lui air avut o mare in- I fluenţă asupra intelectualilor vremii (n. tr.).

II Nicholas de Malebranche (1638—1715), metafician francez, { autor al *Căutării adevărului.* Profesează optimismul şi fundamen-. | tează adevărul pe ideea de ordine (n. tr.).
.

I Samuel Pufendorff (1632—1694), publicist german, autor al I *Dreptului naturii* şi *al oamenilor* (n. tr.).

II Hugues de Groot, zis Grotius (1583—1645), jurist şi diplomat I olandez, autor al celebrului *Drept al războiului şi păcii* (n. tr.).

încheindu-şi educaţia şcolară, plecă la Paris, cu gîn- dul de a-şi perfecţiona franceza şi de a dobîndi noi cunoştinţe în măsura în care îi permiteau bietele rămăşiţe ale averii sale, deja foarte subţirică. în călătoria priri Ţările de Jos se dusa şi la Namur pentru a-şi prezenta omagiile episcopului Strickland şi generalului Collier, de care fu primit cu multă bunăvoinţă, datorită scrisorilor de recomandare aduse de la Haga. Bătrînul general îl asigură că-1 va lua sub protecţia sa, în amintirea celor două

drapele salvate de el, dacă era dispus să intre în armata olandeză.

Deşi se vindecase aproape complat, între timp, de don-quijotismul său marţial, nu refuză cu hotărîre generoasa ofertă, ci ii mulţumi generalului

in termenii cei mai recunoscători, spunîndu-i că-şi va reînnoi vizita la întoarcerea din Fi'anţa, cînd, dacă se va putea hotărî să reintre în armată, se va considera onorat să servească sub ordinele lui.

După o şedere de două luni în Flandra, se duse mai departe, la Paris. Aici, nici o vorbă să-şi caute locuinţă în suburbia St. Germain, cum obişnuiau călătorii englezi; închirie camere pe celălalt mal al fluyiului, întîlnindu-se în special cu ofiţeri» francezi care (odată ce s-au săturat de nebuniile tinereţii) devin gentlemanii cei mai desăvîr- şiţi ai regatului. îşi găsi în asta multă mulţumire, napu- tînd să nu se minuneze de prostia compatrioţilor săi, care pierd din vedere principalul scop al călătoriilor în străinătate, cheltuindu-şi, leneş, atît timpul, cît şi banii, numai între ei.

Pe timpul sejurului olandez îi citi pe cei mai buni autori de limbă franceză, în aşa fel încît putea să converseze despre ei, împrejurare din care a tras mari foloase : nu i-a sporit doar, în mare măsură, cunoştinţele de limbă, ci i-a fost de asemenea de ajutor în lărgirea cercului de prieteni. Deveni de-al casei într-o serie de familii de vază, fiind căutat ca amic mai cu seamă de persoanele îmbrăcata în robe lungi, fapt care i-ar fi dat posibilitatea să petreacă pe cinste, dacă n-ar fi fost atît de strîmtorat cu banii. în ciuda economiilor celor mai rigide, finanţele îi ajunseseră, în cîteva luni, la treapta cea mai de jos, iar perspectiva sărăciei arunca apă rece peste toate plăcerile sale, deşi nu se lăsa, de fapt, întristat din pricina aceasta. Era atît de vesel din fira, încît conştiinţa nevoilor sau a abundenţei nu făcea nici cea mai mică impresie asupra lui.

Dispariţia rapidă a fondurilor îl punea totuşi pe gîn- duri şi adeseori delibera în sine dacă să se întoarcă la generalul Collier sau să plece înapoi la Londra, unde ar fi putut să-şi facă rost de o slujbă potrivită unui gentle-man ; deşi îl supăra foarte mult gîndul că nu poate da

satisfacţii dorinţei puternicc din sufletul său d; a face o excursie completă sau, cel puţin, de a vizita regiunile din sud ale Franţei.

Cum şovăia el aşa între mai multe idei, primi într-o dimineaţă vizita unui gentilom care-i căutase şi cultivase prietenia şi căruia-i făcuse cindva un mare serviciu, luin- du-i apărarea, cu mult curaj, împotriva unui neamţ violent ce-i căutase pricină într-o chastiune de onoare. Domnul venise să-l invite la o petrecere de două săptămîni la Fontainebleau. unde se găsea curtea. Cum M. refuză propunerea cu şi'mai multă răceală ca de obicei, prietenul lui dori să afle numaidecît motivul şi în cele din urmă, cu multă sfială. îi spuse : „Poate că nu stai prea bine cu b a n i i . . M . răspuns? că avea destui pentru a-şi acoperi cheltuielile unei călătorii pînă la Londra, de unde putea obţine alţii, dar abia sfirşi de vorbit că celălalt, luindu-i mîna : „Dragă prietene (spuse), nu mi-e străină starea afacerilor dumitale şi de mull m-aş fi oferit să te împrumut, dar n-aş fi vrut îă te jignesc. Nu încerc nici acum să-ţi dăruiesc bani, ci doresc şi insist să accepţi, sub formă de împrumut, aceste două hîrtii, uimind să mi le plăteşti cînd v ?i lua de soţie o femeie cu averea de douăzeci de mii de lire, sau cînd vei obţine o slujbă cu venitul de o mie de lire pe an[li]. Zicînd aceasta, îi întinse două acţiuni, fiecare ıȷ i valoare de peste două mii de lire.

Uimit de atîta generozitate, de neaşteptat din partea unui străin, M. îi mulţumi cum se cuvine, dar refuză cu tăria să se îndatoreze. In cele din urmă totuşi, prin îndemnuri inimoase şi **stăruinţe, fu convins să accepte una** dintre acţiuni, cu condiţia ca **celălalt să primească, în** schimbul sumei, o poliţă semnată. **Gentilomul refuză cu** îndărătnicie, pînă cînd M. **îi promise că, de va avea** vreodată nevoie de **şi** mai **mulţi bani, va lua de la el de două ori suma, ba chiar şi mai mult. Mai tîrziu, M. avu**

* ocazia să-i plătească înzecit prietenului său acest neobişnuit act de generozitate, deşi nu putuisă nu regrete amarnic împrejurarea, de dragul amicului său. Cînd cumsecadele om — punîndu-şi prea multă încredere într-un avocat necinstit şi suferind o serie întreagă de alte nenorociri —

31)
3

| se trezi, împreună cu doamna sa, într-un labirint de greutaţi, ce ameninţau să-i ruineze definitiv familia, M. avu deosebita satisfacţie da a-şi salva binefăcătorul din capcană.

Cu finanţele întărite de generozitatea amicului său, M. hotărî să-şi pună în aplicare planul iniţial de a vedea sudul Franţei şi porturile Spaniei, pînă la Cadiz, de unde-şi propunea să revină la Londra pe mare. Îşi trimise, aşadar, înainte cuferele la Lyons, cu diligenţa, hotărînd ca el să călărească pa cai de poştă, pentru a putea admira în voie peisajul şi a se opri acolo unde era ceva vrednic de văzut sau de aflat. în timp ce»şi lua rămas bun de la prietena parizieni, primind de la ei nenumărate sfaturi, un gentilom din propria-i ţară, care nu vorbea deloc franceza (sau foarte puţin), aflîndu-i intenţia, îl rugă să-i acorde favoarea de a-1 însoţi în această expediţie.

Acompaniat daci de noul tovarăş, M. porni spre Lyons unde, ca urmere a scrisorilor de recomandare, fu primit cu cea mai desăvîrşită amabilitate de intendent şi de familiile cele mai de vază din oraş. După o scurtă şedere,, în localitatea aceea, coborî mai departe pe Rhone, pînă la Avignon, în ceea ce se numeşta *coche d'eau* [1]. Yizitînd apoi principalele oraş. din Dauphinat, Languedoc şi Pro- vence, ajunse la minunata ceta a Marsiliei unde atît el, cît şi prietenul lui fură'atît de încintaţi de puritatea.aerului, de firea bună şi ospitalitatea veselilor localnici, încît nici nu se mai şîndiră să plece de acolo toată arna şi o parta din primăvară. M. legă aici cunoştinţă cu marchizul D'Argens, procurorul general al parlamentului din Aix şi cu fiul său cel :nai mare, care face acum o figură atît de frumoasă în lumea literelor. Cînd afacerea părintelui Girard şi a domnişoarei Codiere [2] începu să facă vîlvă, se duse cu aceşti doi gentilomi la Toulon, unde marchizul fusese trimis pentru a examina îndeaproape faptele.

Reîntors la Marsilia, îl găsi acolo pe un anume lord, foarte bogat, supravegheat de un preceptor elveţian, care-4

1 Veche denumire franceză pentru şlep (n. tr.).

2 Părintele iezuit Gerard a fost învinuit-de seducerea călu» găriţei ursuline Codiere. Procesul său. din octombrie 1731, a dat ocazia unei înfruntări între clerul francez şi iezuiţii ridicaţi în apărarea lui Gerard. Procesul a avut an mare răsunet In epocă, (n. tr.).

adusese pe cap două rubedenii din aceeaşi ţară. In suita lui se mai aflau cinci slujitori. întrucît oraşul le era cu desăvîrşire străin, M. îi prezentă intendentului şi altor cîtorva familii de vază. Avu norocul să-i placă atît de mult lordului, încît acesta îl rugă să vină şi să

locuiască in Anglia cu el, ca prieten şi tovarăş de petrecere, şi să se ocupe de administrarea averii sale, în care caz era gata să-i ofere patru sute de lire pe an, pe toată durata vieţii.

Era o propunere prea avantajoasă pentru a nu fi examinată

atent de o persoană fără avere şi fără poziţie socială. De aceea, acceptă fără a mai face nazuri. Cum însă plecarea lordului fusese fixată pentru o dată apropiată şi înălţimea Sa îi ceru să-l însoţească la Paris şi mai apoi la Londra, M. socoti că-i nepoliticos şi necuviincios să se amestece in treburile preceptorului (care se put 3a supăra pe el din pricina favorii arătate de patron) şi se scuză, spunînd că nu poate da curs dorinţei înălţimii Sale pînă nu va deveni major, ceea ce avea să se întîmple după cîteva luni. Nobilul îşi repetă însă rugăminţile cu atîta stăruinţă, iar preceptorul i se alătură, părînd atit de sincer, încît pînă la urmă M. se supuse dorinţei lor comune şi, după cîteva zile, porni împreună cu ei la Paris, via Lyons. Nu petrecuseră nici trei zile în oraşul respectiv, cînd M. observă o schimbare radicală a purtării elveţianului şi a celor două rubedenii ale sale ; mai mult ca sigur, preceptorul era gelos pe înriurirea sa asupra lordului. De cum făcu descoperirea aceasta, se hotărî să se retragă din neplăcuta competiţie pentru a cîştiga favoarea tînărului nobil. In ciuda rugăminţilor şi reproşurilor înălţimii Sale îşi luă, temporar, rămas bun, sub cuvînt că arde de dorinţa de a vizita Elveţia şi malurile Rinului; promise însă că-1 va reîntîlni în Anglia.

De cum ii anunţă de intenţia sa pc preceptor şi pe rudele lui, feţele li se luminară, redeveniră curtenitori şi plini de solicitudine, dîndu-i chiar şi scrisori de recomandare pentru Geneva, Lausanne, Berna şi Soleure, datorită cărora fu întîmpinat peste tot cu braţele deschise. După ce-şi încheie turneul, împreună cu prietenul său scoţian (care i se alăturase înainte de plecarca din Lyons), şi vizită oraşele cele mai importante de pe ambele maluri ale

Rinului, ca şi curţile electorilor Palatinatului, M^nlz-ulm şi Koln-ului, sosi in Olanda, de unde, prin Ţările de Jos, călători spre Londra şi-l regăsi pe înălţimea Sa lordul, deja întors de la Paris.

Lordul il primi cu manifestări de bucurie neobişnuită, nu-i oermise să se îndeoărteze de el cîteva zile şi-l prezentă tuturor rubedeniilor sale.

M. plecă, împreună cu londul, de la Londra pînă la locuinţa

acestuia de la ţară, unde fu tratat cu multă prietenie şi deosebită încredere, cerînd u-i-*e pararea in toate cele. Nobilul pair însă nu mai făcu niciodată vreo aluzie cît de mică la anuitatea promisă ; nici M. nu-i pomeni de ea, socotind că-i revine, datoria <ie a-şi îndeplini angajamentul de bună voie. Plictisit de stilul de viaţă de la ţară. M. făcu un drum la Bath, rămînind acolo două săptămîai. La întoarcere, *o găsi* **pe Înălţimea Sa dind dispoziţii pentru o nouă călătorie la Paris.**

Surprins de brusca hotărire, încercă să-l facă să se răegîndească. Stăruinţele sale însă nu avură nici o putere din pricina insistenţelor unui străin, sosit odată cu lordul, care-i împuia capul cu idei extravagante despre nişte plăceri infinit superioare oeLor de care se bucura cit timp era limitat de regulile etichetei englezeşti, sub supravegherea preceptorului. Prin urmare, Înălţimea Sa făcu urechea surdă la toate rugăminţile lui M., invitîndu-1 in schimb să-l întovărăşească in noua călătorie. Omul nostru însă. prevă- zînd că un tînâr năbădăios ca înălţimea Sa, uşor de împins pa căi greşite, va risipi, mai mult ca sigur, sume enorme de bani, într-un fel ce nu-i va face cinste nici lui, nici celor din anturajul său, rezistă la toate rugăminţile, pretextînd treburi extrem de urgente la Londra. Mai tîr- ziu avu toate motivele să se felicite pentru modul înţelept în care procedase.

înainte de plecarea lordului, M., din consideraţie pentru sine însuşi, îi reaminti de oferta făcută la Marsilia, dorind să ştie dacă îşi schimbase hbtărîrea privitoare la bani. Dacă şi-o schimbase, avea să-şi caute norocul în altă parte, fiindcă nu dorea să se creadă că e gata să se amestece în viaţa altuia sau să se ţină scai de cineva, înălţimea Sa îl asigură în cel mai solemn chip că nu-şi

schimbase cu nimic intenţiile. Rugîndu-1 încă o dată să-i

i

însoţească în Franţa» îi promise că afacerea va fi perfectată spre satisfacţia sa de-ndată ce se vor fi întors Ia Anglia. M. persistă m;»ă în refuzul său. din pricinile d«ja pomenite. Deşi chestiunea anuităţii sale nu mai fu ridicată niciodată, conţi n'jă să-l servească pe înălţimea Sa, dîndu-i poveţe şi făcîndu-i felurite servicii, in special pentru a-1 determina să o aleagă de soţie pe o domnişoară extrem de virtuoasă, fiica unui nobil lord, evidenţiat mai mult pentru străluciU^rele-i calităţi decit prin splendoa-, rea titlurilor sale (împrejurare la care reflecta întotdeauna cu deosebită satisfacţie, slit datorită meritelor deosebite ale fetei, cît şi pentru că urmaşii ei urmau să primească o parte considt-rahilă a marii averi ce aparţinea, de fapt. bunicii acesteii») iar după accea îl ajută să-şi de^ greveze moşia de greleJe datorii contractate. Cînd înălţimea Sa porni în expediţia pariziană, M. îşi cheltuis'a deja banii primiţi de la generosul său prieten. în capitala Franţei, aproape pînă la ultima guinee. Nu avusese încă nici un profit cît de mic de jie urma legăturii cu lordul şi, dis- pretuind ideea de a-i t-ere bani, nu ştia cum avea s-o scoată la capăt pînă la întoarcerea lui.

[1] „Plăceri mărunte." (n. tr.).

Neplăcuta perspectivii îi era cu atît mai urîtă, cu cît. în perioada aceea a vieţii» ardea de dorinţa de a se invîrti in cercurile mondene, i st- dezvoltase gustul pentru reprezentaţii de teatru şi de operă sau alte amuzamente publice şi-şi făcuse multa cunoştinţa printre oamenii de gust, nepu- tindu-le menţine fără o cheltuiala considerabilă. Afl'm- du-se deci la strîmtoare, c'hibzui că nu-şi putea folosi timpul util decit traducînd iiin limbi suâine cărţile ce erau pe atunci în vogă. Adresîndu-se unui om de litere, prieten bun al său, primi atîta treabă de acest soi cit putea cuce la bun sfîrşit şi mai scrise Şi citeva pamflete referitoare ia controversele majore ale timpului, care avură darul de a plăcea. Mai contribuia la un jurnal literar lunar, materialele fiind scrise impreurui de cei doi prieteni, deşi nu-mele lui M. nu apărea. Prin astfel de preocupări, nu numai că-şi pett-bcea dimineţile cu exerciţii folositoare, dar făcea rost şi de bani pentru cee3 ce numesc francezii menus *plaisirs* \ îndeajuns pentru întreaga vară. Participa la toate petrecerile din Londra şi din împrejurimi şi-şi lărgi considerabil cercul de cunoştinţe aparţinînd sexului frumos.

încă de la sosirea în Anglia cunoscuse o doamnă, la o întrunire ţinută nu departe de Londra şi, cu toate că atunci nu intenţionase să împingă lucrurile mai departe decît o cereau obişnuitele complimente galante, mai apoi primise atîtea dovezi de stimă din partea ei şi fusese încurajat atît de stăruitor de sfaturile altei femei, cunoscute în Franţa, care făcea acum parte din grupul lor, încît începu să nutrească speranţa că va cuceri în cele din urmă inima plăcutei sale partenere, o tînără foarte bogată şi cu mari perspective. O cultivă, de aceea, cu toată asiduitatea şi îndemînarea în care excela, reuşind atît de bine în străduinţele sale, încît, după ce. o curtase atît cît se cuvenea şi după moartea unei mătuşi, prin care averea ei sporise cu încă douăzeci şi trei de mii de lire, îndrăzni să-i declare iubire, iar ea nu numai că-1 ascultă cu răbdare şi înţelegere, dar îi şi răspunse în cuvinte încurajatoare pentru patima lui fierbinte.

Văzîndu-se primit cu atît de multă bunăvoinţă, o imploră din suflet să-l facă fericit, acordîndu-i mîna. Domnişoara însă avu cîteva obiecţii de ridicat fată de cererea lui : în primul rînd, moartea prea recentă a rubedeniei mai sus pomenite ar fi făcut un astfel de pas să pară teribil de indecent ; îl al doilea rînd, şi-ar fi atras supărarea celorlalte rude, de la care mai avea de aşteptat multe avantaje şi care făceau presiuni asupra ei să se mărite cu un văr, un ins cu desăvîrşire nesuferit. Cu toate acestea, pentru a nu-i da pricină lui M. să se plîngă de amî- nare, doamna legă cu el, fără teamă, o prietenie intimă, astfel încît fericirea lor reciprocă nu mai cunoştea margini, fiind cu atît mai rafinată şi mai intensă, cu cît se bucurau de ca într-o manieră romantică şi misterioasă. Deşi el îi făcea vizite, în ochii tuturor, ca o cunoştinţă oarecare, se purta, cu aceste ocazii, atît de respectuos, distant şi rezervat, încît nu le dădea celorlalţi musafiri nici cel mai mic motiv de a bănui adevărata natură a ataşamentului lor reciproc ; datorită tacticii acesteia îşi puteau permite întîlniri tainice, necunoscute nici unui suflet dc pămîntean, în afară de. subreta doamnei, căreia... trebuivâ să-i împărtăşească secretul.

în felul ăsta reuşiră să se bucure unul de celălalt, neîntrerupt, vreme de douăsprezece luni. Deşi stabilitatea averii domnului M. depindea în întregime de căsătorie, văzînd cit de pornită e iubita lui împotriva acestei idei, nu încercă în nici un fel s-o urgenteze, nici nu se arătă vreodată nerăbdător in această privinţă, acceptînd cu uşurinţă amînarea unei ceremonii care — după cum era el încredinţat atunci — nu le putea spori în nici un fel satis- . facţia reciprocă. De atunci însă gîndurile i s-au schimbat.

Oricum ar fi. înţelegătoarea lui amantă — pentru a-1 linişti pe deplin in ceea ce priveşte amănuntul acesta şi dovedind o neţărmurită încredere in onestitatea lui — insistă ca el să primească un act de donaţie a întregii ei averi, în numele căsătoriei ce urma să aibă loc. După o oarecare împotrivire, M. se lăsă convins să acceptc această dovadă de stimă din partea iubitei, ştiind că-i va fi în curînd posibil să-şi achite obligaţia. Cu toate că ea insistă de nenumărate ori să ia pe umerii lui administrarea tuturor fondurilor ei, şi-l rugă de multe ori să primească din parte-i mari sume de băni, el nu abuza nici măcar o dată de firea ei generoasă, nici nu-i ceru împrumuturi, decît pentru anumite ţeluri filantropice, pe care se arăta chiar mai dornică să le îndeplinească decit era el să le propună.

In timpul legăturii lor intime, M. ajunse să le cunoască pe unele dintre rudele de sex feminin ale iubitei sale. Printre ele se găsea o fată atît de bogat blagoslovită cu toate podoabele spiritului şi trupului, încit, în ciuda prevederii şi a filosofici sănătoase, nu reuşi să o privească şi să stea dc vorbă cu ea fără a fi subjugat de farmecele ei. La început, a făcut lot ce i-a stal în putere pentru a rezista periculoasei invazii sentimentale şi pentru a ascunde de prietena lui orice simptom al acesteia. îşi chemă în ajutor toată capacitatea de raţiune şi, socotind c-ar fi mîrşav şi necinstit din parte-i să încurajeze orice sentiment nepotrivit cu afecţiunca datorată iubitei sale, care-i arătase atît de multă încredere, încercă să înăbuşească flăcăruia abia mijită în sufletul lui, evitînd-o, ori de cite ori putea, pe fiinţa ce o aprinsese. Patima însă îi prinsese o rădăcină mult prea adîncâ în suflet peni; a a mai putea fi extirpată atit de uşor. Ţinîndu-se departe de fiinţa iubită, nu reuşi decit să-şi facă iubirea şi mai năbădăioasă. Conflictul lăuntric dintre iubire şi recunoştinţă ii fură somnul nopţilor şi pofta de mîncare. Nu după multă vreme slăbi îngrozitor din pricina pîndei, a neliniştii şi nemîncării. Obişnuita-i bună dispoziţie se-ntunecă atît de mult, încît iubita lui, surprinsă şi alarmată de schimbarc, pe care, după semne, o atribuia unei nelinişti interioare, făcu tot ce-i stătea în putinţă să descopere adevărata cauză.

Şi se prea poate că pricina reală nu scăpă minţii ei ascuţite, fiindcă-1 întrebă nu o dată dacă nu cumva se-n- drâgostise de verişoara ei, asigurîndu-1 că, dacă aşa stăteau lucrurile, ea, departe de a se pune în calea fericirii lui, ar deveni bucuroasă sprijinitoarea iubirii lor. Declaraţiile acestea totuşi erau însoţite întotdeauna de semne evidente de nervozitate şi tulburare, care făcură o impresie atît de puternică asupra inimii lui M., încît hotărî sâ-şi sacrifice fericirea, ba la nevoie chiar şi viaţa, mai degrabă decît să facă un pas cît de mic ce putea fi interpretat drept o jignire sau o insultă adusă persoanei ce-1 tratase cu atita bunătate şi mărinimie.

Ca urmare a hotărîrii acesteia, mai luă încă una, şi anume de a pleca peste hotare, sub pretextul că îşi caută de sănătate, dar de fapt pentru a se pune la adăpost de tentaţia (precum şi de bănuiala) de a fi infidel. Decizia îi fu întărită de sfaturile medicului, care bănuia cu adevărat că se află în prima fază a unei boli de plămîni, sfătu- indu-1, prin urmare, să plece grabnic în sudul Franţei. Ii comunică doamnei sale planurile, precum şi părerea doctorului, iar ea se lăsă convinsă să accepte, mult mai uşor decît îi fusese lui să-şi învingă neplăcerea de a se despărţi de fiinţa scumpă inimii sale. De cum obţinu consimţă- rnintul generoasei lui prietene, se prezentă în faţa ei cu actul prin care ea-şi trecuse averea pe numele lui şi, văzînd că nu reuşeşte, oricît de stăruitor o ruga, s-o determine să-l ia înapoi, îl anulă în prezenţa doamnei şi-l puse, în starea aceea, pe masa de toaletă în faţa căreia se dichisea ea. Femeia izbucni numaidecît în hohote de plîns ; vedea acum limpede, zicea, că doreşte să se rupă de ea,

că-şi îndrepta gîndurile afectuoase înspre altcineva. El fu deosebit de mişcat de această nouă dovadă de iubire şi se strădui s-o liniştească, jurîndu-i credinţă eternă şi îndem- nînd-o să-l ia de bărbat după toate regulile, înainte de a porni la drum. Reuşi, astfel, să-i potolească pentru moment temerile, dar cununia fu amînată încă o dată, din aceleaşi prudente motive care o împiedicaseră şi pînă atunci.

Ajunseră, aşadar, la un compromis, iar el îşi stabili ziua plecării cînd, deodată, într-o dimineaţă, doamna, însoţită de subretă, veni să-i facă, pentru prima oară, o vizită acasă. După micul dejun, ea dori să-i vorbească intre patru ochi şi o conduse intr-o altă odaie, unde, luîn- du-şi o înfăţişare deosebit de gravă :

— Dragul meu M. (zise ea), acuma ai să pleci de lîngă mine şi singur Dumnezeu ştie dacă ne vom mai întîlni vreodată. De aceea, dacă mă iubeşti într-adevăr atît de adine pe cît pretinzi, vei accepta această dovadă de prietenie şi de afecţiune neştirbită ; va fi cel puţin o rezervă de bani pentru călătoria dumitale iar, de mi se va întîmpla, cumva, vreun accident înainte de a avea fericirea să te mai strîng o dată în braţe, voi avea măcar mulţumirea de a nu te şti total lipsit de resurse.

Zicînd aceasta, îi apăsă în mînă un portmoneu brodat. In cei mai mişcători termeni, el îşi exprimă iubirea şi deosebita apreciere pentru generozitatea ei, rugind-o umil să-i permită să nu accepte darul, pînă nu va afla ce conţine portmoneul. Conţinutul era atît de ieşit din comun, încît refuză cu hotărîre să-l primească ; prin repetate rugăminţi, fu totuşi înduplecat să accepte jumătate din bani, iar ea insistă în continuare să mai primească o sumă frumuşică pentru a-şi acoperi cheltuielile călătoriei.

După ce petrecură împreună zece zile peste data fixată pentru plecarea lui din Anglia şi stabiliră modalitatea de. a păstra legătura unul cu celălalt, M. îşi luă rămas bun, cu sufletul plin de tristeţe, nelinişte şi durere — sentimente izvorite din conflictul dintre datorie şi iubire. Porni deci spre Franţa, unde, după o scurtă şedere la Paris, merse mai departe la Aix-en-Provence şi de aici la Marsilia. Petrecu mai multe luni în cele.fkmă oraşe, dar nimic din ceea ce văzu nu reuşi să risipească gîndurile melancolice ce-i împovărau în continuare cugctul şi-i înnegurau spiritul, aşa că se strădui să scape de ele cu ajutorul a cît mai multe lucruri noi. In acest scop îl convinse pe un consilier al parlamentului din Aix — un om meritos, învăţat şi plin de umor — să-l însoţească într-o excursie prin regiunilb Franţei nevăzute de el pînă atunci. Reîntorşi din călătorie, dădură la Aix peste un abate italian, un om de caracter şi mare cunoscător al naturii umane şi al cărţilor, care călătorise prin toată Germania şi Franţa, iar acum ajunsese pinâ aici în drumul său spre casă.

Prin intermediul prietenului său consilierul, M. făcu cunoştinţă cu gentilomul italian şi, dorind să vadă unele părţi ale Italici, mai ales carnavalul de la Veneţia, plccă împreună cu el de la Marsilia, într-o tartană, spre Geneva, ţinîndu-se tot timpul aproape de coastă şi dormind de fiecare dată la ţărm. După ce-i arătă toate frumuseţile Genevei, prietenul său abatele avu amabilitatea să-l conducă prin Toscana şi prin cele mai importante oraşe ale Lombardiei, pînă la Veneţia, unde M., din consideraţie pentru politeţea abatelui, care-i făcuse un foarte mare serviciu însoţindu-1 pe tot parcursul excursiei, insistă să suporte singur toate cheltuielile călătoriei. După o şedere de cinci sâptămîni la Veneţia, se pregătea să pornească spre Roma, cu nişte gentilomi englezi întilniţi din întîm- plarc. cînd fu silit pe neaşteptate să-şi schimbe planurile, in urma unor scrisori neplăcute sosite de la Londra. Chiar din ziua plecării el întreţinuse corespondenţă cu generoasa, dar inconstanta lui iubită, cu o exactitate şi punctualitate aproape religioase ; nici ea, o vreme, nu-şi îndeplinise cu mai puţină conştiinciozitate îndatoririle ce-i reveneau conform înţelegerii stabilite. încetul cu încetul însă. fala deveni atît de neglijentă şi de rece în scrisori, atit de înceată la răspuns, încît M. nu putu să nu bage de seamă şi să n-o certe pentru indiferenţa ei. Eforturile doamnei de a ,se dezvinovăţi se sprijineau pe pretexte atît de frivole, încît chiar şi un îndrăgostit mai puţin perspicace ar fi observat cu uşurinţă cît sînt de străvezii.

Tocmai pe cînd se chinuia, făcînd fel de fel de presupuneri despre cauza acestei schimbări neaşteptate, primi nişte veşti din Anglia care, alăturate lucrurilor observate

chiar de el din felul cum îi scria, nu-i mai lăsau nici o îndoială în ceea

ce privea inconstanta şi nestatornicia amantei sale. Ştiind însă din experienţă că informaţiile de acest gen nu sînt totdeauna demne de crezare, hotărî să se informeze cu mai multă certitudine, aşa că plecă imediat spre Londra, prin Tirol, Bavaria, Alsacia şi Paris.

Sosind la Londra află, spre marca lui dezamăgire, că veştile primite nu fuseseră deloc exagerate. Sînt imposibil de găsit cuvintele care să exprime tristeţea de a fi aflat că o persoană înzestrată cu atît de multe calităţi nobile şi plăcute fusese ademenită să comită o indiscreţie ce nu avea cum să nu distrugă planul asupra căruia conveniseră împreună, spre fericirea lor reciprocă. Prin scrisori şi întrevederi, ea făcu mai multe încercări de a-şi explica purtarea şi dc a-i înmuia inima, întru împăcare. Cum însă era în joc chiar onoarea lui, M. rămase surd la toate implorările şi propunerile femeii. Cu toate acestea, l-am auzit adeseori afirmînd că nu putea să n-o iubească, nu putea să nu cinstească amintirea unei persoane ale cărei generozitate şi bunătate îl salvaseră şi ale cărei lipsuri erau cu prisosinţă umbrite de nenumăratele ei călită li. M. insistă adesea să-i restituie banii datoraţi, dar ea, departe de a-i satisface dorinţa, se strădui de mai multe ori să-1 îndatoreze şi mai mult, rugîndu-1, în termenii cei mai calzi, să revină la sentimentele de odinioară, lucru pe care el îl refuză de tot atîtea ori.

Într-atît pusese M. la inimă dovada aceasta a nestatorniciei sexului frumos. încît fu cît pe-aci să ia hotărîrea ea pe viitor să nu mai intre in nici o combinaţie de acest soi. Pentru a-şi vindeca tristeţea, sc întoarse la Paris şi inchirie un apartament la una din academiile de călărie, găsind o deosebită satisfacţie în practicarea acestui sport, în timpul şederii acolo, avu deosebitul noroc de a intra în gratiile unui mare general, descendent al uneia dintre cele mai vechi şi ilustre familii din Franţa, atrăgîndu-i atenţia prin cîteva observaţii scrise pe marginea lui *Poly- bhis* de Folard care fuseseră aduse, întimplător, la cunoştinţa marelui om de către un adjutant. M. îşi întări stima astfel cuceiită frecventindu-1 pe general cu multă asiduitate şi înconjurîndu-1 cu o respectuoasă stimă. La întoarcerea la Londra îi trimise prinţului, care iubea mult creaţiile acestui compozitor, cîteva compoziţii noi ale lui Haendel, precum şi ediţia lui Clark a scrierilor lui Cezar.

In primăvara aceluiaşi an, înainte ca armata franceză să plece in campanie, avu deosebita cinste de a primi o scrisoare foarte curtenitoare de la prinţ, invitîndu-1 să vină în Franţa, dacă dorea să vadă operaţiunile militare, şi sfă- tuindu-1 să nu cheltuiască bani pentru un echipaj.

Nutrind, încă, în sinea lui, o urmă de interes pentru viaţa militară şi considerind că nu va întîlni cît va trăi un prilej mai generos, M. primi oferta cu braţele deschise şi jertfi dulcile delicii ale dragostei — de care se bucura fără reţineri la vremea aceea — pe altarul unei vii, neas- timpărate şi periculoase curiozităţi. In timpul acelei campanii şi al următoarei — cînd asistă la asediul cetăţii Philipsburg şi la alte operaţii — îşi lărgi cercul de cunoştinţe în rindurile ofiţerilor francezi, mai ales printre cei cu firea mai serioasă, aplecaţi spre cărţi şi literatură. Prietenia şi amabilitatea acestor gentilomi aveau să-i fie de mare folos mai tîrziu, deşi intr-o chestiune prin nimic **Înrudită cu profesiunea** IOT.

în tot acest timp, făcuse harnice cercetări cu privire la comerţul şi manufactura ţărilor prin care avusese ocazia să călătorească, mai cu seamă ale Olandei, Angliei şi Franţei. Cunoscînd bine taxele guvernamentale şi economia sătească ale acestui din urmă regat, observă cu îngrijorare marile dezavantaje ce caracterizau comerţul nostru cu tutun (ramura cea mai importantă a schimburilor noastre comerciale cu poporul francez). înţelese ce profit redus revenea plantatorilor, datorită preţului scăzut plătit de compania franceză, şi că stătea în puterea respectivei companii să coboare preţurile şi rnai mult. M. concepu un mijloc de remediere a acestui neajuns, în măsura in care el privea cîştigul sau pierderea la nivel naţional, nemaipermiţind să se scadă taxa de un penny la o liră, vechi subsidiu, din preţul tutunului re-exportat. Ii demonstră ministrului de atunci că o taxă atît de neînsemnată nu putea micşora nicidecum cererea de marfă din străinătate — singura posibilitate de care se puteau teme —. şi că suma anuală rezultată din respectiva taxă s-ar ridica la o sută douăzeci de mii de lire, fără a spori cheltuiala publică fie şi cu un şiling. Ministrul însă, care medita atunci la un plan de percepere a accizelor, nu se putea gîndi la altceva pînă nu-şi vedea mai întîi aplicat proiectul. Planul dădu greş, M. îşi reînnoi propunerea, iar de data asta schema îi fu aprobată în toate amănuntele, dar constată că e pusă în aplicare cu metode surprinzător de înapoiate.

Văzîndu-şi dezamăgite aşteptările şi în această problemă, prezentă, prin intermediul prietenilor, un proiect companiei franceze, arătînd avantajele pe care le-ar fi putut dobîndi dacă ar fi recurs la un preţ fix şi ar fi importat numai tutun de calitatea cea mai agreată de public şi mai potrivită cu industria manufacturieră franceză : în cele din urmă se oferi să le procure orice cantitate. la preţul perceput în portul Londrei.

După o discuţie scurtă, ei îi acceptară oferta şi înche- iară un contract prin care se obligau să cumpere cincisprezece mii de butoaie mari pe an, plătindu-le cu bani peşin de îndată ce vor sosi într-unul sau mai multe dintre porturile convenabile de pe coasta de sud sau de apus a Marii Britanii, pe care le va desemna el în acest scop. De-ndată ce obţinu contractul, M. se îmbarcă pe un vas şi plecă în America, pentru a-1 pune în aplicare. Drept tovarăş de drum îl luă cu el pe un abate francez, un om plin de umor, deştept şi citit, pe care-1 cunoscuse demult şi căruia-i făcuse nenumărate servicii de tot felul.

Sosind în Virginia — ceea ce se întimplă tocmai în momentul cînd toţi gentilomii coloniei erau adunaţi în capitală —, M. publică un memoriu, arătîndu-le dezavantajele modului în care se desfăşurase comerţul lor, indi- cînd unele metode de recuperare a' pierderilor şi oferin- du-se să contracteze, anual, cincisprezece mii de poloboace de tutun, din calitatea cerută pe piaţa franceză, la un preţ cu mult superior — le demonstră el — celui încasat de ei pînă în momentul respectiv.

Propunerea se bucură de tot succcsul şi încurajarea la care se putea aştepta M. Cei mai de vază plantatori, văzîndu-şi propriul interes pus în discuţie, bătură palma numaidecît şi, prin puterea lor de înrîurire, ii determi

nară şi pc ceilalţi să facă la fel. Unica problemă ce mai rămînea dc rezolvat privea garanţiile că notele de plată vor fi achitate de-ndată ce soseau transporturile de turtim în Anglia, cît şi durata stipulată a

valabilităţii contractului. _

Pentru a îndepărta şi aceste posibile piedici, domnul M. sc reîntoarse în Europa şi află că asociaţia fermierilor francezi era

dispusă să cadă la învoială cu toţi termenii propuşi de el pentru facilitatea contractului, fiind extrem de mulţumită de mostrele primite deja. Numai că bunul lui prieten abatele (rămas de unul singur în America) izbuti, printr-o nemaivăzută mîrşăvie. să-i-răstoarne întreg proiectul. El trimise în secret companiei o scrisoare, ară- tînd că, din cite aflase, M. le-ar fi pulut furniza tutunul la un preţ mult mai scăzut decît cel pe care se arătaseră gata să-l plătească, şi că. dacă va deţine contractul vreme de cinci ani. după cum decurgea din termenii iniţiali că se va întîmpla, va avea în puterea lui întreaga companie, in aşa măsură încît vor fi siliţi cu toţii, după aceea, să accepte orice preţ va dori el să le impună. Dacă asociaţia îl socotea demn de încredere, el. abatele, se angaja să le procure tutun în condiţii mai avantajoase, lucrind mînă-n mînă cu fruntaşii din Virginia şi Maryland, împreună cu care — zicea — luase deja unele măsuri în acest scop.

Insinuările abatelui alarmară in aşa hal compania, încît refuză să mai satisfacă cererile domnului M. pînă nu se va fi întors celălalt din America. Deşi se străduiră din răsputeri după aceea să-l convingă pe M. să participe şi ol la afacerea pusă la cale de micuţul trădător (din care ar fi ieşit cu un cîştig considerabil), el rezistă tuturor solicitărilor. spunîndu-le pe şleau, de faţă cu abatele, că niciodată nu-şi va înjosi atît de mult propria demnitate, încît să lege vreo învoială cu unul de teapa lui; cu atit mai mult cînd era vorba de un plan a cărui urmare sigură era scăderea preţului tutunului în Anglia.

Acesta fu, aşadar, sfîrşitul unui proiect amplu, simplu şi uşor de pus în aplicare, precum şi perfect calculat (după cum reieşise din prima încercare de a-1 transpune în practică) pentru a-i aduce iniţiatorului o imensă avere : niciodată nu reuşise o singură persoană să conceapă un plan mai bun. în executarea lui, ce-i drept, M. pusese la inimă, cu mult deasupra propriului său interes, binele public şi mulţumirea de a ridica la o condiţie înfloritoare acea ramură valoroasă a economici noastre care dă de lucru la două mari provincii de peste ocean şi la peste două sute de nave comerciale. Ar fi fost firesc să te aştepţi ca un om ale cărui datorii fuseseră nu o dată achitate de M., căruia-i făcuse o sumedenie de alte servicii şi pe care-1 luase cu el, cu preţul unei considerabile cheltuieli suplimentare, dorind să-i facă un rost în viaţa, să dea dovadă de bun simţ şi onestitate, dacă nu de recunoştinţă. Inima acestui mic monstru era însă atît de depravată, încît pe patul de moarte lăsă o avere considerabilă unor oameni cu totul şi cu totul străini, cu care nu avusese aproape nimic de a face, fără a-i trece măcar prin cap să-l despăgubească pe M. pentru toţi banii avansaţi şi, astfel, să nu-1 lase să putrezească în temniţă.

Odată, cînd M. izbutise sa cîştige nişte bani, datorită cunoştinţelor sale privind mai multe ramuri ale comerţului şi cu ajutorul unor prieteni inteligenţi de la Paris şi Londra, reuşi să-i investească foarte bine. Dac-ar fi fost un egoist, ca majoritatea semenilor noştri, astăzi ar fi tronat peste o avere frumuşică, dar el nu s-a prefăcut niciodată că nu aude chemarea jalnică a nenorocirii, nici nu şi-a transformat inima generoasă într-un sloi de gheaţă pentru a nu fi impresionată de suferinţele altora. Ba a dat chiar dovadă de multă ingeniozitate în inventarea unor metode delicate.de a oferi ajutoare modeste şi, prin ne- obosita-i mărinimie, a reuşit deseori s-o ia înaintea nefericirii.

Mi-ar fi uşor să-mi ilustrez afirmaţiile cu un mare număr de exemple, în unele dintre care aţi găsi semnele celei mai dezinteresate generozităţi ; astfel de detalii însă ar răpi prea mult din timpul Domniei Voastre şi nu am ambiţia să mă ocup de toate amănuntele mărunte ale comportării lui M. Ajunge să spun că, la declararea războiului cu Spania, a renunţat la toate speculaţiile financiare, şi-a strîns bănuţii de peste tot, cu gîndul de a-şi petrece liniştit, într-un colţişor oarecare, tot restul vieţii, mulţumit cu atît cît avea şi gata să-şi restrîngă mărinimia la ceea ce-i prisosea din venitul anual. O hotărîre cît se poate de prudentă, dacă s-ar fi putut ţine de ca. La izbucnirea îvzaoiviui insă, nu l-a lăsat inima să vadă cum mulţi gentilomi plini de talente, care-i fuseseră călduros recomandaţi, nu izbuteau SĂ **primească mandate de comandant în armată, pur şi simplu fiindcă nu aveau banii ceruţi de cei ce vindeau pe atunci brevetele ; de aceea le-a împrumutat tuturor sume considerabile, în schimbul unor simple poliţe, şi acestea rămase, în mare parte, fără acoperire prin moartea unora în timpul hazardatei expediţii din Indiile de Vest**

In cele din urmă, după multe alte gesturi asemănătoare, se angajă — din motive pur umanitare, iubire de dreptate şi ură împotriva asupririi — într-o cauză ce era, din toate privinţele, cea mai importantă dintre cîte au fost vreodată dezbătute in tribunalele ţărilor acestora, fie că luăm în considerare natura extraordinară a cazului juridic, fie că ţinem seama de averea imensă, de nu mai puţin de cincizeci de mii de lire pe an, şi cele trei titluri de. pair dependente de el[2].

în anul 1740, bravul amiral[3] ce comanda pe vremea aceea flota Majestăţii Sale din Indiile de Vest printre diverse mesaje culese din escadra ea şi transmise ducelui de Newcastle, pomeni de un tinăr care, deşi nu avea decît rangul de marinar de rînd pe una dintre navele de sub comanda sa, ridica pretenţii la moşia şi titlurile contelui de ADe cum fură comunicate aceste revendicări gazetelor, deveniră subiectul preferat de conversaţie al tuturor cercurilor sociale, iar persoana alarmată de apariţia unui competitor, chiar dacă la o depărtare atît de mare, se puse numaidecît în mişcare şi-şi luă toate măsurile de prevedere pe care le socotea necesare pentru a zădărnici maşi-naţiunile tînărului pus pe parvenire. Informaţiile primite la început, cu privire la modul în care se făcuse domnul A-y cunoscut în Indiile de Vest, îi oferiră nenumărate avantaje asupra nefericitului tînăr, căci, fiind posesorul unei considerabile averi şi stăpînul multor conace din regiunea unde se născuse pretendentul, A. îi cunoştea pe toti martorii ce ar fi putut să aducă dovezi materiale în sprijinul legi limitaţii pretenţiei. Dacă nu l-ar fi împiedicat simţul onoarei, ar îi putut să-şi folosească puterea şi influenţa pentru a găsi ocazii de a-i reduce la tăcere pe destui martori, **folosindu-se de pasiunile şi interesele acestora, şi dc a-i cîştiga pe mulţi alţii de partea sa, în timp ce adversarul lui. din pricina absenţei de cincisprezece-, şaisprezece ani din tară, a lipsei de educaţie şi de prieteni. precum şi a stării neajutorate în care se afla, era absolut incapabil de a face o mişcare spre a-şi promova cauza. Deşi virtuţile recunoscute ale unchiului său, respectul lui religios pentru justiţie şi adevăr puteau ridica obstacole de netrecut în calea obţinerii de avantaje necinstite. faptul că avea cunoştinţă de uriaşa armată de emisari plătiţi nu era de natură să-l liniştească sau să-i furnizeze dovezi de scrupulozitate. Putem însă spune următoarele, fără a ne îndoi, sau a încerca să blamăm virtutea şi onoarea nobilului conte : că avu grijă să aplaneze toate deosebirile de vederi dintre diferitele ramuri ale familiei. — ale căror interese, în această privinţă, coincideau cu ăl său — .împărţind averea cu celelalte rude ; de asemenea că angaja avocaţii cei mai eminenţi din barourile ambelor regate, pentru a-1 apăra de formidabilul bastard. înainte chiar ca acesta să fi intentat proces.**

In timp ce-şi consolida astfel poziţia împotriva atacului unui tinăr sărac şi abandonat de toată lumea, aflat la

o distanţă de o mie cinci £ute de leghe şi expus încontinuu pericolelor

1
3
4
2

mării, războiului şi unei clime nesănătoase, domnul M.. purtînd o conversaţie banală, puse, intîmplător, nişte întrebări privitoare la romanticul pretendent unui anume H., pe vremea aceea principalul agent al actualului lord A-y. Strîns cu uşa, omul acesta nu putu să nu recunoască, în cele din urmă, că răposatul lord A-m avusese intr-adevăr un fiu, dus pe furiş în America, imediat după decesul tatălui ; nu ştia insă dacă era vorba de una şi aceeaşi persoană.

Această informaţie nu întârzie să tulbure adînc sentimentele umanitare ale domnului M.. care, cunoscînd bine viclenia oamenilor haini ce puseseră stăpînire pe averea şi onorurile nefericitului tînăr, îşi exprimă teama şi îngrijorarea că. într-un fel sau altul, aceştia l-ar putea trage pc sfoară. Se arătă dispus să-şi aducă numaidecît contribuţia personală la sprijinirea bietului orfan şi să facă investigaţii mult mai serioase cu privii'e la îndreptăţirea pretenţiilor lui. Intre timp, silit de treburi, plecă în Franţa şi, în absenţa sa, domnul A-y sosi la Londra, în octombrie 1741.

în acest punct clericul fu întrerupt de Peregrine, care declară că socotea atît de extraordinară, ca să nu spună improbabilă, povestea tocmai auzită despre felul cum fusese trimis tînărul în exil, încît s-ar fi considerat extrem de obligat dacă doctorul în teologie i-ar fi făcut favoarea de a-i înfăţişa fapta aceea în adevărata ei lumină, povestind u-i, de asemenea, cum sosise tînărul în insula Jamaica şi cum devenise cunoscut acolo.

Preotul, dînd curs rugăminţii eroului nostru, repovesti întreaga istorie de la începutul ei in timp.

— Domnul A-y (spuse) este fiul lui Arthur, răposatul lord baron

1
3
4
6

de A-m avut cu soţia sa, Mary Sh-d, fiica neligitimă a lui John. duce de B. şi N-by, luată in mod public în căsătorie la 21 iulie 1706, în ciuda dorinţei mamei lui şi a tuturor celorlalte rude, în special a lui Arthur, răposatul conte de A-y [2], care-i purta o duşmănie implacabilă tatălui ei, ducele şi, din această pricină, a făcut tot posibilul să se pună în calea căsătoriei. Văzînd însă că eforturile lui nu duc nicăieri, fu jignit atît de profund, Incit nu s-a mai împăcat niciodată cu lordul A-m, în ciuda faptului că era moştenitorul prezumtiv al acestuia. După cununie, soţii au trăit împreună în Anglia vreme de doi sau trei ani, în care timp femeia a pierdut cîteva sarcini. El, om uşuratic şi cu fire extravagantă, nu numai că a risipit toată averea neveste-sii, ce-i revenise, clar a contractat şi numeroase datorii serioase, obligat fiind să se retragă precipitat în Irlanda şi să-şi lase nevasta singură acasă cu măma şi sora lui care, împo- trivindu-se de la bun început partidei, o priviseră din- totdeauna cu cel mai profund dezgust.

Era foarte puţin probabil ca armonia să poată domni multă vreme în familia aceasta, cu atît mai mult cu cît

[1] Arthur Annesley, baron Altham, căsătorit în 1706 cu Mary Bhetficld, fiica nelegitimă a ducelui de Buckingham (n. ed. engl.).

• Anglescy, sau Anglesea (n. ed. engl.).

lady A-m era o femeie mîndră şi nu putea îndura fără să crîcnească insulte şi jigniri din partea unor persoane despre care avea toate motivele să creadă că-i sînt, în adincul inimii, ostile. într-adevăr. în curînd avu loc între ele o neînţelegere, instigată de una dintre cumnate. Felurite zvonuri scandaloase despre aşa-zisa ei purtare ruşi noasăj cărora le dădură culoare şi greutate afirmaţiile gratuite ale unui fante vanitos şi mizerabil (folosit drept unealtă infamă, anume pentru acest scop) fură umflate bine şi transmise — într-un context fals şi extrem de condamnabil — soţului ei, în Irlanda. Acesta — om iute la minie, negindit — se înfurie atît de amarnic la auzul insinuărilor, încît, în fierbinţeala supărării, trimise mamei sale o împuternicire legală să-i obţină divorţul. Ca urmare, calomnia ajunse în faţa tribunalului, unde fură proferate nenumărate acuzaţii scandaloase, lipsite de orice fundamentare reală ; nefiind însă sprijinite de nici un fel de dovezi- fură, în cele din urmă, clasate, cu plata cheltuielilor de judecată, după mai mult de doi ani de demersuri avocăţeşti.

între timp, aflînd că fusese indus în eroare de afirmaţiile mincinoase ale mamei şi surorii sale, lordul A-m se arătă dispus să se împace cu doamna sa ; prin urmare, tatăl ei o trimise la Dublin, dîndo în grija unui gentilom din oraşul acela, în casa căruia fu aşteptată de soţ eu toate dovezile de iubire şi stimă. De aici, el o conduse la locuinţa lui şi apoi la reşedinţa-i de la ţară, unde ea avu -ghinionul de a pierde o nouă sarcină, din pricina fricii şi neplăcerii provocate de purtarea lordului, adeseori indecentă şi brutală. De la ţară s-au întors iarăşi la Dublin, cam la sfîrşitul lui iulie sau început de august 1714 ; nu petrecuseră multă vreme în oraş cînd se află că doamna era din nou însărcinată.

Întrucît el şi urmaşul său erau moştenitorii direcţi ai titlurilor şi averii lui Arthur, conte de A-a, lordul A-m dorea nespus dc mult să aibă un fiu şi, prevenit fiind de frecventele pierderi de sarcină ale doamnei, se hotărî să-şi înfrîneze nerăbdarea naturală şi grosolănia temperamentală, ca ea să nu mai aibă de suferit, ca pînă atunci, din pricina purtării lui smintite. Aşadar, o alintă cu tandreţe şi solicitudine neobişnuite din partea-j Cînd sarcina ajunse într-un stadiu avansat, o transportă la reşedinţa de la ţară unde. pe la sfîrşiiul lui april sau începutul lui mai, ea-1 născu pe domnul A-y ; după atîta vreme nici unul dintre martorii evenimentului n-au mai putut stabili cu certitudine absolută ziua precisă cînd a venit pe lume. iar parohia nu ţinea un registru cu naşteri. Ca un ghinion în plus, in parohia aceea nu locuia nici un gentilom din lumea bună. iar cei ce-şi aveau casele la o oarecare distanţă nu catadicseau să întreţină relaţii cu un om ciudat la purtare, ca A-m.

In orice caz, evenimentul fu sărbătorit de arendaşii lordului şi de toţi oamenii săi atît la conac, cît şi în orăşelul vecin, New R-ss. prin focuri, iluminaţii şi alte distracţii, care lăsaseră o amintire atît de puternică în minţile oamenilor, încît atît în locul unde se petrecuseră serbările, cit şi în parohiile vecine, sute de oameni au declarat că ştiu şi-şi amintesc de cele petrecute, în ciuda marii puteri pe care o deţinea prin părţile acelea adversarul pretendentului, a sforţărilor serioase — prin folosirea unor metode indirecte —, ale nenumăraţilor lui agenţi şi emisari şi ale tuturor celor ce aveau vreun interes, de a-i corupe sau reduce la tăcere pe martori, în eventualitatea unui proces.

Îndată după naşterea fiului, lordul A-m îl incredinţă unei doici ce 'locuia aproape, conform obiceiului locului, care-i face pe oameni de cel mai înalt rang să-şi încredinţeze progeniturile unor dădace, ca să-i crească la ferme sau în colibe. După care, vreme de doi ani, trăi în bună înţelegere cu doamna sa. întrucît însă prostia şi nesăbuinţa ii aduseseră pe cap multe dificultăţi financiare, se adresă socrului său, ducele de B-, cerînd restul averii soţiei sale. Ducele însă refuză să-i dea fie şi măcar un şiling, pînă nu-şi va vedea fiica. asigurată material cu acte în regulă, lucru pe care, datorită extravaganţei lui prosteşti, lordul A-m nu-1 mai putea face.

Din pricina străduinţelor ei de a reorganiza economic gospodăria lordului, doamna îşi atrase duşmănia unor trintori cheltuitori ce se ţineau scai de soţul ei, ajutîn- du-1 să-şi facă praf averea. Ei se folosiră numaidecît de prilejul oferit de refuzul ducelui pentru a se răzbuna pe nevinovata femeie şi-l convinseră pe lordul A-m că singura metodă de a stoarce bani de la înălţimea Sa era să-şl alunge soţia de acasă, sub pretextul infidelităţii ei conjugale, pretext care, lăsau ei să se înţeleagă, e:a cit se poate de apropiat de realitate. Se concepu, la sugestia acestor indivizi, un plan cît se poate de infam, iar ca urmare a punerii lui în practică,. un oarecare P-. un biet nătărău neşcolit şi slab la minte de la ţară, pe care-1 atra- seră într-o capcană, îşi' pierdu o ureche, iar doamna, rănită în mîndria ei, se refugie chiar în aceeaşi zi la New R-ss, unde avea să rămină ciţiva ani buni. Nu şi-a părăsit totuşi căminul fără a face tot ce-i stătea în putinţă să-şi ia copilul cu ea. Departe însă de a-i acorda o asemenea favoare, soţul dădu porunci straşnice ca in viitor să nu mai fie lăsată să-şi vadă băiatul niciodată. Josnicul, inumanul tratament nu-1 ajută să-şi atingă scopul dorit, ci avu tocmai efectul contrar : ducele de B., printr-un codicil adăugat testamentului, în care se referea la răutatea înnăscută a lordului A-m. îşi instrui executorii să plătească fiicei sale, atîta vreme cît avea să trăiască despărţită de soţ, suma de o sută de lire pe an, rentă care încetă în momentul morţii lui A-m.

în vreme ce mama ducea o viaţă singuratică, fiul deveni cunoscut şi primit cu toate onorurile cuvenite moştenitorului legitim al lordului, a cărui iubire pentru băiat era atît de mare, încît, în ciuda propriilor sale necazuri, îl oferea întotdeauna banii necesari pentru a-şi procura hainele şi echipajele cuvenite unui tînăr gentilom. în copilărie. deoarece tatăl schimba o reşedinţă după alta, copilul primi învăţătură de la mai mulţi institutori de toate soiurile,, devenind astfel foarte bine cunoscut în mai toate părţile regatului, iar mamă-sa profită de toate ocaziile (mult prea rare, din pricina poruncilor tatălui) de a-1 vedea şi a-i da dovezi de dragoste maternă, pînă cînd, în cele din urmă, ea se întoarse în Anglia, după ce se luptase multă vreme cu boala, _un fel de paralizie a membrelor. Nevrednicul soţ, ajuns între timp sărac lipit pă- mîntului, pusese atîta temei pe urmările acestei boli, incit merse pînă la a se căsători cu o femeie ce-i fusese multă vreme ţiitoare, iar respectiva creatură, de cum înţelese că lady Al-m părăsise Irlanda, îşi anunţă deschis

căsătoria şi sc afişă pretutindeni, în public, cu lordul A-m, insoţindu-1 în vizitele la prieteni ca o adevărată nevastă.

Cam din acest moment se poate vorbi de începutul tiefcrich-ii

domnului A-y. Vicleana femeie — care se prefăcuse mai întîi că îndrăgeşte copilul, ca să cîştige inima tatălui — considerîndu-şi poziţia în familie suficient de bine consolidată, socoti că sosise clipa cînd îşi putea schimba purtarea faţă de nefericitul băiat. Prin urmare, din motive lesne de înţeles, se folosi de mii de şiretlicuri pentru a-1 scoate pe fiu din inima tatălui celui slab de înger. Cu toate insinuările ei însă, glasul firii nu se lăsă uşor înăbuşit în sufletul lordului. Deşi ea reuşea deseori să-l întărite împotriva băiatului, prin învinuiri răutăcioase şi bine ticluite, supărarea lui nu lua niciodată forme mai grave decît ale obişnuitelor pedepse părinteşti. Femeii i-ar fi fost deci imposibil să-l distrugă pe băiat, dacă strădaniile ei nu s-ar fi bucurat de sprijinul unui aliat, nimeni altul decît unchiul copilului, uzurpatorul de acum al titlului şi al averii. Chiar şi această alianţă însă fu, intr-o oarecare măsură, ţinută la respect de teama de a nu o alarma pe nefcricita mamă ; asta pînă cînd boala ei se agrava, transformindu-se într-un caz extrem de sever de paralizie, dar moartea tatălui o aruncă în cea mai neagră, nemîngîiată disperare. Abia atunci îndrăzniră ei să-şi pună planul în aplicare şi (cu toate că fiecare avea ţelul lui, diferit de al celuilalt) îşi uniră eforturile pentru a-1 îndepărta pe nenorocosul băiat, el constituind o piedică în calea amîndurora.

Lordul Al-m fiind (după cum am remarcat deja) nu prea inteligent şi cu toiul lipsit de orice principii de viaţă, ajunse, între timp. intr-o mizerie atît de cruntă, că era adeseori obligat să-şi amaneteze pînă şi hainele pentru a-şi procura cele necesare vieţii şi, nemaiavînd la dispoziţie nici un fel de fonduri cu care să-şi acopere cheltuielile curente. în afară dc vinzarea reversiunii moştenirii lui A-a, la care vîrsta prea mică a fiului său îl împiedica să recurgă, se lăsă sfătuit dc virtuosul său frate şi de alţi consilieri să înlăture respectiva piedică, ascunzîndu-şi copilul şi răspîndind vestea morţii lui. îşi însuşi în mare grabă acest preacinstit plan, ştiind prea bine că nimic din ce-ar fi pus la cale nu i-ar fi răpit copilului moşteni rea. Prin urmare, băiatul fu scos din internatul şcolii unde învăţa şi dus acasă la un anumit K-gh, agent şi complice al actualului conte de A-a, unde fu ţinut închis cîteva luni, în care vreme răspîndiră cu asiduitate zvonul că murise.

După această măsură preliminară, lordul A-m publică anunţuri în gazete, oferind spre vînzare reversiuni ale averii lui A-a şi folosi emisari de tot felul pentru a-i ispiti pe cei ce nu cunoşteau modul în care fuseseră moştenite averile, sau erau cu totul străini de istoria familiei. Unii, încurajaţi de veştile despre moartea copilului, fură atraşi să cumpere, considerîndu-se la adăpost prin faptul că obţinuseră şi acordul fratelui lordului, moştenitorul prezumtiv al averii. Alţii, tentaţi de preţul foarte modest (care depăşea rareori, după cum rezultă din acte, jumătatea sumei cerute de obicei), deşi se îndoiau că băia- lul ar fi murit cu adevărat; îşi asumară riscul minim, cu speranţa că va muri oricum înainte de a deveni raa- ;or. sau că va fi convins să confirme tranzacţiile încheiate de tatăl său. Mulţi alţii duceau tratative, animaţi cie gîncluri asemănătoare, cînd tîrguielile fură întrerupte brusc şi planurile de a scoate bani suferiră o înfrîngere temporară prin neaşteptata apariţie a băiatului. Acesta

— fire vioaie şi neobişnuită cu constringerea — reuşise să fugă din închisoarea sa şi bătuse toate sti*&zile Dublinului, evitind casa părintească şi preferind să înfrunte greutăţi de tot soiul, decit să îndure iarăşi răutatea şj cruzimea femeii ce luase locul mamei lui. Lipsit de protecţia paternă, fără un acoperiş deasupra capului, se înhăitase cu tinerii vagabonzi, leneşi şi violenţi, ai Dublinului, dînd mai ales thcoale Universităţii. Unii studenţi şi profesori de acolo, impresionaţi de nenorocirea lui. i-aq oferit uneori haine şi bani. Viaţa asta nesigură şi grea a trăit-o din anul 1725 pină tîrziu in noiembrie 1727. dată la care tatăl lui muri, atît de sărac, incit trebui să fie înmormîntat pe cheltuială publică.

Nici nu-şi dăduse bine sufletul nefericitul nobil, că fratele lui, Richard — acum conte de A-a — profitînd de nevîrsta şi de situaţia disperată a nepotului, luă in stăpînire toate actele şi dovezile defunctului şi uzurpă după aceea titlul de lord A-m, spre uimirea servitorilor şi a altor cunoscători ai problemelor familiei. Deşi cute-zătoare. uzurparea nu-i aduse alt beneficiu decît pe acela de a fi insultat de populaţie cînd trecea pe strada, precum şi refuzul maestrului herald de a înregistra certificatul prin care se atesta moartea fără urmaşi a fratelui său. Suportă cea dinţii neplăcere fâvă să se arate cîtusi depuţin ruşinat, deşi nu fără a bombăni, conştient că va dispărea treptat, cînd uzurparea sa va înceta să mai constituie o noutate ; cît despre a doua, o infrinse prin mijloacele binecunoscute.

Nu ni se va mai părea prea ciudat că şi-a putut însuşi, nepedepsit, drepturile unui orfan, dacă vom ţine seama de faptul că răposatul lord A-m nu numai că-şi risipise întreaga avere, cu cea mai ridicolă nesăbuinţă, dar se şi însoţise cu oameni de joasă speţă, fiind, prin urmare, puţin cunoscut persoanelor de vază şi încă şi mai puţin stimat de ele. Copilul lui, la rindu-i, era lipsit de avantajele de care s-ar fi putut bucura datorită acestor relaţii influente. Deşi toată lumea ştia că lady A-m avea un fiu în Irlanda, tatăl acestuia dusese, în ultimii lui ani, o viaţă atît de obscură. încît se poate presupune că doar cîţiva membri ai nobilimii cunoşteau amănuntele unei tranzacţii în care nu erau implicaţi şi care, oricum, se petrecuse cu doisprezece ani înainte de data prezentei uzurpări. Mai mult decît atît, întrucît sursa lor de informare nu era alta decît bîrîa ordinară, zarva provocată de separare ar fi putut însămînţa în minţile celor total străini de problemele respectivei familii ideea greşită că, poate, copilul se născuse abia atunci, sau chiar după respectivul eveniment. Agitaţia şi graba provocate de sosirea, în aceeaşi perioadă, a lordului locotenent\ zvonurile, propagate cu mult zel, despre moartea pretendentului, viaţa obscură, ascunsă, pe care era obligat s-o trăiască băiatul pentru a scăpa de nemiloasa urmărire a unchiului l-au ajutat, toate, să se bucure în tihnă de titlul lui fals ; în plus, lordul cancelar W-m[2], în a cărui nemijlocită competenţă intra eliberarea înscrisurilor pentru parlament, era complet străin de problemele Irlandei, nu cunoştea descendenţa familiilor nobile şi nu mergea cu examinările sale mai departe de certificatele înscrise în registrele maestrului heraldic. Mai putem remarca — în afara tuturor acestor împrejurări care, fireşte, explică în parte reuşita imposturii — că bietul tinăr nu avea nici măcar

o rubedenie în viaţă, dinspre partea tatălui, care să nu-i dorească, din interes, răul, sau să nu plănuiască a-1 distruge ; că bunicu-său, ducele de B., murise, iar maică-sa era la ora aceea în Anglia, abandonată, sărăcită, zăcînd pe patul de moarte, ascunsă de oameni — pînă şi de pro- priile-i rude — de către servitorea ei, Mary H., care avea un interes deosebit în a o feri de ochii lumii, şi depin- zînd întru totul de o rentă mizerabilă şi precară, acordată de ducesa de B., de ale cărei toane depindea ca cea mai umilă sclavă.

Cu toate că împrejurările îi erau. în întregime favorabile. uzurpatorul nu se socoti ferit de primejdii, atîta timp cît orfanul mai avea o şansă de a găsi un prieten gata să lupte pentru, cauza lui; de aceea ticlui un plan pentru a-1 răpi şi expedia, ca rob, în America. Complicele său în acest foarte uman proiect a fost o persoană ce se îndeletnicea cu transportarea de lucrători spre plantaţiile noastre de dincolo de ocean ; individul avea un interes deosebit în afacerea aceasta, întrucît cumpărase, pe un preţ de nimic, de la decedatul lord A-m, reversiunea unei părţi considerabile a averii lui A-a, iar tîrgul ruşinos fusese confirmat de frate, fără a putea fi, însă, validat înainte de a fi înlăturat din cale băiatul.

După ce unchiul şi complicele său bătură palma, angajară cîţiva apaşi ca să dea de urma nefericitei victime. Prima încercare de a-1 prinde — cu participarea personală a unchiului — se petrecu în apropierea uneia din marile pieţe ale oraşului Dublin şi un măcelar cinstit, ajutat de vecini, îl salvă cu forţa din mîinile lor neîndurătoare. Nu făcu însă decît să-i amîne puţin soarta ; cu toate că, alarmat de aventura aceasta, băiatul nu mai ieşea decît rareori, şi cu deosebite precauţii, din ascunză- torile sale, insistenţele urmăritorilor duseseră la descoperirea sa în martie 1727, cînd fu urcat cu forţa la bordul unei corăbii cu destinaţia Newcastle, pe fluviul Delaware, în America. Acolo fu vîndut ca sclav şi pus la muncă

silnică, cu mult peste puterea, fizică a anilor săi, vreme do treisprezece arii, in care timp a trecut mereu de la un stăpîn la altul.

în cursul anilor petrecuţi în această umila postură, tînărul pomeni de cîteva ori celor socotiţi vrednici de încredere despre naşterea lui sus-pusă şi despre titlul ce-i revenea de drept, precum şi despre felul în care fusese silit să-şi părăsească patria, neţinînd seama, in acest ultim caz, de avertismentul primit în cursul călătoriei, anume că un cuvinţel suflat despre aceste împrejurări îl va costa viaţa. între timp, uzurpatorul savura în linişte privilegiile dobîndite, iar celor ce-1 întrebau despre fiul fratelui său le răspundea invariabil că băiatul murise de cîţiva ani buni. Arthur, contele de A-a, muri în aprilie 1737 iar el, proclamîndu-se moştenitorul de drept, acapară şi averea şi titlurile respectivului nobil.

Perioada cît nepotul trebuia să lucreze ca rob — extinsă mai mult decît de obicei din pricina repetatelor lui încercări de evadare — luă sfirşit în anul 1739, cînd se angajă ca marinar de rind pe un vas de mărfuri cu destinaţia Jamaica. Acolo deveni membru al echipajului uneia dintre navele Majestăţii Sale, de sub comanda amiralului Vemon şi-şi declară public adevărata identitate, precum şi pretenţiile la titlu. Uluitoarea lui revendicare stîrni o mare senzaţie în flotă şi ajunse şi la urechile locotenentului S-n, înrudit de aproape cu nevasta irlandeză a uzurpatorului, care-1 luă pe tînăr drept un impostor oarecare. Socotind că-i de datoria lui să-l dea în vileag pe escroc, locotenentul urcă la bordul vasului pe care servea pretendentul dar, ascultînd Istoria povestită de acesta, în ciuda credinţelor sale anterioare, fu pc deplin convins de adevărul cclor auzite. Intorcîndu-se pc propria lui navă, vorbi, din întîmplare, pc punte, despre extraordinara întîmplare. auzit fiind de domnul B-n., unul dintre aspiranţi, care fusese coleg de şcoală cu domnul A-y. Acest tânăr gentilom nu numai că-i spuse locotenentului că mersese la şcoală împreună cu fiul lordului A-m, dar susţinu că l-ar recunoaşte oricînd, dacă nu se schimbase prea mult, întrucît îi ţinea perfect de bine minte chipul.

Auzindu-i spusele, locotenentul fu de părere că experienţa se cerea încercată şi se duse anume cu aspirantul pe-corabia pretendentului. Toţi matrozii se aliniară pe punte iar domnul B-n, privindU-i cu atenţie, îl recunoscu numaidecît pe domnul A-y, îi puse mîna pe umăr şi, zi- cînd **:** ..El **e** omul", afirmă mai departe că, pe vremea cînd fuseseră colegi de şcoală, pretendentul fusese cunoscut şi respectat ca fiul şi moştenitorul lordului A-m, bucurîndu-se de toate onorurile datorate rangului deţinut. Mai mult, fu identificat într-un mod asemănător de alţi cîţiva ofiţeri ai flotei, care-1 cunoscuseră **în** copilăria sa.

Cînd faptele îi fură raportate amiralului, acesta, foarte generos, ordonă să i se pună la dispoziţie toate cele necesare şi să fie tratat ca un gentleman. Cu prima poştă transmise un raport despre întreaga afacere ducelui de Newcastle, printre alte mesaje privitoare la flotă.

în septembrie sau octombrie **1741,** domnul A-y sosi **la** Londra. Prima persoană căreia-i **ceru** sfaturi şi ajutor **l'u** un om al legii. înrudit îndeaproape cu familiile A-a **şi** A-m şi bun cunoscător al afacerilor particulare ale fiecăruia. Departe de a-1 trata ca pe un bastard sau impostor, acesta îl primi cu politeţe şi aparentă înţelegere, r îl invită 1a masă, îi oferi bani şi, cerîndu-şi scuze că se amestecă în treburile lui, îl povăţui să plece în Irlanda, accîla fiind locul cel mai potrivit pentru intentarea unui proces prin ^**are** să-şi redobindească drepturile.

înainte ca tînărul gentilom să aibă ocazia — sau măcar să se simtă tentat — să-i urmeze sfatul, se întîlni întîmplător cu acelaşi H-n care, după cum arătam. îi dăduse domnului M-r primele amănunte privitoare la acest caz. Omul acesta îl recunoscu numaidecît pe pretendent, întrucît fusese, înainte vreme, **în** slujba tatălui său, iar mai apoi slugoi **al** unchiului cu **care** se credea, nu fără temei, că lucrase mînă-n mînă pentru răpirea şi exilarea nepotului. Oricum ar fi fost, legăturile lui cu uzurpatorul . fuseseră rupte printr-o ceartă, în urma căreia refuzase f să-l mai slujească. El îl invită la el acasă pe nenorocitul tînăr, intenţionînd să tragă toate foloasele posibile de pe

i urma oaspetelui.

Nu petrecu prea multă vreme în casa acestuia, cînd f, făţarnica gazdă, folosindu-se de lipsa lui de experienţă, puse la cale o căsătorie între el şi fiica unui prieten, care I locuia la el în acelaşi timp. Mai tîrziu însă, văzind că nici] o persoană de vază nu se grăbeşte să îmbrăţişeze cauza i tînărului, ajunse să-l socotească o povară, dorind să se scape de el cît mai curînd cu putinţă. îşi aminti că, înain- j tea sosirii băiatului în Anglia, domnul M-r vorbise în ! favoarea lui cu multă omenie şi îngrijorare şi, cunoscînd j bine firea generoasă a acestuia, de cum află că se în- =| torsese din Franţa, îi făcu o vizită pentru a-1 anunţa că domnul A-y sosise **cu bine.** Domnul M-r se bucură sincer să afle că omul ce fusese **atît** de **crunt** nedreptăţit şi care * supravieţuise unui lung, **neîndurător calvar,** se întorsese | într-o ţară unde avea **să i se facă, fără** îndoială, dreptate, **unde** toţi oamenii de treabă (îşi **închipuia** el) aveau să **se** înscrie sub drapelul **cauzei** lui. **Aflind** că tînărul era j **acum** strîmtorat, îi **dădu** lui H-n **douăzeci** de lire pentru 1 el şi promise să-l **ajute** cu **tot ceri stătea în putere.** N-avea însă intenţia de a lua pe umerii **lui** întreaga greutate a **unei** afaceri de **o** importanţă atît de mare, ba nici măcar j să se lase implicat, înainte de a se convinge pe deplin că ' pretenţiile tînărului erau întemeiate.

între timp, date fiind insinuările lui H-n, cum că tînărul gentilom n-ar fi pe deplin apărat în casa lui de maşinaţiunile duşmanilor, M-r îi oferi un apartament in propria-i reşedinţă, unde-şi dădu toată osteneala să remedieze defectele din educaţia tînărului şi să-l înveţe să se poarte în lume ca un gentilom. Primind de la acesta toate informaţiile privitoare la propriul lui caz, puse problema în faţa avocaţilor şi trimise un om în Irlanda, să scormonească povestea ceva mai adînc. Acesta, de cum puse piciorul în ţara respectivă, află că împrejurările naşterii tînărului erau bine cunoscute, atît cît se poate după un interval de timp atît de lung.

Uzurpatorul şi prietenii săi făcură tot posibilul să zădărnicească cercetările, recurgind la toate potlogăriile şi şmecheriile pe care fură în stare să le născocească pentru a împiedica afacerea să ajungă în faţa instanţei judecătoreşti. Ca să prevină un proces cinstit şi drept, îrî- tr-o curte de juri, făcură uz de petiţii, de jalbe la înalta Curte de Justiţie, de mandate obţinute pe căi tainice şi ilegale şi de felurite alte născociri. în timp ce ticluiau

diferite comploturi pentru a-i lua viata domnului M-r, uzurpatorul şi agenţii săi se trudiră în van să-l facă sâ abandoneze cauza nefericitului orfan, prin nenumărate artificii, insinuări, linguşiri şi deformări ale adevărului, puse, toate, la cale cu surprinzătoare dexteritate şi perseverenţă.

Departe de a se lăsa convins de argumentele lor, protectorul tînărului făcu ureche surdă la toate implorările dar, considerînd că domnul A-y se află in mare primejdie (din pricina încercărilor lor disperate), puse sâ fie dus pe ascuns ia ţară, unde un accident nefericit (pe care-1 regretă sincer de atunci încoace) oferi adversarului un pretext convenabil pentru a-1 desfiinţa, chiar la începutul carierei.

Intîmplarea făcu atunci ca un om să-şi piardă viaţa prin descărcarea accidentală a unei arme de foc aflate in miinile tinărului gentilom. De îndată ce vestea despre nenorocire ajunse la urechile unchiului, acesta îşi exprimă în cel mai deşănţat mod bucuria de a fi găsit o pîrghie atit de bună pentru a-1 distruge, sub drapelul legii. Numaidecît se constitui pricinaş, îşi puse trimişii la lucru pentru a obţine o anchetă a procurorului, utilă ţelurilor lui infame' ; plecă în persoană spre locul cu pricina, pentru a se asigura că prizonierul nu poate să scape, îl insultă în închisoare în cel mai neomenos chip, angaja o armată întreagă de avocaţi şi agenţi pentru a iniţia şi susţine o violentă urmărire legală şi se folosi de toate metodele necinstite ce-i trecură prin minte pentru a-l face pe tînărul gentilom sâ fie transferat la Newgate din închisoarea mai bunicică unde fusese ţinut la început. Se strădui să obţină de la el. momindu-1, confesiuni distrugătoare şi. pentru a nu menţiona toate pungăşiile nelegiuite folosite în procurarea dovezilor, incercă să-l ia prin surprindere la proces, lipsindu-1 de martori şi de un avocat al apărării, in ciuda unei înţelegeri prestabilite cu avocatul acuzării ; mai mult, apăru în persoană în boxa martorilor, pentru a-i intimida pe toţi ce depuneau mărturie şi a-1 băga în sperieţi pe nefericitul acuzat ; cheltui peste o mie de lire cu procesul acela. în ciuda tuturor eforturilor lui nelegiuite însă, datorită curajului şi muncii neobosite a domnului M-r, tînărul gentilom fu achitat, spre
marea satisfacţie a publicului imparţial, iar nenorocirea ce dăduse prilejul unei urmăriri atît de cîinoase se dovedi, la prima demonstraţie, a nu fi fost decit un simplu accident.

După alte cîteva luni, protectorul său, care-i îmbrăţişate de acum în mod public cauza (însoţit de doi gen- ilemani ce urmau să fie martorii tranzacţiilor), îl duse în ţara lui natală, cu scopul de a se convinge mai bine de temeinicia pretenţiilor sale decît ar fi putut-o face prin informaţiile strînse pînă atunci sau prin amintirile confuze. aproape şterse, ale pretendentului privind fapte a căror cunoaştere era esenţială. Sosind la Dublin, se adresă persoanelor indicate de domnul A-y drept profesorii şi colegii săi din şcoală, precum şi servitorilor şi vecinilor tatălui acestuia. Cu toate că fură interogaţi separat, fără să aibă nici cea mai mică idee despre afirmaţiile pretendentului, spusele fiecăruia se potriviră perfect cu ale domnului A-y, iar declaraţiile unuia coincideau întocmai cu ale altuia. în timpul convorbirilor fură pomenite multe alte nume de oameni ce cunoşteau aceste fapte, iar domnul M-r li se adresă şi lor, primind aceleaşi confirmări. In modul acesta reuşi să înainteze în aşa măsură cu ancheta, încît după nici două luni nu mai puţin de o sută de persoane din toate părţile regatului declarară — fie personal, fie prin scrisori — că-1 cunosc pe

pretendent, iar afirmaţiile tuturor coincideau pînă la cele mai mici amănunte, atît între ele, cît şi cu cele susţinute de domnul A-y despre propria-i persoană. Cîţiva servitori de pe vremuri ai tatălui său, înşelaţi de zvonul despre moartea tînărului, împrăştiat cu atîta asiduitate de unchiu-său, veniră din toate colţurile ţării să-l vadă, de cum auziră că ar fi în Dublin. Deşi adversarii îşi dădură osteneala şă-i înşele, ei îl-recunoscură de la prima vedere : unii căzură în genunchi pentru a mulţumi cerurilor că-l lăsaseră în viaţă, îi îmbrăţişară picioarele şi vărsară laci'imi de adevărată bucurie că se întorsese.

Cu toate că purtarea adversarului (mai ales în procesul mai înainte pomenit) şi dovezile apărute pînă atunci ar fi trebuit să fie suficiente pentru a convinge omenirea despre temeinicia pretenţiilor lui A-y, domnul M-r, dorind să se lămurească şi mai bine, hotărî să vadă cum va

fi primit chiar în locul de naştere al pretendentului, gîn- dind, pe bună dreptate, că dacă ar fi fost cu adevărat un impostor, bastardul fetei de la bucătărie, născut într-un sat locuit în întregime de duşmani, va fi privit, în localitatea aceea, cu ură deschisă şi dispreţ.

De cum îi află partida adversă intenţiile, agenţii şi simpatizanţii lor se repeziră în cca mai mare grabă spre satul respectiv, folosindu-şi toată puterea de înrîurire asupra localnicilor — prin rugăminţi, ameninţări şi toate înşelăciunile ce le trecură prin cap — pentru a-i determina nu doar să-l facă de ruşine pe pretendent încă de la sosirea lui. dar chiar să se strîngă în gloată pentru a-1 insulta. în ciuda stăruinţelor lor, în ciuda spiritului umil şi servil în care sînt forţaţi arendaşii de către proprietari să trăiască în colţul acela de ţară, de cum se află că se apropie domnul A-y, locuitorii ieşiră în mare număr să-l întîmpine şi ovaţioneze, însoţindu-1 pînă în sat cu aclamaţii şi alte dovezi zgomotoase de bucurie, încît iscoadele duşmanului nu îndrăzniră să-şi arate faţa. Starostele corporaţiei orăşeneşti, ales de uzurpator şi credincios acestuia, a cărui soartă depindea în întregime de rezultatul afacerii, fu atît de conştient de dreptatea străinului, atît de impresionat de manifestaţia făcută de oamenii săi, cunoscători ai adevărului, încît nu consideră că ar fi prudent, ele astă dată, nici măcar să se prefacă a fi neutru, ci merse pînă la a ţine scăriţa şeii cînd domnul A-y descăleca.

Convingerea oamenilor sc manifestă încă şi mai puternic cînd domnul A-y reveni în locul acela în 1744. De data asta lordul A-a, informat de hotărîrea luată, dori să i-o ia înainte şi porni la drum, împreună cu iscoadele şi complicii săi, trimiţîndu-i pe unii dintre aceştia înainte, să-i pregătească sosirea, să-i facă pe oameni să-i iasă toţi ca unul în cale şi să-l însoţească apoi în oraş cu aceleaşi manifestări de entuziasm pe care le arătase nepotului. Dar, în ciuda dibăciei şi strădaniei lor, fu lăsat să slră- bată străzile într-o linişte mormîntală şi, deşi ¡ apărură cîteva butoaie de bere, pentru a capta bunăvoinţa popu-laţiei, nu avură alt efect decît de a-1 acoperi de ridicol pe darnicul lord. în schimb, cînd sosi domnul A-y. peste două zile, toţi localnicii se înghesuim să-l întimpuie cu ghirlande, serpentine de hirtie colorată şi muzică şi-l conduseră in oraş cu o demonstraţie de bunăvoinţă şi bucu-rie atît de elocventă. Incit nobilul pair socoti că-i mai prudent să se ascundă de mînia propriilor săi arendaşi ; ar fi simţit, fără îndoială, efectele acesteia, dacă n-ar fi fost apărat de intervenţiile oportune ale domnului M-r şi ale altui gentilom ce-1 însoţea pe rivalul său.

Temerile nu i se risipiră odată cu trecerea zilei : satul fu iarăşi cuprins de agitaţie duminica următoare, cînd se află că domnul A-y dorea să vină aici la biserică de la Dublin. Ieşiră, iarăşi, să-l aştepte şi-l conduseră, cu ovaţii, pînă la uşa bisericii, ceea ce-1 înspăimîntă pe unchi într-un asemenea hal încît şterse putina într-o barcă şi, cu- rînd după aceea, părăsi pentru totdeauna localitatea.

M-aş angaja la o muncă fără sfîrşit dacă m-aş prinde să amintesc toate măsurile luate de una dintre cele două partide pentru a grăbi procesul, iar de cealaltă pentru a-1 întîrzia. Văzînd că nu-i chip, cu toate subterfugiile şi şmecheriile folosite, să-l zădărnicească, duşmanii tînăru- lui gentilom făcură încercări repetate de a-1 asasina, pe el şi pe protectorul său, şi-i aruncară în faţă toate piedicile pe care le putea inventa mîrşăvia, le putea executa ticăloşia şi le putea încuraja influenţa lor nefastă asupra oamenilor. Toate dificultăţile însă fură învinse de vigilenţa, fidelitatea, curajul şi perspicacitatea domnului M-r. In cele din urmă, afacerea se sfîrşi printr-un solemn proces, în tribunal, care dură — cu mai multe aminări — din a unsprezecea pînă într-a douăzeci şi cincea zi a lui noiembrie, cînd verdictul fu pronunţat în favoarea pretendentului de către un juriu alcătuit din gentilomi cum rar mai pot fi găsiţi — în ceea ce priveşte situaţia şi reputaţia de care se bucurau — în analele juridice ale acestei ţări sau ale oricărei alteia. Juraţii nu puteau fi bănuiţi în nici un chip de a fi fost părtinitori faţă de domnul A-y (ce le era complet necunoscut), cu atit mai mult cu cit un gentilom de prin partea locului, nepot al preşedintelui şi înrudit îndeaproape cu alţi cîţiva. pierdu o avere considerabilă datorită deciziei luate.

Verdictul (continuă preotul) a dat cea mai înaltă satisfacţie tuturor persoanelor ce adoptaseră o atitudine imparţială şi se aflau destul de aproape ca să fie ţinute la

curent cu mersul procesului, cu purtarea şi inovaţiile părţilor împricinate. A adus[1] satisfacţie mai ales în inimile celor aflaţi (ca şi mine) în sala tribunalului, cu posibilitatea de a observa de aproape caracterul şi comportarea persoanelor chemate să depună mărturie. Pentru aceştia era limpede ca lumina zilei că martorii aduşi de unchi erau fie arendaşi de-ai săi, persoane ce depindeau de bunăvoinţa lui, tovarăşi de beţie, fie persoane ce aveau un interes oarecare în verdictul final, caracterizate printr-o şiretenie de joasă speţă : că mulţi dintre aceştia duceau o viaţă destrăbălată şi nu meritau pic de încredere ; că (independent de moravurile lor uşoare) cei ce purtau denumirea de co-lonel (cu unica excepţie a colonelului L-fts, care nu a avut nimic de spus şi fusese adus acolo doar pentru a da mai mult prestigiu taberei lordului) îşi făcuseră o apariţie atît **de** jalnică şi depuseseră mărturii atît de absurde, inconsistente şi contradictorii, încît nici o curte cu juri nu le-ar fi putut lua în seamă depoziţiile. Pe de altă parte s-a observat că nepotul şi principalul lui proteguitor, domnul M-r (cu desăvîrşire străini de locurile acelea şi necunos- cînd persoanele cu care tratau) erau obligaţi să aducă în faţa curţii şi a juriului dovezile pe care reuşiseră să le obţină, fiind evident că o parte dintre ele le fuseseră strecurate chiar de către adversar, pentru a-i compromite. Tot evident a fost că martorii domnului A-y erau din aceia ce nu puteau avea nici un fel de legătură cu el, nici nu depindeau de el, ca să le fie părtinitoare depoziţia. Cei mai mulţi nu-1 mai văzuseră — pînă la începerea procesului

— din copilărie şi o mare parte (deşi oameni sărmani, neîmpodobiţi cu rangul de colonel) aveau reputaţii nepătate şi firi simple, deschise ; prin urmare, nici un om întreg la minte nu i-ar fi recrutat ca să sprijine o cauză mîrşavă. Fireşte că juraţii (ale căror cunoscute cinste, imparţialitate şi inteligenţa se cuvine a fi privite cu veneraţie de toţi cei ce-i ştiu) nu au avut nici cea mai mică greutate în a ajunge la verdict; s-au întors cu el după o deliberare de nici o jumătate de oră. Acestor gentilomi le-a fost cu neputinţă să nu observe marea inegalitate a celor două părţi implicate, avantajele deosebite pe care le avea unchiul în toate privinţele (afară doar de adevăr şi dreptate, ce nu erau de partea lui), datorită imensei lui averi, puterii şi

influenţei sale asupra tuturor celor ce locuiau în apropiere de locul său de naştere ; nici contrastul dintre mentalităţile deosebite ale părţilor nu putea trece neobservat. I N-au putut decât să vadă şi să înţeleagă că a persoană —'% după cum se dovedise — ce-şi trimisese departe nepotul orfan, vînzîndu-1 ca sclav, iar la întoarcerea acestuia acasă 3 se angajase într-o persecuţie atît de nemiloasă şi ne justificată, la adăpostul legii, dorind să-i ia viaţa ; care, de asemenea, dăduse dovezi atît de izbitoare de îndemînare şi dexteritate în mînuirea martorilor întru crudul scop pomenit era capabilă să-şi exercite remarcabilul talent şi de data asta, cînd ar fi putut pierde totul; cu atît mai mult cu cît avea de partea lui atiţia alţi oameni al căror interes ca el să cîştige era la fel de mare şi ale căror însuşiri — din acest punct de vedere — nu rămîneau cu nimic mai prejos. Gentilomii din juriu putură, de asemenea, vedea de aproape în ce fel şi-au făcut martorii depoziţiile, avînd prin asta prilejul de a observa nenumărate amănunte şi de a deosebi adevărul de minciună ; prin aceasta aflau multe lucruri ce n-ar fi putut rezulta din rapoartele scrise, oricît ar fi fost ele de exacte. Prin urmare, au fost judecători mai pricepuţi ai dovezilor pe care şi-au bazat verdictul decît ar fi putut fi orice persoană lipsită de asemenea prilejuri.

Acestea, domnule Pickle, au fost gîndurile mele, legate de ceea ce am avut ocazia să constat în legătură cu faimosul proces. După doi ani, la întoarcerea mea în Anglia, n-am putut să hu deplîng suficienţa unora care, de la o distanţă atit de mare, îşi închipuiau că pot judeca verdictul cu tot atîta exactitate ca şi cînd ar fi fost părtaşi la toate tainele împricinaţilor şi că-i pot judeca şi pe juraţii care pronunţaseră verdictul. Iar asta, fără altă întemeiere decît declaraţiile trimişilor lordului A-a, unele rapoarte false tipărite, contrafăcute cu multă artă, anume ca să inducă în eroare şi să înşele.

Ca să punem capăt acestei digresiuni : acuzatul din acest proces, lordul A-a, era atit de conştient de dreptatea şi adevărul cauzei nepotului nedreptăţit, atît de sigur că verdictul îi va fi potrivnic, încît porunci să se întocmească o plîngere de eroare judiciară chiar înainte de terminarea procesului şi, de cum se dădu verdictul o şi înainta ime-

diat, cu toate că ştia că nu se va putea depista nici o eroare. A recurs la şiretlicul acesta doar pentru a stirni confuzie şi a cîştiga timp, ca să-l ţină pe domnul A-y departe de mica avere redobîndită prin decizia juriului, în speranţa că, epuizindu-şi firavele surse băneşti, nu va mai avea mijloace să-şi apere drepturile. Prin şiretlicurile cele mai josnice şi şicanele cele mai scandaloase, situaţia asta a fost perpetuată pînă astăzi, deşi n-a fost în stare sâ descopere nici măcar umbra unei greşeli juridice.

Lordul A-a n-a fost unicul inamic pe care a trebuit să-l înfrunte domnul A-y ; toate ramurile familiei A-a, care se războiseră una cu alta prin săli de judecată, în legătură cu împărţirea marii averi, chiar din momentul morţii contelui de A-a, formară acum un front comun bine cimentat împotriva nefericitului lînăr. încheiară între ei felurite înţelegeri, prin care unchiul renunţa la multe moşii şi titluri de lord în favoarea unor indivizi ce n-aveau nici un drept la ele, dar pe care dorea să-i atragă de partea lui, împotriva nepotului, ca să poată stăpîni în continuare, pe nedrept, ce mai rămăsese.

Aliaţii aceştia se consfătuiră de mai multe ori pentm a '^ăsi cel mai bun mijloc de luptă împotriva inamicului comun. Văzînd cum cauza acestuia cîştiga teren zi de zi

— de la proces încoace — prin înfăţişarea unui marc număr de martori cu prestanţă şi bună reputaţie, de care nu ştiuseră pînă atunci, îşi spuseră că unica şansă de a împiedica repunerea rapidă în drepturi a nepotului şi propria lor distrugere, era să-l lase pe domnul M-r fără puţinii bani ce-i mai rămîneau şi să-i sece toate celelalte surse de venit ce i-ar fi dat posibilitatea sâ continue. Luară deci decizia fermă de a pune planul acesta în aplicare. Pentru a-1 traduce în viaţă nu s-au ferit să folosească toate şmecheriile şi stratagemele, oricît de neobişnuite sau scandaloase, cu care-i puteau necăji pe domnii A-v şi M-r. In acest scop au- îndreptat împotriva lor, cu multă înde- mînare, în procese sterile, răuvoitoare şi pedante, cu totul străine de adevărata pricină de judecată, toate tertipurile şi scornelile delatorii, scump plătite, ce pot fi născocite de imaginaţia fertilă a celor mai de jos trepăduşi ai legii. Să nu mai vorbim de nenumărate alte acte do nedreptate, cu ajutorul cărora acest fals recurs, întemeiat pc aşa-zisa

 eroare, e încă şi acum nerezolvat, din 1743, un exemplu flagrant pentru mine (spuse doctorul), nu doar al superiorităţii puterii şi banului (cînd sînt folosite, ca în cazul de faţă. împotriva unui om nefericit şi neajutorat, împiedicat să-şi afirme drepturile), ci şi al nemerniciei unei cauze care a trebuit să recurgă la atitea tertipuri mîrşave pentru a supravieţui.

Intr-un cuvînt toată comportarea lordului A-a şi a taberei sale, de la începuturi şi pînă acum, ne arată destul de limpede că nu putea fi determinată de nici un alt motiv decit de conştiinţa că domnul A-y are dreptate, că ei sînt vinovaţi de uzurpare ilegală, precum şi de groaza de a Încredinţa cazul unei analize nepărtinitoare, în lumina legilor ţării.-Ne mai arată că adevărata intenţie şi principalul scop al acţiunilor lor este să înăbuşe şi să Şteargă din conştiinţa lumii acest caz, prin tertipuri tiranice şi ingenioase amînări, mai degrabă decît să-l încredinţeze judecăţii drepte a unui juriu cinstit. Ce alte motive ar fi putut sta la baza răpirii pretendentului şi exilării lui încă dp mic copil ? A numeroaselor atentate la viaţa lui de după întoarcere ? A încercărilor de a i se refuza orice ajutor pentru a-şi face dreptate, din vremea cînd au vrut să-l convingă cu atîta solicitudine pe domnul M-r să-l abandoneze ? A angajării unei armate de avocaţi, înainte chiar sâ ii început procesul ? A strădaniilor josnice de a împiedica ajungerea cazului la tribunal ? A metodelor folosite pentru a intimida oamenii şi a-i determina să nu depună in favoarea pretendentului sau de a-i cumpăra pe cei ce s-au prezentat ? A nemaiauzitelor, neruşinatelor, infamelor chichiţe folosite acum, pentru a-1 împiedica să intre în stăpînirea averii ce i-a fost atribuită prin verdict judecătoresc şi să-şi formuleze din nou cererea în faţa legii ? A încercărilor de a răscumpăra datoriile domnului M-r şi de a încuraja deschiderea unor procese împotriva sa ? Nu Tezultă oare limpede din toate aceste împrejurări, ca şi din piedicile ridicate în calea intenţiei procurorului general de a înainta un raport Majestăţii Sale, privitor la cererea pretendentului de a i se oferi titlul de pair, promis de Majestatea Sa încă din 1743 ; nu rezultă limpede că toate eforturile lor urmăresc să înăbuşe cazul, să nu-1 lase să beneficieze de o înfăţişare obiectivă şi dreaptă la tribunal ; că singura problemă ce-i preocupă acum, în legătură cu nefericitul tînăr, nu este dacă are sau nu dreptare, ci dacă va găsi sau nu va găsi bani pentru a-şi susţine cauza pînă la decizia finală ?

Lordul A-a şi cu cei aflaţi în cîrdăşie cu el, socotind că nu sînt în deplină siguranţă (în ciuda numeroaselor Ini- expediente) atîta timp cit exista posibilitatea ca inamicul să obţină vreun ajutor de la cei ce şi-ar fi putut desface baierile pungii, îndemnaţi de omenie, compasiune, mărinimie sau dragostea de dreptate, folosiră împotriva lui — personal sau prin nenumăraţii lor trimişi — toate şiretlicurile calomniei, bîrfei şi defăimării, ponegrindu-i ţelurile, împroşeîndu-i cu noroi persoana şi denigrîndu-i caracterul în modul cel mai josnic şi mai crud cu putinţă, prin mii de minciuni anume inventate şi răspîndite cu grijă în toate locurile importante ; un soi de crimă laşă, împotriva căreia n-ai cum să te păzeşti. In ciuda tuturor acestor maşinaţiuni însă, in ciuda ruşinoasei indiferenţe a semenilor. care se ţin deoparte, nesinchisindu-se, şi privesc cum nefericitul om e strivit fără milă de tăvălugul puterii nelegiuite. domnul M-r, departe de a se lăsa descurajat de dificultăţile sporite ce se îngrămădesc pe capul lui. continuă să acţioneze cu uimitoare stăruinţă şi putere de voinţă şi (nu mă îndoiesc) va duce la bun sfirşit afacerea pe carc-a pornit-o şi a urmărit-o cu atîta curaj, daeă-i vor mai rămîne mijloacele financiare.

Aş depăşi cu mult hotarele intenţiei mele iniţiale şi poale că v-aş răpi mult prea mult timp dacă aş enumera toate şmecheriile şi ruşinoasele chichiţe prin'car.e a reunit uzurpatorul să tărăgăneze luarea unei hotărîri privitoare la disputa dintre el şi nefericitul lui nepot, sau dacă aş des-ciie amănunţit pierderile şi suferinţele îndurate de domnul M-r din pricina mirşăviei şi trădării unora ce pretindeau că stau sub steagul său în această dispută şi a ticăloşiei altora care, sub pretextul,că trebuie sâ facă anumite cerce:âri legale de partea materială, s-au prins de el ca nişte lipitori şi au continuat să-i facă tot răul de care erau capabili, pînă cînd a fost descoperit piciorul cu copita despicată.

O anume împrejurare e atit de odioasă, încît nu pot rezista dorinţei de a o povesti şi de a o da drept exemplu al celei mai infernale perfidii adăpostite vreodată de o inimă omenească.- Am pomenit deja de rolul jucat de H-n la începutul legăturii lui M-r cu nefericitul străin, ară- tind cit de obligat îi fusese numitul H-n respectivului gentilom înainte de sosirea domnului A-y în Anglia. El fusese agentul principal al lordului A-y şi, după cum s-a văzut mai tîrziu, încasase de cîteva ori o pensie secretă de care beneficia lordul, pentru care fie că nu putuse, fie că nu voise să dea seama. De aceea înălţimea Sa lordul, dorind să-l silească s-o facă, scoase mandate împotriva lui şi vreme de doi ani de zile casa i-a fost înconjurată de perceptori.

Domnul M. crezînd, din cele spuse de H-n însuşi, că bietul om fusese grav nedreptăţit şi persecutat din pricina devotamentului pentru nefericitul tînăr, îi făcu tot binele ce-i stătea în putinţă şi se puse garant pentru el în cîteva ocazii ; mai mult, avea o părere atit de bună despre caracterul lui integru, încît, după ce domnul A-y scăpă de urmărirea unchiului, fu dat în grija acestui ipocrit, care-şi exprimase dorinţa ca tînărul gentilom să locuiască în casa sa, ca să se bucure de aer ; afacerile proprii obligîndu-1 pc domnul M. să plece adesea la ţară.

După ce obţinu, printr-o perfectă prefăcătorie, un locatar atit de preţios, H-n trimise o scrisoare unuia dintre avocaţii lordului A-y, oferindu-se să-l trădeze pe domni 1 An-c-v. cu condiţia ca înălţimea Sa lordul să-şi socotească încheiaţi? socotelile cu el şi să-l absolve de plata celor op* sute de lire din pensie, pe care le încasase şi nu le în-muiase proprietarului. Informat de ticăloasa lui propunere domnul M. îl mută numaidecît pe chiriaş din casa lui H-n in a sa proprie, fără să dea vreo explicaţie, pîr.u a nu fi silit să-şi declare motivul pentru a scăpa de insistenţele lui H-ıı, care solicita stăruitor întoarcerea chi- rk'şului. Văzînd că e dat în vileag şi planul lui viclean v zădărnicit-, secătura se rnînie atît de Tare de insuccesul său. încît, uitînd de toate foloasele trase un bun număr de «ni de pe urma lui M,, puse la cale împotriva aces- li'^a ţoale ticăloşiile inspirate de ranchiună. în ivit* din urmă, se al ie cu un anume G-tr-y şi alţi câţiva vagabonzi fără că păţii, care — după cum arătam mai înainte — pretext că pot fi de folos la stringerea dărlor, aduc'r.d aho sirvieii cauzei, reuşiseră să fie angajali în unele, afa-

cori marginale avînd legătură ca ea, deşi adevărata lor intenţie era să-l trădeze pe pretendent.

Complicii aceştia, întăriţi cu alţi mercenari lipsiţi -de orice urmă

dc caracter, aflară că domnul M-r 'era pe cale să procure o sumă considerabilă, care avea să-i dea posibilitatea să continue procesul pentru a obţine drepturile lui An-y şi să-l vadă terminat cu bine [1] ; prin urmare, ticiuiră un plan iscusit pentru a-i zădărnici acţiunea şi a-i compromite definitiv cauza. După ce-şi luară, din timp, măsuri în vederea mîrşavei lor intenţii, se folosiră de credulitatea şi de lipsa de experienţă a preatînărului domn, asediindu-1 cu insinuări ce erau, în acelaşi timp, false, plauzibile şi răuvoitoare, reuşind pînă la urmă să-i cîş- tige încrederea prin pomenirea unor împrejurări ce dădeau spuselor lor un aer de verosimilitate, poate chiar de adevăr. Jurară că domnul M-r pornise o acţiune împotriva sa, in schimbul unei sume mari de bani ; că văzuseră cu ochii lor actul de intentare ; că adevărata lui intenţie era să-l zvîrle în temniţă pe viaţă şi să=i zdrobească viitorul, ca urmare a unei înţelegeri făcute cu lordul A-y şi cu alţi duşmani ai săi, prin care-şi putea redobîndî banii investiţi pînă atunci în proces.

Povestea asta. destul de credibilă, ii fu servită cu atîta aparentă sinceritate, cu un aer de nevinovăţie şi adevărată îngrijorare pentru soarta sa, precum şi cu dovezi, de ei inventate, că spuneau adevărul. încît chiar şi un cunoscător mult mai bun al firii omeneşti decît ar fi putut fi domnul A-ev, un om cu mult mai experimental ar fi început să sc clatine în convingerea sa. Ideea întemniţării pe viaţă şi cea a dezastrului final ce ameninţa strădania sa de a-si redobindi drepturile cuvenite avură un efect atît de puternic asupra imaginaţiei tînărului, încît s-a lăsat dus ca un miel la tăiere de banda aceasta de şarlatani sceleraţi, care-1 ascunseră în casa unui anume Pr-nt-ce, prieten bun al lui G-y. şi-l ţinură acolo cîteva zile, sub cuvînt că e căutat de portăreii angajaţi de domnul M-r. Aici îl obligară să-şi schimbe numele şi nici măcar soţiei lui nu-i îngâduiră să-l viziteze.

' Speranţă deşartă. Pretendentul a murit în 1760, iar adiatul şi-a păstr.-'.t privilegiile (n. ed. engl.).

Intenţia lor era fie să-l vîndă duşmanului, fie să-i momească intr-un compromis ruinător, din care ei să iasă cîşligâtori. Cum insă un pumn de escroci de teapa lor nu erau legaţi prin nimic, ceilalţi conspiratori fură trași pe Sioară dc G-st-ey care, pentru a culege singur toate foloasele, îşi duse in mare grabă prizonierul la ţară, ascun- zindu-1 pină şi de complicii săi intr-un loc secret, aflat la o sută de mile de Londra, cu același pretext ridicol că domnul M-r ar fi obţinut un mandat de urmărire împotriva lui şi că portăreii ii căutau urma prin toată Londra.

Nici nu ajunsese bine In respectivul loc, că Crst-ey. ca un prim pas al ticăloşiei pe care o pusese la cale. îl escrocă de un bon de tezaur în valoare de şase mii de lire. minţind că arc pe cineva gata să-i avanseze suma pentru a-i servi ca fond lichid spre continuarea procesului şi dindu-i în acelaşi timp toate asigurările că un grup de grntilomi cunoscuţi lui erau gata să-i mai avanseze încă douăzeci şi cinci de mii în acelaşi scop şi să-i pună la dispoziţie cinci sute de lire pe an pentru trai, pînă la sfirşitul procesului, cu condiţia să nu mai aibă nici o legătură cu domnul M-r.

Prinzînd intre timp de veste că este victima unei înşelăciuni. domnul A-ey răspunse că s-ar considera un monstru lipsit de suflet dacă l-ar abandona pe cel ce-i salvase viaţa riseîndu-şi-o pe a sa, dimpreună cu averea, cu atîta mărinimie, spre binele lui. Nu putea s-o facă înainte de a fi pe deplin convins de adevărul cclor afirmate despre domnul M-r şi respinse cu hotărîre propunerea lui G-st-ey, făcută cu unicul scop de a-şi ascunde urzeala tainică ţesută împotriva tînărului şi de a grăbi punerea ei în practică. Văzînd că domnul A-ey se opune, G-st-ey renunţă cu uşurinţă, prinzîndu-se totuşi să facă rost de bani şi adăugind că, după ce-i va obţine, n-are decît să se întoarcă la domnul M-r dacă vrea. Adevăratul scop al* acestei pretinse încercări de a strînge suma de douăzeci şi cinci de mii de lire eră doar acela de a pregăti terenul pentru o îndemînatică înşelătorie, prin care domnul A-ey, neştiutor, urma să semneze un act de renunţare la dreptul de moştenire şi la titlu, sub pretext că iscăleşte un document prin care garantează plata datoriei:

Imaginîndu-şi că făcuse toate cele necesare pentru [9] semnarea acestui act, G-st-ey încheie o înţelegere cu un agent, angajat în acest scop de adversarii domnului A-ey, potrivit căreia, în schimbul plăţii unui bon de bancă in valoare de şase mii de lire — pe care G-st-ey pretindea că le-ar fi investit în cauza lui A-ey — şi a unei rente viagere de şapte sute de lire pe an, urma să le procure de la domnul A-ey un înscris, semnat şi parafat, prin care ceda drepturile sale asupra moştenirii şi titlurilor lordului An-ey. Cînd totul fu gata pentru traducerea în viaţă — fără ştirea domnului A-ey — a infernalului plan. G-st-ey socoti de cuviinţă să-l cheme în oraş din ascunzătoarea lui rurală, pretinzînd că trebuie sâ întocmească acte de garanţie pentru cele douăzeci şi cinci de mii.

De cum ajunsese în oraş, presupusa victimă a lăcomiei acestui ticălos — plin de speranţa că va primi bani pentru a continua procesul şi de a-i face o surpriza plăcută prietenului şi protectorului său, domnul M-r, cu rezerva aceasta de fonduri, neaşteptată şi la timp sosită — se şi ivi o dificultate neprevăzută, privind plata bonului de tezaur al lui G-st-ey, în valoare de şase mii. Banii respectivi urmau să fie obţinuţi din averea unui om cu minţile rătăcite, ceea ce nu se putea face fără încuviinţarea înaltei Curţi de'Justiţie, căreia trebuia să i se înainteze o petiţie privind intenţia de a ridica fondurile. Pe timpul cit întreprindea cele necesare pentru a rectifica respectiva omisiune, domnul G-st-ey îl duse imediat pe domnul A-ey înapoi la ţară, ca nu cumva să afle adevărul.

între timp, domnul M-r descoperi, în mod providenţial, ticălosul complot, înainte să poată fi pus în aplicare, datorită geloziei stîrnite chiar între conspiratori. Totodată ea îi fu confirmată de o persoană căreia-i încredinţase secretul chiar agentul uneia dintre grupările An-ey. De cum făcu descoperirea, domnul M-r o comunică unuia dintre avocaţii domnului Â-ey, un om foarte valoros, care luă numaidecît măsuri ca să dejoace complotul. Apoi domnul M-r se grăbi să-i deschidă şi domnului A-ey ochii asupra diabolicului plan ţesut pentru a-1 distruge. Tînărul fu impresionat adine, iar după aceea nu se mai putu gîndi niciodată la capcana în care fusese momit fără să bănuiască nimic şi de unde scăpase ca prin minune fără

sentimente amestecate de groază, ruşine şi recunoştinţă pentru mîntuitorul său.

Cu nimic nu poate fi asemuită perfecta stâpînire de sine de care dădură dovadă monştrii implicaţi în complot după ce fură descoperiţi şi certaţi pentru trădare. Ei nu numai că recunoscură fapta de a-1 fi furat pe domnul A-ey, în chipul menţionat mai sus, dar îşi justificară acţiunea, zicînd că fusese în folosul tînărului. De asemenea, afirmară că-i obţinuseră cu adevărat douăzeci şi cinci de mii de lire, deşi nu putură da nid măcar numele unei singure persoane care ar fi avansat banii. Nici unul dintre ei n-a lucrat mai zelos pentru îndeplinirea planului decît domnul H-n, nici unul n-a fost mai grijuliu decît el să-l ţină în minciună pe domnul A-ey şi să născocească metode de a-i ruina protectorul.

Printre multe alte stratageme ce urmăreau atingerea acestui scop, se numără o încercare ticăloasă de a-1 informa pe Secretarul de Stat că domnul M-r s-ar fi făcut vinovat de înaltă trădare, în ciuda repetatelor dovezi de devotament pe care le dăduse. Ca o primă măsură spre a-1 putea acuza, o scrisoare dictată de trădător şi copiată dt altcineva fu trimisă contelui C-d, cu specificarea că persoana ce copiase epistola avea să-i comunice Excelenţei Sale un lucru foarte important, dacă bincvoia să-i acorde o oră pentru a-i transmite informaţiile. Respecr tiva persoană insă, convingîndu-se repede de mîrşăvia întregii afaceri, refuză cu hotărîre să-şi mai joace rolul, aşa că răutatea lui H-n dădu din nou greş. înainte de a mai avea timp să născocească vreo poveste asemănătoare, fu închis chiar în închisoarea noastră, pentru datorii.

Aici. văzînd că nu se poate aştepta la mila creditorilor

• Şi că nu mai are alte resurse, apelă tocmai la cel pe care-1 nedreptăţise într-un mod atît de strigător la cer. îşi înfăţişă mizerabila soartă in cuvintele cele mai patetico, im- plovSndu-1, cu umilinţă abjectă, să intervină in favoarea lui. Nefericirea acestei

secături îl dezarma numaidecît pt domnul M-r, stîrnindu-i chiar compasiunea, astfel că, fără a da vreun răspuns rugăminţilor lui, interveni pe lîagu creditori şi, cum persoana cure:a-i datorii coi mai mul! refuză să-l pună în libertate fără o garanţie, neuh<>- silul făcător de bine semnă împreună cu arosîat'j.l o uo- liţâ în valoare de peste o sută patruzeci de lire, prin care obţinu eliberarea lui H-n.

Acesta din urmă însă, abia ieşit din închisoare, se an- gajă, împreună cu G-y şi alţii, în noi combinaţii menite să zădărnicească eforturile binefăcătorului său de a face rost de bani ; precum şi să-l necăjească în'fel şi chip şi să-i răpească libertatea, în care scop nu se dădu în lături de la nici o şmecherie (inclusiv sperjurul) şi de la nici un efort. Şi mai de necrezut, acest monstru al perfidiei, făcînd rost de bani pentru a-şi răscumpăra poliţa prin care-şi recîştigase libertatea scoase un mandat împotriva domnului M-r, pe baza aceleiaşi obligaţiuni şi luă pe numele său alte datorii ale respectivului gentilom, cu aceleaşi creştineşti intenţii. Pînă acum însă, domnul M-r a reuşit — printr-o surprinzătoare perspicacitate şi prin- tr-o hot ărîre fermă — să dejoace toate născocirile lor infernale. ba chiar să întoarcă împotrivă-le propriile* lor maşinaţiuni, iar în momentul ăsta, cînd unii presupun, iar alţii sînt convinşi că e înecat în uitare şi în nefericire, îşi urmăreşte planul cu cel mai mare calm şi într-un mod foarte întreprinzător, cor.cepînd tactici, gîndind felurite măsuri carc într-o bună zi vor pun o cu botul pe labe pe -duşmani şi vor atrage atenţia şi admiraţia oamenilor.

Multumindu-i preotului pentru modul îndatoriior în cnre-i oferise atîlea informaţii, Peregrine se arătă surprins de scandaloasa indifefenţă cu carc trata lumea o afacere de o asemenea importanţă, observind eâ. din pricina neomenoasei neglijări, nefericitul tinăr, domnul A-ey, eia cu totul lipsit de binefacerile societăţii, al cărei unic rol esle să apere drepturile, să îndrepte inechităţile şi să asigure fericirea individului. Cît despre caracterul domnului M-r (spuse), era atît de romantic şi unic hi ţoale **cele. încît, deşi avea destule alte motive, va încerca sn-l cunoască, mînat chiar şi numai de curiozitate. Nu-1 mira cituri de puţin nerecunoştinţa cu care răspunseră H-n şi mulţi alţii generozităţii lui M-r, care-i servise cum putini oameni ar fi făcut-o, fiind de mult convins de adevărul următoarelor rinduri scrise de un celebrii aulor** iiiiliai"! ^

„Li benefici, che per la loro grandc-zza, non puonno esser guiderdonati, con la scelerata moneta delTingratitudine, sono pagati [1]"..

— Istoria tînărului gentilom pe care mi-aţi relatat-o (zise) seamănă foarte tare cu cea a destinului urnii nobil spaniol, aşa cum

mi-a fost povestită la Paris de către unul din prietenii lui de suflet. Contesa d'Alvarez a murit imediat după ce a dat viaţă unui fiu şi, soţul nemai- . trăind nici el decît trei ani, copilul a rămas singurul moştenitor al titlurilor şi averii, sub tutela unui unchi, posesor al unei averi mici şi a multor progenituri. Ruda asta lipsită de suflet, invidiind bogăţia copilului ce-i fusese dat în grijă, plănui să-i ia viaţa nefericitului orfan şi încredinţa executarea planului valetului său, momindu-1 cu promisiunea unei răsplăţi generoase să comită crima. Acesta-1 împunse pe băiat cu un cuţit, în trei locuri diferite, pe partea dreaptă a grumazului, dar, nefiind obişnuit cu astfel de fapte barbare, mina ii tremură în timp ce înfăptuia crima şi fu numaidecît apucat de remuşcări. Văzînd că rănile nu sînt mortale, îşi duse nefericita victimă acasă la un doctor, care-1 îngriji şi-l vindecă ; între timp însă, ca să nu piardă recompensa, îşi asigură stăpî- nul că făcuse ceea ce i se ceruse. O legătură de cîrpe, anume pregătită pentru acest scop. fu îngropată în mod public, ca fiind trupul copilului, despre care răspîndiră zvonul că murise brusc de pe urma unei convulsii. Fără nici o piedică, unchiul moşteni averea şi titlurile. Băiatul, cu rănile- vindecate, fu predat, cînd avea cam şase ani. împreună cu o mică sumă de bani, unui negustor ce tocmai se îmbarca pentru Turcia. Acestuia i s-a dat a înţelege că era vorba despre copilul natural al unui om de vază a cărui naştere, din motive familiale, trebuia ţinută secretă.

în timpul petrecut de nefericitul orfan într-o mizei'a- bilă dependenţă de alţii, copiii uzurpatorului muriră unul după altul, iar cînd se îmbolnăvi şi acesta de o boală gravă, atribui toate nenorocirile dreptei mînii a lui Dumnezeu şi-şi împărtăşi teama valetului căruia-i revenise

1 „Binefacerile care, din pricina mărimii lor, nu pot fi re-compensate sînt răsplătite cu moneda ticăloasă a ingratitudinii* (n. ed engl.).

sarcina de a comite omuciderea. Pentru a linişti conştiinţa stăpînului şi a-i calma spiritul agitat, slujitorul îi.mărturisi adevărul, dindu-i

speranţa de a-1 mai putea găsi pe băiat, dacă va fi gata sâ facă oricite eforturi şi oricîte cheltuieli. Cum nefericitul copil era unica speranţă ce-i mai rămînea familiei Alvarez, unchiul porunci să se Înceapă numaidecît cercetări amănunţite şi rezultatul fu ştirea că orfanul fusese vîndut unui turc, care, mai tîrziu, îl dăduse unui negustor englez, iar acesta-1 dusese la Londra.

Numaidecît fu trimis un curier în respectiva capitală, unde află că sărmanul orfan, ca răsplată 'a credinţei cu care-şi slujise stăpînul, fusese dat ca ucenic pe lîngă un medic-bărbier francez şi, după ce-şi însuşise bine meseria, intrase în familia contelui de Gf.lla.s, pe vremea aceea ambasador al împăratului la curtea Angliei. Din casa acestui nobil trecuse în serviciul contelui d'Oberstorf, unde se căsătorise cu camerista doamnei şi plecase apoi să se Stabilească în Boemia, ca medic.

Astfel s-au scurs ci ţi va ani cu cercetările. Unchiul, foarte strîns legat de dinastia Austriei, locuia la Barcelona atunci cînd tatăl împărătesei stătea şi el în oraşul respectiv şi odată, cînd afacerile acestuia ceruseră o soluţionare grabnică, îi împrumutase o sumă mare de bani. Cînd prinţul era pe punctul de a se întoarce în Germania, bătrînul conte, simţindu-şi sfîrşitul aproape, îşi trimise părintele confesor la Majestatea Sa ca să-i povestească de-a fir a păr nedreptatea săvîrşită împotriva nepotului — pentru care se ruga de iertare — şi ca să-l implore să dea poruncă ca orfanul, cînd va fi găsit, să moştenească demnităţile şi averea uzurpate de el în chip nelegiuit.

Majestatea Sa îl asigură pe bătrîn'că poate fi liniştit în această privinţă, iar duhovnicului îi porunci să-l urmeze la Viena, de-ndată ce va muri contele, ca să dea o mînă de ajutor la găsirea moştenitorului nedreptăţit. Preotul nu pregetă să dea ascultare ordinului ; se informă despre semnele naturale aflate pe corpul tânărului conte, cunoscute doicii şi femeilor ce-1 îngrijiseră în copilărie şi, împreună cu un gentilom desemnat de împărat să-l însoţească', ajunse în Boemia, unde-1 găsi pe cel căutat ; era majordomul unui nobil din partea locului, slujbă pentru care o abandonase pe cea de medic.

Nu mică n fost surpriza tînărului cîncl s-a pomenit că persoane

I.e spuse că nu ştia absolut nimic despre naşterea sa, deşi

i se spusese, în timpul şederii în Turcia, că era copilul din Flori al unui grande spaniol ; apoi le povesti în amănunţime pelerinajul său prin lumea largă. întrucît cuvintele lui so potriveau cu informaţiile obţinute anterior de preot, fiind confirmate dc semnele corporale şi de ci- catricile rănilor din copilărie, confesorul, fără a mai şovăi, îl salută, numindu-1 conte d'Alvarez, grande de Spania şi-i lămuri întreg misterul vieţii sale.

Dacă explicaţiile acestea constituiră o surpriză plăcută pentru tînăr, cu totul altfel reacţiona soţia lui, care se socoti în pericol de a fi părăsită de un soţ atît de mare in rang. El însă îi alungă numaidecîit temerile, asigurînd-o că, de vreme ce împărţise cu el necazurile, îi va fi părtaşă şi la bucurie. Porni numaidecît spre Viena, spre a-i mulţumi cum se cuvine împăratului. Acesta îl primi cu multă bunăvoinţă şi-i promise să-l ajute, cu puterea lui, să se bucure ele titlurile şi averea familiei. Totodată se recunoscu datornic cu suma de patru sute de mii de florini, împrumutată dc unchiul tînărului. El se aruncă la picioarele augtistului protector, ii mulţumi în cuvinte alese pentru nemărginita-i bunătate şi-l imploră să-i permită să se stabilească pe unul din domeniile Majestăţii Sale imperiale.

Rugămintea-i fu îndeplinită numaidecît : i se îngădui să cumpere pămînt în oricare dintre domeniile ereditare ale casei de Austria în valoarea sumei menţionate. Alegerea lui se opri asupra ţinutului Ratibor, din Silezia, unde, foarte probabil, mai locuieşte şi azi.

Abia-şi terminase Peregrine povestea, că-1 văzu pe domnul M-r strecurînd ceva în mîna tînărului cu care stătuse de vorbă în capătul celălalt al odăii şi ridieîndu-se . de la masă, pentru a-şi lua rămas bun. Pricepu numai- decit tîlcul ascuns al gestului şi tînji şi mai puternic după un prilej de a face cunoştinţă cu omul de o bunătate înnăscută atît de rară. Conştiinţa situaţiei lui prezente îl împiedică însă să treacă la fapte, orice avans puţind fi interpretat drept obrăznicie sau necuviinţa.

CAPITOLUL CVII

E surprins de apariţia lui Hatchway şi a lui Pipes, care-şi stabilesc cartierul general în apropiere, în ciuda dorinţei sale expres formulate

Fiind acum familiarizat cu tainele închisorii Fleet şi împăcat, într-o oarecare măsură, cu obiceiurile locului, Peregrine putu suporta, fără să clipească, tăişul ascuţit al gîndirii. Considerind că ar fi riscant din partea lui să mai amine treaba prin care-şi putea procura puţin confort şi alinare în izolarea lui, hotărî să se reapuce de tradus şi să compună săptămînal cîte un pamflet, ca răzbu nare împotriva ministrului, căruia îi declarase război pe viaţă. Se încuie, prin urmare, în odaie şi se puse pe treabă, cu mulLă hotărîre şi energie. Fu întrerupt însă de un mesager care-i puse în palmă o mişivă şi dispăru cit ai bate pleoapa, înainte să o ii putut citi destinatarul.

Vă puteţi imagina surpriza eroului nostru cînd. des- făcînd scrisoarea, găsi înăuntru o bancnotă de cincizeci de lire. împăturită intr-o foaie albă de hîrtie. Punîridu-şi la contribuţie gîndirea şi memoria pentru a descoperi sursa neaşteptatului chilipir, ajunse tocmai la concluzia că nu putea ti alta decît doamna-care-1 vizitase cu cîteva zile înainte, arătîndu-i atîta bunăvoinţă, cînd urechile i se umplură brusc de şuieratul bine cunoscut al fluierului purtat mereu de Pipes la gît, ca amintire a fostei lui profesiuni. Cînd şuieratul conteni, porcepu zgomotul făcut de un picior de lemn ce urca .scările, aşa că deschise larg uşa şi-l văzu pe amicul său Hatchway. din spatele căruia se iţea camaradul Pipes.

După o cordială strînijerc dc mină și obișnuitul salut ..Cura o duci, vere Pickle J;u:k cel onest se iișeză pe

scaun, fără multe fasoane şi, aruncîndu-şi ochii prin odaie :

— Despica-mi-s-ar vela gabier. (zise, cu un rînjet sarcastic), faină cuşetă ţi-ai găsit, vere. Poţi înfrunta aici orice fel de vreme, fără să trebuiască să stai de cart, fără teamă că vasul îşi vatîrî ancora pe fund. Adevărat, n-ai spaţiu de dat altora; de-aş fi ştiut că eşti arimat aşa de strîns, l-aş fi pus pe Tom să-ntindă pentru dumneata hamacul meu şi-atunci poate c-ai fi dărîmat tot adăpostul ăsta mătăhălos contra uraganelor. Da' se poate că te culci însoţit şi n-ai vrea să te-ncredinţezi, cu drăguţa dumitale. unui culcuş de pînză şi sfoară.

Pickle îi suportă cu multă voioşie glumele, îl înţepă la rîndul lui cu aluzii Ia lăptăreasa de la garnizoană, sc interesă de prietenii lui de la ţară, ii întrebă dacă-i vizitase nepoata şi, în cele din urma. îşi exprimă dorinţa de a afla motivul călătoriei lor la Londra. Locotenentul îi satisfăcu curiozitatea în toate privinţele, observînd — ca răspuns la ultima întrebare — că, întrucît înţelesese de la Pipes că eşuase pe uscat, venise de la ţară ca să-l remorcheze iarăşi în larg.

— Nu ştiu ce vînturi bat pe-aici (zise el), dar dacă c. posibil să dublezi capul cu trei mii de lire, spune numai un cuvînt şi nu mai trehuie să rămii oprit de vînt. din lipsă de bani, nici atîta cît s-ar scurge nisipul din clepsidră.

Puţini oameni, aflaţi în situaţia eroului nestru, ar fi refuzat o asemenea ofertă, cu atit mai mult cu cît avea toate motivele să creadă că, departe de a fi un compliment deşert, nesincer, era o dovadă de prietenie adevărată, un tribut pe care locotenentul l-ar fi plătit de bună voie şi cu multă plăcere. Cu toate accstea, Peregrine îi refuză ferm ajutorul, nu fără a-i aduce mulţumiri pe măsura ofertei lui generoase. Ii spuse că va avea destul timp să abuzeze de mărinimia lui, atunci cînd va fi lipsit de orice alte resurse. Jack îşi puse la bătaie toate cunoştinţele de retorică, pentru a-1 convinge să se folosească de prilej şi să-şi recîştigş libertatea ; văzînd insă că argumentele sale nu au nici un efect, insistă să accepte pe loc o sumă de bani pentru nevoile imediate, jurînd cu vehemenţă că nu se va întoarce la garnizoană pînă cînd

nu-1 va trata ca pe oricare alt arendaş şi nu va accepta să-i plătească

* Ad hoc (lat.) (n. tr.V

şi el chirie.

La rîndul lui, tînărul nostru gentilom jură tot atît de înfocat că niciodată nu-1 va putea trata astfel, amintin- du-i, ca un reproş, că demult trecuse casa pe numele lui, ca s-o folosească pînă ia moarte, ceea ce fusese atît dorinţa comandorului, cît şi o dovadă a stimei pe care el, Pickle, o avea pentru Hatchway. Rugîndu-1 să se întoarcă la treburile sale, 51 asigură că de se va vedea vreodată în situaţia de a trebui să împrumute de la prieteni, domnul Hatchway va fi cel dinţii la care va apela pentru ajutor. Pentru a-1 convinge că deocamdată nu era nevoie de aşa ceva, scoase la iveală bancnota primită cu scrisoarea şi banii lui de cheltuială, ba pomeni şi de alte fonduri, inventate *ex tempore* **', pentru a potoli îngrijorarea locotenentului. In încheierea cuvîntului său, dori ca Pipes să-l conducă pe domnul Hatchway la cafenea, unde să se distreze o jumătate de oră cu lectura ziarelor. între timp, el avea să pună nişte haine pe el şi să comande ceva pentru cina, ca să se poată bucura unul de altul, cît timp mai putea zăbovi locotenentul pe-acolo.**

De cum plecară marinarii, puse mîna pe toc şi compuse următoarea scrisoare către mărinimoasa lui binefăcătoare, trimiţîndu-i înapoi bancnota.

„DOAMNA,

Omenia dumneavoastră e mai ingenioasă decît suspiciunile mele. încercaţi în zadar să mă obligaţi printr-un gest generos, de care n-ar fi în stare nimeni altcineva pe lume, în afară de Domnia Voastră. Deşi nu v-aţi semnat numele în scrisoare, v-aţi arătat cu prisosinţă sentimentele în conţinut, pe care trebuie să vă cer îngăduinţa să-l restitui, cu multă recunoştinţă şi tot din motivele expuse de mine cînd am avut ultima dată onoarea de a discuta cu Domnia Voastră acest subiect. Deşi ticăloşenia şi ingratitudinea oamenilor mî-au răpit libertatea, nu sînt lipsit cu totul de celelalte bucurii ale vieţii.

Vă cer, de aceea, să-mi permiteţi a nu adăuga in mod inutil încă o greutate la marea povară a recunoştyiţeî pe care deja aţi pus-o pe umerii Celui mai devotat şi umil servitor al înălţimii Voastre, PEREGRINE PICKLE*

36 îmbrăcă apoi şi se prezentă la locul de întîlnire, de unde trimise scrisoarea prin Pipes, ordonîndu-i s-o lase acasă la Înălţimea Sa, fără a aştepta vreun răspuns. După plecarea lui, dădu instrucţiuni pentru cină, pe care el şi Hatchway o mîncară cu multă poftă în odaia lui Peregrine, după ce-i arătase locotenentului toate curiozităţile închisorii. în timpul mesei, Jack îşi reînnoi mărinimoasa propunere, dar evoul nostru îl refuză cu tot atîta încăpăţinare, rugîndu-1 să nu-1 mai bată la cap cu această problemă. Dacă insista însă să aducă noi dovezi ale prieteniei ce i-o purta, putea s-o facă luînd-1 pe Pipes sub oblăduirea şi în grija lui, deoarece nimic nu-1 necăjea mai mult pe Peregrine decit neputinţa de a asigura traiul credinciosului său slujitor.

Locotenentul îl rugă să nu-şi mai bată capul cu problema asta, el fiind oricum dispus să-şi trateze cu multă prietenie vechiul tovarăş de echipaj, căruia, atîta vreme cit mai avea un şiling de cheltuială, nu-i va lipsi abşplut nimic. începu însă să facă aluzii la intenţia de a-şi stabili reşedinţa la Fleet, observînd cît de bun este aerul şi zi- cînd că s-a plictisit de viaţa rurală. Cele spuse de el nu erau chiar o declaraţie directă, aşa că Peregrine nu dădu nici un răspuns, dar înţelese cam încotro bătea şi se agăţă de primul prilej pentru a descrie neajunsurile acelui loc, într-un chip care — spera el — avea să-l împiedice pe locotenent să-şi pună planul în aplicare.

Stratagema lui însă, departe de a-şi atinge scopul, avu efectul contrar, furnizîndu-i lui Hatchway încă un argument împotriva refuzului lui Peregrine de a pleca din- tr-un loc atît de neospitalier. Nu încape îndoială că Jack ar fi vorbit mai pe şleau despre planurile ticluite de el, de n-ar fi fost întrerupţi de sosirea lui Cadwallader, care nu uita niciodată să-i facă lui Peregrine vizita zilnică.

închipuindu-şi că străinul are de discutat ccva între palm ochi cu prietenul său, Hatchway părăsi încăperea, pr'ctextînd că-i e dor de o plimbare şi, dînd peste Pipes în uşă, îi ceru să-l însoţească pînă la Urs, nume sub care e cunoscut un loc viran. Aici, în timpul plimbării, cei doi ortaci se sfătuiră cu privire la Pickle, hotărînd că. de -yreme ce el continua să le refuze cu încăpăţînare ajutorul, vor căuta o casă în împrejurimi, pentru a fi aproape ca să-i sară în ajutor, în ciuda purtării lui de mironosiţă, de se va ivi vreo situaţie specială.

După luarea deciziei, îl întrebă pe patronul cafenelei cum ar putea găsi o locuinţă şi fură îndrumaţi spre administrator ; în marea lui înţelepciune, locotenentul i se prezentă acestuia drept o rudă a lui Peregrine care, ne- vrînd să-l lase pe tînărul gentilom să înfrunte de unul singur lipsurile inevitabile ale închisorii, voia să-i ţină tovărăşie pînă va reuşi să-şi pună ordine în treburi. Cu cît mai mult dorea să ia măsura aceasta, cu cît prizonierul suferea uneori de o imaginaţie bolnavă, iar atunci avea nevoie de îngrijire specială. Prin urmare, el (locotenentul) îi adresa administratorului rugămintea de a-i pune la dispoziţie o locuinţă pentru el şi servitorul său, fiind gata să plătească atît cît îi cerea. Administratorul — un om înţelegător şi plin de omenie — nu putu decît să-i aprobe decizia. Cum avea în momentul respectiv destule camere neocupate, îi puse la dispoziţie două, care îură dereticate numaidecît pentru a fi- luate în primire.

Obţinînd deci ceea ce dorise, Hatchway îl trimise pe . Pipes după valiză şi, reîntoreîndu-se la cafenea, îl zări pe Peregrine şi petrecu în compania lui restul serii. Eroul nostru, neîndoindu-se că locotenentul intenţiona să pornească a doua zi spre garnizoană, făcu o listă cu nişte cărţi lăsate de el la reşedinţa de la ţară, dorind ca Jack să le trimită în oraş cu poştalionul, pe adresa lui Crabtree. îl preveni să nu sufle nici un cuvinţel vecinilor despre nefericita lui situaţie, ca să rămînă, în măsura posibilului, necunoscută surorii-sale (era convins că ca ar fi suferit teribil la aflarea unei astfel de veşti) şi să nu ajungă la urechile părinţilor, care ar exulta şi s-ar bucura de nenorocirea lui.

Hatchway ii ascultă foarte atent rugăminţile şi-i promise că va proceda întocmai cum dorea ; apoi trecură la alt subiect, reamintindu-şi cu plăcere intîmplările vesele la care participaseră împreună. Întrucît se făcuse destul do tîrziu. Peregrine îi aminti locotenentului, cu strîngere de inimă, că nu peste multă vreme porţile închisorii Fleet se vor inchide pentru noapte, aşa că trebuia neapărat să' plece unde era găzduit. Jack îi răspunse că nici prin cap nu-i trece să se despartă atît de repede de el, după ce nu &e văzuseră atîta vreme, că era hotărît să mai petreacă încă o oră, două. împreună, chiar de va fi silit să doarmă în stradă. Ca să nu-şi' supere oaspetele, Pickle se arătă de acord, spunindu-şi că va putea să-şi împartă patul cu el la nevoie. Comandă pentru supeu doi pui fripţi şi sparanghel, iar Pipes îi servi cu un aer de profundă satisfacţie. Sticla fu trecută jovial din mînă în mînă, pînă la miezul nopţii, cînd locotenentul se ridică.să-şi ia rămas bun, spunînd că din pricina oboselii călătoriei ar fi dorit sâ meargă la culcare. Auzindu-i cuvintele, Pipes scoase la iveală un felinar gata aprins, iar Jack, strîngind mîna gazdei, îi ură noapte bună, promiţind să-i mai facă o vizită în cursul dimineţii.

Punîndu-i vorbele pe seama vinului, din care se înfruptase pe săturate, Peregrine îi spuse că dacă avea chef de somn, patul îl aştepta gata făcut în dormitor şi-i dădu slujitorului poruncă să-şi dezbrace stăpinul; la care-Hatchway îi dădu a înţelege că nu era cazul să se deranjeze, întrucît se îngrijise deja de cazare. Cînd tînărul gentilom îi ceru explicaţii, îşi recunoscu deschis fapta spunînd :

— Mi-ai zugrăvit locul ăsta în culori atît de întunecate, încît nici nu mi-a putut trece prin gînd să plec şi să te las de izbelişte.

Tînărul nostru gentilom, fiind în aşa fel alcătuit, încît actele de binefacere îl călcau pe nevri, se temu că mostra aceasta deosebită de prietenie din partea lui Hatchway va dăuna planului pe care şi-l făcuse pentru a-şi ciştiga traiul, ocupîndu-i timpul şi atenţia, în aşa fel încît nu va putea să-şi vadă de treabă. A doua zi, se zăvorî în odaie împreună cu locotenentul şi-i demonstra cît de nesăbuit era pasul făcut de el şi ce consecinţe grave ar fi putut să aibă. Spuse că lumea întreagă îl va interpreta

drept un act de nebunie, iar rudele lui, dacă doreau, ar fi putut să-şi întemeieze pe el acuzaţia că şi-a pierdut minţile; că absenţa lui de la garnizoană va dăuna în mod sigur afacerilor sale şi, finalmente, că prezenţa lui la Fleet va constitui o piatră de moară atîrnată de gîtul lui Peregrine însuşi, a cărui speranţă de a-şi redobîndi libertatea depindea întru totul de completa-i singurătate şi de posibilitatea de a lucra neîntrerupt.

Ca răspuns, Jack îi arătă că, pentru părerea lumii nu preţuia mai mult decît un năvod putred; că dacă rudelor lui le trecea prin cap să-l acuze că i s-a stricat „opera moartă'* * nu se îndoia că va putea face faţă cu succes unei examinări medicale şi nu va fi declarat inapt pentru navigaţie ; că la garnizoană n-avea nici o afacere care să nu poată aştepta mult şi bine. în ceea ce privea faptul că prezenţa sa l-ar fi stinjenit pe Pickle, îi dădea cuvîntul său că nici măcar nu se va apropia de el vreodată, decit in cazul că Peregrine îi va face semn că doreşte să stea de vorbă. In concluzie, îşi declară hotărîrea de a rămîne pe loc orice s-ar întîmpla, fără să dea socoteală absolut nimănui.

Văzîndu-i fermitatea, Peregrine renunţă să-l mai bată la cap, propunîndu-şi totuşi să-l facă să renunţe la planul său, ţinîndu-se departe şi ignorindu-i, dispreţuitor, prezenţa. Nu putea suporta gîndul că cineva — oricine ar fi fost — îl poate sili să se simtă într-atît de obligat. 11 părăsi aşadar pe locotenent, cu un pretext cu totul neînsemnat, după ce-1 anunţase că nu-şi putea permite plăcerea de a lua masa cu el, întrucît promisese să se întil- nească cu un grup de deţinuţi prieteni.

Jack era cu totul străin de pedanteriile de comportare, aşa că-i luă vorbele în serios. Apelă însă numaidecît la sfaturile consilierului său, domnul Pipes, care-i propuse să sc ducă la cafenea şi la bucătărie şi să le dea de ştire celor de acolo că se angajează să plătească el toată băutura şi mîncarea trimisă domnului Pickle acasă, la cererea acestuia. Ideea fu pusă în practică numaidecît ; întrucît credit'nu exista, Hatchway depuse o sumă de bani, ca garanţie, în mîinile bucătarului şi ale pivnicerului, şop-

[1] Suprastructură de punte — aici în sens de creier (n. tr.).

tindu-le la ureche că era obligat să recurgă la această metodă pentru a-1 îmbuna pe vărul Pickle, care suferea de toane ciudate, neexistînd nici o altă modalitate în care i-ar fi putut fi de folos.

Ca urmare a aluziilor sale, chiar în ziua aceea se răs- pîndi în toată închisoarea Fleet zvonul că domnul Pickle era un gentleman nefericit, cu mintea deranjată, iar locotenentul er;a o rudă apropiată, care se supusese cu bună voie neplăcerii de a locui în închisoare, numai şi numai ca să-l ţinâ sub cea mai strictă observaţie. Bîrfa nu ajunse însn la urechilc eroului nostru decît a doua zi, cînd îl trimise pe unul din comisionarii de la Fleet, câre-1 servea. să comande şi să plătească doi pui, cu ceva pe lîngă ei, pentru masa la care-1 invitase pe Hatchway, în speranţa că va reuşi să-l convingă să se întoarcă la ţară, după ce suportase o zi întreagă nedemna viaţă din acel loc. Mesagerul reveni cu asigurarea că prînzul va fi pregătit aşa cum poruncise, dar îi înapoie banii, anunţîndu-1 că ruda sa achitase comanda.

Vestea. îl supără pe Peregrine tot atît de mult pe cît î] surprinse. Hotărî să-l mustre aspru pe locotenent pentru exagorata-i mărinimie, considerînd-o vătămătoare reputaţiei sale. Pînă una, alta, îşi trimise slujitorul la cafenea după vin şi, văzînd că-i crescuse creditul şi acolo, prin aceleaşi mijloace, se mînie foarte tare pe impertinenţa prietenului său Jack $i-şi descusu valetul despre asta, cu o neplăcere atît de bătătoare la ochi, încît individul, nedorind să supere un stăpîn atît de bun, îi relată fără ocol povestea ce circula pe seama lui în închisoare. Tînărul gentilom se supără atît de tare la aflarea acestei veşti, incit îi scrise locotenentului o scrisoare amară, r.j doar pentru a-şi retrage invitaţia la masă. ci şi ca să-l anunţe că nu-i va mai adresa nici un cuvint cîtâ vreme se încăpăţina sâ rămînâ la închisoarea Fleet.

Ascultînd astfel de glasul imperios al mîniei. îl încu- noştinţă pe bucătar că nu mai avea trebuinţă de cele comandate. Apoi, dueîndu-se la cafenea, ii spuse proprietarului că. întrucît înţelegea că străinul cu picior de lemn îi împuiase capul (lui şi altora) cu idei bizare ce puneau sub semnul întrebării sănătatea lui mon!;t!;'i şi întrucît, pentru a-şi întări spusei*^. sub pn-Uxt \\"i sini rubedenii

se prinsese să-i achite toate cheltuielile, nu putea să nu declare- (ca să-şi facă dreptate) că cel cu adevărat nebun era în realitate şchiopul, abia scăpat din miinile gardienilor. Din această pricină el (patronul) nu va trage nici un folos dacâ-i va îndeplini dorinţele şi-l va încuraja să-i frecventeze localul; în ceea ce-1 priveşte pe el (Peregrine), nu va mai călca pragul cafenelei, nici nu va mai face aici vreo cumpărătură cît de mică, dacă se va mai întîmpla vreodată să vadă că nenorocitul nebun i-a luat-o înainte cu plata.

Neguţătorul de vinuri rămase perplex auzind acuzaţia întoarsă împotriva celuilalt şi conchise, după multă confuzie şi deliberare, că amindoi adversarii şi-au pierdut minţile : străinul fiindcă plătea datoriile altuia, împotriva dorinţei acestuia, iar Pickle fiindcă se simţea ofensat de o prietenie atît de sinceră.

CAPITOLUL CVIII

Confederaţii îl atacă pe Crabtree, din care pricină sînt
alungaţi din Fleet. Peregrine începe să simtă efectele izolării

Aventurierul nostru luă masa în sufrageria comună şi după-amiază, cum îi era obiceiul, se închise cu prietenul Cadwallader în odaia sa. După ce discutară — ne- avînd încotro — despre merindele pe care le plătiseră, Hatchway şi însoţitorul său trecură iarăşi la analizarea vechiului subiect. Pipes îşi informă vechiul tovarăş de popotă că principalul confident al lui Peregrine era bă-trînul şi surdul burlac întîlnit ieri în locuinţa lui. în ma- rea-i înţelepciune, domnul Hatchway descoperi că îneu- păţinarea tînărului se datora sfaturilor mizantropului şi trase concluzia că, din această pricină, se cuvenea să-l înveţe minte pe acesta din urmă. Pipes îi împărtăşi bucuros părerea, cu atît mai mult cu cît nu încetase nici o clipă să-l socotească pe bătrîn drept un vrăjitor sau duh necurat, cu care nu era bine să ai de-a face. Ideile aces- tea-i fuseseră vîrîte în cap de insinuările lui Hadgi ; cîndva, acesta făcuse unele aluzii la profundele cunoştinţe de magie ale lui Crabtree, subliniind faptul că ar fi posedat piatra filosofică, afirmaţie în care Tom crezuse fără rezerve pînă în clipa cînd stăpînu-i fusese închis din pricina datoriilor. Atunci nu-1 mai putu socoti pe Cadwallader posesor al unui secret atît de preţios — de l-ar fi avut, ar fi reuşit să răscumpere libertatea prietenului său cel mai apropiat.

Aşadar, împărtăşi antipatia lui Hatchway şi hotărîră împreună să-l captureze pe presupusul mag, la întoarcerea lui de la Peregrine şi să-i aplice fără ezitare o pedeapsă, stropindu-1 cu apă de la pompă. Şi-ar fi pus planul în aplicare chiar în seara aceea, dacă mizantropul, spre norocul său, nu .s-ar fi întors acasă, din întîmplare, înainte de lăsarea întunericului şi înainte să prindă cei doi de veste. A doua zi însă, au stat la pîndă pînă-1 văzură apărînd, iar Pipes, ridicindu-şi pălăria la trecerea lui Crabtree :

— Dracu’ să te ia, sperietoare bătrină (spuse), tu şi cu tnine trebuie să ne frecăm puţin copastiile şi pe legea mea ! am să mă apropiu aşa de tare de bordul dumitale, că zgomotul îţi va intra prin hublouri, chiar dacă-s de două ori astupate cu cîlţi.

Urechile mizantropului nu erau atît de bine pecetluite încît să nu-i înţeleagă spusele ; deşi formulate în cuvinte mai puţin obişnuite, ameninţările îl impresionară atît ds tare, încît îşi împărtăşi temerile lui Peregrine, cu observaţia că nici tîlharul cu picior de lemn nu-i, făcea o impresie prea bună. Pickle îl asigură că nu trebuie să se teamă de cei doi mateloţi, care n-aveau nici un motiv să-i caute pricină sau, dacă aveau vreunul, nu vor îndrăzni să ridice mîna asupră-i, ştiind că aşa ceva le-ar închide definitiv calea spre împăcarea atit de mult dorită; mai mult, l-ar supăra în aşa hal pe guvernatorul închisorii, încît l-ar face să-i dea pe amindoi afară din teritoriul aflat sub jurisdicţia sa.

Cu toate asigurările date, tînărul gentilom nu avea suficientă încredere în bunul simţ al locotenentului pentru a socoti că temerile mizantropului erau cu adevărat neîntemeiate. Trase pe loc concluzia că pe Jack îl supăra prietenia lor, întrucît el fusese lăsat pe dinafară şi că punea răceala lui pe seama insinuărilor lui Cadwallader pe care, pare-se, dorea să-l pedepsească pentru presupusul amestec. Ştia, însă că înciudarea locotenentului nu-i putea face mare lucru prietenului său, într-un loc unde strigătele acestuia ar fi alarmat numaidecît lumea i se gîndi, prin urmare, că n-ar fi rău ca mizantropul să cadâ în capcană, întrucît asta i-ar da un motiv de supărare, ca să-i facă pe lupii de mare să-şi ia tălpăşiţa şi să scape de sîcîiala lor ce nu-i făcea, deocamdată, nici o plăcere.

Totul se petrecu întocmai cum prevăzuse. La plecarea de la Peregrine, mizantropul fu atacat de Hatchway şi Pipes, luat de guler fără multe menajamente şi tras înspre pompă, unde, nu încape îndoială, l-ar fi tratat cu o baie cît sa poate de neplăcută, dacă bătrînul n-ar fi ţipat

de taro, încît îi săriră în ajutor, fără întîrziere, cîţiva Puşcăriaşi,

printre care însuşi Pickle. Atentatorii ar fi perseverat în intenţia lor, dac-ar fi avut cît de mică şansă de succes împotriva adversarilor ; nu-şi lăsară din mînă victima pînă nu săriră s-o elibereze o duzină dc indivizi şi Pf.H'cgrinc, ameninţător şi plin de autoritate, îi porunci fostului valet să bată în retragere ; abia atunci socotiră ţă-i mai bine s-o tulsască şi să se ascundă în odăile lor, iai Pickle îl însoţi pe înspăimîntatul Cadwallader pînă la Poartă şi se plînse oficial directorului împotriva atentatorilor, acuzindu-i că nu sint în toate minţile, părere întărită de mărturia a douăzeci dc persoane care văzuseră cu ochii lor nelegiuirea comisă împotriva bătrînului gentilom.

Ca urmare a plîngerii, guvernatorul îi trimise domnului Hatchway un mesaj prin cave îi cerea să părăsească închisoarea a doua *zi,* dacă nu dor?a să fie alungat. Cum locotenentul refuză cu neobrăzare să se supună ordinului, îu dimineala aceea, pe cînd se relaxa plimbîndu-se pe mudan, fu brusc înconjurat de agenţii guvernatorului, care-1 înhăţară, ca şi pe însoţitorul lui, şi-i depuseră pe amîndoi in mumie-temnicerilor. Aceştia-i aruncară nu- roaidijeit afară din Fleet, azvîi-lindu-U? şi bagajele în şanţ.

Expulzarea nu st* săvîrşi fără o rezistenţă îndîrjită din partea delincvenţior, care, dacă n-ar fi fost încolţiţi pe neaşteptate, ar fi ţinut în >ah întreaga închisoare Fleet şi ar fi provocat multe tragedii pînă sâ se lase biruiţi. în încheierea ostilităţilor, locotenentul nu se despărţi însă d? agentul ce-1 Împingea din spate fără a-i răsuci o dată nasul. iar Pipes, imitind lăudabilul exemplu, îi lăsă şi el însoţitorului său o amintire, poenindu-1 în unicul ochi bun. Anunţul, nedorind să se eralo mai puţin curtenitor, întoarse complimentul cu aii la fervoare, încît ochiul lui Tom Se transformă pentru o vreme într-o jupă. Gesturile celor doi arătau dorinţa lor de a se lupta corp la corp şi într-o clipită se dezbrăcăm amîndoi pînă la brîu. în jurul lor ■se formă numaidecît un cerc. alcătuit din măcelarii din piaţă ; doi preoţi în reverendă — din aceia ce leagă cununiile î'i partea respectiva a oraşului — se proclamară secunzi ţi arbitri şi lupta începu vâră alt:: pregătiri. Corn- batanţii erau sensibil apropiaţi în ceea ce priveşte forţa şi sprinteneala, dar temnicerul se antrenase sistematic în arta de a lovi cu pumnii; se distinsese nu o dată în public prin îndemînarea şi tehnica deosebită cu care lupta, iar ochiul şi-l pierduse pe podium. în cursul unei înfruntări. Pipes nu întîrzie să profite de pe urma acestui han- dicap. Primise deja nişte lovituri zdravene în tîmple şi în fălci şi descoperise că-i era cu neputinţă să-şi pocnească adversarul în stomac, atît de bine se apăra împotriva oricărui atac. Schimbă daci tactica şi, fiind ambi- dextru, îi cără potrivnicului atîţia pumni din partea nevăzătoare, încît acesta, socotindu-1 stîngaci, îşi concentră toată atenţia într-acolo şi-şi întoarse partea oarbă spre Pipes, care, profitînd de avantaj, îi administra, viclean, o lovitură sub a cincea coastă, făcîndu-1 să se prăbuşească în nesimţire la pămînt, la picioarele învingătorului. Fu felicitat pentru victorie nu numai de Hatchway, ci şi de toţi gură-cască aflaţi acolo, mai ales de preotul care-i ţinuse partea. Sfinţia Sa ii invită pe toţi la el acasă, în apropierea unei berării, unde petrecură atît de bine, încît marinarii hotărîră să nu mai caute altă locuinţă pentru vremea ce- o mai aveau de petrecut în oraş. în pofida adversităţilor şi ruşinii suferite in încercările lor de a-1 servi pe aventurierul nostru, rămîneau dacişi să persevereze în a. face fapta cca bună, adică, spus în termeni vulgari, să-l scoată pe Peregrine din închisoare.

în timp ce se aranjau ei astfel, legînd foarte multe cunoştinţe printre locuitorii din împrejurimile şanţului. Peregrine se pomeni lipsit de compania lui Crabtree. Mizantropul il anunţă în scris că n-are de gînd să-şi mai rişte pielea vizitîndu-1. cită vreme drumurile ce duceau spre el erau bântuite de asasini atît de fioroşi ; făcuse tot ce-i stătea în putinţă să se intereseze despre mişcările lupilor dc- mare şi aflase exact în ce port aruncaseră ancora.

Intr-atît di mult se obişnuise eroul nostru cu conversaţia lui Crabtree — întru totul pe măsura propriei sale dispoziţii solitare —, încît nu-şi prea putea permite să se lipsouscTi dc ta tocmai acum, eind alte surse de amuza-

ment secaseră aproape definitiv. Fu nevoit totuşi să accepte resemnat greaua pierdere şi, cum ceilalţi prizonieri nu-i făcsau o impresie prea bună, îşi căută în sine însuşi toate satisfacţiile. Ceea ce nu înseamnă că n-a avut ocazia de a sta de vorbă şi cu oameni cărora nici bunul simţ nu le lipsea, nici nu duceau, principial vorbind, lipsă de duh; comportarea tuturor, fără excepţie, vădea o mare necunoaştere a etichetei, sentimente abjecte, un fel de spirit temnicaresc însuşit în cursul detenţiunii care impresionau neplăcut finul spirit de observaţie al eroului nostru. Din această pricină se ţinea — cît putea — dţjparte de întrunirile lor, fără a-i ofensa pe cei în mijlocul cărora era obligat să trăiască, reapucîndu-se de treabă cu incredibilă aplicaţie şi perseverenţă. Moralul îi fu considerabil ridicat de succesul unor filipice, publicate din cînd în cînd şi îndreptate, toate, împotriva celui răspunzător de nefericirea sa.

Sufletul ascuns al lui Peregrine n-a rămas nici el inactiv pe timpul cînd răzbunarea i se odihnea. Trebuie să fie cu totul lipsit de inimă şi de compasiune acela care poate trăi în mijlocul atîtor nenorociţi, fără a simţi nevoia să le dea o mînă de ajutor. Observa, zi de zi aproape, lucruri triste ce nu puteau să nu-i atragă atenţia şi să apeleze la bunătatea lui. Făcea mereu cunoştinţă cu noi cazuri de întorsături ale norocului, însoţite de suferinţe de familie aproape insuportabile ; îi răsunau în urechi plînsetele soţiei nefericite care, după bucuria unei vieţi bogate şi plăcuta, fusese silită să-şi urmeze soţul pînă în acest bir log' al mizeriei şi lipsurilor ; ochii lui întîlneau în fiecare zi siluete famelice şi scheletice, reprezentînd foamea şi frigul; închipuirea îi furniza mii de viziuni şi mai teribile ale mizeriei din Fleet.

Se înţelege deci că punga nu-i rămînsa aproape niciodată închisă şi inima-i era mereu deschisă şi ea. Fără a se opri să se gîndească la puţinătatea fondurilor lui, se arăta milos faţă de toate odraslele suferinţei, dobîndind o popularitate care, deşi plăcută, era departe de a-i aduce Vreun cîştig. într-un cuvînt, mărinimia-i nu ţinea seama de împrejurări şi în scurt timp dădu **de** fundul pungii.

Atunci apelă la librar, obtinînd de la el, cu multă greutate, un modest avans şi numaidecît căzu din nou pradă lipsei sale de prevedere. Era conştient de respectiva infirmitate şi o socotea incurabilă. Prorocea că numai prin hărnicie nu va reuşi niciodată să acopcre cheltuielile astfel făcute şi gîndul acesta i se întipări adînc in suflet. Popularitatea cîştigată, sau pe care o putea dobîndi, încetă — ca un întăritor înghiţit prea des — să mai aibă vreun efect asupra spiritului ; sănătatea-i avu de suferit din pricina vieţii sedentare şi a muncii aspre ; vederea-i slăbi, îşi pierdu pofta de mîncaie şi moralul i S3 prăbuşi. Deveni melancolic, neliniştit şi cu totul incapabil de a se mai consacra unicei îndeletniciri prin care-şi putea cîştiga traiul. In plus (lucru ce nu-i uşură deloc situaţia), avocatul îl informă că pierduse procesul şi va trebui să plătească cheltuielile de judecată. Dar nici măcar asta nu fu ştirea cea mai tristă ce-i parveni ; cam tot atunci află că librarul său dăduse faliment, iar prietenul Crabtree era pe patul de moarte.

Iată deci cîteva consideraţii confortabile pentru un tînăr cu dispoziţia lui Peregrine — un fel de a fi atit de capricios încît, cu cît îl asaltau mai multe nenorociri, cu atît mai arogant şi inflexibil devenea. Decît să-i fia îndatorat lui Hatchway — care se mai aţinea încă pe lingă poartă, dornic să găsească un prilej de a-1 ajuta —, prefera să se lipsească de aproape toate plăcerile vieţii şi ajunsese pînă acolo încît îşi amanetase costumul unui cămătar irlandez din Fleet, în schimbul banilor necesari cumpărării lucrurilor fără de care ar fi pierit cu siguranţă. Şirul de nenorociri îl irită atît de tare, încît începu să urască lumea in general, iar sufletu-i deveni atit de străin de plăcerile vierii, încît nu-i păsa cît de curînd va trebui să i se sfîrşească mizerabila existentă. Deşi avea mereu în faţa ochilor groaznice exemple ale vicisitudinilor soartei, nu se putea împăca nicidecum cu ideea da a trăi la fel ca tovarăşii lui de suferinţă, în cea mai abjectă robie. Dacă refuza ajutorul partizanilor săi şi a prietenilor celor mai apropiaţi, cârora el însuşi le făcuse cîijdva

’T'uH bine, cu atit mai mult nu trebuie să credtm eă ar fi Ascultat propuneri de felul ăsta venite din partea întemniţaţilor cunoscuţi de el: dimpotrivă, niciodată nu fusese filai atent să nu devină obligat nimănui. îşi ocolea foştii Parteneri de masă, pentru a evita manifestările neplăcute dc prietenie. Imaginîndu-şi că descoperise la preot o dorinţă de a afla în ce situaţie financiară se găseşte, îl descurajă în fel şi chip şi refuză să-i dea explicaţii, iar în cele din urmă se izolă total de semenii săi.

CAPITOLUL CIX

Primeşte o vizită neaşteptată, iar norii suferinţei încep a se risipi

In vreme co Peregrine tînjea astfel, abandonat şi uitit, urînd în egală măsură lumea şi pe sine însuşi, sosi în oraş căpitanul Gauntlet, cu intenţia de a-şi folosi cunoştinţele pentru a promova în funcţie. Spre a îndeplini dorinţa expresă a soţiei sale, se intensă de Peregrine, voind sincer să se împace cu el, chiar cu preţul unor concesii din partea-i. La adresa unde fusese îndrumat, însă, nu reuşi ,să afle nimic despre prietenul său. Presupunînd că eroul nostru plecase să trăiască la ţară, îşi văzu de treburi, cu intenţia de a-şi reîncepe căutările după ce-şi va fi rezolvat afacerile. îşi comunică pretenţiile presupusului patron, cel care-şi asumase meritul de a-1 fi făcut căpitan şi primise, pe acest temei, un frumos cadou. Fu îmbrobodit, cu vorbe dulci, că va reuşi în noul său proiect. în schimbul unei noi dovezi de gratitudine de felul celoi dintîi.

între Ump însă, legă cunoştinţă eu un funcţionar al ministerului de război, ale cărui sfaturi şi ajutor, i so spusese, îi puteau fi de mult folos. Avind prilejul de a discuta cu respectivul gentleman despre speranţele lui profesionale, afla că nobilul de carc depindea n-avea nici ar. fel dc putere în stat. fiind d ci incapabil dc a-1 ajuta să promoveze. Funcţionarul se arălâ surprins, totodată, că Gauntlet nu solicită ajutorul nobilului pair, bunăvoinţei căruia îi datora ultima numire în grad.

Observaţia lui necesită o explicaţie, iar Godfrey. spre straşniciw uimire, descoperi că persistase multă vreme lal.i -i> tdiv £*r ,-ţ.ită in eei-a ce-l privea pe binefăcătorul

său, deşi nu putea înţelege ce fel de motive l-ar fi putut

determina pe un om de viţă nobilă, cu care nu se cunoştea şi nu comurfica, să intervină spre binele său. Indiferent de motiv însă, consideră de datoria lui să-i mulţumească, aşa că a doua zi dimineaţa se prezentă la nobilul domn acasă, unde fu bina primit şi i se arătă că datora ultima sa promovare prieteniei ce i-o purta domnul Pickle.

De nedescris sint sentimentele de gratitudine, afecţiune şi remuşcare ce luară in slăpînire sufletul lui Gauntlet la risipirea tainei.

— Dumnezeule mare ! (strigă el, înălţînd braţele spre ceruri). Şi sint certat de-atita vreme cu binefăcătorul meu. Oricum, intenţionam să caut împăcare înainte de a afla cît de obligat îi sînt, dai' acum nu voi avea nici un moment de tihnă pînă nu-i voi spune ce cred eu despre viteaza lui prietenie. Presupun — judecind după favoarea ce i-aţi făcut-o. spre binele meu — că înălţimea Voastră îl cunoaşte bine pe domnul Pickle şi m-aş considera mspus de norocos dacă m-aţi. putea îndrepta spre colţul de ţară unde poate fi găsit, căci persoana la cere-a locuit cu cîtăva vreme în urmă nu mi-a putut oferi nici o informa [ie despre locul unde se află.

Mişcat de generoasa faptă a lui Peregrine, dar şi de sufletul sensibil al prietenului său, nobilul deplînse nefericirea eroului nostru, dindu-i a înţeleg a lui Gauntlet că Pickle îşi pierduse de multă vreme minţile, din pricină câ-'şi făcuse praf întreaga avere, şi că-1 azvârliseră ci'edvr torii în temniţa Fleet. Înălţimea Sa r.u mai ştia insă dacă Peregrine se mai afla in închisoare sau moartea îl izbăvise' de-acum de chinuri. Nu se interesase niciodată.

La auzul acestor vorbe, Godfrey (îierbind de nerăbdare şi adîncă mîhnire) îşi ceru iertare pentru plecarea-i precipitată şi, părăsindu-şi numaidecît informatorul, se urcă din nou în birjă, cerînd să fie dus direct la Fleet. In timp ce vehicolul înainta pe o latură a pieţii, fu surprins să dea cu ochii.de Hatchway şi de Pipes. care se tocmeau pentru nişte conopidă în faţa unei tarabe cu zar- xavaturi, cu cîte o pipă în gură şi cu capetele acoperite de tichii de noapte din lînă, peste care-şi trăseseră pălăriile. Se bucură văzîrrdu-i pe cei doi lupi de mare, inter-

pretind intiiniraa d*^re^pt ^U^n semn de bun augur privind regăsirea lui Peregn ne şj poruncind vizitiului să oprească, P*3 Jocoţen^cnt^ p^e^ nume Răspunzîndu-i cu un *Hilaah !,* Jack privi ic^n^ ^urm^ă şi, recunoscind chipul vechii lui cunoştinţe, dădu f^U^g^a^ s^p^re birje, cuprins de animaţie şi, strîngindu-i căpit^anu^[^u^j

mîna :

Mii de draci ! (strigă). Mă bucur că te-avem de partea noastră ! Acun1 vom reU$j echilibrăm nava şi să facem volta in vînt ! jn
pj-jveşte, am avut în viaţă

mulţi parteneri, adie?, prjeteni buni, şi-am izbutit întotdeauna să-i scap, mai devreme sau mai tîrziu, dar broscoiul ăsta încăpăţînat riu ascuita nici de timonă, nici de cirmă şi, din cîte-mi y au seamai se va duce la fund chiar acolo unde stă la anc.org

Gauntlet întregind numai în parte spusele — coborî numaidecît din trăsură şi, condus la locuinţa marinarilor, fu pus la cui.ent acoio cu toate cele întîmplate intre locotenent şi Picl^g rindu-i, îi comunică lui Jack descoperirea sa privitoar3 ja mandatul lui de căpitan. Celălalt nu se arătă cituşj de puţin surprins ci, scoţînd pipa din gură :

Păi, ascult-aici, Căpitane (zise), asta nu-i singura favoare pe care i-o datou^j Banii ăia de i-ai primit de la un camarad, chipurile datorie veche, au fost o altă şmecherie născocită de Pic^jg pentru a te ajuta ; dar. el mai curînd ar pluti cu catairgeje goale, fără velatură şi fără provizii in cală, decît stj accepţe de la altul acelaşi fel di ajutor.

Godfrey fu nu numaj uimit, ci şi întristat aflînd noua care-i "ec^a i. an iorul propriu, stimulîndu-i, totodată, dorinţa de^ a face ceva ca se plătească de obligaţie. Se interesa de co*Vdiţiile de viaţă ale prizonierului, înţelegînd ca era indispus, de avea cu ce să-şi ducă

traiul, dar facea, cu toatţ acestea urechea surdă la orice ofertă de ajutor. începu să-i crească îngrijorarea, auzind despre neunblînzita-i i^ăpâţînare şi mîndrie, de teamă că-i va fi răpit prilejul d*e a_j scoate din jalnica stare în care se afla. Se hotărî tc^y^ gj încerce toate mijloacele prin care ar fi avut şans^ gg înfrîngă dastructivele prejudecăţi ale lui Peregrine. intrj ţn închisoare şi fu «ondus la locuinţa nefericitului prizonier. Bătu uşor la uşă, iar cînd ii fu deschisă, făcu ochii mari de uimire şi groază : individul ce se arătă privirii sale nu era decît umbra vechiului său prieten fericit, atit de mult schimbat în rău, încît abia de-i mai puteai rccunoaşte chipul. Tînărul înfloritor, vesel, vioi şi foarte cultivat se metamorfozase într-un spectru palid, posomorii, slab şi murdar; reprezentantul încercănat al sărăciei, bolii şi disperării. Ochii lui mai aveau însă o anumită cruzime ce arunca o lumină înfiorătoare peste înfăţişarea-i mohorîtă. îşi măsură din cap pînă-n picioare vechiul prieten, cu o privire în care se citea stînjoneala şi dispreţul. Cît despre Gauntlet, el nu putu contempla fără emoţie o atît de dureroasă întorsătură a sorţii, la o persoană pentru car a nutrea sentimentele cele mai nobile de prietenie, recunoştinţă şi stimă. La început, tristeţea-i fu prea adincă pentru a o pune în vorbe, aşa că, pînă să poată spune ceva, vărsă un adevărat torent de lacrimi.

Cu toate că-i ardea în piept o ură aprigă împotriva tuturor oamenilor, Peregrine fu adînc mişcat de această neobişnuită dovadă de amiciţie. Se strădui însă să-şi înăbuşe sentimentele : sprînccnele i se încruntară sever, ochii-i seînteiară, cum scapără jarul aprins, îşi flutură mîna. făcîndu-i semn lui Godfrey s-o ia din loc şi să-l abandoneze, nenorocit cum era, soartci sale nemiloase. Cum impulsurile firii erau însă prea puternice pentru a. fi în întregime reprimate, slobozi un geamăt adînc şi izbucni într-un hohot de plîns.

Vuzîndu-1 că se-nmoaie, militarul, incapabil să-şi mai ţină-n Mu puternicele sentimente de afecţiune, ţîşni înainte şi sti'îngînda-1 în braţe :

— Scumpul meu prieten şi mare binefăcător (spuse), am venit ca să-mi cer, spăşit, isrtare pentru jignirea ce ţi-am adus-o, nefericitul de mine, la despărţirea noastră ; să te rog să mă ierţi şi să-ţi mulţumesc pentru tihna şi belşugul de care, datorită ţie, m-am putut bucura ; de asetnenea, ca să te salvez, chiar de nu vei dori-o, din starea asta tristă ce-mi era cu totul necunoscută pînă acum un ceas. Rogu-te, nu-mi răpi satisfacţia de a mă plăti de datoriile şi obligaţiil2 mele! Nu se poate să nu fi avut

puţină stimă pentru persoana mea, de vreme ce ai făcut atîta pentru mine; dacă mai nutreşti o fărîmă din stima aceea, n-ai să-mi refuzi prilejul de a mă dovedi, într-o oarecare măsură, vrednic de ea. Nu mă face să îndur eşecul cel mai dureros, acela al prieteniei dispreţuite, ci, te implor, renunţă la resentimentele tale şi la inflexibilitate, de dragul unuia care-i oricînd gata să-şi dea viaţa pentru onoarea şi bunăstarea dumitale. Iar dacă rugile mele fierbinţi te lasă rece, gîndeşte-te la dorinţa Sophy ei mele; ea m-a îndemnat din toată inima să te rog să mă ierţi, chiar înainte de a şti cit de îndatorat sînt mărinimiei sufletului tău. Dacă nici argumentul acesta n-ar= nici o valoare, sper să te îmbunezi puţin de dragul sărmanei Emilia. Iubirea i-a tocit de mult supărarea şi acum suferă pe ascuns fiindcă nu-i dai nici o atenţie.

Fiecare cuvînt al acestei adresări, rostită cu extrem de mult patos, se înfipse adînc în sufletul lui Peregrine. II înduioşa tonul supus al prietenului, care, de fapt, nu-i oferise niciodată nici cel mai mărunt motiv de supărare. Mai ştia că un bărbat cu firea mîndră ca a lui Godfrey n-ar fi putut fi împins la o asemenea purtare decît de o pricină ieşită cu totul din comun. Considera, aşadar, că avea în faţa ochilor efectul neprefăcut al recunoştinţei şi iubirii dezinteresate, inima începu deci să i se înmoaie pe măsură. Cînd se auzi rugat în numele blîndei Sophy, în- căpăţînarea-i fu învinsă definitiv şi un fior violent îi scutură întreg trupul în clipa cînd Godfrey îi aduse aminte de Emilia. Cu o privire mai blîndă în ochi, îşi luă prietenul de mînă şi, de cum îşi recăpătă darul vorbirii, care-i pierise cînd sufletu-i fusese asediat de atîtea patimi contradictorii, îl asigură pe căpitan că nu-i mai purta nici urmă de pică, că îl considera un camarad de suflet şi nu se îndoia că greutăţile sorţii nu vor putea reteza niciodată strînsa lor legătură de prietenie. Vorbi despre Sophy în termenii cei mai respectuoşi şi o invocă pe Emilia cu adîncă veneraţie, ca pe idolul nestrămutatei sale iubiri şi adoraţii. Adăugă însă că nu mai avea nici o speranţă de a-i cîştiga dragostea şi se scuză că nu putea profita de

oferta generoasă a lui Godfrey, declarînd hotărît că rupsese orice legătură cu semenii şi aştepta cu nerăbdare ceasul izbăvirii, pe care, dacă natura întîrzia prea mult să-l aducă, avea să-l grăbească chiar el, cu mîinile'lui, spre a nu mai fi obiectul dispreţului şi milei insuportabile ale unei lumi ticăloşite.

împotriva disperatei lui hotărîri, Gauntlet aduse toate argumentele vehemente şi dojenitoare ale prieteniei. Spusele sale însă nu avură efectul dorit asupra eroului nostru. El îi respinse calm toate demonstraţiile, pretinzînd că maximele raţiunii şi ale adevăratei filosofii ar fi dovedit rectitudinea planului pe care şi-l făcuse.

în vreme ce se purta discuţia aceasta, cu multă însufleţire de o parte, şi de cealaltă într-un mod foarte cumpănit, sosi o scrisoare pentru Peregrine, iar el o azvîrli neglijent pe o masă, fără s-o deschidă, deşi adresa fusese scrisă cu o caligrafie necunoscută. Poate că nu i-ar fi aflat niciodată cuprinsul, dacă n-ar fi insistat Gauntlet să renunţe la fasoane şi s-o citească numaidecît. La rugămintea lui, Peregrine rupse pecetea şi citi, spre marea-i surpriză, următoarea misivă :

..DOMNULUI PICKLE

Domnule,

Prin aceasta vă aduc la cunoştinţă că, după nenumărate pericole şi nenorociri, am sosit, mulţumită Proniei cereşti, cu bine la Downs, la bordul navei *Gomberoon* a Companiei In- diilor, după o călătorie acceptabilă. Drept, urmare, sper să vă pot înapoia, cu dobînda cuvenită, cele şapte sute de lire împrumutate de la Domnia Voastră înainte de plecarea din Anglia. Mă folosesc de prilejul dea vă-trimite scrisoarea prin vistiernicul nostru, care se grăbeşte să plece cu depeşele adresate Companiei, dorind să primiţi vestea bună cît mai curînd posibil, de la unul pe care, presupun, demult l-aţi socotit pierdut. Am pus acest bilet într-o scrisoare trimisă fratelui meu care, presupun, vă ştia adresa şi v-o va remite. Sînt, domnule, cu mult respect,

Al Domniei Voastre umil servitor,

BENJAMIN CHINTZ"

De-abia-şi aruncase repede ochii peste epistolă, că faţa lui Peregrine se fumină şi, întinzindu-i-o amicului, cu un zîmbet :

— Iată (spuse) un argument mult mai convingător pentru cauza ta decît ar putea descoperi toţi avocăţaii din univers.

•

Mirat de remarca lui, Gauntlet apucă hîrtia şi, parcurgând lacom rîndurile scrisorii, îl felicită pe Peregrine că o primise, cu gesturi extravagante de bucurie :

— Nu pentru bani (zise el), fiindcă, pe onoarea mea, i-aş plăti, cu plăcere, întreit, ca să te văd mulţumit şi liniştit, ci fiindcă, pare-se, te-a făcut să te împaci cu viaţa şi ţi-a deschis pofta să te mai bucuri puţin de plăcerile societăţii oam anilor.

Imposibil de imaginat este efectul imediat asupra înfăţişării eroului nostru al acestui neaşteptat zîmbet încurajator al Fortunei! Intr-o clipită i-a netezit obrajii, des- tinzîndu-i şi luminîndu-i toate trăsăturile chipului ; i-a săltat în sus capul ce începuse să i se cufunde între umeri şi i-a preschimbat yocea, dintr-un scîncet lipsit de putere într-un glas clar, răspicat, bărbătesc. Exploatînd schim- barea aceasta în bine, Godfrey începu să-l regaleze cu imagini ale viitorului său succes. îi aminti că e tînăr şi plin de însuşiri, destinat, desigur, unor zile mai bune decît cele de pînă acum ; îi indică diferite căi spre avere şi reputaţie ; îl rugă să accepte de la el o sumă de bani pentru nevoile imediate, ba îl imploră chiar, stăruitor, să-i îngăduie să achite el datoriile pantru care fusese arestat, întrucît averea Sophyei îi permitea să dea această dovadă de gratitudine fără a-şi periclita afacerile. Afirmă sus şi tare că nu va putea crede că se bucură de stima domnului Pickle pînă nu i se va permite să-i facă şi el o favoare omului care nu numai că-1 ridicase dintr-o stare

de sărăcie dispreţuită pînă la nivelul competenţei şi al

- unui rang onorabil, dar îi şi dăduse o mînă de ajutor în cîştigarea manii unei femei deosebite, care-i adusese fericirea deplină.

Peregrine declară că se consideră deja răsplătit cu prisosinţă pentru toate faptele bune de plăcerea procurată prin înfăptuirea lor

şi da bunele rezultate obţinute, în special fericirea reciprocă a doi oameni atît de dragi. îşi asigură prietenul că odată şi-odată îi va linişti conştiinţa şi va da satisfacţie scrupulosului său simţ al onoarei, so- licitîndu-i ajutorul. Deocamdată însă, nu se putea folosi de prietenia lui fără a-1 jigni pe cinstitul Hatchway, care i-o luase înainte cu oferta şi-şi manifestase ataşamentul cu foarte multă încăpăţînare şi perseverenţă.

CAPITOLUL CX

Peregrine se împacă cu locotenentul şi reînnoadă legăturile cu societatea. In numele lui se ţes diverse planuri şi are ocazia de a da o remarcabilă dovadă de altruism

Călcîndu-şi pe suflet, căpitanul îi cedă întîietatea' în acest domeniu lui Jack, care fu poftit numaidecît la sfat, printr-un bilet scris de Peregrine cu mîna lui. îl găsiră la poarta închisorii, unde-1 aştepta pe Gauntlet ca să afle rezultatul demersului. De-ndată ce primi chemarea, ridică toată velatura şi porni cu viteză spre locuinţa prietenului său, unde temnicerul îl lăsă să intre, ca urmare a cererii iui Peregrine, comunicată de mesagerul ce dusese biletul. Pipes venea în siajul locotenentului. La numai cîteva minute de la expedierea mesajului, Peregrine şi Gauntlet auziră bocănitul piciorului de lemn, urcînd cu aşa viteză treptele de scîndură, încît la început crezură că aud beţe de toboşar răpăind pe un butoi gol. Graba ieşită din comun provocă un accident : locotenentul nu observă un mic defect într-una dintre trepte şi proteza i se înfipse într-o gaură, făcîndu-1 să cadă pe spate, mai mai să-şi piardă viaţa. Din fericire, în spate se afla Tom, care-1 prinse în braţe, încît scăpă fără alte necazuri decît pierderea piciorului de lemn, despicat drept în două de greutatea corpului în cădere. Atît de mare era însă nerăbdarea lui Hatr chway, că nu-şi dădu osteneala să desţepenească mădularul fracturat ci, desfăcînd pe loc catarama protezei, o lăsă înfiptă acolo, în crăpătură, zicînd că nu merită să virezi

o parîmă putredă şi, mutilat cum era, intră val-vîrtej în cameră, ţopăind într-un picior.

Strîngîndu-i cu efuziune mîna, Peregrine îl aşeză pe marginea patului şi, scuzîndu-se pentru recea primire anterioară, de care

locotenentul avusese dreptate să se plîngă, II întrebă dacă-i poate da împrumut douăzeci de guinee.

Fără să-şi deschidă gura, locotenentul trase punga din buzunar, iar Pipes, auzind cererea, îşi duse fluierul la buze şi scoase o prelungă

uvertură, în semn de bucurie. După rezolvarea tuturor problemelor, eroul nostru îi spuse căpitanului că i-ar face plăcere dacă ar putea lua masa cu el şi cu prietenul lor comun Hatchway, lăsîndu-1 deocamdată, în îngrijirea lui Pipes ; soldatul plecă, aşadar, pentru scurt timp, să-i facă o scurtă vizită unchiului său, care lîncezea într-o stare proastă a sănătăţii; promise însă că va reveni la ora stabilită.

Locotenentul, măsurîndu-şi prietenul din cap pînă-n picioare şi .văzînd în ce stare disperată se află, fu adine mişcat şi se apucă să-l dojenească pentru trufaşa-i încă- paţînare, jurînd că era sinucidere curată. Tînărul gentilom 11 întrerupse însă în mijlocul moralei, spunîndu-i că avusese motivele lui ca să se poarte astfel şi că i le va destăinui, poate, la momentul potrivit. Deocamdată însă hotărîse să-şi schimbe purtarea şi să-şi mai îndulcească puţintel mizerabila viaţă. îl trimise, aşadar, pe Pipes să-i răscumpere hainele amanetate şi să comande ceva bun de mîncare. La întoarcere, Godfrey avu plăcuta surpriză de a constata o evidentă schimbare în bine a înfăţişării prietenului său. Cu ajutorul valetului, se curăţase de murdăriile nefericirii, fiind acum îmbrăcat în vestminte decente, cu lenjerie curată ; faţa-i fusese curăţată de barba ţepoasă ce-o umbrise, iar camera dereticată pentru primirea oaspeţilor.

Mincară cu multă plăcere bucatele, întreţinîndu-se cu amintiri despre vechile lor aventuri de la garnizoană. După-amiază, Gauntlet îşi luă rămas bun, ca să-i scrie o misivă surorii sale, la dorinţa unchiului, care, simţindu-şi sfîrşitul aproape, voia s-o vadă fără a mai pierde timpul. Peregrine se înfăţişă la bar şi primi complimente fiindcă reapăruse în lume, nu doar de la vechii comeseni, care nu-1 mai văzuseră de multe săptămîni, dar şi de la unii dintre cei ce profitaseră de mărinimia lui pentru a se înfrupta cu de-ale mîncării, pînă a nu i se fi terminat banii. Folosindu-se de prietenia cu directorul, Hatchway îşi re- căpătă fosta locuinţă, iar Pipes fu trimis la vechea adresă a lui Crabtree, să se intereseze de el. Acolo află că mizantropul, după o criză foarte severă, fusese transportat la

carierele din Kensington, ca să respire un aer mai curat decît al Londrei.

Afiînd una ca asia, Peregrine, ştiind cît de subţire era norocul bătrinului gentilom, îi ceru a doua zi prietenului Gauntlet să-şi dea

osteneala de a-i face lui Crabtree o vizită, în numele său. Ii încredinţă şi o scrisoare prin ca- re-şi exprima îngrijorarea pentru boala mizantropului, îl încunoştinţă despre vestea bună primită din Downs şi-l conjură să facă apel la punga lui, de se va găsi vreodată la strimtoare. Căpitanul comandă numaidecît o birjă şi perni spre destinaţie, urmînd indicaţiile procurate de Pipes.

Întrucît îl văzuse la Bath, Cadwallader îl recunoscu de cum dădu cu ochii de el. Deşi slab ca un schelet, se credea destul de puternic pentru a-1 însoţi numaidecît pe Pipes pînă la Fleet, ceea ce ar fi şi făcut, de nu l-ar fi oprit sora, investită de către medicul său cu deplină autoritate pentru a-1 dojeni și a i se opune în tot ce credea ea că i-ar putea dăuna sănătăţii, aceasta întrucît cei în a căror în-grijire se afla îl considerau pe Crabtree un hîtru bătrîn, nu chiar în toate minţile. Se interesă mai ales de marinari, care (spunea) îl împiedicaseră să întreţină relaţiile obişnuite cu Pickle şi fuseseră cauza directă a bolii sale, fiindcă-1 speriaseră în aşa hal, încît făcuse febră. înţele- gînd că ruptura dintre Pickle şi Hatchway fusese, din fericire, cimentată şi că nu trebuia să se mai aştepte la nici un pericol din partea geloziei locotenentului, promise să se înfăţişeze la Fleet de-ndată ce se va ivi ocazia. Deocamdată întocmi o misivă de răspuns pentru Peregrine, spunîndu-i că-i rămîne obligat pentru darnica-i ofertă, dar nu are nici cea mai mică nevoie de ajutor.

După cîteva zile, aventurierul nostru îşi recăpătă vigoarea, culoarea sănătoasă a obrajilor şi sprinteneala. Participa din nou la distracţiile şi petrecerile din închisoare, în scurt timp primi banii investiţi în navigaţie, o sumă ce depăşea, împreună cu dobînda, o mie o sută de lire. Dacă posedarea acestor bani îi ridica moralul, îl punea, totodată, într-o anumită încurcătură. Se gîndea uneori că s-ar fi cuvenit, ca om de onoare ce era, să-i folosească în cea mai mare parte pentru a-şi scădea datoria de pe urma căreia suferea ; pe de altă parte, socotea că fusese absolvit de orice obligaţii de comportarea mîrşavă a creditorului, c&re-i făcuse un rău de zece ori mai mare decît valoarea sumei. Cu aceste ginduri, contempla şi posibilitatea de a încerca să scape din închisoare şi de a se stabili, cu resturile averii sale salvate din naufragiu, într-o altă ţară, unde să k poată folosi cît mai bine.

Ambele posibilităţi erau însoţite de atît de multe dubii Şi greutăţi, încît nu ştia ce să aleagă şi, deocamdată, investi o mie de lire, sperînd că dobînda, împreună cu roadele hărniciei sale, îi vor fi suficiente să trăiască mai mult decît confortabil în închisoare, pînă se va întîmpla ceva ce să-i indice oportunitatea unei acţiuni. Gauntlet tot mai insista să-i facă onoarea de a-1 lăsa să-i obţină libertatea, răscumpărîndu-i chitanţele de la Gleanum, şi-l îndemna să-şi cumpere un brevet de ofiţer cu o parte a banilor recuperaţi. Locotenentul susţinea că era prilejul său să-l răscumpere pe vărul Pickle, deoarece se bucura, prin mătuşa acestuia, de o sumă foarte frumoasă, ce aparţinea de drept tînărului gentilom. Ii mai era îndatorat acestuia Şi pentru folosirea mobilei, ba chiar a acoperişului de deasupra capului. Deşi-şi întocmise testamentul în favoarea lui Peregrine, n-avea să aibă o clipă de mulţumire ori de linişte cîtă vreme i se răpea libertatea sau era lipsit de vreuna din bucuriile vieţii.

Cadwallader, care lua deja parte la consiliile lor şi cunoştea de-a fir a păr firea sucită şi caracterul neîmblânzit ale tânărului, propuse ca, Peregrine nefiind de acord cu nici un ajutor, domnul Hatchway să cumpere de la el garnizoana şi dependinţele care, la un preţ moderat, s-ar fi vîndut pe mai mulţi bani faţă de cîţi îi trebuiau lui Peregrine ca să-şi achite datoriile, iar dacă subordonarea servilă din armată nu se potrivea dispoziţiei sale, putea să cumpere, cu ce-i rămînea, o convenabilă rentă viageră şi să se retragă cu el la ţară, unde ar duce o viaţă absolut independentă, amuzîndu-se ca şi pînă acum pe socoteala purtării ridicole a oamenilor.

Lui Pickle planul acesta îi fu cel mai puţin dezagreabil din toate cîte-i fuseseră sugerate. Locotenentul se arătă gata să execute partea ce-i revenea, fără pic de în- tîrziere ; soldatul însă se îngrozi la gîndul că nimeni nu are nevoie de ajutorul lui şi ridică vii obiecţii împotriva retragerii la ţară, spunînd că acest proiect va distruge orice posibilitate ca Peregrine să cîştige reputaţie şi avere, în- gropîndu-i tinereţea şi talentele în singurătate şi anonimat., Sincera opoziţie a lui Gauntlet il împiedică pe eroul nostru să ia o hotărire pe loc ; aceasta fu întîrziată şi de neplăcerea de a renunţa la garnizoană, oricare ar fi fost condiţiile, deoarece o considera parte a moştenirii sale, de care nu putea dispune fără a insulta amintirea decedatului comandor.

CAPITOLUL CXI

Se angajează într-o corespondenţă cu totul extraordinară,'fiind întrerupt de un eveniment neaşteptat

In vreme ce se agitau de zor cu respectiva problemă, căpitanul îl informă pe Peregrine, odată, cînd stătură de vorbă, că Emilia sosise la Londra şi întrebase de domnul Pickle, părînd atît de îngrijorată, încît nu încăpea îndoială că aflase cîte ceva despre nenorocirea în care se zbă- tea. Dorea deci să ştie dacă are mînă liberă ca să-i prezinte întreaga situaţie, în cazul că ea îl va descoase din nou despre subiectul acesta, pe care reuşise, întîia oară, să-l evite cu tact.

Dovada — sau mai degrabă presupunerea — că Emilia se mai gindise la el cu o oarecare simpatie acţiona fără greş asupra sufletului lui Peregrine, făcîndu-1 să dea în clocot de iubire tumultuoasă, de felul celei stîrnite de dra- • gostea numai aparent stinsă. Făcu observaţia că era, practic, imposibil să-şi ascundă decăderea, nevăzînd deci nici un motiv de a se lipsi de compasiunea Emiliei, de vreme ce tot fusese alungat pe vecie din împărăţia iubirii ei. Il rugă pe Godfrey să-i transmită surorii preaplecatele respecte ale unui îndrăgostit disperat.

Insă, cu toate declaraţiile că nu mai nădăjduieşte la nimic, în închipuirea tînărului începură să roiască ginduri mult mai plăcute. Propunerea lui Crabtree prinsese rădăcini în inima lui şi nu se putea abţine să nu croiască planuri de fericire pastorală, in braţele preafrumoasei Emilia, departe de lumea ferchezuită pe care o dispreţuia acum şi-o detesta. îşi măguli amorul propriu cu ideea că va reuşi să-i asigure independenţa cu ajutorul plăpândei rente viagere pe care-i stătea în putere s-o cumpere, precum şi cu roadele străduinţelor ce aveau să-i umple ceasurile libere într-un mod foarte profitabil. în ceea ce priveşt'e sporirea familiei, conta pe sprijinul pe care-1 putea găsi în prietenia locotenentului ; acesta îl şi numise deja moştenitor. Merse pînă acolo încît îşi împărţi timpul între grijile lumeşti inevitabile, plăcerile fericirii conjugale şi bucuriile vieţii campestre ; nopţile le petrecea, ideal, de unul singur cu mireasa lui, plimbîndu-se uneori pe malul năpădit de rogoz al unui pîrîiaş cristalin, alteori curăţind luxurianta viţă de vie, iar alteori stînd pur şi simplu de vorbă cu ea într-un crînguşor umbros, plantat cu mîna lui.

Acestea însă nu erau decît fantomele fără trup ale închipuirii, care, ştia el bine, n-aveau să prindă niciodată viaţă. Nu socotea că o persoană aflată în situaţia lui nu şi-ar mai putea dobîndi niciodată fericirea, dar nu s-ar fi înjosit Doamne fereşte să propună un plan ce-ar fi putut, sub o formă sau alta, contraveni intereselor Emiliei, sau i-ar fi adus un nou refuz din partea frumoasei copile care-i respinsese avansurile cînd se afla chiar în crîngul norocului.

Cum se legăna el, aşa, în visurile lui plăcute, se în- ţîmplă un eveniment neaşteptat, ce-i afectă profund pe Emilia şi pe fratele ei. Unchiului i se făcu o puncţie ca să se elimine apa din corpul umflat şi muri la cîteva zile de la operaţie, lăsînd prin testament cinci mii de lire nepotului şi de două ori mai mult nepoatei, întrucît ea se bucurase întotdeauna în mai mare măsură de iubirea lui.

Dacă eroul nostru se gîndise înaintea acestui eveniment la dragostea lui pentru Emilia ca la o pasiune ce trebuia fie înăbuşită, fie dominată, acum vedea în îmbogăţirea ei un factor ce confirma respectiva necesitate şi hotărî să-şi descurajeze orice gînd ce-ar fi putut aprinde scînteia speranţei. într-o bună zi însă, în timpul unei conversaţii anume abătute pe acest făgaş, Godfrey îi puse în mînă un răvaş adresat domnului Pickle de mîna Emiliei. De-ndată ce-i recunoscu scrisul, obrajii lui Peregrine se-mpurpurară şi se porni să tremure, cuprins de o agitaţie violentă, fiindcă ghicise de la bun început semnificaţia biletului. Il sărută cu evlavie şi devoţiune şi, deschi- zîndu-1, nu fu deloc surprins la citirea următoarelor cuvinte :

„DOMNULE,

Am adus un sacrificiu suficient de mare bunei mele reputaţii, păstrînd pînă acum aparenţele unei supărări la care am renunţat de mult. întrucît recenta schimbare în bine a situaţiei mele îmi permite să-mi dezvăluiesc adevăratele sentimente fără teama de a fi criticată sau suspectată de interese materiale, mă folosesc de prilejul acesta ca să te asigur că, dacă mai am un loc în inima dumitale, pe care, cîndva. am fost destul de trufaşă ca să cred c-o posed, sint gata să fac primul pas spre o împăcare ; de fapt. chiar i-am dat fratelui meu împuternicirea s-o înfăptuiască, în numele împăcatei dumitale,

EMILIA"

Pickle, sărutînd înfocat iscălitura, se prăbuşi în genunchi şi, ridicînd privirea :

— Mulţumesc cerurilor (strigă, parcă in transă) că părerea mea despre fata asta mărinimoasă s-a dovedit a nu fi greşită ! Am

crezut întotdeauna că faptele-i sînt inspirate de sentimentele cele mai demne şi mai eroice, iar acum îmi dă o dovadă convingătoare de generozitate. E rîndul meu să mă arăt demn de atîta consideraţie. Să mă străpungă cerurile cu cele mai ascuţite săgeţi ale răzbunării, dacă nu mă gîndesc în momentul acesta la Emilia cu o dragoste şi o adoraţie fără de pată ; dar, oricît e ea de adorabilă, de încîntătoare, sînt hotărît mai mult decît ori- cînd să-mi sacrific iubirea pe altarul onoarei, chiar de mi-aş pierde viaţa făcînd-o, ba chiar să refuz oferta pe care, în alte condiţii, întreg universul nu m-ar fi putut determina s-o ignor !

Declaraţia fu nu atît neaşteptată, cît neplăcută pentru prietenul Gauntlet, care socotea că onoarea lui Pickle nu era cîtuşi de puţin implicată în toată afacerea, de vreme ce-şi demonstrase deja generozitatea, oferindu-se în repetate rînduri să-şi pună întreaga avere la picioarele Emiliei, cînd era limpede că propunerile nu puteau urmări nici un scop egoist. Respingînd însă oferta ei de acum, dădea lumii întregi prilejul să spună că mîndria-i era capricioasă, iar încăpăţînarea invincibilă ; surorii lui îi dădea ocazia de netăgăduit să creadă că ori îşi disimula iubirea faţă de ea ori pasiunea i se răcise considerabil.

Ca răspuns la dojenile soldatului, Peregrine spuse că-şi învrăjbise demult semenii ; în ceea ce-o privea pe Emilia, nu se îndoia că va aplauda, în adincul sufletului, hotărîrea luată de el şi va admira cum sc cuvine neprihănirea intenţiilor lui.

Nicicind n-ar fi fost o sarcină uşoară să-l abaţi pe eroul nostru de la cele hotărîte ; cu atît mai puţin acum, cînd, în urma detenţiunii, încăpăţînarea îi devenise aproape de neînvins. De aceea căpitanul — după ce-şi descărcă conştiinţa, asigurîndu-1 că era în joc fericirea surorii sale, că mama lor aprobase pasul făcut de Emilia şi că el însuşi s-ar simţi jignit de moarte de un refuz — renunţă să-l mai inoportuneze cu alte argumente, care n-ar fi făcut decît să-l ţintuiască şi mai zdravăn în decizia luată şi se prinse să-i transmită Emiliei răspunsul la scrisoare :

„DOAMNĂ,

Sînt gata să-mi demonstrez oricînd veneraţia cu care admir demnitatea virtuţii dumitale şi să arăl că-mi eşti mai scumpă decît viaţa ; a venit însă rîndul meu să mă sacrific pe altarul onoarei. Nemilosul destin îmi cere să nu profit de mărinimia dumitale, pentru a-ţi recompensa, în felul ăsta, şi mai mult generozitatea. Sînt condamnat, doamnă, să fiu nefericit pe vecie şi să tînjesc fără încetare după juvaerul acela de care, deşi mi se oferă acum, nu îndrăznesc să mă bucur. N-am să pretind că pot exprima durerea ce-mi sfîşie inima, acum cînd îmi comunic fatala renunţare, dar apelez la sentimentele dumitale delicate, care-mi pot cîntări suferinţa şi, nu mă îndoiesc, vor aprecia aşa cum se cuvine abnegaţia pierdutului dumitale,

P. PICKLE*

Emilia, cunoscînd mîndria capricioasă a eroului nostru, ştiuse ce va conţine scrisoarea încă înainte să ajungă în mîinile ei. Prin urmare, nu disperă, nici nu renunţă la planul întocmit, adică la ideea de a-şi cîştiga fericirea mă- ritîndu-se cu bărbatul căruia-i acordase iubirea ei nestinsă. Avînd deplină încredere în firea lui cinstită şi neîndoin- du-se că erau, amîndoi, însufleţiţi de sentimente reciproce, îl atrase cu încetul într-un schimb de scrisori, încercînd astfel să respingă argumentele pe care-şi întemeia el refuzul. Nu încape îndoială că tînărului gentilom îi făcu multă plăcere schimbul acesta de epistole, datorită căruia avu (mai mult ca niciodată) prilejul să admire ascuţimea spiritului fetei şi eleganţa inteligenţei ei. Admiraţia pentru virtuţile fetei întări şi mai mult lanţurile cu care-1 ţinea Emilia în robie, dar aduse un plus de emulaţie şi în ceea ce priveşte celelalte motive ce-i dădeau ghes să hrănească disputa. De ambele părţi se folosiră multe argumente subtile privind problema în discuţie, fără să existe vreo perspectivă ca vreunul dintre ei să se lase convins, în cele din urmă, fata îşi pierdu speranţa că va reuşi, numai cu ajutorul argumentelor, să facă din Peregrine prozelitul ei, şi se hotărî să se bazeze în viitor mai ales pe efectele irezistibile 'ale iubirii, deloc micşorate sau stînje- nite de încercările ei epistolare. în acest scop, solicită o întrevedere, pretextînd că-i era imposibil să-şi aştearnă toate gîndurile privind subiectul discutat într-o serie de epistole scurte. Godfrey se oferi să-i răscumpere, pentru o zi, libertatea, dar Peregrine, conştient de puterea fetei, nu avea încredere în propria-i comportare de faţă cu ea, deşi inima-i palpita de dorinţa năvalnică de a-i vedea ochii frumoşi, limpeziţi de norii supărării pe care-i adăpostiseră atît de mult timp, şi de a se delecta cu dulceaţa delicioasă a unei tandre împăcări.

Firea n-ar fi avut nici o şansă de a rezista împotriva unor atacuri atît de puternice, dacă trufia şi natura lui capricioasă n-ar fi fost extrem de măgulite de rezistenţa opusă cu succes. Considera lupta dintre ei drept un lucru cu totul şi cu totul original şi persevera în încăpăţînare, Socotind că, de-ndată ce se va arăta dispus să capituleze,

i se vor acorda termenii cei mai favorabili. S-ar fi putut uşor întîmpla să exagereze cu încăpăţînarea : o fată atrăgătoare ca Emilia, pe deasupra şi bogată, nu se putea să nu fie asaltată de felurite atracţii, cărora puţine femei le pot rezista. Era posibil ca ea să dea o interpretare greşită sensului unui paragraf sau să se supere pe o expresie negîn- dită dintr-una din scrisorile lui Peregrine. încăpăţînarea lui ar fi putut-o obosi sau, pînă la urmă, ar fi putut fi interpretată drept nebunie, jignire sau indiferenţă. Sau, decît să-şi irosească anii tineri în strădanii nerodnice de a îmblînzi cerbicia unui îndărătnic cu firea sucită, ea ar fi putut pleca urechea la glasul unui admirator, posesor a suficiente calităţi pentru a-i cîştiga stima şi iubirea. Toate aceste probabilităţi însă fură providenţial zădărnicite de un accident, cu urmări mai importante decît cele spuse de noi pînă acum.

într-o dimineaţă, devreme, Pipes fu conturbat de sosirea unui mesager, trimis în grabă mare de la ţară de domnul Clover cu un pachet pentru locotenent şi sosi în oraş de cu seară ; cum însă fusese obligat să ceară informaţii de la agentul lui Jack la Londra, privitoare la domiciliul acestuia, porţile închisorii Fleet se închiseseră pentru noapte înainte să apuce el să-şi ceară intrarea. Temnicerii nu voiseră să-i dea drumul, deşi le spusese că poartă un mesaj de cea mai mare importanţă. Fu, aşadar, nevoit să zăbovească pînă la mijitul zilei, cînd, în urma rugăminţilor stăruitoare, îl lăsară să intre.

Deschizînd pachetul, Hatchway găsi înăuntru şi o scrisoare adresată lui Peregrine, cu menţiunea expresă că trebuie să-i fie înaintată tînărului gentilom cît mai curînd posibil. Neputînd să-şi explice semnificaţia extraordinarei instrucţiuni, Jack îşi închipui că doamna Clover zace pe patul de moarte şi doreşte să-şi ia un ultim rămas bun de la fratele ei. Nălucirea asta i se întipări atît de zdravăn în minte, încît, în timp ce-şi trăgea pe el hainele, grăbindu-se cît putea înspre odaia lui Peregrine, nu se putu abţine să nu blesteme în sinea lui tîmpenia soţului, de a fi trimis un asemenea mesaj unui om cu firea aprinsă ca a lui Peregrine, deja profund dezgustat de propria-i situaţie grea.

Gîndul acesta l-ar fi determinat, în cele din urmă, să facă pierdută scrisoarea, dacă nu s-ar fi temut să se joace cu firea irascibilă a prietenului său, căruia, înmînîndu-i plicul:

— In ceea ce mă priveşte (ii spuse), s-ar prea putea să am inima

la fel de miloasă ca a oricărui om, dar, cînd m-a părăsit muierea, mi-am suportat nefericirea ca un briton şi adevărat creştin. Asta fiindcă, nu-i aşa, ăl de nu ştie să oprească fluxul nenorocirii nu-i decît un pîrlit de marinar de apă dulce.

Pickle, deşteptat cu brutalitate dintr-un dulce vis, în care preafrumoasa Emilia ocupa locul de vază, şi auzind ciudatul preambul, se ridică în capul oaselor în pat şi rupse pecetea scrisorii, cu multă nelinişte şi neplăcere ; dar ce furtună i se stîrni în suflet la citirea următoarelor cuvinte :

„FRATE DRAG

A fost dorinţa Domnului să-l cheme brusc la sine pe taică-tău, printr-o criză de apoplexie ; cum a murit intestat, mă grăbesc să-ţi comu- N nic vestea, ca să poţi veni cît mai iute şi sâ intri în stăpînirea dreptului tău, făcîndu-le în ciudă domnişorului Gam şi mamei lui, care, poţi fi sigur, nu stau cu mîinile-n sîn în faţa acestei neaşteptate provocări *ar* Providenţei. în calitatea mea de judecător de pace, am luat în favoarea ta toate precauţiunile pe care le-am crezut necesare, iar înmormîntarea va fi amînată pînă-ţi vom afla dorinţa. Sora ta, deşi sincer afectată de soarta tristă a părintelui, se supune voinţei cerului cu o resemnare lăudabilă şi te roagă s-o porneşti încoace fără întîrziere ; rugăminte în care o secondează, domnul meu, cel care-ţi este, Iubitor frate şi slugă preaplecată,

CHARLES CLOVER“

în prima clipă, Peregrine se uită la scrisoare ca la o plăsmuire a minţii lui înfierbîntate, o continuare a reveriei ce-1 delectase în somn. O reciti de zece ori, fără a reuşi să se convingă că-i treaz de-a binelea ; se frecă la ochi

şi-şi scutură capul, ca să împrăştie fumurile adormitoare ce-1 înconjurau ; făcu hm, hm, hm, cu voce tare, pocni din degete, se pişcă de nas, sări din pat şi, deschizînd fereastra, întocmi un inventar amănunţit al obiectelor aflate de ambele părţi ale camerei. Totul părea normal şi firesc, iar Peregrine îşi spuse în sinea lui : „Nu-ncape îndoială că e visul cel mai clar produs vreodată de somnul omenesc". Pe urmă apucă din nou scrisoarea şi o citi cu multă atenţie, negăsind nici o deosebire faţă de ceea ce aflase prima oară.

Văzînd cît de ciudat reacţionează şi cît de sălbatice priviri aruncă în jur, Hatchway începu să creadă că se scrin- tise definitiv şi cugeta în ce fel ar putea să-l imobilizeze, cînd Pickle exclamă, pe un ton de surprindere : Pentru Dumnezeu ! Sînt sau nu sînt treaz ?“

— Păi, uită-te, vere Pickle (replică locotenentul), pentru a măsura profunzimea întrebării dumitale e nevoie de o sondă mai lungă decît inteligenţa mea. Oricum ar sta însă lucrurile, chiar de nu mă pot încrede în propriile-mi observaţii, tot voi da eu de-o metodă prin care să ghicesc pe ce coordonate navigăm !

Zicînd aceasta, ridică o cană plină cu apă rece, aflată afară lîngă uşă şi i-o aruncă în faţă lui Peregrine, fără fasoane sau. ezitări.

Leacul îşi avu efectul dorit. Deşi senzaţia nu fusese prea plăcută, de-ndată ce-şi recăpătă răsuflarea, primejduită de neaşteptatul

potop, Peregrine îi mulţumi amicului Jack pentru binevenita operaţiune şi, nemaiavînd nici o justificare pentru a se îndoi de realitatea percepută atit de convingător cu propriile simţuri, se îmbrăcă numaidecît, nu fără gmbă şi nerăbdare. Punîndu-şi costumul de zi, se duse să se plimbe în parc, pentru a medita la importanta veste primită.

Hatchway — nefiind cu totul convins că-i în deplinătatea facultăţilor mentale şi arzînd de curiozitate să afle conţinutul scrisorii ce-1 tulburase într-aşa un hal — merse, răbdător, alături de el, cu speranţa că Peregrine îi va face favorul unei confidenţe, în timpul plimbării. De-ndată ce apăru la ieşirea din stradă, eroul nostru fu salutat de mesager care, înfipt în calea lui cu acest scop precis :

— Să vă binecuvînteze Dumnezeu, nobile domn Pickle (strigi)

D«-abiă-i ieşiseră de pe buze aceste cuvinte, că locotenentul, ţopăind plin de însufleţire pînă la sătean, îi strînse afectuos mîna şi-l întrebă dacă bătrînul gentilom dăduse cu adevărat ortul popii.

— Da, donvle Hatchway (răspunse celălalt), şi cu atîta grabă, c-a uitat să-şi facă testamentul.

— înghiţi-m-ar iadul! (exclamă lupul de mare) as- tea-s veştile cele mai bune pe care le aud de cînd m-am angajat ca mus. Hai, flăcăule, ia punga mea şi îmbibâ-te pînă la rădăcina nasului cu cel mai bun alcool din ţară !

Zicînd acestea, îl răsplăti pe ţăran cu zece monezi şi numaidecît strada răsună de sunetul fluierului lui Tom. Peregrine, apărînd pe trotuar, îi arătă scrisoarea bunului său prieten, care, la rugămintea lui, se duse numaidecît acasă la căpitanul Gauntlet, revenind după mai puţin de o jumătate de oră cu respectivul gentilom, acesta (nu mai e nevoie s-o spun) se bucură din inimă de întorsătura luată .de evenimente.

CAPITOLUL CXII

Peregrine se consultă cu prietenii, după ce îşi ia rămas bun de la închisoarea Fleet. Soseşte acasă la tatăl său şi-şi impune dreptul de moştenitor

Eroul nostru n-a întîrziat să-l încunoştinţeze şi pe mizantrop de norocul revărsat peste el. îi trimise, prin Pipes, un răvaş, cerindu-i să se prezinte numaidecît, iar Crabtree, dînd ascultare chemării, se grăbi să se înfăţişeze, mîrîind însă nemulţumit fiindcă fusese lipsit de cîteva ceasuri de odihnă bună. Peregrine îi închise numaidecît gura, arătîndu-i scrisoarea, pe care bătrînul o citi cu un rînjet oribil, înfricoşător, şi după ce-1 felicită călduros, ţinură întFe ei un mare sfat, privitor la măsurile ce se cereau luate ca urmare a celor întîmplate.

Dezbaterea n-a durat prea mult timp : căzură cu toţii de acord că se impunea ca Pickle să pornească în mare grabă spre garnizoană, iar Gauntlet şi Hatchway hotărîră să-l însoţească. Prin urmare, îi dădură poruncă lui Pipes să tocmească două trăsuri de poştă, iar Gauntlet plecă să facă rost de bani, ca să plătească o cauţiune pentru amicul său şi să-i dea fonduri pentru cheltuielile de călătorie, înainte de a-1 lăsa să plece, Peregrine îl rugă să nu-i împărtăşească surorii lui vestea, întrucît dorea să-i facă el însuşi o surpriză cît mai plăcută, după ce-şi va fi rezolvat toate treburile.

Pregătirile fiind încheiate, toate, în mai puţin de un ceas, eroul nostru îşi luă rămas bun de la închisoarea Fleet, lăsîndu-i directorului douăzeci de guinee, pentru a contribui la uşurarea soartei prizonierilor ; mulţi dintre aceştia îl conduseră pînă la poartă, cu mare alai, rugîn- du-se întruna să aibă parte de viaţă lungă şi de prosperitate. Apucă pe drumul ce ducea la garnizoană, cu sufletul plin de cea mai intensă bucurie, cîtuşi de puţin umbrită de durerea că-i murise un părinte. Deoarece nu avusese niciodată parte de iubire paternă, sufletul îi era absolut străin de acel ETopyîj sau instinct afectiv, pe seama căruia se presupune că înfloresc toate gesturile caritabile.

Nu încape îndoială : din toate călătoriile făcute de Peregrine, aceasta era cea mai încîntătoare. Trăi din plin extazul pe care o schimbare atît de bruscă a destinului trebuie să-l provoace în sufletul unui tînăr sensibil ca el; scăpase acum de temniţă şi de ruşine, fără a se îndatora nimănui pentru izbăvirea sa ; îi stătea, iată, în putere să răspundă cu aceeaşi monedă dispreţului oamenilor, şi încă într-o manieră ce-i satisfăcea dorinţa cea mai sîngeroasă de răzbunare ; se împăcase cu prietenul său şi putea să se bucure de iubire, în condiţiile dorite de el. Pe deasupra, devenise stăpinul unei averi mai mari decît prima lui moştenire şi acumulase destulă experienţă pentru a ocoli de departe nisipurile mişcătoare în care, pînă atunci, se cufundase de atîtea ori.

Cam pe la mijlocul drumului, cînd se opriseră la un han să ia o gustare şi să schimbe caii, un mesager alergă spre Peregrine, în curte şi, aruncîndu-se la picioarele lui, îi îmbrăţişă genunchii, agitat şi foarte bucuros, ridicînd spre el o faţă pe care Peregrine o recunoscu drept a fostului său camerist. Văzîndu-i hainele ponosite şi purtarea slugarnică, tînărul îi porunci să se ridice şi să-i spună cărui fapt i se datora întorsătura spre rău a vieţii lui. Hadgi îi mărturisi că-1 ruinase nevastă-sa. Muierea, după ce-1 jefuise de toţi banii lichizi şi de obiectele de valoare, fugise cu unul din clienţii lui, care se dăduse drept conte francez, nefiind în realitate decît un pîrlit de scripcar italian. Din pricina fugii lor, el (soţul) n-a mai putut plăti o sumă considerabilă, pusă deoparte pentru furnizorul său de vinuri ; acesta, înşelat în speranţele sale, îi sechestrase toate bunurile, iar restul creditorilor, urmîndu-i exemplul, îl alungaseră din locuinţă. Văzînd cît e de periculos să mai rămînă la Londra, se refugiase la ţară, furişîndu-se dintr-un sat în altul pînă cînd, nemaiavînd din ce trăi, îşi luase slujba de acum, ca să nu moară de foame.

Peregrine ascultă trista-i poveste cu multă compasiune, găsind în ea explicaţia firească a faptului că valetul nu

se înfăţişase la Fleet, spre a se oferi să-şi servească stă- pînul la nenorocire, împrejurare pe care o pusese, pînă atunci, pe seama avariţiei şi ingratitudinii. îi dădu toaţe asigurările că, deoarece el fusese acela care-i pusese în cale ispita căreia-i căzuse pradă, se va însărcina cu redresarea situaţiei. Pînă una, alta, îi mai dădu o dovadă sub formă de bani a mărinimiei sale şi-l povăţui să-şi păstreze slujba pînă se va întoarce el de la garnizoană ; atunci va cîntări bine lucrurile şi va întreprinde ceva pentru a-i uşura viaţa.

Hadgi încercă să-i sărute **pantoful şi** plînse — ori **se** prefăcu **a** plînge **—,** adînc **mişcat de** felul cum fusese tratat. **îşi** făcu **un** merit, chiar, din refuzul de a-şi mai păstra slujba şi-l imploră pe scumpul lui stăpîn să-i îngăduie să-nceapă imediat să-l slujească, neputînd suporta gîndul unei noi despărţiri. Rugăminţile-i fură întărite de intervenţia **celor** doi prieteni**; ca** urmare, elveţianul primi permisiunea **de** a-i urma **cum îi** cădea lui bine. **Porniră** din nou la drum, după un prînz frugal şi ajunseră la destinaţie înainte de ceasurile nouă seara.

în loc să coboare din trăsură la garnizoană, Peregrine se duse întins pînă la casa părintească. Cum nu-l întîm- pină nimeni, nici măcar un servitor care să se îngrijească de caretă, se dădu jos fără nici un ajutor şi, urmat de cei doi prieteni, intră în hol unde, văzînd cordonul unui clo-poţel, trase de el atît de tare, încît doi slujitori apărură ca din pămînt. După ce-i mustră cu asprime în priviri, pentru trîndăvie, **le** porunci să-l conducă într-o odaie şi, văzînd că nu prea vor să dea ascultare ordinului, îi întrebă dacă nu ţineau **de** casa aceea.

Unul **dintre** ei, atribuindu-şi rolul de purtător de cu- vînt, răspunse mohorît că fusese în serviciul bătrînului domn Pickle, iar acum, că acesta murise, socoteau că nu trebuie **să dea** ascultare nimănui în **afara doamnei şi fiului ei, domnul** Gămăliei. Abia-i ieșiseră cuvintele de mai sus pe gură, cînd eroul nostru îi spuse răspicat că, de vreme ce nu doreau să recunoască nici un alt stăpîn, ar fi mai bine pentru ei să se cărăbănească numaidecît în altă parte, şi le porunci să-şi ia catrafusele fără nici o altă vorbă. Cum persistau în îndărătnicia lor, fură daţi afară pe uşă, cu picioare în fund, de căpitan şi de prietenul lui, Hatch- **way. Squire-le Gam, auzind to t ce se petrecuse şi mai în- tărîtat decît niciodată de ura pe care-o supsese odată** cu **laptele mamei, alergă în ajutorul oamenilor săi, cu pistoale In ambele mîini, răcnind : „I:toţii ! Hoţii !" cît putea de tare, ca şi cînd n-ar fi înţeles ce doreau străinii şi s-ar fi crezut cu adevărat victima unui jaf. Sub acest pretext, descărcă un pistol în direcţia fratelui său ; Peregrine, scă- pînd din fericire neatins, se luai numaidecît la trîntă cu** el **şi, smulgîndu-i din mînă celălalt pistol, îi dădu brînci** în **curte, spre consolarea celor doi slujitori ai săi.**

Intre timp, Pipes şi surugiii puseseră stăpînire pe grajduri, fără a întîmpina împotrivirea birjarului şi ajutorului lui, care se supuseră fără vorbă autorităţii noului stăpîn. Focul de pistol o alarmase însă pe doamna Pickle. Dînd buzna pe scări în jos, cu înfăţişarea răvăşită, urmată de două slujnicuţe şi de preot, care-şi păstrase rolul de capelan şi eminenţă cenuşie a familiei, ea i-ar fi scos ochii eroului nostru cu unghiile, dacă n-ar fi fost ţinulă de servitori. Aceştia, deşi-i imobilizaseră braţele, n-o putură opri să-şi folosească limba, cu care-1 împroşcă pe Peregrine cu sudalme şi ocări dintre cele mai usturătoare. îl întrebă dacă venise să-şi căsăpească fratfele, să pîngărească trupul mort al tatălui, să se desfete cu durerea ei. îl ferici cu epitete ca risipitor, ocnaş şi pungaş lipsit de suflet ; îi ceru Domnului iertare că adusese un asemenea monstru pe lume ; îl acuză că-1 făcuse să sufere pe căruntul lui tată, băgîndu-1 în mormînt şi afirmă că, dac-ar îndrăzni să-l atingă, mortul ar porni să sîngereze la apropierea lui.

Fără a-şi da osteneala să respingă ridicolele-i acuzaţii, Peregrine o lăsă să-şi verse tot năduful. îi răspunse apoi, calm, că dacă nu se va retrage tăcută în odaia ei şi nu se va purta aşa cum se cuvine unei persoane aflate în situaţia sa, va insista să se mute acolo fără întîrziere, întrucît era hotărît să ia în mînă hăţurile familiei. Doamna, care se aşteptase, mai mult ca sigur, ca el să încerce s-o îmbuneze cu blîndeţe şi supunere filială, se enervă atît de tare văzîndu-i îndrăzneaţa purtare, încît constituţia nu-i rezistă la o învolburare atît de puternică a spiritului. Argaţii

o scoaseră afară în plină criză de nervi, iar slugarnicul **slujitor al lui Dumnezeu fu trimis** după **stăpîna** lui, făcut **fiind de ruşine, precum merita.**

După cucerirea reşedinţei, eroul nostru luă în slăpî- nire cel mai bun apartament şi-i trimise domnului Clover veste că sosise. La nici un ceas, Clover veni în vizită cu soţia şi nir mică-i fu surpriza găsindu-1 pe Peregrine gata instalat în casa tatălui său. Intîlnirea Iuliei cu fratele ei fu extrem de înduioşătoare. Avusese faţă de Peregrine, dintotdeauna, o afecţiune deosebită şi-l considerase mîn- dria familiei, dar aflase cu mult regret de extravaganţele lui şi, chiar dacă socotise zvonurile ce circulaseră pe seama lui exagerări răuvoitoare, datorate mamei şi odraslei ei iubite, fusese speriată şi îndurerată de vestea întemniţării şi nefericirii lui Peregrine, adusă accidental prin părţile acelea de un londonez care-1 intilnise cîndva. Din această cauză nu izbuti să-şi reţină lacrimile de bucurie, văzîndu-1 repus în drepturile-i de moştenitor, restabilit într-o poziţie socială pe care, socotea ea, o putea onora cu demnitate şi destoinicie.

După ce schimbară între ei cuvinte drăgăstoase, Iulia se duse în camera mamei, spre a-i oferi din nou serviciile şi sprijinul deja respinse dispreţuitor, de mai multe ori, de 'la decesul tatălui. Peregrine îşi consultă cumnatul în legătură cu treburile casei — în măsura în care domnul Clover luase cunoştinţă de ele sau le observase.

Deşi nu avusese onoarea de a fi confidentul răposatului, îi spuse domnul Clover, îi cunoştea pe cîţiva dintre cei apropiaţi lui, care fuseseră abordaţi de doamna Pickle şi chiar angajaţi să-şi unească îndemnurile cu ale ei, în încercarea de a-şi convinge soţul să întocmească un testament oficial, pentru a-şi pune la punct afacerile. Domnul Pickle însă reuşise să tărăgăneze totul, oferind din cînd în cînd scuze surprinzătoare, roade ale ingeniozităţii sale şi ale unui plan bine ticluit, cu mult superior presupusului său nivel de inteligenţă. Din asta, domnul Clover trăsese o concluzie : bătrînul gentilom se gîndise că viaţa nu-i va mai valora nici două parale dacă va face un astfel de pas, prin care independenţa financiară a celui de al doilea născut nu mai depindea de existenţa sa. Ii mai spuse, că, bazîndu-se pe aceste informaţii, de cum aflase de decesul domnului Pickle, cînd era la club, se dusese direct la el acasă, însoţit de un avocat, înainte să se pună la cale vreo cabală sau conspiraţie împotriva moştenitorului legal.

Acolo, In prezenţa martorilor anume aduşi, sigilase toate actele decedatului, după ce văduva, copleşită de primul val de tristeţe şi

neputinţă, mărturisise că soţul ei murise fără a lăsa testament

Peregrine trăi o satisfacţie deosebită auzind veştile acestea, care-i

risipeau toate îndoielile. Cină plin de voioşie împreună cu prietenii săi, devorind nişte mezelicuri reci, aduse de cumnatul său cu trăsura, apoi se duseră la culcare în diferite odăi, după ce Iulia primise încă un refuz de la capricioasa ei mamă, a cărei furie turbată se calmase între timp, reintrînd pe vechiul canal al urii mocnite.

A doua zi dimineaţă sosiră cîţiva slujitori de la garnizoană şi începură pregătirile de înmormîntare. Gam, care-şi găsise o locuinţă prin apropiere, veni cu o trăsură şi o căruţă pentru a o lua pe maică-sa şi lucrurile ce aparţineau amîndurora.

Deşi nu-i îngădui să intre pe uşă, eroul nostru permise să i se comunice văduvei propunerea fratelui. Femeia se arătă dornică să se mute de acolo imediat, aşa că fu transportată, cu bagajele-i personale şi cele ale fiului, pînă la locul dinainte pregătit. Fu însoţită acolo de camerista ei, însărcinată de Peregrine să-i dea stăpînei ei toate asigurările că, pînă i se va stabili o pensie regulată, putea să apeleze oricînd la el pentru bani sau alte lucruri pe care

i le putea oferi.

CAPITOLUL CXIII

Aduce ultimul omagiu tatălui său şi se întoarce la Londra, cu o treabă foarte interesantă

Peregrine procură haine cernite pentru sine, pentru prieteni şi slujitori şi, după ce făcu tot ce este de trebuinţă într-o astfel de ocazie tristă, îşi înmormîntă tatăl, cît se poate de discret, în curtea bisericii parohiale. Documentele decedatului fură cercetate cu grijă, în prezenţa unor oameni integri şi oneşti, invitaţi anume în acest scop şi nu se găsi nici un testament sau vreun act de donaţie în favoarea fiului mai mic, deşi din documentul întocmit la cununie reieşea că văduvei i se cuvenea o rentă de cinci sute de lire pe an. Restul hîrtiilor consta din acţiuni ale Companiei Indiilor, bonuri de tezaur pentru comerţul din mările Sudului, ipoteci, poliţe şi creanţe în valoare totală-de optzeci de mii şapte sute şaizeci de lire, la care se adăugau casa, argintăria şi mobila, caii, echipajele, vitele, grădina şi parcul din jur, rotunjind foarte frumos averea.

Nu se aşteptase la atîţia bani, şi nu se putea opri să se delecteze imaginîndu-şi ce lucruri plăcute va putea face cu ei. Aproape imediat constată că devenise o personalitate foarte importantă printre vecini, care veniră să-l viziteze şi să-l felicite pentru moştenire, tratîndu-1 cu atîta respect, încît orice tînăr cu firea lui Peregrine, dar care nu avea avantajele experienţei cîştigate de el cu destulă cazna, s-ar fi îmbătat de prea multă glorie. învăţat 'să fie prudent, Peregrine se bucură cu un calm surprinzător de bunăstarea dobîndită, fermecîndu-i pe toţi cu modestia şi voioşia sa, iar cînd îi vizită, rînd pe rînd, pe toţi gentilomii districtului, spre a le întoarce curtoazia, primi din partea tuturor laude şi vorbe de simpatie, fiind sfătuit chiar sâ-şj depună candidatura pentru a deveni reprezentantul ţinu- tului în Parlament, la alegerile ce aveau să se ţină curînd, socoteau ei, pentru că sănătatea actualului membru al camerei se înrăutăţea din ce în ce mai tare. Nici doamnele nu se feriră să-şi concentreze atenţia asupra persoanei şi frumoaselor maniere ale lui Peregrine ; multe îşi etalară, fără scrupule, farmecele în faţa sa, încercînd să prindă în mreje prada asta atît de valoroasă. Unui anumit pair ce locuia în partea aceea de ţară, averea moştenită de eroul nostru îi făcu o impresie atît de puternică, încît cultivă cu mult suflet prietenia tînărului şi-i oferi, fără nici un fel de ocolişuri, mîna unicei lui fete şi o zestre cît se poate de frumoasă.

în această împrejurare, eroul nostru acţionă aşa cum îi şade bine unui om de onoare, rezonabil şi politicos, spu- nîndu-i pe şleau înălţitnii Sale lordul că inima-i era deja promisă alteia. îi făcu plăcere prilejul de a aduce un sacrificiu pasiunii sale pentru Emilia. Iubirea îi stăpînea acum în întregime gîndurile, sporindu-i în aşa măsură nerăbdarea, încît hotărî să se întoarcă la Londra cît mai curînd posibil; în acest scop, folosi cu hărnicie orice ceas liber pentru a-şi pune la punct treburile de familie. Plăti lefurile servitorilor tatălui său şi-i concedie, angajînd alţii în loc, la recomandările surorii sale, care primise să conducă gospodăria în absenţa lui; avansă jumătate din renta anuală cuvenită maică-sii, iar în ceea ce-1 priveşte pe fratele Gam, îi oferi prilejuri nenumărate de a-şi recunoaşte greşelile, spre a putea face şi pentru el ceva, fără să-l mustre prea tare conştiinţa. Aspra-i soartă nu-1 umilise însă suficient de mult pe Gămăliei; el nu numai că refuză orice posibilitate de reconciliere, dau nu înceta, ori de cîte ori i se ivea prilejul, să-l calomnieze pe Peregrine şi şă-1 împroaşte cu noroi, aprobat şi susţinut fiind în isprăvile acestea de prea-dreapta lui mamă.

De-ndată ce toate problemele fuseseră, pentru moment, rezolvate, cei trei prieteni porniră la drum spre capitală, în aceeaşi formaţie în care sosiseră la ţară, cu singura deosebire măruntă că în trăsură cu Hatchway se afla acum valetul *de chambre,* **repus în drepturi, în locul lui Pipes ; acesta din urmă îi însoţea călare, împreună cu un alt lacheu. Parcurseseră cam două treimi din drumul spre Londra, cînd îi ajunseră din urmă pe un boiernaş ce se întor-**

cea dintr-o vizită la vecini ; aceştia fuseseră atît de ospitalieri, încît (după cum observă locotenentul) nobilul avea un tuliu atît de puternic, încît era gata-gata să ia apă peste copastie la fiecare mişcare a bidiviului său, un foarte frumos armăsar cfe vînătoare. Cînd trăsurile trecură pe lîngă el în viteză, scoase un răcnet sportiv, cu o voce ce semăna cu o goarnă franţuzească, dîndu-i totodată pinteni surului, pentru a nu se lăsa depăşit.

Cum Peregrine era în toane foarte bune, îi porunci vizitiului să încetinească şi intră în vorbă cu străinul, privind constituţia şi năravurile calului, despre care dizertă atît de erudit, încît squire-le, uimit de cunoştinţele sale şi fermecat de felul cum discuta, de cum se apropiară de reşedinţa lui, îi invită pe tînărul gentilom şi pe tovarăşii lui de drum să facă un popas şi să guste berea lui de casă, insîstînd atît de mult, încît se văzură nevoiţi să-i facă pe plac. Boiernaşul îi conduse pe o alee largă, ce venea pînă la şosea, spre poarta unui enorm *chate.au* **cu o înfăţişare veche şi semeaţă, ceea ce-i făcu să coboare şi să viziteze interiorul, deşi prima lor intenţie fusese să bea doar o stacană din berea lui de toamnă, în pragul reşedinţei.**

Camerele erau întru totul pe potriva magnificului exterior şi eroul nostru socotea că făcuseră înconjurul complet al castelului, cînd gazda îi anunţă că încă nu văzuseră cea mai frumoasă încăpere. Numaidecît îi conduse într-o sufragerie spaţioasă, iar Peregrine, trecînd pragul, nu putu să nu dea semne grăitoare de uimire. De jur împrejur lemnăria pereţilor era acoperită cu portrete, în mărime naturală, de Van Dyck ; riici unuia dintre cei înfăţişaţi acolo nu-i lipsea o perucă ridicolă, de felul celor atîrnate la intrarea frizeriilor de doi penny. Cizmele strimte în care fuseseră iniţial pictate siluetele şi alte amănunte de vestimentaţie şi atitudine, erau atît de nepotrivite cu monstruoasa podoabă a capetelor şi creau un efect atît de hilar, îocît în scurtă vreme uimirea lui Pickle se transformă în veselie şi izbucni într-un hohot puternic de ris, nemaiputînd nici măcar să sufle.

Nobilul, pe jumătate amuzat, pe jumătate jignit de veselia lui :

— Știu (zise) ce fă face să rîdeţi cu atîta povdă : fi ze pare cidat

ză-mi fedeţi zdrăbunii gu gizme şi bindeni şi

gu berugi gu drei cozi pe teste. Adefărul este următorul : n-am

Pickle îi lăudă voinţa, dar în adîncul sufletului se rugă să n-aibă nimic de-a face cu un got atît de barbar. După ce sorbiră două sau trei sticle din berea lui, porniră mai departe la drum, ajungînd în oraş pe la ceasurile unsprezece seara.

CAPITOLUL ULTIM

Are bucuria unei întrevederi cu Emilia şi este din belşug răsplătit pentru toate neplăcerile vieţii

Godfrey — care-şi luase rămas bun de la soră-sa pe motiv că trebuie să facă o scurtă excursie cu Peregrine, întrucît sănătatea acestuia avea nevoie de aer curat, după atîta timp petrecut în închisoare — îi trimise în aceeaşi seară un răvaş, anunţînd-o că sosise şi că dimineaţa va lua cu ea micul dejun. A doua zi, însoţit de eroul nostru, îmbrăcat cu multă grijă în cinstea acestui eveniment, se urcă într-o trăsură şi se duse la locuinţa soră-sii. Acolo, cei doi fură conduşi într-un salonaş vecin cu încăperea unde fusese aşternută masa. Nu aşteptau de multă vreme, cînd auziră zgomot de paşi coborind scara, iar eroului nostru începu să-i bată tare inima în piept şi se ascunse, la indicaţiile prietenului său, după un paravan. Godfrey, auzind vocea Sophyei în camera alăturată, dădu, nerăbdător, fuga acolo şi-i sărută buzele dulci, transportat de bucuria neaşteptatei întîlniri — o ştia acasă la tatăl ei, la Windsor.

Pradă atîtor emoţii, aproape că uitase de Peregrine, cînd Emilia, blîndă şi cu o înfăţişare încîntătoare :

— Oare nu-i scena asta (spuse) de neîndurat pentru

o femeie ca mine, condamnată, prin ciudatul capriciu al iubitului meu, să tînjesc ca o salcie ? Pe cuvîntul meu, frate, mult rău mi-ai făcut, ducîndu-1 în excursie pe încăpăţînatul meu corespondent ; presupun că l-a îmbătat atît de tare scurta-i clipă de libertate, încît pe viitor nu se va mai lăsa niciodată închis, dacă o va putea evita.

— Surioară dragă (răspunse, tachinînd-o, căpitanul), propria-ţi mîndrie i-a servit de exemplu, aşa că se cuvine să înduri fără crîcnire urmările purtării lui. ce o imită pe a ta.

— Pedeapsa e totuşi prea mare (zise frumoasa acuzată) : să sufăr toată viaţa din pricina unei greşeli întru totul scuzabile ? O, nu ! Cum şi-ar putea imagina că o fată nostimă ca mine, cu o zestre de zece mii de lire, e nevoită să cerşească ? Sînt hotărîtă să-l iau de bărbat pe primul care-mi va cere mîna şi astfel să mă răzbun pe glumeţul ăsta îndărătnic. Oare de cînd a fost pus în libertate n-q fi avut, scumpul de el, nici cea mai mică dorinţă de a mă 'vedea ? Să ştii de la mine că, de-1 voi mai prinde vreodată pe fugar, am să-l ţin toată viaţa în colivie, să-mi cînte.

Mi-e imposibil să-l fac pe cititor să înţeleagă cum se cuvine încîntarea care-1 cuprinse pe Peregrine la auzul acestor cuvinte. Nici nu sfîrşise bine fata să le pronunţe, că el, nemairezistînd impetuoasei patimi ce-i umplea sufletul, sări afară din ascunzătoare, exclamînd :

— Mă predau !

Alergînd spre Emilia, fu orbit de frumuseţea ei în aşa măsură încît îi pieri graiul. Rămase ţintuit locului, ca o statuie, cu tot sufletul concentrat în admiraţie. Adevărat este că frumuseţea fetei înflorise deplin şi era aproape cu neputinţă s-o priveşti fără a te emoţiona. Cit de mare trebuie să fi fost deci încîntarea tînărului nostru, a cărui iubire era încurajată de toate calităţile ce pot înrobi inima unui bărbat ! Doamnele scoaseră mici ţipete de surprindere la vederea lui, iar Emilia se emoţionă atît de tare, încît farmecele-i sporiră, luate în stăpinire de o incredibilă energie : obrăjorii îi străluceau de o delicată roşeaţă, pieptul îi tresălta cu o mişcare vălurită, atît de fascinantă, încît rochia nu-i mai putea ţine şi ascunde sînii albi ca neaua, ce săltau sub ochii tînărului ca două viziuni ale paradisului.

în vreme ce Peregrine era gata-gata să leşine de atîta plăcere, fata era şi ea pe cale să-şi piardă cunoştinţa, în tumultul iubirii şi tandreţei. Eroul nostru, văzînd în ce stare e, ascultă de porunca dragostei şi o strînse pe răpi- toarea fată în braţe, fără să fie întîmpinat cu vreo în- cruntătură cît de mică sau vreun alt semn de neplăcere. Toate deliciile trăite vreodată de el, puse laolaltă, nu fă-ceau cît inefabila bucurie a acestei îmbrăţişări, în care rămase, cu totul transportat, cîteva minute bune. îi pecetlui buzele oferite, cu toată lăcomia pasiunii, în timp ce creierul părea că i se roteşte în craniu de plăcere, încît strigă, delirînd de fericire :

— Pe tot cerul şi pămîntul ! E aproape de nesuportat!

Intervenţia Sophyei, care-1 dojeni blînd că-şi uitase

vechii prieteni, îl mai potoli întrucîtva şi-i distrase atenţia de la Emilia. Interpelat astfel, lăsă povara dulce din braţe şi, salutind-o pe doamna Gauntlet, îşi ceru iertare pentru neatenţie, observînd că nepoliteţea lui era scuzabilă dacă ţineau seama cît de multă vreme trăise despărţit de odorul sufletului său. Apoi, întorcîndu-se spre Emilia.

— Am venit, doamnă (spuse), să-ţi cer să-ţi îndeplineşti promisiunea, pe care o pot supune oricui spre examinare, aşa cum a fost scrisă de frumoasa dumitale mînă ; de aceea poţi renunţa la tot ceremonialul inutil, ca şi la sfială, încununîndu-mi fericirea fără întîrziere, căci, pe legea mea ! sentimentele mi-s încordate la culme şi nu mă-ndoiesc că-mi voi pierde minţile dacă mă mai pui la vreo probă care să dureze ! '

Iubita lui, revenindu-şi între timp, îi răspunse cu zîm- betul cel mai luminos :

— S-ar cuveni să te pedepsesc pentru încăpăţînare, supunîndu-te încă unui an de încercare, dar e periculos să te joci cu un admirator cu temperamentul dumitale ; cred deci că e mai bine să mă asigur că nu-mi scapi, cît timp te mai afli în puterea mea.

— 'Aşadar eşti gata să mâ iei, bun sau rău cum sînt, în faţa Proniei şi a martorilor ei ? strigă Peregrine, îngenunchind şi ducîndu-i mîna la buze. La această întrebare, chipul Emiliei se îmblînzi, asumîndu-şi o expresie de iubire înţelegătoare ; aruncîndu-i o privire ce-1 înfioră pînă în măduva spinării şi scoţînd un suspin mai dulce decît aripa gingaşă a zefirului, răspunse :

— Păi... da... şi să-mi dea Domnul răbdare să îndur capriciile unui astfel de partener de jug.

— Şi tot El (replică tînărul) să-mi dea viaţă lungă şi multe prilejuri de a arăta cît de nemărginită mi-e iubirea. Deocamdată pot să-ţi spun că am optzeci de mii de lire şi am să ţi le pun în poală numaidecît.

Rostind cuvintele astea, depuse pe buzele ei pecetea contractului, apoi îi explică taina din spatele ultimelor [6]ale vorbe, care începuseră să stîrnească în cele două surori curiozitatea. Povestea norocului ce dăduse peste el îu o surpriză agreabilă pentru Sophy şi, după toate aparenţele, nici Emilia nu rămase nepăsătoare, cu toate că se folosi numaidecît de prilej pentru a-şi dojeni admiratorul pentru trufia-i nesuferită, care (nu se sfii să i-o spună) i-ar fi zădărnicit toate avînturile iubirii, dacă n-ar fi intervenit providenţialul eveniment.

In ăst fel, lucrurile ajunseră, toate, la o încheiere fericită, iar îndrăgostitul dori să pornească numaidecît spre biserică, în aşa fel încît fericirea să-i fie consolidată prin cununie înainte de căderea nopţii. Mireasa însă se opuse cu tărie unei grabe atît de mari, întrucît dorea neapărat să fie de faţă şi maică-sa la ceremonie, părere împărtăşită şi de cumnata ei. Peregrine, înnebunit de dorinţă, o încolţi cu cele mai scumpe rugăminţi, explicîndu-i că, de vreme ce mama ei îşi dăduse deja consimţămîntul, nu mai exista nici un motiv adevărat pentru o amînare ce nu putea decît să aibă consecinţe fatale asupra minţii şi sănătăţii lui. Căzîndu-i la picioare, îi jură, tremurînd de nerăbdare, că viaţa şi sufletul i-ar fi în mare primejdie dacă l-ar refuza, iar atunci cînd ea încercă să-l convingă că lucrurile nu stăteau chiar aşa, începu să dea semne de supărare atît de tulburătoare, încît Sophy se lăsă convinsă, de frică. Cum Godfrey îşi sprijini prietenul în implorările lui, buna Emilia se văzu nevoită să spună şi ea da.

După micul dejun, mirele plecă, însoţit de prietenul său, să obţină autorizaţia de căsătorie, după ce deciseseră, mai întîi, unde anume se va oficia cununia, adică în camerele închiriate de mireasă. Obţinură permisiunea şi tocmiră un preot, care se învoi să oficieze în locul şi la timpul dorite de ei. Urmă tîrguirea inelului necesar în astfel de ocazii şi porniră în căutarea locotenentului, împreună cu care prînziră la o tavernă, informîndu-1 despre măsurile luate şi rugîndu-1, totodată, să primească a fi naşul miresei, onoare acceptată de Jack cu vizibilă satisfacţie ; oînd însă, aruncîndu-şi privirea în stradă, îl văzu pe Cadwallader că se apropie de intrare, ca urmare a unui mesaj trimis prin Pipes, renunţă în favoarea acestuia. Crabtree fu deci însărcinat cu această misiune, în ideea că onoarea ce

i se făcea îl va îndemna să fie de acord cu o cununie căreia, altfel, i s-ar fi opus cu siguranţă, fiind un inamic declarat al căsătoriei şi necunoscînd încă intenţiile lui Peregrine.

După ce-1 felicită pe Pickle pentru moştenire şi strînse mîinile celorlalţi doi, mizantropul dori să afle a cui iapă dăduse ortul popii, de fusese chemat cu atîta afurisită de grabă tocmai cînd îşi lua prînzul, fiind nevoit să-l înghită pe nemestecate, ca un canibal. Eroul nostru îi răspunse că se înţelesese că ia ceaiul cu două preasimpatice doamne şi că n-ar fi vrut să-l lipsească de o distracţie ce-i plăcea atît de mult. încreţindu-şi faţa, ca o frunză toamna, la respectiva aluzie, Crabtree slobozi o sudalmă la adresa umorului lui Peregrine, zicînd că se afla de mulţi ani la cuţite cu destrăbălarea.

Cum însă mirele îl asemui cu un vizitiu bătrîn, căru- ia-i mai place şi acum să audă pleznitura biciului şi făcu unele aluzii măgulitoare la bărbăţia lui, evidentă în ciuda vîrstei înaintate, bătrînul se lăsă convins, încetul cu încetul, să-i însoţească la locul hotărît pentru rendez-vous. Acolo fură conduşi în sufragerie şi nu aşteptară nici trei minute pînă să-şi facă apariţia preotul, sosit foarte punctual, conform înţelegerii.

De cum intră clericul pe uşă, Cadwallader îl întrebă in şoaptă pe Gauntlet dacă nu-i el codoşul şi, fără a mai aştepta răspunsul căpitanului :

— Necumpătat vînător de fuste (zise) mai e şi Pickle ăsta : abia eliberat din temniţă şi înviorat de puţin aer proaspăt, umblă după femei, angajînd pentru asta un ve- rigaş îmbrăcat în haine cucernice !

Uşa se mai deschise o dată şi Emilia li se arătă ochilor, cu o înfăţişare atit de angelică şi capul ţinut atît de mîndru, încît cei de faţă rămaseră muţi de admiraţie. Locotenentul, care n-o văzuse niciodată de cînd devenise atît de fermecătoare, îşi exprimă surpriza şi încîntarea prin formula : „Mii de draci ! Ce galeră superbă !“, iar chipul mizantropului se preschimbă pe loc în cel al unui ţap de munte ; îşi linse instinctiv buzele, adulmecă aerul şi-şi miji ochii, aruncînd o urîtă privire piezişă.

De-ndată ce mireasa şi cumnata ei se aşezară, iar Hatchway îşi reînnoi cunoştinţa cu cea dintîi, fiind recunoscut cu deosebită politeţe, Peregrine se retrase cu amicul Crabtree într-o odaie vecină şi-i aduse la cunoştinţă adevăratul scop al întîlnirii. De-ndată ce înţelese despre ce era vorba, mizantropul dădu să plece, spunînd doar :

— Pfiu ! Putrezi-ţi-ar în iad căsătoria ! Nu-ţi poţi vîrî capul în ştreang fără să mă faci părtaş la tîmpenia dumitale ?

Pentru a-1 vindeca de aversiune, tînărul gentilom se duse la intrarea în camera vecină şi solicită favoarea de a vorbi cu Emilia, căreia i-1 prezentă pe ursuzul holtei bătrîn drept unul din prietenii lui cei mai buni, peste măsură de dornic de a fi naşul ei la cununie. Răpitorul zîmbet cu care-i primi Emilia salutul şi-i îndeplini dorinţa învinse numaidecît încăpăţînarea mizantropului. Acesta, cu o faţă senină cum nu i-o mai văzuse nimeni niciodată, îi mulţumi foarte politicos pentru deosebit de plăcuta cinste pe care i-o făcea. O luă deci la braţ şi o conduse în sufragerie, unde cununia se oficie fără nici o întîrziere. După ce soţul îşi exercită drepturile, sărutîndu-i buzele, toţi cei de faţă o omagiară pe Emilia, numind-o doamna Pickle.

Voi lăsa cititorului meu cel cu imaginaţie bogată libertatea de a-şi închipui ce se petrecea, în acel moment, în sufletele celor doi tineri căsătoriţi. Inima lui Peregrine ardea de inexprimabilă iubire şi de nerăbdare, în timp ce înălţătoarele sentimente ale miresei erau uşor temperate de teamă şi sfială. Gauntlet înţelese că ar fi prea mult, pentru amîndoi, să îndure pînă noaptea chinurile lor de nesuportat, fără un amuzament care să le distragă gîndurile. Propuse, de aceea, să-şi petreacă o parte a serii la serbarea publică din grădinile Marybone, frecventată pe atunci de toată lumea bună din oraş. Planul fu pe placul discretei Sophy, care înţelesese dedesubturile propunerii, iar mireasa se lăsă uşor convinsă de cumnata ei. Îndată după ceai, chemară deci două trăsuri şi Peregrine trebui să se despartă, vrînd nevrînd, de stăpîna inimii lui, pe timpul călătoriei.

In vreme ce stăteau în picioare în faţa orchestrei, as- cultînd o baladă englezească cîntată foarte frumos, eroul nostru văzu un franţuz împopoţonat, sprijinit de un stîlp, care-şi petrecea timpul rostind un monolog despre înfiorătoarea lipsă de gust a englezilor, atît de evident pusă în lumină de aplauzele acordate mizerabilei performanţe a cîntăreţilor. Întrucît constatările nu erau lipsite de unele reflecţii jignitoare la adresa întregii naţiuni, tînărul nostru îl socoti pe filfizon o ţintă bună de luat în rîs şi începu să ţeasă planuri pentru a-1 ridiculiza în ochii tuturor, socotind că era un valet obraznic, îmbrăcat, seara, în haine de gentilom. Fu însă scutit de osteneala de a inventa ceva de un accident pe care străinul îl suferi numai şi numai din vina lui.

Unul din chelnerii de-acolo marcase cu cretă datoria grupului pe care tocmai îl servea, pe stîlpul ce-i slujea de sprijin franţuzului, aşa că acesta, la plecare, duse cu el cea mai mare parte ă răbojului pe umeri şi pe turul pantalonilor. Chelnerul, dorind să adauge o sticlă la consumaţie, observă că socoteala-i fusese ştearsă aproape în întregime şi începu să urle la oamenii din apropiere. Eroul nostru îi lămuri întîmplarea, arătîndu-1 cu degetul pe cel ce ducea în spate calculul sticlelor. De-ndată ce află ce se întîmplase, chelnerul îşi chemă cîţiva confraţi în ajutor şi porni în urmărirea delincventului (în timp ce Peregrine îşi ruga prietenii să privească scena). Cînd îl ajunse, îi spuse că dusese cu el o parte din socoteală şi-l rugă să se întoarcă, fiindcă dorea să compare urmele de pe hainele lui cu ce mai rămăsese pe stîlp.

Nepricepînd o boabă de engleză, franţuzul, văzîndu-se acostat într-o manieră foarte îndrăzneaţă, îşi închipui mai întîi că ospătarul şi tovarăşii săi îi caută anume pricină, fiindcă e străin. Socotind deci de datoria lui să apere demnitatea naţiunii sale, începu să vorbească răstit în limba lui de baştină şi, spre a da şi mai multă greutate cuvintelor, puşe mîna pe minerul spadei, cu un gest cît se poate de ameninţător. Văzînd una ca asta, grupul de chelneri se năpusti asupra lui şi, imobilizîndu-i braţele, îl duse înapoi, printre două şiruri de oameni ce se prăpădeau de rîs văzînd cum fusese capturat. Franţuzul începu să creadă că fusese arestat, ca urmare a unei plingeri că ne-ar fi încălcat legile şi, cu o teamă comică întipărită pe faţă, se declară neştiutor şi nevinovat de infracţiunea pentru care fusese prins.

Il duseră, aşadar, cu sila înapoi şi-i lipiră spatele de stâlp, iar cele două părţi separate ale răbojului se potriviră de minune, ca jumătăţile unei table de şah. In felul ăsta reuşiră să reconstituie socoteala exactă, după care-i dădură drumul franţuzului care tremurase de groază în mîinile lor, aşteptîndu-se la ce era mai râu şi dînd, totodată, un grozav prilej de distracţie unei mari mulţimi de privitori. O parte dintre aceştia îl însoţiră cu alai pînă la poartă şi filfizonul îşi luă în mare grabă tălpăşiţa.

Tinerii însurăţei şi prietenii lor îşi petrecură, aşadar, seara în mod plăcut şi luară o cină uşoară într-unul dintre separeuri, dar lui Peregrine i se terminase orice rezervă de pacienţă, astfel că, trăgîndu-1 de-o parte pe Godfrey, îi împărtăşi intenţia de a fugi de înţelepciunea marinărească a lui Hatchway, care. altfel, i-ar întîrzia fericirea cu nenumărate glume nelalocul lor, imposibil de suportat în aceste momente. înţelegîndu-i perfect nerăbdarea, Godfrey se angajă să-l îmbete pe locotenent cu pahare date peste cap în cinstea miresei, şoptindu-i, între timp, Sophyei să plece cu sora lui, însoţite de Cadwallader, care promisese că le va conduce acasă.

Prin urmare, doamnele se urcară în trăsură, iar Jack

ii propuse căpitanului să se distreze zdravăn, făcîndu-1 pe mire să înghită atîta alcool, încît să nu se poată bucura, cel puţin în prima noapte, de roadele norocului ce dăduse peste el. Gauntlet se prefăcu încîntat de idee şi amîndoi îl convinseră pe Pickle să-i însoţească pînă la o tavernă oarecare, unde să dea pe gît un păhărel, în amintirea vieţii de burlac. Acolo, sticla nu stătu o clipă nemişcată, iar mintea lui Hatchway se tulbură serios, dar, întrucît ascunsese pălăria şi spada eroului nostru, nu se temea că acesta ar putea fugi. Peregrine o făcu totuşi şi, pe aripile iubirii, se grăbi să ajungă în braţele scumpei lui mirese, în hol îl găsi pe Crabtree, care aşteptase să se întoarcă, dispus fiind să-i ţină o lungă predică despre temperanţă ; el însă nu-i dădu nici o atenţie ci, sunînd-o pe subreta Emiliei, o întrebă dacă stăpînă-sa se afla în pat. La răspunsul afirmativ al fetei, o trimise sus în dormitor să-i anunţe sosirea ; apoi se dezbrăcă, rămînînd într-un halat uşor şi papuci şi, spunîndu-i „noapte bună“ mizantropului — după ce-i comunicase că dorea să-l vadă a doua zi — urcă pe urmele fetei pînă în cuibul plăcerilor, unde o găsi pe Emilia, foarte elegant gătită — cea mai frumoasă fiică a iubirii şi castităţii.

La apropierea lui Peregrine, fata, copleşită de sfială, îşi ascunse faţa de privirile lui drăgăstoase, iar doamna Gauntlet, văzînd cum străluceau ochii eroului nostru, îşi sărută frumoasa cumnată. Emilia, apucînd-o de gît cu braţele albe ca neaua, n-ar mai fi lăsat-o să plece din cameră, dacă Peregrine n-ar fi eliberat-o, cu multă blîndeţe, pe confidentă din strînsoarea îmbrăţişării şi n-ar fi condus-o pe fata ce tremura pînă la ieşire. După care, zăvorind şi baricadînd uşa, profită de soarta fericită şi nimic nu-i mai umbri mulţumirea.

A doua zi se sculă cam pe la amiază şi-şi găsi cei trei prieteni deja adunaţi. Aflară că Jack căzuse în propria-i cursă, obligat fiind să-şi petreacă noaptea chiar în taverna unde se prăbuşise mort de beat, fapt ce-1 ruşinase atît de tare, încît Peregrine şi soaţa sa scăpară de multe glume de care locotenentul nu i-ar fi iertat dacă n-ar fi fost stă- pînit de ideea că se făcuse de rîs. Cam la jumătate de oră după Peregrine, îşi făcu apariţia, braţ la braţ cu Sophy, şi doamna Pickle, roşie la faţă ca Aurora sau ca zeiţa sănătăţii şi radiind de o nemaiîntîlnită frumuseţe. Toţi cei de faţă o felicitară pentru schimbarea survenită în viaţa ei, dar cuvintele cele mai călduroase le rosti bătrînul Crabtree. Acesta se declară atit de satisfăcut de norocul pogo- rît peste prietenul său încît mai-mai că era gata să se împace cu instituţia împotriva căreia vociferase întreaga viaţă.

Trimiseră o depeşă urgentă doamnei Gauntlet, spre a o încunoştinţă de căsătoria fiicei ; închiriară o reşedinţă în oraş şi cumpărară un echipaj elegant, în care tînăra pereche se duse la toate petrecerile publice, spre uimirea prietenilor de vreme bună ai eroului nostru şi spre admiraţia întregii lumi ; ca frumuseţe nu mai puteai găsi un cuplu asemănător în tot Regatul Unit. Invidia îşi văzu

eforturile zădărnicite, iar calomnia rămase fără grai cînd soarta

fericită a eroului nostru se bucură de o atenţie a publicului ce-i aduse celebritatea. Emilia atrase privirile tuturor, de la obraznicul învăţăcel al legii din Temple pînă la însuşi Suveranul, căruia-i făcu plăcere să-i omagieze neîntrecuta frumuseţe. Nenumărate persoane de vază, dintre cele ce se prefăcuseră a nu-1 mai cunoaşte pe Peregrine cînd începuse să-i meargă rău, depuneau acum pe faţă eforturi de a-i cultiva din nou prietenia ; el însă le descurajă avansurile, tratîndu-le cu un nimicitor dispreţ, într-o zi, cînd nobilul căruia-i făcuse cîndva un bine veni spre el, în saloanele regelui, salutîndu-1 cu „Sluga dumneavoastră, domnule Pickle“, Peregrine îi aruncă o privire încărcată de august dispreţ, zicind :

— Presupun că înălţimea Voastră mă confundă cu cineva.

Apoi întoarse capul în altă parte, sub ochii întregii curţi.

De-ndată ce sfîrşi de vizitat toate locurile frecventate de *beau monde* — spre marea neplăcere a celor ce şi-l făcuseră duşman —, îşi plăti datoriile şi rezolvă toate problemele băneşti din Londra, Peregrine îl trimise pe Hatchway la ţară, să se ocupe de pregătirile pentru primirea frumoasei Emilia. La cîteva zile de la plecarea locotenentului, întregul grup (conţinîndu-1 şi pe Cadwallader) porni înspre casa părintească a lui Pickle, luînd-o cu ei, în drum, şi pe doamna Gauntlet, mama Emiliei, care se arătă nespus de mulţumită de a-1 avea pe Peregrine ca ginere. De la reşedinţa doamnei Gauntlet îşi continuară călătoria fără grabă spre casă şi, în aclamaţiile întregii parohii, sosiră la reşedinţa părintească, unde doamna Clover îi făcu Emiliei o primire foarte inimoasă. Ea făcuse tot posibilul ca Emilia să se simtă la largul ei, iar a doua zi îi predă conducerea gospodăriei.

CUPRINS

C
a
p.
L
X
X
V
II
I

XXI

Cap.
LXXXI
I

Cap.
LXX
XUI

C
a
p
.
L
X
X
I
X

Cap.
LXX
XIV

Cap.
LXXX
V

C
a
p
.
L
X
X
X

Cap.
LXXX
VI

Cap.
LXXX
VIÎ

C
a
p.
L
X

Cap.
LXX
XVll

l

C
a
p
.

L
X
X
X
I
X

Cap.

XC

Cap.

XCÎ

Cap.

XC/I

Cap.

XCIÎ

I

Se încheie un tratat între Cadwallader şi eroul nostru. 5

Peregrine soseşte la garnizoană... 10
Rezolvîndu-şi treburile familiale, tînărul gentleman soseşte la Londra 16
Cu multa pricepere şi stăruinţă îşi pune în practică planul privitor la Emilia . . 22
O înduplecă pe Emilia să meargă cu el la

un bal mascat 27
Încearcă să se împace cu iubita ... 34
Născoceşte un plan cutezător, în urma căruia e antrenat într-o aventură neplăcută . . 38
Peregrine trimite un mesaj doamnei Gauntlet 46
Reîntors la Londra, se întîlneşte din nou cu Cadwallader. 51
Crabtree o iscodeşte pe ducesă şi risipeşte

iluziile lui Pickle............55
Memoriile unei doamne din lumea bună . 63
Peregrine se amuză, făcînd scurte incursiuni în teritoriul viciului şi al prostiei..........190
Îl convinge pe Cadwallader să joace rolul unui magician........203

Cap. *XCIV*

Cap. *XCV*

Cap.
XCVl
Cap.
XCV 11

Cap.

XCVtlI

Cap. *XCIX*

Cap. C

Cap. *CI*
Cap. cri
Cap. cm
Cap. *CIV*
Cap. *CV*
Cap. *CVI*
Cap. cv/r
Cap.
cvm
Cap. CIX
Cap. CX
cap. cxr

Cap.
CX//
Cap.
cx/ir
Capitolul
ultim

Peregrine primeşte o scrisoare de la Hatchway, în urma căreia pleacă la garnizoană

Peregrine porneşte spre garnizoană şi se întîlneşte cu o nimfă a drumului Primeşte vizita lui Pallet . . . .

258

.267

E luat sub protecţia unei persoane importante

Peregrine își începe viața în anturajul ministrului

Cadwallader joacă rolul unui ocrotitor pe

lîngă prietenul său................

Ministrul îi acordă favoarea unei noi audienţe convingînd u-1 de sinceritatea sa
Peregrine se produce în public şi devine membru al Colegiului autorilor
Alte lucrări ale Colegiului . . . .
Tînărul gentilom e prezentat unui virtuos ....

Văzîndu-se neglijat de Sir Steady Steer-

well..............

Scrie un pamflet contra ministrului Peregrine pare resemnat să trăiască In

cuşcă............

E surprins de apariţia lui Hatchway şi a

lui Pipes.......

165
4

Confederaţii il atacă pe Crabtree Primeşte o vizită neaşteptată Peregrine se împacă cu locotenentul Se angajează într-o corespondenţă cu totul extraordinară

**Per
egri
ne
se
con
sult
ă cu
prie
teni
i
Ad
uce
ulti
mul
om
agi
u
tată
lui
său
Are
buc
uria
une
i
într
eve
deri
cu
Emi
lia .**

[1] Venit afectat unui anumit titlu ecleziastic (n. tr.).

[1] Joc de noroc, cu o bilă ce poate cădea în nişele E sau O (n; ed. engl.).

[1] Zonă frecventată de femeile de moravuri uşoare londoneze din acea vreme (n. tr.).

' Shakespeare, *Henric IV,* Partea a Il-a, act. IV, sc. 4, 31—34 (n. ed. engl.).

[1] Henry Beauclerk, al patrulea fiu al lui Charles, primul duce de St. Albans, care era fiul lui Carol II cu Nell Gwynn (n. ed. engl.).

[1] Iuliana, a treia soţie şi văduva lui Peregrine Hyde, al treilea duce de Leeds, s-a căsătorit cu Charles, al doilea conte de Port- more, în 1732 (n. ed. engl.).

Mana (Molly) Skerrett, cu care Sir Robert Walpole s-a căsătorit in cele din urmă, în

1738 (n. ed. engl.).

[1] **Oxford Chapel, Marylebone. Căsătoria a avut loc în 1735 (n. ed. engl.).**

[1] **Personaj din Gil *Blas,* ttpul medicului ignorant (n. tr.).**

[1] Referire la celebrii astronomi Edmund Halley <1656—1742) 5i Tycho Brache (1546—1601) (n. ed. engl.).

[1] Trac (fr.) (n. tr.).

[1] Funcţionar al tribunalului. în secolul al XVIII-lea găzduia adesea arestatul în casa sa, contra plată, pînă la începerea procesului (n. tr.).

[2] Groapa (fr.) (n. ed. engl.).

[1] James Quin (n. ed. engl.).

[1] Joc de cuvinte intraductibil, bazat pe

verbele omonime „to lie“ (a minţi) şi „to lie“ (a zăcea) (n. tr.).

[1] Al ediţiei princeps (n. tr.).

[1] Jean Charles Folard (16C9—1752), *Histoire de Polybe* (n. ecl. engl.).

[1] Război la care Smollett a participat, In calitate de medic de vas, în 1740 (n. ed. engl.).

2 Celebrul caz James Annesley (n. ed. engl.).

3 Amiralul Edward Vernon (n. ed. engl.).

4 Anglesey (n. ed. engl.).

[1] Reprezentantul coroanei britanice în Irlanda (n. tr.).

[1] Thomas Wyndhâm (n. ed.

en^l.).